Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

A.W. Andersen
Bogbinder
Knabestræde N:106

D.L. Clément
Bogbinder.

I.C. Falck
Lille Kjøbmagergade

WILH. GETHER
Bogbinder

A.W. ANDERSEN
BOGBINDER
Østergade N:68.

D.L. Clément.
Bogbinder
Aabenraa N:218.

Udsalg,
Pilestræde Nr. 85,
Hjørnet af Kronprindsensgade.

Indbunden hos
With. Gether,
Klosterstræde
91—93, i Stuen.

A.W. ANDERSEN
BOGBINDER
Østergade N:68.

D.L. Clément.
Bogbinder.
Aabenraa N:230.

Indbunden hos
With. Gether,
Klosterstræde
91—93, i Stuen.

P.W. Gædecken
Bogbinder
Gothersgade N:294
KJØBENHAVN

H.P. Clausen
BOGBINDER &
PORTEFEUILLE-FABRIKANT
KJØBENHAVN.

Indbunden hos
D.L. Clément.
Aabenraa 217

Indbunden hos
With. Gether
Skindergade 24 1ste Sal

P.W. Gædecken
Bogbinder
KJØBENHAVN

CLÉMENT
Bogbinder
Aabenraa

Indbunden
hos
D. L. Clément,
Aabenraa Nr. 217.

WILH. GETHER
Bogbinder

P.W. Gædecken
Bogbinder
KJØBENHAVN

CLÉMENT
Bogbinder
Aabenraa

A.C. FALCK
HOF-BOGBINDER
NORGESGADE
N:161

With. Gether,
Klosterstræde
91—93, i Stuen.

P.W. Gædecken
Bogbinder
Gothersgade N:294
KJØBENHAVN

CLÉMENT
Bogbinder
Aabenraa

C. FALCK
Bogbinder
Østergade 12.

With. Gether
Bogbinder
Skindergade 24 1ste

J. C. Holm,
Bogbinder,
Store Grønnegade 285, i Stuen.

D.L. Clément.
Bogbinder.

C. FALCK
Bogbinder
Østergade 12.

Indbunden hos
With. Gether,
Klosterstræde
91—93, i Stuen.

Faaes hos
BOGBINDER
P. J. Hylleft
Skindergaden N:46

Indb. hos Hyltoft.

Indbunden hos
A. F. Jürs.
Pilestræde 44.

M H MEYER,
BOGBINDER,

Indbunden
hos
N. C. F. Nielsen,
Skindergade Nr. 23.

Indbunden hos
P. I. HYLTOFT

E. J. Lange
Bogbinder,
Lille Kongensgade 92.

Indbunden hos
Theodor Meyer,
st. Helliggeiststr.
Nr. 150.

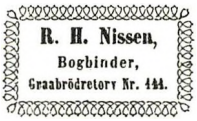
R. H. Nissen,
Bogbinder,
Graabrødretorv Nr. 444.

P. I. Hyltoft.
BOGBINDERMESTER.
Skindergaden № 46.

PETER L. LARSEN,
Bogbinder og
Portefeuillefabrikant

Indbunden hos
Theodor Meyer,
st. Helliggeiststr.
Nr. 150.

Indbunden
hos
F. OLSEN
KIØBENHAVN.

Indbunden
hos
P. I. Hyltoft.
Skindergaden
№ 46

PETER L. LARSEN,
Bogbinder og
Portefeuillefabrikant

Indbunden hos
Theodor Meyer,
st. Helliggeiststr.
Nr. 150.

IMM. PETERSEN
D. L. CLEMENTS
EFT.
BOGBINDERI

Indbunden
hos
P. I. Hyltoft.
Skindergaden
№ 46

Indbunden hos
C. F. LERCHE,
Klareboderne 1.
Kjøbenhavn.

B. NIMBATH
BOGBINDER
KJØBENHAVN

Imm. Petersen
BOGBINDER
Løvstræde 6.

CG.HAASE

H. C. Lerche,
Bogbinder,
St. Helliggeiststr. 149.

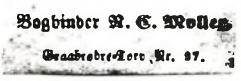
Bogbinder N. C. Møller
Graabrødretorv Nr. 97.

Imm. P.

Indbunden hos
A. F. Jürs.
Pilestræde 44

H. C. Lerche,
Bogbinder,
St. Helliggeiststr. 149.

N. C. Møller
Bogbinder
Gjeldspladsen
№ 97

J. Chr. Petersens
PAPIRHANDEL
Lille Kongensgade № 38.
ved Nicolay Taarn

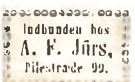
Indbunden hos
A. F. Jürs.
Pilestræde 99.

M H MEYER
BOGBINDER

C. V. F. NIELSENS
Bogbandel
Klosterstræde № 22
ved Skindergade

C. J. F. Rasch,
Bogbinder.

KØBENHAVNSKE BOGBINDERE

Titelbillede fra C. E. Prediger:
Der accurate Buchbinder und Futteralmacher,
Anspach 1751. Efter FF 36.

Carl P. Nielsen og Leif Iwersen

KØBENHAVNSKE BOGBINDERE

i laugstiden
samt udenbys medlemmer
i provinsen og Norge

Redigeret af Mikael Kristensen

Dansk Forening for Bogbind
2014

© 2014 N.M. Kristensen
nmkristensen@hotmail.com

ISBN 978-87-993413-2-0

»How these curiosities would be quite forgott,
did not such idle fellowes as I am putt them downe.«

JOHN AUBREY

Digitaltryk:
Mercoprint, 8240 Risskov
Bogbinder:
Bogbinderiet Aarhus
Papir:
Munken Print Cream 80 g
Oplag:
100 ekspl.

Forord

Fortegnelsen omfatter bogbindere i København fra de tidligst kendte frem til Næringsloven af 29. dec. 1857, der med virkning fra 31. dec.1861 afskaffede laugstvangen og indførte fri næring uden krav om duelighedsprøve. I København blev det sidste bogbinder-mesterstykke godkendt 18. august 1860.

Københavns Bogbinderlaug blev nedlagt på den ordinære laugssamling 31. januar 2012.

Tillige medtages enkelte bogbindere fra provinsen og Norge, som følge af Frederik Vs forordning af 6. nov. 1747: Udenbys mestre må på forlangende indtræde i Københavns laug, hvis de er for få til at oprette eget laug; de skal nyde samme rettighed og deres svende anerkendes.

Efter 1860 skete en udflytning fra den indre by til de nye voldkvarterer. Omkring 1840 begyndte faget at anvende de første maskiner ved fremstillingen og der skiftedes fra enkeltarbejde til partiarbejde/ forlagsbind. Værkstederne flyttede fra mestrenes bopæl; svende og lærlinge havde ikke mere kost og logi hos mesteren som en del af deres løn. På grund af kapitalkrav til anskaffelse af maskiner, ændredes værkstederne fra enkeltmandsfirmaer til forskellige selskabsformer. Lauget fortsatte som en frivillig forening af arbejdsgivere, men en del af de hidtidige mestre faldt fra, og mange mindre mestre undlod at melde sig ind.

Om forholdene i laugstiden henvises i øvrigt til Carl P. Nielsen og R. Berg: Danmarks Bogbindere gennem 400 Aar, 1926, til artikler i Fund og Forskning af Ingrid Ilsøe, til Georg Nørregaard: Arbejdsforhold indenfor dansk Haandværk og Industri 1857-1899, 1943/1977, samt til almene værker om håndværkerlaug af R. Berg og C. Nyrop.

Først med det fyldte 25. år opnåede man fuldmyndighed og kunne etablere eget firma; ved særlig anbefaling/kaution kunne man opnå myndighedsbevilling som 22-årig.

Værkstedernes adresser er anført efter optagelser i Vejviseren. Vejviseren udkom ved nytårstid, men man kan ikke forudsætte at de seneste flytninger er registreret; desuden udkom i nogle år et tillæg, som orienterede om forårets flytninger. Ved senere saneringer er nogle gader forsvundne og andre har skiftet navn, herom henvises til »København før og nu og aldrig«, bd. 11, 1991 og til »Historiske huse i det gamle København«. Oprindelig betegnedes husene ved matrikelnummeret i et af de 13 kvarterer, byen var opdelt i; nummereringen ændredes et par gange og i 1860 indførtes den nummerering, som overvejende er gældende i dag.

Carl P. Nielsen (1868-1942), viceoldermand 1925-42, fattede allerede som lærling interesse for fagets historie og samlede i mange år gennem besøg på arkiver og i biblioteker materiale derom, som fandt anvendelse til »Danmarks Bogbindere gennem 400 Aar«, skrevet i samarbejde med Rasmus Berg i anledning af laugets jubilæum 1926. Det var hans ønske at supplere faghistorien med personalhistorisk stof, hvilket blev afbrudt ved hans død. Hans efterladte arkiv befinder sig på Det kgl. Bibliotek.

Leif Iwersen (1917-2001), Bogbinderforbundets forretningsfører 1963-79, indsamlede gennem sit virke oplysninger om beskæftigede i faget og kom siden ind på at dække forhistorien også. Han har gennemgået laugets arkiver og benyttet Carl P. Nielsens materiale og Dansk Bogbindertidendes meddelelser til at udarbejde lister over værksteder og udlærte svende, suppleret med udviklingen frem til ca. 1990.

Mit eget arbejde er et forsøg på at afslutte deres bestræbelser og har dels bestået i at kombinere oplysningerne fra disse to arkiver, suppleret med uddrag fra andre trykte kilder, tidsskrifter, kataloger m.m., og dels hvor det var muligt forsøge at finde manglende oplysninger i laugets og offentlige arkiver og tilgængelige databaser.

For adgangen til Carl P. Nielsens arkiv - og andre arkivalia - takkes Det Kongelige Bibliteks håndskriftsamling, for langvarigt udlån af Københavns Bogbinderlaugs originale protokoller takkes Ervin Nielsen, Mediemuseet i Odense. Desuden vil jeg takke for råd og vejledning fra Ingrid og Harald Ilsøe, Karsten Christensen, Susanne Budde, medarbejdere ved Københavns Stadsarkiv, og ikke mindst Eric Mourier, som endnu en gang påtog sig det store arbejde med at tilrettelægge og sætte bogen.

Med understregning henvises til omtale heri.

Kursiverede navne i slægtstavler betegner bogbindere; i de fleste slægtstavler er kun medtaget personer af faglig relevans.

* ved en reference betyder illustration.

Adolph, Johan Zohrt

Adolph, Johan [Jochum] Zohrt [Hjorth], født ca. 1818; død af svindsot 29 år gl. på Frederiks Hospital i København 11.05.1848, begr. 16.05.1848 Frue/Ass.kgd.

Udlært af Matthias Friis, Kbh., 01.01.1834-01.09.1839. Uden borgerskab.

Folketælling 1840 anfører Jochum Carl Adolph, 20 år, bogb.svend, hos forældrene farver Ole Bech Adolph og Christiane - - -, Skt. Pedersstræde 123, baghus 3.sal.

REF.: Begr.Prot.Kbh., Vor Frue kirkebog, FT 1840, LI.

Als, C. J.

Als, Casper Johan (Pedersen), født 1680; døbt 30.08.1680 i Herlufsholm; død 84 år gl. 1762 i Kbh., begr. 01.09.1762 Vor Frue nordre plads. • Søn af forstander ved Herlufsholm Peder Nielsen Als (1659-1711) og Anna Iversdatter Schøller. • Gift 09.06.1712 med Maria Margrethe Olsdatter Zeuthen, født 20.02.1692 i Gangsted; død af alderdom 85 år gl. 1773 i Kbh., begr. 24.11.1773 Nikolaj gl.kgd. Datter af sognepræst Ole Christensen Zeuthen (1644-1720) og Maren Burchard (1672-1713). • Fader til 3 børn, bl.a. maleren Peder Als.

Ukendt lærested.

Frimester i Horsens 1715.

Bevilling fra Frederik IV 26.03.1723: Vi giver eder hermed tilkiende, at vi efter Caspar Johan Als, som paa 8te aars tid har boet udi vor kiøbsted Horszens udi vort land Nørre Jylland og der imidlertid ernæret sig af bogbinder profession, hvor hand ei skal have kunder subsistere og derover med hustrue og børn i yderste armod skal være geraaden, des aarsage hand sig derfra byen skal have begivet, hans herom etc. allernaadigst have bevilget og tilladt, at han her udi vores etc. Kiøbenhavn af bogbinder profession sig med egne hænders arbeide ubehindret af lauget maa ernære, indtil saa længe hand kunde fortjene sig noget at komme i lauget for.

1728 Stormgade 28
1728 logerede efter branden med kone og to børn hos Andreas Wille, fyrbøder i Tyske Kancelli, Stormgade 279
1743 Skidenstræde 168, fhv. bogbinder, forgylder og lakerer, fattig, logerer hos politibetjent Valentin Höpper
1762 Rosengården 116, enken til leje hos Marie Pedersdatter
1773 Møntergade, Poul Fechtels Stiftelse, Hamburger Sjæleboder, enkens efterladte effekter vurderedes til 7 rdl. 4 mk.

REF.: Gjessing: Jubellærere, J.Vahl: Slægtebog over efterkommere af Christjern Nielsen, Borgmester i Varde, Weilbach, Nielsen, Kbh.Dipl., Skattemandtalreg., Personalhist Tidsskr. 1909+1915, udskrifter af skifter, kirkebog Vor Frue, CPN, LI.

Anders Bogbinder

Anders Bogbinder. [Anders/Andreas Behm/Vos?] • Gift med Kirsten Nielsdatter.

Signerer Drengenes Indskriff-Bog 09.11.1646.

-1645- Nørregade i Dr. Otte Sperlings gård
-1653- Springgade, Anders Bogbinders enke

REF.: Nielsen, Kbh.Dipl., Hovedskattemandtal 1645, Københavns Grundtakst 1653..

Andersen, A.W.

Andersen, Andreas [Anders] Wilhelm, født i Kbh. ca. 1816; død 50 år gl. 21.03.1866 i Kbh., begr. 27.03.1866 Komm.Hosp. • Søn af - - - og Johanne Judith Bechbye (f. Randers/Morten 30.06.1782). Elev på Det kgl. Vajsenhus, udskrevet 1829. • Gift 24.08.1852 i Slangerup med Karen Kirstine Hansen, 33 år, opholder sig hos sin broder tøffelmager Peder Hansen, Slangerup. Født 21.07.1819 i Strølille; død - - -. Datter af gårdmand i Strølille, siden arbejdsmand i Slangerup Hans Petersen og Kirstine Nielsdatter. Forlovere hestehandler Anders Hansen og fornævnte brudens broder, begge bosiddende i Slangerup.

Udlært af Niels Christian Møller, Kbh., 11.07.1831-25.01.1836. Ved Folketælling 1840 svend hos Wichbergs enke, Store Helliggeiststræde 153 1.sal.

Mesterstykke antaget af Lauget og Academiet 12.11.1842, indført i Laugsprotokol 24. 04.1843. Anført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1842 med 5 rdl. for stemplerne, udgift påske kvt. 1843 ved mesterstykkets opvisning 4 rdl. Borgerskab 12.11.1842. Borgerligt Artilleri.

1842 Farvergade 124
1843-52 Store Knabrostræde 106
1853-55 Østergade 68
1856-59 Løvstræde 122, 1.sal
1860-64 Løvstræde 8, 1.sal (nummerændring)
1865-66 Møntergade 21

Folketælling 1845, Knabrostræde 106 st.: Andreas Wilhelm Andersen, 29 år, ugift, bogb.mester, Johanne Judithe Andersen, 64 år, enke, f. i Randers, hans moder, Ferdinand Bacher, 30 år, f. i Dresden, bogb.svend.

Folketælling 1850, Knabrostræde 106 st.: Andreas Wilhelm Andersen, 34 år, ugift, bogb.mester, Ludvig Christian Brandt, 17 år, ugift, f. i Kbh., bogb.lærling.

Folketælling 1855, Østergade 68, forhuset, 2.sal: Andreas Wilhelm Andersen, 39 år, bogb.mester, Karen Kirstine Andersen, 34 år, hans kone, Vilhelm Nielsen, 16 år, ugift, f. i Stege, lærling.

Folketælling 1860, Løvstræde 8, baghuset, 2.sal: Andreas Wilhelm Andersen, 44 år, bogb.mester, Karen Kirstine Andersen f. Hansen, 44 år, hans kone, Johan Christian, 7½

år, Carsten Wilhelm, 6 år, Anna [døbt Aurora] Victoria, 3¼ år, Maren Canstine [?] Hansen, 21 år, f. i Hee, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

22.10.1853 Brandt, Jacob Christian Ludvig / indskrevet 30.04.1849 for 5 år fra Mich.kvt. 1848
22.10.1853 Fauerholdt, Jens / ind- og udskr. samme dag, overgået fra H.F. Poulsen, mester i Århus 1868
23.10.1854 Madsen, Peter Rudolph Johannes Loheber / mester i Roskilde 1869
12.11.1859 Møller, Adolph Sophus Thorvald / indskrevet 20.10.1855 for 4 år fra påske kvt., mester i Kbh. 1880
12.11.1859 Nielsen, Jens Chr. Vilhelm / indskrevet 23.04.1855 for 3½ år fra påske kvt. Udvandret til USA 17.11.1881.
16.11.1865 Wendrich, Axel August / indskrevet 10.11.1860 for 4½ år fra påske kvt., mester i Kbh. 1875
1869 Ertner, Carl Leonhard Ferdinand / mester i Kbh. 1879 / f. 26.02.1850
1870 Andersen, Carl Otto / mester i Kbh. 1884 / f. 04.08.1851
1871 Erichsen, Viggo Jesper / mester i Kbh. 1896 / f. 31.12.1851

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

25.09.1843 Christensen, Jens Joachim / for 5 år fra påske kvt. 1843
07.10.1845 Scheusbølle, Theodor
04.10.1847 Olsen, Carl Christian / overgået til J.N.A. Romais, udlært 25.04.1853
12.05.1860 Petersen, Peter Carl Heinrich / for 4½ år fra påske kvt. 1860
16.11.1865 Petersen, Oluf / for 1½ år fra Mich.kvt. 1865
16.11.1865 Olsen, Oscar Vilhelm / overgået til D.L. Clément, udlært 21.05.1869

Rektangulær etiket på bagpermens inderside nederst til venstre, beige, lysegråt eller lysegrønt papir, sort tryk, 3 linier, i ramme med 8 buede, skraverede kanter: A.W. Andersen / Bogbinder / Knabrostræde No. 106

Rektangulær etiket på bagpermens inderside nederst til venstre, lysegrønt papir, sort tryk, 3 linier i bred ramme af streger vinkelret på kanten: **A. W. ANDERSEN** / BOGBINDER / Östergade No. 68.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begravelsesprotokol, kirkebog Kom.Hosp.-Strø-Slangerup-Randers/ Morten, Vejviser, Ottesen, Magasin marts 1993*, FT 1840-1845-1850-1855-1860, CPN, LI.

Andersen, H. P.

Andersen, Hans Peter, født 10.09.1820 i Kbh./Vor Frue; død 54 år gl. 07.02.1875 i Kbh., begr. 14.02.1875 Garnison/Ass.kgd. I Laugets regnskab for påske kvt. 1875 anføres udgift til begravelseshjælp 10 rdl. • Søn af værtshusholder Anders Andersen og Sophie Schütz, Pilestræde 85. • Gift 23.01.1848 i Fr.berg med Christiane Friederiche Hermansen, 24 9/12 år, af Staldbygningen, Frdbg. Slot. Født i Kbh. 13.02.1824; død 79 år gl. 15.12.1904 i Kbh., begr. 20.12.1904 Johs./Bisp.kgd. Forlovere skrædermester J.P. Nielsen, Kronprinsessegade 36 og forgylder Johannes Nicolai Christensen, Møntergade 43.

Udlært af Jens Christian Falck, Kbh., 01.01.1837-25.07.1840. Ved Folketælling 1840 læredreng hos samme, Lille Købmagergade 82 st.

Indskrevet til mesterstykke 04.10.1847. Mesterstykket forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og det Kongelige Academie 28.10.1847; indført i laugsprotkollen 17.04.1848. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1847 med 5 rdl. for stemplerne. Myndighedsbevilling 28.10.1847. Borgerskab 06.11.1847. Livjæger.

1848-50 Pilestræde 96
1851-55 Møntergade 45-46
1856 Store Kongensgade 269
1857-59 Springgade 40
1860-61 Springgade 2 (nummerændring)
1863-65 Lille Regnegade 6
1866-70 Dybensgade 14
1871-72 Store Kirkestræde 5
1873-75 Store Kongensgade 106

Folketælling 1850, Pilestræde 96 st.: Hans Peter Andersen, 30 år, gift, f. Kbh., bogb.-mester, Christiane Frederikke, 25 år, gift, f. Kbh., hans kone, Josephine Adamine Sophie, 2 år, Adelaide Charlotte Cecilie, ½ år.

Folketælling 1855, Møntergade 46 2.; Hans Peter Andersen, 34 år, bogb.mester, Christiane Frederikke Hermansen, 30 år, hans kone, Josephine Adamine Sophie, 7 år, Adelaide Charlotte Cecilie, 5 år, Viggo Alfred Anders, 4 år, drengebarn, 7 uger.

Folketælling 1860, Springgade 2, 2. i gården: Hans Peter Andersen, 39 år, bogb.-mester, Christiane Frederikke Andersen, 35 år, hans kone, Simon Egert Benjamin, 2 år, Hjalmar Sigfred, 5 år, Viggo Alfred, 7 år, Adelaide Charlotte Cecilie, 11 år, Josephine Adamine Sophia, 12 år.

Folketælling 1870 Dybensgade 14, 2.sal: Hans Peter Andersen, 49 år, bogb.mester, Christiane Frederikke do., 45 år, husmoder, Sophie Adamine do., 21 år, syning, Adelaide Charlotte do., 20 år, syning, Wiggo Alfred Anders do., 18 år, hjulmagerdreng, Valmar Siegfred do., 15 år, bogb.dreng, Einert Erhardt Bengaard do., 11 år, Hortense Eleonore do., 8 år, Hakon Valdemar do, 4 år, Carl Emil Jensen, 18 år, bogb.dreng, logerende. Fra 1898 til sin død 1904 havde enken fribolig på Alderstrøst.

Ansat 17.04.1855 som lærer ved Opfostringshusets beskæftigelse af drengene ved æskefabrikation; opsagt til påske flyttetid 1856, da ledelsen valgte at ophøre med fabrikationen til fordel for mere undervisning. Se udskrifter af dokumenter under Opfostringshuset.

Industriudstillingen 1840: kat.nr. 357 En Octav. Svendestykke.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Fattigvæsenets arkiv 1697 A (lærere ved Opfostringshuset), Fattigvæsenets Referatprotokol 1855, Opfostringshusets arkiv nr. 740, Industriudstillingen, kirkebog Vor Frue-Garnison-Fredriksberg, FT 1840-1850-1855-1860-1870, Vejviser, Alderstrøst, CPN, LI.

Andersen, H. W.

Andersen, Hans Wilhelm, født 22.02.1806 i Kbh./Trinitatis; død 06.03.1843 37 år gl. af delirium tremens på Alm. Hospital i Kbh., begr. 12.03.1843 Frue/Ass.kgd. • Søn af kontorist Jørgen Andersen og Ane Sophie Bredahl, Slippen 201.

Udlært af Niels Chr. Møller, Kbh., 20.01.1823-09.07.1827. Uden borgerskab.

Folketælling 1840 Amaliegade 128, 1.sal. Sygestue 1, Hans Wilhelm Andersen, 35 år, ugift, bogb.svend, Vestergade 48.

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis-Vor Frue, FT 1840, LI.

Andersen, Jens

Andersen, Jens, født - - -; død - - -

Betalinger fra Rentekammeret:

00.07.1565	for én bog han bandte til K.M.s Regnskaff, 6 mk.
27.11.1565	for en skærm han havde overdraget med læder, 1 sdl.
1568	for en Bog han bandt til K.M. Regnskab, 2 mk.
25.08.1569	for foderet til Sølvvandkander og Vandkar han foret og overdrog med Læder, 6 mk.

En stempelrulle med signaturen JA findes på bind dateret 1558 og 1561.

REF.: udskrift fra Rentekammeret, Bogvennen 1929*.

Andersen, J. C.

Andersen, Johannes Christian, født i Kbh. 03.11.1799, døbt 17.11.1799 Helligånd; død 87 år gl. af debilitas senilis og rheumatismus 18.05.1887 på Frederiksberg, begr. 25.05.1887 Frb.kgd. • Søn af murersvend Peder Andersen og 2. hustru Svenborg Marie Johansen. • Gift 09.07.1824 i Kbh./Frue med Henriette Sophie Kriedt, 25 år, Krystalgade 70. Født ca. 1799; død 22.02.1840 i Kbh., begr. 26.02.1840 Trinitatis. Forlovere etatsråd Linde og stivelsesfabrikør Christensen. • Fader til Johannes Villiam Andersen og Wilhelmine Andersen, gift med boghandler H.H.J. Lynge (se slægtstavle **Lynge**).

Udlært af Jonas Chr. Lerche, Kbh., 26.04.1814-18.01.1819.

Indskrevet til mesterstykke 18.07.1825; antaget af Lauget, Academiet og Magistraten og befundet godt 22.10.1825. Indført i laugsprotokol 30.01.1826. Myndighedsbevilling 31.10.1826. Borgerskab 25.11.1826 (Bilag*). Borgerligt Infanteri.

*BILAG TIL BORGERSKAB:
At Bogbinder Johannes Christian Andersen ikke har lidt nogen offentlig Straf, indestaaes herved for af os Undertegnede.

(L.S.) Joh. Reuss, Stormgade 194

Kiøbenhavn 20. Novbr. 1826

(L.S.) J.J. Møller - Levende i Adelgade No. 217

(påtegnet) Vandt Borgerskab som Bogbindermester den 25. Novbr. 1826

1824-59 Springgade 20
1860-72 Springgade 25 (nummerændring)

Værkstedet overtaget 26.07.1866 af sønnen J.V. Andersen.

1879 Toldbodgade 14
1887 Sygehjemmet, Rolighedsvej 23

Folketælling 1840 Springgade 20, 2.: Johannes Christian Andersen, 41 år, bogb.mester, Henriette Sophie Kriedt, 41 år, hans kone, Charlotte Augusta, 15 år, Wilhelmine, 13 år, Johannes Frits Emanuel, 11 år, Johannes Sophus, 5 år, Johannes William, 2 år, Peter Frederik Jensen, 24 år, ugift, bogb.svend, Hans Johan Dyring, 22 år, ugift, bogb.svend, Christian Emanuel Svanberg, 18 år, læredreng.

Folketælling 1845 Springgade 20, 2.: Christian Andersen, 46 år, enkemand, bogb.-mester, Johannes Andersen, 7 år, Sophus Andersen, 11 år, Fritz Andersen, 16 år, Wilhelmine Andersen, 18 år, Augusta Andersen, 20 år, Peter Frederik Jensen, 29 år, ugift, bogb.svend, Ludvig Kanngieser, 21 år, læredreng, Johanne Nielsen, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Springgade 20, forhuset 1.sal: Johannes Christian Andersen, 51 år, enkemand, bogb.mester, Wilhelmine Andersen, 22 år, ugift, Johannes William Andersen, 12 år, Theodor Christopher Hull, 19 år, læredreng.

Folketælling 1860 Springgade 20 (nyt 25), forhuset 1.sal: Johannes Christian Andersen, 61 år, enkemand, bogb.mester, Johannes William Andersen, 22 år, ugift, hans søn, Carl Vilhelm Beck, 29 år, ugift, bogb.svend, Caroline Holst, 46 år, ugift, Hjørring, husbestyrerinde.

Folketælling 1885 Toldbodgade 4, 1.sal: Johannes Christian Andersen, 85 år, enkemand, partikulier, forhen bogb.mester.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

13.01.1827 From, Jacob Jensen / overgået 30.01.1826 fra A.Nagel, forbundt 1 år mester i Nakskov 1842
13.01.1827 Wilberg, Jacob Engelbrethsen / indskrevet 30.01.1826 i forbundt 1 år
05.07.1830 Jørgensen, Christian Ludvig / indskrevet 30.01.1826 for 5 år fra nytår kvt.
08.07.1833 Erichsen, Carl Harald / indskrevet 10.01.1829 for 5 år fra nytår kvt.
15.07.1837 Jensen, Peter Frederik / indskrevet 23.01.1832 for 5 år fra nytår kvt. mester i Næstved 1845
27.01.1840 Düring, Hans Johan / indskrevet 07.07.1834 for 5 år fra St.Hans kvt.
05.10.1841 Svanberg, Christian Emanuel / indskrevet 13.01.1838 for 5 år fra nytår 1837
18.04.1846 Kanngiesser, Ludvig Heinrich / indskrevet 25.07.1840 for 5 år fra St.Hans kvt.
25.04.1853 Huld, Christopher Theodor / indskrevet 19.04.1847 for 5 år fra påske kvt.

23.05.1857 Andersen, Johannes William / udmærkelse / mester i Kbh. 1866 / f. 25.05.1838
1866 Sørensen, Jesper / f. 17.04.1847

Oldgesell for svendene 17.01.1825-30.01.1826 og 23.01.1832-21.01.1833. Bisidder i lauget 27.07.1840-25.02.1882. Komitemedlem ved Haandværkerforeningens stiftelse 1841.
» Ved nærværende Laugssamling [23.11.1875] refererede Oldermanden, at afvigte 22. Octbr. Feiredes ved et Festmaaltid, Hr. J.C. Andersens Jubilæum, som halvtredsindtyveaars Borger og Mester, samt at der ved denne Fest tilstilledes Jubilaren en smuk Egetræs Lænestol, med Indskrift: »Hr. J.C. Andersen fra Laugsbrødre, d. 22. Octbr. 1875«, som et venligt Minde om Laugets Agtelse og Velvillie for ham.«

25.04.1881 »Til Hr. J.C. Andersen havde Oldermanden med 2 Medlemmer overbragt en anerkendende Skrivelse undertegnet af samtlige Laugets Medlemmer, hvorved han efter sin 42aarige Virksomhed i Laugets Tjeneste som 1ste Bisidder optoges i dette som Æresmedlem.«

I Laugets regnskab for Mich.kvt. 1882 opføres udgift ved udnævnelsen til æresmedlem med kr. 9.

04.11.1887 »Oldermanden oplæste en Skrivelse fra J.C. Andersens Efterladte, hvori disse bragte Lauget en Tak for dets Deltagelse ved Afdødes Jordefærd.« Laugets krans kostede kr. 15 (regnskab Mich.kvt. 1887).

Selvbiografi i Det kgl. Bibl. NKS 1713, fol. Danske Biografier:

ERINDRINGER AF MIT LIV.

Mit fulde Navn er *Johannes Christian Andersen*. Jeg er født Kjøbenhavn d. 3. Novbr. 1799; i mit 6te Aar blev jeg sat i Skole, indtil jeg den 11. Octbr. 1813 blev confirmeret. Min Fader, Murersvend Peter Andersen, døde da jeg var 10 Aar gammel; min Moder hensad som Enke efter ham indtil 1823, da ogsaa hun forlod det Jordiske.

I 1814 kom jeg i Bogbinderlære hos afdøde Bogbinder Jonas Chr. Lerche, og blev udskreven til Svend d. 19. Januar 1819, samme Aar blev jeg ansat ved det borgerlige Infanteri og patrouillerede i den saakaldte Jødefeide; i dette Corps tjente jeg i 25 Aar, indtil jeg i 1844, efter Ansøgning blev meddelt Afsked.

I October 1825 aflagde jeg Mesterprøve og blev optaget i Bogbinderlauget.

Min Kone *Henriette Sophie* født *Kriedt*, med hvem jeg blev givt d. 9. Juli 1824, og som i vort 16 aarige Ægteskab skjænkede mig 12 Børn, hvoraf dog kun 3 endnu leve, afgik ved Døden d. 22. Febr. 1840, derefter har jeg henlevet min Tid som Enkemand.

I Forening med to unge Mænd, som for længst ere døde, stiftede jeg i 1827 Selskabet *Holbergs Minde*, der nu har bestaaet i 48 Aar. Dette Selskab, hvor jeg fra Først af og indtil nu, uafbrudt har fungeret som Bestyrer, har, efter et Forslag af mig, sat sig det Formaal, ved Siden af dets oprindelige Tendents: selskabelig Moro, hvert Aar i Maimaaned, at opklæde nogle Børn af trængende husarme Familier, og jeg har den Glæde, at dette mit Forslag har ført til, at Selskabet til Dato har meddeelt en solid og fuldstændig Paaklædning til 197 saadanne Børn.

I Aaret 1841 blev jeg valgt til den Deputation, der, ved det d. 2. Juli s.A. foranstaltede store Fanetog, i Anledning af Kronprinds *Frederiks* (senere *Frederik 7*) Formæling med

Prindsesse *Caroline Charlotte Mariane*, skulde paa Fagets Vegne complimentere den Kongelige Familie, og erholdt derefter tilstillet, fra Hs. Majestæt Kong *Christian* d. 8de, Medaillen præget i Anledning af Formælingen.

I April 1866 overdrog jeg mit Værksted til min yngste Søn *Johannes Villiam Andersen*, og trak mig tilbage fra Forretningen, for at henleve mine sidste Dage i Ro.

Jeg har fra Ungdommen af fundet stor Fornøjelse i at sysle med litteraire Sager, saaledes har jeg skrevet circa 250 Lejlighedssange, saavel i glædelig, som sørgelig Anledning.

1868 udgav jeg »Optegnelser om Selskabet *Holbergs Minde*«, som Manuskript til Medlemmerne.

1871 samlede jeg »Sangbog for Selskabet *Holbergs Minde*«, hvori en stor Deel af de deriværende Sange ere forfattede af mig.

Kjøbenhavn d. 2. Juli 1875

Ærbødigst
J.C. Andersen
[de kursiverede ord er i det gotiske manuskript med latinske bogstaver]

Forfatter af sange til fester i Bogbinderlauget 1861-78, enkelte optrykt i Nielsen & Berg, samt de to i selvbiografien nævnte bøger.

Selskabet »Holbergs Minde« blev stiftet 1827 af klædefabrikør Warburg, løjtnant og portrætmaler Strandberg og bogbinder J.C. Andersen med henblik på private teaterforestillinger. Hertil sluttede sig løjtnant i Borgervæbningen Garbrecht, som til sin død 1857 var af stor betydning både som aktør og arrangør af selskabets andre forlystelser. Selskabets forestillinger spilledes på et teater på hjørnet af Store og Lille Kannikestræde, matr.nr. 38-39, kaldet *Kalkeballen*, men blev på grund af utilfredshed med den tilhørende restaurants properhed i nogle år flyttet til en anden scene ved Kongens Nytorv. Blandt de optrædende nævnes bogbinder J.N. Gomard, mester i Nyborg 1838. Forestillingerne ophørte 1853, men selskabet fortsatte andre arrangementer indtil ophør i 1917; overskuddet anvendtes til fattige børns beklædning.

Rektangulær etiket på bagpermens inderside nederst til højre, lyserødt papir, sort tryk, 3 linier: J.C. Andersen, / Bogbinder. / Springgade 25.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Vor Frue-Helligånd-Trinitatis-Fr.berg, Frb.begravelsesvæsen, FT 1801-1840-1845-1850-1860-1885, Vejviser, Krak 1910, Hassø, DBL (Lynge), J. Davidsen: Fra vore Fædres Tid, 1884, O.C. Nielsen: Kalkeballen, 1924, CPN, LI.

Andersen, Jørgen

Andersen, Jørgen [Søren?], født - - -; død - - -

Medlem af Bogbinderlauget 1657.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:
04.01.1663 Desiderius, Philip / indskrevet 04.01.1658

REF.: Drengenes Indskriff-Bog, CPN, LI.

Andersen, Niels

Andersen, Niels, født - - -; død - - -

Signerer Drengernes Indskriff-Bog 09.11.1646.

1646 Nørregade

REF.: Nielsen, Skattemandtalreg., LI.

Anderssøn, Niels

Anderssøn, Niels, født ca. 1657; død - - -. • Gift med Anna Jacobsdatter, død 1693 (skifte 12.07.1693).

Udlært af Wolfgang Lamprecht, Kbh. 03.01.1676.

Medlem af Bogbinderlauget 1688. Borgerskab 1688.

1687-1701 Fiolstræde, ved skifte 1693 vurderet til 500 rdl. Klædebo kvarter matr.nr. 177 i Fiolstræde ejedes af bogbinder Niels Andersen 14.02.1687-08.12.1701, hvor den overgik til Jørgen Gade.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

27.06.1686 Jørgensen Lind, Jørgen / indskrevet 27.06.1682
06.09.1686 Petersen, Lorentz / indskrevet 05.02.1682, søn af Maria sl. Peter Davidsens
06.09.1686 Davidsen, Lorentz
14.07.1694 Wandel, Jens Hansen / indskrevet 25.05.1686
18.01.1696 Jochum, Christian / indskrevet 07.04.1694

TILREJSTE SVENDE:

25.08.1690 Falck, Lars / kom fra Norrköping / hjemsted Fahlköping
16.12.1690 Norman, Ole / Halmstad / Uppsala
12.11.1691 Mainer, Gottfriedt / Riga / Halle
08.05.1693 Bewarder, Hans / - / Lübeck
13.09.1693 Asmen, Karl / Riga, Stockholm
11.04.1697 Albrecht, Johan / Lübeck / København
16.08.1697 Lambrecht, Burchardt Fried / Göteborg / Stathagen
04.10.1697 Christian, Jochum / Rostock / København

Bod på St. Budolfi pinsemarked Ålborg 1695.

Oldermand 1695-97.

Ved skifte efter hustruen blev boet opgjort til 658 sld., gæld 573 sld., bøger købt på Ahasveri auktion 31 sld. Fem umyndige børn; hver søns mødrenearv 9 dlr. 1 mk. 12 ⅓ sk., datterens arv 4 dlr. 2 mk. 14 ⅛ sk.

REF.: Drengenes Indskriff-Bog, Nielsen, Ramsing, CPN, LI, Appel, skifteudskrift.

Anthoni, Jens

Anthoni [Anthon], Jens [Pedersen], født i Kbh. 1763, døbt 14.07.1763 Vor Frue; død af krampe 55 år gl. 04.02.1819 på Alm. Hospital i Kbh., begr. 08.02.1819 Vor Frue/Ass. kgd. • Søn af Peter Anthoni (1722-1782) og 2. hustru Karen Lund (ca.1730-1799). • Gift 06.05.1789 i Kbh./Vor Frelser med Karen Kirstine Jørgensen. Født ca. 1768 i - - -, død af gigt 63 år gl. 06.08.1831 i Kbh., begr. 11.08.1831 Helligånd kgd. i staden. Kongebrev af 24.04.1789 til vielse i huset. Forlovere kontrollør Mohr og commerceråd Peter Rabe Holm. • Fader til tre døtre, hvoraf Charlotte Betzy blev gift med skuespilleren, dr. J.C. Ryge, Sofie Jensine blev gift med norsk løjtnant, privatlærer og oversætter Christian Juel Klæstrup, forældre til tegneren P.C. Klæstrup.

Udlært af faderen Peter Anthoni, Kbh., 20.01.1777-10.04.1780, attest 09.07.1781. Ved Folketælling 1787 svend på moderens værksted, Skindergade 77.

Indtegnet til mesterstykke 07.04.1788, godkendt og optaget i Bogbinderlauget 15.11. 1788. Borgerskab 17.11.1788. Overtog 1799 værkstedet efter moderen.

1789	Skindergade 77
1800-01	Skindergade 71
1802-03	Skindergade 71 A, hjørnet af Kejsergade.
1804-07	Klædeboderne 5
1809-15	Springgade 28
1831	Østergade 70 (enken)

Folketælling 1801 Skindergade 71: Jens Anthon, 38 år, thehandler [!], Karen, 32 år, hans kone, Jensine, 10 år, Charlotte, 6 år, Jenny 2 år.

Altgesell påske kvt. 1788.

Medlem af det forenede Understøttelses-Selskab fra 02.12.1811.
Hans efterladte ejendele blev vurderet til 7 rdl. 3 mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Skattemandtalreg., kirkebog Helligånd+Frue, Vejviser, FT 1787+1801, skifteudskrift, CPN, LI.

Anthoni, Niels

Anthoni [Anthon], Niels [Pedersen], født i Kbh. 27.08.1761, døbt 31.08.1761 Vor Frue; død 68 år gl. 10.06.1829 i Kbh./Alm.Hosp., begr. 14.06.1829 Alm.Hosp. • Søn af Peter Anthoni (1722-1782) og 2. hustru Karen Lund (ca.1730-1799).

Udlært af faderen Peter Anthoni, Kbh., 10.04.1780.

Medlem af Bogbinderlauget 11.10.1784. Borgerskab 17.11.1784. Mesterstykke Biblia, Nürnberg 1768 med indskrift bag på titelbladet: Denne Bog er indbundet af mig 1784 Kiøbenhavn Niels Anthon. Tilhører Kunstindustrimuseet i Oslo.

1787 Skindergade/Trompetergangen 74, logerede hos hofstolemager Martin Petersen Müller

1801 Didrik Badskærsgang 203-204, logerende hos snedkermester Christian Lehmann

1829 Vognmagergade 64, i kælderen hos skomagerfrimester Tiengske (?), yderst fattig, ejede intet (Skifteprotokol)

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

1791 Klinge, Poul Sundsen [Sundbeck] indskrevet 10.07.1786 hos Peter Anthoni.

TILREJST SVEND:

1786 Hjelm, Samuel

Altgesell 11.10.1784.

REF.: Borgerskabsprotokol, FT 1787+1801, Nielsen*, Hannover*(tvl.141), DBL (faderen), udskrift af Skifteprotokol, kirkebog Vor Frue-Alm.Hosp., CPN, LI.

Anthoni, Peter

Anthoni [Anthonisen, Anthon Helt], [Mogens] Peter, født i Kbh. 1722; død af tærende syge 60 år gl. 1782 i Kbh., begr. 04.05.1782 Helligånd/Nordre kgd. • [? Søn af murermester ved Frederiksberg slot Mathias Anthon (ca.1687-1763) og Maria - - - (ca.1689-1770), indvandrede fra Brandenburg.] • Gift 1. 27.05.1757 i Kbh./Helligånd med Lucie Dorothea Høpffner. Født i Kbh. ca.1720; død 40 år gl. af tærende svaghed 26.08.1759 i Kbh., begr. 30.08.1759 Helligånd. Kongebrev af 11.11.1756 til vielse i S. Høpffners gård i Skindergade. Forlovere [brændevinsbrænder] Otto Ibsen Nestved, Skindergade og bogtrykker Joh. Georg Høpffner, Skindergade. • Gift 2. 13.02.1760 i Kbh./Nikolaj med Karen Lund. Født ca. 1730; død af brystsyge 68 år gl. 01.01.1799 i Kbh., begr. 07.01.1799 Helligånd/Nordre kgd. • Fader til Niels Anthoni (1761-1829), Jens Anthoni (1763-1818) og Lucie Dorothea Anthoni, gift med Andreas Nagel.

Indskrevet hos J.C. Liebe, Kbh., Mich.kvt. 1733, overgået til Claus Ritter, Kbh., udlært 04.07.1740. Måtte 16.10.1741 betale 3 mark for at være rejst uden at have meddelt det til herbergsfaderen; okt. 1742 bøde for at være kommet for sent til møde. Ankom fra Uppsala til Kbh. 15.03.1746, svend hos Mad. Møller; okt. 1747 bøde for at være kommet for sent til møde. Ankom fra Odense til Kbh. 24.07.1748, svend hos J.C. Fraun. Han fremstod i Odense Laug 31.07.1748 for aaben Lade og begjærede sit Mesteraar, han var 28.11. 1747 svend hos Junges enke. Der blev resolveret at han maatte begynde førstkommende fastlavn, har længe forestået enkens værksted [Junges enke blev 13.02.1749 gift med J.F. Milo.] Optaget som laugsmester i Odense 05.11.1748.

Anmeldte 09.01.1750 mesterår hos Møllers enke, Kbh., godkendt 01.03.1751. Medlem af Bogbinderlauget 21.03.1751. Borgerskab 01.03.1751. Borgerbrev udstedt 21.03.1775.

1755 Skindergade 26

1757-71 Skindergade 24 / 1759 til leje i Otto Ibsen Nestveds hus

1772-98 Skindergade 77

Værkstedet fortsat af hans enke, overtaget 1799 af sønnen Jens Anthoni.

Folketælling 1787 Skindergade 77: Karen Anthon, 54 år, enke efter 1.ægtesk., Jens Anthon, 24 år, bogb.svend, Lucia Doroth. Anthon, 20 år, Hans Bueman, 30 år, bogb.svend, Inger Marie Olsen, 20 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

03.10.1762 Hagel [Høgild], Søren Pedersen / indskrevet 03.05.1756 for 6 år
20.04.1771 Bähr [Behr], Jørgen Hansen / indskrevet 07.05.1764 for 7 år
30.06.1777 Nielsen, Niels / indskrevet 16.07.1770 for 7 år fra påske kvt. mester i Odense 1783
10.04.1780 Anthoni, Niels Petersen / mester i Kbh. 1784
09.07.1781 Anthoni, Jens Petersen [Helt] / indskrevet 20.01.1777 for 4 år, mester i Kbh. 1788
15.10.1786 Birch, Jens Jørgen / indskrevet 14.01.1782 for 5 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

19.01.1761 Jordhøeg, Jesper Orslef
10.07.1786 Klinge, Poul Sundsen / udlært 1791 af Niels Anthoni

TILREJSTE SVENDE:

08.07.1752 Blichfeld, Anders
18.09.1754 Eylitz, Georg Christopher / kom fra Flensborg
25.08.1755 Harck, Gunde / Horsens / hjemsted Viborg
21.06.1756 Tribler, Johannes / Varberg / Göteborg
1756 Stubbe, Otto Dieterich / - / Stade / altgesell 18.10.56
24.06.1757 Schröder, Jochum Matthias / Rostock / Rostock
09.06.1758 Holbeck, Johannes / Århus
20.09.1761 Hilbrecht, Herman Diederich Cordt / Slesvig / Slesvig
1763 Völker, Christian Wilhelm / - / Arnstadt / altgesell 18.4.63
14.07.1767 Wahlsten, Carl / - / Sverige
26.06.1768 Halkiær, Christian / Århus / Århus
04.10.1774 Feind, Johan Jochim Bernhardt / Flensborg / Stralsund
05.08.1775 Sengbusch, R. J. / Riga
19.10.1775 Claussen, Andreas / - / Augustenborg
06.09.1777 Budde, Johann Daniel / Riga / Mittau
06.06.1778 Lundbom, Adolph / Stockholm / Stockholm?
04.09.1780 Zeyffert, Casper Jansen / Norge
11.09.1782 Müller, Jacob / Greifswald / Bergen
15.06.1783 Teisseln, C.S. / Marienburg / Bergen
01.06.1788 Segerdahl / - / Sverige

Leverede indbindinger til Kgl.Bibl., betaling til enken 1786.

Den [mgl.] Martii leveret følgende Bøger at indbinde til Bogbinder Anthon i E.B.
Liste over [12] titler i E.B., [12] titler i E.V.B., 21 titler i E.B., [3] titler i e.v.B. med an-

ført bogbinderløn for hver. Summa 76 rdl. 1 mk., som blev betalt d. 30te Julii 1781. Den 30te Julii [1781] leveret følgende Bøger til Bogbinder Anthon at indbinde:

Liste over [2] titler (41 bind) i E.B. med anført bogbinderløn for hver. Summa 47 rdl. 5 mk. Approberet og betalt ved Creditiv 22. Martii 1782.

Helbind i UB (G.D. Anthon: Den civile Bygningskunst, 1759.)

»A. var en dygtig bogbinder og har bl.a. lavet en særegen slags spejlbind, marmorerede med røde og brune farver. Blandt hans kunder var Det kgl. Bibliotek.« EDWARD C. J. WOLF/ DBL

Altgesell 18.04.1746, 10.04.1747, 14.04.1749 og 06.07.1750 - svend hos Mad. Møller på anførte datoer. Herbergsfader 1767.

Holbech, J. og M. Tonboe: Da Lucia Dor. Anthons, fød Høpffner, bliver 30. Aug. 1759 i Hellig-Geistes Kirke bestædet. Fol. 2 bl.

Lund, P.J. Ligvers over Lucia Dorothea fød Høpffner, Peter Anthoni. 30. Aug. 1759. Fol. 2 bl.

Svare, Lars Nielsen: Da Ped. Anthon, Bogbinder udi Kiøbenhavn, og Karen Lund celebrerede deres Foreening 13. Febr. 1760. Fol. 2 bl.

REF.: Borgerskabprotokol, Skattemandtalreg., kirkebog Helligånd, Nielsen*, FT 1787, skifteudskrift, Vejviser, Gedde, DBL, Bibl.Dan., OBL, Odensedatabasen.dk, CPN, LI.

Arlodt, Caspar

Arlodt, Caspar, født i Tyskland - - -; død - - -. • Gift med - - - • Fader til Martha, gift med Johan Kruse. Se slægtstavle ved **Kruse**.

Antageligt udlært i Tyskland.

Signerede Drengenes Indskriff-Bog 09.11.1646. Nævnes i andragende mod bønhaser 1664, fattig.

1659-61 Hyskenstræde 40
Vingårdsstræde

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

29.03.1654 Kietelsen, Rasmus

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

01.01.1651 Lauridssen, Mads
26.04.1652 Nielsen, Niels
02.01.1654 Martensen, Rasmus
07.10.1661 Jensen, Knud - bortøben
30.06.1662 Thomsen, Hans

Ved stormen på København 1659 stod han under Johan Steinkuhl på kurtinen mellem Løngangen og Gyldenløves bastion.

1685 havde han et beløb tilgode i dronning Sophie Amalies bo.

REF.: Nielsen, Marquard, Kornerup, Ramsing, FF 34, CPN, LI.

Asmus, Johan

Asmus, Johan Friderich, født ca. 1705 i Kbh.?, død 34 år gl. 13.11.1740 i Kbh., begr. 17.11.1740 Vor Frue/Vestre plads. • Søn af - - - • Gift 23.05.1735 i Kbh./ Nikolaj med Inger Marie Larsdatter, født ca.1715; død 03.03.1758 i Kbh. Kopulationsafgift betalt 20.05.1735. Enken blev 17.11.1741 gift med Johan Tobias Wilhelmi (30.05.1714-26.01. 1798). • Fader til Jens Asmus, udlært af stedfaderen 03.07.1752-12.07.1756; junggesell 18.10.1756, død 25 år gl., begr. 23.07.1764 Kbh./Vor Frue. • Se slægtstavle ved **Kruse**.

Udlært af Jacob Gabriel Liebe, Kbh., 20.04.1721-24.04.1724, derefter en tid svend hos Andr. Lymann. Ankom fra Lund til Kbh. 28.06.1732.

Borgerskab 12.01.1735. Medlem af Bogbinderlauget 21.01.1735.

1735-37	Lille Helliggeiststræde 9
1740	Lille Kannikestræde
1741	Skindergade 27, enken

Værkstedet overtaget 1741 af Johan Tobias Wilhelmi ved ægteskab med enken.

INDSKREVET LÆREDRENG:

03.03.1737 Kock, Lorentz Davidsen / for 5 år, slettet

TILREJSTE SVENDE:

05.06.1739 Öhman, Johan / kom fra Stockholm / hjemsted Stockholm

04.07.1740 Bloch, Mathias Larsen / Lübeck / København

Altgesell 27.04.1733.

Ehrencron-Müller anfører i Personalhistorisk Tidsskrift 8.rk. bd.2 (1923) følgende titler:

Bryllupsdigt til Bogbinder i Kbh. Johan Friderich Asmus og Inger Marie Lars Datter d. 23. Maj 1735. (Af Brudgommens Svoger Christian Teschendorff)

Ligvers over Johan Frid. Asmus død 13. Novmbr., begr. 17 Novmbr. 1740 paa Vor Frue Kierkegaard. (Af J.H.S.)

Ligvers over Mad. Inger Maria Wilhelmi død d. 3. Marts, begr. d. 7. Marts 1758 i Vor Frue Kirkegaard. (Af Børnene Jens og Anna Sophie Asmus).

REF.: Borgerskabsprotokol, Fabritius, Skattemandtalreg., Pers.hist.Tidsskr., Bibl.Dan.,CPN, LI.

Augustinus Bogbinder

Augustinus Bogbinder, født - - -; død ca. 1567.

Ukendt lærested. Universitetsbogbinder.

1557-58 for et Register til Tyske Kancelli indb. 3½ mk.
Udbetalt 10 mk. 4 sk. af Universitetets kasse fra Mikkelsdag 1566 til Påskedag 1567.

Registreret i Rentekammerets regnskaber for arbejder til Christian III,

16.10.1557 Thend 16. dag octobris epther mester Hans Golt Smedz beffaling be-

taldt Augustinus Bogbindere for huess bøger och arbeide, hand haffuer giort for K.M., epther mester Hansses sedels liidelse, 2 mk. 2 sk., 5 dl.

05.01.1558 Same dag epther Anthonj Haniskis beffalling giffuit Augustinus Bogbinder for eth register, som han haffde bundet till Tüdske cantzleij, 3½ mk.

05.09.1561 for 2 bøger han bandt till K.M. Regenschaff, 1 dl.

29.11.1563 tærepenge til Lanten Saxen[?], 6 dl. Nov. 1563 sendt som fodbud til Sachsen.

05.08.1564 at købe pergament for til Cancelliet i Lübeck, 12 dl.

REF.: Rørdam, Danske Magazin 3.Rk.Bd.VI, Carl S. Petersen, Nielsen, Rentekammerregnskaber, Thomsen, Bogvennen 1929, CPN.

Bache, F. H.

Bache [Bagge], Frederich Henrich Sofus, født i Kbh. 22.09.1824; død af abscessus 51 år gl. 06.09.1876 i Kbh., begr. 10.09.1876 Ass.kapel/Ass.kgd. • Søn af - - - • Ugift.

Udlært af Jonathan Lerches enke, Kbh., 13.07.1839-22.04.1844.

Indskrevet til mesterstykke 23.05.1857, antaget af Lauget og det Kgl. Kunstacademie 06.11.1857, noteret 14.11.1857. Foreviste mesterstykke for Magistraten 19.11.1857. Ikke i vejviseren 1857-1862.

1876 Kattesundet 18

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., CPN, LI.

Back, Hans

Back, Hans, født - - -; død 1625 i Kbh. • Gift med Anne Jonnsdatter.

Ukendt lærested.

Registreret i Rentekammerets regnskaber:

11.02.1620 for 4 nye bøger han har indbundet til Skriverstuen på Bremerholm 1½ dl.

20.04.1620 indbundet 8 regnskabsbøger i hvidt pergament til Carll Thissenn og Hans Manndixsenn, samt indbundet 4 nye bøger til Knud Wormb, skriver for den store smedie på Bremerholm, så og for to bøger indbundet til Boe Berntsenn, renteskriver, 6 dl.

04.12.1621 for en del regnskabsbøger og registre han har indbundet med sit eget pergament udi K.M.s Rentecammer, siden den 20 November 1619: 13½ rdl. 28 sk.

30.04.1623 for 12 bøger og registre af ny han har indbundet med pergament for

K.M. her udi Rentecammeret, item på Bremerholm og for velb. Hans Ulrich og Christian Ulrich, 5 rdl. 8 sk. til 96 sk.pr.dl.

13.12.1623 for en del registre og regnskabsbøger, han har indbundet her på Rentecammeret og på Bremerholm 3½ rdl. 24 sk;

05.05.1624 for en stor regnskabsbog han har indbundet og uden på forgyldt, så og for 3 andre bøger at indbinde med hans eget pergament til Rentecammerets behov 1½ rdl. 32 sk.

20.04.1625 for en del registerbøger han har indbundet i pergament til Rentecammeret, 5½ rdl. 16 sk.

08.12.1625 Givet Anne Jonnsdatter afgangne Hans Back, forige bogbinder her udi Kjøbenhavn, hans efterleverske, hendes betaling for en del bøger hendes afgangne husbond har indbundet på K.M.s Rentecammer, 4½ rdl.

REF.: udskrifter af Rentekammerregnskaber.

Balkenhausen, D.

Balkenhausen [Balkaurs], Didrich Wilhelm, født i Lund ca. 1773; død af alderdom 82 år gl. 11.06.1855 i Nykøbing F, begr. 15.06.1855. • Søn af - - - • Gift 29.05.1812 i Kbh./Holmen i huset efter kgl. tilladelse med Anne Grethe Wiinqvist. Forlovere J.H. Pihl, Vognmagergade 59 og grosserer Schmidt.

Udlært i Sverige. Ankom 1798 til Kbh., svend hos E. Nordgreen. Søgte 10.06.1801 om borgerskab i Lund, afslået efter indsigelse fra de stedlige mestre. Ankom 03.08.1803 til Kbh., svend hos J. Tribler.

Borgerskab som frimester i København 05.06.1812. Ved Brandcorpset.

1813 Studiestræde 61
1814-15 Vognmagergade 90
1816 Møntergade 136

Borgerskab i Nykøbing Falster 27.07.1833

-1834-40- Østergade
-1845- Østergade 10-11, Fattighuset

Folketælling 1834 Østergade: Didrich Vilhelm Balkenhausen, 57 år, enkemand, bogbinder, Anne Margrethe Grønborg, 56 år, enke, hans husholderske, daglejer, Edvardine Magdalene Pedersen, 12 år, hendes datter, Frederich Christian Hansen, 14 år, hendes plejesøn.

Folketælling 1840 Østergade 60: Didrich Vilhelm Balkenhausen, 63 år, bogbinder.

Folketælling 1845 Østergade 10-11, Fattighuset: Johan Diderik Balkenhausen, 70 år, fattiglem.

REF.: Borgerskabsprotokol Kbh., Vejviser, Borgerskabsreg. Nyk.F., kirkebog Holmen+Nyk.F., FT 1834-1840-1845, Karlson, CPN, LI.

Barfred & Richard

Barfred, Johan Daniel Walker [Walther], født i Kbh. 26.10.1822; død - - -. • Søn af løjtnant Frederik Barfred og Susanne Margrethe Akermann.

Borgerskab som papirhandler 29.07.1852, som bog- og papirhandler 06.04.1854. Livjæger.

Kompaniskab med Herman Richardt.

1852-59 Lille Helliggeiststræde 165 / udsalg
1860-69 Lille Helliggeiststræde 4 (nummerændring)

Folketælling 1840 Højbro plads 41, 2.sal: Johan Daniel Walker Barfred, 20 år, ugift, kontorist, hos forældrene.

Folketælling 1845 Højbro plads 41, 2.sal: Johan Daniel Walker Barfred, 23 år, ugift, kontorist, hos forældrene.

Folketælling 1855 Lille Helliggeiststræde 165, 2.sal: Johan Daniel Walter Barfred, 32 år, ugift, bog- og papirhandler. Logerede hos Herman Richardt.

Folketælling 1860 Lille Helliggeiststræde 165: Johan Daniel Walter Barfred, 37 år, ugift, bog- og papirhandler. Logerende hos Herman Richardt.

Bopæl 1863-69 Gasværksvej 19.

Rektangulær etiket, sort glanspapir, guldtryk, 4 linier, for oven lodret delt i 2 felter, D: BARFREDs / Papirhandel // H. RICHARDTS / Bogbinderi // Lille Helliggeistræde Nr. 4 / KJÖBENHAVN på forpermens inderside øverst til venstre (protokolbind).

REF.: Borgerskabprotokol, Dolleris bd.2 (J. Rasmussen), Vejviser, FT 1840-1845-1855-1860.

Barkies, A.

Barkies, Andreas (Jørgensen), født i Kbh. 1781, døbt 16.07.1781 Trinitatis (som fadder bl.a. Niels Hiort); død af hidsig feber 52 år gl. 22.08.1832 i Kbh.; begr. 27.08.1832 Fr.Hosp./Ass.kgd. • Søn af Jørgen Jørgensen Barkies (ca.1753-1794) og 1. hustru Anna Kirstine Pedersdatter (ca.1751-1789). Faderens 2. hustru Maren/Karen Olsdatter gift 1795 med Jørgen Leonard Lütken (ca. 1757-1812). Ved Folketællingen 1801 hos stedfaderen Johan Leonard Lütken, Gammel Mønt 149.

Udlært af stedfaderen J.L. Lütken, Kbh., 12.07.1802.

1832 Ulfeldts Plads 118

Altgesell 11.04.1812. Ankom til Kbh. 11.07.1828. I svendeladens regnskaber 1830, 1832 og 1833 anføres hospitalsudgifter for Barkies med i alt 38 rbdl. 2 mk. 2 sk., og begravelse 1833 22 rbdl. samt til skifteretten for vurdering af hans efterladte tøj 2 rbdl. 1 mk.

Ved auktion 12.11.1832 af hans efterladenskaber opnåedes følgende priser:

1 Sølv Lommeuhr	4 Rbdl.	5 Mk.	8 Sk.
1 Uhrkjæde med Sølvsignet		3 -	8 -
1 Pibehoved med Sølvbeslag	2 -	3 -	

1	Par Støvler, 3 Hatte, 1 Kasket		3	-	
2	Brokbaand, 1 Par Sehler		1	-	
1	Frakke, 1 Par Benklæder, 2 Veste	1 -	2	-	8 -
6	Tørklæder, 2 Veste		1	-	12 -
4	uldne Nattrøjer	1 -	5	-	
2	Par Benklæder	1 -	3	-	
1	Kjole, 1 Vest		4	-	
1	do., 1 Par graa Benklæder	2 -	3	-	8 -
2	Skjorter, 1 Krave, 2 Tørklæder		5	-	
1	Frakke	2 -			
1	gammel Kuffert		2	-	12 -
		20 Rbdl.	1 Mk.		8 Sk.

REF.: Kirkebog Trinitatis-Fr.Hosp., Begr.Prot.Kbh., Bogbindersvendeforeningens Jubilæumsskrift 1898, CPN, LI.

Barkies, J. J.

Barkies, Jørgen Jørgensen, født i Holsten ca.1754; død af forrådnelsesfeber 42 år gl. 21.02.1794 i Kbh., begr. 26.02.1794 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 1. 09.02. 1780 i Kbh./Garnison med Anna Kirstine Pedersdatter, født ca.1751, død i barselsseng 38 år gl. 19.12.1789 Kbh., begr. 24.12.1789 Trinitatis. • Fader til Andreas Barkies, udlært af stedfaderen J.L. Lütken 12.07.1802. • Gift 2. 09.07.1790 i Kbh./Trinitatis med Maren Olsdatter, født ca.1776, død af forrådnelsesfeber 34 år gl. på Frederiks Hospital i Kbh. 29.06.1810. Gift 2. i Kbh. (Trinitatis) 16.10.1795 med Jørgen Leonard Lütken (ca. 1757-08.05.1812).

Udlært af Mathias Larsen Bloch, Kbh., 06.07.1767-18.07.1773. Ankom fra Danzig til Kbh. 24.10.1773, svend hos G. Steenberg. Ankom fra Danzig til Kbh. 20.09.1777 »da jeg ville have reist til Holsten, men vii til ulykke forliste, maatte jeg reise vider til Kjøbenhavn.«

Ved kgl. missiv af 17.03.1780 tilladelse til som frimester »med egne hænder at ernære sig ved bogbinderprofessionen.« Mesterstykke forevist Magistraten, for godt befundet, laugsmedlem 10.06.1790. Borgerskab 07.06.1790.

1781 Vognmagergade
1786-95 Åbenrå 255

Værkstedet blev ved ægteskab 1795 overtaget af J.L. Lütken.

Folketælling 1787 Åbenrå 260: Jørgen Bagus [!], 36 år, bogbinder, Anne, 36 år, hans kone, Gundel, 7 år, Andres, 6 år, Jørgen, 1 år, Anne Margrethe, 14 år, tjenestepige.

TILREJST SVEND:

28.04.1794 Cordtsen, Niels / hjemsted Randers

Altgesel 07.10.1776 og 06.07.1778.

Ved skifte 1790 boede han til leje hos kvarterkommisær Syndbye, Åbenrå 255; hustruens bo vurderet til 34 rdl. Samme bopæl ved hans død 1794; hans efterladenskaber vurderet til 43 rdl. 3 mk. 8 sk. 3 umyndige børn: af 1. ægteskab Gunild Jørgensdatter Barkies, f. ca. 1780, Andreas Jørgensen Barkies, f. 1781, af 2. ægteskab Jørgen Peter Jørgensen Barkies, f. ca. 1793.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., Sjællandske Tegnelser 1780 f.299, kirkebog Garnison+ Trinitatis, Vejviser, FT 1787, skifteudskrifter, CPN, LI.

Barth & Jensen. Bog- og Papirhandel, Protokoller.

Barth, Ludvig Eduard, født i Kbh. 01.03.1828; død af lungebetændelse 73 år gl. 26.02. 1901 i Kbh., begr. 02.03.1901 Andreas/Holmens kgd. • Søn af tømrer Friedrich Wilh. Barth og Eleonora Elisabeth Schultz. • Ugift.

Udlært af H.J. Bing & Søn, Kbh., 30.04.1846, medhjælper der indtil 1858.

Jensen, Paul Christian, født i Kbh. 20.11.1830; død af cancer 53 år gl. 23.08.1884 på Fr.berg, begr. 31.08.1884 Holmens kgd. • Søn af bud i Finanshovedkassen Johan Erik Jensen og Hermandine Frølich. • Gift 24.06.1864 med Hulda Nathalie Hagelberg (f.29.08.1843), datter af grosserer Henrik Peter Hagelberg og Julie Lindberg.

Udlært og medhjælper hos H.J. Bing & Søn, Kbh., 1847-58.

I henhold til allerh. Skr. af 13.10. d.A. Borgerskab 02.11.1858 som Boghandel tillige Handel med Papir, dog ikke i mindre end hele Riis, samt med Brev- og Tegnebøger, dog med Undtagelse af de i Isenkræmmerlaugets Artikler ommeldte Tegnebøger.

Etableret 07.12.1858; rabatberettiget 15.12.1858. Anmeldt til Handelsregistret 11.09. 1862. Barth eneindehaver 30.03.1885. Uindskrænket fuldmagt udstedt 29.06.1888 til Vigo Emilius Theophilius Clausen.

1858-1910 Amagertorv 29

Overtaget 10.04.1901 af W.C. Hansen som Barth & Jensens Eftf. Optaget 01.12.1930 i fa. N. Olaf Møller, papirhandel en gros.

Folketælling 1880 Nybrogade 26 st.th.: Ludvig Edvard Barth, 45 år, ugift, papirhandler, Emma Wilhelmine Barth, 44 år, ugift, søster.

Folketælling 1890 Nørre Farimagsgade 55 1.tv.: Ludvig Edvard Barth, 61 år, ugift, papirhandler, logerende hos enken Cardula Jensen.

Folketælling 1901 Frederiksborggade 27 1.sal: Ludvig Barth, f. 1/3 1828, ugift, papirhandler, logerende hos Hedvig Jensen.

Folketælling 1880 Jernbanestationsvej 3: Poul Christian Jensen, 49 år, papirhandler, Hulda Nathalie Jensen, 36 år, hustru, Axel Richard Jensen, 11 år, Laura Julie Henriette Jensen, 9 år, Emily Hermanda Jensen, 6 år, Karen Sophie Jensen, 31 år, tjenestepige, Sophie Amalie Nielsen, 20 år, tjenestepige, Hilda Benedicte Bendtsen, 17 år.

Folketælling 1885 Frederiksberg Stationsvej 1: Hulda Nathalia Jensen, 41 år, enke,

Axel Richard Jensen, 14 år, Laura Julie Jensen, 14 år, Emily Hermandine Jensen, 11 år.

REF.: Dolleris, Dolleris-projektet, Borgerskabsprotokol, Handelsregistret, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Fr.berg, FT 1880-1885-1890-1901, Vejviser, Krak 1910+1940, LI.

Bech, Chr.

Bech, Christian Julius, født ca.1824; død 24 år gl. 16.07.1847 i Kbh.; begr. 19.07.1847 Trinitatis. • Søn af - - -

Udlært af Niels Christian Møller, Kbh., 25.09.1843 efter 6 år i lære. Ved Folketælling 1840 læredreng hos samme.

1847 Helsingørsgade 329

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis, FT 1840. CPN, LI.

Bech, Johan

Bech, Johan Hendrik Valentin, født i Kbh. 05.04.1822; død - - -. • Søn af - - -

Udlært af Jacob Christian Berg, Kbh., 18.07.1836-29.05.1841.

Forfærdiget mesterstykke efter anordningen, antaget af Lauget og det Kongelige Academie 02.04.1849, indført i Laugsprotokollen 30.04.1849. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1849 udgift ved Bechs mesterstykke 2 rdl. og ved opvisningen af Bech og [C.J.A.] Claussens mesterstykker 1 rdl. Forevist mesterstykke for Magistraten, vandt borgerskab 28.04.1849.

REF.: Borgerskabsprotokol, ikke i Vejviser, LI.

Been, J. P.

Been, Johan Petersen, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Betalte stadepenge til Odense Domkirke 1698, anført fra København.
[I Grundtaksten 1689 nævnes en kaptajn Johan Behn, Laksegade matr.nr. 251.]

REF.: OBL, KD.

Behr se **Bähr**

Belmann, Peder

Belmann, Peder Ludovic (Ludvig) Henrichsen, født i Odense 1771, døbt 21.06.1771; død 68 år gl. 05.05.1840 i Hjortespring, begr. 10.05.1840 i Herlev. • Søn af skrædermester Hendrich Ludevich Belman (f. 1725) og Anna Catharina Schøt (f. 1734), gift 08.06.1759.

• Gift 03.11.1797 i Kbh./Garnison med Catarine Margrete Carstens[en]. Separationsansøgning indgivet til Kbh. Magistrat 09.05.1823 • Fader til Heinrich Ludvig Belman, udlært 08.07.1822 af G. Wichberg.

Udlært af Johan Gotlieb Meyer, Odense, påske 1786-25.04.1791. Ved Folketælling 1787 læredreng hos J.G. Meyer, Vestergade 33, Odense, senere svend samme sted.

»Wi underskrevne have indgaaet og sluttet følgende Lære Contract.
Jeg Johan Gottlieb Meyer borger og bogbinder herudi Odense, tilstaar herved, at have antaget saa som ieg og hermed antager Peder Ludevich Belman Hr. Hindrich Ludevich Belmans Søn udi min tieneste og lære ham den velloulige bogbinder Profession udi 5 Aar fra Paaske 1786. Til Paaske om gud vil vi lever og skrivendes vorder 1791 saaledes som Jeg vil være bekiendt og ansvarlig, naar som helst han som en troe og flittig Dreng efter sin Pligt, ikke entviiger fra sin Lære, eller begaar noget u-sømmeligt, Thi om saadant skeer, og han ikke vorder mig som sin Mester og vedkommende hørig og lydig, skal saa der for ifølge Lov og forordninger Lide og undgelde, med at Lære paa Nye igien, vorfore hans forlovere som Cautionister skal cavere og godsige; Imidler Tied han er i Lære, skal han intet Usømligt begeyrens Men nyde sin føde til opholdt, hans skatter saa vel som ind og Udskrivnings Penge betaaler han selv, saa og hvad han behøver ellers skaffer hans forældre, eller vedkommende saa uden at bebyrde mig med nogen slags udgifter. Imod at bemelte Mester Johan Gottlieb Meyer som meldt er vil lære forbemeldte Peder Ludevich Belman bogbinder Professionen, Tilstaar vie Underskrevne Tvende Mænd, een for begge, og begge for een at vi vil og skal som troe forlovere være troe og Responsabel, at han som een troe og flittig Dreng skal udstaa sine Lære aar, ey deraf undvige ey heller at begaanoget u sømligt, thie om saadant imod forhaabning skee skal vi dertil være ansvarlig og for det øvrige holde meer bemelte Johan Gottlieb Meyer skadesløs i alle maader. Dets til bekreftelse, have vi denne Contract med egne Hænder underskreven og forseiglet.

Odense d. 13. April 1786 H.L. Belman som Cautionister J. Langstædt (LS)
C. Weigner (LS)«

Ankom fra Odense til Kbh. 14.11.1791, svend hos Heidner. Betalte bøde 1 rdl. for at have arbejdet på et fremmed værksted inden han meldte sig til omskuning (udat. 1791-99). Ankom fra Odense til Kbh. 25.05.1794, svend hos Heidner.

Optaget i Bogbinderlauget uden mesterstykke 09.10.1797 ved kgl.missiv af 11.08.1797. Borgerskab 15.09.1797.

»Vor synderlige Bevaagenhed! Vi give Eder hermed tilkiende, at vi, efter Bogbindersvend Peter Ludvig Bellman, af vor kongelige Residensts Stad Kiøbenhavn hans herom allerunderdanigst giort Ansøgning, hvorover I haver afgivet Erklæring, allernaadigst haver bevilget, at han, uden Mesterstykkes Forfærdigelse maa indtræde, som Mester i Bogbinder Lauget i bemeldte Kiøbenhavn, naar han iøvrigt opfylder, hvad Laugsartiklerne tilholde. -

Derefter I Eder allerunderdanigst haver at rette og Vedkommende saadan til Efterretning at tilkiendegive. - Befalende Eder Gud! Hermed i vor kongelige Residents Stad

Kiøbenhavn d. 11 August 1797. - Efter hans kongelige Majestæts allernaadigste Befaling. - C.I. Brandt / Schow Colbjørnsen Rejersen

Til Kiøbenhavns Magistrat.
Foranstaaende Gienpart af hans kongelige Majestæts allernaadigste Befaling bliver herved Oldermanden for Bogbinder-Lauget til fornøden Efterretning komuniceret. - Kiøbenhavns Raadstue den 16. August 1797 (18 underskrifter)«

1799-1804	Lille Brøndstræde 168
1805-07	Gammel Mønt 153
1808-11	Gammel Mønt 149 (nummerændring)
1812-13	Store Regnegade 193
1814-15	hjørnet af Store og Lille Helliggeiststræde 156
1816-22	hjørnet af Lille Kirkestræde og Hvælvingen 98
1823	Vingårdsstræde 132
1824-36	Pilestræde 124

Folketælling 1801 Lille Brøndstræde 168: Peter Ludvig Belman, 29 år, bogbinder, Cathrine Margrethe Carstensen, 30 år, Caroline Johanne, 2 år, Marie Holm, 72 år, enke, logerende, ernærer sig af syning, Eleonore Sophie Holm, 30 år, ugift, Hans Didrik Lytken, 28 år, ugift, logerende, Assist. Raadhus, Anne Cathrine Werner, 54 år, ugift, logerende, silkevævning, Anton Borch, 10 år, konens søstersøn, Peter Ludvig Borch, 8 år, konens søstersøn.

Folketælling 1840 Hjortespring, en gård: Peder Belmann, 70 år, enkemand, kapitalist, hos gårdmand Niels Frantsen.

Folketælling 1840 Frederiks Hospital, Amaliegade 142: Nr. 294. Cathrine Margrethe Carstens, 70 år, enke, separeret fra bogbindermester Belmann.

TILREJST SVEND:

03.06.1803 Hellberg, Johann Henrich / kom fra Sønderborg, hjemsted Christiania

SRP 1823 Nr. 91
»09.05.1823 Arbeidsmand Peder Ludvig Belmann og Hustru Cathrine Margrethe Carstens anholder om at blive separeret i Henseende til Bord og Seng. Den geistlige Mægling er forgiæves forsøgt af Pastor Kochen. Hermed Copulations Attest samt de Vilkaar paa hvilde de er enige i at separeres. - Vide SRP 185/1826
Begge kaldes 9. Mai

20. Mai - de mødte og vare ikke at formaa til fremdeles at leve med hinanden; derimod bleve de enige om, at separeres fra Bord og Seng paa de Vilkaar som indeholdes under 30de forrige Maaned mellem dem indgaaede Forening der nu blev oplæst for dem og af dem blev vedgaaet at indeholde de Puncter, under hvilde de attraae Separation fra hinanden; dog blev efter deres ønske vedtaget til [samme] Forklaring af denne Forening at Manden betaler foruden den deri omtalte Huus Leie, al øvrige paa Boet hvilende Gield til dato, og at Manden fraflytter deres nu havende Bopæl, og at deres 2de sammenavlede uforsørgede Døttre forbliver under Konens Forsorg.

P.L. Belmann Cathrine Margrethe Belmann - med paaholden Pen

Separationsbevillingen er expd. 23de Mai.

SRP 1826 Nr. 185
»00.12.1826 Bogbindermester Peder Ludvig Belmann anholder om Bevilling til Ægteskabets aldeles Ophævelse imellem ham og hans fra Bord og Seng separerede Hustru Cathrine Margrethe Belmann født Carsten og om tilladelse til at indgaae nyt Ægteskab. Den geistlige Mægling er forgiæves forsøgt af Doctor Johansen der tillige bevidner at han intet uden Fordeelagtigt er ham bekiendt om hans Forhold. Hermed Skilsmissebrevet vide SRP Nr. 91/1823 hvor Copulationsattesten er fremlagt.
Begge kaldes 8. Dec.

9de do. - de mødte og bleve formanede til at vende tilbage i deres forhenværende ægteskabelige Forbindelse, og erklærede Konen, at hun ønskede paa nye at leve med hendes Mand; han blev altsaa formanet til at fortsætte sin forhenværende Ægteskabsforbindelse med sin Kone; men dertil erklærede han sig utilbøielig og bad meget mere om, at hans Ansøgning maae vorde indsendt.

15de Dec. - Erklæres, at Magistraten ei kan foranledige Ansøgerens Bønhørelse, eftersom Konen ønsker, paa nye at leve med hendes Mand. - exp. 20. Dec.

9de Jan. [1827] Det Kongl. Danske Cancellie melder under 6. Jan 1827 til Bekiendtgiørelse for Supplicanten at det Ansøgte efter Omstændighederne ikke kan bevilges. Hermed et Bilag for at overleveres Supplicanten.

12te do. - Bekiendtgiøres ham ved Bilagets Overlevering. - dette skete 16. do.

Det kongl. Danske Cancellie anmoder under 10de Februarii med Hensyn til hosfølgende Ansøgning, hvori Bogbindermester P.L. Belmann anholder om Bevilling til Ophævelse af Ægteskabet med sin i Henseende til Bord og Seng separerede Hustru, Jordemoder Cathrine Belmann, Magistratens Betænkning med hosfølgende Separations Bevillings Tilbagesendelse - indkom 13. Febr. 1827.
Begge indkaldes 16. Febr.

17. do. - de mødte; og bleve efter Omstændighederne henvist til deres Sielesørger forinden videre foretages med Sagen. En af Pastor Johannsen i saa Henseende udført Attest indkom d. 20. Febr.
Begge kaldes 23. Febr.

24. do. - de mødte og bleve paa nye formanede til at vende tilbage til deres forhenværende ægteskabelige Forbindelse; og henholdt Konen sig i [samme] Henseende til sin den 9de Dec. sidstleden for Magistraten afgivne Erklæring, at ønske, atter at leve med hendes Mand men han erklærede sig aldeles utilbøielig dertil, at være dertil at formaae. I øvrigt yttrede Konen, at hun i aar finder sig svag, nu ønsker at erholde en hende efter den 7de Post i den under 30. Apr. 1823 tilstaaede 100 rdl. Sedler om Aaret*, udbetalt af hendes Mand. Han derimod erklærede, ei dertil at ansee sig forpligtet, eller dertil at være villig, da Konen endnu kan ernære sig med den af hende drivende Næringsvei som Jordemoder. (*note: mellem dem indgaaede Separationsforening)

Det paastaaede indberettes 2. Mart. - I øvrigt erklæres, at Magistraten ei kan foranl. Ludvigs Ansøgnings Bønhørelse. Exp. 7. do.

Det Kongl. Danske Cancellie melder under 20de Marts at ansøgte ei kan bevilges. Indkom 26. Marts 1827.

30. do. Bekiendtgiøres ham med Bilagenes Overlevering - dette skete d. 7. April.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., FT 1801+1840, Sjællandske Tegnelser 1797 f.200, kirkebog Garnison-Herlev, Odensedatabasen.dk, Separationsprotokoller 1823/91+1826/185, Nielsen, Vejviser, OBL, CPN, LI.

Benedicht, Lorentz

Benedicht, Lorentz, født - - -; død ca.1604 i Roskilde? • Gift 1. Katrine/Karen Nielsdatter, enke efter bogtrykker Hans Vingaard, død ca. 1559-60. • Fader til bogtrykker Benedicht Laurentz. • Gift 2. før 1596 med Dorothea Christensdatter.

Indrejst fra Tyskland ca. 1550. Overtog ved ægteskab Vingaards hus og værksted på Gråbrødretorv matr. 133 B Frimands kvarter, skøde 04.06.1555, købte 28.06.1577 stedsønnerne Hans og Niels Vingaards arvepart i ejendommen, solgt 1607; ejede desuden to huse i Klosterstræde, matr. 62 Frim., 19.02.1593-20.01.1596 og matr. 21 Frim., hjørnet af Vimmelskaftet, ca. 1580-ca.1606; samt et hus i Skindergade matr. 43 Frim., 17.09. 1577-12.03.1593 og en have udenfor Nørreport.

Fritaget 01.12.1564 for skatter og afgifter, bortfaldet 20.06.1575; 24.11.1565 eneretsprivilegeium på at trykke latinske, tyske og danske bøger. Privilegiet var dog ikke effektivt, da Mads Vingaard fra 1568 også virkede som bogtrykker i København.

Frederik II bad ham lade bøger indbinde efter samme måde som før, men det vides ikke om han har haft eget bogbinderi. Betalinger fra Rentemesterregnskabet 28.02. 1565. Antages at have stået for indbindingen af udgaverne af Frederik II's udvalgte bibelsprog 1583 og 1586.

Udover virksomheden som bogtrykker var han aktiv som træskærer, oversætter, bearbejder, kompilator, forfatter, boghandler.

Optaget 1576 som lavsbroder i Danske Kompagni (Det kgl. kjøbenhavnske Skydeselskab).

1584 indstillet til vikarie ved Lunds eller Roskilde domkirke; 1589 forlenet med vikariet St. Gertruds Alter i Roskilde domkirke, hvor han formodes at have boet til sin død [hans eftermand overtog vikariet 07.04.1604].

REF.: Paulli: Lorenz Benedicht, 1920, Kornerup: Helligaandskirken, DBL, Nyrop, Ilsøe, Ramsing VII, Bogvennen 1921*, Universitetsbibliotekets udstillingskatalog 1924*, FF 1954+1969.

Berg

tilrejste svende hos en af tre samtidige mestre:

00.00.1790	Ziegler, Nicolaus Hartwig / kom fra Rudkøbing / hjemsted Kiel
18.01.1790	Bergmann, Andreas Christian / Stralsund
16.12.1793	Friberg, Mag. / Norge
14.07.1794	Mallert, J.H. / Kiel / Leipzig
13.06.1795	Petter, Jacob / Altona / tysk
24.06.1797	Franck, J.A. / - / Sverige

20.06.1798 Koch, Fritz / Slesvig, tysk
17.06.1799 Berggreen, Johan / - / Sverige
22.04.1800 Riedlinger, I.
07.07.1802 Hesse, Christian / - / dansk
28.07.1802 Bloss, L.C.G. / - / Rudolstadt
09.11.1816 Soelberg, Andreas / - / dansk

Berg 1

Hans Jonsen Berg (ca. 1763-1824), gift 1. 1790 med Anna Maria Petersen (død 1813)

1. *Wilhelm August Berg* (1791-1859), gift med Henrikke Weddel (ca. 1791-).
   a. Carl Marinus Berg (ca. 1830-).
   b. *Adolph Peter Berg* (ca. 1831-).
   c. Rottbøl Eduard Berg (ca. 1833-).
   d. Alfred Lunhardt Berg (ca. 1834-).
   e. Christian Frederik Berg (ca. 1837-).
   f. Hendrick Berg (ca. 1834-).
2. Maria Christine Berg (1792-).
3. Carl Berg (1793-).
4. Johan Peder Berg (1797-).
5. Sophia Fridericia Berg (1799-).
6. Carolina Dorothea Berg (1801-).
7. Anna Margaretha Berg (1803-).
8. *Frantz Christian Berg* (1806-).

Berg, H. J.

Berg, Hans Jonsen, født i Norge ca.1764; død 62 år gl. af krampe 11.12.1824 i Kbh.; begr. 16.12.1824 Petri. • Søn af - - - • Gift 1. 28.05.1790 i Kbh./Petri med Anna Maria Petersen, født ca. 1765 Pløn; død 18.08.1813 Kbh., begr 22.08.1813 Petri. Trolovede 07.05. 1790, som forlovere indskrevet Daniel Fraun og Andr. Claussen. • Gift 2. 15.06.1814 i Kbh./Trinitatis med Karen Marie Michelsen, født ca.1770 Kbh.; død 83 år gl. 26.11.1850 Kbh.; begr. 01.12.1850 Frue. • Fader til Wilhelm August Berg (mester i Århus 1830-45) og Frantz Christian Berg (og 6 andre børn).

Indskrevet som forbundter hos Poul Olsen Berg, Kbh., for et år fra 01.07.1782 til 05.05. 1783. Idømt bøde 05.06.1784 1 mk. »for jeg ikke kunne fordre Svenene«. Ved Folketællingen 1787 svend hos J.C. Heidner, Kbh. Ankom fra Kristiania til Kbh. 24.05.1789, svend hos J.H. Møller.

Indtegnet til mesterstykke 13.07.1789, mesterstykke forevist Magistraten, for godt befundet, borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 21.09.1789. Universitetsbogbinder 17.09.1804-17.05.1837. Anfører i skrivelse til Det store kgl. Bibliothek 1809 at han »i 20 Aar har været Bibliothekets Bogbinder.«

1792-95	Skidenstræde 173
1796-1804	Gammel Mønt 169
1805	Lille Kannikestræde 26
1807	Lille Fiolstræde 255
1808-12	Lille Fiolstræde 201
1813	Skidenstræde 52
1814	Knabrostræde 81
1815-18	Vognmagergade 76
1819-34	Vognmagergade 79, fra 1825 ved K.M. Berg, Bogb.enke
1835	Krystalgade 51
1836-37	Knabrostræde 109
1838	Vognmagergade 79
1843-51	Philosophgangen 227 (enkens bolig i Haandværkerstiftelsen)

Folketælling 1801 Klædebo kvarter 169: Hans Johnsen Berg, 38 år, bogb.mester, Anne Michelsen, 36 år, Wilhelm Berg, 10 år, Carel Berg, 8 år, Johan Peder Berg, 4 år, Maria Berg, 9 år, Sophia Berg, 2 år, Jens Jacobsen, 26 år, bogb.svend, Gustav Tregaard, 22 år, bogb.svend, Sophie Møller, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1840 Ny Kongensgade 227, bolig nr. 14: Karen M. Berg, 73 år, enke, Emie F. Riber, 12 år, plejedatter.

Folketælling 1845 Vester kvarter, Haandværkerstiftelsen: Karen Marie f. Michelsen, 78 år, bogbinder Bergs enke.

Folketælling 1850 Ny Kongensgade/Philosophgangen 227, anden opgang, st.: Marie Berg, 82 år, beboer.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

26.10.1795	Bruun, Johan Peter / indskrevet 17.01.1791 for 6 år
02.05.1803	Hellberg, Johan Henrich / indskrevet 18.10.1802 i forbundt ½ år f. Christiania
06.05.1805	Olsen, John / ind- og udskrevet sammme dag
14.01.1809	Berg, Wilhelm August / mester i Århus 1830
14.07.1810	Falck, Jens Christian / indskrevet 15.07.1805 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1812
21.10.1811	Weyse, Fridrich Wilhelm / indskrevet 15.10.1804 hos Matthiessen
14.07.1817	Qvist, Jørgen Mauritz Severin indskrevet 21.10.1811 for 5 år fra Mich.kvt.
17.01.1824	Berg, Frantz Christian
10.01.1829	Iversen, Carl / indskrevet 12.07.1824 for 5 år fra St.Hans kvt.

INDSKREVEN LÆREDRENG:

18.01.1790	Richter, Georg Wilhelm / for 4 år fra Mich.kvt. 1789

TILREJSTE SVENDE:

01.09.1791	Pinckwitz, J.G. / kom fra Flensborg / hjemsted Lübeck
16.09.1801	Adler, Johannes Janson / - / Sverige
20.12.1807	Olsen, Johan

Bisidder 1800-06; oldermand 10.07.1820-08.07.1822.
Medlem af Det forenede Understøttelsesselskab fra 27.05.1793.

Ved skiftet efter 1. hustru 1813 vurderedes hendes bo til 25 rdl. 4 mk. Ved skiftet efter hans død var han ejer af Vognmagergade 79. Boet vurderedes til 105 Rdl.

Sammen med bogbindermestrene Andreas Clausen og Heindrich W. Heidner 26.07. 1790 idømt en bøde for en ikke anført forseelse.

Ved Hof- og Stadsretten 03.12.1798 idømtes oldermand Andreas Clausen og bisidderne Leonard Lütken, Søren Martensen og Hans Berg en bøde på 5 rdl. til laugets fattige for utilbørlig optræden overfor Magistraten ved Lars Christian Graas mesterprøve.

Sag nr. 243 Procurator Severin som befalet Actor contra Bogbinderne Hans Berg, Leonard Lytken og Søren Martensen.

I en allerunderdanigst Erklæring af 29. August sidstleden indberettede Kiøbenhavns Magistrat, at da Bogbindersvend Lars Christian Graae den 24de s.M. fremkom i Raadstuen med sit Mesterstykke og [efter] sædvane havde med sig Oldermanden og Mestrene Hans Berg, Leonard Lytken og Søren Martensen, forklarede Oldermanden, hvad Feyl han formeente, der vare ved dette Mesterstykke, hvorpaa de Tilstedeværende fratraadde. Imedens Magistraten tog under Overveielse, om den foreviste Bog kunde antages som Mesterstykke, og da den derefter indkaldte Oldermanden, de toe Mestere og den, som havde giort Mesterstykket, og sagde dem, at Mesterstykket var af Magistraten antaget, og at den unge Mester desaarsag kunde antages til Borger, erklærede de forbemeldte 3de Mestere trodsigen, at de ikke vilde ansee ham som Mester, hvorfor de og gik ud af Raadstuen, uagtet den første Borgmester tilholdt dem flere Gange, at blive tilstede, medens den unge Mester giorde Eed, og uagtet den 4 § i Forordningen af 23. Decbr. 1681 blev dem forelagt, og kom først tilstede, efter at de ved en Raadstuetiener vare kaldte tilbage. Det Kongelige Danske Cancellie tilskrev derpaa under 22. September sidstleden Hof og Stads Retten, at disse 3de Mestere for deres udviiste Forhold skulde justitialiter tiltales.

Procurator Severin, som samme Dag blev beskikket til Actor, har derpaa ved Stævning af 29. September indvarslet bemeldte 3de Bogbindere, og derefter paastaaet dem anseete med en tilstrækkeligt Mulct for deres trodsige Forhold. Vel have de Indstævnede paastaaet Frifindelse, deels paa Grund af, at Magistraten skulle være uberettiget til at antage et af Lauget forkastet Mesterstykke, deels fordi de Indstævnte, ved at undlade sig derimod, ikke skal have viist nogen Trodsighed. Men da den 4 § i Forordningen af 23. Decbr. 1681 noksom hielmer Magistraten Ret til at kiende paa, om et Mesterstykke skal antages eller ikke, og den Forklaring de Indstævnte have giort over bemeldte, at Magistraten kun skulde have denne Ret, naar der i Lauget var Tvist om et Mesterstykke kunde antages eller ikke, ingenlunde er antagelig, ligesom Indstævntes egne Erklæringer i de fremlagte Indlægge om de Udtalelser de i den Anledning have brugt, da Magistraten tilkiendegav, at det foreviste Mesterstykke kunde antages, saavelsom om dens øvrige Forhold, sammenholdte med Vidnernes Udsigende i det fremlagte Vidneforhør, tydeligen viiser, at deres Adfærd har været lovstridigt, efterdi de, maar de drage Magistratens Competence i Tvivl, burde have andraget deres Anke for Kongen, saaledes som den 29. § i Instructionen af 28. August 1795 foreskriver, saa kan de i Analogie af L.I-12 og i Over-

eensstemmelse med flere Lovstæder ikke undgaae, at blive anseete med en passende Pengestraf, hvorimod den af Actor needlagte Paastand om Salarium og Rettens Gebyhr, som uhielmet, maae bortfalde. Ifølge Forordningen af 3. Junii 1796 anmærkes, at under denne Sags Behandling og Førelse ingen Forsømmelse er begaaet, som kunde virke Mulct; **Thi kiendes for Ret:** Bogbinderne Hans Berg, Leonard Lytken og Søren Martensen bør for deres usømmelige og lovstridige Adfærd hver for sig bøde Fem Rigsdaler til Laugets Fattige. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

[Sagen er omtalt i C. Nyrop: Bidrag til vor Haandværksstands Historie i Tiden før 1857. 1914.]

Reversal-Bestalling for Hans Johnsen Berg at være Universitets Bogbinder:

Rector og Professores ved Kiøbenhavns Universitet giøre herved vitterligt at have antaget og beskikket, ligesom vi og forud antage og beskikke velagtede Bogbindermester Hans Johnsen Berg her af Staden, til at være Universitetets Bogbinder, hvilken Bestilling han maa betiene saalænge han sig skikker og forholder som det en ærlig Dannemand anstaar, kiender Rectorem og Professores for sin rette Øvrighed, og nøie iagttager de ham som Universitetets Bogbinder paalignede Pligter, hvilke ere:

1) At han frit og uden Betaling beskærer de i Universitetets Navn aarligne udkommende Programmata, og ligeledes i Strimmel-Hefter 1 à 200 Exemplarer af samme uden Betaling naar forlanges, da han derimod for alt andet ham betroet Arbeide nyder billig Betaling efter gangbar Priis.
2) At han forsvarligen og uden Ophold befordrer det ham af Universitetet overdragne Arbeide.

Ved at antage ovenmeldte Pligter nyder han de Fordele, og Rettigheder, som med denne Bestilling ere forbundne. Dette til Bekræftelse under Universitetets Segl og sædvanlige Underskrift.

Kiøbenhavn, den 17. Sept. 1804 — N.C. Kall
p.t. Rect.Univ.
L.S. — F.T. Hurtigkarl
Referendarius
J. Wolf

Underdanigst Pro Memoria!

Da Priserne paa alle til Bogbinder Professionen henhørende Materialier er stegen til det 3 Dobbelte, i ligemaade Arbeydsløn og Alt, saa seer jeg mig ikke længer i stand til at indbinde for det Kongelige Bibliothek efter de gamle Priser, men Ansøger underdanigst om at faae et passende Tillæg fra 4 sk. til 2 mk. efter Bøgernes Størrelse og det meer eller mindre Arbeyde der efter Prøvebind, Bøgernes forskiellighed med Landkaart, Kobbere og Tabeller, til i Sønderlighed der medtager længere Arbeyde, som kunde saaledes fordeles -

for en Median folio i Franskbind	4 Rdl.	
- - - Dito Vælskbind	2 -	
for Ordinair folio i Franskbind	3 -	3 Mk.

- -	Dito i Vælskbind		1 -	4 -
- -	Dito i Papbind		-	4 -
for en Median Qvart i Franskbind		2 -	-	
- - -	Dito i Vælskbind	-	5 -	
for en mindre Qvart i Franskbind		1 -	4 -	
- - -	Dito i Papbind	-	2 -	
for en mindre Octav i Franskbind		-	3 -	8 Sk.
men i Engelskbind eller Marmorbd.				
efter Prøveb. som er forgyldt paa Siderne		-	4 -	-
for en stor octav i Vælskbind		-	2 -	8 -
for mindre Octaver i Franskbind		-	3 -	
- -	Dito i Vælskbind	-	2 -	og 2 Mk. 4 Sk.
For tynde Octaver i fransk Papbind		-	1 -	

Dog maae ikke tages Hensyn paa andre en danske Formater, og paa større Formater en de her opgivne kan ingen Bestemte Priser Anføres - og da jeg nu i 20 Aar har været Bibliothekets Bogbinder, og smigrer mig med det Haab, at Vedkommende har været fornøyet med mit Arbeyde, har en talrig Familie af Kone og 7 Børn, saa haaber jeg Naadigst mit Andragende Tilstaaet.

Kiøbenh. d. 1. August 1809 Underdanigste H. Berg

Underdanigst *Pro Memoria*

Da alle til Bogbinder-Professionen henhørende Materialier som Pap, Papir og Skind etc. er 8r Gange Dyrere nu en forhen, Arbeydsløn, Levemaade og Alt i samme forhold saa seer ieg mig ikke istand at indbinde for det Kongl. Bibliothek efter de senest opgivne Priser, men Ansøger Underdanigst om en liden forhøyelse paa indbindingen der indtil Videre kunde saaledes Ansættes for Folianter kan ingen bestemte Priser opgives da det beror paa deres forskiællighed af formater med Kobbere, Landkaarter og Tabeller der medtager længere Arbeyd

for Median Qvarter i franskbind	4 Rdl.		
for en dito i Vælskbind	2 -	3 Mk.	
for en mindre dito	2 -		
for en Qvart i papbind med Titel	1 -		
for en stor octav i Marmor eller Engelskbind	1 -	4	
for en dito i franskbind	1 -	3	
for en mindre dito i dito	1 -	2	
for en stor Octav i Vælskbind	1 -		
for en mindre dito i dito	-	5 Mk.	8 Sk.
for en Octav i papbind med Titel	-	3 -	
for en dito heftet	-	2 -	

Denne forhøyelse paa indbindingen haaber ieg Det Høy Kongl. Finantz Collegium vilde Gunstigst Tilstaae mig da min bestræbelse stedse skal blive at levere Godt og forsvarligt Arbeyd.

Kiøbenh. d. 1. Oct. 1811 Underdanigst
H. Berg

Underdanigst *Pro Memoria*
Da alle til Bogbinder-Professionen henhørende Materialier saa vel som de Uunværligste Levnetsmidler, er vedbleven at stige til Overdrevne Priser, saa ser ieg mig ikke istand til at indbinde for det Kongelige Bibliothek efter de senest opgivne Priser men Ansøger Underdanigst om en Passende forhøyelse paa Indbindingen i særdeleshed paa Octaver i Franskbind og Vælskbind.

For Folianter kan ingen Bestemte Priser opgives, da det beror paa deres forskiellighed af formater med Kobbere, Landkaarter etc.

for en Median Qvart i franskbind forbliver ved den forrige Priis	4 Rdl.	
For en dito iVælskbind	3 Rdl.	
For en mindre dito i dito	2 -	3 -
for en Qvart i Papbind		7 à 8 Mk.
For en stor Octav i Marmorbind eller Engelskbind med hel Forgyldning efter Prøvebind	2 Rdl.	2 Mk.
For en stor Octav i franskbind	2 -	
for en mindre Octav i fr.bind	1 -	5 -
for en stor Octav i Vælskbind	1 -	2 -
for en mindre dito i dito	1 -	1 -
for Octav i papbind med Titel	-	4 -

Denne forhøyelse paa indbindingen haaber ieg det Høy Kongelige Finantz Collecium ville Gunstigt Tilstaae mig da min Bestræbelse stedse skal blive at levere Godt og forsvarligt Arbeide.
Kiøbenh. d. 23. August 1812 Underdanigst
Hans Berg

Enken optager 1831 et lån [hos Lauget], som eftergives. Lauget understøttede mad. Berg Mich.kvt. 1844 med 16 rdl. 3 mk., samt til brænde og tørv 6 rdl. i vinterhalvåret indtil Mich.kvt. 1850. Laugets udgift påske kvt. 1851 ved hendes begravelse 25 rdl.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., Kgl.Bibl.Priskurater, Hof- og Stadsrettens Protokol 1798-1802, Konsistoriums Kopibog nr.374, kirkebog Petri+Frue+Trinitatis, Kgl.Bibl. Arkiv E 39+1546, Nielsen, Vejviser, FT 1801+1840+1845+1850, Matzen, skiftudskrifter, CPN, LI.

Berg, J. C.

Berg, Jacob Christian, født i Kbh. 1769, døbt 11.09.1769 Helligånd; død 79½ år gl. af senectus 16.01.1849 i Kbh.; begr. 21.01.1849 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af Poul Olsen Berg (ca.1728-17.01.1806) og Maren Hillebrandt Odevald (ca. 1713-1776). • Gift 17.09. 1800 i Kbh./Petri med Caroline Sophia Bandelo(w), født i Kbh. 15.10.1781, død 87 år gl. af bronchitis 10.01.1869 i Kbh., begr. 19.01.1869 Holmen/Ass.kgd. Datter af sadelmager

Jacob Gottfr. Bandelow og Barbara Catharina Koller.

Udlært af faderen Poul Olsen Berg, Kbh., 15.01.1787. Ved Folketælling 1787 og 1801 svend hos denne, Gråbrødretorv 71 A.

Indskrevet til mesterstykke 19.04.1790; mesterstykke godkendt, borgerskab og laugsmedlem 10.05.1790.

1790-1803	Keisergade 71, hjørnet af Ulfeldts plads [Gråbrødretorv]
1805-07	Østergade 43
1808	Østergade 36
1809-49	Østergade 61
1849 Till.-52	Østergade 61, bogb.enke C.S. Berg
1853-56	Farvergade 121
1857-58	Gothersgade 347
1859	Kirkestræde 48
1860-62	Store Kirkestræde 5 (nummerændring)

Folketælling 1801 Frimands kvarter matr.nr. 71: [Poul Olsen Berg, 72 år, enkemand, bogb.mester], Jens [!] Christ. Berg, 31 år, bogbinder, Christiane Bandelo, 19 år, hans kone, Cathrine Berg, 26 år, husbondens datter, Johan Lærke, 24 år, bogb.svend, Køhlsen, 26 år, bogb.svend, Johan Reith, 16 år, læredreng, Anna Marie 33 år, tjenestepige.

Folketælling 1840 Østergade 61 st.: Jacob Berg, 70 år, bogbinder, Caroline Bandeloo, 59 år, hans kone, Catarina Berg, 65 år, ugift, mandens søster, Elise Berg, 36 år, datter, Carl Møller, 33 år, bogb.svend, Anton Sørensen, 27 år, bogb.svend, Hansine Terp, 27 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Østergade 61: Jacob Christen Berg, 76 år, bogb.mester, Caroline Berg, 63 år, hans kone, Catarina Berg, 72 år, søster, ugift, Elise Berg, 40 år, ugift, Anton Frederik Sørensen, 31, bogb.svend, Peter Julius Petersen, 27 år, bogb.svend, Anton Ferdinand Jürs, 23 år, bogb.svend, Henriette Skyberg, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Østergade 61 1.sal: Caroline Sophie Berg, 68 år, enke, lever af bogbinderarbeide, Elise Berg, 45 år, ugift, Cathrine Berg, 77 år, hendes svigerinde, Carl Ferdinand Sørensen, 24 år, bogb.svend, Ludvig August Mygind, 22 år, bogb.svend, Hanne Frederikke Nielsen, 28 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Kirkestræde 5: Caroline Sophie Berg, 73 år, enke, Elise E- Berg, 55 år, ugift, Godfred Christ. Berg, 58 år, gift, informator, Frederikke Sophie Berg, 45 år, gift, hans kone, Petrea E- Berg, 8 år, datter.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

06.05.1805	Ruth, Johannes Augustinus / indskrevet 13.10.1800 for 4 år. Mester i Christiania 1808
15.07.1805	Nyblin, Andreas / indskrevet 15.10.1804 et år i forbundt fra St.Hans kvt.
27.10.1806	Brænning, Ludvig Jensen / indskrevet 26.04.1802 for 5 år fra Mich.kvt. 1801, mester i Kbh. 1814

29.04.1811 Carlenius, Lorentz Peter / indskrevet 14.01.1809 for 3 år, mester i Helsingør
06.11.1813 Nyblin, Carl Heinrich / indskrevet 15.10.1810 for 3 år
23.07.1814 Reitzel, Jørgen Julius / indskrevet 07.07.1812 for 2 år
06.07.1818 Kreyser, Heinrich Daniel / indskrevet 04.05.1813 for 5 år fra påske kvt., frimester i Kbh. 1821
12.07.1824 Løv, Peter Christian / indskrevet 06.07.1818 for 7 år fra nov. 1817, mester i Kbh. 1838
18.07.1825 Møller, Nicolai Martin Christian / indskrevet 17.01.1820 for 5½ år, mester i Helsingør 1829, i Kbh. 1833
07.07.1828 Holm, Jens Severin / indskrevet 07.07.1823 for 5 år, mester i Kbh. 1835
05.07.1830 Clausen, Hans Peter / indskrevet 30.01.1826 for 5 år fra påske kvt. 1825, mester i Kbh. 1841
21.01.1833 Olsen, Wilhelm Janus / indskrevet 14.01.1828 for 5 år fra nytår
5.01.1836 Høyer, Ludvig Marius Theodor / indskrevet 11.07.1831 for 5 år fra nytår, mester i Rønne 1847
13.07.1839 Lerche, Christian Jonathan / indskrevet 06.07.1835 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1845
29.05.1841 Beck, Johan Henrik Valentin / indskrevet 18.07.1836 for 5 år fra St.Hans kvt.
24.04.1843 Østrup, Jens Peter / indskrevet 07.07.1838 for 5 år fra St.Hans kvt.
12.04.1845 Madsen, Frederich Vilhelm / indskrevet 25.07.1840 for 5 år fra St. Hans kvt
17.04.1848 Mehl, Ludvig Theodor / indskrevet 24.04.1843 for 5 år fra nytår
30.04.1849 Mygind, Ludvig August / indskrevet 25.09.1843 hos P.C. Gether, igen 07.10.1845 hos Berg for 4 år fra påske kvt., mester i Kbh. 1888

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

17.10.1796 Pedersen, Jørgen / for 7 år fra påske kvt. 1796
15.01.1798 Hilde, Diderich Carl Ulrich / for 5 år
14.07.1817 Bielefeldt, Christian Peter Frederich / for 5 år, overgået til J. C. Falck, udlært 08.07.1822
18.01.1819 Bellmann, Heinrich Ludvig / for 4 år fra St.Hansdag 1818, overgået til G. Wickberg, udlært 08.07.1822
16.10.1848 Pio, Emanuel Wilhelm Theodor / for 5 år fra påske kvt.

TILREJSTE SVENDE:

28.04.1800 Borup, Peder Abel / hjemsted Aalborg
31.05.1825 Stock, C.A. / Altona

Selskabet for indenlandsk Husflids udstilling 1812, kat.nr. 14: En Bog.
»En Peder Paars indbunden af J.C. Berg vidnede nu ogsaa om at vort gode Bogbinder-Arbeide fuldkommen staaer ved Siden af det Engelske.« Justitsraad, Ridder Bærens i aneldelse i *Penia*, 1812 nr.20-21.

Oldermand 14.07.1810-07.07.1812. Dannebrogsmand 09.05.1840.

På en auktion hos Bruun Rasmussen i oktober 1993 solgtes hans forlovelsesgave til Caroline Sophie Bandelo, [W.K.v. Wobeser]: Elisa, eller Mønstret for Koner. Oversat efter 4. forbedrede Udgave af M. Tøxen, 1799, indbundet i træmarmoreret kalv med ind- og udvendige forgyldte bordurer og rygforgyldning, på fribladet hendes navn og verset: »Vær hvad Elisa her skal være! / Er det vanskeligt, des større er din Løn, / Den, det hæderlige Navn at bære / Af et Mønster for dit Kiøn./ Sign. J.C. Berg.«

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Skattemandtalreg., kirkebog Petri-Helligånd-Holmen, Nielsen, Seidelin, Vejviser, FT 1787, 1801, 1845, 1850, 1860, Hof- og Statskalender 1841, Kierkegaard, FF 1961, Bruun Rasmussen bogauktion 592, Efterretninger fra Selskabet for indenlandsk Husflid August 1812, CPN, LI.

Berg 2 – Martensen - Holm

Poul Olsen Berg (ca. 1728-1806), gift med Maren Odevald (død 1776).

1. Jacob Berg (døbt 11.10.1764-).
2. Elisabeth Kirstine Berg (døbt 14.03.1766-19.05.1846), gift 1. med *Søren Martensen* (ca. 1772-1801). Gift 2. 1805 med *Conradt Holm* (ca. 1779-1849).
   a. Gerhard Martensen (ca. 1800-).
3. Anne Marie Berg (døbt 02.05.1768-).
4. *Jacob Christian Berg* (døbt 11.09.1769-16.01.1849), gift 1800 med Caroline Sophie Bandelo (1781-1869).
   a. Elise Berg (ca. 1804-).
5. Catarine Vendevia Berg (døbt 18.08.1771-).

Berg, P. O.

Berg, Poul Olsen, født i Kbh. ca. 1728; død af alderdom 78 år gl. 17.01.1806 i Kbh., begr. 21.01.1806 Helligånd nordre kgd. • Søn af - - - • Gift 1762 i Kbh. med Maren Odevald [betalte kopulationsafgift 26.04.1762, Nikolaj; kirkebog brændt]; døbt i Kbh./Helligånd 11.05.1728; død af [liv]modersvaghed 49 år gl. 23.10.1776 i Kbh., begr. 26.10.1776 Helligånd nordre kgd. Datter af parykmager Olle Odevald og Elisabeth Christina Hillebrandt. • Fader til Jacob Christian Berg og Elisabeth Kirstine Berg, gift med 1. Søren Martinsen, 2. Conradt Holm.

Mindeord overMaren Odewald.
Den frommes Grav: / Saa skrev Sanned / til / et velfortient Æresminde / paa et Sted / hvor det dødelige giemmes / af / den i Livet dydige men nu i Døden salige / Mad. Maren Odewald / som kom ind i Verden Ao. 1727 / forenet ved et kjærligt Ægteskab Ao. 1762 / med / Hr. Povel Olsen Berg / Borger og Bogbinder her i Staden / velsignet med 3 Sønner og 3 Døttre / fandt hun de 2 ældste Sønner / da hun den 23 October 1776 i Sit Alders / 49 Aar 5 Maaneder / forlod 1 Søn og 3 Døttre / som med deres højst bedrøvede Fader / og andre sørgende / begræde / den kierligste Ægtefælde / den ømmeste og fornuftigste Moder / den fremmeste Husmoder / den ærligste Veninde // Dit

Navn, o fromme Siel ! skal ei af Minde gaa / saa længe Dyd kan skjønnes paa; / Hermed Farvel, o salig Siel ! / du levet og døde vel. /

KIØBENHAVNS KONGELIGE ADRESSE-CONTOIRS EFTERRETNINGER No. 177, 1776

Udlært af J. T. Wilhelmi, Kbh., St.Hans kvt.1742-30.06.1747. Ankom fra Lübeck til Kbh. 01.07.1758, igen svend hos J.T. Wilhelmi. 09.06.1759 svend hos J.F. Plüer.

Indskrevet til mesterår 02.10.1758, mesterstykket udført hos J.D. Høeg, godkendt og medlem af Bogbinderlauget 04.08.1760. Borgerskab 04.08.1760.

1763	Trompetergangen
1763-64	Løvstræde 110
1765-1804	hjørnet af Skindergade og Ulfeldts Plads 71
1806	Østergade 43

Folketælling 1787 Gråbrødretorv 71 A: Poul Olsen Berg, 60 år, enkemand, bogb.mester, oldermand, Elisabeth Kirstine Berg, 21 år, Anne Marie Berg, 20 år, Jacob Christian Berg, 18 år, bogb.svend, Catarine Vendevia Berg, 16 år, Marie Kirstine, 33 år, tjenestepige, Ditlev Høyer, 33 år, bogb.svend, Malm Holm, 25 år, bogb.svend, Peder Abel Borup, 21 år, rejst til Aalborg.

Folketælling 1801 Gråbrødretorv 71: Poul Olsen Berg, 72 år, enkemand, bogb.-mester, Jens [!] Christ. Berg, 31 år, gift, bogb.mester, Christiane Bandelo, 19 år, hans kone, Catrine Berg, 26 år, husbonds datter, Johan Lerche, 24 år, bogb.svend, Köhlsen, 26 år, bogb.svend, Johan Reith, 16 år, læredreng, Anna Marie, 33 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

30.01.1775	Greül, Martinus / indskrevet 21.01.1771 for 4 år
05.05.1783	Berg, Hans Jonsen / indskrevet 01.07.1782 i forbundt 1 år, mester i Kbh. 1789
15.01.1787	Berg, Jacob Christian / mester i Kbh. 1790
23.04.1787	Borup, Peder Abel / indskrevet 17.01.1785 i forbundt 2 år, mester i Aalborg 1787 og på Island 1800-03
21.10.1793	Heide, Martinus / indskrevet 15.10.1792 i forbundt 1 år
20.04.1795	Schultz, Johan Jørgen / indskrevet 20.01.1794 i forbundt 1½ år

INDSKREVEN LÆREDRENG:

06.07.1767	Pedersen, Peder / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

23.08.1761	Siöström, Peter / kom fra Bergen / hjemsted Norge
16.03.1763	Brummark, Appel / Göteborg / dansk?
1.11.1765	Bruun, A. / - / dansk?
25.03.1766	Holmbergius, Benedictus / - / svensk
28.05.1766	Schiemann, H. / Danzig / Königsberg
31.10.1761	Volgenau, Joachim Christian / Christiania / Brandenburg
25.09.1768	Begro, Philipp Jacob / - / Riga
01.03.1769	Schytz, Lars / - / svensk
15.07.1769	Verbeck, Frantz Christian / Kiel / Prenzlau

21.04.1770 Horneus, Ernst Diedrich / Rostock / Wismar
23.08.1770 Weyers, Otto Albrecht / Danzig / Aurich
03.10.1770 Dietrich, Georg Albert / Hamburg / Aurich
05.08.1771 Lundeberg, Matthias / Lübeck
31.08.1772 Ek, Abraham / Lübeck / Stockholm
19.06.1773 Claussen, Andreas / - / Augustenborg
24.07.1774 Hera, Johann Christian / Danzig / Danzig
08.07.1779 Meerwinck, Johann Jacob / Königsberg / Danzig
00.06.1781 Lundbom, Adolph / Rostock / Stockholm
00.00.1782 Ingemann, Hindrich / Riga
00.00.1785 Hamn, Joh. Dan. / Lübeck
11.07.1785 Gronow, Johan Friederich / - / Berlin
00.00.1790 Ziegler, Nicolaus Harttwig / Rudkøbing / Kiel

Indbandt for Det kgl. Bibliotek:
Den 16de November [1780] leveret til Bogbinder Berg efter Schlegels Død:
Liste over 35 titler med anført bogbinderløn for hver. Samlet regning 55 rdl. 8 sk. Blev den 24de Julii approberet med 50 rdl. 5 mk. 4 sk. som samme Dag blev betalt af Casserer Johs. Linde.
Den 6te Julii [1781] leveret til Bogbinder Berg følgende Bøger at indbinde:
Liste over [22] titler med anført bogbinderløn for hver. Summa 41 rdl. 1 mk.
NB Approberet og betalt den 20de 8br 1781 med 40 rdl.
1781 October 16de leveret til Bogbinder Berg:
Liste over [38] titler (61 bind) med anført bogbinderløn for hver. Summa 57 rdl. 2 mk. 8 sk. Approberet og betalt ved Creditiv med 55 rdl. d. 22 Martii 1782.
Leverede indbindinger til bl.a. Ove Høegh Guldberg.

Altgesell 09.06.1759. Herbergsfader 1771-72. Bisidder 1779-81, oldermand 22.10.1781-10.07.1786 og 07.06.1788-26.07.1790, bisidder 11.10.1790-94. Beskikket til kurator 07.12.1791 for [bogbindersvend] Troels Christophersen Klintrup.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., kirkebog Helligånd, FT 1787+1801, Nielsen, Ilsøe: Biblioteker til salg, CPN, LI. For Maren Odewalds mindeord takkes Inger Willemoes Larsen.

Berger, G. W.

Berger, [Johann] Gottlieb Wilhelm, født i Brandenburg - - -; død - - - . • Søn af - - - • Gift 09.11.1792 i Kbh./Garnison med Johanne Christiane Kirck (Kirchens). Forlovelse 24.10.1792. Separationsbevilling 14.02.1812.

Antageligt udlært i Tyskland. Ved vielsen anføres han som korporal i Jo.Friedr.Reg., 4ten Comp.

Borgerskab som boghandler 26.05.1802, tillige kobbertrykker. Ved kongelig missiv af 12.05.1807 må han indtræde i Københavns Bogbinderlaug uden at gøre mesterstykke - »tvende af Berger indbundne Bøger, som er indsendte til Danske Cancelli, maa - da det

ved Attester er bevist at være hans eget Arbeide - antages for tilstrækkeligt Mesterstykke, og han uden videre Mesterstykke indtræde i Bogbinderlauget - imod at opfylde Laugsartiklerne.« ; 13.07.1807 »blev forelagt samtlige tilstedeværende Mestere Copie af en Kongl. Bevilling hvorefter Gottlieb Wilhelm Berger indtræder i Lauget, imod at han i øvrigt opfylder hvad Laugs-Articler tilholder«; borgerskab 27.05.1807.

1798-1800	Lille Brøndstræde 166
1800	Grønnegade 237
1801	hjørnet af Gothersgade og Slippen 208 A
1802-07	Store Grønnegade 237 ligefor Lille Grønnegade
1808-12	Store Grønnegade 268 (nummerændring)
1813	Store Regnegade 197
1814-21	Møntergade 134
1822-25	Store Strandstræde 94
1826	Store Kongensgade 226
1827-32	Store Strandstræde 95

Folketælling 1787 Vognmagergade 132, 1.sal: Gotlieb Berger, 21 år, ugift, underofficer ved Prins Friedr.s Regiment, logerende hos brændelæsser Ole Jørgensen.

Folketælling 1801 Store Grønnegade 237, 2.sal: Gottlieb Berger, 38 år, bogb.mester, Johanne Kirck, 37 år, Dorothea Christine, 8 år, Christian Schmidt, 29 år, bogb.svend, musquet. ved Kronp.Reg.

Ved skilsmisse 1812 anføres adressen Dronningens Tværgade 358. Boets indtægt 5424 rdl. 4 mk. 4 sk.; udgift 135 rdl. 4 mk. 15 sk.; beholdning 5288 rdl. 5 mk. 5 sk.

Markedspas til Helsingør 30.09.1817 og 29.09.1818, til Køge 19.05.1818.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., kirkebog Garnison, FT 1787-1801, Sjællandske Registrant 1807 f.183, Markedspas, udskrift af skifteprotokol, Seidelin, Vejviser, CPN.

Bergmann, C. F.

Bergmann, Carl Friederich, født i Wolgast 01.04.1760; død af apoplexi 56 år gl. 26.03.1818 i Kbh.; begr. 30.03.1818 Petri/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 08.12.1790 i Kbh./Trinitatis med Cornelia Louise Hendrichsen i huset hos tracteur Winther på Østergade. Født ca. 1773; død 82 år gl. af diarrhoe 11.10.1853 i Kbh.; begr. 15.10.1853 Helligånd. Datter af slagtermester Otte Hendrichsen og Ane Marie Lind, Borgergade 202.

Udlært i Tyskland? Ankom fra Anclam til Kbh. 05.05.1781, svend hos J. Wichberg.

Indskrevet til mesterstykke 08.05.1786, godkendt og medlem af Bogbinderlauget 24.08. 1786. Mesterstykke antaget af Magistraten 16.08.1786, borgerskab 04.09.1786. Udnævnt til kgl.hofbogbinder 1792. Privilegium 1804 på handel med protokoller, lommebøger og beskåret papir.

1787	Pilestræde 80

1790	Østergade
1792-95	Store Færgestræde 35
1795-98	Østergade 55 (efter branden)
1799	Østergade 38
1800-07	hjørnet af Højbro Plads og Stranden 253 A
1808-11	hjørnet af Højbro Plads og Stranden 47 (nummerændring)
1818-25	Højbro Plads 47 (udsalg) bopæl Østergade 47, papirhandlerenke
1826-27	Gammel Strand 1
1828-43	Nybrogade 4
1844-53	Klosterstræde 71-72

Folketælling 1787 Pilestræde 80: Carl Bergman, 28 år, bogb.mester, Thomas Jacobsen, 37 år, bogb.svend, Ludevig Lüman, 17 år, læredreng.

Folketælling 1801 Højbro Plads 253 A: Carl Friderich Bergmann, 42 år, bogb.mester, Lowise Coronellea Hendrichsen, 28 år, Henriette Maria Lowise Bergmann, 9 år, Caroline Catarina Bergmann, 8 år, Ferdinand Bergmann, 2 år, Heinrich Ludwig Wedde, 27 år, bogb.svend, Mathias Friis, 16 år, læredreng, Hans Mathiesen Lindahl, 16 år, læredreng, Christian Peter [Schalmann] 20 år, læredreng, Karen Maria Holm, 25 år, tjenestepige, Birgitte Hellene Folberg, 26 år, tjenestepige, Jens Gennerup, 23 år, gårdskarl.

Folketælling 1840 Nybrogade 4, 1. sal: Lovise Hendrichsen, 69 år, enke, bog- og papirhandler, Henriette Bergmann, 36 år, ugift, Caroline Bergmann, 34 år, ugift, Peter Lund, 36 år, hendes svend, Cherstine Henningsen, 24 år, tjenestepige, Frederich Wilhelm Nielsen, 19 år, hendes læredreng.

Folketælling 1845 Klosterstræde 71-72, 1. sal: Louise Bergmann, 75 år, enke, bogbinder af profession, Henriette Bergmann, 40 år, ugift, Caroline Bergmann, 38 år, ugift, Mathea Lohmann, 29 år, født i Rønne, lever af sine penge, Peter Olsen Lund, 40 år, født i Aalborg, bogb.svend, Bolette Jensdatter, 23 år, født i Nyk.S., tjenestepige.

Folketælling 1850 Klosterstræde 71-72, 1. sal: Louise Bergmann, 79 år, enke efter bog/papirhandler, Henriette Bergmann, 48 år, ugift, Caroline Bergmann, 42 år, ugift, Bolette Jensdatter, 26 år, tjenestepige, Carl Hansen, 24 år, studerende.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

22.04.1793	Lyman, Andreas Ludvig / indskrevet 23.04.1787 for 6½ år, mester i Kbh. 1802
01.05.1797	Lyman, Wilhelm / indskrevet 11.10.1790 for 7 år
02.05.1803	Schallemann, Christian Peter / indskrevet 04.07.1796 for 8 år, frimester i Kbh. 1820
17.11.1803	Lindal, Hans Mathiesen / indskrevet 09.10.1797 for 7 år, mester i Roskilde 1806
16.07.1804	Friis, Mathias / indskrevet 13.01.1800 for 5 år fra St.Hans kvt. 1799, mester i Kbh. 1819
27.04.1810	Lassen, Rasmus / indskrevet 30.04.1804 for 7 år fra nytår
14.07.1810	Augsted, Johann Hermann / indskrevet 15.07.1805 for 5 år fra St.Hans kvt.

08.07.1811 Friis, Peter Frederich / indskrevet 21.01.1805 for 7 år, frimester i Kbh. 1821
06.07.1818 Soelberg, Frederich Joachim / indskrevet 18.01.1812 for 6 år fra påske kvt.
12.07.1824 Nielsen, Niels Peter / indskrevet 17.01.1820 5 år fra St.Hans kvt. 1819
10.01.1829 Ewers, August Ferdinand / indskrevet 18.07.1825 4 år fra St.Hans kvt. 1824
09.07.1832 Schou, Peter Wilhelm / indskrevet 11.01.1830 4 år fra nytår 1829, mester i Århus 1847

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

02.05.1803 Berthelsen, Peter / for 6½ år fra nytår 1803
08.07.1811 Smides, Gabriel Johann / for 6 år fra St.Hans kvt.
06.07.1818 Gjemsøe, Christian Henrich Møller / for 5 år fra 01.07.
15.07.1837 Nielsen, Wilhelm

TILREJSTE SVENDE:

14.05.1797 Andressen, Peter / kom fra Haderslev / hjemsted Haderslev
18.09.1797 Arboe, Jacob Haugensen / - / Flensborg

Altgesell 11.07.1785. Oldermand 29.09.1794-18.06.1798.
Medlem af Det forenede Understøttelsesselskab fra 04.06.1788. Medlem af Det kgl. Skydeselskab 1802, skive nr. 280.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., kirkebog Trinitatis-Petri, Begr.Prot.Kbh., FT 1787+1801+1840+1845+1850, Nielsen, Seidelin, Clemmensen, N.P. Jensen: Københavns Skydeselskabs Medlemmer, 1904, Vejviser, CPN, LI.

Berlin, F. F. **Udenbys mester**
Randers 1786-1822

Berlin, Franz Frederik, født ca. 1760 i - - -; død 63 år gl. 06.06.1822 i Randers, begr. 10.06.1822 Skt. Morten. • Søn af - - - • Gift 30.11.1786 i Randers/Skt. Morten i huset med Anne Kirstine Cariin, født 06.08.1762 i Randers/St. Morten; død 69 år gl. 20.08. 1825 i Randers, begr. 24.08.1825 Skt.Morten. Datter af bogbindermester Carl Cariin (ca. 1720 Stockholm-1785 Randers) og Anna Maria Knoph (død 1786 Randers; enke efter Johan Zimmermann). • Fader til Carl Carin Berlin, udlært af G. Reitz, Kbh. 1811, mester i Randers 1817. Se slægtstavle ved **Zimmermann**.

Ukendt lærested.

Modtog 16.11.1787 halvparten af arven efter svigerforældrene og svogeren Christian Carlsen Cariin (ca. 1760-1786 Randers); købte redskaber af boet for 220 rdl. Erhvervet ejendom 18.06.1793. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 21.10.1793.

1787 Vester Kirkestræde 7
1787 Hovmeden 144

Folketælling 1787 Hovmeden 144: Frantz Berlin, 27 år, bogbinder, Ane Kirstine, 25 år, hans kone, Hans Børnholt, 23 år, bogb.svend, Niels Cordzen, 16 år, læredreng, Marie Catrine, 12 år, til opfostring, Maren Sørensdatter, 27 år, tjenestepige.

Folketælling 1801 u.adr.: Frands Friderich Berlin, 40 år, bogbinder, Anne Kierstine Jensdatter, 38 år, hans kone, Johanne Berlin, 14 år, Anne Marie Berlin, 12 år, Carl Carin Berlin, 11 år, Magdalena Berlin, 9 år, Morten Boedsen, 30 år, skriverkarl, logerende.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

21.10.1793 Cortsen, Niels / mester i Randers 1795

REF.: Borgerskabsprotokol Randers, kirkebog Randers Skt.Morten, FT 1787-1801, CPN, LI.

Bertelsen, C. C.

Bertelsen, Carl Christian Ludvig, døbt 24.03.1803 i Kbh./Trinitatis; død 39 år gl. på Frederiks Hospital 19.06.1842 i Kbh.; begr. 25.06.1842 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af Hans R. Bertelsen (ca. 1763-) og Helene Olsdatter.

Udlært af faderen Hans R. Bertelsen, Kbh., 07.07.1823.

Indskrevet til mesterprøve 08.07.1833, antaget af Lauget og det Kgl. Kunstacademie 07.07.1834. Forevist mesterstyke for Magistraten, antaget 08.11.1834. Borgerskab 01.09.1838. Borgerligt Infanteri.

1835-38 Store Kongensgade 34
1839 Holmensgade 239
1840 Holmensgade 211
1840-42 Store Købmagergade 12

Folketælling 1840 Holmensgade 211: Carl Christian Ludvig Bertelsen, 37 år, ugift, bogb.mester, Hanne Jacobine Bertelsen, 39 år, ugift, hans søster, bestyrer huset.

Fra 1850 betalte Lauget understøttelse til jfr. Bertelsen, påske kvt. 1850 5 rdl. 1 mk. 8 sk., derefter 2 rdl. halvårligt indtil Mich.kvt. 1862. Hun ansøgte om den ledige bolig i Haandværkerstiftelsen efter Mad. Berg, men blev 28.12.1850 fundet ikke berettiget som *datter*, da kun mestre og enker kunne komme i betragtning.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Kirkebog Helligånd, Trinitatis, Vejviser, FT 1840, CPN, LI.

Bertelsen, Hans R.

Bertelsen, Hans Ravn, født ca.1763 i - - -; død - - - [arbeidsmand Hans Bertelsen, død på Frederiks Hospital af hectisk feber 69 år gl. 19.08.1835; begr. 22.08.1835.] • Søn af - - - • Gift 28.04.1794 i Kbh./Vor Frue med Helene Olsdatter, Fiolstræde. Født ca. 1766, død - - -. • Fader til Carl Christian Ludvig Bertelsen (1803-1842) og Hanne Jacobine Bertelsen.

Udlært af Erik Schärling, Kbh. 12.01.1778-20.01.1783.

Indtegnet til mesterstykke 18.04.1796, godkendt af Magistraten og medlem af Bogbinderlauget 04.07.1796. Borgerskab 30.05.1796.

1800-07 Adelgade 309
1808-09 Adelgade 208
1810-15 Adelgade 305
1815-19 Adelgade 293
1821 Adelgade 303
1822-33 Store Grønnegade 268
1835 gyden ved jødekirkegården på Nørrebro?

Folketælling 1801 Skt. Annæ Vestre kvarter 309: Hans Bertelsen, 37 år, bogb.mester, Helene Olsdatter, 35 år, Hanne Jacobsen, 2 år, Peder Ursin Platfus, 17 år, læredreng, Anne Marie Sølver, 20 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

30.04.1804 Ursin Platfus, Peter / indskrevet 18.06.1798 for 6 år, frimester i Kbh. 1811
10.07.1815 Rasch, Johan Christian / indskrevet 15.10.1810 for 4½ år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1820
07.07.1823 Bertelsen, Carl Christian Ludvig / mester i Kbh. 1834

INDSKREVEN LÆREDRENG:

06.05.1805 Degenkurth, Johan Friderich / for 6 år fra påske kvt.

TILREJSTE SVENDE:

15.01.1802 Meyer, Johan Christoffer Wilhelm / kom fra Slagelse
12.04.1804 Sørensen, Andreas
14.04.1805 Werstler, Georg Philip / hjemsted Hannover
27.08.1806 Sandström, Karl Johan / Norrköping

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., kirkebog Frue, FT 1801, Begr.Prot.Kbh., Vejviser, CPN, LI.

Berthelsen, C.

Berthelsen, Carl, født ca. 1786 i - - - ; død - - -. • Søn af - - -

Udlært af Johan F. Tribler 13.10.1800-21.10.1805. Ved Folketælling 1801 anført som svend, 20 år, hos Tribler, Øster kvarter matr.nr. 116. Ankom fra Slagelse til Odense 24.03.1806. Ankom til Kbh. 16.09.1806, svend hos C. Mathiesen, modtog geschenk 24 sk.

REF.: FT 1801, CPN, LI.

Beyer, J. M. **Udenbys mester**
Nykøbing F 1697-1727

Beyer, Johan Martin, født i Jena - - -; død 59 år gl., begr. 25.11.1727 i Nykøbing F.

Udlært i Jena. Ankom fra Rostock til Kbh. 12.06.1691, svend hos Jørgen Gade. Altgesel 03.08.-27.09.1691 og 12.02.-07.05.1693.

Borgerskab i Nykøbing F. 02.03.1697.
I København 1714, nævnt i Københavns Bogbinderlaug 1718.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

08.07.1723 Wendel, Peter Pettersen / indskrevet 25.07.1718

REF.: Drengenes Indskriff-Bog, CPN, LI, kirkebog Nykøbing F.

Beyer, J. S.

Beyer, Johan Simon, født i Jena - - -; død - - -.

Udlært i Jena? Ankom fra Hamburg til Kbh. 01.09.1723, svend hos Matthias Brandt. Altgesell 09.09.1724. Ankom fra Lund til Kbh. 08.05.1727. Borgerskab i Nykøbing F. 07.02.1730

REF.: CPN, Borgerskabsreg.

Bielefeldt, Wilhelm

Bielefeldt, Johan Frederik Wilhelm, født i Kbh./Petri 05.06.1807; skudt sig selv 37 år gl. 10.04.1844, Lighuset ved Langebro, Kbh.; begr. 13.04.1844 Helligånd. • Søn af spisevært Christian Bielefeldt og Maria Castorp [gift 2. med Peter Larsen]. • Gift 14.02.1834 i Kbh./Helligånd med Dorothea Henningsen, 22 år, Kompagnistræde 52. Forlovere formand ved vejerboden Peter Larsen og opsynsmand Morten Henningsen, Christianshavn.

Udlært af Ole Kiersgaards enke, Kbh., 14.01.1822-13.01.1827; derefter svend hos P.J. Hyltoft. I svendeladens regnskab 1832-33 anføres hospitalsudgifter for Bielefeldt på i alt 44 rbdl.

Mesterstykket så slet, at det ikke kunne antages af Lauget og Academiet 21.01.1833, ny prøve godkendt 1833. Borgerskab 22.06.1833; Borgerligt Infanteri. Medlem af Bogbinderlauget 25.01.1836.

1834 Kompagnistræde 52
1835 Klosterstræde 86
1836 Skindergade 32
1837 Lille Helliggeiststræde 162
1838-39 Kompagnistræde 56
1840 Store Helliggeiststræde 114
1840Til.-42 Klosterstræde 71-72
1843 Klosterstræde 86
1844 Klosterstræde 91, 92, 93
1845 Pilestræde 116, bogb.enke D. Bielefeldt
1846 Naboløs 60

Folketælling 1840 Store Helliggeiststræde 144 st.tv.: Joan Frederik Bielefeldt, 32 år, bogb.mester, Dorothea Bielefeldt, [alder ikke anført], Augusta Marie Bielefeldt, 5 år, Peter Frederik Bielefeldt, 2 år, Marie Charlotte Wetterberg, 17 år, tjenestepige, Ernst Julius Lange, 19 år, bogb.lærling, Lauritz Sønderbye, 18 år, bogb.lærling, Hans Frederik Henningsen, 30 år, ugift, bogb.svend.

Folketælling 1845 Naboløs 60, 2.: Peter Larsen, 60 år, gift, salt- og kulmåler, Maren Castrup, 70 år, hans kone, Dorothea Bielefeldt, 32 år, bogbinderenke, ophold hos sin familie, Augusta Maria Elisabeth Bielefeldt, 10 år, Peter Frederik Ludvig Bielefeldt, 7 år, Carl Sandøe Wilhelm Bielefeldt, 5 år, Signe Henningsen, 28 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Kompagnistræde 60, 1.th.: Dorothea Larsen, 38 år, enke, pension, Marie Augusta Elisabeth Bielefeldt, 15 år, Carl Sandøe Wilhelm Bielefeldt, 10 år.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

19.01.1839	Møller, Theodor August / indskrevet 25.01.1836 for 5 år fra nytår 1834, mester i Haderslev 1842
13.07.1839	Kiersgaard, Hendrik
23.01.1841	Lange, Ernst Julius / indskrevet 25.01.1836 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1852
04.04.1842	Sønderbye, Lauritz / indskrevet 15.07.1837 for 5 år fra St.Hans kvt.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.07.1836	Mark, Martin / for 5 år fra St.Hans kvt.
25.07.1840	Thrye, Frederich William / for 5 år fra St.Hans kvt., overgået til H.F. Poulsen.

»Jeg Wilhelm Bielefeldt, Borger og Bogbindermester her i Staden, og Hr. Møller haver med hverandre indgaaet følgende Kontrakt.

Jeg Bogbinder W. Bielefeldt, paatager mig at oplære Drengen Theodor August Møller, født heri Staden, udi mit Bogbinder Haandværk, saaledes at han kan gjøre forsvarlig Svendeprøve, og det paa følgende Vilkaar, at han skal staa i Lære i 5 Aar, regnet fra Nytaar 1834 til Nytaar 1839, og i den Tid nyde Kost og Logie hos mig, Materialier til Svendestykke, samt en Rigsdaler ugentlig, det sidste Fjerdingaar han er i Lære.

Derimod lover jeg Møller, som Bemeldte Drengs Fader paa hans Wegne, at han mod sin Mester, og Foresatte, skal opføre sig troe, flittig og Lydig, Ligesom jeg og forpligter mig til at sørge for det øvrige Fornødne, som ej ovenfor er gjordt Mesteren til Pligt, samt i Mulige Sygdomstilfælde, selv at sørge for hans Kuur og Pleje.
Til Bekræftelse have Vi denne Kontrakt egenhændig underskreven.

W. Bielefeldt, Bogbindermester — Andreas Møller, Grosserer

Kjøbenhavn den 25. Januar 1836«

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Petri, FT 1840-1845-1850, Nielsen, Vejviser, CPN, LI.

Birch, J.

Birch, Jørgen, født i Assens 09.03.1787; død af leversyge 65 år gl. 12.01.1852 i Kbh., begr. 18.01.1852 Vor Frue. • Søn af kobbersmed Niels Birch og Eleonore Hedevig Søetoft. • Gift 31.05.1820 i Kbh./Helligånd 31.05.1820 med Ane Dyrebye, 20 år, Kompagnistræde 64, viet i hjemmet efter kgl. bevilling af 26.05.1820. Forlovere høker Jesper Jensen, Mikkelbryggersgade 105 og brændevinsbrænder J.C. Dyrebye, Kompagnistræde 64. Født i Viborg ca. 1800; død - - -.

Udlært af Fr.W. Milo, Odense, indskrevet 27.12.1802 for 6 år fra Skt.Hans kvt. 1801, udskrevet 29.06.1807. Ved Folketælling 1801 læredreng hos samme.

Borgerskab som paparbejder 16.06.1820. Indtegnet ved Brandkorpset. Ved vielsen benævnt brevtaskefabriqueur.

1820-22	Nygade 91
1823-29	Store Grønnegade 263
1830-39	Løvstræde 121
1840-41	Gammel Mønt 247
1842-43	Badstuestræde 118
1844	Blegdamsveien 86
1845-47	Gråbrødre torv 118 - fra 1846 betjent i Lands-Over- samt Hof- og Stadsretten
1848-52	Mikkel Bryggersgade 106

Folketælling 1840 Gammel Mønt 247 st.: Jørgen Birch, 53 år, futteralmager, Anna Dyrbye Birch, 40 år, Jens Birch, 19 år, Georg Emil Birch, 14 år.

Folketælling 1845 Gråbrødre torv 118 2.th.: Jørgen Birch, 56 år, futteralmager, Anna Dyrbye, 44 år, Emil Birch, 18 år.

Folketælling 1850 Mikkel Bryggersgade 106 st.: Jørgen Birk, 62 år, betjent i Hof- og Stadsretten, Ane Dyrebye, 51 år, hans kone.

INDUSTRIUDSTILLINGEN 1836:

kat.nr. 386: En Bostontaske og et Syskrin af Safian, 15 og 18 Rdl.

kat.nr. 387: En Stambog og 2 Brevtasker, 5 Rbd., 2 Rbd. 2 Mk. og 1 Rbd. 3 Mk.

kat.nr. 388: En Sypude og et Cigarfoderal, 3 Rbd. og 1 Rbd. 3 Mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Vor Frue-Assens, vejviser, FT 1801-1840-1845-1850, Fortegnelse, Haugsted, CPN.

Blaumüller, J. J.

Blaumüller, Johan Julius, født i Kbh. 01.07.1817; død af hjertesygdom 80 år gl. 29.05. 1898 i Kbh., begr. 03.06.1898 Petri/Ass.kgd. • Søn af malermester Joachim Nielsen Blaumüller og Wilhelmine Mathilde Møller. • Gift 22.12.1843 i Frederiksberg med Christine Charlotte Amalie Jørgensen, 20 4/12 år, af Vesterbro; født - - -; død af underlivsbetændelse 31 år gl. 21.01.1856 i Kbh., begr. 27.01.1856 Petri. Forlovere P.J. Hyltoft,

Store Købmagergade 65 og malermester Søren Jørgensen, Møntergade 49. Datter af maler Søren Jørgensen og 1. hustru - - -.

Udlært af P.J. Hyltoft, Kbh., 01.01.1833-13.01.1838. Ved Folketælling 1840 svend hos J.A. Brills enke, Ane Marie Schleyer, Møntergade 49, 1.sal.

Indtegnet til mesterstykke 24.04.1843. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget af Lauget og det Kgl. Academie for de skjønne Kunster 11.11.1843, indført i laugsprotokol 30.09.1844. Anført i Laugets regnskab for påske kvt. 1843 med 5 rdl. for stemplerne, påske kvt. 1844 udgift ved opvisningen 4 rdl. 8 sk. Borgerskab 26.11.1844. Tillige linierer fra 1863.

1844 Til.-45	Landemærket 150
1845 Til.-47	Springgade 31
1847 Til.-48	Vognmagergade 73
1848 Tillæg	Gammel Amagertorv 45
1845-50	Amagertorv 45
1850-55	Laksegade 196
1856	Hausergade 204 B 220
1857-59	Klareboderne 1 3.sal
1859 Tillæg	Vingårdsstræde 131 3.sal
1860-75	Vingårdsstræde 6 (nummerændring)
1876-92	Kongens Nytorv 13
1893-98	Adelgade 16

Folketælling 1845 Landemærket 150, baghuset, 2.sal: Johan Julius Blaamuller, 28 år, bogbinder, Christine Charlotte Amalie Jørgensen, 22 år, hans kone, Viggo Julius Blaamuller, 1 år, Frantz Christian Peter Brainninger, 14 år, bogb.lærling.

Folketælling 1850 Amagertorv 45, 2.bagsal: Johan Julius Blaumüller, 33 år, bogb.-mester, Chr. Charlotte Amalie, 28 år, hans kone, Franz Peter Breninger, 19 år, læredreng.

Folketælling 1855 Laksegade 196, 3.sal tv.: Johan Julius Blaumüller, 36 år, bogb.-mester, Christiane Amalia Jørgensen, 30 år, hans kone, Theobald Eduard Blaumüller, 3½ år, Emma Petrea Petersen, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Vingårdsstræde 131, forhuset 3.sal: Joh.Jul. Blaumüller, 43 år, enkemand, bogb.mester, Theod.Edv. Blaumüller, 9 år, Hanne Steffensen, 23 år, enke, husbestyrerinde, Henriette Christine Olsen, 16 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Kongens Nytorv 13 forhus, kvisten: Joh.Jul. Blaumøller, 57 år, ugift, bogb.mester, Hanne Petersen, 44 år, ugift, husbestyrerinde, Else Caroline Steffensen, 28 år, tjenestepige.

Anført som linierer 1863-98. Med annonce i Dansk Boghandler-Tidende 01.11.1856 anbefales maskinliniering og paginering med trykte tal. Deltog 08.01.1875 i fælles annonce i Nordisk Boghandler-Tidende for maskinlinierne om prisforhøjelse på 25%.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

22.10.1853	Breininger, Frantz Christian Peter / indskrevet 18.04.1848 for 7 år fra Mich.kvt. 1846, mester i Kbh. 1875, senere fotograf

Industriudstilling1844 kat.nr 477-479: Mesterstykke. En indbunden Folio, 16 Rbd., En indbunden Qvart, 8 Rbd., En indbunden Octav, 4 Rbd.

Ansættes 1883 til skat af kr. 1200, 1887 af 2400, 1891 og 1896 af 1200.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Dødeblade, kirkebog Petri-Frederiksberg, Dansk/Nordisk Boghandler-Tidende, Vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1885, DBL (Edv. Blaumüller), Industriudstillingen, KDH. CPN, LI.

Bloch, M. C. G.

Bloch, Martin Christian Gottlieb, født i Sachsen ca. 1697, »conversis judæus«; død af alderdom 78 år gl., begr. 08.01.1775 i Kbh./Petri. • Søn af - - -. • Gift 1. 21.01.1757 i Kbh./Petri 21.01.1757 med Maria Magdalena Erlandsdatter Berg. Forlovere Henr. Holst og Erland Martin Berg. Født ca. 1720 i - - -; død 50 år gl. af »mutterbeschwerung« 04.06.1770 i Kbh; begr. på den tyske kirkegård. Datter af husgerådskarl ved Frederiksborg Slot Erland Mortensen og - - -. • Gift 2. 05.03.1773 i Kbh./Petri med Karen Christendatter. Forlovere nålemager Otto Giese og snedker Christoph Gercke, forlovede 02.10.1772. Født - - -; død - - -.

Antagelig udlært i Tyskland. Indrejse ikke registreret.

Frimester 06.08.1753. Ved kgl.missiv 18.09.1767 fik han tilladelse til at holde en dreng til hjælp.

1755	Adelgade 269 i stuen
1757-58	Skidenstræde 169 i bagstuen
1760	Skidenstræde 173
1761	Peder Hvidtfeldtsstræde 136
1763-64	Skidenstræde 169
1770	Logerede hos rokkedrejer Magnus i Skidenstræde.
1775	Skidenstræde 109

Ved første hustrus død blev hendes bo vurderet til 43 rdl. 2 mk., værktøj 1 rdl. 1 mk., gæld 33 rdl. 2 mk., provenu 10 rdl. Hendes fader blev indsat som formynder for de 4 børn: Sophie, 14 år, Carolina, 10 år, Frederich, 8 år, Erland, 4 år.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Petri, kopulationsregister, Danske Kancelli, Sjællandske Tegnelser 1767, skifteudskrift.

Bloch, Mathias Larsen

Bloch, Mathias Larsen, født i Kbh. ca. 1710; død 66 år gl. i Kbh., begr. 03.02.1778 Vor Frue. • Søn af - - - • Gift 1. 1742 i Kbh./Nikolaj (kopulationsafgift betalt 05.05.1742) med Caroline Sophie Larsdatter, født ca. 1720 i - - -; død 37 år gl. 08.09.1757 i Kbh., begr. 12.09.1757 Helligånd. Datter af spækhøker Lars Nielsen i Vartov. Boet var velstående. • Gift 2. 27.10.1758 i Kbh./Vor Frue (kopulationsafgift betalt 23.10.1758) med Inger Christensdatter, viede i hendes faders, brændevinsbrænder Christian Pedersens

hus i Rosengården. Født ca. 1724 i - - -; begr. 29 år gl. 31.07.1763 i Kbh./Vor Frue. • Gift 3. 02.05.1764 i Kbh./Helligånd i huset efter kgl. tilladelse af 14.04.1764 (kopulationsafgift betalt 30.04.1764) med Bodil Kirstine Thune, tjenende hos Hr. Etatsraad Köneman. Født ca. 1723 i - - - ; død 56 år gl. 27.05.1779 i Kbh., begr. 30.05.1779 Vor Frue. Forlovere justitsråd Ortved og etatsråd Köneman. Enkemanden foreviste »tvende mænds Attest, at Brudgommen har med sin afg. Hustru ey havt meere end eet Barn, som var død efter Moderen.«

Udlært af P. Lyman, Kbh., 31.03.1730. Ankom fra Königsberg til Kbh. 13.08.1734, svend hos Martinus von Fenden; ankom fra Kristiania 02.06.1736, svend hos Plüer; ankom fra Lübeck til Kbh. 04.07.1740, svend hos J. Asmus. Simbolum: Mein Glück auf dieser Welt geht in so mancher Krummen Straßen/ So weis ich doch gewiß, Gott wird mich nicht verlassen. - Auf Gott und das Glück/ hoff ich alle Auchenblich.

Anno 1740 d. 15 Augusti hafver Monsr. Mathias Larsen Bloch angifvet sit Mester Aar. Mesterstykke anerkendt og medlem af Bogbinderlauget 07.02.1741. Borgerskab 24.01. 1742.

1743-45	Skindergade 81
1747	hjørnet af Store og Lille Kannikestræde 31 sub. 18
1748-52	hjørnet af Skidenstræde og Lille Fiolstræde 183
1755	Skindergade 20
1757-78	Skindergade 17 anført som ejer 1757
1778-80	Skindergade 17 ved enken.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

09.07.1753	Halmberg/Halmstad, Jacob Eskildsen / indskrevet 24.06.1748 for 5 år, muligvis Jacob Eschelii, mester i Kbh. 1776
05.07.1762	Lund, Mathias Christian / indskrevet 04.07.1757 for 5 år
11.07.1768	Hiorth, Niels Peder / indskrevet 10.10.1763 for 4 år fra 04.07.1763, mester i Kbh. 1771
18.07.1773	Barkies, Jørgen Jørgensen / indskrevet 06.07.1767 for 7 år, mester i Kbh. 1780

TILREJSTE SVENDE:

08.06.1751	Petersen, Peter / kom fra Tønder, hjemsted Tønder
06.12.1763	Welin, Olaus Nicolay / - / svensk
30.05.1764	Hägg, Olaus Christ. / Lund / Landskrona
27.07.1766	Strodt, Samuel Jacob / Riga / Wolgast
21.08.1770	Fagerholm, Carl Gustaf / Göteborg / Stockholm
12.07.1775	Delphin, Magnus / - / svensk
24.07.1775	Rosenkilde, Lars / - / København
03.05.1777	Schön, Nathael Heinrich / Danzig / Danzig

Altgesell 23.07.1736 og 03.10.1740, bøde 2 stuver til svendeladen 18.01.1742, kom for sent til møde. Herbergsfader 1766. Indbandt for Den Arnemagneanske Samling dec. 1771-aug. 1774.

REF.: Borgerskabsprotokol, Kopulationsprotokol, kirkebog Helligånd-Vor Frue, Skattemandtalreg., Gedde, Vejviser, Springborg 1, skifteudskrifter, CPN, LI.

Bogbinder, som tilnavn

Abraham, Anders (Vos?), Augustinus, Bertel, Birgitte, Casper, Christen, Christian (Eckhorst?), Christopher, Hans, Hellene, Henrik (Brodschou?), Herman (Rønnebech?), Hybert (Høy?), Ingver, Jacob (Habermann? Mentzel? Petersen?), Jens, Kersten Ole, Kjeld, Mads, Nicolai, Peder (flere), Thomas, Valentin (Reich?), Werner, Willom, Wulff.

Hans Meisenheim Bogbinder var storkøbmand, ejede flere gårde og grunde i København, blev rådmand og siden borgmester. Christian II var i sin ungdom sat i pleje hos ham og var også siden knyttet til ham og hans to sønner, Ambrosius Bogbinder, senere borgmester i København, og Hans Bogbinder, udvandret til Rusland, hvor han blev landets første bogtrykker.

Bogbinderlauget har i flere tilfælde udskrevet svende, sandsynligvis ved læremestrenes død, konkurs el.lign. Hvor mesteren er kendt, er de opført under denne, men for nedennævnte kendes mesteren ikke:

02.09.1737	Zeifert, Johan
24.07.1812	Soelberg, Andreas / Frimester Møller
07.07.1828	Østerriis, Hans Larsen / fra Nakskov
11.01.1830	Kjølby, Moritz / fra Sorø
24.01.1831	Gädecken, Peter Wilhelm / mester i Kbh. 1842
08.07.1833	Pacht, Frederik Wilhelm / har forfærdiget svendestykke hos oldermanden, udskrevet som svend af M. Friis 07.07.1834, virkede i Drammen omkr. 1841
27.01.1840	Pacht, Laurits Adolph /d. 17.04.1868 Fr.berg (bogb.svend og kasketmager)

REF.: CPN, LI.

Boppenhausen

tilrejste svende indskrevet hos en af flere samtidige bogbindere Boppenhausen, uden fornavn:

29.05.1739	Kruse, Erick / kom fra Vänersborg, hjemsted Vänersborg
26.05.1741	Alberti, Christian / Königsberg / Königsberg
31.08.1742	Imberg, Erich / Königsberg / Stockholm
30.07.1744	Lange, Gotthelf Friederich / Göteborg / Göteborg
25.04.1745	Bossen, Mathis / - / Tønder
07.05.1745	Baade, Johann / - / Riga
23.06.1746	Schmidt, Hans Hinrich
17.06.1747	Klokow, Hinrich Hermann / Flensborg / Schwerin

20.11.1751 Eylitz, Carl Gustav / Flensborg / Flensborg
04.05.1758 Scherf, Samuel / Sønderborg / Camm?

Boppenhausen, J. W.

Boppenhausen, Jacob Wilhelm, født i Kbh. ca. 1710; begr. 25.09.1761 i Kbh./Vor Frue. • Søn af Johann Boppenhausen (ca.1666-1740) og 1. hustru Dorothea Kruse. • Ugift. • Se slægtstavle ved **Kruse**.

Udlært af faderen Johann Boppenhausen, Kbh., 12.04.1728. Svend hos faderen. Udlandsrejse til 1731, ankom fra Güstrow til Kbh. 05.09.1731, svend hos faderen.

Mesterstykke godkendt og medlem af Bogbinderlauget 20.04.1733. Borgerskab 27.04. 1733. Fortsatte med broderen Johann Christopher Boppenhausen faderens værksted. I ansøgningen om at overtage faderens arbejde for Det kgl. Bibliotek skrev ham: »Da min Fader Johan Boppenhausen nu . . . formedelst alderdom og skrøbelighed lidet eller intet formaaer at arbeide, men ieg, efter Sønlig Pligt, siden min indskrivelse som Mester i Bogbinderlauget har samme stade [og] for 3 aar siden hiemme hos hannem fortsætter Haandværket til fælles levebrøds fortieneste . . .« Bestalling som bogbinder ved kongens bibliotek [Det kgl.Bibl.] 08.03.1737. Privilegium 17.04.1758 tillige som guldslager, må bearbejde og sælge forgylderguld, franzmetal, slagent guld og sølv. Tillige forlagsvirksomhed og boghandel.

1738-43 Skindergade 24
1743-55 Grønnegade 194-195
1757-61 Grønnegade 235 (nummerændring) og Ny Vestergade 320, ejer af begge ejendomme.
1763-78 Grønnegade 235 søsteren

Sammen med broderen Johan Christopher Boppenhausen var han 23.11.1735-26.11. 1735 ejer af ejendommen Rosenborg kvarter matr.nr. 82-83, Pustervig.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

26.06.1741 Ballum/Balling, Hans Andresen / mester i Stege 1747
06.04.1744 Kruse [Kruspe], Johan David / indskrevet 19.10.1739 for 4 år
13.01.1749 Strockdorff, Bagge Junghans./ indskrevet nytårs kvt. 1744 for 5 år
15.01.1753 (Angelfleth), Thorsten Engelbrecht / indskrevet 07.02.1752 et år i forbundt, født i Christiania, mester i Moss 1765
07.01.1754 Petersen, Christian / indskrevet 13.01.1749 for 5 år, junggesell 22.04.1752
16.01.1758 Rønne, Jens Christian / indskrevet 15.01.1753
14.01.1760 Eggert/Eckert, Søren Martensen / indskrevet 08.04.1754 for 5½ år
13.07.1761 Bugge, Christian Bent / indskrevet 06.10.1755, mester i Kbh. 1778

INDSKREVEN LÆREDRENG:

27.04.1761 Nordholm, Henrich / for 5 år, overgået til Peter Grosse, udlært 14.04.1766.

TILREJSTE SVENDE:

01.08.1738 Dohse, Joachimus / kom fra Kiel / hjemsted Hamburg
09.06.1745 Reckhentrag, Heinrich Michael / Hamburg / Steyr
10.04.1747 Schuster, Friederich Joachim / Stade / Stettin
17.09.1753 Kraft, Andreas / Lübeck / Nürnberg
25.05.1757 Steinfasz, Gottlob Benjamin / Danzig / Breslau
00.08.1757 Schneider, Johann Andreas Michael / Stralsund / Quedlinburg

For ti tilrejste svende i perioden 1739-53 anføres kun Boppenhausen, kan være J.W. eller J.C.

UDSTILLING: Koldinghus 1982 - Bibel 1633 fra Dronningens Håndbibliotek.

Bogbind fra værkstedet kan identificeres gennem stempler gengivet i Sophus Larsen og Anker Kyster: Danish Eighteenth Century Bindings 1730-1780. 1930.

Blandt værkstedets kunder var biskop Edv. Londemand de Rosencrone, hvis bibliotek brændte med Sorø Akademis i 1813. (Nystrøm.) Ingrid Ilsøe har opgjort værkstedets indbindinger til Det kgl. Bibliotek for tiden 1738-61 til i alt 1998 bind til en pris af 1279 rdl.

30.06.1749 ønskede JWB som kongens bogbinder fritagelse for den af stadshauptmanden pålagte borgervagt. Magistraten ville ikke blande sig i sagen; i november afviste kongen hans begæring.

05.03.1751 indklagedes JWB af bogbinderoldermand Franz Herman Fosgraf for at trykke og sælge bøger i strid med bl.a. laugsartiklerne. JWB erklærede overfor magistraten at ville indstille udgivelserne. Alligevel fortsatte virksomheden med folkebøger, folkelige etbladstryk m.m., som overgik til halvbroderen Johan Boppenhausen.

En salmebog 1761 var så fuld af fejl, at biskoppen i Aggershus stift, Fr. Nannestad, og andre klagede over den til kongen. Det blev pålagt Universitetet at sørge for at salget ophørte (restlager ca. 4000 ekspl.), samt at køberne fik pengene tilbage fra Boppenhausens dødsbo. Desuden skulle bogtrykker og boghandlere ved Placat meddeles, at kun de af Universitetet korrigerede udgaver måtte sælges.

Modtog i årene 1758-60 2000 rdl. i understøttelse fra Partikulærkassen. Suhm: Nye Samlinger til den Danske Historie, bd.2, 1793.

FORFATTER AF: Fuldstændig Underretning om den Kgl. Danske Enevældes Regerings Begyndelse og Fuldkommenhed. 1760. (Tysk udgave samme år.)

REF.: Borgerskabprotokol, Nielsen*, Larsen-Kyster, Ehrencron-Müller, Clausen, Nyrop, Ilsøe, Fog, Gedde, DBL, FF 35*, FF 36*, Danske Folkebøger, Kornerup, Skattemandtalreg., Weitemeyer, Birkelund, Suhm, Stadsarkiv »Bøger« bd.24, Danske Kancelli, Sjællandske Registre 1737, Sjællandske Tegnelser 06.05.1763, Ramsing, CPN, LI.

Boppenhausen, Johann

Boppenhausen [Poppenhausen], Johann, født ca. 1666 i Homberg an der Esse bey Wabern eller Trendelburg, begge i Hessen-Kassel; død 08.05.1740 i Kbh., begr. 12.05.

1740 Frue. • Søn af forvalter Christoph Boppenhausen (ca.1629-74) og Maria Uloth (ca.1640-73). • Gift 1. 1704 med Dorothea Kruse, født ca. 1686; død - - -. Datter af Johan Kruse og - - - • Fader til Johann Christopher Boppenhausen, Jacob Wilhelm Boppenhausen, Dorotha Maria Boppenhausen og Engelke Maria Boppenhausen. • Gift 2. 10.05.1712 i Kbh./Helligånd hjemme i huset efter kgl. tilladelse med Anne Jørgensdatter, Magstræde, død før 1728. • Fader til Johan(nes) Boppenhausen. • Se slægtstavle ved **Kruse**.

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Lübeck til Kbh. 05.06.1699, svend hos Wolfram Lamprecht.

Borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 31.10.1703.

1704-28	Skindergade 24
1728	efter branden logerende han med 5 børn, 1 karl og 1 pige hos skipper og øltapper Anders Nielsen, Store Strandstræde 331.
1730-40	Grønnegade 195

Værkstedet fortsat af sønnerne Jacob Wilhelm og Johann Christopher Boppenhausen.

Fra 21.06.1704-31.12.1740 ejer af Klædebo kvarter matr.nr. 24 Skindergade (4-fags bindingsværkshus; gæld 400 sletdaler til etatsråd Foss samt 300 sletdaler som børnenes mødrenearv.) Havde selv pant 360 rdl. i hofsadelmager Hans Jacob Als' brændte gård Studiestræde 100.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

21.01.1715	Liebe, Jørgen (Georg) Christian / indskrevet 30.12.1709, mester i Kbh. 1725
14.06.1717	Kutian, Temotius / indskrevet 24.06.1714, f. i Trankebar, leder af Missionsstationens bogbinderi, d. 02.07.1726
20.10.1721	Jacobsen, Andreas
25.09.1724	Boppenhausen, Johan Christopher / mester i Kbh. 1732
25.06.1725	Plesner, Johan Philip / indskrevet 30.09.1720, mester i Kbh. 1733
12.04.1728	Boppenhausen, Jacob Wilhelm / mester i Kbh. 1733
09.04.1736	Møller, Niels Christian Jacobsen / indskrevet påske kvt. 1732 for 4 år
29.04.1737	Ribbe [Røpke], Johan Nicolai / indskrevet Mich.kvt. 1730 for 6 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

10.11.1705	Svendsen, Peder
St.Hans kvt. 1726	Iversen, Esben Johan / slettet
St.Hans kvt. 1736	Jørgensen, Hans / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

14.08.1704	Grefve, Tidemann / kom fra Lübeck / hjemsted Göteborg
09.07.1705	Pirckel, Hinrich Wilhelm / Lübeck / Lüneburg
01.11.1705	Bohlin, Hans / Greifswald / Göteborg
28.06.1706	Grütten, Michael / Lübeck / Elbing
24.07.1707	Schwartz, Christian Friederich / Glückstad / - /
20.09.1707	Jørgensen, Söfren / Stockholm / - /

08.06.1709 Gylling, Hans / Malmö / København
23.01.1713 Eylütz, Christian / Odense / Leipzig
21.04.1714 Schnell, Hans Hinrich / Lübeck / Oldenburg
21.10.1718 Schultse, Johann Nicolaus / Lübeck / Frankfurt/M
04.05.1720 Sillieberg, Andreas / Göteborg / Norrköping
03.08.1721 Ernst, Johann Wilhelm / norsk
03.08.1721 Klemmer, Michael Ernst / Königsberg / Danzig
00.00.1722 Stundenberg, Johan Ludewig
03.11.1730 Boppenhausen, Johan Christipher / Hamburg / København
05.09.1732 Boppenhausen, Jacob Wilhelm / Güstrow / København
31.08.1734 Wilhelmi, Johan Tobias / Horsens / København
25.08.1735 Krasemann, Balthasar David / Rostock / Schwerin
01.08.1738 Wilhelmi, Johan Tobias / Kiel / København
03.08.1739 Stade, Peter Hinrich v. / Preetz / Rostock

Altgesell 07.01.1703. Herbergsfader 1724-26, 1730-32, oldermand 1724-28.

Bogbind fra værkstedet kan identificeres gennem stempler gengivet i Sophus Larsen og Anker Kyster: Danish Eighteenth Century Bindings 1730-1780. 1930.

Blandt værkstedets kunder var bl.a. kronprins Christian [VI] 1728-29, Chr. Gyldenløve, Chr. Daneskiold-Samsøe, Niels Foss og Abraham Lehn 1718-20, Det kgl. Bibliotek; Anne Jørgensdatter vaskede for ham 22.12.1719. Han anses for den første, der udførte spejlbind - »engelske bind« i Danmark.

Herbergsfader, oldermand 1724-28 og 1730-32. Universitetsbogbinder 13.05.1723-08.05.1740.

»Stadshauptmand Hans Struve.
F. 4. Vor naade tilforn. Eftersom os elskelige rector og professores ved Unversitetet i vores etc. Kiøbenhavn for os allerunderdanigst have ladet andrage, at alle Universitetes betientere, nemlig bogtrykkere, boghandlere, bogbindere og andre, som paa deres betieninger nyde bestalling af Universitetet og derefter sortere under Universitetets jurisdiction, have fra arrilds tiid og saa lenge Universitetet har været, for ald borgerlig vagt og tynge været forskaanede, dog alligevel skal Universitetets bogbinder Johan Poppenhausen adskillige gange paa een kort tiid for brandvagt være blevet udpantet, omendskiøndt ikke sligt enten hans formand eller nogen anden af Universitetets betientere nogensinde skal have været paabyrdet, saa er efter slig beskaffenhed hermed vores etc., at du giører den anstalt, at fornævnte Johan Poppenhausen ey alleene strax uskad bliver tilbage leveret, hvis hos hannem i saa maader er bleven udpantet, men end og at hand for brandvagt at giøre herefter aldeeles vorder forskaanet. Friderichsberg Slot den 2 maji 1727.« Sjællandske Tegnelser LXV

»Bogbinder Johann Boppenhausen hafver indbunden alle de nye Bøger, som udi Deres Kongl. Majts. Regierings Tid ere i raa materie kjøbte til det kongelige Bibliotheck. Samme arbejde er vel og forsvarligen giort, saa at Deres Kongl. Majts. self Allernaad. Hafver dermed været fornøiet.« Sjællandske Registre 1737

Digt i Anledning af Universitetsbogbinder Joh. Boppenhausens død , 8. Maj 1740. 4to. 2 bl.

REF: Drengenes Indskriff-Bog, Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., Nielsen, Larsen-Kyster, FF 35*, DBL, Kornerup, Matzen, Ramsing, 1728, Deutsches Geschlechterbuch LXIII 1929, Frøland, Bibl.Dan., Kbh.Dipl., Saxhof 2/4090*, 2/4093*, CPN, LI.

Boppenhausen, J. C.

Boppenhausen, Johann Christopher, født i Kbh. ca. 1708; død 1751 i Kbh., begr. 06.02. 1751/Frue. • Søn af Johann Boppenhausen (ca.1666-1740) og 1. hustru Dorothea Kruse. • Ugift. • Se slægtstavle ved **Kruse**.

Udlært af faderen Johann Boppenhausen, Kbh. 25.09.1724. Svend hos faderen. Ankom fra Hamborg til Kbh. 03.11.1730, svend hos faderen. Simbolum: Künst Tugend; Ehr und Redlichkeit/ Wer damit ist an - Getanke ist der beste Edel Man.

Borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 21.04.1732. Fortsatte med broderen Jacob Wilhelm Boppenhausen faderens værksted. Universitetsbogbinder 1740-51.

1733-51 Skindergade 24
1748-51 Skindergade 24 og Grønnegade 194-195

Sammen med broderen Jacob Wilhelm Boppenhausen var han 23.11.1735-26.11.1735 ejer af ejendommen Rosenborg kvarter matr.nr. 82-83, Pustervig.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

30.06.1739 Ørbeck, Olle Pedersen / indskrevet 09.10.1735 for 5 år
22.04.1743 Møller, Christian Nielsen / indskrevet 21.04.1738 for 5 år
14.10.1743 Popp, Niels Hansen / indskrevet 19.10.1739 for 4 år
05.07.1751 Madsen, Christian / indskrevet nytårs kvt. 1746 for 5½ år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

15.01.1736 Hallander, Jacob / for 5 år, slettet
St.Hans kvt. 1743 Bøg, Jacob Christensen / for 5 år
St.Hans kvt. 1744 Kary, Peder Ebbesen / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

20.08.1736 Heintze, Hans Gottfried / kom fra Hamburg / hjemsted Kristianstad
21.05.1737 Tribler, David / Göteborg / Göteborg
28.03.1739 Frykberg, Petter / Malmö / Stockholm
09.06.1742 Stichler, Christian Heinrich / Riga / Rostock
31.08.1742 Imberg, Erich / Königsberg / Stockholm
30.07.1744 Lange, Gotthelf Friedrich / Göteborg / Göteborg
25.04.1745 Bossen, Mathis / - / Tønder
09.08.1745 Richter, Johann Gottfried / Anclam / Stettin
09.10.1745 Heide, Andreas / Nyborg / Nyborg
11.04.1746 Peterson, Jöran / svensk
27.05.1750 Lahros, Magnus / Königsberg / Lund

For ti tilrejste svende i perioden 1739-53 anføres kun Boppenhausen, kan være J.W. eller J.C.

Altgesell 10.10.1729.

Bogbind fra værkstedet kan identificeres gennem stempler gengivet i Sophus Larsen og Anker Kyster: Danish Eighteenth Century Bindings 1730-1780. 1930.

Indbandt 1725 svendenes »Einschreibbuch der Gesellen« i helbind af brun kalv med rig forgyldning på ryg og permer. Udførte 25.06.1725 sammen med J.B Mauritzius svendenes lade - kassen til opbevaring af svendenes bøger m.m. (begge illustr. i Nielsen & Berg).

H.P. Æreminde over Joh. Cph. Boppenhausen, Universitets-Bogbinder, 6. Febr. 1751. 4to. 2 bl.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., Nielsen*, Larsen-Kyster*, Kornerup, Matzen, DBL, Birkelund, Ramsing, Bibl.Dan., CPN, LI.

Boppenhausen, Johan, Boghandler.

Boppenhausen, Johan(nes), født i Kbh. 1725; død 62 år gl. 07.02.1789 i Kbh., begr. 13.02.1789 Vor Frue. • Søn af Johann Boppenhausen (ca. 1666-1740) og 2. hustru Anne Jørgensdatter. • Ugift. • Se slægtstavle ved **Kruse**.

Boghandler og forlægger i nært samarbejde med halvbroderen Jacob Wilhelm Boppenhausen, bl.a. for kobberstiksudgaven af Holbergs Peder Paars.

1751-89 Grønnegade 195

Folketælling 1787 Grønnegade 235, 1.sal: Johan Boppenhausen, 60 år, ugift, boghandler, Sidsel Marie Pedersdatter, 42 år, ugift, tjenestepige.

Det Boppenhausenske Legat til fattige faderløse eller af forældre forladte børns frelse oprettet 07.05.1764, med kongelig konfirmation 15.06.1764, stiftet af Johannes og søsteren Engelke Maria Boppenhausen i overensstemmelse med deres afdøde brødres hensigt. Fundatsen fastlægger bl.a. ugentlige udbetalinger af 3 mark (26 rdl. pr. år) indtil det femtende år til børn, som ikke ellers kan forsørge sig selv, fri skolegang, noget til klæder, ved udgang en Bibel, en salmebog og en god bønnebog, regelmæssigt tilsyn og rapportering til Magistraten, som administrerer legatet. Ved boets slutopgørelse 1801 var legatformuen ca. 920 rdl., i 1860 vokset til 2400 rdl. og der udbetaltes 3 legatportioner, ved 1900 5 legatportioner. ⅚ af renten udbetales årligt, ⅙ opspares.

REF.: Birkelund, Fundatsmæssige Bestemmelser for Legater, der ere henlagte under Kjøbenhavns Magistrat, udg. af H.L. Dahlerup, 1861-69 [resumé af fuld tekst i Hofmans Fundationer], kirkebog Vor Frue.

Bostrøm, Arvid

Bostrøm [Boestrøm], Arvid, født i Göteborg ca. 1765; død af krampe 40 år gl. 15.05. 1805 i Kbh./ Petri. • Søn af - - - • Gift 27.11.1789 i Kbh./Petri i hjemmet med Anna Maria Fraun, døbt i 19.02.1756 i Kbh./Petri, faddere bl.a. Peder Anthoni, Chr. Gronau og Joh. Dynesen Høg; død af brystsyge 61 år gl. 30.01.1816 i Kbh./Petri. Datter af bogbindermester J. C. Fraun og Anne Catrine Ibsen. Forlovere Daniel Fraun og kaptajn i Borgervæbningen J. C.Fraun.

Antagelig udlært i Sverige. Ved Folketælling 1787 svend hos J. C. Heidner, Kbh. [samtidig findes Arrild Hvid Bostrøm, 38 år, som svend hos A.H. Helmuths enke.]

Indtegnet til mesterstykke 27.04.1789. Mesterstykket godkendt af Magistraten, borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 15.06.1789. [Overtog svogeren Daniel Frauns værksted?]

1794	Grønnegade 281/255
1799	Store Grønnegade 255 og 256
1800-05	Store Regnegade 190
1807	Store Regnegade 190/179 enken
1811	Store Regnegade 179 enken

Folketælling 1801 Købmager kvarter 190: Bostrøm, 34 år, bogb.mester, Anne Marie Bostrøm, 45 år, Cathrine Nielsen, 24 år, tjenestepige, Cathrine Lysters, 55 år, enke, spinder for folk, Martin Ove–ld, 22 år, bogb.svend, Jørgen Kamp, 16 år, læredreng.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

08.10.1798	Holst, Søren / indskrevet 29.09. 1794 for 5 år, mester i Kbh. 1807
19.10.1807	Campe, Jørgen Olesen / indskrevet 13.10.1800 for 7 år fra Mich.kvt.
30.10.1809	Schultz, Hans Jørgen / indskrevet 18.10.1802 for 7 år fra Mich.kvt.

INDSKREVET LÆREDRENG:

08.10.1798	Mellring, Christian Gustaf / for 4 år

TILREJSTE SVENDE:

12.06.1799	Biörkström, Eric / hjemsted Sverige
00.00.1800	Öhman, Johan M. / kom fra Göteborg, svensk

Testamente af 27.08.1802, kongelig konfirmation 17.05.1805, tillader enken at sidde i uskiftet bo. Ingen børn. Boets indtægt 2478 rdl. 3 mk. 5 sk. - i sølvværdi 1321 rdl. 5 mk. 6 sk., udgift 1274 rdl. 5 sk., overskud 1204 rdl. 3 mk., den endelige beholdning til deling mellem arvingerne 1042 rdl. 5 mk. 8 sk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., FT 1787+1801, skifteudskrifter, Vejviser, CPN, LI.

Bowman, Hans

Bowman [Baumann], Hans Larsen, født ca. 1757 i - - -; død - - - • Søn af - - -

Udlært af G.J. Liebe, Kbh. 29.10.1770-19.10.1776. Ankom fra Flensborg til Kbh.

23.07.1786, svend hos A. Claussen. Ved Folketælling 1787 svend hos Peter Anthoni, Skindergade 77.

»PRO MEMRIA til samtlige Bogbinder-Svenne.
Da jeg formedelst udbrydende Svaghed i mit Been, som, til min stedsevarende alt for følelige Skade, maatte blive *incurabel*, om ey betidmelig Raad blev brugt derimod, nødes til at søge den Hielp og *Curering*, som ved *Friderichs Hospital* er at erholde, men til *Curens* Betaling, som ringest koster 7 Mk. ugentlig, ey selv har det ringeste, som en fattig Karl, der kun kort har været Sven og til min Svenne-Løsning og Klædning har forbrugt hvad Drikkepenge og smaa Fortjenester, jeg i min Lære-Aar har samlet, saa anmoder jeg herved paa det indstændigste Samtlige Bogbinder-Svenne og Laugs Brødre, at de af Laugs Broderlig Kierlighed og christelig Medlidenhed, vil, siden ingen Penge er i *Cassen* at hielpes af, til min *Curering* sammenskyde hver 8 Sk. at jeg af Mangel paa saa tiltrængt en Hielp, som jeg ellers ey vilde anmode om, ey skal for stedse blive en Krøbling og udygtig til at kunne ernære mig ved den *Profession* jeg har lært. Jeg er ellers saa villig som skyldig til, naar Gud, som haabes og ønskes, giver Lykke til *Curen*, at jeg bliver frisk og kan igien arbeide og fortienne Noget, at erstatte Enhver sin kierlige Hielp med den erkiendtligste Taksigelse, og i Lige Begivenhed, om Nogen, det Gud afvende, skulde behøve saadan min Hielp, vil viise mig en erkiendtlig og beredvillig Laugs Broder.

Hans Bowman
Khvn. d. 1. Jul. 1776«

REF.: Festskrift for Bogbindersvendeforeningen 1898, CPN.

Brandt, Mathias

Brandt, Mathias Clausen, født i Odense ca. 1686; død ca. 1750 i Kbh. • Søn af bogtrykker Claus Madsen Brandt og 1. hustru Johanne Andersdatter. [Gift 2. 18.11.1712 i Kbh./Vor Frue med enken Cathrine Krøjer.] • Gift med Sophie Amalie Petersdatter Wildwetter, født ca. 1689, død 60 år gl. 1749.

Læretid begyndt hos Carl Gabriel Mauritius, Odense, St.Hans 1703, kontrakt 08.08. 1703 på 4 år, efter hans død 1704 overgået til Martinus v. Fenden, Odense, udlært 21.04.1706, et års læretid eftergivet.

»Anno 1703 den 8de Augustij udi Edle Hr. Raadmand Gorms overværelse; lod Claus Madsen Brandt en sin Søn Indskrifur efter hosfølgende Contract.

Kiendis wi underskrefne Claus Madsen Brandt og Carl Gabriel Mauritius at have udi den H: Trefoldigheds Nafn indgaaed med hverandre efterfølgende Contract nemlig at ieg Claus Madsen Brandt hafuer sat min Søn Mathias Brandt udi Lære hos bemelte Carl Gabriel Mauritiu, for at Lære det erlige og loulige Bogbinder Handwerch udi Fire aar, som schal angaae fra sidst afvigte St.Johannis Dag 1703 og schal endis aarsdagen naar Gud vil Mand skrivendis worder 1707 hvor til Gud give Lyche og fremgang. Og skal ieg betale for samme Min Søns Lære til fornevnte Carl Gabriel Mauritius, Penge - Tredive Slettedlr., hvoraf Tie strax shal erleggis, og Resten som er Tiuge naar hans Lære aar er til ende; ydermere lover ieg at min Søn shal udstaa samme hans Lære Aar, og

være sin Mester, Mesterinde og Svenne udi bemelte Handwerch hørig og lydig, som en Erlig og Lydig Læredreng vil fremme og anstaar, Og dersom hand imod forhaabning skulde Imidlertid, uden nogen loulig Aarsag bortvige, da hans Lære Mester sin fuldkommende Pratention hafve forbeholden, efter Kongl. Majt. Lov og forordning, Hvor Imod ieg Karl Gabriel Mauritius Lover i alle mulige maader forsvarligen at informere og lære bemelte Mathias Brandt i forskrefne tid, at hand Kand staa sin Prøve for en døgtig Bogbinder Svend, og hannem, efter Kongl. forordning, sit forsvarlige Lærebref derpaa Meddele, Og dersom det behagede Gud, mig forinden at bortkalde, da min efterlatte Hustru eller arfvinger, at forskaffe hannem en Dygtig Mester af samme Profession, eller hos sig selv ved dygtige Svenne at beholde, hvor hand sit Lære-Aar, efter voris givende Contract og forskrivelser, Kand med Fuldkommenhed fuldende. At alt saaledis af os begge er besluttet, bekreftues Med voris undertegnede Hænder og hostrygte Zigneter. - Odense den 8 Aug. 1703.«

Ankom fra Odense til Kbh. 27.08.1706, svend hos Johan Kruse; 14.04.1709 idømt bøde 3 mk. til svendenes fattigbøsse for at have taget afsked, men igen have taget arbejde; ankom fra Lübeck til Kbh. 20.12.1711, svend hos Chr. Jacobsen.

Borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 21.08.1713.

1716	Lille Fiolstræde
1717	Lille Fiolstræde 177
1720-25	Skidenstræde 164
1728	brandlidt, logerer med kone, 3 børn, 1 karl og 1 pige hos skomager Georg Voigt, Østergade 16
1730-31	Østergade 53
1733-37	Gråbrødretorv 83
1741	Skindergade 20
1743	Lille Kannikestræde 30
1748	Skidenstræde 168

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

08.01.1724	Søegaard, Nicolaus / født i Kalundborg
00.01.1727	Waager, Niels Ludvigsen / indskrevet nytårs kvt. 1723
07.07.1738	Mau, Hendrick / indskrevet 29.06.1733 for 4 år
24.06.1741	Grono, Hendrich / indskrevet St.Hans kvt. 1736 for 5 år, mester i Sorø 1750

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

09.01.1719	Jensen, Jens / slettet
18.07.1719	Olsen, Niels
påske 1728	Steffensen, Hans Christian / for 7 år, slettet

TILREJSTE SVENDE:

24.08.1714	Eylütz, Tobias / kom fra Flensborg
02.10.1715	Ottesen, Simon / Bergen, hjemsted Norge?
06.11.1716	Rösners, Johann Gottfriedt / Stralsund / Lauban
05.09.1717	Hertel, David / Christiania / Stettin

04.10.1717 Andersen, Marcus / Lübeck / - /
06.04.1718 Wiederholdt, Johann Gottfriedt / Lübeck / Frankfurt/M
09.11.1718 Parman, Johan Christian / Odense / København
21.11.1718 Maack, Joachim Hinrich / Flensborg / Lüneburg
17.06.1719 Ritter, Claus / Lübeck / København
21.04.1721 Tüffer, Peter Mathias / Malmö / Slesvig
30.02.1722 Halfvorsön, Jonas / svensk/norsk?
05.04.1722 Getreuer, Jørgen Christopher / Odense / Odense
01.09.1723 Beyer, Johann Simon / Hamburg / Jena
13.09.1723 Höpfner, Christoph Erhardt / Christiania / Ulm
11.05.1725 Stender, Jürgen / Sønderborg / Sønderborg
01.10.1730 Wistrand, Anders / Malmö / Norrköping
24.04.1732 Herlau, Daniel Georg / Stockholm / Sachsen Gotha
20.08.1732 Wolffrum, Michel Hinrich / Rostock / Rostock
01.10.1732 Stach, Sylvester Danielsen / Christiania / Viborg
24.03.1733 Petterson, Benedichtus Bendt / Århus / Halmstad
30.08.1733 Schreiber, Johan Georg / Lübeck / Göttingen
22.05.1734 Streccius, Johann Peter / Lübeck / Trarbach
27.06.1735 Bilberg, Magnus Petter / Hamburg / Stockholm
13.09.1738 Polin, Michael / Malmö / Åbo
13.09.1738 Hallengrün, Berger / Lund / Lund
08.06.1740 Utter, Fridrich Heinrich / Stralsund / Halle

Altgesell nytårs kvt. 1713 og St.Hans kvt. 1713.

Indbandt for bogsamleren Abraham Lehn ca. 80 titler 1723-25.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., Nielsen, FF 35, 1728, Harald Ilsøe: Bogtrykkere, CPN, LI.

Brasen, J. R.

Brasen, Jens Rahr, født i Ribe 1761, hjemmedåben konfirmeret i Skt. Kathrine 23.08. 1761; død af alderdomssvaghed 66 år gl. 30.10.1824 i Kbh.; begr. 04.11.1824 Helligånd kgd. i Staden. • Søn af klokker ved Skt. Cathrine kirke Jeppe Eenholm Brasen (d. 1766) og Lene Ide Gartner. • Gift 13.10.1790 i Kbh./Nikolaj med Cathrine Pedersdatter Boye, født ca. 1762, død af brystsyge 58 år gl. 20.10.1820 i Kbh.; begr. 25.10.1820 på Helligånd Kgd. i staden. Ved skifte 1820 anføres hendes navn som Anne Kirstine Bøye; hendes efterladenskaber vurderedes til 8 rdl. 3 mk.

Lærested kendes ikke. Ankom fra Flensborg til Kbh. 01.05.1787, svend hos Andreas Claussen; ankom fra Sønderborg til Kbh. 28.09.1789, svend hos Peter Schrøders enke.

Indtegnet til mesterstykke 11.10.1790, godkendt 25.10.1790. Borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 08.11.1790.

1794-99 Antonistræde 326
1800-07 Gammel Mønt 133
1810-12 Gammel Mønt 244
1813-24 Gammel Mønt 246

Folketælling 1801 Købmager kvarter matr. 163: Jens Brasen, 40 år, bogb.mester, Cathrine Braey, 39 år, Maria Brasen, 7 år, Lovise Brasen, 3 år, Andreas Borgesen, 28 år, bogb.svend, Andreas Tofte, 17 år, læredreng.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:
18.07.1803 Tofte, Andreas Lorentz / indskrevet 13.10.1800 for 4 år fra Mich.kvt.
INDSKREVET LÆREDRENG:
12.01.1801 Ramløse, Christian Helle / for 5 år fra Mich.kvt.
TILREJSTE SVENDE:
20.05.1796 Andressen, Peter / hjemsted Haderselv
12.06.1796 Schreiber, Georg Wilhelm Christian / kom fra Itzehoe / Itzehoe
15.08.1796 Büttner, Johann Conrad / Randers / København
14.05.1797 Eylütz / Flensborg / Sønderborg
15.11.1804 Capel, G. / - / Bergen
04.06.1807 Brikner / Randers
27.06.1816 Büttner, Johann Conrad / Randers / København

Altgesell 19.04.1791.

Medlem af Det forenede Understøttelses-Selskab fra 23.09.1793. Indskrevet i begravelseskasse 1810. Hans efterladenskaber vurderedes 1824 til 99 rdl. 1 mk. Her anføres 2 arvinger: Marie Caroline Brasen, gift med hyrekusk O. Petersen, og Johanne Brasen, f. ca. 1803, ugift.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., kirkebog Helligånd+Skt.Katharine Ribe, skifteudskrift, Seidelin, Vejviser, FT 1801, O. Smith: Ribe borgere 1660-c.1800, trykt i Fra Ribe Amt, VII, 1928-31, CPN, LI.

Brede, F. A.

Brede, Frantz Anton, født i Offenbach, Darmstadt, Hessen 13.04.1826; død 66 år gl. 15.09.1892 i Kbh., begr. 22.09.1892 Holmen/Ass.kgd. • Søn af skriftstøberiejer Friederich Brede og Lydia - - -. • Gift 08.07.1855 i Kbh./Trinitatis med Johanne Christine Spur, 28½ år, Hausergade 204+220. Født 22.01.1825 i Gaabense på Falster; død 19.03. 1901 i Kbh.; begr. 26.03.1901 Frue/Holmens ass.kgd. Forlovere bogbinder J.J. Blaumüller, Hausergade 204+220, og skriftstøber Brede, Kokkegade 136. Datter af færgekarl Jens Nielsen Spurre og Ane Sophie Rust.

Udlært af J.L. Rasmussen, Kbh., 12.04.1845. Ved Folketælling 1845 hjemmeboende, Kokkegade 136, 1.sal. Ved Folketælling 1850 opført på samme adr. som overjæger ved Jægercorpset og Dannebrogsmand. DM 09.09.1849.

Frimester 05.07.1855 i henhold til allerh. resolution af 01.07.1853, med ret til 1 svend og 1 dreng. Tillige galanteriarbejder.

1854 Sværtegade 171
1855 Sværtegade 120 A
1856-59 Silkegade 44
1860-64 Silkegade 11 (nummerændring)
1865-71 Købmagergade 11
1872-83 Admiralgade 10
1887 Laksegade 8
1891-92 Laksegade 30
1901 Krystalgade 21, 1.

Overtaget af S.J. Wold Hansen.

Folketælling 1855 Pilestræde 120 A, 2.sal: Franz Anton Brede, 28 år, bogbinder, invalid, tysk reformert, Thorvald Emilius Olsen, 16 år, læredreng.

Folketælling 1860 Silkegade 44, nyt nr. 11: Franz Anton Brede, 34 år, bogbinder, Johanne Christine fød Spur, 34 år, hans kone, Ane Antonette Lydia Brede, 2 år, Carl Andreas Sparre, 20 år, i bogb.lære, Petrea Marie Møllerstrøm, 15 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Store Kongensgade 11, baghus 1.sal: Frantz Anton Brede, 43 år, bogb.mester, Johanne Christine Brede, 43 år, husmoder, Anne Lydia Antoniette Brede, 11 år, Maren Christensen, 26 år, logerende, Clara Christence Nielsen,16 år, tjenestepige.

Folketælling 1880 Admiralgade 10: Frantz Anton Brede, 53 år, bogb.mester, Johanne Christine Brede, 53 år, hans kone, Anna Lydia Antonette Brede, 21 år, Charles Anthony Brede, 20 år, brodersøn.

Folketælling 1885 Admiralgade 10, 2 sal: Frants Anton Brede, 58 år, bogb.mester, Johanne Christine Brede, 57 år, husmoder, Anna Lydia Antoinette Brede, 27 år, Anna Sophie Christine Hansen, 18 år, tjenestepige, Frederikke Kirstine Thisted, 40 år, logerende, håndarbejde.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

12.05.1860 Sparre, Carl Andreas / f. 03.02.1841 Hillerød
1861 Jensen, Hans Peter
30.04.1864 Christensen, Peter Carl / f. 09.09.1844, mester i Kbh. 1899
1867 Simonsen, Martin Isidor
[de 3 sidstnævnte ikke i Laugsprotokollen]

UDSTILLINGER: Industriforeningen Kbh. 1880, Den store nordiske Udstilling Kbh. 1888. Begge gange etuier til guld- og sølvvarer, 3 ansatte.

Skatteansættelse 1883 og 1887 af kr. 1200; 1891 af kr. 1600.

Annonce i Nordisk Boghandler-Tidende 04.08.1871: Sørgerand paa Postpapir og Konvolutter paasættes à 2 Sk. pr. Bog.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Kopulationsreg., kirkebog Trinitatis+Nr. Vedby+Vor Frue, FT 1855+1880+1885, Vejviser, KDH, NBhT, CPN, LI.

Brill, C.

Brill, C.

1811 Laksegade 213
1812-16 Adelgade 265

REF.: Vejviser. Kendes ikke i andre kilder; muligvis fejl for J.A. Brill.

Brill, J. A.

Brill, Jørgen Andreas, født i Kbh. ca. 1778; indlagt på Alm. Hospital som fattig patient, død 44 år gl. af krampeslag 17.04.1821 i Kbh., begr. 20.04.1821 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 15.12.1802 i Kbh./Garnison (tysk menighed) med Anne Marie (Maren) Schleyer, født ca. 1775. Boede 1787 og 1801 hos moderen, syerske og husejer, enke Dorthe Sophie Schleyer, Store Grønnegade 237. Datter af afdøde fribager Christian Schleyer og Dorothea Sophie Utzen. Forlovere skræddermester Eggers, Rigensgade 11 og toldkammerskriver Schleyer, Hummerstræde 371-373. Gift 2. 01.03.1826 i Kbh./Helligånd med A. L. Lyman.

Udlært af Andreas Nagel, Kbh., 20.01.1794-30.04.1798.

Medlem af Bogbinderlauget ved bevilling 01.11.1802. Mesterstykke forevist for Magistraten, for godt befundet, borgerskab 08.12.1802. Indført i laugsprotokollen 17.01. 1803.

1803 Dronningens Tværgade 346
1804-05 Antonistræde 311-312
1807 Farvergade 22
1808-08 Farvergade 143
1811-16 muligvis opført som C. Brill
1816-21 Bryggerens Længe 73
1825 Dybensgade 187 / bogbinderenke M. Brill
1826 Store Grønnegade 287 do.

Ved ægteskab med enken fortsat af A.L. Lyman.

Folketælling 1840 Møntergade 49, 1.sal: Heinrich Gottlob Brill, 38 år, ugift, bogtrykker, Ane Marie Schlyer, 65 år, enke, ernærer sig ved bogbinderiet, Jullius Blaumyller, 23 år, ugift, hendes svend, Ane Marie Dragmann, 25 år, tjenestepige.

INDSKREVEN LÆREDRENG:
20.01.1823 Pock, Niels Peter for 6 år, overgået til A.L. Lyman, udlært 10.01.1829.
TILREJSTE SVENDE:
17.08.1803 Busch, Carl Friderich / hjemsted Odense
12.05.1804 Hellström, F. / kom fra Halmstad
23.08.1823 Lundqvist, Peter Mag. / - / Stockholm
25.10.1824 Krusu, C.W. / Svensk

07.02.1825 Sergel, Ferdinand / - / Dresden

Løste markedspas til Helsingør 29.09.1818.

Oldgesel påske kvt. 1801.

Hans efterladenskaber vurderedes til 24 rdl. 3 mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Stadsarkiv Markedspas, kirkebog Garnison-Helligånd, Vejviser, FT 1787+1801+1840, skifteudskrift, CPN, LI.

Brinch, N. N.

Brinch, Nicolaj N., født ca. 1818; død - - -. • Søn af - - -

Udlært af S.C. Clemmensen, Kbh., 23.01.1832-18.07.1836.

Underskrev bogbinderlaugets protokol i 1837, men findes ikke på medlemslisten.

Industriudstillingen 1840: Kat.nr. 320 Et Bogbinderstempel. 6 Rbd. 4 Mk. Bogbindersvend N. Brinch udstillede et bogbinderstempel, som han selv havde graveret, som vidnede om en færdighed i gravering »som forhen øvedes mere end nuomstunder af selve Bogbinderne.«

REF.: Industriudstillingen, Haugsted, LI.

Bruun, F. J.

Christiania 1695-1741

Bruun, Fredrik Jacobsen, født i Amsterdam 24.05.1669; død i Christiania 04.04.1741. • Søn af bogbinder Jacob Petersen, død juni 1695, og Anne Marie Friderichsdatter, død marts 1692. • Gift 1. 04.04.1695 i Christiania med Inger Hellesdatter, døbt i Christiania 01.08.1678, død marts 1704. Datter af buntmager Helle Andersen og Else Jensdatter. • Gift 2. 09.04.1704 i Kbh. med Marthe Christensdatter Ritter, født i Christiania 02.02. 1681, død i Christiania 18.12.1755. Datter af feldbereder Christian Ritter og Anne Nielsdatter. • Fader til Jørgen Frederiksen Bruun (18.11.1709-begr. 12.01.1787).

Ukendt lærested. Ankom fra Lübeck til Kbh. 14.07.1690, svend hos Jacob Habermann; ankom fra Kiel til Kbh. 07.04.1691. Altgesell i Kbh. 21.06.1691.

Borgerskab i Christiania 23.12.1695. Ved skiftet efter forældrene fik han udlagt faderens bogbinderredskaber og en del materialer, samt af bøgerne 7 katekismer. Med Margrethe Halling og Lars Philipsen kgl. bevilling 05.06.1702 på at de tre alene må nyde fri boghandel i Christiania og distrikt. Handel gennem kommissionærer i Bergen (ophævet 05.11.1724) og Trondhjem, forlagsvirksomhed, papirhandel, kramboder på markeder. Fortsat af enken med kgl. bevilling af 28.05.1723, konfirmeret 26.03.1731.

1695-1756 Tollbodgaten 14 [bevaret på Norsk Folkemuseum]

Indgav klage til Frederik IV over Københavns Bogbinderlaugs krav på hans indmeldelse i Lauget:

»Om Bogbinderlavets formente Højhedsret over Boghandlerne i Christiania.
Københavns Magistrat.
Fr.IV. Eftersom Frideric Jacobssen Brun, som vi dend 5 junii 1702 tillige med fleere bogbindere allernaadigst have bevilget og tilladt, at de udi vor kiøbstæd Christiania og dets underliggende distrikt maa fri boghandling der sammesteds aleene, indtil vi anderledes derom tilsigendes vorder, uden nogen andens indpasz nyde og beholde, for os allerunderdanigst klageligen haver andaget, hvorledes bogbinder lauget her udi Kiøbenhavn skal have tilskrevet hannem og paastaaet, 1. at hand bør lade sig indskrive i deres laug og svare deres laugs rettighed samt derfor give penge til dem; hvis ikke, ville de ey tillade at de, som hos hannem lærer, maatte hos dem for svenne passere. 2. at hand ei maa forskrive svenne her fra staden uden derom at anmelde sig hos oldermanden, og 3die, at hand for hver dreng til ind og udskrivning skal betale oldermanden 2 sldr. og til svennene à parte efter behag, derhos allerunderdanigst anholdende om vores allernaadigste tilladelse at maatte efterdags som hid indtil lære drenge og forskrive saa mange svenne, som hand til sin profession behøver, uden hinder af bogbinder lauget her udi staden, saa at de, som i Christiania lærer, maatte ansees som svenne lige ved andre. Thi er efter os elskelige vores tilforordnede udi politie og commerce collegio deres derpaa indkommen allerunderdanigste erklæring vores [hensigt] at j strax oldermanden tillige med laugs-mestrene udi bemelte bogbinder lauget herudi bemelte Kiøbenhavn for eder kalder og dennem forskrevne deres formastelige forhold alvorligen foreholder med advarsel, at de sig ikke saaledes herefter imod de udgangne kongelige forordninger forgriber, saa fremt de ikke ville have deres laugs rettigheder forbrudt. Og ville vi herhos allernaadigst, at j herom strax skal give notice til magistraten udi fornævnte Christiania til supplicantens efterretning. Hafniæ dend 12 martii anno 1723.«

[Mestrene i Christiania havde ikke eget laug, da de var for få (men lauget i Odense blev oprettet af tre mestre). Svendeladen i Kbh. opkrævede fortsat bøder af tilrejsende svende, der havde arbejdet for mestre udenfor lauget i Christiania, ligesom norske svende ofte måtte arbejde i forbundt ½-1 år hos københavnske mestre, inden de kunne antages som svende.]

Hans udsendte svend Bendt Sivertsen havde 26.02.1712 pas til handel med bøger nordenfjelds, bl.a. i Trondhjem. Tilladelsen blev 16.08.1714 indklaget af Henrik Schinnerleins enke, Ingeborg Eskildsdatter Green, som ellers havde privilegium på bogsalg i Trondhjem, men klagen afvistes.

»I skiftet efter Fr. J. Bruuns enke, sluttet 18.04.1757 finnes over 700 bøker gull og ca. 60 bøker sølv, skulde man tro at det tydet på salg og ikke bare bokbinding. Denne har dog også været ganske betydelig å dømme efter at der på verkstedet fantes: en stor stokpresse, 35 større og mindre almindelige presser, klosspresse, tre presseknekter, pressebengel, tre beskjærhøvler, stor slagsten og hammer, jerngryter, ekekvarter, fem stykker (haandlavet) pap, tre store sakser, bor, haandsag og baandkniv, mange esker med bokspenner, et skab med stempler, to gullputer, en hel del mindre verktøi, samt 26 saue- og kalveskinn, granbord til permer. To kramboder at opsætte paa torvet.« Boets behold-

ning af bøger, såvel indbundne som i rå materier, blev antaget at ville indbringe 2000 rdl. Foruden ejendommen Toldbodgate 14 indgik 4 andre ejendomme og grunde. Skiftet indbragte netto 8520 rdl. 2 mk. 4 sk. som fordeltes mellem børnene af andet ægteskab. Ejendommen Tollbodgate 14 blev solgt for 1430 rdl. til bogbinder Niels Jensen Haslef, som 17.03.1758 var blevet gift med Bruuns sønnedatter Christine Bruun.

Efter enkens død blev hendes boghandels-privilegium 13.02.1756 overdraget til bogbinder Casper Elias Ratcke (1729-1777), hvis enke i sit ægteskab med købmand Hans Thrane skaffede denne bevilling på boghandel og bogbinderi 17.09.1784.

Sønnen Jørgen Frederiksen Bruun ansøgte 20.08.1727 om faderens privilegium, som kunne bevilges, når han havde taget borgerskab. Borgerskab i Christiania 18.12.1731, anvist 17.03.1745, det kgl. privilegium konfirmeret 10.08.1731: »tilladt udi hans Faders Sted og med lige Friehed som han forhen var forundt at indbinde og forhandle Bøger her i Christiania.«

Gift 1. 20.12.1734 i Christiania med Edle Kirstine Kofoed, født i Kbh. 12.02.1715, død i Christiania 17.03.1756. Datter af obervisitør ved Christiania toldsted Claus Terkelsen Koefoed og Kristine Rasmusdatter. Fader til Christine Bruun, døbt i Christiania 30.05. 1738, begr. 27.04.1787. Gift 17.03.1758 i Christiania med bogbinder Niels Jensen Haslef, født i Århus ca. 1726, begr. i Christiania 19.12.1766. • Gift 2. 27.11.1756 i Christiania med Susanne Olsdatter Leerhuus. Datter af småkøbmand Ole Arnesen Leerhuus og Sophie Catharine Jespersdatter Gram.

REF.: Schjoldager, Olaus Schmidt: Familien Bruun, Trondhjem 1926, Nielsen, KD, O. Nielsen: Kjøbenhavn paa Holbergs Tid, 1884, CPN.

Brænning, C. L.

Brænning, Carl Ludvig, født 21.01.1819 i Kbh./Petri; død 20.05.1855 i Kbh., begr. 24.05. 1855 Petri/Monumentlinien i Westphals familiegravsted. • Søn af bogbindermester L.J. Brænning (1785-1843) og Caroline Christina Westphal (1786-1848). • Gift 30.06.1849 i Frederiksberg med Marie Kirstine Elisabeth Dahl, 29 år, Pile allé 9; død 29.09.1855 i Kbh., begr. 03.10.1855 Petri/Monumentlinien i Westphals familiegravsted. Forlovere praktiserende læge S. Jensen, Store Kirkestræde 49 og trådhandler Jens Christensen, Store Kongensgade på Christianshavn 94-95. • Se slægtstavle ved **Steenberg**.

Udlært af P. Ursin, Kbh., St.Hansdag 1833-07.07.1838. Ved Folketælling 1840 og 1845 svend på faderens/moderens værksted.

Uden borgerskab eller laugsmedlemskab, men synes at have fortsat værkstedet efter forældrenes død, til det 1850 blev overtaget af C.J.A. Clausen.

1850-53	Store Kirkestræde 49
1853Til.-55	Skindergade 16-17-18

Folketælling 1850 Store Kirkestræde 47, 2.sal: Carl Ludvig Brænning, 32 år, bogb.svend, Marie Christine Elisabet Dahl, 29 år, hans kone, Caroline Elisabeth Brænning, 1 år.

Folketælling 1855 Skindergade 16-17-18 1.th.: Carl Brenning, 36 år, bogbinder, Maria Brenning, 34 år, hans kone, Oscar Jensen, 2 år, pleiebarn, Severin Jensen, 42 år, ugift, læge, Emma Johansen, 19 år, tjenestepige.

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Petri+Frederiksberg, Vejviser, FT 1840+1845+1850+1855, CPN, LI.

Brænning, L. J.

Brænning, Ludvig Jensen, født i Christiania 03.06.1785; død 57 år gl. af hjernesygdom 27.05.1843 i Kbh., begr. 01.06.1843 Petri/Monumentlinien i Westphals familiegravsted. • Søn af - - - • Gift 14.05.1818 i Kbh./Petri med Christiane Caroline Westphal, født 29.08.1786 i Kbh., død 30.10.1848 i Kbh., begr. 05.11.1848 Petri/Monumentlinien. Datter af bogbindermester C.H. Westphal (1756-1830) og Elisabeth Steenberg (1762-1827). Laugets udgift påske kvt. 1849 ved mad. Brænnings begravelse 3 mk. • Fader til Carl Ludvig Brænning. • Se slægtstavle ved **Steenberg**.

Udlært af J.C. Berg, Kbh., 26.04.1802-27.10.1806.

Indtegnet til mesterstykke 26.04.1814, godkendt af Lauget og Academiet 23.07.1814. Medlem af Bogbinderlauget 26.04.1814. Borgerskab 03.06.1814. Indtegnet ved Kongens Livjægerkorps.

1816-23	Østergade 60	
1824-43	Store Kirkestræde 49	
1844-48	Store Kirkestræde 49	bogbinderenke C.C. Brænning

Overtaget 1850 af C.J.A. Clausen.

Folketælling 1840 Store Kirkestræde 49 st. og 1.sal: Ludvig Brænning, 54 år, hofbogbinder, Charoline Westphal, 54 år, hans kone, Frederik Brænning, 15 år, Emil Brænning, 13 år, Carl Brænning, 22 år, bogb.svend, Carl Bech, 25 år, bogb.svend, Theodor Meyer, 23 år, bogb.svend, Nicolai Aldrichsen, 19 år, bogb.lærling, Frederik Nielsen, 16 år, bogb.lærling, Elisabeth Bech, 24 år, husjomfru, Anne Haugaard, 38, tjenestepige.

Folketælling 1845 Store Kirkestræde 49: Caroline Christiane Brænning, 58 år, Hofbogbinderenke, Carl Ludvig Brænning, 27 år, ugift, bogb.svend, Julius Christian Brænning, 24 år, ugift, stud.pharm., Frederik Wilhelm Brænning, 20 år, ugift, tømrersvend, Niels Lauritz Meier, 26 år, ugift, bogb.svend, Wilhelm Frederik Schwartz, 18 år, bogb.-lærling, Theodor Heindorn, 16 år, bogb.lærling, Ane Christine Gude, 20 år, ugift, tjenestepige, Ane Marie Hansen, 64 år, ugift, logerende.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

17.01.1825	Christensen, Niels August / indskrevet 06.07.1818 for 7 år fra 01.01. 1818, mester i Sønderborg 1829
18.07.1825	Andkjær, Niels Nielsen / indskrevet 15.01.1821 for 5 år, mester i Køge 1844
07.07.1828	Hansen, Carl Lauritz / indskrevet 19.01.1824 for 5 år fra St.Hans kvt. 1823, udførte regnskabsbog til Svendeladen.

05.07.1830 Hoppe, Johan Christian / indskrevet 30.01.1826 for 5 år fra Mich.kvt. 1825, mester i Christiania 04.12.1835
07.07.1834 Kildahl/Kjeldahl, Diderik Christian / indskrevet 18.07.1829 for 5 år
06.07.1835 Velschou, Hans Christian / indskrevet 05.07.1830 for 5 år fra St.Hans kvt.
19.01.1839 Hansen, Rasmus Andreas Holm / indskrevet 20.01.1834 for 5 år fra nytår
29.05.1841 Ulrichsen, Nicolai Ferdinand / indskrevet 18.07.1836 for 5 år fra St.Hans kvt.
25.09.1843 Nielsen, Carl Wilhelm Frederik / indskrevet 19.01.1839 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1848
12.10.1846 Schwartz, Wilhelm Frederich / indskrevet 04.04.1842 for 5 år fra påske kvt., mester i Kbh. 1853

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

09.07.1827 Krarup, Ludvig Frederik / for 5 år fra St.Hans kvt.
30.09.1844 Heindorn, Theodor Johan Emil / for 5 år fra påske kvt., overgået til Th. Clausen
19.04.1847 Wivel, Hendrich Christian / for 5 år fra Mich. Kvt. 1846, overgået til H.P. Clausen

TILREJSTE SVENDE:

22.04.1822 Wecker, J.C.L. / hjemsted Lübeck
30.01.1826 Waldo, Johann Georg / Hamburg
00.05.1837 Bech, Jens Carl / dansk

Oldgesel 12.10.1812, bisidder i lauget 08.07.1822-12.07.1824, oldermand 12.07.1824-10.07.1826. Hofbogbinder 1819-43.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Petri, FT 1840+1845, Nielsen*, Vejviser, CPN, LI.

Bugge, Chr.

Bugge, Christian Bendtsen, født i Kbh. ca. 1742; død før 1805 i Kbh. • Søn af - - - • Gift 03.10.1788 i Kbh./Frue med skrædderenke Anne Margrethe Schmidt, Frederiksborggade. Født ca. 1746, død af skræk under Københavns bombardement, 61 år gl. 02.09.1807, begr. 07.09.1807 Helligånd.

Udlært af J.W. Boppenhausen, Kbh., 06.10.1755-13.07.1761. Ankom fra Lübeck til Kbh. 22.06.1775, svend hos J.T. Wilhelmi.

Indtegnet til mesterstykke 27.04.1778, godkendt 27.05.1778, samtidig borgerskab og medlem af Bogbinderlauget.

1779 Mikkel Bryggersgade 165
1784 Landemærket 91
1785-87 Teglgårdsstræde 215-217
1788-90 Lille Kannikestræde 28

1791-92 Skindergade 68
1794-1804 Ulfeldts plads 122
1805-07 Ulfeldts plads 122 bogbinderenke A.M. Bugge

Folketælling 1787 Pilestræde 85: Christian Bugge, 45 år, ugift, bogbinder, Simon Peter Rogh, 31 år, bogb.svend, Søren Peter Ziegler, 19 år, læredreng.

Folketælling 1801 Frimands kvarter matr. 122: Christian Bugge, 60 år, bogb.mester, Ane Margrethe Schmidt, 61 år, Carl Gustav Kølle, 29 år, ugift, bogb.svend, Bole Sophia Berg, 15 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

11.07.1791 Ziegler, Søren Peter / indskrevet 11.10.1784 for 7 år fra St.Hans kvt., mester i Aalborg før 1800
20.04.1795 Stockfelth, Carl / indskrevet 12.01.1795 i forbundt fra Mich. 1794

TILREJSTE SVENDE:

27.06.1779 Saltz, Peter / kom fra Danzig, hjemsted Danzig
13.10.1781 Mewes, Jacob / Rostock / Rostock
25.04.1783 Meerwinck, Johann Jacob / Danzig / Danzig
18.05.1785 Fröding, Jonas / svensk
01.08.1785 (uden navn) / Bergen / Norge
26.05.1792 Rethwisch, Joachim Hinrich / Danzig / Lübeck
11.06.1798 Hatting, Jørgen / Sverige / norsk
01.07.1799 Fechter, D.C. / - / Göttingen
00.00.1800 Öberg, P. / Odense / Stockholm

Testamente oprettet 17.12.1792, stadfæstet 04.01.1793, ingen livsarvinger; den længstlevende skal betale et beløb til afdødes arvinger, hvis nyt ægteskab indgås.

Bisidder ved oprettelsen af svendenes sygekasse 1784.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Frue+Helligånd, FT 1787+1801, Sjællandske Registre 1792-93, Vejviser, CPN, LI.

Busch, C. C. se **Opfostringshuset**

Busch, C. F. **Udenbys mester**
Nyborg 1808-1851

Busch, Carl Frederik Petersen, født 1782 i Gamtofte, døbt 30.06.1782; død - - - • Søn af Peder Christensen og Cilla Marie - - - • Gift 1. 29.03.1809 i Nyborg med Maren Alexandersdatter Ullitz, døbt 13.07.1769 i Nyborg; død 45 år gl. 12.04.1814 i Nyborg, begr. 16.04. 1814. Datter af skovfoged Alexander Sørensen Ullitz og Zidsel Olsdatter. Enke efter bogbindermester Rudolph Heide. • Gift 2. 03.09.1814 i Nyborg i huset ved bevilling af 23.08.1814, skiftebevis af 12.08.1814 med Cathrine Magdalene Dyrhauge, født 11.03. 1781 i Nyborg; død - - -. Datter af skibsmand Peder Nielsen Dyrehauge og

Marie Jørgensdatter Muncheroed. Forlovere købmand Jeppe Bak og handelssvend Ludvig - - -.

Udlært af Fr.W. Milo, Odense, indskrevet 19.04.1800 for 5 år fra nytår 1798, udlært 27.12.1802. Ved Folketælling 1801 svend hos samme. Ankom til Kbh. 17.08.1803, svend hos J.A. Brill. Ankom fra Kbh. til Odense 11.08.1806, svend hos J.G. Schmidt.

Overtog ved ægteskab med enken Rudolph Heides værksted. »1809 d. 3die Mart. Efter fremlagt Attest dateret 2den Mart. d.A. angaaende tilendebragt Skifte efter afg. Bogbinder Heide begæret Ægteskabs Tillysning for Ungk. Bogbinder Carl Frederik Busch og afg. Heides Enke Maren Ullitz, og at intet kunde lovligt forhindre disses agtende Ægteskab; derfor indestode som Forlovere (sign.) Lausen H.C. Boning«

Borgerskab i Nyborg 08.05.1808, tillige boghandler 15.12.1826. Rabatberettiget 1837. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 18.07.1825, betalte kvartalspenge 1825-45. Boghandel overtaget 1851 af Lars Poulsen.

-1834-45- Stendamsgade 10

Folketælling 1834 Stendamsgade 10: Carl Frederik Busch, 52 år, boghandler, bogbinder, Magdalene Dyrhauge, 53 år, hans kone, Margrethe Cecilia Dyrhauge, 19 år, hendes søsterdatter, Anton Arnesen, 26 år, bogb.svend, Ane Catrine Svendsdatter, 33, tjenestepige.

Folketælling 1840 Stendamsgade 10: Carl Frederik Busch, 58 år, boghandler, bogbinder, Cathrine Dyrhauge, 59 år, hans kone, Margrethe Trondhjem, 25 år, plejedatter, Peter Wadum, 27 år, bogb.svend, Maria Guldbech, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Stendamsgade 10: Carl Frederik Busch, 63 år, boghandler, Catharine Dyrhauge, 64 år, hans kone, Jens Fred. Frørup, 23 år, bogb.svend, Cecilie Sudermann, 22 år, tjenestepige, Peder Jacobsen, 12 år, discipel i skolen.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

30.01.1826 Heide, Hans Holm / (stedsøn) mester i Nyborg 1829, Rudkøbing 1830

Oldgesel i København påske kvt.1805 og 15.07.1805.

[Margrethe Cecilie Trondhjem blev 1842 gift med boghandler Peter Brandt, Svendborg; udlært af F.W. Milo, Odense 1832.]

REF.: Rådstueprotokol Nyborg, kirkebog Gamtofte-Nyborg, FT 1834-1840-1845, CPN, LI, Dolleris I og Provins.

Busck, Bendix

Busck, Bendix, født - - -; død - - -

[Musketer ved Prins Carls regiment Benedix Busch blev 22.10.1724 forlovet med og 26.11.1724 i Garnisons kirke gift med Inger Ottensen, født i Skåne, har tjent her i staden, en besovet kvinde; forlovere korporal Jacob Schröder og borger Jurgen Madsen, ved Stranden i barbermester Schalckens kælder, hvor bruden har tjent.]

1743 Lille Larsbjørnstræde 201

Militærpersoner havde tilladelse til at virke i deres lærte håndværk.

REF.: Skattemandtalreg., kirkebog Garnison.

Büthner, D.

Büthner [Botner/Bortnes], Daniel, født i Slesvig-Holsten? død - - -. • Søn af - - -

Ukendt lærested. Svendeprøve godkendt af Magistraten 14.12.1691. Ankom fra Slesvig til Kbh. 11.08.1691.

Borgerskab 14.12.1691. Medlemskab af Bogbinderlauget ikke fundet.

1699-1700	Skindergade 16
1701	Skindergade 43

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

05.06.1699	Baltharsen, Carsten / indskrevet 02.04.1692
01.09.1700	Bruun, Hans Hansen / indskrevet 01.09.1696

TILREJSTE SVENDE:

01.09.1692	Petersen, Curt / kom fra Lübeck, hjemsted København
05.04.1693	Frölich, Wolfgang / Lübeck / Schleiz
05.06.1694	Swack, Zacharias Jansen / Lübeck / Nyköping
21.06.1694	Hartz, Peter / Flensborg / Slesvig
07.09.1694	Windell, Joachim / Riga / Donsteth
10.09.1695	Mauritius, Carl Gabriel / Helsingborg / Nürnberg
11.05.1697	Subo, Nicolaus Henerius / Lübeck / Osnabrück
21.09.1700	Baltzer, Christen / Nykøbing F / København
07.08.1701	Ulrich, Bernhardt / Rostock / Güstrow
29.11.1702	Lorm, Johan Samuel / Lübeck / Wolfenbüttel

Herbergsfader 1694.

REF.: Drengenes Indskriff-Bog, Borgerskabsprotokol, Indkvarteringsmandtal, CPN, LI.

Büthner, J. C.

Büthner [Böttner/Büttner/Bodtner], Johan [Paul?] Conrad, født ca. 1749; død - - -. • Søn af - - - • Gift med - - -, født - - -; død 1795 i Kbh.

Udlært af J.T. Wilhelmi, Kbh., 10.10.1763-31.10.1768. Ankom fra Rostock til Greifswald 24.01.1770, ankom fra Lübeck til Kbh. 02.08.1777, svend hos J.T. Wilhelmi, ankom fra Lübeck til Kbh. 21.03.1779, svend hos J.T. Wilhelmi, symbolum: Soli Deo gloria. Navn graveret på svendenes sølvbæger til oldermanden 10.07.1780, medlem af svendenes sygekasse 1784, ved Folketælling 1787 svend hos Wilhelmi. Ankom fra Randers til Kbh. 15.08.1796, svend hos J.R. Brasen. Ved Folketælling 1801 var Johan Conrad Buthner, 53 år, enkemand, svend hos Niels Cortsen i Randers. Ankom fra Randers til Kbh. 27.06.1816, svend hos J.R. Brasen. Ankom til Kbh. jan. 1820.

Indtegnet til mesterstykke 23.01.1792.

Restaurerede svendenes lade 1791, oldgesel jan.kvt. 1780, 05.07.1784, 14.01.1788, 11.07.1808 til 14.01.1809. Idømt bøde på 3 mk. til svendeladen 1796, eingebracht bey Hr. Brasen, er hat bey ein Fuscher gearbeitet.

-1795- Kattesundet 130 (lejer)

Ved branden i København 5.-7. juni 1795 mistede han lidet, ansat til 12 rdl., som han ansøgte om erstatning for; vurderet som arbejdsfør, modtog ikke almisse. Han og konen var i 14 dage indkvarteret i teltlejren på Nørrefælled, hvor konen døde. Fik siden ophold hos C.H. Westphal.

REF.: Nielsen*, FT 1787, Kollektkommissionen, Menn, CPN, LI.

Bäck, J. M. **Udenbys mester**

Aalborg 1767-

Bäck [Bärk], Johann Michael, født - - - i Stralsund; død - - - • Søn af - - -

Ukendt lærested. Opholdt sig i Sverige fra 1734. Ankom fra Göteborg til Kbh. 29.08. 1738, svend hos J.F. Plüer. Ankom fra Randers til Kbh. 30.04.1752, svend hos R.F. Wagner. Ankom til Odense 04.04.1758, svend hos J.F. Milo. 30.04.1753 og 03.05.1756 svend hos P. Lyman.

Bogbinder og boghandler i Ålborg. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 26.10.1767.

Altgesell i Kbh. 03.07.1752, 30.04.1753 og 03.05.1756.

REF.: CPN, LI.

Bähr, P.

Bähr [Behr], Peter [Petter], født - - -; død - - -. • Søn af - - - • Gift med - - - • Fader til Johan Pettersøn.

Underskrev Drengenes Indskriff Bog 09.11.1646. Medstifter af Lauget.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

Johan Pettersøn

Peter Bær, arving efter stadens kæmner Ditlef Witte, solgte 27.05.1673 dennes begravelsesplads i Nikolaj Kirnes nordre kor nr. 13 til kongelig renteskriver Lauritz Andersen.

REF.: Nikolaj kirkes begravelsesbog, CPN, LI.

Bähr, P. C.

Bähr [Behr], Peter Caspersen, født ca. 1642 i - - -; død ca. 1702 i - - -. • Søn af - - - • Gift med Susanne Johansdatter, død før 1703 i - - -. • Fader til Casper Pettersøn Behr og Johan Petersen Behr.

Udlært af Jens Petersen, Kbh., 30.06.1662. Ankom fra Danzig til Kbh. 1664.

Borgerskab og medlemskab af Bogbinderlauget kendes ikke.

-1668- Skt. Pedersstræde 179
-1678- Øster kvt., Kirkegården
-1689-1703 Nikolaj kirkegård 53

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

26.06.1676 Christensen, Christian / indtegnet 15.04.1672
27.04.1683 Schestenzen, Per / indtegnet 27.04.1679
08.12.1684 Behr, Casper Pettersen
24.08.1686 Thommesen Løwenhertz, Christian / overgået fra Jacob Mentzel, indtegnet 27.06.1682
10.02.1690 Behr, Johan Petersen

INDTEGNET LÆREDRENG:

24.06.1670 Jensen, Jens - bortløben

TILREJSTE SVENDE:

16.06.1682 Hornben, Jacob / hjemsted Stockholm
00.00.1692 Behr, Johann Pettersøn / kom fra Christiania, København

29.08.1670 gav Peter Behr pant i huset, der efter hans død blev solgt ved auktion 09.03.1703. Ved skifte 07.02.1703 udgjorde sønnen Casper Petersen Behrs arvepart 18 rdl. 13 1/3 sk., hver af de ugifte døtre Ellen og Elses 9 rdl. 6½ sk.

Betalte krigsstyrskat 1678 3 rdl. 4 mk. 14 sk.

REF.: Drengenes Indskriff-Bog, Indkvarteringsmandtal, skifteudskrift, Ramsing, Rockstroh, KD, CPN, LI.

Bøhm, Chr.

Bøhm, Christian, født ca. 1771 i - - -; død 54 år gl. af nervesyge 13.01.1825 i Kbh., begr. 16.10.1825 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af - - -

Udlært af C.G.v. Fenden, Kbh., 17.01.1785-09.05.1791. Ved Folketælling 1787 læredreng hos G.v. Fenden; ved Folketælling 1801 svend hos Niels Davidsens enke.

1825 Store Regnegade 197 bopæl

Altgesell 20.04.1794 og 08.10.1798.

REF.: Begravelsesprotokol, FT 1801, CPN, LI.

Cammer, C. P. E.

Cammer, Carl Peter Emil, født 09.09.1816 i Kbh.; død 71 år gl. af emollitio cerebri 25.03.1887 på Frederiksberg, begr. 02.04.1887 Fr.berg/Holmens kgd. • Søn af bud ved Athenæum Poul Cammer og Karen Elisabeth Eskeberg. • Gift 1. 05.08.1841 i huset, Kbh. på sottesengen, tilsyneladende på dødslejet, med Ivarine Christiane Tribler, 28 3/12 år, Vesterbro. Forlovere brudens broder og nærmeste slægtning P.W. Tribler, Holmensgade 114-115 og N.C. Møller, Ulfeldtsplads 97. Attest fra Hr. Prof. Wolff, sognepræst for Helliggeistes Menighed, som fuldbyrdede vielsen. - Ved brudens sotteseng efter tilfredsstillende attest fra pastor Holsøe, sognepræst til Frederiksberg. [noteret i både Helligånds og Frederiksbergs kirkebøger.] Født 1813 i Kbh., død [før feb. 1845]. Datter af Johan Friderich Tribler og Elisabeth Margrethe Christensen. Se slægtstavle ved **Tribler**. • Gift 2. 31.03.1854 i Kbh./Helligånd med Sophie Cathrine Louise Nielsen, 34 år, Nygade 97. Forlovere kunstdrejer H. Andersen, Nygade 97 og skibstømrer i Søetaten P.E.J. Nielsen, Elsdyrsgade 1. Født 06.04.1820 i Kbh.; død af hæmorhagea cerebri 93 år gl. 09.04.1913 i Kbh., begr. 14.04.1913 Solbjerg/Holmens kgd. Datter af tømmermand Christopher Nielsen og Dorothea Sophie Haien.

Udlært af P.W. Tribler, Kbh. 24.01.1831-06.07.1835.

Bud ved læseselskabet Athenæum 1841-83. Opvarter ved Det kgl. Biblioteks læsesal 26.10.1860-03.12.1883.

Folketælling 1840 Kristen Bernikowsgade 217 kvisten: Poul Cammer, 54 år, bud ved Athenæum, Karen Cammer, 54 år, hans kone, Carl Cammer, 25 år, bogb.svend, Ferdinand Bramsen, 60 år, enkemand, skomagermester.

Folketælling 1845 Rådhusstræde 146, 3.sal: Carl Peter Emil Cammer, 30 år, enkemand, betjent i Athenæum, B.J. August Ferdinand Cammer, 24 år, malersvend, hans broder, Karen Elisabeth Cammer født Eskeberg, 59 år, enke, deres moder, ernæres af begge sidstnævnte, Jens Lauritz Eduard Nees, 34 år, malersvend, Peter Knudsen, 27 år, murersvend.

Folketælling 1850 Rådhusstræde 146, 3.sal: Carl Peter Emil Cammer, 35 år, enkemand, betjent ved Athenæum, Karen Elisabeth Cammer, 64 år, enke, hans moder, Berend Jabetus Ferd. Cammer, 29 år, malersvend, hans broder, Peter Ludvig Nicolai Cammer, 32 år, malersvend, hans broder, Ole Christian Jensen, 23 år, drejersvend, logerende.

Folketælling 1855 Studiestræde 93, 3.sal tv.: Carl Peter Emil Cammer, 40 år, betjent i Athenæum, Sophie Cathrine Lovise, 35 år, hans kone, Karen Elisabeth Cammer, 69 år, husfadeerens moder, forsørges af ham, Peter Ludvig Nicolai Cammer, 37 år, husfaderens broder, malersvend.

Folketælling 1860 Løngangsstræde 175, nyt nr. 25, 1.sal: Carl Peter Emil Cammer, 45 år, betjent i Athenæum, Sophie Cathrine Lovise, 40 år, hans kone, Pouline Christiane Elisabeth Cammer, 4 år, Sophus Peter Christopher Cammer, 2 år, Christian Eduard Vilhelm von Wylich, 20 år, skibsarchitect, William Gustav von Wylich, 18 år, student.

Folketælling 1870 Halmtorvet 73, forhus 3. sal: Carl Peter Emil Cammer, bud i det st. Kgl. Bibliothek og Athenæum, Sophie Louise Cathrine Cammer, 49 år, husmoder,

Pouline Christiane Elisabeth Cammer, 13 år, Sophus Peter Christopher Cammer, 11 år, Emma Rosalia Cammer, 5 år, broderdatter.

Folketælling 1880 Halmtorvet 73: Peter Carl Emil Cammer, 63 år, bud, Sofie Katrine Lovise født Nielsen, 58 år, hans kone, Pauline Christiane Cammer, 23 år, Emma Rosalie Cammer, 17 år.

Folketælling 1885 Lavendelstræde 16, forhuset 2.sal tv.: Carl Peter Emil Cammer, 69 år, forhen bud ved d.s.k. Bibliothek, pensioneret, Sophie Cathrine Louise født Nielsen, 64 år, husmoder, Sophus Peter Christoffer Cammer, 26 år, lærer ved kommunesk., Pouline Christiane Elisabeth Cammer, 28 år.

REF.: Kirkebog Helligånd-Fr.berg-Solbjerg, kopulationsprotokol, dødeblade, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1880-1885, Fabritius,CPN.

Cariin, C. **Udenbys mester**

Randers 1754-86

Cariin, Carl Ericson, født i Stockholm ca. 1720; død 66 år gl. i Randers 1785, begr. 29.04.1785 (Skt.Morten). • Søn af - - - • Gift 05.09.1754 i Randers (Skt.Morten) med Anna Maria Knoph, født - - -; død 63 år gl. 05.08.1786, begr. 08.08.1786 (Skt.Morten). Enke efter Johann Zimmermann (død 1745). • Fader til Christen Carlsen Cariin, Anne Kierstine Cariin, gift med F.F. Berlin og Kristense Cariin, gift med Anders Jensen Mammen. • Se slægtstavle ved **Zimmermann**.

Udlært af Gotfrid Kadou, Stockholm 1736-39. Arbejdede en del år i Finland og Uppsala. Ankom fra Slesvig til Kbh. 08.08.1752, svend hos J.F. Mauritius.

Overtog ved ægteskab med enken Johann Zimmermanns værksted. Borgerskab i Randers 16.12.1754. Enken ansøgte 02.04.1756 om, at eneretten på bogbinderi og boghandel i Randers må overføres på Cariin, hvilket bevilliges. Antaget som udenbys medlem af Bogbinderlauget 06.10.1755, betalte kvartalspenge for 1755-80.

1754-85 Houmeden

Overtaget 1785 af Christen Cariin, 1787 af F.F. Berlin.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

22.10.1759 Zimmermann, Johannes / stedsøn, indskrevet 19.01.1756 for 4 år fra sept. 1755, mester i Randers

04.11.1771 Ramshardt, Christian Frandsen / indskrevet 23.01.1769 for 4 år fra Mich.kvt. 1768, mester i Grenå 1777

6.10.1780 Cariin, Christen Carlsen / søn, indskrevet 07.10.1776 for 4 år, mester i Randers 1785

I Karen Rosenkrantz de Lichtenbergs regnskaber for godset Bidstrup anføres udgifter til indbinding af bøger hos Cariin i Randers:

30.11.1776 [uden navn] En liden Bibel indbunden 2 mk.

06.07.1778 Bethaldt til Bogbinder Cariin for bøger at indbinde 2 rdl. 3 mk.

23.11.1779 Bethaldt til Bog binder Cariin for Bøger at indbinde, og Callender til Tilkommendes Aar i aldt 2 rdl. 8 sk.
26.06.1781 Bogbinder Cariin 3 mk. 10 sk.
08.03.1782 Betalt Bogbinder Cariin for 16 Stk smaae Bøger i Tyrkisk Papir at indbinde 1 rdl.
En Callender med reendt Papiir at sætte i gammelt Bind 14 sk.

I de følgende regnskaber er bogbinderens navn ikke anført, enkelte kan være sket hos Frydensberg i Horsens, når hun havde ophold hos familien der. Årene 1783-88 mangler.

16.08.1782 Kiøbt 8te Arker Tyrkisk Papir 1 mk. 8 sk.
21.08.1782 8 Arker Tyrkisk Papiir à 3 Sk. er 1 mk. 8 sk.
24.06.1789 Bet: to Bøger at indbinde 2 mk.
01.07.1791 Een Bog at hefte 8 sk.
29.09.1791 Een Bog at Hefte 8 sk.
13.04.1792 Een Bog at indbinde 8 sk.
02.06.1792 4 Bøger at indbinde 3 mk. 6 sk.
15.01.1793 Een Bog at Hefte 6 sk.
19.07.1794 for 3 Bøger at hefte 1 mk. 14 sk.
22.12.1795 For Een Alminak at indbinde 10 sk.
24.12.1796 Een Kallender i Et Gammeldt Bind 14 sk.

Desuden indeholder regnskaberne udgifter til indkøb af almanakker, kalendere, katekismer, flere typer papir, skrivematerialer, segllak og ark med nytårsønsker, som sædvanligvis forhandledes af bogbindere, samt Bibler og andre bøger.

Skifte registreret 23.05.1785. Boet udlagt til enken, ved hendes og sønnens død blev begge boer opgjort under et 05.08.1786, kun to døtre arvede 13.10.1786. Ejendommen Houmeden 1000 rdl., ⅓ af et hus i Vestergade 350 rdl., 3 agre i Østereng 300 rdl., løsøre 606 rdl., i alt 2256 rdl.; gæld 2278 rdl.

Cariin, Christen Carlsen, døbt 20.02.1760 i Randers (Skt.Morten); død 26 år gl. 12.07. 1786 i Randers, begr. 14.07.1786 (Skt.Morten). • Søn af Carl Cariin (ca. 1720 Stockholm-1785 Randers) og Anne Marie Knoph (død 1786 i Randers).

Udlært af Carl Cariin, Randers, 07.10.1776-16.10.1780.

Overtog 1785 faderen Carl Cariins værksted og boghandel. Får 07.10.1785 kgl. bevilling på boghandel og bogbinderi i Randers, dog ej alene; hans moder ansøger om faderens privilegium måtte overføres på sønnen »for at komme hende til hjælp i alderdom og ringe omstændigheder«.

1785-86 Houmeden

Boet solgte ejendommen 1786/87. Redskaber og bøger solgt til svogeren F.F. Berlin for 220 rdl., øvrige effekter solgt på auktion. Ved skiftet opgøres ejendommen Houmeden til 800 rdl., ⅓ gård ved Vesterport 300 rdl. samt løsøre. Gæld 1650 rdl., heraf 40 rdl. til Høpfner for almanakker, fordordninger, salmebøger, evangelier m.m.

REF.: Danske Kancelli Jyske Register 1756 f. 342, 1785 f. 485, Skifteprotokol Randers, kirkebog Randers Skt.Morten, Borgerskabsprotokol, Hedberg: Svenska gesäller, Annette Hoff: Karen Rosenkrantz de Lichtenbergs dagbøger og breve 1771-1796, Horsens 2009, CPN, LI.

Carstensen, P.

Carstensen, Peder, født - - -; død af bombekvæstelser 07.09.1807 på Frederiks Hospital i Kbh. • Søn af - - -

Ukendt lærested.

REF.: Mia Lade Krogaard: Bomberegnens følger. Trykt i: København 1807. Red. af Peter Henningsen. 2007.

Casper Bogbinder

Casper Hartmilch von Halla?

Betalinger fra Rentekammeret:

09.12.1573	For en Regnskabsbog til Tyske Kancelli, 20 sk.
17.05.1574	C.H.v.H. Betaling for 2 Registrante han bandte till Tydsche Cantzellej, 2½ mk.
13.03.1575	For to foder til Tallerken hand haver omdraget med Læder for min naadigste Frue, 2½ mk.
04.01.1576	For 1 Register Bogh, han bandt och kom udi Rennthe Cammeredt at registrere Quitantzer udi, 8 sk.
10.04.1576	For 2 Regennskaffs Bøger han bandt udi Pap og for ij andre Bøger han bandt udi Pergamendt her paa Rente Cammer, 4 mk. 4 sk. For 1 Bogh han bandt for K.M. udi grønnt siden Atlasck, 12 sk.
05.09.1576	For 2 Bøger han bandt udi grøn Siden atlask for K.M., 1½ mk.
21.12.1576	For 1 Register Bogh [haves nu] udi huit Pergament han bandt for K.M. til Renthekammeret och 2 andre Bøger ... for hver 1½ mk., fri gik = 2 mk. 4 sk.
30.04.1577	For 4 Regenschaffbøger han bandt udi Rentekam. de 2 i pap, 2 i Pergament, 4 mk., for 2 ander Bøger han bandt f. K. i Pergament, 1½ mk.
06.05.1577	1 Bog h. bandt for K.M. udi huitt pergament, 6 sk.
06.06.1577	1 Bog udi huit Perg. t. Rentekammeret 12 sk.
22.07.1577	C. Hartritt Betaling for 5 Register Bøger hand haffuer bundt for K.M. til Tydske Cantzelli, 1 udi Pergament 1½ mk., 4 udi Leder 2½ mk., 5½ mk. 4 sk.
26.08.1577	- - udi gult Pergament til Rentek., 8 sk.
03.02.1578	2 Registerbøger til Rentek., 1½ mk.
05.06.1578	6 Regenskaffs Bøger, han bandt, 2 udi Pap, 4 udi Pergam. i Rentek., 5 mk.
18.08.1578	1 Registerbog i hvidt Pergament til Rentek., 12 sk.
18.09.1578	- - - 8 sk.

02.10.1578 - - - 2 sk.
22.10.1578 For en Bog han bandt for K.M. udi grønt Siden Atlask.

Nævnes som bogbinder for Universitetet 1580-81, 1607.

REF.: Udskrift af Rentekammerets regnskab, Rørdam, Thomsen, LI.

Casper Bogbinder

Casper - - -; død før 1659.

1645 Casper Bogfører og Hustru, Vingårdsstræde
1659 bogbinderenke, Vingårdsstræde, fattig

REF.: KD VI Mandtal hovedskat, Marquard.

Caspersen, Peter

Indskrev en lærling for 1672-77, uden navn.

REF.: LI.

Cassube, Christian

Cassube, Christian, født i Metz, Mecklenburg, - - -; død 1693 i Kbh., epitafium i St. Petri kirke brændt 1728. • Søn af sognepræst Laurids Cassube, ca. 1578-1638 og - - -. • Gift 14.05.1648 i Kbh. med Anna Ziemer. Begr. 01.03.1676 i Kbh./Petri.

Boghandler og forlægger med stade i Nikolaj kirkes søndre sideskib, sendte 1644 fuldmægtig til Norge, fik 01.07.1660 og 18.11.1669 privilegium til selv eller ved sin fuldmægtig udi vore købstæder og provinser udi Danmark og Norge såvel på fri markeder som på alle andre tider fri og uhindret med alle trykte skrifter og bøger handle og negotiere, så længe han ingen forbudne materier sælger. Sendte 1676 medarbejdere til Bergen og Trondhjem for at sælge bøger og samtidig indkassere fordringer. Ankom fra Bergen til Kbh. 1666. Stade i Skt. Knuds kirke i Odense 1675-86.

Lånte penge til kronen 1660 mod pant i jordegods. I brev 02.02.1660 fra Frederik III til rentemestrene nævnes at Cassubes pant skal forrentes med 6%.

Ejede Øster kvarter matr.nr. 188 på kirkegården [Admiralgade] fra 23.09.1650 til febr. 1693; ved fattigskat 1634 vurderet til 260 rdl., grundtaxt 1661 som nybygget ansat til 260 rdl., grundtaxt 1668 460 rdl., grundtaxt 1689 195 rdl.; ved arv overgået til Dorothea Cassube til 21.01.1704. Betalte i krigsstyrskat 1678 45 rdl. 3 mk.

Han lod sin kælder udleje til uskikkelige folk, sidst i 1670erne til en rufferske ved navn Sorte Anna. Da det engang kom til et forargeligt slagsmål om nogle af pigerne ude på Nicolai kirkegård, blev han draget til ansvar. Han var nemlig tidligere blevet advaret af magistraten og måtte, trods bedyrelse af sit ukendskab til livet i kælderregionen, bøde med 150 rdl.

Ilsøe nævner gaveeksemplarer til Frederik III i særligt bind, som Cassube lod fremstille. Med henblik på skifte med døtrene og en søster og svoger ansøgte han 18.12.1689 om kommissarier til boopgørelse, idet han agtede at opgive sin handel på grund af alder. Auktion over boglageret ca. 3400 numre 19.05.1690. Ved dødsboauktionen 04.07.1693 nævnes 3 nye bogbinderpresser, 4½ skok bogbinderspåner [træpermer] og andet materiale til bogbinding.

Dorthe Engelbrektsdatter skrev et smædedigt om Cassube, som med fejl havde eftertrykt hendes salmer 1680:

Profitten ligger Dig i Sinde, -
Saa trykkes Guds Ord hen i Blinde
Som en Avis af slet Værdi.

Bremer, Chr.: Werck auszschliessende Gerechtigkeit, nach der Lehre des hocherleuchteten Pauli Rom. 3.v.28 bey Beerdigung der Frau Anna Ziemers (des Hrn. Chr. Cassuben Ehefrau) in St. Petri Kirchen d. 1. Martii 1676 zu Kopenhagen fürgetragen. 4to. Med 2 kobbere, hvoraf det ene med flere portr., og: Lebens-Lauf, samt digte af Anna og Geo. Goede.

Datteren Dorothea Cassube 1. gift 13.05.1671 med bogtrykker Jørgen Clausen Gøde, død i dec. 1676. Enken fortsatte som universitetsbogtrykker med boglade og bogbinderi, bevilling 16.12.1676, og blev 20.02.1677 antaget som kongens bogtrykker. Gift 2. gang nov. 1678 med bogtrykker Corfits Luft, som 14.06.1678 havde overtaget bevillingen som kongens bogtrykker, og som 11.09.1678 blev universitetsbogtrykker. Luft død marts1680. Enken fik 25.05.1680 kgl. privilegium på at nyde hendes afdøde mænds privilegier og friheder som kongens bogtrykker og 18.06.1681 igen universitetsbogtrykker. Gift 3. gang 04.08. 1682 med bogtrykker Johan Philip Bockenhoffer, som 08.07.1682 ved ægteskabet fik overdraget privilegiet som kongens bogtrykker og 21.04. 1683 som universitetsbogtrykker. Bockenhofer død 28.12.1697. Enken fortsatte bogtrykkeriet, men måtte 15.01.1698 overlade bestallingen som kongens bogtrykker til Johannes Laverentsen, som også efter en proces overtog embedet som universitetsbogtrykker 27.03.1699. Dorothea Cassube døde 1718.

REF.: Frøland, Malling VIII, Ilsøe, Stolpe, FF 26 (portr.), FF 34*, Ramsing I, Nyrop (portr.), Ilsøe: Biblioteker, Ændring til grundtakst 1677, Bibl.Dan., Ehrencron-Müller, KD.

Cassube, Lorentz **Udenbys mester**

Bergen 1727-

Cassube, Lorentz, født i Kbh. ca. 1668; død - - - • Søn af bogtrykker og forlægger Christian Cassube og Anna Ziemer.

Udlært af Urban Eckhorst, Kbh. 30.08.1687.

Borgerskab i Bergen 16.11.1728.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:
Mich.kvt. 1729 Nørvig, Paul / indskrevet 01.01.1727 for 3 år

REF.: Drengenes Udskriffer Bog Ao. 1724, Udenbys Mestre, Scholdager.

Chamerau & Søn

Bevilling 20.04.1737 fra Danske Kancelli på en boglade.

REF.: Rigsarkivet, Adskillige Bevillinger 1730-1848.

Chevalier, Jean-Pierre

Chevalier, Jean-Pierre, født i Lyon - - -; død jan. 1763 i Kbh. • Søn af - - - • Gift med Anne-Jeanne - - -.

»Stormægtigste Allernaadigste! / Arve Konge og Herre!

Johan Peter Chevalier, Fransk Boghandler, Fremkommer i Allerdybeste underdanighed for at forestille Eders Majestet, at som ieg har agtet intet høyere end alle Ting den Ære at leve under Eders Majestets Regiering, saa har ieg taget mig den friehed at Sætte mig need her i Staden, og, at handle med Bøger, Og da ieg til *Publici* Magelighed, og for at Tilkiendegive min Bopæl, have ladet hænge Skildt over min Dør, saa har DHr. *Magistraten* ladet mig indkalde, at Møde paa Raadstuen, og tilspurt mig i Kraft af hvad *Privilegio* ieg hængte Skildt ud, dreve Handel; Som ieg nu intet Skriftlig *Privilegium* havde saa befalede man mig at needtage mit Skildt indtil ieg fik Tilladelse til at hænge det ud; For nu at efterkomme min Pligt imod DHr. *Magistraten,* og for at nyde Friehed at *Continuere* i Roelighed min lille *Negoce*, saa tager ieg mig den allerunderdanigste Friehed, at beede Eders Majestet, at værdige denne min *Supplique* et Naadigt Øye-Kast, samt at ville befale at ieg maatte nyde et *Privilegium*, som ieg kunde fremvise for *Magistraten*.

Jeg skal aldrig aflade at opofre til Gud de alleralvorligste Ønsker; at han vil *Conservere* Eders Majestets allerdyrebareste Liv, og Eders Rigers Herlighed og Lyksalighed.

Kiøbenhavn, den 25de *September* 1755 J. P. Chevalier, Fransk Boghandler

[påtegnet] Høy og Velædle Magistraten forlanger herom Oldermanden for Bogbinder Laugets forderligste Erklæring, Kiøbenhavns Raadstue, 8. *October* 1755.

»Deris Excelence / Høy og Velbaarne / Hr. Geheime Raad og Ober Præsident / Høyædle og Velbaarne / Høyædle, Velædle og Velbyrdige / Herrer / Borgemestere og Raad.

I underdanig Følge af deres *Excelences* og Høygunstige Herrers høye ordre af 8de *Hujus*, følger hermed min underdanigste Erklerung over den af Sr. *Johan Peter Chevalier* under *dato* 25de *Sept.* sidstafvigt til Hans Kongl. May.st giorde Allerunderdanigst Andsøgning om et Allernaadigst *Privilegium* paa at være Boghandler her i staden. Saaledes, Bogbinder Lauget har ikke noget imod fornefnte Sr. *Chevaliers* Andsøgning at hannem vorder forundt den Allernaadigste frihed, som andre Boghandlere have her i Staden at sælge Bøger i Raae *Materie*, Men vil derimod underdanigst forhaabe, at hannem icke tillades enten selv at indbinde sine Bøger eller at holde nogen uberettigede dertil, ey heller at lade nye indbundne Bøger fra fremmede Stæder indkomme til at forhandle her

i Staden, hvorved vorres fattige Laug maa i saa tilfelde blive i høyeste Maader *Prejudiceret*, hvad andgaar hans Skildt, som hand paastaar at hafve udhengt, da vil ieg underdanigst formeene at hannem icke tilkommer at udhenge Skildt, som *Presenterer* indbundne Bøger hvilken Bogbinder Lauget alleene tilkommer. Men hand derimod maae betiene sig af saadanne Skildt, som Boghandlere bruger, der *Presenterer* Raae *Materier*. I øfrigt vill ieg underdanigst have udbedt den Høye Bevaagenhed at Deres *Excelence* Naadige og Høygunstige Herrer, som Naadgunstig er bekiendt at vorres Laug befindes i en saa fattig Tilstand at vi udi vorres Ringe næring, kunde icke taale nogen *prejudice* ville Naadgunstigst see os derimod handthævet, hvilket Jeg paa Laugets veigne Saaledis underdanigst indstiller, og med dybeste *Submission* forbliver

Deris Excelence / Høy og Velbaarne / og Samtlige / Naadige og Høygunstige/ Herrer / underdanigste og / Allerydmygste Tiener J. C. Fraun
Oldermand for bogbinder Lauget
Kiøbenhavn / d. 18. *octobr.* 1755

»Der er icke noged imod at jo *Supplicanten Jean Chevalier* gærne kan tillades at [være] Boghandler og bruge lige saadan Næring som de andre Boghandlere her i Staden, naar hand derpaa vil vinde sit Borgerskab, og dertil behøver hand hellericke noged særdeles allernaadigst *Privilegium*. Men det som Vi egentligen have forbudt *Supplicanten*, er, at hand icke maatte fornærme Bogbinder Lauged, tvert imod de dennem meddeelte Kongl. Laugs Articuler enten ved at lade sine bøger indbinde hos Fuskere og u-berettigede Arbeidere, eller indføre nye Bøger, som paa fremmede Stæder vare indbundne. Og da det ville geraade til Bogbindernes Ruine, om Bogførerne skulle tillades enten Selv eller ved andre end Mesterne i Lauget at lade Deres falholdende Bøger indbinde; Det og var endmeere u-billigt at de skulle have friehed [at] lade Bøgerne indbinde paa fremmede Stæder, saalænge Arbeidet her kand faaes baade forsvarligt og for billige Priser; Saa skulle Vi allerunderdanigst formeene at *Supplicanten* ey burde meddeles noget *Specielt Privilegium* men, at hand ved sin Boghandling burde forholde sig ligesom alle de andre Bogførere. Hvilket, efter allerunderdanigste Pligt, Indstilles til Deres Kongl. May.st allernaadigste velbehagelige gotfindende. Vi forbliver med allerunderdanigste *Devotion* til Døden

D.K. Maj.ts / von der Lühe / Torm, Holmsted, Falsen, Raff, Schrøder, Köneman, Valeur, Hoseker, Nissen, Place, Bekman
Magistratens kopibog 1755, nr. 118, 22de October

»Sjællandske Tegnelser 1755, Nr. 508. Ober Præsidenten samt Borgmester og Raad i Kiøbenhavn, at *Jean Pierre Chevalier*, Frantzos som har needsat sig i Kiøbenhavn maa herefter som tilforn handle med Bøger, Dog at hand ei lader indbinde ved Fuskere.

Fr. 5tus Ved Memorial til Os af 25 September sidstafvigt haver en Frantzos navnlig *Jean Pierre Chevalier* for Os allerunderdanigst andraget, at hand har nedsat sig her i Vores Kongelig Residentz Stad Kiøbenhafn for at handle med Bøger og at hand til Magelighed for Publici samt for at giøre sin Bopæl bekiendt har ladet sætte et Skildt over sin Dør hvorfor I skal have ladet ham kalde for Eder og spurgt ham hvad Privilegium hand havde paa at sætte Skildt op eller drive saadan Handel, men da Supplican-

ten ikke kunde forevise noget saadant Skriftligt, skal I have tilholdt ham at tage Skildtet bort indtil hand ved Privilegie blev forsynet, hvorfor bemeldte *Jean Pierre Chevalier* hos Os allerunderdanigst haver været begiærendes at Vi paa det han kunde hans Friehed til at fortsætte sin liden Handel i Roelighed, ville forunde ham et paa Vores allernaadigste Privilegium. Thi give Vi Eder hermed tilkiende, at Vi efter Supplicanten i saamaader allerunderdanigst giorte Ansøgning og Begiæring allernaadigst have bevilget, at det maa være bemelte *Jean Pierre Chevalier* tilladt herefter som tilforn, at handle med Bøger, dog at hand ei lader indbinde her ved Fusker.

Derefter I Eder allerunderdanigst haver at [rette] og Vedkommende skriftlig til allerunderdanigste efterretning at tilkiendegive, Befalendes, etc.

Christiansborg Slot, den 7. Novbr. 1755.«

Ikke indført i borgerskabsprotokol. Udsendte salgskataloger 1758-60.

-1762- Kongens Nytorv 167 til leje hos brændevinsbrænder Christian Rasmussen Lihme

Forf. af »Ode sur la naissance du prince, dont la reine accoucha heureusement le 11 Oct. 1753. 4to.

Efter J.-P. Chevaliers død afholdtes 06.04.1763 auktion over hans efterladte boglager i boligen på Kongens Nytorv; katalog på knap 60 sider, hovedsagelig franske bøger.

REF.: Rigsarkivet, Adskillige Bevillinger 1730-1848, Sjællandske Tegnelser 1755, Magistratens kopibog 1755, ekstraskat 1762, Weitemeyer, Ilsøe: Biblioteker til salg, Frøland, Ehrencron-Müller.

Chevalier, Noël André, født i Fournay, Flandern - - -; død - - -. • Søn af - - -. • Gift 1. 06.07.1764 i Kbh./Fransk reformert med Jeanne Le Duc, enke efter Bévière. Død 39 år gl. 22.05.1770, begr. 29.05.1770 Fr.Ref. Gift 2. 10.08.1770 i Kbh./Garnison med Anne Elisabeth Fyhnsdatter. Separeret 02.12.1782 på grund af hans drikfældighed, han blev tilpligtet at yde sin kone et underholdsbidrag på 4 mk. om ugen. Hun måtte 1784 og 1786 rykke for underholdsbidrag; magistraten konstaterede, at han var i stand til at afse beløbet, da han havde god næring ved boghandel og auktioner. Gift 3. med Marie Pedersen.

Sprogmester, boghandler. 1770 benævnt aftakket soldat.

1772-75 Gammel Strand
1779 Amagertorv
1782-86 Lille Kongensgade
1787-89 Lille Kannikestræde

Folketælling 1787 Lille Kannikestræde 12: Noë Chevalier, 55 år, 3.ægteskab, boghandler, Marie Petersen, 21 år, 1.ægteskab, Jean Ludvig, 21 år, søn af 1.ægteskab, Julie Marie, 1 år, datter af 3.ægteskab, Marie Lærche, 16 år, tjenestepige.

REF.: kirkebog Fransk Reformert-Garnison, vejviser, FT 1787, Frølund, LI.

Christen Bogbinder se **Jensen, Christen** (1567-88) og **Nielsen, Christen** (-1616-)

En Christen Bogbinder anklages 31.08.1608 sammen med Christoffer Waldkirch og Valentin Bogbinder [Reich] af Universitetets bogfører Hans Aalborg for at have ulovlige bøger i deres lader. De indklagede begærede at være under Universitetets frihed, men Rector henviste sagen til Borgmester og Raad, at de skulle gøre deres ed på Rådhuset, hvilket Notarius skulle give Borgmester tilkende. [Ulovlige bøger var bøger i strid med den anerkendte lutherske tro, forbudte ifølge kgl. åbne breve og recessen.]

1624 Nørre kvarter matr.nr. 211-215, Lille Larsbørnstræde, logerende.

REF.: Rørdam, Ramsing V.

Christensen, Fr. Chr.

Christensen [Christiansen], Frederich Christian, født ca. 1829; død af lungesvindsot på Alm. Hospital 18½ år gl. 31.03.1847 i Kbh., begr. 05.04.1847 Vor Frue. • Søn af - - -

Indskrevet hos W. Ursin 22.04.1844.

REF.: Begr.Prot.Kbh., CPN.

Christensen, Jens

Christensen, Jens, født - - -; død før 1658. • Gift med Maren - - -.

Signerer Drengernes Indskriff-Bog 09.11.1646.

1659 Fiolstræde

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

07.02.1657 Jacobsen, Peder / indskrevet 29.03.1654

Betalinger fra Rentekammeret:

23.11.1653 For arbejde til Tyske Kancelli, 21 rdl. 32 sk.
28.11.1653 For arbejde til Rentekammeret, 10 rdl. 10 ort.
04.05.1655 For bogbinderarbejde til Renteriets og Kancelliets Fornødenhed, 16 rdl.
29.05.1655 For bogbinderarbejde han har forfærdiget fra 13. Juli 1653 til 29. Marts 1654, 41 rdl. 14 sk.
13.08.1655 For adskilligt bogbinderarbejde her i K.M.s Rentekammer fra 23. Jan. 1655 til 19. April s.A., 23 rdl. 18 sk.
20.10.1655 For arbejde i Danske Kancelli fra 4.6.1653 til 23.8.1655, 31 rdl. 30 sk.
12.03.1656 For arbejde til Rentekammeret Fornødenhed fra 18.12.1655 til 4.1.1656, 31 rdl. 35 sk.
17.05.1656 For adskillige Bøger at indbinde til Rentekammeret, 20 rdl. 16 sk.
27.06.1656 For bogbinderarbejde til Danske Kancelli fra 8.10.1656 til 23 Maj 1656, 15 rdl. 3 ort 6 sk.

25.09.1656 For adskilligt bogbinderarbejde til Rentekammeret, 22 rdl. 20 sk.
05.12.1656 For Bøger at indbinde efter Secreteer Theodore Lentes Bevis 5.12.1656, 11 rdl.
23.01.1657 For adskillige Bøger at indbinde til Rentekammeret, 41 rdl. 3 ort 8 sk.
10.12.1657 For arbejde i Danske Kancelli, 17 rdl. 20 sk.
20.04.1658 For arbejde i Rentekammeret, 32 rdl. 3 ort 13 sk. 4 d.
14.07.1658 For arbejde i Rentekammeret 3. Febr. 1657 til 8 April 1658, 12 rdl. 6 sk. 8 d.
13.10.1658 Givet Maren afgangen Jens Christensens for arbejde han har gjort i Danske Kancelli. Hendes Afregning dat. 9. Oct. 1658, 8 rdl. 1 ort.
30.04.1659 Givet Maren J.C.s enke for arbejde hun har ladet forfærdige for Rentekammeret, 11 rdl. 3 ort.

1659 Maren Jens Christensen bogbinder, fattig, stiller en søn på kurtinen fra Ny Nørreports bastion til Rosenborg bastion under bager Mikkel Røbckes ledelse.

REF.: Udskrift af Rentekammerets regnskab, Marquard, CPN, LI.

Christensen, N. A. **Udenbys mester**
Sønderborg 1829-

Christensen, Niels August, født 10.05.1802 i Kbh.; død 09.01.1879 i Sønderborg, begr. 15.01.1879. Søn af arbejdsmand Christen Christensen og Anna Pedersdatter. Elev på Opfostringshuset, konf. 13.07.1817. • Gift 1. 03.10.1830 i Sønderborg med Sophie Helene Jürgensen, født ca. 1795; død 12.10.1832 i Sønderborg. Datter af ugift Ingeborg Ebbesen og daglejer Jørgen Friederichsen, Nordborg. • Gift 2. 20.01.1833 i Sønderborg med Anna Dorothea Boyens, født 01.04.1806; død 23.04.1839 i Sønderborg. Datter af læge Arrien Boyens og Judith Lucia Petersen. • Gift 3. 11.10.1839 i Sønderborg med Helena Margarethe Dame, født 15.07.1805 i Sønderborg; død 05.07.1851 i Sønderborg. Datter af bykasserer Hans Jacob Dame og Helena Margaretha Boysen. • Gift 4. med Johanne Botille Sønnichsen, født i Ensted 05.04.1815; død - - - . Datter af parcelist Peter Sønnichsen og Elisabeth Christine Knudsdatter.

Udlært af L.J. Brænning, Kbh. 01.01.1818-17.01.1825. Ankom til Odense 16.03.1826, fandt ikke arbejde. Ophold i Slesvig og Augustenborg.

Etableret 1829 i Sønderborg. Ansøgte 17.05.1842 om tilladelse til at oprette en boghandel. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 18.07.1836.

-1840-45- Perlegade 42

Folketælling 1845 Perlegade 42: Niels Aug. Christensen, 43 år, bogbinder, Helena Damm, 39 år, hans kone, Louise Christensen, 11 år, barn af 2.ægtesk., Dorthea Christine Christensen, 9 år, barn af 2. ægtesk., Anna Cathr. Maria Christensen, 8 år, barn af 2.ægtesk., Jørgen Heinr. Damm Chr. Christensen, 5 år, barn af 3.ægtesk., Helena Margaretha Christensen, 3 år, barn af 3.ægtesk., Andr. Matzen, 18 år, bogb.lærling, Augusta Clauss. Zakariassen, 18 år, tjenestepige.

INDSKREVET LÆREDRENG:

18.07.1836 Schmidt, Jacob Frederik / for 5 år fra påske kvt. 1834

Indgav 1833 sammen med Fr.W. Lange klage over boghandler Georg Timmermann i Augustenborg, som ikke var udlært bogbinder.

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 3 linier i ramme af kors, kvadrater i hjørnerne: Denne bog faaes tilkjøbs, ligesom alle / andre Skolebøger til de billigste Priser hos / Bogbinder Christensen i Sønderborg.

REF.: Sønderborg Byarkiv Ældre Haandværkersager, Tyske Kancelli Sønderborg by Haandværkersager, kirkebog Sønderborg, FT 1845, CPN, LI.

Christian Bogbinder

Signerer Drengenes Indskriff-Bog 09.11.1646.

1645 Skindergade ved Klosterstræde, har en svend.

REF.: Nielsen, KD Mandtal hovedskat, CPN.

Christoffer Bogbinder se **Schrodt, Christoffer**

Christoffersøn, Hans

Christoffersøn, Hans, født - - -; død - - -. • Søn af Christoffer Schrodt? og - - -?

Betaling fra Rentekammeret:

24.12.1602 For en Bog af ren Papir han har indbundet til Statholder Breide Rantzaus eget Cammer til K.M.s Behov, 12 sk.

25.04.1608 Indbundet en Registerbog og to andre Bøger i hvidt og grønt Pergament til Rentekammeret, 1 dl. 1½ ort.

18.06.1608 Indbundet en Registerbog i hvidt Pergament til Rentekammeret, hvor den siden skal bruges, 12 sk.

23.07.1608 Indbundet 3 Rigens Bøger, hvoraf K.M. har faaet de to og Stadtholderen den tredje, 1 dl. 15 sk.

03.09.1608 For to Bøger, han har indbundet i hvidt Pergamen til Rentekammeret, 1 dl.

07.03.1609 Indbundet 3 Regnskabsbøger i Pergament til Rentekammeret, samt indbundet to af K.M.s Omslags Register til at indskrive K.M.s Rentepenge i, og forgyldt dem uden paa med et kronet C, samt Listerne omkring paa Pergamentet, 3 dl. 13 sk.

28.04.1609 Indbundet en Registerbog og nogle andre Bøger i hvidt Pergament til Rentekammeret, 1 dl. 7 sk.

30.09.1609 Indbundet to Bøger i Pergament til Rentekammeret, 64 sk.

30.04.1611 For en Del Regnskaber han allerede har indbundet og han enten herefter skal indbinde til K.M.s Rentekammer, 48 dl.

REF.: Udskrift af Rentekammerets regnskaber.

Christopher Bogbinder

Signerer Drengenes Indskriff-Bog 09.11.1646.

1645 Fiolstræde tæt ved Skindergade, har en svend.

REF.: Nielsen, CPN, KD Hovedskat mandtal.

Clausbølle, H. C. H. se **Hansen, H. C.**

Claussen, Andreas

Claussen [Clausen], Andreas, født i Augustenborg [?] ca. 1751; død 71 år gl. af alderdom 10.11.1822 i Kbh., begr. 13.11.1822 på Helligånd kgd. i staden. • Søn af - - - • Gift med Anne Marie Winther, født ca. 1757 i - - -. • Fader til Thestrup August Weidemann Clausen.

Udlært i Sønderjylland? Ankom fra Holsten til Kbh. 19.06.1773, svend hos P.O Berg; ankom til Kbh. 19.10.1775, svend hos P. Anthoni til 19.01.1776; ankom fra Odense til Kbh. 07.11.1777. Symbolum: Soli deo gloria.

Mesterstykke godkendt og laugsmedlem 05.08.1780. Borgerskab 04.09.1780, tillige couleurtpapiirfabrikør.

1784 Vimmelskaftet 23
1785-88 Skidenstræde 174
1789-91 Skidenstræde 155
1792 Skidenstræde 70
1794-97 Skidenstræde 156
1798-99 Skindergade 36
1800-01 Løvstræde 107
1802-03 Pilestræde 80
1804 Skindergade 12
1805 Gammel Kongevej
1806-07 Klosterstræde 54
1808-11 Store Kongensgade 69
1814 Store Kongensgade 69
1821-22 Peder Madsensgang 304, hos svigersønnen guldsmed Trap.

Folketælling 1787 Skidenstræde 155: Andreas Clausen, 34 år, bogb.mester, Ane Marie Winther, 30 år, Niels Larsen Fallentin, 52 år, bogb.svend, Peter Rose, 22 år, bogb.svend, Torsten Johansen, 27 år, bogb.svend, Jens Bertelsen Brixen, 17 år, læredreng, Just Hen-

richsen Kreiner, 15 år, læredreng, Jørgen Christian Becker, 15 år, læredreng, Abraham Borck, 15 år, læredreng, Maren Sørensdatter, 34 år, tjenestepige, Christiane Hytter, 16 år, kokkepige, Rasmus Winther, 35 år, konens broder, student.

Folketælling 1801 Løvstræde 107: Andreas Clausen, 49 år, bogb.mester, Ane Marie Winther, 46 år, Wilhelmine, 13 år, Sara Maria, 6 år, Thestrup August Weideman, 4 år, Charlotte Elisabeth, 2 år, Johan Michael Kartz, 27 år, bogb.svend, Nicolai Hinkelberg, 19 år, læredreng, Christian Gottlieb Weber, 15 år, læredreng, Ane Karine Bærends, 32 år, enke, tjenestepige, Ane Margaretha Schlangsur, 18 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

15.01.1787	Henningsen, Christian / indskrevet 09.07.1781 for 6 år
23.01.1792	Borch, Abraham / indskrevet 15.10.1787 for 5 år fra påske kvt.
23.04.1792	Johnsen, Thorsten / indskrevet 15.10.1787 for 5 år fra påske kvt.
14.01.1793	Becher, Jørgen Christian
08.07.1793	Nissen, Hans / indskrevet 26.07.1790, fra Trondhjem
21.10.1793	Mangor, Christoffer Niels / indskrevet 19.10.1789 for 4 år, mester i Kbh. 1800
02.05.1803	Hingelberg, Johan Nicolay / indskrevet 21.01.1799 for 6 år fra St.Hans kvt. 1798
06.05.1805	Weber, Christian Gotlieb / indskrevet 17.07.1800 for 7 år fra påske kvt., lærte desuden kulørtpapirfabrikation

INDTEGNEDE LÆREDRENGE:

01.07.1782	Holm, Bendix / for 6 år
16.01.1786	Horup (Høirup), Jens / for 7 år
16.01.1786	Brixen, Jens Bertelsen / for 6 år
15.01.1787	Kreiner, Heinrich / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

30.08.1782	Wisnitzky, Carl Gottlieb / kom fra Flensborg, hjemsted Danzig
13.10.1783	Lindgreen, Johan Erich / Göteborg / Stockholm
12.10.1784	Kjempe, Lars Petter / - / Göteborg
18.11.1784	Christensen, Enewold / - / Kristiansand
08.06.1785	Häggberg, Olaus / svensk
08.10.1785	Michaelis, Georg Fred. / Danzig / Neu Brandenburg
23.07.1786	Bowman, Hans / Flensborg / København
13.08.1786	Tenleen, Joseph / svensk
01.05.1787	Brasen, Jens Rahr / Flensborg / Ribe
15.07.1787	Nagel, Andreas / Tønder / Tønder
05.08.1788	Gerlach, F.D. / Riga / Königsberg
26.11.1788	Thomsson, J.G. / svensk
17.09.1789	Peters, Herman Wilhelm / Rostock / Wolgast
00.00.1792	With, Andreas / Hamburg / -
20.06.1794	Stölting, P.W. / Flensborg / -
01.08.1794	Fritzweiler, J. / Hamburg / Zweibrücken
08.09.1794	Lamprect, Dethlef Friederch / Kiel / Kiel

27.04.1795 Bosen, Arwe / Kiel / Drammen
03.05.1795 Milo, Carl Leopold / Odense / Odense
17.10.1796 Reuscher, Jean George / Riga / Berlin
14.05.1797 Fretzler, Johann Christian Jacob / Flensborg / -
23.12.1798 Carlsen, M. / svensk
16.01.1800 Tegelman, E.J. / svensk
05.05.1800 Lundt, Jonas / svensk
01.10.1800 Dollwet, St. / - / Marburg
01.07.1801 König, Johann Erich / Kiel / -
17.01.1802 Holm, Conradt / Odense / Haderslev
16.06.1804 Runström, J.P. / svensk
12.07.1804 Ellström, J. Gustav / Lund, svensk
03.08.1804 Hagen, H.L. / - / Slesvig
16.10.1804 Peters, Bernhard / - / Leipzig
07.12.1805 Fermer, G.L.
21.01.1806 Peter, P.H. / - / Königsberg
14.05.1807 Poste, A. / dansk
28.04.1813 Hertz, Samuel / dansk

Svendefader 1784, oldermand 25.07.1798-17.07.1800.

26.07.1790 idømt bøder sammen med Hans Berg og Heinrich W. Heidner, årsag ikke anført.

Udsendte 1791 Prænumerations-Plan til en Papiirs-Fabrique af alle mueligste Sorter couleurte Papirer. »Bogbinder Clausen, Kbh., forfærdigede alle Slags farvede og marmorerede Papirer. 1793 tildelt Det kgl. Danske Landhuusholdningsselskabs store Sølvmedaille. Til Anlægets Udvidelse fik han et Laan paa 3000 Rd., mest anvendt paa Maskiner, 29/9 1802 1000 Rd. som Godtgørelse for ⅔ af Maskinernes Pris.« RAWERT.

Priserne for det Store Kongelige Bibliothek.
Som efter fortegnelsen viser hvad Bind, som skeer med Heelforgyldning paa Ryggen med en Guldlinie paa Siden, som E.B.Rød.E.B.M.b

Atlas Folio	3 rdl.	- mk.	- sk.
Stor Mediahn Folio	2	2	-
Mediahn eller smaa Folio	2	-	-
Stor Mediahn 4to	1	-	-
Mediahn eller smaa 4to	-	5	-
Stor Mediahn 8to	-	3	-
Mediahn eller mindre 8to	-	2	8
Halv f.b. Eller f.B. Med Forgyldning:			
Atlas Folio	1	4	-
Stor Mediahn Folio	1	2	-
Mediahn eller smaa Folio	1	1	-
Store og liden Mediahn 4to	-	4	-

Smaa 4to	-	3	-
Stor Mediahn 8to	-	1	12
Mediahn og lil 8to	-	1	8
Colørte Papirer Pap. Bindene med Titul			
Atlas Størrelse	-	4	-
Stor Mediahn Folio	-	3	-
Mediahn Folio og liden dito	-	2	-
Stor 4to Pap med Titel	-	1	4
Mindre 4to	-	1	-
Octaver i Pap med Titel	-	-	12
Heftet i blaa Pap 8to	-	-	8
For Futerahl eller Kabsel med Titul			
Folio formath	-	2	-
af samme in 4to	-	1	8
af samme in 8to	-	-	12

Kiøbh. d. 25 Jul: 1788 A. Claussen

Efterlod sig intet ved boopgørelsen.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Helligånd, Nielsen, Seidelin, Vejviser, Rawert, FT 1787+1801, Ehrencron-Müller, Kgl.Bibl.Arkiv 1546, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Clausen, C. J. A.

Clausen [Claussen], Carl Jacob August, født i Kbh./Trinitatis 20.03.1821; død 74 år gl. 28.10.1895 i Kbh., begr. 03.11.1895 St. Jacobs/Fasan [Frederiksberg] kgd. • Søn af bogbindermester Thestrup August Weidemann Clausen og Birthe Marie Mohr. • Gift 01.05.1852 i Frederiksberg med Vilhelmine Christensen, 29 5/12 år, af Vesterbro. Født - - - ; død af erysipelas capitis 60 år gl. på Blegdamshospitalet, Kbh. 18.11.1884, begr. 23.11.1884 Frederiksberg. Forlovere malermester P. Jønsson, Store Kirkestræde 49 og A. Clausen, Kompagnistræde 50.

Udlært af J.L. Rasmussen, Kbh., 05.10.1841. Ved Folketælling 1840 lærling hos samme, Kronprinsensgade 38, og ved folketælling 1845 logerende hos skræddersvend Oluf Rosengren, Klosterstræde 82, 2.

Indtegnet til mesterstykke, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og det Kongelige Academie 02.04.1849, indført i Laugsprotokollen 30.04.1849. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1849 med 5 rdl. for stemplerne, udgift ved opvisning af [J.] Bech og Claussens mesterstykker 1 rdl. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 09.06.1849. Borgerskab 25.08.1849. Borgerligt Infanteri.

Overtog 1850 værksted efter L.J. Brænning.

1850-52 Store Kirkestræde 49

1853-54 Gl. Amagertorv 5
1854Til.-59 Naboløs 60, hjørnet af Kompagnistræde
April 1859 Naboløs 17
1860-72 Naboløs 3, 2. (nummerændring)
1873-76 Niels Juelsgade 12
1877 Naboløs 3
1878-81 Harsdorffsvej 5
1882-85 Blågårdsgade 49
1886-88 Stockholmsgade 21
Overtaget af Henrik Lind.
1892-95 Nygårdsvej 20, 2.

Folketælling 1850 Store Kirkestræde 49 st.: Carl Jacob August Clausen, 29 år, ugift, bogb.mester, Christian Henrik Wivel, 22 år, bogb.lærling, Herman Severin baron Løvenskiold, 36 år, ugift, kongelig kapelmusikus og komponist, logerende.

Folketælling 1855 Naboløs 60, 2.sal: Carl Claussen, 33 år, bogb.mester, Wilhelmine Claussen, 31 år, min kone, Anna Wilhelmine Claussen, 1 år, mit barn, Frederik Jensen, 16 år, bogb.lærling, Waldemar Werring, 16 år, bogb.lærling, Ane Sophie Jensen, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Naboløs 17, nyt nr. 3, forhus st.: Carl Jacob Claussen, 39 år, bogbinder, Wilhelmine født Christiansen, 38 år, hans kone, Anna Vilhelmine Claussen, 6 år.

Folketælling 1870 Naboløs matr.nr. 17, gadenr. 3: Husejer C.J.A. Clausen (bor ikke selv i huset). Logerende på 1.sal: Isidor Salomon, 23 år, ugift, bogb.svend.

Folketælling 1880 Harsdorffsvej 5: Carl Jacob August Clausen, 58 år, fhv. bogb.-mester, Vilhelmine Clausen f. Christensen, 57 år, Agnes Augusta Clausen, 16 år, datter.

Folketælling 1885 Blaagaardsgade 41: Carl August Clausen, 63 år, enkemand, fhv. bogb.mester, Agnes Augusta Clausen, 22 år, datter, Anna Christensen, 18 år, tjenestepige.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:
23.05.1857 Jensen, Frederik Anton / indtegnet 18.10.1852 for 5 år fra Mich.kvt.
INDSKREVNE LÆREDRENGE:
18.10.1852 Hverring, Valdemar / for 5 år, overgået til W.F. Schwartz, udlært 14.11.1857
23.05.1857 Petersen, Andreas / for 5 år fra påske kvt.

1883 sat i skat af kr. 2000; 1887 af kr. 2400.

REF.: Borgerskabsprotokol, Dødeblade, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis-Jacob-Fr.berg-Johannes, Vejviser, FT 1845-1850-1855-1860-1870-1880-1885, KDH, CPN, LI.

Clausen, H. P.

Clausen, Hans Peter, født i Kongsted, Sorø amt? ca. 1810; død 77 år gl. 23.09.1887 i Kbh., begr. 29.09.1887 Matthæus/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 19.10.1844 i Kbh./Gar-

nison med Elisabeth Henriette Kruse, 24 år, Nyhavn 29. Forlovere tøjmagermester Clausen, Østergade 33 og lysestøber Bast, Nørrebro 43. Født - - - ; død 38 år gl. af lungesvindsot 02.03.1859 i Kbh.; begr. 08.03.1859 Helligånd.

Udlært af J.C. Berg, Kbh., 30.01.1826-05.07.1830. Udlandsrejse 1837 med støtte fra den Reiersenske fond.

Foreviste mesterstykke, antaget af Lauget og Kunstacademiet 13.11.1841. Borgerskab 13.11.1841. Medlem af Bogbinderlauget 04.04.1842. Fra 1855 tillige pap- og lædergalanteriefabrikant.

1841-42	Kongens Nytorv 353
1843	Pilestræde 101
1843Til.-59	Silkegade 17
1860-62	Silkegade 1 (nummerændring)
1863	Silkegade 3
1864-74	Silkegade 1
1887	Gasværksvej 9

Folketælling 1845 Store Købmagergade 17 st.: Hans Peter Clausen, 35 år, bogbinder og galanterihandler, Betty Henriette Clausen, 25 år, hans kone, Julie Clausen, 27 år, hans søster, Caroline Lovise Flint, 32 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Store Købmagergade 17 st.: Hans Peter Clausen, 40 år, bogbinder og galanterihandler, Betty Clausen, 29 år, Ane Marie Christine Svenson, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Store Købmagergade 17 st.: Hans Peter Clausen, 44 år, bogbinder, Betty Clausen, 34 år, hans kone, Caroline Clausen, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Købmagergade matr.nr. 17, gadenr. 22 st.: Hans Peter Clausen, 49 år, enkemand, bogbinder, Anna Katrine Schimann, 30 år, ugift, husfrue, Line Petersen, 27 år, ugift, Julius Christian Heuse, 34 år, ugift, silke- og klædekræmmer, lieut. i Inf. Krigsreserve.

Folketælling 1870 Købmagergade 22/Silkegade 1: Hans Peter Clausen, 59 år, enkemand, bogbinder, Anna Cathrine Schimann, 39 år, husjomfru.

Folketælling 1880 Gasværksvej 9, 2.sal: Hans Peter Clausen, 69 år, enkemand, Ana Chatrine Schiemann, 51 år, ugift, husbestyrerinde, Inger Sofie Olsen, 18 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

12.04.1845	Schlippe, Hans Christian / indskrevet 03.10.1842 for 2½ år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1857
16.10.1848	Strüwing, Christian Wilhelm Horatius indskrevet 25.09.1843 for 5 år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1859
29.04.1850	Jacobsen, Christian Hansen
26.10.1850	Wivel, Hendrich Christian / overgået fra L.J. Brænning, indskrevet 19.04.1847 for 5 år fra Mich.kvt. 1846, mester i Hillerød 1853
03.11.1856	Rasmussen, Hans Christian

INDSKREVEN LÆREDRENG:

26.10.1850 Nestler, Gotthelf Wilhelm / for 5 år fra påske kvt.

Ansøgte 1846 Reiersenske Fond om støtte til en forgylderpresse.

Industriudstillingen 1844 kat.nr. 490-500:

490 Et Album i Fløiel, 16 Rbd.
491 Et Kalveskinds Album, 6 Rbd.
492 En Skrivemappe med Silkemoiré indvendig og Chagrin, 18 Rbd.
493 Et Skrivechatol med Indretning indvendig, 20 Rbd.
494 En Skrivemappe i grønt Chagrin med Laas, 6 Rbd.
495 En Skivemappe i brunt Saffian med Laas, 4 Rbd.
496 En Læsepult med Fløiels Broderi, 7 Rbd.
497 En Bibel i Chagrin, 10 Rbd.
498 2 Psalmebøger i Fløiel à 4 Rbd. 3 Mk.
499 Det nye Testament i Saffian, 3 Rbd. 2 Mk.
500 49 forskjellige mindre Genstande.

»Iblandt *Bogbinder-* og *Galanteriarbeide* af *Pap* og *Læder* findes flere, udmærket vel udførte Gjenstande, af hvilke især fortjener at nævnes Clausens Album i Fløjelsbind, med paatrykte Forziringer og Forgyldning, hvilket ligesom de smukke Psalmebøger og andre Arbeider fra hans Værksted, afgiver et glædeligt Beviis paa de Fremskridt, som dette Fag har opnaaet hos os, saavel med Hensyn til den gode Smag, som til Fortrinlighed i den techniske Udførelse.« INDUSTRIFORENINGENS QVARTALSBERETNING 13, 1853

Medlem af svendeprøve-bedømmelseskommiteen fra 24.04.1843. Testamenterede 1888 Stiftelsen Alderstrøst et legat på kr. 500.

Rektangulær etiket, blåt papir, sort tryk, 4 linier: H. P. Clausen / Bogbinder, Pap- og Læder- / galanterifabrikant / *Silkegade Nr. 17.* på indersiden af forreste forsatsblad øverst til venstre.

Prægestempel på bageste forsatsblad øverst til højre, 4 linier: H. P. Clausen / (mellem 2 slyngede linier) BOGBINDER & / PORTEFEUILLE-FABRIKANT / KIÖBENHAVN.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Jacob+ Helligånd, Vejviser, FF 1960, FT 1845+ 1850+1855+1860+1870+1880, Industriudstillingen, Industriforeningens Qvartalsberetning 13, 1853, Alderstrøst, CPN, LI.

Clausen, Th. A. W.

Clausen, Thestrup August Weidemann, født i Kbh./Frue 04.02.1797; død 73 år gl. 24.03 1870 i Kbh., begr. 29.03.1870 St. Johannes/Ass.kgd. • Søn af Andreas Claussen (ca. 1751-1822) og Anne Marie Winther. • Gift 25.06.1819 i Kbh./Trinitatis med Bente Marie Mohr, 21 år, Adelgade 253. Forlovere bogbinder Clausen, Åbenrå 239 og skomager Mohr, Fiolstræde 158. Født i Kbh./Garnison 02.05.1798; død 72 år gl. af mavekræft 29.10.1870 i Kbh.; begr. 06.11.1870 St. Johannes/Ass. kgd. Datter af musiker Jacob Mohr og Marie Lufft. Fader til Carl Jacob August Clausen.

Udlært af Conrad Holm, Kbh., 22.01.1816-14.07.1817.

Indtegnet til mesterstykke 12.07.1819. Optaget i Lauget 1819 efter at have forfærdiget mesterstykke, forevist Lauget og Kunst Academiet samt Magistraten og af samme som godt befundet; indført i Laugsprotokollen 20.01.1823. Borgerskab 24.12.1822. Borgerligt Infanteri.

1819	Åbenrå 239
1821-23	Slippen 154
1824	Lille Helliggeiststræde 164
1825	Gammel Mønt 159
1826-27	Møntergade 129
1828-29	Christen Bernikowstræde 208
1830-31	Adelgade 253
1832	Vognmagergade 85
1833-38	Antonistræde 223
1839	Springgade 20
1840-44	Springgade 29
1845-51	Gråbrødretorv 108
1852-53	Kompagnistræde 50, hjørnet af Knabrostræde
1854-59	Læderstræde 25
1860-68	Læderstræde 3 (nummerændring)
1870	Nørrebrogade 17 Alderstrøst

Folketælling 1840 Springgade 29, 1.sal tv.: August Clausen, 43 år, bogbinder, Marie f. Mohr, 40 år, hans kone, Villiam Clausen, 17 år, Henriette Clausen, 16 år, Adelaide Clausen, 15 år, ??bal Clausen, 13 år, Emiel Clausen, 6 år, Axel Clausen, 4 år.

Folketælling 1845 Gråbrødre Torv 108, 2.sal: Thestrup Clausen, 49 år, bogb.mester, Bertha Clausen, 46 år, Adelaide Clausen, 20 år, Emil Clausen, 10 år, Axel Clausen, 9 år, Goltans Amici, 28 år, kunstsyerske? logerer, Cecilia Melchior, 44 år, håndarbejde, Henriette Melchior, 41 år , håndarbejde, Esther Melchior, 40 år, håndarbejde, Widecke Kreutzbach, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Gråbrødre Torv 108, 2.sal til gården: T. Aug. W. Claussen, 53 år, bogb.mester, Bergithe Marie f. Mohr, 50 år, hans kone, Axel Aurelius Claussen, 15 år, Ernst Emil Claussen, 17 år, bogb.lærling.

Folketælling 1855 Læderstræde 25: August Clausen, 58 år, bogb.mester, Birtha Maria Clausen, 56 år, hans kone, Adelaide Rosalia Clausen, 28 år, ugift.

Folketælling 1860 Læderstræde 25, nyt nr. 3, 3.sal: August Clausen, 63 år, bogbinder, Berthe Marie Clausen f. Mohr, 61 år, hans kone.

Folketælling 1870 Nørrebrogade 17: August Clausen, 72 år, bogb.mester, Bertha Clausen, 70 år, husmoder.

Fra 20.10.1868 til deres død 1870 havde ægteparret fribolig på Alderstrøst.
[Th.] A.W. Clausen ansøgte om den ledige bolig i Haandværkerstiftelsen efter mad. [H.J.] Berg, men den blev 28.12.1850 tildelt mad. Normann. Fra Mich.kvt. 1865 til Mich.kvt. 1868 støttede Lauget Clausen med brændselshjælp i vinterhalvåret med 6 rdl.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

10.07.1826 Soldin, Wilhelm / indskrevet 07.07.1823 for 5 år, mester i Århus 1830
30.04.1849 Heindorn, Theodor Johan Emil / overgået fra L.J. Brænning, mester i Kbh. 1863

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

07.07.1823 Christensen, Christen Hans / for 5 år
10.07.1826 Schou, Peter Wilhelm / for 5 år fra St.Hans.kvt. 1825
13.07.1839 Lazarus, C. J. / for 4 år fra St.Hans kvt.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Kopulationsreg., kirkebog Vor Frue-Garnison-Trinitatis-Johannes, Vejviser, FT 1840+1845+1850+1855+1860+1870, CPN, LI.

Clemensen, K.

1847 Klosterstræde 78

REF.: Vejviser. Ingen andre oplysninger. Kan være nedennævnte S.C. Clemmensen.

Clemmensen, S. C.

Clemmensen [Clemensen], Simon Carl Theodor, født 28.08.1804 i Kbh./Garnison; død af phthisis 54 år gl. 04.04.1858 i Kbh., begr. 08.04.1858 Helligånd. • Søn af aftk. [soldat] Stephan Clemmensen og Agnes Margrethe Beyer. • Gift 1. 28.01.1831 i Kbh./Trinitatis med Johanne Cathrine Löchte, 26 år, Møntergade 53. Forlovere kaptejn C.F. Barthels af 1st jydske Inf.Reg. og handskemager C.G. Lundberg, Trompetergangen 116. Født ca. 1805 i - - - ; død 36 år gl. af svindsot 29.03.1841 på Frederiks Hospital/Frue Sogns arbejdshus; begr. 03.04.1841 Vor Frue.• Fader til Carl Ludvig Theobald Clemmensen. • Gift 2. med Elisabeth Buurmeister.

Udlært af P. Ursin, Kbh., 16.07.1820-17.01.1825. Senere svend hos N. C. Møller.

Indtegnet til mesterstykke 1830. Medlem af Bogbinderlauget 24.01.1831. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget, borgerskab som laugsmester 07.01.1832. Borgerligt Infanteri.

1830 Pilestræde 40
1832-34 Springgade 28
1835 Møntergade 136
1836-39 Christen Bernikowstræde 208
1840-41 Springgade 28
1842-43 Vognmagergade 73
1845 Vognmagergade 84
1846 Gothersgade 134
1848 Frederiksborggade 137
1849-50 Klosterstræde 82
1851-53 Møntergade 54
1854-58 Hyskenstræde 146

1858 Tillæg: Død

Folketælling 1840 Springgade 28, st.tv.: Carl Clemensen, 36 år, bogb.mester, Johanne Crestine Lütke, 35 år, hans kone, Emil Clemensen, 9 år, Wictor Clemensen, 7 år, Theobal Clemensen, 2 år.

Folketælling 1845 Vognmagergade 84, 1.sal: Simon Carl Clemmensen, 40 år, enkemand, bogb.mester, logerede hos enke Ane Chatrine Møller, 76 år.

Folketælling 1850 Klosterstræde 82, 4.sal: Simon Carl Clementzen, 45 år, bogb.-mester, Elisabeth Buurmeister, 36 år, hans kone, Carl Ludvig Clementzen, 11 år.

Folketælling 1855 Hyskenstræde 146, 3.bagsal: Simon Carl Clemmensen, 51 år, enkemand, bogb.mester, Carl Ludvig Theobald Clemmensen, 17 år, bogb.lærling.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

25.01.1836 Adolph, Frederik Wilhelm / indskrevet 11.07.1831 for 5 år fra nytår 1831

18.07.1836 Brinck, Nicolay / indskrevet 23.01.1832 for 5 år fra St.Hans kvt. 1831, udstillede stempel 1840 Kbh.

03.11.1856 Clemmensen, Carl Ludvig Theobald / mester i Kbh. 1865, søn

INDTEGNET LÆREDRENG:

06.07.1835 Carlsen, Emil Johan Henrik / for 5 år fra St.Hans kvt., overgået til N.C.M. Møller, udlært 28.01.1843

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Kopulationsreg., kirkebog Trinitatis-Helligånd-Fr.Hosp., FT 1840-1845-1850-1855, Vejviser, CPN, LI.

Clément, D. L.

Clément, Daniel Louis, født i Aalborg 15.06.1820; død af bronkitis 15.04.1877 i Kbh.; begr. 22.04.1877 Fransk Reformert/Ass kgd. • Søn af handskemager Daniel Louis Clement (1787-1843) og Marie Louise Busse (1791-1850). • Gift 15.06.1854 i Kbh./ Fransk Reformert med Sara Elise Petrine Nilsson. Født 18.11.1811 i Kbh./Fransk Reformert; død 99 år gl. 06.11.1911 i Kbh.; begr. 11.11.1911 Fransk Reformert/Ass.kgd. Datter af urmager Jonas Nilsson (1784-1838) og Marguerite Hermann (1780-1841).

Udlært af Mathias Friis, Kbh., 18.07.1836-29.05.1841. Ved Folketælling 1840 læredreng hos Mathias Friis, Store Grønnegade 288. Studierejse 1855 til Paris og Leipzig, samt i 1858, 1862, 1873.

Indtegnet til mesterstykke 30.09.1844. Mesterstykket antaget 01.11.1844 af Lauget og det Kongelige Academi for de skjønne Kunster, indført i Laugsprotokollen 12.04.1845. Anført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1844 med 5 rdl. for stemplerne, for påske kvt. 1845 udgift ved opvisningen 2 rdl. Foreviste mesterstykke for Magistraten 23.11.1844, antaget; løste borgerskab 09.08.1845.

Etableret 01.11.1844. Bogbinder for Det Classenske Bibliotek. Udnævnt til universitets-bogbinder 24.05.1856.

1844 Åbenrå 248 B
1845-53 Åbenrå 217
1853 Til.-54 Åbenrå 230
1854 Til.-59 Åbenrå 218
1860-77 Åbenrå 27 (nummerændring)

Værkstedet overtaget 10.06.1877 af Imm. Petersen under navnet D.L. Clémenţs Eftf.

Folketælling 1845 Aabenraa 217, stuen: Daniel Louis Clément, 25 år, ugift, bogb.mester, graver ved fransk ref. Kirke, Marie Elisabeth Clément, 54 år, enke, hans moder, Ferdinand Louis Clément, 23 år, ugift, malersvend, Peter Louis Clément, 20 år, guldsmedelærling, Ellen Christence Giese, 24 år, hendes søsterdatter, tjenestepige.

Folketælling 1850 Aabenraa 217, stuen: Daniel Louis Clément, 30 år, ugift, bogb.-mester, overgraver ved Fransk ref. Kirke, Marie Elisabeth Clément, 58 år, enke, hans moder, Ferdinand Louis Clément, 28 år, broder, malersvend, Peter Louis Clément, 26 år, broder, guldsmedesvend, Christian Madsen, 18 år, bogb.lærling, Jacobine Giese, 25 år, tjenestepige, Johann Christian Giese, 32 år, husfaderens fætter, malersvend.

Folketælling 1855 Aabenraa 218, 1.sal: Daniel Louis Clément, 35 år, bogb.mester, Sara Elise født Nielsen, 43 år, hans kone, Anna Ryberg, 32 år, tjenestepige, Georg Gleerup, 20 år, bogb.lærling, Vigo Voigt, 18 år, bogb.lærling, Michael Borch, 15 år, bogb.lærling.

Folketælling 1860 Aabenraa 218, nyt nr. 27: Daniel Louis Clément, 40 år, universitetsbogb., overgraver ved Fr. Ref. Kirke, Sara Elise født Nielsen, 47 år, hans kone, Michael Borck, 20 år, bogb.lærling, Poul Holm, 17 år, mechanicuslærling, Lovise Amalia Mehr, 23 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Aabenraa 27: Daniel Louis Clément, 49 år, universitetsbogb., overgraver ved Fransk Ref. Kirke, Sara Elise Petrine Clément født Nielsen, 58 år, husmoder, Oluf Erik Leopold Jensen, 18 år, bogb.lærling, Alfred Emil Frænkel, 18 år, bogb.-lærling, Ida Adolphine Hansen, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Aabenraa 27, 1.sal: Elise Clément, 73 år, enke, husmoder, husejer.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

09.05.1854 Madsen, Henning Christian Lauritz / indskrevet 17.04.1848 for 6½ år fra Mich.kvt. 1847
09.05.1854 Nielsen, Niels Christian / indskrevet 15.10.1849 for 5 år, mester i Kbh. 1889
03.05.1856 Gleerup, Niels Georg / udmærkelse, mester i Assens 1862
03.11.1856 Voigt, Wiggo / indskrevet 22.10.1853 for 3 år fra Mich.kvt., udmærkelse, mester i Kbh. 1860
23.05.1857 La Cour, Peter / overgået fra J.C. Falck, udmærkelse
12.11.1859 Kruse, Axel Villiam / udmærkelse, f. 18.02.1840 Kbh.
12.05.1860 Heibroch, Andreas Engelbrecht / indskrevet 23.10.1854 for 5 år fra Mich.kvt., f. 25.07.1840 Kbh.
10.11.1860 Borch, Michael Marius / indskrevet 23.10.1854 for 6½ år fra påske kvt., mester i Kbh. 1882, f. 16.02.1840 Kbh.

16.11.1861 Olsen, Anton Vilhelm / indskrevet 14.11.1857 for 4 år fra Mich.kvt., udmærkelse, f. 10.05.1843 Kbh.
26.11.1864 Mortensen, Johan Theobald Egede / særdeles godt, f. 24.10.1844 Kbh.
17.05.1865 Lindhardt, Mathias / ros, f. 05.06.1843 Hinge
16.11.1865 Thuesen, Alfred Peter Jørgen / overgået fra N.C. Nielsen, f. 31.03.1845 Frederikshavn, etuimager i Kbh. 1894
10.10.1866 Thorndahl, Henrik Vilhelm / ros, f. 18.12.1847 Kbh.
25.05.1867 Kastrup, Emil Bernhard / mester i Kbh. 1899, f. 08.02.1845 Kbh.
20.11.1867 Serritzlew, Jens Frederik / mester i Kbh. 1888, f. 25.05.1847 Ringsted
06.11.1868 Thomsen, Alfred Frederik / ros+sølv, mester i Kbh. 1879, f. 31.08.1848 Kbh.
21.05.1869 Olsen, Oscar Vilhelm / overgået fra A.W. Andersen, f. 25.02.1850
17.11.1870 Jacobsen, Johan Julius Bernhard / ros, mester i Kbh. 1894, f. 18.10.1851 Kbh.
23.05.1871 Stockholm, Johan Christopher / ros, f. 19.05.1850 Ørst
16.11.1871 Jensen, Olaf Erik Leopold / mester i Kbh. 1898, f. 17.11.1851 Roskilde
18.10.1872 Carlsen, Carl Christian / mester i Kbh. 1884, f. 29.11.1853
18.10.1872 Thomsen, Carl Valdemar / ros+sølv, mester i Kbh. 1879, f. 13.03.1853 Kbh.
13.11.1873 Frænkel, Emil Alfred / f. 26.08.1851
16.05.1876 Rohde, Joseph Georg / mester i Kbh. 1901, f. 04.06.1854 Kbh
00.05.1877 Clément, Daniel Louis (nevø) / leder af Kgl.Bibl.bogbinderi 1906 f. 01.02.1858 Kbh.

INDTEGNET LÆREDRENG:

18.04.1846 Warberg, Julius Heinrich / indskrevet 11.05.1861 hos Chr. Nielsen.

UDSTILLINGER: Industriudstillingen 1852, Paris 1855, London 1862, Industriudstillingen 1872.

»Ligeledes røbe Clements Arbeider ikke alene en høi Grad af Dygtighed, men give ogsaa Vidnesbyrd om, at en vis characteristisk Behandling, der fordres ved ethvert egentligt Kunstproduct, ogsaa mere eller mindre kan anvendes ved industrielle Gjenstande, saaledes som det ved det udstillede store Folio- og et Qvartbind, som allerede ved deres alvorlige, smagfulde og fordringsfrie Ydre røbe, at deres Indhold er af religiøs Beskaffenhed.« INDUSTRIFORENINGENS QVARTALSBERETNING, 13/1853

Priis-Courant paa Bogbinderarbeidet til Det store Kongelige Bibliothek.

Octaver indtil 8 Tommers Høide	
Velskbind med Ryslæder, Chagrin eller Kalvskind	4 Mk. 8 Sk.
Samme Bind over 8 Tommers Høide	5 Mk.
Velskbind med Faareskind	
indtil 8 Tommer	3 Mk. 8 Sk.
over 8 Tommer	4 Mk.
Papbind Skindryg	
indtil 8 Tommer	2 Mk. 8 Sk.
over 8 Tommer	3 Mk.

NB dog ikke for Tykke efter disse Priser
Papbind Læderpapir 24, 28 à 32 Sk. efter Størrelsen

NB. I Alle ovennævnte Priser gjør Kobberværker undtagelser.
NB. Bøger i Qvarto omtrendt de dobbelte Priser af Octaver.
Ærbødigst D.L. Clément [UDATERET]

Deltog i 7 bogbinderes fælles Priscourant for Bogbinderarbeide til det store kongelige Bibliothek - 17.06.1872, 20.07.1876 og 1876.

Bisidder i Københavns Bogbinderlaug 22.10.1854-19.01.1855, oldermand 19.01.1855-15.04.1877. Formand for Det tekniske selskab 1859-76, næstformand i Haandværkerforeningen 1856-77. Graver ved den reformerte kirke 1843-77. Medlem af Det kgl. Skydeselskab fra 1865. Tildelt fortjenstmedaljen i guld 01.02.1870. Buste i Alderstrøsts gård, Nørrebrogade. Karikaturtegning fra »Folkets Nisse« gengivet i Hassø.

Forfatter af: Notice sur l'Eglise Réformée Francaise de Copenhague, 1870.

Værkstedet udførte 1863 brudegaven fra det danske folk til prinsesse Alexandra, smykket med et sammenslynget dobbelt A under en kongekrone. Bøgerne kostede 400 rdl., indbindingen 1100 rdl. I samarbejde med Carl Petersen udførtes 1866 en tilsvarende brudegave til prinsesse Dagmar og i 1878 til prinsesse Thyra.

Annonce i Kjøbenhavns Adressebog 1856: »Bogbinder D.L. Clément, Aabenraa Nr. 218, anbefaler sig med Alt til Faget henhørende, især til de Herrer Forlæggere.

Da jeg paa en Udenlandsrejse i Tyskland og Frankrig har sat mig i Forbindelse med de bedste Fabriker og Graveuranstalter og forsynet mit Værksted med de nyeste Maskiner, seer jeg mig i stand til at levere Arbeidet hurtigt og godt, med Forsiringer, passende til Bogens Indhold. Tillige forefindes hos mig Oplag af Rygge og Bind til næsten alle danske Værker, med specielle Forsiringer.«

Annonce i Veiviseren 1864: »Da jeg i de senere Aar betydelig har udvidet mit Værksted og forsynet mig med de nyeste og bedste Maskiner, samt sat mig i Forbindelse med Ind- og Udlandets bedste Fabriker og Graveuranstalter, seer jeg mig i stand til at levere alt Arbeide særdeles elegant og billigt.«

Værkstedet annoncerede regelmæssigt i Dansk og Nordisk Boghandler-Tidende med komponerede bind og rygge i shirting og chagrin.

12.08.1854: Shirtingsbind og Rygge, aftrykte paa Chagrin, fransk Kalve- og Faareskind til nedennævnte Værker med specielt dertil komponerede allegoriske Forsiringer:
Holbergs Comedier, Barfods Fædrelandshistorie, Andersens Eventyr, Thorvaldsens Biographie ved Thiele, Billes Reise i 1 eller 2 bind, Grimms Eventyr, Paludan-Müller: Adam Homo, Ungdomsskrifter, Tre Digte, Mynsters Prædikener, Sommer-og Vinterhalvaaret, Schillers Værker, 12 Deele i 6.
Samt passende Rygge til nationale danske Værker.
D'Herrer Forlæggere i Provindserne gøres opmærksomme paa, at Bind

og Rygge kunne bestilles med hvilke Forziringer der ønskes, som alt besørges elegant og billigt.

07.07.1855: Bind til Andersens Samlede Skrifter [henviser til annonce bag i bd.17], ombyter heftede med færdige indbundne ekspl. 10% på indbinding, rygge alene fås for 24 sk. pr. stk.

30.09.1856: Salmebøger, 6 typer fra 1 rdl. til 3 rdl. 48 sk., altid på lager.
[F. Wichmann protesterer i annonce 04.10.1856 over oldermandens priser.]

11.10.1856: Han har ikke som oldermand nedsat priserne, men som bogbinder; det skulle glæde ham om andre bogbindere ville udbyde salmebøger til faste priser og rabatter.

14.11.1857:	Erslev: Den danske Stat.	chagrin/eng.shirt.		1.rdl.16 sk.
		bindet alene		72 sk.
		ryggen alene		48 sk.
	Barfods Fortællinger	chagrin/eng.shirt.		88 sk.
		bindet alene		64 sk.
		ryggen alene		44 sk.
	Blichers Noveller	chagrin, 2 dele		64 sk.
		rygge	à	24 sk.

Hertil Bind med smagfulde Forsiringer efter dertil komponerede Tegninger af de bedste Kunstnere, leveres med 12% Rabat.

27.02.1858: Priskurant over salmebøger i 32mo, 12 typer med forsk. dekoration.

11.09.1858: Priskurant over salmebøger i 32mo, 19 typer fra 1 rdl. 8 sk. til 12 rdl. (bogladepris, også med nettopris og specifikation; indrykkes marts og sept. 1859 ved konfirmationstid).

10.03.1860: Priskurant over salmebøger i 32mo, 29 typer fra 1 rdl. til 12 rdl. ord. (netto 76 sk. 10 rdl. (også 09.03.1861 og 08.03.1862).

10.03.1860: Mapper til Illustreret Tidende Nr.1 72 sk. (netto 60 sk.), Nr.2 1 rdl. 16 sk. (netto 1 rdl.) med indvendige overfald 32 sk. mere (netto 28 sk.)

07.07.1860: Nordisk Conversations-Lexicon. Rygge og Bind jfr. Omslagene til hft. 13-14-15.

Indbinding	Nr.1-4	80 sk.	Netto	72 sk.
	5-6	72 sk.		65 sk.
	7	56 sk.		51 sk.
Rygge	Nr.1-4	42 sk.		38 sk.
	5-6	44 sk.		40 sk.

Gentages ved bd.4 14.09.1861. Forlagsbureauet henviser 06.08.1859 til Cléments meddelelse om løse bind og rygge.

Nr. 1	Rødbrun chagrin med figur	
Nr. 2	Mørkebrun do.	
Nr. 3	Rødbrun chagrin med blindtrykte kvadrater	à 72 sk.
Nr. 3b	do. med forgyldte kvadrater	
Nr. 4	Grøn do. med blindtrykte kvadrater	
Nr. 4b	do. med forgyldte kvadrater	
Nr. 5	Sort shirting med figur	à 65 sk.

Nr. 6	Violet do.	
Nr. 7	Sprængt vælskbind	à 51 sk.
	Løse rygge Nr.1-4	à 38 sk.
	Shirtingsbind Nr.5-6	à 40 sk.

03.11.1860: Bind til Illustreret Tidende à 1 rdl. 48 sk., Bogen at indsætte à 1 rdl. 10% Rabat.

15.03.1862: Udstilling af bogbind til Industriudstillingen i London (meget rosende omtale).

13.09.1862: Priskurant over salmebøger i 32mo, 22 typer i 32 varianter fra 1 til 12 rdl.ord.
Gentages 21.03.1863, 27.06.1863, 17.09.1864.

31.10.1863: Indbindingen af boggaven til prinsesse Alexandra, alle mærket med sammenslynget dobbelt A under en kongekrone, smukt katalog over samlingen, bindene har kostet over det tredobbelte af bøgerne (omtrent 300 rdl.)

05.08.1865: Bøgerne har kostet 400 rdl., indbindingen 1100 rdl.

22.09.1866: Bibelen oversat af Jac. Chr. Lindberg, 10 forsk. indbindinger.

1.	Læderbind med marmoreret snit	6 rdl. 80 sk.
2.	Chagrin do., blindtryk, foderal	8 rdl. 32 sk.
3.	do., guldsnit, blindtryk, foderal	9 rdl.
4.	do., do., forgyldning, foderal	9 rdl. 48 sk.
5.	do., 2 metalspænder og kapsel	11 rdl.
6.	do., metalramme og kapsel, forsølvet, forgyldt, oxyderet	12 rdl.
7.	do., 1 sølvspænde og kapsel	15 rdl. 48 sk.
8.	do., 2 sølvspænder og kapsel	21 rdl.
9.	do., 1 sølvspænde og 4 hjørner og kapsel	28 rdl.
10.	do., ægte sølvramme, kors og kapsel	34 rdl.

På nr.1-6 fuld rabat på bog og bind, nr.7-10 fuld rabat på bogen, 10% på bindene.

28.04.1868: ny subskription til samme priser.

29.08.1868: Beskærermaskine 24" snitlængde og 9" højde billigt til salg.

06.01.1871: Pragtbind til C. Nyrop: Den danske Boghandels Historie, tegnet af Magnus Petersen, indbindes for 7 mk. pr. bd. og løse bind à 4 mk. pr. stk.

23.08.1872: V.C.S. Topsøe: Fra Amerika, et pragtbind til dette værk er under arbejde.

04.07.1873: Til det nyetablerede Boghandler-Medhjælper-Bibliothek tilbyder Clément årligt 50 gratis indbindinger.

02.12.1873: H.C. Andersen: Eventyr og Historier illustr. af Vilh. Pedersen, sidste hft. udkommet hos C.A. Reitzel. Smukt indbundet i et dertil componeret bind udført af Hr. Universitetsbogbinder D.L. Clément, 5 rd. 64 sk. med fuld rabat. Gentages 05.12.+16.12.+23.12.1873.

»I Aabenraa, midt i det gamle Voldkvarter, skraas overfor Reformert Kirke, staar en lille,

efter Nutidens Begreber, uanselig Bygning, »Nr.27.« Her herskede i Tiden før 1877 et virksomt Liv.

I denne lille Bygning, som endnu den Dag i Dag ser ud, ligesom da vi var unge, levede og virkede i en lang Aarrække Universitetsbogbinder *Daniel Louis Clément.* En efter den Tids Forhold stor Virksonhed udfoldede sig her. Mange Tusinder af vore gamle Digteres Værker begyndte her deres Vandring ud i Verden. Her var Travlhed det ene Aar efter det andet, og naar den lille Bygning i de to sidste Maaneder af Aaret var oplyst fra Stue til Kvist, lige til Uhret paa Reformert Kirke slog 11 eller 12, og den flittige Arbejders Falsbanken lød ud i den stille Vinternat, saa vidste Kvarterets Beboere, at nu var Julen snart inde; thi nu havde Bogbinderne travlt.

Det er nu 25 Aar siden, at den Arbejdsvirksomhed standsede. Huset staar der endnu, men alt er stille og roligt indenfor dets Mure. I Cléments gamle Hjem pusler hans 90aarige Enke, midt i Minderne om sin afdøde Mand. Der staar endnu den Lænestol, han fik i Gave af sine Arbejdere ved sit 25aarige Jubilæum, og der paa Væggen hænger hans Billede, og der den Sølvkrans, som Bogbinderlavet lagde paa hans Kiste. »Gamle kære Minder.«

Og paa Husets Facade staar som dengang **D. L. CLÉMENT** et i al sin Tarvelighed smukt Mindesmærke.

[et afsnit om huguenotterne og ældre dele af familien er udeladt.]

- - - Handskemageren Daniel Louis Clément, der var født i Hessen-Cassel i 1787 og blev indkaldt af den ligeledes franske i Randers bosatte Handskemagerfamilje Mattat, der har et saa betydeligt Navn i vor Handskefabrikations Udvikling. Clément flyttede senere til Aalborg, og her fødtes den 15. Juni 1820 Sønnen Daniel Louis Clément. Faderen flyttede nogle Aar senere til Kjøbenhavn, og her blev Sønnen sat i Lære hos Bogbinder M. Friis, fra hvem han blev Svend i 1841. Den 1. November 1844 etablerede han sig som Mester, og det er da først og fremmest i sin specielle Egenskab af Fagmand, at Clément har Krav paa at mindes, baade fordi han selv var en dygtig Haandværker, der præsterede smukke Arbejder, og fordi han har bidraget betydeligt til sit Fags Fremgang og Udvikling her i Landet.

Clément glemte aldrig, at Bogbinderiet baade er Kunst og Haandværk, han vilde altid, at de Bøger, der udgik fra hans Værksted, i deres Ydre skulde bære Vidne om, hvad man kunde vente at finde indenfor Bindet, og det er hans Fortjeneste at have aabnet det store Publikums Øjne herfor, at have lært det at stille Fordringer til et Værks ydre Udstyrelse, hvilket det tidligere ikke kendte, samtidigt med at han selv stedse forstod at tilfredsstille og overtræffe Fordringerne. Det er en næsten uoverskuelig Række af Pragtbind, der er udgaaet fra Cléments Værksteder, og hans Hjælp blev næsten altid paakaldt, naar et Værk skulde udstyres paa en særegen elegant Maade. Han har saaledes, for blot at nævne nogle Eksempler, leveret Bindene til Traktaterne med Stormagterne i Anledning af Kong Georgs Tronbestigelse, til Prinsesserne Alexandras og Dagmars Ægteskabskontrakter saavelsom til Kronprinsens og Kronprinsessens Ægteskabskontrakt og til den reviderede Grundlov. Han indbandt det Bibliotek, der var en af Brudegaverne til Prinsesse Alexandra, saavelsom en Del af det lignende Bibliotek, der blev givet i Brudegave til Prinsesse Dagmar. Men ved siden af, at Clément saaledes tilfredsstillede sit Fags kunstneriske Fordringer, glemte han ikke dets tekniske. Det var

maaske i Anledning af en Proces, han som Lavets Oldermand havde arvet efter sin Forgænger Rasch, der paa Lavets Vegne havde lagt Sag an mod et herværende Boghandlerfirma, som havde ladet Chr.K.F. Molbechs Digtsamling »Dæmring« indbinde i Tyskland og derved formentlig forsyndet sig mod § 6 i de gamle Lavsartikler af 16. Maj 1685, at det »skal ganske være Boghandlerne og Bogtrykkerne forbudt ved nogen Bønhaser eller Svende eller Andre, som ikke er i Lauget, nogen Bøger at lade indbinde, men hvis de behøver noget at lade indbinde, at de lade det gøre ved Mestrene i Lauget« - en Sag, som Bogbinderlavet for Resten tabte - at Clémens Opmærksomhed blev henledet paa de Maskiner, som i Udlandet anvendtes i hans Fag. Han var den første, der indførte Bogbindermaskiner hertil, og anviste saaledes ogsaa i den Retning Vejen i sit Fag. Clémens Værksted i Aabenraa, skraas overfor Reformert Kirke, var derfor ogsaa det største Værksted her i Byen, og da han den 1. November 1869 fejrede sit 25-Aars Jubilæum, hædret af sine Kaldsfæller, sine Medarbejdere og sine Venner, kunne han skue tilbage paa en smuk og betydningsfuld Virksomhed, der ikke blot havde stillet ham i Spidsen for hans Lavsbrødre som Oldermand - fra den 19. Januar 1855 - og Universitetsbogbinder - fra den 24. Maj 1856 - og forskaffet ham talrige Udmærkelser paa de Udstillinger, hvori han havde deltaget, men tillige havde samlet en Kreds af omtrent 20 Arbejdere omkring ham.

Som man kan sige sig selv, var Clément altsaa en virksom Mand, og hans Virkelyst lod ham ikke begrænse sig indenfor hans private Kreds, men bragte ham ogsaa til at interessere sig for hele Haandværksstandens fælles Anliggender. Hans Tilbøjeligheder bragte ham til at slutte sig til den Side af Udviklingen, der var repræsenteret i Haandværkerforeningen, og han blev i 1856 Medlem af denne Forenings Bestyrelse. Det var navnlig Foreningens Lotteri, af hvilket han var Medbestyrer, som han ofrede sin Interesse, samt den ved Hjælp af Lotteriet oprettede, storartede Stiftelse »Alderstrøst«, for hvilken han nærede en levende Interesse. Med Rette har derfor Clémens Buste faaet Plads i denne Bygning, ligesom det ogsaa var fuldt beføjet, at Haandværkerforeningen rejste et Mindesmærke paa hans Grav.

Desuden var Clément ogsaa fra 1860 Medbestyrer af Stiftelsen for trængende Haandværksmestre og deres Enker. Men der er tillige en anden Virksomhed, som er udgaaet fra Haandværkerforeningen eller dens Mænd, for hvilken Clément nærede den varmeste Interesse; det er Haandværkerundervisningen og det »techniske Institut«. Fra den 1ste April 1859 var han Formand i det tekniske Selskabs Bestyrelse, indtil dette paa Generalforsamlingen d. 30. Jan. 1876 gik op i det nye tekniske Selskab. Han var i denne Stilling en trofast Støtte for Skolens Opretter Lassenius-Kramp, og han har med stedse redebon Vilje ofret en betydelig Del af sin Tid og Kraft paa denne Sag, for hvilken han nærede en levende Interesse, og som han med al den Energi og Myndighed, der laa i hans Væsen, ikke vilde slippe, før han vidste den i sikker Havn. Det kan endnu tilføjes, at Clément til sin øvrige Virksomhed ogsaa føjede den, at være Graver ved Reformert Kirke; han har sat sig et smukt Vidnesbyrd om, at han ogsaa ofrede denne Gren af sin Virksomhed sin Interesse ved et fortjenstfuldt, med megen Møje samlet Arbejde, han i 1870 udgav paa Fransk om Kirken og Menigheden. Som Paaskønnelse af hans Virken tildeltes der ham d. 1. Februar 1870 Fortjenstmedaljen i Guld.

I sit Hjem levede han et lykkeligt Ægteskab med sin Hustru Sara Elisa Petrine Nielsen, til hvem han blev ægteviet den 15. Juni 1854.

Clément døde, efter nogen Tids Sygdom, d. 15. April 1877 og blev under stor Deltagelse begravet fra Fransk Reformert Kirke. En stor Kreds af Venner sagde ham her det sidste Farvel, og Bogbinderlavet henlagde en Sølvkrans paa hans Kiste.« DBT 13/1901-02.

I Laugets regnskab for påske kvt. 1877 anføres udgiften til Dragsteds regning for sølvkransen til Cléments kiste med 180 kr., derudover i begravelsesudgifter 15 kr.

»Sara Elise Petrine Clément.
Mandag den 6. November [1911] afgik Universitetsbogbinder D.L. Cléments Enke ved Døden uden noget egentlig Sengeleje. I Løbet af et Par Dage svandt Kræfterne, og som Lyset, der savner den fornødne Kraft og Næring, udsluktes Livet paa den alderstegne Dame, der i Dag d. 18. Novbr. kunde have fejret sin 100-aarige Fødselsdag. Hvor sent end Døden indfinder sig, kommer den dog altid som en Overraskelse; ingen af de nærmeste tænkte paa nogen forestaaende Fare, og fra Bogbinderlaugets Side var man alt i Gang med Forberedelserne til at fejre Fru Clément nævnte Højtidsdag. Det var selvfølgelig vor Agt at hellige Fødselsdagsbarnet et Nummer af »Dansk Bogbinder-Tidende«, og hosstaaende Interiør blev fotograferet nogle Dage forud i samme Anledning. Som hun sidder dér i Stolen, traf man hende jævnligt og som Regel forsynet med en Strikkestrømpe. - Da vi atter aflagde et Besøg i den bekendte Ejendom i Aabenraa for at supplere vore Oplysninger til Bladet med endnu flere, fandt vi Stolen tom, Strikkestrømpen laa i Vinduet - de spinkle, men flittige Hænders Arbejde var endt - to Timer forinden havde den noble og elskværdige Fru Clément udaandet. - Ved den allerede med Blomster smykkede Dødsseng sad hendes trofaste Husbestyrerinde, Enkefru Marie Sørensen, der havde tjent afdøde i 34 Aar; hun var overvældet af Sorg over Adskillelsen.

Fru Clément, der er født her i København den 18. November 1811, er Datter af Uhrmager Jonas Nilsson (* i Vixiö i Sverrig 1784, † 6/9 1838) og dennes franskfødte Hustru, Marguerite Hermann (*1780, † 25/11 1841) hvis Slægt indvandrede her i Landet ved Revolutionens Udbrud i Frankrig.

16 Aar gammel kom Sara, som hun dengang kaldtes, i Huset hos den franske Præst, J.A. Raffard, hos hvem hun i Løbet af 12 Aar nød en udmærket Opdragelse og Uddannelse i Sprog, specielt Fransk. Denne Uddannelse, der blev af overordentlig stor Betydning for hendes Fremtid, var næppe naaet uden ad denne Vej; thi Faderens Indtægter var kun smaa. I 1839 fik hun Ansættelse som Guvernante i Stamhuset Egholm ved Roskilde, hvor hun virkede i samfulde 15 Aar; hun var meget afholdt og vandt sine Elevers fulde Tillid og Hengivenhed for hele Livet. Det var gensidig Sorg, da Afskedsstunden nærmede sig. - En plan om at blive optaget i et greveligt Hus maatte hun opgive - paa Grund af en pludselig Bestemmelse om at holde Bryllup med Bogbinder og Graver ved fransk reformert Kirke, Daniel Louis Clément. Vielsen fandt Sted den 15. Juni 1854.

Hun var lykkelig i sit Ægteskab og var sin Mand en trofast Støtte; naar derfor Clé-

ment vandt Hæder og Anseelse i rigt Maal, maa en del af Æren ogsaa tilskrives hans højtbegavede og fordringsløse Hustru.

Det er nu over en Menneskealder siden, at vor skattede Kollega døde, det vil derfor sikkert være af Interesse i nogle biografiske Oplysninger ogsaa at mindes ham. Han tilhørte en fransk reformert Familie, der i 1685 forlod Piemont og tog Ophold i Hessen. Faderen, der var Handskemager (* 12/2 1787, † 12/4 1843) bar Navn som Sønnen og blev 1815 kaldt her til Landet af Handskefabrikant Mattet i Randers, hvorfra han senere drog til Aalborg. Moderen var Marie Elisabeth, f. Busse (* 11/4 1791, † 27/4 1850). Clément fødtes i Aalborg d. 15. Juni 1820. Da Familien flyttede til København, kom han i Lære hos Bogbinder M. Friis, blev udskreven som Svend 29/5 1841 og løste allerede Borgerskab 9/8 1844. Embedet som Graver arvede han Aaret forud ved sin Faders Død. Fra den 19/1 1855 til sin Død var han Oldermand for Kjøbenhavns Bogbinderlaug. Den 24/5 1856 fik han Titulatur som Universitetsbogbinder, samme Aar blev han valgt til Næstformand i Haandværkerforeningen og virkede meget for dennes Industrilotteri og Stiftelsen »Alderstrøst«. Fra 1856-76 beklædte han Posten som Formand for det tekniske Selskab, der forestod det tekniske Institut, og var endvidere Medlem af Bestyrelsen for Stiftelsen for trængende Haandværkere og deres Enker. Han interesserede sig levende for vort Fags Udvikling; han var saaledes den første, der indførte Brugen af Maskiner, og viste ved mange Lejligheder Prøver paa sjældent fint og kunstnerisk udført Bogbinderarbejde, han selv havde præsteret. Den 1. Februar 1870 erholdt Clément Fortjentsmedaillen i Guld.

Samme Aar udkom paa Hagerups Forlag en af Clément forfattet personalhistorisk Bog med Titel: Notice sur l'Eglise réformé francaise de Copenhague. Bogen blev rosende omtalt i Berlingske Tidende den 3. August 1870.

I Clements Virksomhed er i alt uddannet 22 Bogbindere; af disse erholdt 5 Udmærkelse, 2 Sølvmedaille og 4 Ros for deres aflagte Svendeprøver.

Clément døde den 15. April 1877. En Sølvkrans med følgende Indskrift smykkede hans Baare: D.L. Clément d. 22. April 1877 Venligst Minde fra Laugs-Brødre.

Da Ægteskabet var Barnløst, blev Forretningen afstaaet til Hr. Immanuel Petersen, der fortsatte Forretningen efter Grundlæggerens Principper.

Fru Clément førte som Enke en noget tilbagetrukken Tilværelse, men nærede stedse en stor Interesse for Faget og hendes afdøde Mands Venner, hvem hun ofte lod forespørge til. Hendes Helbred var, naar medtages den daarlige Hørelse og det svækkede Syn, upaaklagelig. Hun var glad og tilfreds og viste stor Kærlighed mod sine Omgivelser, hun var derfor skattet og afholdt af mange. Hendes højeste Ønske var i den senere Tid, at Dagen i Dag - hendes 100-aarige Fødselsdag - maatte glide stille og ubemærket hen. - Hendes Ønske blev opfyldt ved Døden.«

[Herefter følger beretning om en sørgehøjtidelighed i hjemmet og begravelsen.] DB 3/1911-12

»C. interesserede sig levende for bogbinderkunstens udvikling herhjemme og var den første herhjemme, der indførte brugen af maskiner. Han optog den engelske metode at lave løse shirtingsbind der blev pressetrykte og indhængte. Han viste ved mange lejligheder udmærkede prøver på sjældent fint og kunstnerisk udført bogbinderarbejde,

bl.a. de bind han leverede til den bogsamling der var en af brudegaverne til prinsesse Alexandra fra det danske folk 1863.« EDW. C.J. WOLF/DBL

»Om Cléments faglige kvalifikationer er der talt og skrevet så meget. Det er såre naturligt, for han var en mand, der kom til at betyde meget for sit fags fremgang og udvikling. Af de talrige skønne ting, der udgik fra hans værksted, skal nævnes traktaterne med stormagterne i anledning af kong Georgs tronbestigelse, ægteskabskontrakterne til prinsesserne Alexandra og Dagmar og den reviderede grundlov. Han indbandt også det bibliotek, der var en af brudegaverne til prinsesse Alexandra, samt størstedelen af en lignende gave til prinsesse Dagmar. Det drejede sig om flere hundrede værker i kostbare bind. Et album med fotografiske gengivelser af Thorvaldsens arbejder indbundet i guld og emaille kostede alene 8500 rdl.

Også på andre felter varetog Clément store faglige opgaver. I 1855 var han blevet laugets oldermand og havde fra sin forgænger arvet en sag, som lauget havde anlagt imod en forlægger, der havde ladet Molbechs digtsamling »Dæmring« indbinde i Tyskland og derved formentlig forsyndet sig imod § 6 i de gamle laugsartikler af 1685. Lauget tabte denne sag, men herved blev Cléments opmærksomhed rettet mod de maskiner, man i udlandet begyndte at anvende i faget. Han var den første, der indførte sådanne maskiner, ligesom han også var den første bogbinder, som organiserede forlagsarbejdet. Værkstedet i Aabenraa, skråsovenfor Reformert Kirke, i det smukke hus, der endnu bærer D.L. Cléments navn, var på den tid, med ca. 20 svende, byens største. Kort efter Haandværkerforeningens stiftelse gik Clément ind i bestyrelsen og førte en vældig, men forgæves kamp for at hindre næringslovens indførelse. Han var ordfører for deputationen, der den 29. November 1857 gav møde på Frederiksberg Slot, hvor den afleverede en adresse, der gav udtryk for den uro og bekymring, som næringslovforslaget havde spredt i vide kredse.

Nævnes skal også Cléments interesse for håndværkerundervisningen og Det tekniske Selskab, hvis formand han var.« [OSWALD JANNER] DBT 7/1953

Den nævnte retssag om et forlags indbinding af en dansk bog i Tyskland er yderligere refereret i Arthur G. Hassø: Den danske Boghandlerforenings Historie, 1937, samt i en artikel af D. Paulli i FF VII, 1961. I Laugets regnskab for påske kvt. 1857 anføres sagens udgifter med 273 rdl. 3 mk. 5 sk., hvoraf 54 rdl. var udbetalt til procurator Levinsen, honorar til etatsråd Blechingberg 219 rdl. 3 mk. 1 sk. Restbeløbet 219 rdl. skulle indsamles ved frivillige bidrag på en liste, betragtet som lån, der efter lodtrækning tilbagebetaltes.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 3 linier i ramme af »perler« (små cirkler halvt blanke, halvt forgyldte: Indbunden hos/ D.L. Clément,/ Aabenraa 217. På bagpermens inderside nederst til venstre. Etiket kan forekomme uden ramme og adresse.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 3 linier i ramme af 4 runde punkter i korsform, eller 4 ruder i rudeform, eller bred guldlinie: Indbunden hos/ *D.L. Clément,*/ Aabenraa Nr. 217. Samme placering.

Rektangulær etiket, rosa, lysegråt eller lysegult papir, sort tryk, 3 linier i ramme:

D.L. Clement, / Bogbinder./ Aabenraa No. 230. Samme placering, papir kan være afstemt efter forsats. Denne type findes også med adressen Aabenraa No. 218.

Oval etiket, hvidt, lysegråt eller lysegrønt papir, sort tryk i kringleslynget bånd på linieret baggrund: CLEMENT/ No./Bogbin-der/ 27/ Aabenraa/ Samme placering, papir kan være afstemt efter forsats.

REF.: Borgerskabsprotokol, Kirkebog Fransk Reformert, Nielsen, DBL, Hannover, Nyrop, Matzen, Krak 1940 (portr.), Hassø, FF 1960-61*, 2002*, Vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1885, N.P. Jensen: Københavns Skydeselskabs Medlemmer, 1904*, FFB Beretning 1915-16, DBhT, NBhT, DBT 11/1901-02 (portr.), 3/1911-12 (portr.), 3/1944-45 (portr.), 7/1953, Industriforeningens Qvartalsberetning 13/1853, CPN, LI

Om værkstedets fortsatte historie se **Petersen, Imm.**

Cohen, Hirsch

Cohen, Hirsch, født - - -; død 21.01.1807 i København; begr. Mosaisk Nordre kgd. • Søn af - - - • Gift med Gertrud [Gutrat] - - -; død 10.11.1816 i København; begr. Mosaisk Nordre kgd.

Lærested ukendt. Uden borgerskab. Bogbinder og kunstner.

1816 Vognmagergade 185

Boets effekter vurderet til 8 rdl. 2 sk.

REF.: Udskrift af Skifteprotokol, Margolinsky.

Comælius, C. **Udenbys mester**
Aalborg 1748-

Comælius (Comalius, Comelius, Comoelius], Carl, født - - - i Jönköping; død - - - • Søn af - - -

Antagelig udlært i Sverige. Ankom fra Göteborg til Kbh. 28.03.1734, svend hos P. Lyman.

Etableret i Aalborg før 1748?

Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 08.01.1748, betalte kvartalspenge 1748-nytårs kvt. 1751.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

06.04.1750 Østrup, Lars Christensen / indskrevet 08.01.1748 for 4 år
13.01.1755 Dahl, Niels Nielsen
01.08.1765 Munck, Jens / indskrevet 02.11.1761 for 4 år fra St.Hans kvt.

Sammen med Peter Christian Holm, Hans Hendrik Schnell og Christopher Wille får han løfte om, at der fremover kun skal være fire bogbindere i Aalborg, dog må de tre

[unævnte] fattige bogbindere fortsætte så længe de bor i byen og kan ernære sig. Kgl. Missiv 31.05.1748.

REF.: Danske Kancelli Jyske Tegnelser 1748 f. 191, Nielsen, CPN, LI.

Cortsen, N. **Udenbys mester**
Randers 1794-1853

Cortsen, Niels, født ca. 1774 i - - -; død af alderdomssvækkelse 83½ år gl. 11.05.1853 i Randers, begr. 17.05.1853 (Randers Hospital). • Søn af - - - • Gift 1. 14.12.1796 i Randers/Skt.Morten i brudgommens iboende sted efter kgl. vielse-brev af 12. novembr. 1796 med Else Margrethe Tørsleff, født ca. 1760 i - - -; død 45 år gl. 19.07.1805 i Randers, begr. Skt.Morten. • Gift 2. 25.11.1805 i Kbh./Petri med Johanna Catharina Unger. Forlovere grosserer R. Cortsen, Nyhavn og bager Carl Heiden. Født i Kbh./Petri 12.08. 1777; død 73½ år gl. 13.02.1846 i Kbh., begr. 17.02.1846 Trinitatis. Datter af kgl. pensionist Johann Christian Leberecht Unger og Catharina Rolof/Rolf.

Udlært af F.F. Berlin, Randers, 21.10.1793. Ved Folketælling 1787 læredreng hos samme. Ankom fra Randers til Kbh. 28.04.1794, svend hos mad. Barkies.

Ved Kgl. Missiv af 10.10.1794 må han nedsætte sig i Randers som bogbindermester. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 30.01.1795, betalte kvartalspenge 1795-99.

Vestergade 24, matr.nr. 226

Folketælling 1801 uden adr.: Niels Cortsen, 30 år, bogbinder, Else Margrethe Tørsleff, 37 år, hans kone, Ane Kirstine, 2 år, Johan Conrad Buthner, 53 år, enkemand, bogb.-svend, Lars Christian Boserup, 15 år, læredreng, Nicolau Strands Haderup, 13 år, læredreng, Maren Nielsdatter, 26 år, tjenestepige, Søren Jensen, 31 år, frimand, gevorben dragon ved Jydske Regiment lette dragoner, Johan Friderich Wandahl, 30 år, Cornet ved Jydske Regiment lette dragoner, Thomas Madsen schiftved, 22 år, dragon ved Jydske Regiment lette dragoner, Cathrine Holmstrup, 29 år, ugift, logerende.

Folketælling 1840 Øster Grave 303: Niels Cortsen, 70 år, enkemand, bogbinder, logerende hos enken Christiane Kock.

Folketælling 1840 Kbh. Gothersgade 330, 2. sal: Johanne Cathrine Cortsen fød Unger, 68 år, enke, Amalie Cortsen, 38 år, ugift, begge er i huset hos major ved Borgerligt Infanteri Just Andreas Weck, 62 år [gift med Juliane Caroline Unger].

Folketælling 1845 og 50: Niels Cortsen, almisselem på Randers Hospital, 75 / 80 år.

Folketælling 1845 Kbh. Gothersgade 330, 2.sal: Johanne Cath. Cortsen, 72 år, enke, Amalie Cortsen, 42 år, ugift, begge i huset hos oberstlieutenant Just Andreas Weck, 67 år, lever af sine midler.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

16.07.1804 Haderup, Nicolaj Strandts / indskrevet 15.04.1799 for 7½ år fra påske kvt.

INDSKREVET LÆREDRENG:

15.04.1799 Boserup, Laurits Christian Borregreving / for 7½ år fra påske kvt.

TILREJST SVEND:

31.04.1798 Lohmann, Ditlev Frederik / kom fra København

Udsendte katalog over lejebibliotek 1801, solgt ved auktion 23.12.1801. Optaget 1811 i Randers Byes ældre Kjøbmands Liig-Laug, udtrådt 1821. Virkede senere som markinspektør.

REF.: Danske Kancelli Jyske Tegnelser 1794 f. 92, CPN, LI, kirkebog Petri-Trinitatis-Randers Skt. Morten, FT 1787-1801-1840-1845-1850, Ilsøe: Biblioteker, Sejr, Henning Hall: Randers Byes ældre Kjøbmands Liig-Laug, Randers 1993.

Davidsen, Niels

Davidsen, Niels Christophersen, født i Kbh. ca. 1752; død af nervefeber 47 år gl. 12.11. 1799 i Kbh., begr. 17.11.1799 Nikolaj. • Søn af - - - • Gift 03.11.1797 i Kbh./Nikolaj med Birgitte Cathrine Kiersgaard; gift 2. 18.09.1801 i Kbh./Nikolaj (i huset hos brygger Selstrup) med Christian Matthissen. Født ca. 1772 i - - -; død af brystsyge 33½ år gl. 02.01.1805 i Kbh., begr. 06.01.1805 Nikolaj. Datter af marskandiser Christen Kiersgaard og Maria Nielsdatter.

Udlært af C.G. v. Fenden, Kbh., 11.05.1767-01.11.1773.

Indtegnet til mesterstykke 11.10.1784. Mesterstykke forevist Magistraten, for godt befundet og medlem af Bogbinderlauget 23.11.1784. Borgerskab 29.11.1784.

1787 Østergade 15
1794-99 Østergade 47
1800-01 Østergade 47, bogbinderenke
1801 Christen Bernikowstræde 302

Overtaget 1801 af Chr. Matthiessen ved ægteskab med enken.

Folketælling 1787 Østergade 15: Niels Davidsen, 33 år, ugift, bogbinder, Holger Johnsen, 31 år, bogb.svend, Simon Lilholm, 14 år, læredreng.

Folketælling 1801 Christen Bernikowstræde 302: Johanne [!] Davidsen, 30 år, bogb.enke, Henrik Lynge, 20 år, bogb.svend, Christian Böhme [Bøhm], 31 år, bogb.-svend, Christian Meierup, 15 år, læredreng, Amalie Egsteen, 19 år, tjenestepige, Kirstine Sunderbye, 21 år, til leje [?]

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

20.04.1795 Gronnemand, Jørgen / indskrevet 19.01.1789 for 6 år
21.01.1799 Spendrup, Jens Peter / indskrevet 26.10.1795 for 4 år
13.10.1800 Lynge, Heinrich Berendt / indskrevet 18.01.1796 for 5 år, mester i Kbh. 1805

INDTEGNET LÆREDRENG:

11.07.1785 Frandsen, Johan Christian / for 5 år

Lillholm, Simon Nicolaus / indskrevet 27.04.1789 hos D. Fraun
13.10.1800 Meyerup, Christian / overgået til C. Matthisen, udlært 27.10.1806

TILREJST SVEND:

12.11.1786 Jonsen, Hallgrim / kom fra Hamburg, hjemsted Island
19.08.1797 Müller, Joh. Christ. / Odense, Magdeburg

Altgesell 15.04.1776, 12.04.1779 og 12.01.1784. Bisidder i lauget 1795-98.

Ifølge gensidigt testamente af 06.11.1799, kgl. konf. 29.11.1799, skulle den længstlevende hensidde i uskiftet bo og i tilfælde af nyt indgået ægteskab beholde samme mod at betale 10 rdl. til den afdødes arvinger. Skifte foretaget 19.09.1801, sluttet 29.08.1803. Ingen børn.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Nikolaj, Vejviser, skifteudskrift, FT 1787-1801, CPN, LI.

Decher, Carl

Decher, Carl, født - - -; død - - -.

Ukendt lærested.

Herbergsfader 1695.

REF.: CPN, LI.

Diedrich, Johan

Diedrich, Johan, født - - -; død - - -.

Ukendt lærested.

Svend, udrejst til Lübeck 1667.

REF.: Rockstroh.

Diephorst se **Duphorst**

Dirich, Johan

Dirich, Johan, født - - -; død - - -. Muligvis samme som Johan Diephorst/Duphorst/ Dixwurst/ Hollender?

Ukendt lærested.

1633-34 København?

Sophie Brahes Regnskabsbog, 1633: »Betalt Johann Dirich bogbinder 6 sldlr.«

REF.: Sophie Brahe.

Disseldorph se **Teschendorph**

Dixwurst, Johan

Dixwurst, Johan, født - - -; død - - -.

Ukendt lærested.

Arbejdede som bogbinder 1657 ved Peder Jensen Morsings universitetsbogtrykkeri, boghandel og bogbinderi. »Bogbinder Hans Schal, rimeligvis paa samtlige Bogbinderes Vegne, stævnede ham for at have antaget til Bogbinder en gift Mand Johan Dixwurst, som ikke boede i hans Hus og ikke var i Lauget; men da Kongebrevet, ifølge hvilket Morsing skulde holde et perfekt Bogbinderi, blev Schal forelæst, erklærede han at ville tage det ad referendum for de andre Bogbindere; hvormed Sagen synes at være falden hen.«

REF.: Stolpe I, 181 (Konst.Fhdlpr. 31 Januar, 7 Marts, 9 Maj 1657.), Ilsøe.

Dost, F. R.

Dost, Heinrich Ferdinand [Friederich] Rudolph, født i Halle/Saale 01.01.1800; død - - - • Søn af - - -. • Gift 1. 02.03.1830 i Kbh./Petri ved kongebrev af 16.02.1830 i huset hos Dr. Johannsen med Anne Sophie Bang, født 22.04.1799 i Kbh.; død i barselsseng 26.01. 1832 i Kbh., begr. 30.01.1832 Petri/Ass.kgd. Datter af skomager - Bang og Ane Marie - - -. Forlovere skrædermester J.A. Ritter og snedkermester F.C. Flygenring. • Gift 2. 06.11.1835 i Kbh./Petri ved kongebrev af 03.11.1835 i huset hos Dr. Johannsen med Ellen Katharine Wandrup, døbt 11.04.1804 i Tårnholm/Korsør; død af kronisk hjernesygdom 53 år gl. 08.08.1857 i Kbh., begr. 16.08.1857 Petri. Datter af gartner Wandrup og - - -. Forlovere skrædermester J.A. Ritter, Store Brøndstræde 97 og knapmagermester A.S. Nissen, Klædeboderne 4.

Borgerskab 27.09.1828 som foutteralmager og tillige ved allerhøjeste priviligium af 16.09.1828 som fabrikant af mandshatte af silkeflor. Fritagelsesbevis for borgerlig militærtjeneste.

1829-53 Gothersgade 5
1854-59 Gammel Mønt 166
1860-62 Gammel Mønt 35 (nummerændring)

Folketælling 1834 Gothersgade 5 st.: Rudolf Dost, 35 år enkemand, silkehattefabrikant, husejer, Caroline Dost, 4 år, Catharine Wandrop, 30 år, ugift, syjomfru hos ovennævnte.

Folketælling 1840 Gothersgade 5, 1.sal: Ferdinand R. Dost, 41 år, silkehattefabrikant, Ellen C. Wandrup, 36 år, hans kone, Johanne C.F. Dost, 10 år, Amalie S.C. Dost, 3 år, Louise M. Dost, 1 år, Ane M. Falsløv, 43 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Gothersgade 5, 1.sal: Rudolf Dost, 46 år, silkehattefabrikant, Catharine Wandrup, 41 år, hans kone, Caroline Dost, 15 år, Amalie Dost, 8 år, Mathilde Dost, 6 år, Louise Dost, 4 år, Ane Gotlibsen, 32 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Gothersgade 5 st.: Frederich Rudolph Dost, 51 år, hattemagermester, Catherine Wandrup, 46 år, hans kone, Amalie Dost, 13 år.

Folketælling 1855 Gammel Mønt 166 st.: Ferdinand Rudolph Dost, 56 år, silkehattefabrikant, Catharina Wandrup, 51 år, hans kone, Amalie Sophie, 18 år, Johanne Frederikke Caroline, 25 år, fraværende i St. Petersborg.

Folketælling 1860 Gammel Mønt 166 st.: Fred. Rudolph Dost, 61 år, enkemand, hattefabrikant.

TILREJSTE SVENDE:

05.04.1831 Rabitz, Ernst

00.05.1832 Crull, Ferdinand Carl August / hjemsted Lübeck

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Petri, kopulationsprotokol, vejviser, FT 1801-1834-1840-1845-1850-1855-1860, CPN.

Dreyer, C. C.

Dreyer, Christian Caspar, født 28.05.1825 i Kbh./Petri ; død 22 1/6 år gl. af lungesvindsyge 04.07.1847 i Kbh., begr. 08.07.1847 Gl.St.Petri/Monumentlinien nr. 8. • Søn af urtekræmmer, senere varemægler Hector Friederich Dreyer (d. 26.12.1869) og Anna Catharina Lange (d. 13.05.1873).

Udlært af J.F. Milo, Kbh., 27.01.1840-22.04.1844. Ved Folketælling 1840 lærling hos Milo, Trompetergangen 118. Ankom til Odense 18.06.1845 og 04.12.1845.

1847 Lavendelstræde 91

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Petri, FT 1840, CPN, LI.

Dreyer, H. F.

Dreyer, Hector Frederich, født 14.10.1823 i Kbh./Petri; død 22 5/12 år gl. af brystsyge 18.03.1846 i Kbh., begr. 24.03.1846 Gl.St.Petri/Monumentlinien nr. 8. • Søn af handelsbetjent, senere varemægler Hector Friederich Dreyer (d. 26.12.1869) og Anna Catharina Lange (d. 13.05.1873).

Udlært af H.G.C. Thortsen, Kbh., 13.07.1839-22.04.1844. Ved Folketælling 1840 boende hos forældrene, Lavendelstræde 91

1846 Lavendelstræde 91

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Petri, FT 1840, CPN, LI.

Duphorst, Johannes

Duphorst (Diephorst), Johannes (Johan), født - - -; død - - -.

Betalinger fra Rentekammeret:

17.10.1631 For et års regnskab med tilhørende biregistre og andre bøger af K.M.s Rentecammer fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1630 han har indbundet for K.M., 22 rdl.

14.12.1631 Fore en del nye og gamle bøger han har indbundet i K.M. Det danske Kancelli, 11½ rdl. 32 sk.

10.09.1632 Givet Johan Diephors for et års indægt og udgift med tilhørende biregister fra 1 Maj 1630 og til 1 Maj 1631 han har indbundet i læder og pergament til K.M.s Rentecammer, deslige for en del bøger og beskåret papir han fra 27 Sept. 1631 og til 2 Maj 1632 har indbundet til Rentemesteren, 26 rdl.

07.06.1633 For to »teigne bøgger« han har indbundet og forfærdiget og som Tilsynsmanden udi K.M.s Børnehus skal bruge »ad teigne udi huis Uld han dersammesteds udleverer,« 2½ rdl. 16 sk.

21.09.1633 For 11 bøger han har indbundet i hans eget læder i hvidt, rødt og grønt Pergament udi det danske Kancelli, ligeledes beskåret 12 bøger papir der og forgyldt det, samt udflikket en gammel bog, 13½ rdl. 16 sk.

28.12.1633 For en del nye bøger han på forskellige tider af hans eget pergament har indbundet på K.M.s Rentecammer, beregnet fra 3 Aug 1632 og til 20 Sept. 1633, 12½ rdl. 16 sk.

24.06.1634 For en del bøger han har indbundet i pergament på Bremerholm fra 3 Maj 1631 og til 9 Febr. 1634, 18 rdl.

24.11.1634 Indbundet 8 store og 2 små registerbøger for K.M., 15 rdl. 32 sk.

13.02.1635 For nogle små og store skrivekalendere han har indbundet i brunt læder og forgyldt så vel som indbundet i rødt pergament, som skal bruges i Rentemesterens eget Cammer, 6 rdl.

09.07.1635 For adskillige bøger og regnskaber han har indbundet her på K.M.s Rentecammer udi hans eget læder og pergament på »underschedlige« tider, 25 rdl. 32 sk.

22.09.1635 For en del bøger han af sit eget læder og pergament har indbundet, deslige papir beskåret, som er blevet forbrugt udi K.M.s Danske Kancelli, 11½ rdl.

28.05.1636 For indbinding af 4 bøger til Skriverstuen på Bremerholm, 3½ rdl. 1 ort.

14.12.1636 Før bøger, han fra 12 juli 1635 og til 21 Sept. 1636 har indbundet af sit eget pergament i det danske Kancelli, Raadstuen og Rentekammeret, 55 rdl.

22.03.1637 For adskillige »Theignebøgger, Maanidtz Registrere och Calender« han har indbundet til K.M.s Rentekammer, 13 rdl. 32 sk.

12.04.1637 For tre registerbøger han har indbundet i hvidt kalveskind til Bremerholms behov, 2 rdl.

Sophie Brahes Regnskabsbog:

1634 Johan Hollender bogbinder i Kiøbenhaffnn 2 rdl. 10 sk.

1636 Betalt den hollennder bogbinder i Kiøbenhaffnn for 6 bøger i fløyell - for 14 bøger i pergament, er 7 rdl. 2 ort. 16 sk.

Bestalling som universitetsbogbinder 27.12.1656: Johannes Duphorst a typographo academiæ Petro Johannis Morsingio in bibliopegum Sora evocatus, til marts 1664.

REF.: Matzen, Brahe, udskrifter af Rentekammerregnskaber.

Dürendahl, Paul

Dürendahl, Paul, født i Østre Risør, Norge, 03.10.1762; død 19.03.1827 i Bramble, Norge. • Søn af kgl. vejer og måler Johan Dürendahl (d. 1781) og Anne Kieldsen (d. 02.09.1766). • Gift 1. 29.01.1790 i Kbh. med Martha Wilhelmi (29.09.1765-03.04.1804), datter af J.T. Wilhelmi. • Gift 2. 1811 med Gatharina Gjellebøl • Se slægtstavle ved **Kruse**.

Udlært af J.T. Wilhelmi, Kbh., 05.07.1779-07.07.1783 (skriver selv 08.01.1783). »Da nu min Fader, som var en født Kiøbenhavner, saae helst at hans Børn lærte en nyttig Profession, maatte jeg bequemme mig dertil, især da min Broder allerede havde talt med kongelig Hoff Bogbinder Johan Tobias Vilhelmi og havde faaet Løfte paa at han vilde tage mig som Dreng i Lære. Jeg kom da ned igien til Kiøbenhavn ved St. Hansdag 1779, blev antaget hos bemeldte Hr. Vilhelmi, og indskrevet som Læredreng. Accorden var denne: Jeg skulde slippe med 4 Aar, eftersom jeg havde lært noget Latin, men min Fader skulde holde mig med Kæder og Vask. Men disse Lære Aar vare mig overmaade sorrigfulde, da jeg slet ingen Lyst havde til Handværket, men en desto hastigere Lyst og Attraae opkom hos mig efter Studeringer, men denne var mig desto beklageligere, da jeg ikke kunde tilfredsstille den. - - - Om Dagen havde jeg som oftest min Bog inden for ved Barmen, at jeg ved forefaldende Leiligheder kunde betiene mig af den, men jeg maatte og derfor høre mange Bebreidelser af Svendene. - - - Da nu det længe forventede Aar 1783 kom, og mine Lære Aar vare udløbne, blev jeg af Oldermanden i de andre Mesteres Overværelse indskrevet som Svend og foreviiste denne Bibel, som er mit Svendestykke. Da jeg havde staaet hos min Mester i 14 Dage i Arbejde som Svend, indlogerede jeg mig hos ham i aarlig Kost og Logie.« FF 39

[Svendestykke i Kgl.Bibl.] Begyndte derefter at studere, sept. 1785 examen artium, 1786 examen philosophicum, 1789 teologisk embedseksamen, 30.10.1789 tildelt præsteembede i Ämbli, ordineret jan. 1790 i Frue kirke af biskop Balle, 1811 præst i Bramble.

En slægtning, Andreas Dürendahl, havde før 1778 privilegium på handel med uindbundne bøger i Kristiania, fra 10.07.1778 også indbundne.

REF.: Magasin 1/1991, FF 39*, Ilsøe, CPN.

Døvstummeinstituttet

Det kongelige Døvstummeinstitut, oprettet 17.04.1807.

Foruden undervisning i tegnsprog og mundaflæsning blev eleverne oplært i praktiske fag. Bogbinderi etableret 01.08.1855, under ledelse af H.C. Lerche jun. 1859-69, nedlagt 1871.

1807-23 Sølvgade 414
1823-39 Stormgade
1839- Kastelsvej

Udlærte svende ses ikke registreret.

Fog, Adolph / mester i Kerteminde 1844
Norrie, Johannes Richard / mester i Helsingør 1850, København 1858

»I Aaret 1805 stiftedes en Underviisnings-Anstalt udelukkende bestemt for døve og stumme Mennesker i Kiøbenhavn. I 1807 ophøiedes den til et kongeligt Institut, og den 17 April 1807 blev den forsynet med en kongelig Fundation, som fastsætter denne Stiftelses Grundlove, hvortil blev anviist et smukt og beqvemt Locale af en frie og sund Beliggenhed; Læresalen, Arbeidsværelser, Børnenes Sovekamre, Betientenes Boeliger findes i den samme Bygning, som desuden har en rummelig Gaard og Have til Børnenes Nytte og Fornøielse. Denne Stiftelses Hensigt er at være en Opdragelses-Anstalt, hvor de Døvstummes moralske og physiske Anlæg til den mueligste Fuldkommenhed udvikles, saa at de kunde blive nyttige Medlemmer af Borgersamfundet. De, som optages i Stiftelsen, kunde følgelige ikkun saa længe nyde Ophold og Underviisning i den, som deres Opdragelse vedvarer. Den kongelige Fundats fastsætter at døvstumme Drengebørn, som optages i Stiftelsen, maae ikke være under det 8de og ikke over det 14de Aar; Pigebørn derimod, hvis Siæle-Evner almindelig udvikles tidligere, kunde optages, naar de have fyldt deres 7de Aar.

De Døvstumme undervises i Stiftelsen i at tale, ikke allene Tonesprog, men ogsaa ved Gebærdetegn, hvori de, som ere vante til at underholde sig med dem, kunne bringe det til en beundringsværdig Fuldkommenhed; i at skrive, i at læse og forstaae hvad er trykt eller skrevet; i Regnekonsten; i Tegnekonsten; i nyttige Haandarbeider; i det menneskelige Selskabs Love og Indretninger; i Jordens Beskrivelse og Menneskeslægtens Historie; i Sædelærens Grundsætninger og de almindelige Begreber om Ret og Uret, og endelig i den christelige Troe, indtil de kunde ansees værdige at antages til Confirmation, hvormed deres Underviisning fuldendes.

Ved Begyndelsen af det sidste Aar under den Døvstummes Ophold ved Stiftelsen, bestemmes hans tilkommende Næringsvei, hvilket hans Forældre eller Formyndere, Stiftelsens Forstander og den Døvstummes egen Tilbøielighed afgiør. Det døvstumme Drengebarn sættes derefter i Lære hos en Konstner eller Haandværker, og den halve Tid af Dagen anvendes paa hans Oplæren heri, medens hans Underviisning i Stiftelsen fortsættes i den øvrige halve Deel. Døvstumme Piger abringes i en passende Levevei; alle blive under Forstanderens Formynderskab, efter deres Forældres Villie, og uden for Kiøbenhavn træder Præsten i det Sogn, hvor den døvstumme Dreng eller Pige opholder sig, i Forstanderens Sted. Forældre, Frænder eller Venner af Døvstumme, som ønske disses Optagelse i Stiftelsen, maae derom give Ansøgning til det kongelige danske Cancellie, ledsaget med Attester fra vedkommende Sognepræst, om at den Døvstumme

giver Tegn til at besidde almindelig Menneskeforstand, samt fra vedkommende Læge om at han er af god Helbred, og foruden hans Døvhed ikke er beladt med nogen Sygdom. De aarlige Prøver af Eleverne i det kongelige Døvstumme-Institut, og den Fremgang, de derved vise i deres Kundskaber, giver det meest grundede Haab, at disse Ulykkelige vil dannes til virksomme, nyttige Medlemmer af Samfundet.« Callisen

I 1809 var der 10 drenge, 9 piger og 5 lærere ved instituttet.

REF.: Døvstummeinstituttets Jubilæumsskrift, 1907, H. Callisen: Physisk Mediziniske Betragtninger over Kiøbenhavn, bd. 2, 1809, Trap.

Eckarius, Daniel

Eckarius [Eskarius], Daniel, døbt 06.08.1714 i Kbh/Petri; død - - - • Søn af Daniel Ekarig og Gertrud Catharina Kögel.

Udlært af Lars Graa, Kbh. 07.07.1732. Ankom fra Lübeck til Kbh. 06.10.1736, svend hos L. Fenniger. Ankom fra Anclam til Greifswald 20.09.1740.

»Anno 1736 d. 31 October gab Mons. Daniel Eckarius sein Meister Jahr an«

REF.: Egenhændig indførsel i Bogbinderlaugets Regnskabsprotokol, f. 259, kirkebog Petri, CPN.

Eckestrøm, A. **Udenbys mester**
Helsingør 1743-61

Eckestrøm [Eskestrøm, Ekstrøm], Augustinus, født - - -; begr. 16.11.1761 i Helsingør/Olai. • Søn af - - - • Gift 18.09.1743 i Helsingør/Olai med kgl. tilladelse uden lysning med Sidse Margrethe Zimmermann, datter af Christian Zimmermann og Gundel Lauritsdatter, Helsingør. Døbt 23.05.1717 i Helsingør/Olai; begr. 23.03.1779 i Helsingør/Olai store urtegård, 62 år gl. Forlovere Johan Lundborg og Johan Christian Zimmermann. • Se slægtstavle ved **Zimmermann**.

Ukendt lærested.

Løste borgerskab i Helsingør 11.04.1743. Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1744-48.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:
14.10.1748 Hørling, Samuel / indskrevet St.Hans kvt. 1744 for 4 år

REF.: kirkebog Olai, Borgerskabsprotokol Helsingør, CPN, LI.

Eckhorst, Christian

Eckhorst, Christian, født i Tyskland? død 1679 i Kbh. • Søn af - - - • Gift 1. med NN, død 1673. • Gift 2. med Engelke Moltke, datter af boghandler Joakim Moltke; gift 2. ca. 1691 med skipper Niels Lauridsen Kock (d. 1698); gift 3. ca. 1699 med bogbinder Johan

Kruse (d. 1718), se slægtstavler ved **Kruse** og **Liebe**. • Fader til Urban Eckhorst, Marie Eckhorst [gift med skrædder Andreas Sax] og Nille Eckhorst [gift med kammager Gabriel Nicolai].

Antagelig udlært i Tyskland.

Signerer Drengenes Infskriff Bog 09.11.1646. Bogbinder og bogfører.

-1659- Fiolstræde
1669-79 Skt. Pedersstræde 168 / købt 26.04.1669, solgt af sønnen Urban Eckhorst 1693

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

19.04.1669 Schøn [Skøn], Hubert / indtegnet 18.04.1664, mester i Kbh.?
06.01.1679 Eckhorst, Urban / stod i lære 1673-77 hos Jacob Mentzell, men først udskrevet som svend to år senere af faderen, mester i Kbh. 1683.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

01.03.1647 Jacobsen, Anders / bortløben skælm
28.04.1650 Andersen, Christian / død
27.06.1653 Knudsen, Niels
30.06.1656 Volbeck, Carl Georg / bortløben
07.10.1661 Jensen, Lars

Kompagnon med bogtrykker/forlægger Peder Hake om udgave af *Rævebogen* 1656. Signerede andragende mod bønhaser 23.04.1664. Bevilling 23.04.1668 til at handle med bøger i Norge. [09.03.1669 tilladt for alle boghandlere i København.]

Rodemester ved mandtal 10.01.1659; stod under bager Mikkel Røbcke på kurtinen fra Ny Nørreports bastion til Rosenborg bastion.

Skifte efter 1. hustru afholdt 28.06.1673. Sønnen Urban Eckhorst, 14 år gl. arvede 96 dlr. 2 mk. 3 sk., hver af døtrene Marie, 17 år gl., [gift 1679 med skrædder Andreas Sax] og Nille, 8 år gl. [gift 1688 med kammager Gabriel Nikolaj], arvede 48 dlr. 1 mk. 11 sk.

REF.: Drengenes Indskriff-Bog, Nielsen, Kornerup, Marquard, Thomsen, Ramsing, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Eckhorst, Urban

Eckhorst, Urban, født i Kbh. ca. 1660; død 1697 i Kbh. • Søn af Christian Eckhorst og 1. hustru NN. • Gift med Anna Fridericsdatter. • Fader til Engelke Margrethe Eckhorst [gift med Wigand Mouritzen (1689-1734) præst i Hobro] og Urbana Magdalene Eckhorst (1694-1753) [gift 1. 1713 med Peter August Liebe; gift 2. med Peter Klaumann Carl]. • Se slægtstavle ved **Kruse**.

Stod i lære 1673-77 hos Jacob Mentzell; udskrevet som svend af faderen Christan Eckhorst, Kbh. 06.01.1679.

Borgerskab 03.09.1683.

1683 Skt. Pedersstræde 186 [solgt 11.09.1693]
1691 Gråbrødretorv 132 i stedfaderen, skipper Niels Lauridsen Kocks hus
1694-1700 Ulfeldts Plads 132

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:
30.08.1687 Cassuben, Lorentz / indskrevet 30.03.1683, mester i Bergen

INDSKREVNE LÆREDRENGE:
29.09.1683 Hillers, Johan / udlært 30.04.1688 af Gottlob Schøn
St.Hans 1694 Møller, Hans / udlært 05.09.1699 af Joachim Jovers

TILREJSTE SVENDE:
11.06.1690 Berckman, Lars Erickson / kom fra Göteborg
00.05.1691 Oldenborg, Thomas / Lübeck, hjemsted Lübeck
02.06.1691 Schenck, Justus / Riga / -
02.07.1691 Nissel, Georg Hieronimus / Rostock / Nürnberg
16.08.1691 (uden navn) / Lübeck / -
02.09.1691 Sagelsdorff, Johan Heinrich / Hamburg / Riga
08.10.1691 Brun, Hieronymus / Riga / Tübingen
12.04.1692 Parman, Johan / Rostock / Stralsund
02.06.1693 Schumager, Heinrich Lormes / Hagelburg / Lübeck
20.07.1694 Cammerberg, Johan Christoffer / Rostock / Güstrow
13.12.1694 Brun, Hieronymus / Hamburg / Tübingen

20.10.1691 afholdtes auktion i hans lokaler over bogsamling efter Christoper Krahe, Haderslev.

Skifte 20.09.1697 mere gæld end gods, 30 rdl. 2 mk. 2 sk. To umyndige døtre.

REF.: Drengenes Indskriff-Bog, Borgerskabsprotokol. Indkvarteringsmandtal, Kornerup, Ramsing, Ilsøe: Biblioteker, udskrift af skifteprotokol, KD, CN, LI.

Eggertsen, J.

Eggertsen, John, født ca. 1818 i - - -; død af tyfus 22 år gl. 13.02.1840 i Kbh., begr. 20.02.1840 Helligånd. • Søn af grovsmed Peter Eggertsen og jordemoder Ane Kirstine Jensen [muligvis].

Indskrevet hos P.J. Hyltoft, Kbh. 28.01.1837. Ved Folketælling 1840 anført som lærling hos samme.

1840 Frederiks Hospital. Anført som lærling hos bogbinder Hyltoft på hjørnet af Store Købmagergade og Helliggeiststræde 56.

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Frederiks Hospital, FT 1840, CPN, LI.

Eldring, Peter

Eldring/ Eldrinck, Peter. Guldsmed?

Betaling 1551 fra Rentekammeret for beslag til bogbind til Chr. III.

REF.: Carl S. Petersen.

Elling, J. C.

Elling, Jens Christian, født i Aalborg 01.02.1810; død af lungebetændelse 62 år gl. 29.02. 1872 i Ebeltoft, begr. 08.03.1872. • Søn af bogtrykkersvend Lars Elling og Karen Jensdatter Wiinberg. • Indskrevet til vielse med lysning palmesøndag 1846 med Christiane født Sørensen, 44 år, enke efter bødker [Laust] Secher. Forlovere N. Sørensen og A. Thykjer. »Dette Par forandrede sin Beslutning og Tillysningen ophævedes.« • Gift 23.09.1846 i Ebeltoft med Johanna Gudmundsdotter, født i Raus, Skåne 30.10.1814; død 77 år gl. 15.01.1892 i Ebeltoft, begr. 21.01.1892. Enke efter tømrersvend på Christianshavn Niels Rasmussen. Forlovere drejer Holm og Jensen. Datter af landmand Gudmund Pers og Tyre Nilsdotter. • Fader til Johan Carl Christian Elling (1847-1922).

Udlært af Ole Kiersgaards enke, Kbh., 20.01.1834.

Etableret 1840 som bogbinder og antikvarboghandler.

Klosterstræde 15

Modtog rejsepenge fra svendeladen i Kbh. 16.08.1844.

Borgerskab 10.04.1848 i Ebeltoft som bogbinder; tillige 01.12.1856 som boghandler.

Overtog 01.08.1852 P.J. Schmidts bog- og papirhandel, lejebibliotek, bogbinderi i Ebeltoft. Rabatberettiget 29.01.1857. Fortsat 06.03.1872 af enken med sønnen J.C.C. Elling som leder.

1845-72 Adelgade

Overtaget 01.11.1874 af købmand Adolph Lyngbye.

Folketælling 1845 Adelgade: Jens Christian Elling, 35 år, ugift, logerede hos købmand Peder Jensen.

Folketælling 1850 4.rode nr. 219: Jens Christian Elling, 40 år, bogbindermester, Johanne Gudmundsen, 36 år, hans kone, Julius Rasmussen, 9 år, husfaderens stedsøn, Johan Charl Elling, 3 år, deres søn.

Folketælling 1855 Forsiden no.17: Jens Christian Elling, 45 år, bogbinder, Johanne Petersen, 41 år, husmoder, Johan Elling, 8 år, Thorvald Elling, 5 år, Augusta Elling, 3 år, Rasmus Julius Rasmussen, 14 år, stedsøn.

Folketælling 1860 Adelgade 243, 1.sal: Jens Christian Elling, 50 år, bogbinder, boghandler, Johanne Elling, 46 år, hans kone, Johan Carl Christian Elling, 13 år, Niels Gudmund Thorvald Wilhelm Elling, 10 år, Augusta Sophie Wilhelmine Jacobine Elling, 8 år, Claus Grawert, 44 år, bogb.svend, Glückstadt.

Folketælling 1870 Adelgade 2 B: Jens Christian Elling, 60 år, bogbinder, Johanne Petersen, 55 år, husmoder, Johan Carl Christian Elling, 22 år, bogb.svend, Augusta Sophie Wilhelmine Elling, 17 år.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

1867? Elling, Johan Carl Christian mester i Århus 1874, i Kbh. 1884

REF.: Dolleris, Krak 1940, borgerskabsprotokol Ebeltoft, FT 1845-1850-1855-1860-1870, kirkebog Aalborg Vor Frue-Ebeltoft, CPN, LI.

Elmquist, C.

Elmquist, Claudius, født i Kbh./Trinitatis 10.05.1829; død af lungesvindsot 18 år gl. 23.03.1848 i Kbh., begr. 30.03.1848 Trinitatis. • Søn af bogtrykkermester Jacob Claudius Elmquist og Margrethe Hansen, Landemærket 172.

Indskrevet hos J.F. Milo, Kbh. 12.04.1845 for 5 år fra Mich.kvt. 1844. Ved Folketælling 1845 lærredreng hos samme, Gråbrødretorv 118.

1848 Alm.Hospital. [I Trinitatis anført som bogtrykker August Elmquist]

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Alm.Hosp.-Trinitatis, FT 1845, CPN.

Enevoldsen, H. **Udenbys mester**

Bergen 1771-1819.

Enevoldsen, Holger, født - - - i Bergen; død 1807 i Bergen. • Søn af - - - • Gift med - - - • Fader til Holger Enevoldsen (død 1819).

Indskrevet som lærredreng 04.10.1751 hos Johan Jacob Götzes enke. Udlært af H.H. Schmidt, Bergen, 03.10.1757. Ankom til Kbh. 11.06.1760, svend hos Claus Ritter. Svend hos N.E. Kiøstadius, Bergen til 06.06.1771.

Løste borgerskab i Bergen 06.06.1771; kgl. bevilling på boghandel 10.12.1779. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 01.07.1782, betalte kvartalspenge til 27.04.1807. Kommissionær for Schubotheske boghandel i Kbh.

1771-1807 ved Korskirken, rode 21 nr. 23

Værkstedet overtaget 1807 af sønnen Holger Enevoldsen

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

15.10.1787 Cammermeyer, Christian Martin / indskrevet 14.10.1782 for 5 år
15.04.1799 Andersen, Lars Axel / indskrevet 20.04.1795 for 5 år fra 1.jan. mester i Bergen 1805.
15.07.1805 Storm, Christian / indskrevet 19.01.1801
04.04.1807 Grønning, Lars / indskrevet 18.10.1802 for 4 år fra Mich.kvt., mester i Bergen 1814.

Unavngiven lærredreng indskrevet 12.01.1784 for 5 år fra påske kvt. 1783.

Enevoldsen, Holger, født - - - i Bergen; død 1819 i Bergen. • Søn af Holger Enevoldsen og - - - • Gift med - - -

Udlært af faderen Holger Enevoldsen, Bergen, 14.01.1793.

Løste borgerskab i Bergen 21.05.1807. Boghandler og delvis forlægger, købmand, bataljonskommandør.

1807-19 ved Korskirken

Overtaget 1819 af mestersvenden Frantz Dekke Beyer.

REF.: CPN, LI, Scholdager.

Eriksen, Jens **Udenbys mester**

Helsingør 1683
Eriksen, Jens, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Ukendt lærested.

Borgerskab i København 05.09.1683.
Etableret i Helsingør 1683?

REF.: Borgerskabsprotokol, CPN, LI.

Eschelii, Jacob

Eschelii [Escheel, Eskeels, Eskildsen], Jacob, født i Kbh. ca. 1730; død af alderdom 83 år gl. 10.06.1813 i Kbh. begr. 14.06.1813 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 1. 23.12. 1766 i Kbh/Vor Frue med Anne Maria Nørager, enke efter Jørgen Piper, i hendes hus i Peter Hvidtfeldtsstræde. Født ca. 1740; død i barselsseng og af brystsyge 31 år gl., begr. 23.05.1771 i Kbh./Nikolaj søndre kgd. • Gift 2. 16.11.1772 i Kbh./Helligånd i huset hos boghandler F.C. Pelt med Christine Margrethe Hoenica, datter af August Günther Hoenicka, fhv. kantor i Sønderborg (med erklæring og vidnesbyrd af 16.11.1772 om, at efter hustruens død er også børnene døde, så han ingen arvinger har.)

Lærested kendes ikke. [M.L. Bloch, Kbh., udlærte 09.07.1753 Jacob Eskildsen Halmberg / Hallenberg.] JH 12.11.1753 idømt bøde 3 mk. for at have spist æbler på gaden. JE ankom fra Fredrikshald til Kbh. 23.11.1753, svend hos Andreas Lyman. JEH ankom fra Lübeck til Kbh. 12.04.1757, svend hos J.D. Høeg. JE ankom fra Göteborg til Kbh. 06.07. 1761, svend hos G.J. Liebe. Ankom til Kbh. 28.05.1764, svend hos J. Wichberg i 5 uger; ankom fra Danzig til Kbh. 28.05.1766, svend hos J.D. Høeg.

Ansøgt om borgerskab 08.09.1766; borgerskab udstedt 08.03.1772.

1767 Ulfeldts plads
1771 Fortunstræde 234
1773 Laksegade
1775-78 Hummergade 384
1776-90 Størrestræde 384 (Øster kvt. samme matr.nr.)
1800 Vognmagergade 129

1808-10 Skt. Pederstræde 128
1813 Philosophgangen 248

Folketælling 1787 Størrestræde 384: Jacob Eskeel, 54 år, 2.ægtesk., bogb.mester, Christine Margrethe Henecha, 39 år, 1.ægtesk., Anne Kirstine, 13 år, Henriette Augusta, 13 år, Bodil Olaus, 5 år, Bodil Hansdatter, 30 år, tjenestepige.

Folketælling 1801 Rosenborg kvt. matr. 129 Vognmagergade: Jacob Eschel, 67 år, enkemand efter 2.ægtesk., bogb.mester.

INDTEGNEDE LÆREDRENGE:

06.07.1767 Pedersen, Peder / skal lære til sit fuldendte 24. år, død 18 år gl., begr. 11.03.1771 Kbh./Helligånd
18.07.1773 Klunch, Johan Peter Christian indtil hans 24de aars alders fuldendt

TILREJSTE SVENDE:

17.05.1767 Wille, Engelbrecht / kom fra Marienburg, hjemsted Aalborg
21.07.1767 Zimmermann, Johan / Schwerin / Randers
22.08.1767 Wolffenberg, Johannes / svensk
16.06.1771 Claussen, Jacob / Aabenraa / Ribe
00.01.1772 Fenden, Friederich Christian / Randers / København
02.11.1777 Jacobsohn, Thomas / Lübeck / Reval

JEH udnævnt til junggesell 22.10.1753, svend hos Greuel, og igen 07.01.1754, svend hos Claus Ritter. Herbergsfader 1778-79.

Skifte 1813 efterladenskaber vurderet til 2 rdl. 4 mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Nikolaj-Helligånd, FT 1787-1801, vejviser, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Evert, Heinrich

Evert, Heinrich Theodor, født i Kbh. 04.04.1827; død 67 år gl. 05.03.1894 i Kbh., begr. 11.03.1894 Holmen/Ass.kgd. • Søn af skræddermester Georg Evert og Albertine Dohn. • Gift 16.11.1853 i Kbh./Holmen med Christine Nielsen Eie, født 17.11.1829 i Århus; død 73 år gl. 09.03.1902 i Kbh.; begr. 15.03.1902 Holmen/Ass.kgd. Datter af vagtmester ved 3. dragonregiment Niels Hansen Eie og Ingeborg Iversen. • Fader til Heinrich Evert jun.

Udlært af J L. Rasmussen, Kbh. 25.09.1841-12.10.1846. Ved Folketælling 1845 lærling hos denne, Sværtegade 120.

Etableret 18.09.1853. Maskinlinierer [frit erhverv, borgerskab kræves ikke.]

1854-56 Dybensgade 185
1857-59 Dybensgade 166
1860-64 Dybensgade 22 (nummerændring)
1864-75 Dybensgade 21
1875-79 Silkegade 1

1880 Laksegade 35
1881 Vingårdsstræde 1
1882-87 Laksegade 35
1888-91 Laksegade 23
1892-94 Laksegade 35

Fortsat af Heinrich Evert jun.

Folketælling 1855 Dybensgade 185, 3.sal: Heinrich Evert, 27 år, linierer, Christine Eie, 24 år, hans kone, Albertine Evert, 1 år, Peter Eie, 21 år, bogb.svend.

Folketælling 1860 Dyensgade 166, 1.sal: Heinrich Th. Evert, 33 år, linierer, Christine født Eie, 32 år, hans kone, Albertine, 6 år, Henrik, 4 år, Charles, 2 år.

Folketælling 1870 Dybensgade 21, 2.sal: Heinrich Th. Evert, 42 år, maskinlinierer, Christine Evert født Eie, 41 år, husmoder, Albertine Charlotte Evert, 15 år, Heinrich Charles Evert, 13 år, Charles Hermann Evert, 12 år, Christine Henriette Evert, 6 år.

Folketælling 1880 Laksegade 220: Heinrich Theodor Evert, 52 år, linierer, Christine Evert f. Nielsen, 52 år, Albertine Charlotte Marie Evert, 25 år, Christine Henriette Frederikke Evert, 16 år.

Folketælling 1885 Laksegade 35, 2.sal: Heinrich Theodor Evert, 57 år, maskinlinierer, Christine Evert, 56 år, Christine Henriette Frederikke Evert, 21 år.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

31.12.1874 Evert, Heinrich Charles Georg / mester i Kbh. 1883, f. 09.06.1856
1876 Thrue, Carl Marius / mester i Århus 1877, f. 15.02.1853

Annoncer i Dansk Boghandler-Tidende og Nordisk Boghandler-Tidende:

04.04.1857 Maskinliniering og Paginering. Gentages 23.10.1857.
23.03.1867 Hurtigliniermaskine sættes i Drift næste Maaned.
28.09.1870 Bogbinderpresse, Forgylderpresse, mange dertil hørende Stempler, 4 Alfabeter, over 200 Haandstempler og Fileter til salg.

REF.: Dødeblade, Begr.prot.Kbh., kirkebog Holmen, Vejviser, FT 1845-1855-1860-1870-1880-1885, Krak 1940, DBhT, NBhT, LI.

Falck

Andreas Nielsen Falck, billedhugger i Marinen og brændevinsbrænder, gift med Maren Kiestine Jensdatter.

A. *Jens Christian Falck* (1790-1856), gift 1. 1812 med Inger Kirstine Pedersen (1783-1820); gift 2. 1822 med Juliane Sophie Hansen (1797-1863).
   1. Hans Peter Falck (ca. 1815-), præst.
   2. *Anders Christian Falck* (1818-1853).
   3. Jens Julius Falck (ca. 1823-).
   4. Johannes Frederik Falck (1825-).
   5. Jensine Juliane Falck (ca. 1827-).
   6. Paulus Carl Falck (ca. 1829-).
   7. *Jacob Anton Falck* (1832-1900).

8. Marie Elisabeth Falck (1834-1913), gift 1853 med *Harald Henrik Rasmussen* (1826-1918.)
   a. Jens Peter Falck Rasmussen (ca. 1854-).
   b. *Henrik Julius Falck-Rasmussen* (1857-1947), gift 1884 med Anna Caroline Rosengreen (1862-).
      1. *Harald Christian Falck-Rasmussen* (05.12.1883-), gift 1910 med Ellen Marie Poulsen.
         a. *Jørgen Falck-Rasmussen* (1912-).
      2. Aage Herman Falck-Rasmussen (04.05.1886-).
      3. Gerda Marie Falck-Rasmussen (20.05.1889-).
   c. Vilhelm Falck Rasmussen (1861-).
   d. Thorvald Falck Rasmussen (1863-).
   e. Vilhelmine Marie Falck Rasmussen (ca. 1870-).
9. Emilie Louise Falck (ca. 1836-), gift med *Johannes Theodor Møller* (ca. 1830-1889), mester i Korsør 1857.
   a. *Johan Christian Ole Smith Møller* (ca. 1863-).
   b. *Ludvig Carl Møller* (10.05.1866-), gift med Henriette Falck (1870-).
   c. Jens Møller (ca. 1869-).
   d. Dorothea Vilhelmine Emilie Møller (ca. 1874-).
10. Wilhelmine Sophie Falck (ca. 1839-).
11. Dorthea Catrine Falck (17.12.1842-).

Falck, A. C.

Falck, Anders Christian, født i Kbh./Frue 06.11.1818; død 35 år gl. af svindsot på Frederiks Hospital 14.03.1853 i Kbh., begr. 20.03.1853 Trinitatis. • Søn af J.C. Falck (1790-1856) og 1. hustru Inger Kirstine Pedersen (1783-1820).

Udlært af faderen J.C. Falck, Kbh. 28.01.1837. Faglig rejse til Paris og London 1837-40. Ved Folketælling 1840 anført som »fraværende paa Reise« under faderens adresse Lille Købmagergade 82.

Foreviste mesterstykke, antaget 24.04.1841. Medlem af Bogbinderlauget 29.05.1841. Anført i Laugets regnskab nytår 1841 med 5 rdl. for stemplerne, påske kvt. 1841 indskrivning [4 rdl.], udgift ved Falcks opvisning 3 rdl. Myndig ved bevilling. Borgerskab 04.09.1841. Indtegnet ved Brandkorpset. Støtte fra den Reiersenske Fond 1843 til anskaffelse af jernpresse. Udnævnt til Hofbogbinder 1846.

1842	Østergade 67
1843-46	Østergade 12
1846Til-53	Norgesgade 161
1853 Tillæg	død

Fortsat af svogeren H.H. Rasmussen.

Folketælling 1845 Østergade 12: Anders Christian Falck, 28 år, ugift, bogb.mester, Peter Bold Lauritzen, 16 år, læredreng.

Folketælling 1850 Norgesgade 161: Anders Christian Falck, 32 år, ugift, bogb.-mester, Christian Peder Hallberg, 16 år, læredreng.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

03.10.1842 Kold, Christian Mikkelsen / [kort oplæring inden udrejse til Mellemøsten med missionær; senere højskoleforstander.]

TILREJST SVEND:

08.02.1843 Euler, Carl / hjemsted Leidingen

Industriudstillingen 1836 (snitmaleri, man kunne have ønsket en »mere øvet Haand havde udført det her anbragte lille Maleri«), Charlottenborg 1837 (svendestykke).

Industriudstillingen 1844 kat.nr. 475: Forskjelligt Bogbinderarbeide. »Udstillingen paaviste en Deel smukt Bogbinder- og Foderalmagerarbeide. Iblandt hiint fremtræder især Thorvaldsens Værker af W.J. Ursin indbundet i farvet Læderbind og flere af A.C. Falcks udstillede Arbeider, iblandt hvilke, foruden flere smagfulde Octaver, fandtes ligeledes Thorvaldsens Værker i Saffian og endelig et Fløielsbind med Guldtryk, som i Henseende til det Techniske opfyldte de strengeste Fordringer. - - - Saavel med Hensyn til nogle enkelte af disse Arbeider [Westermanns Portefeuillearbeider], som til det forhen nævnte Fløielsbind af Falck kunde man ønske den skadelige Indvirkning af Modesmagen paa Forziringen mere fjernet, en Bemærkning, som man troer ikke at burde tilbageholde, da den gjælder flere af de paa Udstillingen til Skue fremsendte Arbeider.« UDSTILLINGSKOMITEENS BEDØMMELSE.

Bind fra værkstedet udstillet i Leipzig 1914 af H.H. Rasmussen & Søn.

Navnestempel, sort tryk, 3 linier i dobbelt oval ramme: **A.C. FALCK.** / *Bogbinder* / **Østergade 67.** på indersiden af forsatsbladet øverst til venstre.

Samme, med adressen **Østergade 12.** samme placering eller på indersiden af bageste forsatsblad øverst til højre.

Navnestempel, sort tryk, 4 linier i ramme med indadbøjede hjørner: **A.C. FALCK** / HOF-BOGBINDER [buet] / [stregornament] / NORGESGADE / No. 161 på indersiden af forsatsbladet øverst til venstre eller på indersiden af bageste forsatsblad øverst til højre.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Nielsen*, Hannover, Bogvennen 1951, FF 1960, Vejviser, FT 1840+1845+1850, Ekman kat.nr.1409, Haugsted, Industriudstillingen, Udsigt, CPN, LI, kirkebog Vor Frue.

Falck, J. A.

Falck, Jacob Anton, født 08.04.1832 i Kbh./Vor Frue; død 68 år gl. 27.05.1900 i Kbh., begr. 01.06.1900 Helligkors/Ass.kgd. • Søn af J.C. Falck (1790-1856) og 2. hustru Juliane Sophie Hansen (1797-1863).

Udlært af faderen J.C. Falck, Kbh. 18.10.1851. Ved Folketællinger 1850 lærling og 1855 svend hos faderen, Lille Købmagergade 82, 1860 svend på moderens værksted, samme adr.

Indtegnet til mesterstykke 23.04.1855. Ved opvisningen 05.07.1855 blev folien antaget

med 18 stemmer mod 8, kvarten blev antaget med 16 stemmer mod 10, oktaven kasseret med 14 stemmer mod 12. Ved forevisningen for Kunstakademiet fandtes kvarten og oktaven uantagelige, hvorimod folien atter kunde indsendes når de tvende andre var omgjorte, indført i Laugsprotokol 20.10.1855. Mesterstykket derefter antaget af Lauget og Kunstakademiet 14.06.1856, indført i Laugsprotokol 03.11.1856. Forevist magistraten, godkendt 10.07.1856. Medlem af Bogbinderlauget 1856, udmeldt 01.10.1898. Borgerskab 03.11.1863. Indtegnet ved Borgerligt Artilleri, 5.Comp. Tillige boghandel og forlag af skolebøger og religiøs litteratur. Udnævnt til universitetsbogbinder 26.04.1877. Overtog 03.11.1863 faderens værksted og boghandel; rabatberettiget ved overtagelsen.

1858-59 Lille Købmagergade 82
1860-71 Lille Købmagergade 63 (nummerændring)
1872-98 Købmagergade 63 (navneændring)

Bogbinderi overtaget 01.04.1898 af F. J. Jacobsen. Boghandel ophørt.

1900 bopæl: Ågade 96

Folketælling 1870 Lille Købmagergade 63 forhus st.: Jacob Anton Falck, 37 år, ugift, bogb.mester, Jensine Juliane Kirstine Falck, 42 år, ugift, Dorthea Katrine Falck, 29 år, ugift, Hansine Frederikke Hansen, 68 år, ugift, moderens søster, Maren Margrethe Mortensen, 15 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Købmagergade 63, 2.sal: Jacob Anton Falck, 52 år, ugift, bogb.mester, Dorthea Katrine Falck, 42 år, ugift, hans søster, Frederikke Marie Lundblad, 15 år, tjenestepige.

Skatteansættelse 1883 af 2400 kr.; 1887 af 3600 kr.; 1891 af 2200 kr.; 1896 af 2000 kr.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

01.11.1862 Rasmussen, Christian / f. 10.06.1843 Vindinge d. 09.09.1865
01.11.1862 Thune, Erik Peter Helbech / f. 25.09.1843 Vejle
01.11.1862 Valerius, Christian Sophus / f. 30.10.1842 Kbh., mester i Kbh. 1871
11.05.1866 Willendrup, Jens Peter / f. 27.11.1845 Kbh., mester i Kbh. 1875
16.11.1869 Müller, Emil Thorvald Julius / f. 02.05.1849 Lyngby
17.11.1870 Brünnich, Johan / f. 14.02.1851 Assens, mester i Kbh. 1880
1872 Larsen, Theodor Oluf Anton / f. 21.04.1852 Kbh., mester i Kbh. 1877
1874 Andreasen, Ole / f. 22.02.1855
1877 Holm, Axel / f. 21.02.1858
26.04.1881 Admiraillie, Axel Andreas Alexander / f. 07.09.1861 i Slesvig

Til det nyetablerede Boghandler-Medhjælper-Bibliothek tilbyder J.A. Falck 50 gratis indbindinger. Nordisk Boghandler-Tidende 04.07.1873.

»Dødsfald.
Forhv. Universitetsbogbinder J.A. Falck er i Søndags død efter et kort Sygeleje, han var kendt som en jovial og rettænkende Mand, sin Forretning afstod han for et par Aar siden til Hr. Jacobsen. Begravelsen foregaar Fredag d. 1. Juni Kl. 10½, store Kapel Ass. Kirkegaard.« DBT 16/1899-1900.

»Den 22de Maj [1900] afgik forhenværende Boghandler og Universitetsbogbinder *Jacob Anton Falck* ved Døden, 68 Aar gammel.
J.A. Falck blev født den 8de April 1832 og var en Søn af Bogbindermester J.C. Falck, som i 1812 etablerede sig som Boghandler og Bogbinder i København, og som i Aarenes Løb bl.a. forelagde en stor Del religiøse Skrifter. Jacob Anton Falck uddannede sig ligesom Faderen til Bogbinder og fik i 1863 overdraget dem fædrene Forretning af Moderen - Faderen var død i 1856 -; samtidig ændredes Firmanavnet til J.A. Falck. Skønt Forretningen allerede i 1844 blev rabatberettiget, var og blev Bogbinderiet dog Hovedsagen. Midt i Halvfemserne hævedes den gamle Forretning, og J.A. Falck trak sig tilbage til Privatlivet.« NBhT 22/1900

Rektangulær etiket, gult papir, sort tryk, 3 linier i dobbelt ramme med skrå hjørner: **J.A. Falcks / UDSALG / L. Kjöbmagergade 63.** på forpermens inderside øverst til venstre.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Helligkors, Dødeblade, Matzen, Dolleris, FT 1870-1885, Vejviser, DBT 16/1899-1900, NBhT 22/1900, KDH, CPN, LI.

Falck, J. C.

Falck, Jens Christian, født 15.05.1790 i Kbh./Holmen; død af sten 66 år gl. 04.02.1856 i Kbh., begr. 11.02.1856 Trinitatis. • Søn af billedhugger i marinen og brændevinsbrænder Andreas Nielsen Falck og Maren Kiestine Jensdatter. • Gift 1. 28.05.1812 i Kbh./Trinitatis med Inger Kirstine Pedersen, født 1783 i - - - ; død 29.02.1820 i Kbh. Datter af Anders Pedersen og - - -. • Fader til præsten Hans Peter Falck og A.C. Falck (ca. 1817-1853). • Gift 2. 30.07.1822 i Lyngby med Juliane Sophie Hansen, født 28.07.1797 i Kbh.; død 01.11.1863 i Kbh. • Fader til J.A. Falck (1832-1900) og Marie Elisabeth Falck (1834-1913), gift med H.H. Rasmussen (1826-1918).

Udlært af H.J. Berg, Kbh. 15.07.1805-14.07.1810.

Kgl. bevilling 08.03.1812 til boghandel. Borgerskab som bogbinder 27.07.1812. Indskrevet ved Kongens Livjægerkorps. Indtegnet til mesterstykke 11.04.1812, opvist 27.07. 1812, forevist Lauget og Magistraten, for godt befundet. Medlem af Bogbinderlauget 12.10.1812. Forlægger af teologiske og religiøse skrifter, bl.a. af sønnen H.P. Falck. Rabatberettiget 02.06.1842. Udnævnt til Universitetsbogbinder 15.05.1837.

1813	Nørrevold 161
1814-18	Skidentorvet 235
1819	Skidentorvet 229
1821	Skidentorvet 228
1822-24	Lille Købmagergade 81
1825-56	Lille Købmagergade 82
1856 Tillæg	samme adr., død
1857-59	samme adr. ved enken J.S. Falck
1860-62	Lille Købmagergade 63 (nummerændring)

Overtaget 03.11.1863 af sønnen J.A. Falck.

Folketælling 1840 Lille Købmagergade 82 st.: Jens Christian Falck, 50 år, universitetsbogbinder, Juliane Sophie Hansen, 42 år, hans kone, Hans Peter Falck, 25 år, cand. theol., ved Fattigvæsenet, Andreas Christian Falck, 23 år, bogb.svend, fraværende på rejse, Jens Julius Falck, 17 år, læser til eksamen, Jensine Juliane Falck, 13 år, Paulus Carl Falck, 11 år, Jacob Anton Falck, 9 år, Marie Elisabeth Falck, 6 år, Emilie Lovise Falck, 4 år, Wilhelmine Sophie Falck, 1 år, Frederik Zimmermand, 24 år, bogb.svend., Christian Marrot, 20 år, bogb.svend, Hans Andersen, 19 år, læredreng, Jacob Lund, 15 år, læredreng, Frederik Nielsen, 15 år, læredreng, Ane Cathrine Kjerrumgaard, 23 år, tjenestepige, Sophie Marie Pedersen, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Lille Købmagergade 82 st.: Jens Christian Falck, 54 år, bogb.-mester, Juliane Sophie Hansen, 46 år, hans kone, Johannes Frederik Falck, 20 år, gartner, Jacob Anton Falck, 14 år, Marie Elisabeth Falck, 10 år, Wilhelmine Sophie Falck, 6 år, Dorothea Catrine Falck, 3 år, Hansine Frederikke Hansen, 44 år, ugift, Christian Clemens Marott, 25 år, bogb.svend, Jacob Lund, 21 år, bogb.svend, Johan Valentin Richter, 20 år, bogb.- svend, Sophus Christian Jørgensen, 20 år, læredreng, Waldemar Petersen, 17 år, læredreng, Peter Larsen, 15 år, læredreng, Karen Hansdatter, 28 år, tjenestepige, Laurine Høebye, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Lille Købmagergade 82 st.: Jens Christian Falck, 60 år, bogb.-mester, Juliane Kirstine Falck, 52 år, hans kone, Hansine Hansen, 50 år, ugift, konens søster, Paulus Carl Falck, 20 år, smedesvend, Jacob Anton Falck, 18 år, bogb.lærling, Marie Elisabeth Falck, 15½ år, Emilie Lovise Falck, 13 år, Wilhelmine Falck, 11½ år, Dorthea Falck, 9 år, Peter Anderson, 25 år, bogb.svend, Eric Gustav Hanvanter [?], 29 år, bogb.svend, Peter Larsen, 20 år, bogb.svend, Carl Jacobsen, 18 år, bogb.lærling, Emil Hansen, 16 år, bogb.- lærling, Sine Catrine Larsen, 28 år, tjenestepige, Oline Simonsen, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Lille Købmagergade 82 st. Jens Christian Falck, 65 år, bogb.-mester, Juliane Sophie f. Hansen, 57 år, husmoderen, Hansine Frederikke Hansen, 55, hendes søster, Jacob Anton Falck, 23 år, bogb.svend, Wilhelmine Sophie Falck, 16 år, Dorthea Catrine Falck, 14 år, Elisabeth Nilson, 21 år, tjenestepige, Valborg Petrea Edelstein, 15 år, tjenestepige, Herman Edward Schwabe, 26 år, bogb.svend (fra Hamborg), Jacob Frode Dau, 18 år, lærling, Edvard Johannes Vilhelm Lassen, 16 år, lærling.

Folketælling 1860 Lille Købmagergade 82, nyt nr. 63, 1.sal: Juliane Sophie Falck, 62 år, bogb.enke, Hansine Frederikke Hansen, 59 år, ugift, hendes søster, Jensine Juliane Falck, 32 år, ugift, Dorthea Cathrine Falck, 19 år, ugift, Jacob Anton Falck, 28 år, ugift, bogb.mester, Ejnar Hegermann Falck, 12 år, skoleelev, søn af pastor Falck i Budinge, Lauritz Christian Hansen, 20 år, bogb.lærling, Christian Sophus Valerius, 18 år, bogb.-lærling, Christian Rasmussen, 17 år, bogb.lærling, Caroline Laura Voigt, 22 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT AF VÆRKSTEDET:

08.07.1822 Bielefeldt, Christian Peter Frederich / indskrevet hos J.C. Berg 14.07. 1817

20.01.1823 Frederichsen, Hans Peter / indskrevet 12.01.1818 for 5 år, mester i Roskilde 1832

20.01.1823 Hansen, Lars / fra Norge, i forbundt, mester i Christiania 1844
17.01.1825 Hindberg, Joachim Andreas / indskrevet 12.07.1824 for et år i forbundt fra Skt.Hans kvt. til nytår kvt. 1824, mester i Fredericia 1825
30.01.1826 Lauritzen, Peter / indskrevet 15.01.1821 for 5 år, mester i Rønne 1833
13.01.1827 Romeis, Johan Nicolai Adam / indskrevet 08.07.1822 for 5 år, mester i Kbh. 1839
14.01.1828 Schmidt, Carl Nicolai / indskrevet 07.07.1823 for 5 år fra nytår kvt. 1823, mester i Kbh. 1844
07.07.1828 Kreiberg, Peter Andersen / indskrevet 17.01.1825 for 5 år fra nytår 1824, mester i Thisted 1834
18.07.1829 Friis, Heinrich Christian Thor / indskrevet 14.01.1828 et år i forbundt, mester i Helsingør 1831
24.01.1831 Warthoe, Herman Julius / indskrevet 10.07.1826 for 5 år fra nytår, mester i Næstved 1840
09.07.1832 Bruun, Carl Christian Ludvig / indskrevet 09.07.1827 for 6 år fra St.Hans kvt.
08.07.1833 Wichmann, Heinrich H. Ferdinand / indskrevet 10.01.1829 for 5 år fra påske 1828, mester i Kbh. 1852
07.07.1834 Tverskou, J. Peter / indskrevet 11.01.1830 for 5 år fra St.Hans 1829
25.01.1836 Timmermann, Frederich Albrecht / indskrevet 11.07.1831 for 5 år fra nytår, mester i Middelfart 1840
28.01.1837 Falck, Anders Christian / ind- og udskrevet samme dag, mester i Kbh. 1841
07.07.1838 Amtofte, Niels Peter / indskrevet 08.07.1833 for 5 år fra St. Hans kvt.
27.01.1840 Marott, Frederich Christian Clemens / indskrevet 19.01.1835 for 5 år fra nytår, mester i Store Heddinge 1845
25.07.1840 Andersen, Hans Peter / indskrevet 28.01.1837 for 4 år fra nytår, mester i Kbh. 1847
22.04.1844 Lund, Jacob / indskrevet 13.07.1839 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1850
30.09.1844 Nielsen, Niels Christian Frederik / indskrevet 27.01.1840 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1851
30.09.1844 Schmidt, Niels Christian / indskrevet 25.07.1840 for 5 år fra St.Hans
18.04.1846 Jørgensen, Christian Sophus / indskrevet 05.10.1841 for 5 år fra påske kvt., mester i Kolding 1854
17.04.1848 Frederichsen, Carl Magnus Eduard August / mester i Roskilde 1857
15.10.1849 Larsen, Peter Lauritz / indskrevet 12.04.1845 for 5 år fra Mich.kvt. 1844, mester i Kbh. 1857
18.10.1851 Falck, Jacob Anton / ind- og udskrevet samme dag, mester i Kbh. 1856
25.04.1853 Jacobsen, Carl Peter
09.05.1854 Nielsen, Carl Wilhelm Emil / indskrevet 15.10.1849 for 3 år fra påske kvt.
03.11.1856 Fibiger, Frederich Sophus Peter Julius Carl / indskrevet 03.05.1852 for 5 år fra Mich.kvt. 1851

23.05.1857 Dauw, Jacob Frode / indskrevet 03.05.1852 for 5 år fra påske kvt., mester i Præstø 1869

14.05.1859 Lassen, Edvard Johannes Vilhelm / indskrevet 23.10.1854 for 5 år fra påske kvt., f.07.12.1839 Meilbye, mester i Kbh. 1863

10.11.1860 Hansen, Lauritz Hans Christian / f. 26.12.1840 Kbh., mester i Frederikshavn 1887

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.01.1813 Eyberg, Christopher Nielsen / for 7 år fra nytår kvt.

26.04.1814 Rosenkilde, Christian Samuel / for 5 år fra påske kvt.

28.01.1837 Ritter, Wilhelm Edvard / for 5 år fra nytår kvt.

22.04.1844 Petersen, Johan Valdemar / for 5 år fra påske kvt. 1843

30.09.1844 Ussing, Thorvald / overgået til Jonathan Lerche, udlært 16.10.1848

18.04.1846 Nielsen, Adolph Peter / for 7 år fra Mich.kvt. 1845

22.10.1853 La Cour, Peter / overgået til D.L. Clément, udlært 23.05.1857

TILREJSTE SVENDE:

23.01.1815 Nordin, T.J. / hjemsted svensk

00.00.1819 Schreiber, Christian Adolf / - / St.Petersborg

03.06.1819 Olrig, Johann Heinrich / - / Elbesfeld

08.08.1819 Mühlendorff, Hans Christian / kom fra Aalborg / Aalborg

30.01.1826 Petersen, J. / Flensborg / København

21.06.1830 Simonsen, Jens / - / Flensborg

19.01.1834 Holtz, Lorenz Christian / - / Flensborg

Bisidder i Bogbinderlauget 1834-36, oldermand 20.07.1836-25.07.1840. Borgerrepræsentant 1849-51. Medstifter af og bestyrelsesmedlem i Haandværkerforeningen 1840-41, viceformand 1845-49.

»Han drev en efter den Tids Forhold ret omfattende Forretning og beskæftigede 8-10 Arbejdere. Han havde som Bogbinder et godt Navn, og de Arbejder, der udgik fra hans Værksted, var prægede af Soliditet og Smag. At han nød Agtelse blandt sine Fagfæller fremgaar deraf, at disse valgte ham til Laugets Oldermand. At han ogsaa var kjendt og anset i videre Kredse, derom vidner hans valg til Bestyrelsesmedlem i Haandværkerforeningen, dels ved Foreningens Stiftelse i 1840, dels senere i Aarene 1842-48 og hans Valg til Borgerrepræsentant fra 1849-51.« MEDLEMSBLAD FOR HAANDVÆRKERFORENINGEN, 01.09.1910.

Stor rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, egeblade i hjørnerne, 5 linier i oval ramme: Sælges / i Bogbinder *Falcks* / UDSALG / Lille Kiöbmagergade / No. 82 / [i ramme nederst] for [pris].

Navnestempel, sort tryk, 4 linier i dobbelt ramme med skrå hjørner, på forsatsbladets inderside øverst til venstre: I.C. **Falck** / *Univ. Bogbinder* / **lille Kjöbmagergade / No. 82**

REF.: Borgerskabsprotokol, Kopulationsreg., kirkebog Trinitatis-Holmen, Begr.Prot.Kbh., FT 1801-1840-1845-1850-1855-1860, Nielsen (portr.), Matzen, Dolleris, Erslew, Hassø (portr.), Vejviser, FF 1961, Kierkegaard, Danske Kancelli-Adskillige Bestillinger, Haugsted, DBhT 12.02.1856, Alderstrøst, CPN, LI.

Fallentin, N. L. se **Vallentin**

Feldermann, F.

Feldermann, Frantz, født - - - i Tyskland? død - - -.

Antageligt udlært i Tyskland.

1659 Store Kannikestræde (fattig)
1664 signerede andragende mod bønhaser

Stod 1659 under bager Mikkel Røbcke på kurtinen fra Ny Nørreport bastion til Rosenborg bastion.

REF.: Nielsen, Marquard, CPN, LI.

Fenden - Mauritius - Liebe - Graa - Greuel

Martinus von Fenden (død 1742), gift 1. med Anna Christence Jensdatter, enke efter *Carl Gabriel Mauritius* (død 1704). Gift 2. med Catharina Magdalena Leth. Stedbørn:

a. *Johan Benedictus Mauritius*(ca. 1704-1762)
b. Suzanne Mauritius (død 1741), gift med *Jørgen Christian Liebe,* se slægtstavle ved **Liebe**.
    1. Margrethe Liebe (ca. 1727-), gift med overstyrmand Knud Steege.
    2. Leene Liebe (ca. 1731-).
    3. Johan Carl Liebe (ca. 1737-), lærling i Asiatisk Kompagni.
    4. Johanne Liebe (ca. 1738-).
    5. Charlotte Augusta Liebe (ca. 1739-).

A. *Carl Gotfried von Fenden* (ca. 1710-1792), gift 1. med Marie Pedersdatter (død 1756). Gift 2. 1764 med Karen Jacobsdatter Rosengaards (død 1770), enke efter Christian Windler. Gift 3. 1771 med Anneke Bentsen (død 1779), enke efter Chr. Fr. Ibsen.
    1. Anna Marie Fenden (ca. 1739-1763).
    2. Christine Cathrine Fenden (ca. 1741-1763).

B. Anne Margrethe von Fenden (død 1769), gift ca. 1735 med *Lars Petersen Graa* (ca. 1694-1752).
    3 børn, se slægtstavle ved **Graae**.

C. Christence Dorothea von Fenden, gift 1743 med *Johan Conrad Greuel* (død ca. 1768).
    1. *Martinius Greuel* (ca. 1754-).

D. Cathrine Hellena von Fenden (1713-), gift med skoleholder Iwer Hassel, Ravnsnæs

E. Jens Christian von Fenden (født/død 1715).

F. Jens Christian von Fenden (født/død 1717).

G. Martinus von Fenden (1718-).

H. Anne Lisbeth von Fenden (1719-).

I. *Frederik Christian von Fenden,* (1728-1798).
J. *Christian von Fenden,* (1730-).
K. Catharine Sudonne von Fenden (1732-).
L. Anne Christine von Fenden (1735-).

Ifølge kopulationsprotokollen for København betalte Friderich v. Fenden 23.03.1738 afgift med henblik på vielse i Nikolaj kirke (kirkebog brændt).

Fenden, C. G. von

Fenden, Carl Gottfried [Gottlieb] von, født i Odense, døbt 10.12.1711 Skt.Knud; død af alderdom 82 år gl.12.05.1792 i Kbh., begr. Nikolaj gl.kgd. • Søn af Martinus von Fenden (død 1742) og 1. hustru Anna Christence Jensdatter, enke efter C. G. Mauritius. • Gift 1. med Marie Pedersdatter, død 14.07.1756 i Kbh. To børn døde før 1764. • Gift 2. 18.01. 1764 i Kbh./Vor Frelser i huset med Karen Jacobsdatter Rosengaards (enke efter Christian Windler), født ca. 1713, død af tærende syge 57 år gl., begr. 17.12.1770 Nikolaj. Forlovere buntmager Chr. Petersen og skrædder Bernekou. • Gift 3. 23.09.1771 i Kbh./ Slotskirken med Anneke Bentsen (enke efter Chr.Fr. Ibsen), født ca. 1730, død af gigt 58 år gl., begr. 21.02.1788 i Kbh./Nikolaj. Forlovere degn Ivar Augustinus Hassel, Birkerød, og hofcantor Reinhold Ibsen.

Udlært af faderen M.v. Fenden, Kbh. 25.06.1731. Ankom fra Berlin til Kbh. 14.07.1735, svend hos faderen.

Borgerskab 15.02.1736. Medlem af Bogbinderlauget 20.04.1736. Premierløjtnant ved borgervæbningens Østre Compagni 1772, senere kaptejn.

1737-41 Ved Kirkegården 97
1743-55 Vingårdsstræde 153-154
1756-71 Vingårdsstræde 175 (nummerændring), hjørnet af Ulkegade
1775-78 Vingårdsstræde 175 og Frederiksberggade 226
1777-92 Vingårdsstræde 175

Købte 13.12.1741 Østre kvarter matr.nr. 175 [Ulkegade, hjørnet af Vingårdsstræde] for 1285 rdl. + omkostninger på tvangsauktion efter A.F. von Hiort, fhv. kaptejn ved Holmen, skøde dateret 14.06.1742.

Folketælling 1787 Vingårdsstræde 175: Gotfried Fenden, 76 år, bogbinder, Anneke Bentsen, 56 år, hans kone, Friderich Fenden, 61 år, ugift, halvbroder, forhen bogbinder i Roskilde, Christian Bøhm, 18 år, læredreng, Cathrina Friderichsen, 64 år, ugift, tjenestepige, Catharina Larsdatter, 22 år, tjenestepige.

Indbandt 1745-73 for det kgl. håndbibliotek. Ved indbindingen af Frederik Vs salvingsakt 1750 leverede Fenden 70 ekspl. i franskbind à 1 rdl. Peter Lyman også 70 ekspl. til samme pris, medens 369 bind blev indbundet af G.J. Liebe.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

29.10.1742 Madsen, Niels / indskrevet 28.10.1737 for 5 år

16.10.1747 Fenden, Friderich Chr. v. / halvbroder
01.07.1748 Birch, Erik Svendsen / indskrevet St.Hans kvt. 1744 for 5 år
09.07.1753 Bentzen, Andreas / indskrevet 30.06.1749 for 4 år
08.07.1754 Albert [Albrecht], Friderich / indskrevet 01.07.1748 for 6 år
14.01.1760 Wollgaard, Peder Jørgensen / indskrevet 07.01.1754
13.10.1760 Hassel, Ivar Augustinus / indskrevet 07.07.1755
01.11.1773 Davidsen, Niels Christopher / indskrevet 11.05.1767 for 7 år, mester i Kbh. 1784
17.01.1785 Jensen, Jacob / indskrevet 12.01.1778 for 7 år
09.05.1791 Bøhm, Christian / indskrevet 17.05.1785 for 6 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

12.11.1764 Brøger, Johan Peter / for 6 år
01.11.1773 Übersax, Joseph Frandsen / skal lære indtil hans 24de Aars Alders Fuldendelse

TILREJSTE SVENDE:

16.11.1738 Schuchard, Johann Christopher / kom fra Lund, hjemsted Schönburg
09.06.1739 Winge, Erich / Stockholm / Stockholm
01.08.1739 Lönbom, Carl Frederik / - / Malmö
14.05.1743 Cederberg Nicolaus / Schwerin / Linköping
27.06.1743 Nebendahl, Gerhardt / Lübeck / Lübeck
26.07.1746 Fridrichsen, Georg / Aalborg / Flensborg
15.05.1746 Hoy, Johann Georg / Lübeck / Liang
16.12.1747 Andersen, Niels / - / Århus
05.05.1748 Winberg, Johannes / Göteborg / Göteborg
07.05.1748 Nagel, Ernst Daniel / Anclam / Soldin
20.07.1750 Schröder, Peter Thomas / Rostock / København
30.06.1754 Sture, Niels / Lübeck / Landskrona
30.06.1756 Strowald, Johann Christoph / Norge / Reichenbach
02.08.1768 Halkiær, Christian / Jylland / Århus

Altgesell 09.01.1736. Valgt til oldermand 22.04.1765 med 13 af 18 stemmer, men Magistraten udnævnte A. H. Helmuth.

»Ao. 1756 d.en 16. October blev hos Carl Gottfried Fenden Bogbinder, paa Hiørnet af Ulke Gaden og Viingaardsstræde foretaget Registrering og Skifteslutning efter hans den 14. Jul. sidstl. afdøde Hustru Marie Pedersdt. - til Efterret. imellem Enkemanden og hans 2de Døtre Marie gl. 17 Aar og Christence gl. 15 Aar, for hvilke Faderen er beskiket til Formynder, og Morbroderen Christian Petersen Bundtmager som Tilsynsværge der og var tilstæde.
Da Boets Formue befandtes at beløbe 1297 rdl. 2 mk 6 sk
og den Boet skyldige Gield [intet beløb anført]
saa at intet kand blive at Arve.
Og da Enkemanden og Tilsynsværgen erklærede ikke at have noget videre at erindre, og for gield ey blev forlanged noged udlæg; Saa blev Skiftet sluttet.

(Efter skifteudskrift i Stadsarkivet vurderedes ejendommen, 6 fag til Vingårdsstræde og 5 fag til Ulkegade, to etager til Ulkegade, en kvist på 5 fag, et sidehus 1100 rdl., sølv 21 rdl., værktøj 14 rdl., gæld og besvær til 1227 rdl. 3 mk.)

Testamente oprettet 08.03.1788, bevilliget 01.06.1792, ingen livsarvinger.
Afdødes hustru Annike Bentzen (testamente oprettet 29.10.1770, godkendt 08.12.1779).

Nikolai sogns fattige skole 300 rdl. Nikolaj menigheds plejecommissions fattige 300 rdl. Halvbroder bogbindersvend Friderich Fenden, som er i huset 500 rdl. som indsættes i Overformynderiet, renten udbetales.

Gl.tjenestepige Cathrine Frederichsdatter 200 rdl.

Læredreng Christian Böhm 100 rdl. til svendeklædning og udstyr, men intet om han er blevet svend inden Fendens død.

1. min afdøde halvsøster Anne Margrethe Graaes tre børn: bogbinder Martin Graae, bogbinder Michael Graae og Anna Susanne Graae
2. min afdøde halvsøster Anne Cathrine Hassels to børn: afdøde Gerhard Hassels to sønner: Ivar Hassel, skræderlærling, og Peder Hassel i Vestindien, samt Anne Kirstine Hassel
3. min afdøde halvsøster Anne Dorthe Grøyels [Greuel] to børn: Martin Grøyel og Anne Christence Grøyel
4. halvbroder Friderich Fenden, bogbindersvend hos afdøde
5. halvsøster Cathrine Fenden
6. hustruens søster Ingeborg Bentzen, gift med Johan Mathias Mørck, bager i Kbh.

Bevidnes af M.C. Graae og M.J. Graae«

Boets indtægt var 6990 rdl. 5 mk. 6 sk., dets udgift 804 rdl. 15 sk., beholdning 6186 rdl. 4 mk. 7 sk. Gav 300 rdl. til Nicolai Sogns Fattiges Skole og en lignende sum til Nicolai Sogns Fattigkom. [resten fordelt til ovenstående 6 poster?]

Bind kan muligvis bestemmes ved deres stempler, hvoraf 2 blev købt på auktion efter faderen.

Hassel, J.A. Til Carl Gottfr. Fenden og Mad. Karen Winchlers paa deres Bryllups-Dag paa Christianshavn 18. Jan. 1764. Fol. 2 bl.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalsreg., kirkebog Vor Frelser-Nikolaj-Slotssogn, Sjællandske Registre 1792-93, FT 1787, FF 36*, Larsen, Nielsen, Gedde, Vejviser, Hist.Medd.Kbh.1992, udskrift af skifteprotokol, Bibl.Dan., CPN, LI

Fenden, Fr. Chr.

Fenden, Friderich Christian, døbt 08.05.1728 i Kbh./Helligånd, Dronningen indskrevet som gudmoder, medlemmer af hoffet som faddere [tekst utydelig]; død af alderdom 70 år gl. på Almindeligt Hospital i Kbh., begr. 06.11.1798 Nikolaj gl.kgd. • Søn af Martinius von Fenden (død 1742) og 2. hustru Catharina Magdalena Leth.

Udlært af havbroderen C.G. v. Fenden, Kbh. 16.10.1747. Ankom fra Slesvig til Kbh. 16.08.1751, svend hos J.C. Fraun, 17.01.1752 svend hos J.F. Mauritius.

Bevilling fra Statholderen i Gottorp 11.12.1754 på professionen i Haderslev. Ansøgte 31.01.1755 Magistraten i Haderslev om at måtte nedsætte sig som mester. Afslået fra Kancelliet i København 22.03.1755, da han ikke måtte krænke bogbinder Paul Schertners eneretsprivilegium i Haderslev.

Ankom fra Flensborg til Kbh. 16.09.1755, svend hos P.T Schröder; ankom fra Paris til Kbh. 30.08.1763, svend hos A.H. Helmut; ankom fra Sønderborg til Kbh. 03.07.1765, svend hos G.J. Liebe; ankom fra Göteborg til Kbh. 15.08.1767, svend hos P. Grosse; 1769 svend hos sin halvsøster A.M. Graa, enke efter L.P. Graa; ankom fra Neuburg [Nyborg?] til Odense 21.05.1771, fik 2 mk. 8 sk. fra fattigbøssen, ankom fra Randers til Kbh. jan. 1772, svend hos J. Eschelius.

Ved Folketællingen 1787 svend hos halvbroderen C.G. v. Fenden, Vingårdsstræde 175, hvor han anføres som forhen bogbinder i Roskilde; ligeledes 1792 hvor han er noteret som en af arvingerne.

Altgesell 17.01.1752, 30.10.1769, 13.07.1772.

REF.: Haderslev Byhistoriske Arkiv, Bogbindere 1728-1790, FT 1787, Nielsen: Haderslev, kopulationsprotokol, kirkebog Helligånd-Nikolaj, CPN, LI.

Fenden, M. v.

Fenden, Martinius [Martin, Martinus] von, født i Meseritz, Polen - - -; død 19.04.1742 i Kbh./Nikolaj (Frue Skoles Ligbog). • Trolovet 3.12.1704 og gift 1. 7.1.1705 i Odense/Knud med Anna Christence Jensdatter, enke efter Carl Gabriel Mauritius. Født - - -; død af brystsyge 40 år gl., begr. 16.12.1721 i Kbh./Helligånd sdr.kgd. • Gift 2. med Catherina Magdalena Leth. • Fader til C.G. v. Fenden, Chr. v. Fenden, Fr.Chr. v. Fenden, Anne Margrethe v. Fenden gift med L.P. Graa og Christense Dorothea v. Fenden gift med J.C. Greuel, samt syv andre børn.

Lærested kendes ikke. Ankom fra Rostock til Kbh. 24.07.1704, svend hos Johan Kruse.

Medlem af Odense Bogbinderlaug 18.01.1705, mesterstykke 28.01.1705; opsagt 19.10.1712. Oldermand 06.07.1705-06.

Overtog 1705 ved ægteskab med enken C.G. Mauritius' værksted.

1705-12 Vestergade, Odense

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

21.04.1706 Brandt, Mathias / overgået fra C.G. Mauritius, mester i Kbh. 1790

Bevilling som hofbogbinder:
»F4 G.A.V. at Vi allernaadigst haver antaget og bestilt saa og hermed antager og bestiller *Martinus von Fenden* til at være Vores Hof-Bogbinder i den forrige ved døden afgangne Bogbinders *Gotlob Skøns* sted, thi haver forudn. *Martinus von Fenden* at indbinde og forfærdige imod billig betaling hvis bøger og andet Bogbinder Arbeide, som hannem fra Vores *Cancellier* og Rente Kammer anbefalet og berdret vorder, dog at hand samme Arbeide forsvarligen uden billig Klage forretter, og sig ellers i det øvrige som en Erlig tro

undersat og Betiente i alle maader vel egner og anstaar, skikker og forholder og haver Vi allernaadigst bevilget at hand ligemed andre Vores Hofbetienter maa vere delagtig udi hvis *privilegier* og friheder dennem allerede givne ere eller her efter givne vorder - Koldingh: 22 Jun: 1712.«

Borgerskab i København 19.10.1714.

1717-19	Lille Helliggejststræde, på salen
1720-25	Amagertorv 11
1728	logerer med kone og 7 børn efter branden hos Malene Rivers, Ulkegade 116
1730-31	Kirkegården, Øster kvarter matr.nr. 100
1734	Skindergade 12
1735-36	Vingårdsstræde 156
1737-41	Østergade 53
1742	Lille Kongensgade

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

08.01.1725	Mauritius, Johan B. / stedsøn, mester i Kbh. 1736
25.06.1731	Fenden, Carl Gotfried von / søn, mester i Kbh. 1736

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.04.1735	Krage, Lorentz Christian / for 6 år, slettet
15.01.1736	Salssberg, Carl / for 4 år, slettet
03.04.1738	Grösse, Johan Henrich / for 6 år, slettet

TILREJSTE SVENDE:

16.11.1712	Tiller, Israel / kom fra Odense, hjemsted Bergen
18.09.1713	Latendorf, Hinrich Conrad / Lübeck / Lübeck
01.11.1716	Zedlitz, Adam Gottfried / Lübeck / Görlitz
26.03.1717	Söderman, Peter / svensk
11.09.1717	Rönne, Johan Abraham / Rostock / Halle
17.06.1719	Unner, Valentin / Lübeck / Lübeck
29.10.1719	Toltonius, Peter / Stockholm / Stockholm
00.00.1720	Kählder, Christian / Stralsund / Magdeburg
07.09.1720	Rust, Hans / Malmö / -
29.11.1721	Ahlgren, Erich / svensk
11.04.1722	Gottlander, Olaus / Lund / Gotland
19.06.1722	Müller, Johann Friedrich / Christiania / Berlin
21.08.1722	Liebe, Georg Christian / Rostock / København
18.03.1723	Winckler, Christian / Rostock / Görlitz
25.10.1725	Zimmermann, Johan Christian / Malmö / Randers
12.09.1726	Lundgreen, Andreas / Hamburg / Vänersborg
21.10.1727	Sillieberg, Andreas / Norge / Norrköping
02.06.1729	Kanth, Hans / Göteborg / Västerås
08.06.1729	Bong, Carl Friedrich / Lund / Östergötland
21.04.1731	Mauritius, Johann Benedictus / Århus / København

18.04.1733 Bong, Carl Friedrich / Lübeck / Östergötland
24.07.1733 Bormann, Johann / Lübeck / Danzig
31.08.1733 Neff, Georg Dietrich / Hamburg / Schwerin
06.04.1734 Nyberg, Zacharias / Lund / Göteborg
18.06.1734 Loges, Ernst Henrich / Hamburg / Pyrmont
13.08.1734 Bloch, Mathias Larsen / Königsberg / København
10.09.1734 Borman, Johann / Christiania / Danzig
05.10.1734 Reder, Johann / Hamburg / Stade
04.03.1735 Beuradt, Johann Gottfried / Malmö / Leipzig
16.05.1735 Polin, Michel / Hamburg / Åbo
14.07.1735 Fenden, Carl Gottfred von / Berlin / Odense
20.08.1736 Bilberg, Magnus Petter / Lübeck / Stockholm
04.11.1736 Hardsch, Johann Gottlieb / Malmö / Danzig
10.04.1737 Torngren, Magnus / Kalmar / Kalmar
22.05.1737 Stentzler, Daniel / Stralsund / Stockholm
24.10.1737 Clausznitzer, Joann Paul / Tønder / Leipzig
04.05.1738 Hennings, Peter Julius / Helsingør / -
14.08.1739 Keusenhoff, Antonius / Danzig / Danzig
18.05.1740 Greuel, Johann Conrad / Lübeck / Alt Brandenburg

Bogbinderregninger i Partikulærkammeret fra kronprins Christian for årene 1718-29; indbandt kancelliets regnskabsbøger, 512 ekspl. af Christian VIs salvingsakt (1734) til en pris af 525 rdl. 2 mk. med fri levering af fløjl til 12 bind og forsatspapir. Zahlk.Civil.ext.Udgifter: 22.10.1731 for indkiøbte real Pappier til Lehnbøger, samt Bogbinder Løn 20 rdl. 87 sk.

Herbergsfader 1733-35, 1744-45, oldermand 1732-34 og 1736-38.

Udstillet Oslo 1959 bemalet pergamentbind dateret 8. januar 1725: Eines Ehrbahren Ampts Der Buchbinder Aus Schreibe Buch des AusGelernten (illustr. i Nielsen).

Skifte 19.04.1742. Boets formue 251 rdl. 4 mk. 6½ sk. (værktøj 44 rdl., modtaget for udført arbejde for dronningen 48 rdl.), gæld 198 rdl. 12 sk. (gæld 436 rdl. ifølge Stadsarkivet). Sluttet 02.03.1744.

Børn af 1. ægteskab: Carl Gotfried Fenden, Anne Margrethe von Fenden, gift med Lars Graa, Christence Dorthea von Fenden, 33 år, Chathrine Hellena, gift med Iwer Hassel, skoleholder i Ravnsnæs, Anne Elisabeth von Fenden. Børn af 2. ægteskab: Friderich Christian Fenden, 13 år, Christian Fenden, 11 år, Chathrine Sedonne, 9 år, Anne Chrierstine Fenden, 7 år.

I boopgørelse indgik gæld for bøger leveret af Andreas Godiche, Jørgen Høpffner, for materialer leveret af J.W. Boppenhausen, J.F. Plüer. Hans værktøj bestod bl.a. af beskærerpresser, håndpresser, 6 alfabeter og 27 stempler.

Bind kan muligvis bestemmes ved deres stempler, som ved auktion over dødsboet blev solgt til C.G. Von Fenden (2), J.C. Greuel (10), J.W. Boppenhausen (2), A.H. Helmuth

(4), J.F. Plüer (3), J.W. Schütze (2), J.C. Fraun (1), Claus Ritter (2), J.B. Mauritius (1).

REF.: Kirkebog Odense/Knud, Larsen, Nielsen*, FF 34, FF 36, Milo, 1728, Olsen 1959, kirkebog Petri-Helligånd, udskrift af skifteprotokol, Sjællandske aabne Breve Nr. 156, CPN, LI.

Fenniger, L.

Fenniger [Fenninger, Pfenninger], Ludvig [Ludevig], født i Kbh. ca. 1710; begr. 23.12. 1750 i Fredericia/Trinitatis. • Søn af - - - • Gift 1. 29.11.1736 i Kbh./Trinitatis med Anna Margrethe From, enke efter Johan Philip Plesner. Trolovede 03.11.1736 i enkens hus i Springgade, forlovere Frands Herman Fosgraff, Studiestræde og Claus Ritter, Nygade. Født ca. 1714 i - - -; død af hitzig feber 28 år gl. 24.11.1742 i Kbh., begr. 27.11.1742 Trinitatis. • Gift 2. 29.12.1744 i Kbh./Helligånd med kgl. tilladelse i huset hos J.J. Høpfner, Skindergade, med Anna Margaretha Poulsen. Forlovere var bogtrykkerne Høpfner og Andr. Godiche. Født ca. 1718 i - - -; død af tærende svaghed 40 år gl. 1758 i Kbh., begr. 06.09.1758 Helligånd/Søndre kgd.

Udlært af F.H. Fosgraph, Kbh. 01.01.1728-02.10.1730. Ankom fra Lübeck til Kbh. 19.08.1735, svend hos Lars Graa.

Borgerskab 27.08.1736. Ansøgte 20.04.1742 om at måtte succedere den afdøde hofbogbinder [M.v. Fenden], ved besvarelse 26.04.1742 bevilling fra 30.04.1742. Overtog ved ægteskab med enken værksted efter J.P. Plesner.

1733	Vingårdsstræde 153-154 på salen
1736-43	Springgade 19-20
1745	Skindergade 41-43

Tog 19.05.1747 »dansk juridisk eksamen for ustuderede« = exam.jur. med karakteren *ej ubekvem*.

Byfoged i Fredericia 21.07.1747-23.12.1750. Anførte i sin ansøgning, at han »lever med sin Hustru og Børn i aller elendigste Tilstand.«

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

06.10.1736	Hedemark, Marcus Jensen / indskrevet 09.10.1735 hos J.P. Plesner
19.10.1739	Berg, Jan Jansen / indskrevet 18.04.1735 hos J.P. Plesner
00.06.1745	Steenberg, Gabriel / indskrevet 03.07.1741 for 5 år, mester i Kbh. 1756
18.10.1745	From, Jacob / indskrevet 15.01.1742 for 5 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

07.07.1738	Jensen, Stephen / for 5 år, slettet
02.06.1742	Dreier, Henrich / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

06.10.1736	Eckarius, Daniel / kom fra Lübeck, hjemsted København
21.05.1737	Palmgren, Carl Otto / Lund / Lund
06.06.1739	Helmuth, August Heinrich / Stockholm / Helmstadt
01.04.1740	Bergström, Benedict / Malmö / Halmstad

12.09.1740 Winge, Erich / Magdeburg / Stockholm
12.02.1745 Resch, Christoph Gottlieb / Kristianstad / Danzig

Altgesell 11.10.1735 og 16.04.1736.

Som nævnt af Ingrid Ilsøe havde Fenniger tætte forbindelser til Christian VI's hof gennem søsteren Magdalena Sophia Fenniger, der havde været kammerpige for dronning Louise og dronning Sophie Magdalene. Gennem hendes indflydelse opnåede han bestallingen som hofbogbinder, i 1744 et moratorium for 8 år, og i 1746 bestallingen som byskriver i Fredericia. En broder Friedrich Fenniger var kongens kældermester.

»1742 20. Aprill. Nachdem der alte Hofbuchbinder von Fenden tod sein soll, so wollen wir, dass Ludewig Fenniger nach seinem hier beyfolgenden *Memorial* wieder an seine Stelle Hoffbuchbinder werden; hat Er also, wen es von der dän *Cancelley dependiert*, für ihm die Bestallung aufsetzen zu lassen; solte es aber nicht üblich sein, dass diese Bestallung auss der dänschen *Cancelley* aussgefertigt wird, so kan Er es nur dem Geheimrat Berckentin *communiciren*, dass er in der Rente Cammer eine solche Bestallung aufsetzen läst.« (Brev 402)

»1744 21. Martz. Das hierbey folgende *Memorial* ist von der kleinen Ficken Fenniger für ihren Bruder, unsern Hoff Buchbinder. Sie bittet um ein *Moratorium* auf 8 Jahr für denselben. Die Königin hat es uns gegeben. Das Gesuch an sich ist unbillig. Weil es aber das kleine Mensch ist, weil sie noch bey unser Frau Mutter gewesen, weil die Königin vor ihr bittett, so wollen wir auss besonderen Gnaden und *citra consequentiam* ihr ihr Gesuch *acordiren*. Wird Er also erwehntes *Moratorium*, doch *citra consequentiam*, für denselben aufsetzen lassen« (Brev 511) H. RØRDAM: CHRISTAN VI'S BREVE TIL J.L. HOLSTEIN.

Rentekammeret, Embedsansøgninger:
»Allerdurchlauchstiger Grossmächtigster
Allergnädigster König und Herr!

Nachdem der Hoffbuchbinder mit Tode abgegangen ist, so habe Eur. Königl. Mayst. ich hindurch aussfälligst anflehen wollen mich hinwiederum in dessen Stelle zum Hoffbuchbinder allergnädigst bestallen, und mir die in solchem *Metier* bey Hoffe und bey denen *Collegies* vorfallende Arbeits so ich jeder Zeit mit allem Fleiss vorrichten werde, allergnädigst anvertrauen zu lassen, der ich in Erwartung einer allergnädigsten Erhöhung mit aller *Soumisse*ster *Devotion* verharren.

Eur. Königl. Mayst.
Meines allergnadigsten Königs und Herrn
Copenhagen d. 20 April 1742
Allerunterthänigst geringste Knächt
Ludewig Fenniger
ad Resol. 30 April 1742 nr. 97«

Rentekammeret, Kammerkancelliet, Bestallingsprotokol, 1740-50, nr. 13, f. 128-129
»Bestalling for *Ludewig Fenniger* til at være Hoff-Bogbinder.

VI C6tus Giøre alle Vitterligt! at Vi allernaadigst have antaget og bestilt, saa og hermed antager og bestiller *Ludewig Fenniger* til at være Vores Hoff-Bogbinder! Thi skal hand være Os som sin *absolute* og *Souveraine* Arve Konge og Herre, efter derforuden hands allerunderdanigste Pligt og Skyldighed Lydighed og Troe Vores og Vores Kongel. Arve Huuses Gafn og Beste, med største fliid søge viide og ramme ald utroeskab, skade og forderf. Derimod af yderste magt og formue hindre forekommen og afværge, saa og hvis hand saaleedes til Vores *Præjudice* fornemmer at skee Os straxen uden nogen undseelse, tilbørligen aabenbare og give tilkiende; Isærdeleshed haver hand Troeligen og med ald Fliid og Flittighed, efter bedste Viidenskab, og forstand at forfærdige hvis Vi af hands Arbeide kunde behøve, eller forfærdige lade, og det saaleedes, som hand agter at tilsvare og være bekiendt efter dend allerunderdanigste Troeskabs Eed, hand Os derpaa giort og aflagt haver, hvorimod Vi hannem for saadant hands arbeide, efter billighed vil lade betale; dog haver hand Borgerskab herudi Vores Kongl. *Residence*-Stad behorig at tage, og lige ved Stadens Borgere ansees.
Hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette. Givet paa Vort Slot *Christiansborg* udi Vores Kongl. Residence-Stad Kiøbenhafn dend 26de April Ao. 1742.

Under Vores Kongel. Haand og Seigl.

Christian R.

Berckentin Adzler/ Mule«

Danske Kancelli Jyske Registre 1746-47 f. 201

168 *Ludvig Fenninger*, Bestalling at være Byefoged i Fridericia, dog med *Condition*.
»VI F5tus G.a.v. At vi allernaadigst have beskikket og forordnet, saa og hermed beskikke og forordne *Ludvig Fenninger* til at være Byefoged udi vor Stabelstad *Fridericia* udi den forrige Byefoged *Christian Bless*, som samme Embede udi vores Høyeste Ret er bleven fradømt, hans Stæd, hvorved han til den endnu levende gamle Byefoged *Casper Brandt* skal betale den Aarlige *Pension* af 15 Sdr. ligesom hand af forrige Byefoged *Bless* nydt haver. Thi skal bemelte *Ludvig Fenninger* være Os som sin *Absolut* og *Souvereine* Arve Konge og Herre, huld og troe, Vore og Vores Kongelig Arve Huuses Gavn og Beste søge, viide og ramme Skade og Forderv af yderste Magt, Evne og Formue hindre forekomme og afværge. I særdeleshed skal hand aarlig og i rette Tiide sine Regnskaber for det uvisse som der i Byen falder med Tilbehørige Beviiser udi Vores Rente Cammer indlevere og ellers ikke for nogen aabenbare hvis samme hans Embedes Forretninger vedkommer og hemmelig bliver at holdes, men sig derudi saavel som udi alle andre maader saaledes skikke og forholde som det en ærlig, troe og oprigtig Byefoged egner og vel anstaar, efter den Eed hand Os derpaa allerunderdanigst giort og aflagt haver, saafremt hand samme Bestilling agter at nyde; givet etc.

Christiansborg Slot den 21de Julii 1747«

Forseglingsprotokol XII 12 f. 156
»Anno 1742 d. 24 Novembris blev efter Ludvig Fenniger Bogbinders Beg. forseglet efter hans nu nylig efter beretning ved Døden Afgangne Hustru Anna Margrethe From i Niels Pedersen Brbr. Huus i Springgade.
Imidlertid tilstæde Enkemanden, [skiftefoged] Friderich Jochum Kinder, samt Lars Halvorsen Fogedtiener; hvor da forefandtes:

1 Thee Bord, 6 forgyldte Leders Stole, 1 Speil, 6 Gardiner, 1 Chattoll, 1 Skab med Værktøj, 3 Sengestæder, 6 underdyner, 3 overdyner, 8 hovedpuder, 12 pr. blaael. Lagen, 4 pr. hørl. Dito, 6 pudevaar, 4 duge, 5 [utydelig rettelse], 8 serke, 1 rød Damaskes adrienne, 1 hvid Kippe Køste- dito, 1 brun Gros de tours Skiørt, 1 fiskebeens Skiørt, 1 dossin tallerkener, 3 tin Fade, 1 Jern Gryde, 2 Messing Kander, 3 Kaaber Potter, 1 Koober Thee Machin, 1 Ildtang og Skuffe, 1 Jern Pande, 1 Trefod, 2 Riste, 1 Indlagt Skab, 1 Dragkiste.
Videre vidste Enkemanden ei at angive, thi ophørt forretning.
Ellers angav Enkemanden at have laant i Dag til Begravelsen 50 rdl og hans løsøre er Pandtsatt til Sr. Høpfner for 200 rdl.

Behandlingsprotokol VII 36 f. 669
Anno 1743 den 12te Junij blev foretaget Session ang. afg. Anne Margretha From Ludvig Fenninger Bogbinders Hustru; hvor da mødte Sr. Hans Thorsager paa Enkemandens Vegne og begierede 3 ugers anstand for at faa Formynder indbragt til Skiftets Viedere befordring. Retten bevilgede den begierte anstand.

VII 36 f. 683
Anno 1743 den 9de Julij blef atter forret. Session ang. afd. Anne Margretha From, Ludvig Fenningers Hustru, hvor da mødte Enkemanden og paa Begiering erholdt 8te Dages anstand, for at faa Formynder indtegnet.

VIII 37 f. 21
Anno 1743 den 14de Augustij belf atter foretaget Session ang. afg. Anne Margretha From, Ludvig Fenninger Bogbinders Hustrues Sterfboe; hvor da mødte Enkemanden og endnu begierede 14 Dages anstand for imidlertiid at faa Formynder Indtegnet; Retten bevilgede den begierte anstand, dog Eengang for alle.

VIII 37 f. 174
Anno 1744 den 4de Aug. blef atter forretaget Session ang. afg. Anne Margretha Froms Sterfboe; hvor da Enkemanden lod begiere 14 Dages anstand for at besørge Formynder for sine Børn anordnet. Retten bevilgede den begierte anstand.

VIII 37 f. 181
Anno 1744 den 18de Aug. blev atter forretaget Session ang. afd. Anne Margretha Froms Sterfboe; hvor da Enkemanden Ludvig Fenninger lof begiere 4 ugers anstand, for imidlertiid at fa Formynder indtegnet for sine Børn, Retten bevilgede den begierte anstand.

VIII 37 f. 220
Anno 1744 den 28de Nov. forretaget Skifte Slutning efter Anne Margrethe From som den 22de Nov. 1742 ved Døden er afgangen, hos Enkemanden Ludvig Fenninger Bogbinder boende i Sr. Høpfner Bogtrykkers Huus i Skindergaden, til efterretning for Enkemanden og den sl. Kones 2de Børn, hvoraf det første Nafnl. Knud Plesner er af hendes forrige ægteskab med nu afg. Johan Philip Plesner, og det andet Nafnl. Claus Fenninger gl. 4 aar, er af sidste ægteskab, for hvilket Enkemanden er anordnet Formynder og som Tilsyns Værge Lorentz Selmer Fuldmægtig hos Sr. Høpfner, som var tilstæde; hvorefter Boets Formue blef befunden at beløbe 109 rdl 5 mk 8 sk., derimod

bortskyldig Gield 377 rdl. Saa at ei noget for den sl. Kones 2de Børn kan falde at arve. Og som Sr. Høpfner, som er Pante Berettiget til Boets Effecter, ei forlanger noget Udlæg, saa blef Skiftet Sluttet.«

Forseglingsprotokol, Fredericia [fol. 339b-341a]
Henrich Molrath Richter Raadmand og Vice Borgmester, Hans Jacob Gercker Constitueret Byfoget i Vacancen, og Emmiiche Hvid Skifteskriver, alle udi Stabelstaden Fridericia, giør Vitterligt at Aar 1751 den 15 Jan: indfandt vi Os, som Skifteforvaltere udi Sterfboet efter afgangne Ludvig Fenninger, forhen værende Byefoget her sammestæds, for at aabne Boet, som forhen straxen ved Dødsfaldets tilkiendegivelse er bleven forseiglet den 16 Dec: 1750 og videre derefter Skifte imellem den afdødes Encke Anna Margretha Fenninger, som selv var tilstæde tillige med hendes antagne Lavværge Herr Postmester Peter Lorentzen paa den eene Side, og Børnene neml. Berenhardt Fenninger Femb og et halv Aar gammel, nok en Søn novnl. Frideric Fenninger 4 Aar gammel, Endnu een Søn navnl. Christian Fenninger ¾ Aar gl. For hvilke trende Børn efter Oberformynderen Arendt Michelsens Forslag blev andordnet Palle Hansen, i hvilke samtliges hos og Overværelse, det forhen Registrerede med hvis videre, som fandtes Boen tilhørende, blev af de dertil anordnede Vurderingsmænd navnl. Palle Sonius og Peder Thorsen, vurderet som følger:

Meubler og Løsøre i dend øverste Stue				
6	stk forgyldt ledder stoele,høirygget og gammel	2 Rdl	Mk	S
4	mindre dito á 1 Mk 8 Sk	1	"	"
1	lidet grøn anstrøget Slag Bord	"	5	"
1	lidet Furkantet fyr Bord gammel	"	"	12
1	Stue-Uhr med grøn mahlet Fouteral	10	"	"
1	grøn anstrøgen Pyramide	"	"	12
1	liden Eege Dragkiste, med fire Føder og 3 Skuffer udi, for	"	4	"
6	Spids Glas á 4 S: er	"	1	8
1	Lese Stoel med lærets overtræk	"	2	"
1	liden Rund Thee Bord med Voxdug overtruken	"	1	8
1	lidet Speil med brun Ramme	"	2	8
1	lidet Feldt Seng af Fyr	"	2	"
1	Skab-Sengested af Fyr med guule Machais Omhæng	4	"	"
1	Fyr slag Bænk som en Dragkiste	1	"	"
1	gl. Blaastribet linnet overdyne	"	2	"
2	gl rødstribet underdyner begge	"	4	"
1	pr. Blaar garns Lagener	"	4	"
1	Blaae stribet hovet Dyne gammel	"	1	"
Udi den anden Stue				
1	bruun Indlagt Skab, hvorudi intet fandtes uden Børnenes Klæder,med trappe paa	5	"	"
1	Ege skriv Chatol med Skab paa og Beslag samt Dragkiste under, som var forseiglet og igien blev forseiglet	9	"	"

Der udi fandtes				
1	Futeral til et Lomme-Uhr	"	2	"
1	Messing Spar-bøsse	"	1	"
1	Blik Thee-Flaske	"	"	4
1	guul silke Kaarde-Gehæng med Laas	"	1	8
1	pr. Metal Skoespænder	"	1	"
1	liden Jern Hammer og Brikke [?]	"	"	10
1	stemplet Allen [?]	"	"	8
1	Pibe-hytte [?] og een TønderDaase	"	"	4
1	Linial og 1 penne Huus	"	"	6
1	pr. Ru... Spender	"	"	6
1	glas Bleck R... med Sandhus	"	"	6
1	stang rød Lak	"	"	6
1	Engelsk Hatt	1	"	"
2	Carafler á 6 s	"	"	12
2	dito gl. á 2 s	"	"	4
6	stk. gamle Gardiner med Kapper	"	1	"
1	par gamle sorte Strik Strømper	"	2	"
1	pr. dito silke Strømper	"	1	8
1	Speil med sort Ramme	"	4	"
6	pr. Porcel. Coffe Kopper á 6 sk	"	2	4
1	furkandtet Eege Bord med skuffer under, samt			
2	de Cheredoner brun anstrøget	1	"	"
2	Spøl-Kummer	"	"	6
1	fael [?] Skaael [?]	"	"	10
1	Eege halv Kiste som var Forseiglet			
Der udi fandtes				
1	rød Reyse-Kappe	"	4	"
1	forgyldt Tambachs Kaarde	1	2	"
1	Spansk-Rør med Porcel: Knap og sølv Beslag	"	1	8
1	Sort Klædes Kledning, Kiol, Vest og Buxer	10	"	"
1	rød Klædes Kiol med sort plydses Vest med Tamb: Knapper udi	3	"	"
1	brun Klædes Kiol og Vest	2	2	"
1	Engelsk Hatt	"	2	"
1	Porcelains Bleck K.... [skal nok være Blæk-Horn]	"	1	"
1	jern S...kel	"	"	4
1	Elphenbeens Tomme-Stock	"	"	2
1	Fyr Bord med Voxdug betrukken	1	"	"
1	jern Linial	"	"	6
1	gammel Thee Bord	"	"	12
1	Paruque Blok	"	"	12
	nok en mindre dito	"	"	6

1	lidet indlagt Skab ... med fire føder, som var forseiglet	1	2	"
Hvor udi befandtes				
1	stang rød Lack	"	"	6
10	Bøger skriv Papir á 8 s	"	5	"
3	grav stikler	"	"	8
	nogle Penne feere [dvs. Penne-fjer]	"	"	3
1	stk. Mun [?] Lim	"	"	2
1½	dousin Tambacks Kiol Knapper	"	"	15
1½	dousin Vest Knapper á [?]	"	"	9
3	flasker med Guld Fernis	"	3	"
1	Crusefix	"	"	6
1	Bul Øxe	"	2	"
1	Haand Øxe	"	1	"
3	jern Kiiler	"	2	8
For det Øvrige fandtes endnu i forbemte Skab nogle Papirer, som for denne sinde ei kunde eftersees, og i den henseende blev bemelte Skab atter igien forseiglet				
Udi Kiøckenet				
1	stor Engelsk-Tin Fad vog 4 Pd á 1 Mk 4 s	"	5	"
2	dito Fade af cron Tin v. 8 Pd á 12 s	1	"	"
½	Dousin dito Talerkener cron Tin vog 5 1/2 Pd á 12 s	"	4	2
1	liden Tin-Skaal	"	"	10
1	pr. Tin lysestager	"	1	8
1	pr. dito	"	1	8
1	Messing Tobaks Fad	"	"	6
1	Ild Skoul og Ild Klemme	"	1	8
1	jern stege Pande	"	"	12
1	gammel Jern Pande uden stiert	"	"	4
1	stoer hakke bræt	"	"	4
1	Gryde med Laag	"	5	"
1	..... brikke Huus med Sex Brikker udi	"	"	6
1	glas Løgte	"	"	3
2	gl. rive Jern	"	"	2
1	Blik Spand	2	"	12
1	Vidkaals Jern }			
1	Rape [?] Rive Jern }	"	"	4
1	Eege Ballie	"	"	8
1	liden strippe	"	"	4
1	liden grøn aflang Kurv	"	"	2
4	smaae runde dito	"	"	4
2	Jern Kroge	"	"	4
1	Riædel skeed [?]	"	"	8
1	Salte Kar	"	"	2
I Kiælderen				
1	stor Ballie	"	1	8

1	Vasker Ballie	"	1	8
1	lidet Kar	"	1	"
1	stor Skammel	"	"	2
1	Øll-Fierding	"	"	12
1	Malke-bøtte	"	"	6
1	garn Vinde	"	"	8

Siden Aftenen paatrængte saa blev med skiftet udsat til førstkommende Onsdag eftermiddag Kl.2 slet. actum ut supra

H.M. Richter

Som Sætte-Fogit udi Vacancen underskriver
H. I. Gercken

M.A. sl. Fenningers

Som Enckens Laugværge
P. Lorentzen

Som Formynder for Børnene
Palle Hansen

Som Vurderingsmænd underskriver
Palle Sonius og Peder Torsen

Siiden Aftenen: Næst forestaaende Tiid og Dato Er Continueret med Skiftet for videre at fort fare med Registrering og Vurdering over de endnu befundene U-vurderede Bøger som følger:

1 Gl. Tydsk Bibel in folio	"	1	8
6 stk. gl. Bøger tilsammen for	"	"	12
NB Summen	74 rd	1 mk	2 sk

Skifte Forvalteren fandt fornøden at tilspørge og fornemme hos Encken Madm Fenninger om Hun vidste noget meere at paaviise eller angive som Stervboet kunde blive til Indtægt beregnet, hvor til Hun erklærede, at Hun ey meere var beviidst eller kunde erindre, end hvad allerede Anført og Registreret er -
Hvorfor Encken tillige Erklærede, ikke at vidste nogen udveye, de som maatte have noget at fordre her i Stervboet paa anden Maade at betale, end det foran førte Registrerede og Vurderede maatte blive stillet til Auction, dog udbad hun Sig at saadan Auctions Holdelse maatte beroe indtil Hun fik indhæntet Hendes Sal. Mands Broders Betænkende derover, som med forderligste skee skall, og imidlertiid vilde Encken med Laugværge være ansvarlig, at intet noget af det Registrerede og Vurderede /: uden Gud det i Naade afvente ved u-lykkelig Hendelse skulle skee :/ skall forrykkes eller bortkomme - .
Thi udsatte Skifteforvalteren efter saadan Hendis Begiæring Skiftets videre fremme, indtil videre.

H.M. Richter, H.I. Gerckens
A.M. Fenninger

Som Enckens Laugværge
P. Lorentzen, P. Sonius, Peder Thorsen
Palle Hansen

Behandlingsprotokol, Fredericia [fol.241b-247a]
Anno 1751 dend 13de May var Skifte Forvalterne igien forsamlede udj Stervboet for at fortfare med Skifte-Behandlingen, og forinden der kunde skrides til videre Forretning, maatte Skifte Forvalterne hos Encken fornemme, om hun fra Hendes Svoger udj Kiøbenhavn haver indhæntet hands Betænkende om hvad ved sidste Samling er bleven moreret om hvad af hende og Laugværge her udj Forretningen er blevet tilført. Encken her til svarede at hun vel hafde tilskrevet hendes Sal. Mands Broder, det ommeldte angaaende, saa og fra hennem erholdet Svar, hvorudj Hand melder, at hand vilde først være underrættet om, hvor meget denne Stervboets Giæld egentlig andrager sig til, førend hand kunde give Chatagorisk Svar her udj. Siden nu Encken ikke veed af andre Creditorer saa viidt hun erindrer sig end de der ere her i Byen, om endskiønt der vel mueligt kunde være nogen Creditorer uden Byes saa indstillede hun til de Hr. Skifte Forvaltere, om de ikke fandt fornøden paa det menagerligste udj de danske Adviser at indkalde saa vel de Inden - som uden Byes Creditorer til een hvis Tiid at indlevere deres Fordringer, paa det mand derefter kand viide hvad Stervboets Giæld er, og imidlertiid kunde det beroe med Skiftets viidere og øfrige fremme paa samme Maade som det sidste Gang blev udsat. Skifte-Forvalterne i henseende Enckens og Laugværges tilførte, fandt fornøden tvende Postdage efter hun anden udj de Dandske Adviser at indkalde alle Stervboens Creditorer og Debitorer for saa viidt de til Stervboet enten kand være skyldig- eller have at fordre, og til dend Ende beroer det med Skiftet indtil videre, imidlertiis blev nogle Documenter Byefoget Tjenesten ved kommende imellem afgangne Byefoget Fenningers Papirer udtaget, og mig Byefoget Gercken
overleveret.
H: M: Richter H: I: Gercken
A: M: Fennengers. Som Laugværge *P: Lorentzen*
Palle Sonius og *Peder Thorsen.*

Anno 1751 d. 19.Juny var atter Skifte Samling efter Enckens med Laugværges deris Begiering for i følge Hendes Sal. Mands Broders forlangende, at fastsætte tiiden med det Registrere og Vurdere til Auctions Holdelse - for deraf at udfinde, hvad Stervboet ved Auctionen kand udbringe og at ermelte Encke med Laugværge derefter kand Erklære sig, hvad enten hun vil fragaae Arf og Giæld eller ikke, for samme de tillige med alt hvad fornøden eragtes i Adviserne samme at lade Publicere. Skifte-Retten efter sadan Enckens med Laugværge Skifte-Acten tilførte Begiæring, berammede Auctionens Holdelse over alt Stervboets Registrerede og Vurderede førstkommende 23de Juny at holdes, og til dend Ende at Placaterne imidlertiid bliver af Byfogeden besørget, thi beroer det med Skiftet indtil Viidere. Actum ut supra -
H: M: Richter, H: I: Gerckens
P: Sonius og *Peder Thorsen*

Anno 1751 dend 13de Octb: Er Skiftet igien i følge skeede Publication i de Dandske

Adviser som og i de Tydske Adviser foretaget. Hvorda for først tilføres dend over det Registrede og Vurderede, som efter Auctions Protocollen ved derover holdende Auction er opløbet for saa vidt Stervboet vedkommer naar det Pandtsatte og under samme Auction bortsolgte Afgaaer, bliver dend Netto Summa 86 rd. 3 Mk 12 S. Thi den øfrige Summa som det Pandtsatte Gods er opløbet til, betales til Madame Iversens Berend Wulf og Jens Ludvigsen som Pandttet haver haft udj Hænde, og bliver da heele Boets Indtægts Summa som melt Sex og Fiirsinds tiuge rigsdaler Tre Marck og Tolv skilling, Dernedst blev fremlagt til Indlæmmelse udj denne Skifte-Act Een af Hr. Cancellie-Raad Hvalsøe verificeret Copie af Et Instrument dat: dend 28de July sidst forvigt og underskrevet af dend Sal. Mands efterladte Encke Anne Margrethe Fenninger og dend Sal. Mands Broder Friderich Fenninger som Enckens Laugværge, der indeholder Enckens og Arvingernes Arf og Giælds fragaaelse efter bemelte Byefoget Fenninger, og lyder saaledis: No 20 - 24 s 1752 Efter at min afgangne Mand Ludvig Fenninger, forhen Byefoget udj Fredericia, hands efterladte Stervboes Indgiæld og Udgiæld er hinanden saa Uliig i det at dend bortskyldige Gield meget overgaaer Boets Indgield, saa finder ieg mig her ved anlediget i anledning af Lovens pag: 839 art: 30te og Forordning af 19 Aug. 1735 herved paa egne og mine u-myndige Børns Vegne, at fra siige os Arf og Gield efter bemelte min afgangne Mand Ludvig Fenninger i hvilken Arvs og Gields Fragaaelse paa mine Børns Veigne og underskrives af Børnenes fød Værge og Farbroder Hr. Kielder-mester Fenninger; som min tillige værende Laugværge; Thi falder fra ved min tienstl. Begiær, paa egne og mine u-myndige Børns Veigne, til samptlig Respective Rettens Betiente, som samme til Publication bliver foreviist, at de den lovformeligen, til eenhvers Efterretning bekiendt giøres, og mig derefter dette Instrument med paateignet Attest om Publicationen igien tilbage leveret. Kiøbenhavn dend 28de July 1751.
Anna Margretha Sal. *Fenningers. Friderich Fenniger*

	Rdl.	Mk	S
Hvornæst blev skridet til Boets bortskyldige Giæld, som er følgende:			
1. Monsieur Stegel Kirke-Værge fordrede efter Regning af d. 30de Aug: sidst for Arbeyde	5	1	"
2. Frue Magisterinde Bergendahl fordrede efter indleveret Paastand for til gode kommen de Huus-Leye, Eet halvt Aar, som var i dend Tiid dend Sal: Mand levede, efter Accord til Paaske sidst 9 rdr. der Hun ventede Hun forlods frem for andre Creditorer nu ved denne Samling hende blev betalt, siden Hun som een Encke ej vel kunde taale længere derefter at bie, ventede derfor Rettens Assistance til Pengenes betaling. Skifte-Retten fandt efter slig Begiering efter Sagens nøje Examination, Encke Fruen at tiene det Hun af Stervboets Casserer med Leye Summa bliver arangeret indtil Skiftets-Slutning, om de alle kand blive Hende godt giordt neml:	9	"	"
3. Monsieur Borck fordrede efter Regning dat. d. 27 Aug. sidst actum ut supra	"	4	13

H:M: Richter Palle Sonius og *Peder Thorsen*

Dend 28de næstefter, var Skifte-Forvalterne atter forsamlede paa Stadens Raadstue - for at fortfahre med Skiftets Holdelse

4.	Blev forevist Een af den afgangne Byefoget Ludwig Fenninger udgiven Vexsel til Hartvig Isac paa sin Broder Hr. Friderich Fenninger udj Kiøbenhavn Dat: dend 5te Sept. 1749 af Capital 100 rd: hvilken Vexsel beviises med Protest som med følger af dato 9de Sept: ikke at være betalt, og siden benævnte Jøde Hartvig Isaac ei heller giør Prætention paa viidere end efter afgangne Byefoget Fenninger til ham udgivne Sæddel paa Tie rd:, som hand paa benævnte Et Hundrede Rigsdaler blev arangeret Da Vexselen blev udstædt, anføres der for Boet til Last de laante	10	"	"
5.	Leitzer Abraham Hohn, fordrede efter Regning	4	1	12
6.	Fordrede Casseren udj afg: Michel Weydes Stervboe efter til gode havende Auctions penge, som dend Sal. Mand paa Auctionen sig haver tilkiøbt for den Summa Hvilke Penge Casseren paastoed, hannem i følge Auctions Forordningen maatte at de allerede indkomne Auctions Penge blive udbetalt, ved det Skiftet er til Endebragt.	8	2	13
7.	For Princessinde Styr, 2den Termin Rest: Samme forventes i følge dend faldende Cammer Resolution nu ved denne Samling end og bliver indbetalt, som Magistraten skall aflægge Rigtighed fore -	2	"	"
8.	Er blevet udlagt for Publication udj de Danske Adviser om dend Sal. Mands Død, saavel som Creditorernes og Debitorernes Indkaldelse, med Post Penge i alt	3	4	"
9.	Ligeledes for Publikation i de Tydske Gazetter er blevet af Stervboets Casserer forkyndt, for at bekiendt giøre Dødsfaldet med viidere i alt	2	4	"
10.	For Placater til Stadens tienere over Boets Auction udlagt	"	1	8
11.	Til Byeskriverens Salarium for den holdte Auction efter Regning	4	3	14
12.	ligeledes betales til Byefogeden Auctions Salarium og for Placater i alt	3	3	14
13.	Til Berend Tambour for Trommens Rørelse til Auctions Holdelse, efter Regning betalt	"	4	"

Hvilket for anførte fra No 6 indtil No 13 inclusive saaledis af Stervboets Casserer bliver at udbetale hvad allerede ikke er bleven betalt, efter saadanne Fordringer vil præferere, og ikke til dette Skiftes Slutning, som Aar og Dag vorder udsat, siden Encken er gaaet fra Arv og Gield, med Betaling derfore kand opholdes.

14.	Der næst blev fordred efter Et til Magistraten her, fra Hr. Justitz-Raad Finkenhagen paa det Kongl. Weysenhuus i Kiøbenhavn ved Skrivelse dat: den 10 Aug a:c: efter een Verificeret Copie af Een Domb afsagt ved Kiøbenhavns Byeting d. 27 July 1744, hvor hand dend Sal. Mand til det Kongl. Weysen-Huus skall være skyldig blevet for Bøgger	22	4	8

15. Hr. Byefoget Grundahl af Weyle fordrede efter een indleveret Regning til Magistraten her, for giordte Reiser udj een Sag Hand som sætte Dommer her ved Friedricia Byetings Ret har været constitueret angaaende afgangne Hl: Leutenant Tautenberg med fleere, som hand paastaaer her af Stervboet ifølge een her paa Raadstuen afsagt Commissions Domb dat d. 7de Decb: 1750 bliver betalt med 21 " "
16. Ligeledis fordrede Hr. Byeskriver Rasmusen af Weyle efter een til Magistraten her indgifen Regning af dato 5te April 1751, som i foromrørte Sag har været constitueret Skriver- og der for sine Reyser, Documenters Expedition med viidere dend Summa 39 " "

Og som Aftenen paatrængte, blev dette Skifte udsat til viidere.
H.M. Richter Palle Sonius
Peder Thorsen

Anno 1752 dend 22de Novemb. vare vi atter igien forsamlede, for at fortfare med dette Skifte, hvor da det, udj denne Forretning anførdte Skab, som vare forseiglet, blev aabnet for de derudj befindende Papirer at eftersee som end og skeed er, mens ikke derunder befunden noget, som til Stervboets Indtægt kand være at beregne, end dend Sal. Mands Broder Hof-Kiældermester Friderich Fenningers original Breve, angaaende deres afdøde Syster Sal: Jomfrue Fenninger forhen Hof-Jomfrue og dend efter hende faldende Arve-Part, som efter bemelte Breves Forklaring til Hr. Byefoget Fenninger i levende Live, er bleven udbetalt,hvorfore derom i denne Skifte-Forretning ey viidere bliver at anføre.
Dernæst blev skridet viidere til Stervboets Udgiæld, neml:

17. og fordrede da de af Hans Kongl. Mayst udnævnte Commissarier Hr.Cancellie-Raad Beentfeldt og Hr. Raadmand Thomsen, efter een af dem den 7de Decemb: 1750 afsagde Commissions Dombe hvis Sal. Byefoget Fenninger er i Dömbt at betale i Mulct til Justitz-Cassen neml: 1 " "

~~18~~ som og allerede til bemelte Cassa af Stervboets Casserer er bleven betalt.

18. Herr Postmester Lorentzen som Commissions Skriver udj dend Sag, hvori bemelte Commissions Dom er faldet, fordrede efter Et af Hr. Byefoget Fenninger udgiven og her i Skifte-Retten producerede Beviis af 27de Juny 1750 neml. for Et Original Tingsviidne udstædt af Commissionen paa 11 Ark a 24 s er . . . 2 rd. 4 mk 8s Og for en Copie af hr. Leutenant Tautenbergs Indlæg paa 22 ½ ark a ark 12 s er . . . . . 2 rd 4 mk 14 s i alt 5 3 6

Hvilke Hr. Postmester Lorentzen paastod og formodede, at blev hannem som een prioriteret Fordring af Stervboet udbetalt, saa vel i Følge det Byefoget Fenninger allernaadigst givne Beneficium Paupertates, som dend faldende Commissions Domb,

hvor ved hand som een tabende Part er til Dømbt og tilpligtet slige Ting at betale.			
19. Bemelte Herr Postmester Lorentzen fordrede desuden som Commissonair for afgangne Hr. Leutnant Tautenbergs Arvinger, det som Byefoget Fenninger efter meerbemte Commissions Domb er pligtig kiendt til Leutenant Tautenberg udj Omkostninger at betale neml.	8	"	"
20. Kirke-Værgen for dend Danske eller Trinitatis Kirke her i Staden fordrede de Penge som hand udj Forskud af Kirkens Midler, efter Magistratens Ordre har udbetalt, til Byefoged Fenningers Begravelses Bekostning, saa viidt tilstrække kunde, neml: foruden Rendten indtil Betalingen skeer.	16	"	"
21. dernæst blev efter foreviiste Revers af Sr. Conradt Mattfeldt, udgivet af afgl. Byefoget Fenningers Encke med Laugværge Mons. Tranes Underskrift, fordrede Penge som til dend Sal. Mands Begravelse foruden hvad Hende af Kirken er bleven forskudt og nødvendig er med gaaet, neml.	10	"	"
22. Hr. Doctor Vernieke fordrede efter Regning af 31 Demb. 1750 Penge for Opvartning	16	1	4
23. Apothequer Holm fordrede ligeledes efter Regning af 7de Jan- 1750 for Medicamenter, Penge -	13	1	10
24. Conradt Matfeldt fordrede efter Regning af 11 Jan. 1751 for den Sal: Mand crediterte Vahrer, Penge	29	"	10
25. Sr. Amidsbøl fordrede efter dend Sal. Mands udgifne Beviis paa slet Papir af 15de Sept: 1749	1	2	3
26. Jens Nielsen Skoemager fordrede for Arbeyde efter Regning af 15de Jan: 1751	3	3	"
27. Rasmus Jensen Møller, fordrede Penge, som hand dend Sal: Mand skulle have laant	15	"	"
28. Hein Ludewigsen Skoemager fordrede for Skoemager Arbeyde	1	1	"
29. Philip Wulf Jøde fordrede for Kiød	1	"	"
30. Christen Sellerup fordrede for bekonme Vahrer, hand dend Salig Mand har Crediteret	3	4	"
31. Sr. Peter Biango fordrede efter Regning, hand dend Sal: mand har Crediteret	10	1	"
32. Hans Hansen Bager fordrede den Sal. Mand laante Penge	"	5	"
33. Hr. Postmester Lorentzen som Commissionair for afgangne Hr. Leutenant Tautenbergs Arvinger fordrede endnu efter en Commisions Dom contra Skipper Staal med flere, afsagt d. 24de Febr: 1750 det som Byefoget Fenninger er pligtig kiændt at betale udj Omkostninger, neml. som hand formodede med Prioritets Ret kunde ansees.	10	"	"

Og som Aftenen paatrænkte, blev med Skiftets endelige Slutning udsat til førstkommende Torsdag Eftermiddag Kl. 2 Slet.
Richter, H.J.Gercken. H.H. Egberg
Palle Sonius og Peder Thorsen

Anno 1752 Torsdagen d. 25. Nov: blev igien med Skiftet Continueret til dets endelige Befordring, hvor næst endnu for det:

34. Skiftets Bekostning:

Magistratens og Byefogedens	1	"	4
Byefogeden for Vurderingen	"	2	8
Skifte-Skriveren for Skiftebrevet	4	3	"
Stemplet Papir dertil	"	4	8
For dette Stervboes Auctions Penge at in Cassere tilkommer mig Borgemester Richter	2	"	"
Vurderingsmændene for deris umage, saa vel ved Forseiglingerne, Vurderingen og Auctionen som andre Skiftes-Samlinger til lægges ikkuns	1	4	"
Raadstue-Budet	"	2	"
Byens tienere	"	1	8
Summa	294 rdl	4 mk	15 s

Andrager sig saa Stervboens Besværing og Giæld i alt Toe Hundrede Halffemsindstiuge og Fiire Rigsdaler, Fiire Mark og Femten Skilling, hvorimod dens Indtægt, ikkuns er Firsindstiuge og Sex rigsdaler Toe Mark og 12 S: saa at Giælden er 208 Rd 1 Mk 3 S høiere og meere end Indtægten, og følgelig kand ikke alle Sterfboets Creditorer, men ikkuns dend mindste Deel blive betalt, eftersom Creditorerne efter Loven kand være mest og nærmest berettigede til at nyde deris Fordring og Betaling. Saadanne nærmest berettigede ere da, efter foranførte Nummeris N° neml:

	Rdl	Mk	S
2. Magister Bergendahls Encke for 1/2 Aars Huus-Leye	9	"	"
6. Resterende Auctions Penge til Michel Weydes Stervboe	8	2	13
7. 2den Termins resterende Princesse Styr	2	"	"
8. Publication i de Danske Adviser denne Stervboe angaaende	3	4	"
9. dito i de Tydske	2	4	"
10. For Placaters anslagelse til Byens tienere	"	1	8
11. Byeskriverens Auctions Salario	4	3	14
12. Byefogedens dito	3	3	14
13. Tambouren for at slaae til den holdte Auction	"	4	"
17. Det som afgangne Byefoget Fenninger efter dend allegerede Kongl. Commissions Domb er i dømbt at betale til Justits-Cassen, neml:	1	"	"
18. Skriver Salarium til Hr. Postmester Lorentzen baade efter det Kongl. allernaadigste Beneficium Paupertates saa og Commissions Dommen	5	3	6

20. De af Trinitates Kirke til Sal. Byefoget Fenninger hands Begravelses Bekostning /: saa vidt tilstrekke kunde :/ haver forskudt, neml:	16	"	"
21. hvis Sr. Conradt Mattfeldt i samme henseende har forskudt, neml:	10	"	"
34. Skiftets Bekostning og dette Sterf-boes Auctions Penge for at in Cassere i alt beløber sig	10	5	12

Naar mand nu Confronterer profererende Creditores Fordringer med Indtægt Summa, saa bliver allerneste i Behold 8 Rd. 9 S, hvilke 8 Rd. 9 S Skifte-Forvalteren finder for billigst at bør tillægges Byefoget Grundahl og Byeskriver Egtved i Veyle, til vederlag for de Reises Bekostninger, som de har haft udj een Sag som afgangne Leutenant Tautenberg har anhængi[?] giordt her ved Byetinget; Thi siden Leutenant Tautenberg har hos vedkommende høye Øvrighed forlanget disse Justitz Betientere udj ommelte Sag constitueret, og da just der formedelst ere i bragt samme Bekostning saa er det dog billigt, at de bør nyde disse 8 Rd 9 S frem for Tautenbergs Stervboe og de omkostninger som den efter berørte Commissions Dom hos Byefoged Fenninger tilkommer, Saaledes udføres da til meerbemte Weyle Justitz-Betjente de omrørte

	8	"	9
Summa	86 rdl	3	12s

Siger Fiirsindstiuge og Sex Rd. Tre Mark og Tolv Skilling som just er Stervboets Indtægt Summa. Efter disse i Skiftet befindende og tilførte omstændigheder bliver da for de øfrige i Skiftet tilførte Creditorer intet at nyde eller erlange. Herr Postmester Lorentzen har vel forhen været anført i dette Skifte som afgangne Byefoget Fenningers Enckes Laugværge, men efter at Hun har gaaet fra Arv og Gield, har hand ey anmeldt sig siden, som bemelte Enckes Laugværge, ey heller underskriver Skiftebrevet. Og som ey viidere ved dette Skifte er at behandle, bliver de i dette Skifte gottgiordte Creditorer som ikke har nydt deres Betaling af mig Borgmester Richter betalt.
Hvor med dette Skifte saaledes er sluttet og til Ende bragt, som bekræftes med samtliges Hænders Underskrift og fortrygte Signaturs Stadfæstelse.
Actum Fridericia Raadstue ut supra.
Richter, H.J. Gercken, H.H. Eegberg
Som Viidnesbyrd
Palle Sonius og Peder Thorsen

Forseglingsprotokol XVII 16 f. 578
Ao. 1758 den 2den Sept. Blev foretaget Forseglings Forretning efter Anne Margrethe Fenninger, hvis Mand skal have været Byfoged i Fredericia, og i Morges tiilig ved Døden er afgangen i hendes tillejehavende Værelser i Kriigs-Hospitalets Huus ved Vester Vold. Imidlertid tilstæde den afdødes efterladte 2de Børn Bernhart gl. 13 Aar og Friderich gl. 11 Aar; saa og var tilstæde Anne Marie Hansdt. tienende Sr. Friderich Fenninger, Kongl. Kjeldermester som er Broder til den afdøde Kones forhen afdøde Mand; Endvidere tilstæde Fogedtiener Christian Holst; hvor da det forefundne og angivne blev annoteret og strax vurderet saaledes som følger:

1	Grøn Maled Kiste		2 mk
1	liden Dragkiste og 1 gl. Kuffert	1 rdl	
1	rød og hvid kartuus Contouche		2 mk
1	rød Trøie, 2 hvide Forklæder og 1 Kortuus do.	1 rdl	
1	sort Damaskes Kiol	2 rdl	
1	gl. rød Silke do.		4 mk
1	gl sort Kaabe, 1 fløjels Kaberølike, 1 Gros de tours do.		4 mk
1	Kippe Kartuns Skiørt, 1 Trøie og 1 hvid Forklæde, 1 Tørklæde	1 rdl	
1	Drejels Dug og 2 Haandklæder		3 mk
1	Pudevaar og 1 Vugge Lagen, 1 Thee Serviet		2 mk
3	Serker, 8 smaae Griegangs hele Gardiner		2 mk
1	Kartuus Bordklæde, 2 Stole Hynder		2 mk
1	Stor rødt Multum, noget gammelt Taft, 1 gl. Stryg Klæde		1 mk
1	uldne Skiørt, 1 sort floors Slør		1 mk
3	Lomme Tørklæder, og noget smaat Lintøi		1 mk 8 sk
1	gl. Bruunt Omfang bestaaende af 4 Stk. og 1 Kappe		1 mk
5	adsk. Bøger		3 mk
22	stk. smaat Lintøi og 8 hvide Tørklæder	1 rdl	
1	udsyet Naale Pude og 10 Vat Hatte og 2 Modester	1 rdl.	2 mk
1	Silke Hue, 1 Thee Klæde		2 mk
4	gl. Stole og 1 Lehne do.	1 rdl	2 mk
1	sammenslaged Bord		1 mk 8 sk
1	Pyramide, 1 Tin Thee Potte, 1 Steen do., 1 Melke Kande, 4 pr. Kopper		4 mk
1	Stoor Kaaber Potte	2 rdl	
1	do. Thee Kiedel		4 mk
1	Jern Gryde		2 mk
1	trefoed, 1 Øxe, 1 Blik Torvespand		2 mk
5	Tin Tallerkener og 1 Mess. Fyrfad	1 rdl	
1	Mess. Stryg Jern med Rist		4 mk
1	Pande, 1 Rist, 1 Krum Kniv og 1 Fiske Bret		3 mk
1	Mess. Rive Jern, 1 Manschet Jern og 1 Haand Lygte		2 mk
5	adsk. Dyner	10 rdl	
4	Puder	2 rdl	
2	gl. senge Stæder	1 rdl	
4	Foustager, 1 Rok og 1 Haspe		3 mk
2	pr. gl. Lagne, og 3 Serker		4 mk
2	smaae Kurve og 7 Kopper, 1 Hue og 1 pr. Ruer		4 mk
		Er 35 rdl.	2 mk

Og da de Tilstædeværende derefter erklærede at de indted videre vidste at angive den afdøde tilhørende; saa ophørte Forretningen.

Behandlingsprotokol X 39 f. 559
Ao. 1758 d. 21. Nov. blev udi Kiøbenhavns Raadhus foretaget Skifte Session angaaende

Das
Höchſtbeglückte
Hochzeit-FESTIN
Des
Edlen, Großachtbaren und Wohlvornehmen Herrn,
HERR
Ludewig Fennigers,
Ihro Königl. Majeſt. zu Dännemarck und Norwegen ꝛc.
wohlbeſtallten Hof-Buchbinders,
Mit der
Viel-Ehr- und Tugend-begabten Jungfer,
JUNGFER
Anna Margaretha Paulſen,
Welches am 9 Decembr. 1744. in der Königl. Reſidence Copenhagen
bey vollem Vergnügen celebriret ward,
Wurde
In folgenden geringen Zeilen
beſungen
Von
Des höchſtgeſchätzten Hochzeit-Paares
Pflicht-verbundenem Diener
J. B. CAMMERBERG.

COPENHAGEN, gedruckt in Ihro Königl. Majeſt. und Univerſitäts
Buchdruckerey, von Johann Georg Höpffner.

Verzeihet, Dichter, wenn ichs wage,
Und dringe mich in eure Zahl,
Erlaubet, daß ich Weyhrauch trage
Zu dieſem Ehr- und Freuden-Mahl:
Apollo führt in ſüſſen Träumen
Mich heute auf den Helicon,
Um mir den Pegaſum zu zäumen,
So ſteh ich wie ein Muſen-Sohn.

* * * * *

Apollo ſagte: ſchreib: (ich ſchriebe)
Daß heute meinem FENNIGER
Ich durch die Bande ſüſſer Liebe
Den trüben Wittwer-Stand verklär;
Cupido ſoll heut Ambra ſtreuen
Auf Seinen frohen Braut-Altar,
Die, der Er will Sein Herze weihen,
Stellt ſich Ihm ſelbſt zum Opfer dar.
Schaut,

* * * *

Schaut, was der Himmel Ihm erlesen,
Seht, was Ihm heute zugedacht:
Kan man von klugen Weibern lesen,
Daß sie mit ihrer Tugend Pracht
Der Männer Ehren-Crone heissen,
So kan gewißlich gar und gantz
Der hochbeglückte Bräutgam gleissen
Mit einem wahren Perlen-Crantz.

* * * *

Die MARGARIS kan Perlen gleichen,
Dem Nahmen nach und in der That
Der Glantz der Perlen muß erbleichen,
Weil Sie Ihn überwunden hat;
Hier ist die Perle reiner Tugend
In Gold der Klugheit eingesetzt,
Die Frömmigkeit hat bey der Jugend
Sich schon in Ihre Brust geätzt.

* * * *

Ich frage hier: Wem wiederfähret
Dergleichen Glück? nur Wenigen,
Wem ist ein solches Pfand beschehret?
Diß wiederfährt alleine den,
Die in des Himmels Gnade stehen,
Die selbst mit Klugheit sind geziert,
Die auf dem Weg der Tugend gehen,
Den wird ein Engel zugeführt.

* * * *

Hier wird der Winter selbst zum Lentzen,
Und stellt die schönsten Blumen dar,
Zu höchst-verdienten Ehren-Cräntzen
Dem hochgeschätzten Hochzeit-Paar,
Die Venus ist bemüht zu binden
Ein ewig-während Liebes-Band,
Es stehn die Gratien, und winden
Den Blumen-Strauß für Brust und Hand.

Auf

* * * *

Auf, theures Paar, und gebt vergnüget
Euch Hertz und Mund zum Liebes-Pfand,
Ihr seyd besiegt, und habt gesieget,
Verknüpft auf ewig Brust und Hand,
Laßt Euch ein heilig Band verbinden,
Das nimmermehr zu lösen steht,
In diesen Banden könnt Ihr finden
Die Freyheit, der nichts übergeht.

* * * *

Was man in Wünsche pflegt zu schliessen,
Das wünsch ich Euch, und noch vielmehr,
Es müsse Strom-weis auf Euch fliessen,
Ein Glückes-Fluß, ein Wolfarths-Heer!
Vergnügen schwebe Euch zur Seiten,
Und über Euch die Einigkeit,
Diß kan zu allem Wohlseyn leiten,
Und bringet recht beglückte Zeit.

* * * *

Noch eins, das auch nicht zu vergessen,
Wenn fröliche Zufriedenheit
Man soll nach rechter Maasse messen,
Gehört dazu die Fruchtbarkeit.
Diß war der erste Ehe-Seegen:
Seyd fruchtbar, und vermehret Euch!
Den wird der Himmel auf Euch legen;
Kurtz: Seyd an Glück und Kindern reich!

følgende Stervboer: Nr. 23. Anne Margrethe Fenninger. Sr. Hans Sørens. prod. Kgl. arve Best. med deri allegerede Bidager. Sr. Fenninger loed Erkl. at hand ikke havde noged at erindre. Thi blev Skiftet Sluttet. (Af skifteudskrift i Stadsarkivet angives boets formue til 44 rdl., gæld 101 rdl.)

Tysk Bryllupsdigt til Hofbogbinder Ludewig Fenniger og Anna Margaretha Paulsen d. 9. December 1744. (Af J.B. Cammerberg).

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalreg., kirkebog Trinitatis-Helligånd-Trinitatis Fredericia, Skifteprotokoller, Personalhist.Tidsskr. 1923, H. Rørdam: Historiske Samlinger og Studier, bd.3, 1898, FF 36*, A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen: Candidati og examinati juris 1736-1936, 1954, CPN, LI.

Fischer, J. M.

Fischer, Johannes Mortensen, født i Kbh. 20.09.1801; død af brystsyge 1839 i Heide/Frederikstad i Holsten. • Søn af - - -.

Udlært af Conradt Holm, Kbh. 13.01.1817-14.01.1822.

Indtegnet i Bogbinderlauget til mesterstykke 09.07.1832. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget 23.03.1833.

1833 Store Strandstræde 93
1834 Klosterstræde 85

TILREJST SVEND:
21.01.1833 Klagenberg, Johan Robert

Fattigcommissionen i Heide forespørger 28.07.1838 [Københavns Fattigvæsen] om Bogbindersvend Johan Morten Fischer erkjendes forsørgelsesberettiget i Kjøbenhavn.
Oplysning søges hos Lauget 04.08.1838.
Bogbinderlauget meddeler Oplysning 13.08.1838.
Svar meddeles 13.08.1838 med Tilføjende, at yderligere Forhør udbedes optaget, saafremt Paag.s Helbredstilstand senere maatte tillade det.
Samme meddeler 18.08.1838 at Paagjældende har opholdt sig i her i Staden fra 1832 til 1836.
Erkjendes 18.08.1838; en Lægeerklæring begjæres, særlig med Hensyn til Paagjældendes Kuurs Varighed.
Magistraten i Friedrichstadt meddeler 07.10.1838, at Paagjældende er paa ny taget i Cuur.
Erkjendes 11.10.1838.
Ligeledes 16.11.1838 at Paag. lider af Brystsyge.
Til Efterretning 20.11.1838.
Heide Fattigcommission fremsender 07.02.1839 Regning og Læge Erklæring for Bogbindersvend Johan Mortensen Fischer.
Til Revision 11.02.1839, hvorefter Pengene sendes.
Denne meddeler 20.03.1839 Qvittering for 38 Rbd. 67½ fr.S.

Opbevares 26.03.1839.
Frederikstadts Magistrat tilstiler 16.04.1839 Regninger for Paagjældendes Cuur og Begravelse.
Til Revision 19.04.1839, hvorefter Pengene sendes.
Samme meddeler 26.07.1839 Qvittering for 132 Mk. 15½ Sk.
Opbevares 29.07.1839.

REF.: Borgerskabsprotokol, Vejviser, Fattigvæsenets Protokoller 1838/1631+1839/420, LI.

Fosgraph, F. H.

Fosgraph [Fosgraf, Vosgraf, Vossgraph], Frantz Hermann, født i Lübeck ca. 1689; død 78 år gl., begr. 14.09.1767 Kbh./Vor Frue søndre plads. • Søn af NN og Elisabeth - - -, begr. 28.01.1740 i Kbh. • Gift 04.09.1721 i Kbh./Vor Frue i huset hos hofmester Holst[ein] i Kalleboden med Anne Marie Kaas. • En datter Clara Agestace f./d. 1724.

Antagelig udlært i Tyskland.

Borgerskab 05.03.1725. Medlem af Bogbinderlauget 10.11.1727. Betalte optagelsesafgift 4 rdl. til Bogbinderlauget påske kvt. 1733. Fra ca. 1735 leder af Vajsenhusets bogbinderi.

1724-30	Stenboderne 14, ejet af Fosgraph fra 11.06.1724 til 1730.
1728	Stenboderne 14, har med kone, barn, 3 læredrenge og 1 pige 7 brandlidte logerende
1730	Østergade 16
1731-33	Østergade 17
1736-55	Studiestræde 110-111
1757-71	Studiestræde 117 (nummerændring) som ejer

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

02.10.1730	Fenniger, Ludvig / indskrevet 01.01.1728 for 3 år, mester i Kbh. 1733
20.10.1732	Müller, Jürgen Jürgensen / indskrevet 01.01.1728 for 6 år
09.04.1736	Leitzau, Jochum Carsten / indskrevet påske kvt. 1731 for 5 år
04.07.1740	Wagner, Rheinholdt Friederich / indskrevet St.Hans kvt. 1736 for 4 år, mester i Kbh. 1745
16.10.1741	Høeg, Caspar Dienesen / indskrevet Mich.kvt. 1737 for 4 år
00.07.1743	Mesther, Johannes / indskrevet St.Hans kvt. 1739 for 5 år
16.10.1747	Søested, Werner Pedersen / indskrevet Mich.kvt. 1742 for 5 år
04.10.1751	Schøsler, Hans Christopher / indskrevet 00.10.1746, mester i Rudkøbing 1762
13.01.1755	Wettke, Hans Jørgen / overgået fra H. Møllers enke
14.05.1759	Rosenkilde, Andreas Larsen / indskrevet 09.07.1753 for 5 år
11.07.1763	Petersen, Thronn / indskrevet 03.07.1758

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

29.06.1733	Hansen, Jacob / for 7 år
St.Hans kvt. 1746	Johanisen, Johan Christopher / for 5 år

04.10.1751 Hegedal, Hans Andersen
21.04.1760 Weber, Johan Detlef / overgået 11.07.1763 til J.C. Fraun, udlært af A. Lyman 07.04.1764

TILREJSTE SVENDE:

16.11.1727 Stach, Sylvester Danielsen /- / hjemsted Viborg
16.11.1727 Zimmermann, Johan Christian / - / Randers
28.03.1729 Junge, Paul Friderich / kom fra Odense / Odense
17.06.1730 Dahlström, Erich Olsson / Christiania / Göteborg
13.05.1731 Høy, Ole Johansen / Odense / Nyborg
10.09.1731 Pentz, Joachim / Lübeck / Norrköping
10.05.1733 Stach, Sylvester Danielsen / Malmö / Viborg
06.10.1733 Cappelman, Joachim / Christiania / Stockholm
18.05.1734 Wolk, Hans Hinrich / Lübeck / København
20.11.1735 Kelch, Gottfried / Stade / Elbing
14.06.1737 Stein, Tobias / Rostock / Schwerin
05.08.1737 Kelch, Christoph / Stockholm / Elbing
25.05.1739 Lindgreen, Jonas / Göteborg / Kalmar
21.03.1740 Haack, Diedrich Magnus / Kiel / Altona
13.06.1740 Berlin, Emanuel / Danzig / Königsberg
21.03.1741 Haack, Diedrich Magnus / Kiel / Altona
13.04.1742 Jessen, Johann / Århus / Flensborg
27.05.1744 Granbeck, Johan / Åbo / Jönköping
30.07.1744 Bergen, Johan Gunmund / Karlstad / Karlstad
04.10.1745 Voigt, Johan Christopher / Rostock / Anclam
16.04.1754 Hunter, Johan Albert / Odense / Malmö
27.04.1755 Andersen, Dieterich Christoph / Rostock / Stendal
01.08.1757 Engel, Joh. Adam / Uppsala / Riga
18.05.1760 Siøbeck, Lars / svensk

Herbergsfader 1740-41, oldermand 1749-50, bisidder 1751-64.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtalsreg., Malling: Vielsesregister, kirkebog Vor Frue-Hellig-ånd, Nielsen, Gedde, 1728, Ramsing, Ottesen, CPN, LI.

Fraun, Abraham **Udenbys mester**

Helsingør 1785-

Fraun, Abraham, døbt 13.06.1742 i Kbh./Petri; død 69 år gl. i Helsingør, begr. 08.05.1810 Olai ny kgd. Faddere bl.a. Clara Christina Ritter, Joh. Fr. Plüer, F. H. Fosgraf, J. W. Boppenhausen. • Søn af J.C. Fraun (ca. 1708-1777) og Anne Catrine Ibsen.

Udlært af faderen J.C. Fraun, Kbh. 12.07.1756-03.05.1762. Ankom fra Amsterdam til Kbh. 1776; måtte betale ½ rdl. i straf (årsag ikke anført). Symbolum: Auf Gott und das Glück / hoff ich alle Augenblick.

Som bogbindersvend i Kbh. havde Abraham Fraun ansøgt om i stedet for den ellers brugelige Weimarske Bibel at indbinde en anden bog, nemlig Christiani Qvarti historie [af N. Slange], for derefter at blive mester i Lauget. Kgl. Missiv 20.08.1784 - overstreget og betegnet Casseret i margenen. Borgerskab i Helsingør 12.10.1785.

Folketælling 1787 Stengade 430: Abraham Fraun, 39 år, ugift, bogbinder, logerende hos snedker Jens Andersen Hvidt.

Folketælling 1801 Skt. Anegade 60: Abraham Fraun, 58 år, ugift, fattighuslem.

Altgesell i Kbh. 14.07.1766, 11.01.1779 og 13.10.1783.

REF.: Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1784, kirkebog Petri-Olai, FT 1787-1801, CPN, LI.

Fraun, C. D.

Fraun, Christian David, døbt 28.08.1739 i Kbh./Petri; pludselig død 40 år gl., begr. 28.03.1784 i Kbh./Petri. • Søn af J.C. Fraun (ca. 1708-1777) og Anne Catrine Ibsen.

Udlært af faderen J.C. Fraun, Kbh. 12.07.1756. Ankom fra Stockholm til Kbh. 24.07. 1758, svend hos faderen. Symbolum. Auf Gott und Grück - Hoff ich alle Augenblick. Har tillige brugt: Bitte fein, arbeite rein; die Sorge lasz Gott befohlen seyn.

1784 Dybensgade 270-271 aftakket vagtmester

REF.: kirkebog Petri, Nielsen, CPN, LI.

Fraun, Daniel

Fraun, Daniel, døbt 07.07.1759 i Kbh./Petri; død - - -. • Søn af J.C. Fraun (ca. 1708-1777) og Anne Catrine Ibsen.

Udlært af J.C. Frauns enke, Kbh. 05.07.1779. Søgte 01.09.1783 arbejde ved lauget i Wismar. Ankom fra Wolfenbüttel til Kbh. 12.05.1786. Symbolum: Hoffnung soll mich stets beleben/ Hoffnung tröstet mein Gemüth/ Der mir hat den Leib gegeben/ Auf den Hoff ich dessen Güth. Ved Folketælling 1787 svend på Frauns værksted.

Indtegnet til mesterstykke 25.04.1787. Godkendt af Magistraten og medlem af Bogbinderlauget 20.05.1787. Borgerskab 21.05.1787.

1789-91 Lille Kongensgade 74
1792-95 Lille Kongensgade 84
1795-97 Store Grønnegade 255

INDSKREVET LÆREDRENG:

27.04.1789 Lillholm, Simon Nikolaus / for 5 år, ved Folketælling 1787 læredreng hos N. Davidsen

TILREJST SVEND:

11.06.1793 Meyer, Johann Diedrich / kom fra Neumünster, hjemsted Kiel

Kollektkommissionen for Brandlidte 1795-1798, litr.nr. 2593/2587:
»Underdanigst *Pro Memoria*
til den Høye *Commission* for De Brandlidtes Understøttelse.

I henhold af seeneste Indbydelse i Adresse-Contoirets Efterretninger, tager jeg mig den Underdanige Frihed at Anmode den Høye *Commission* om et Bidrag i mine trængende omstændigheder da jeg ved den Ulykkelige Ildebrand er sadt Gandske ud af al Nærings-Vey, derved at Ilden fortærede det meeste af mit Verktøy tilligemed en deel af det Indboe ieg i 8te Aar som Borger havde samlet, hvorover *Specification* herved følger - saa er min Ydmyge Begiering, at den Høye *Commission* ved et Bidrag sætter mig i den stand, at jeg igien kan drive min *Profession*, da jeg lige siden den Ulykkelige Jldebrand ei har kundet drive den, men Maattet opholde mig hos en Ven, Bogbinder *Boestrøm* i Store Grønne-Gade No. 255 og 256 blot for at faae Livets Ophold, hiulpet ham i hans Arbeide, i forhaabning af denne Ansøgnings Opfyldelse haaber jeg

den Høye *Commissions* / Underdanige og Ydmyge Tiener
Daniel Fraun
Bogbinder-Mester forhen Boende i / Dybens Gade No. 198

[påtegninger:] Dass der Buchbinder *Fraun* eine Unterstützung bedarf,
attestiert L. Manthey Pastor

At Bogbynder D. Fraul som har boet hos mig i 3 ar virklig har ret eieren af det her an forde og at det og er brend der til har ieg været øyenvidne og efter forlangende bevidner, C. Møller

At den ansøgende haver boet i anførte No. 198 i Dybensgade, og haver lidt Tab i Ildebranden, Det tilstaaes af Rodemester L. Holm

Specification af det Verktøy og øvrige Indboe som jeg ved den Ulykkelige Jldebrand den 5te *Juny* 1795 Aldeles mistede:

Af Verktøy:	Rdl.	Mk.
Een Stokpresse	24	
Een stor Presse	1	2
5 Haandpresser	2	3
Planeere Verktoyet med Snorer	2	
2 Heftelader	2	
Een Liimgryde med Diegel	5	
Een Beskiære Presse	1	2
Presse og Snøre Bræder	2	
Een Slag-Hammer	1	4
Een Bænk og 1 Verkstæd Bord	1	2
Eet Lidse-Boer	2	
Een Skrift-Kasse	1	
Skrifter til at trøkke Titler med	8	
Stempler	10	
Een Amboldt		3
Eet Fyrfad		4

Af det øvrige Indboe:		
Een gammel Overdyne		4
2de dito Underdyner	6	
3 dito Hovedpuder	3	
2de par Blaalerreds Lagen	2	
Een gammel Stand- og 1 dito Feldseng	2	
Eet Sirtzes Sengeomhæng	4	
Een gammel Dragkiste		3
3 Stole	3	
Een gammel Kiste		3
Eet Speyl	2	
Steen- og Glas-Tøy	1	
Een kobber Kiedel	3	
Een Messing dito		5
Een Jern Gryde		1
6 Tin tallerkener	1	
1 Jernbunden Vandspand		3
1 Messing Kaffe-Kande		3
Een Thee-Kiedel	1	
4re Fag Vindues-Gardiner	2	4
Bogbinder Skildtet	5	
Adskillige Bogbinder tildater som		
Læder, Papper, Papier	3	
Summa	108 Rdl.	3 Mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Petri, Vejviser, FT 1787, Schlettwein, Kollektkommissionen, CPN, LI.

Fraun, J. C.

Fraun [Frauen], Johann Christian [Christopher], født i Kbh. ca. 1708; død af alderdom 89 år gl. 1792 i Kbh., begr. 06.12.1792 Nikolaj Nordre kgd. • Søn af skræddersvend Johan Frauen og Bodel Kathrine Abel, gift 04.05.1706 i Kbh./Helligånd hjemme i huset hos hendes forældre efter kongl. tilladelse. • Gift med Anne Catrine Ibsen, født ca. 1714 i - - -; død af alderdom 79 år gl. i Kbh., begr. 31.01.1793 Nikolaj. • Forældre til A. Fraun, C.D. Fraun, D. Fraun, J.Fr. Fraun og Anna Maria, gift med A. Boström.

Udlært af Holger Petersen, Kbh. 08.01.1720-23.04.1725. Ankom fra Danzig til Kbh. 27.07.1732, svend hos Holger Petersen. Symbolum: Auf Gott und das Glück/ Hoff ich alle Augenblick.

Borgerskab 04.01.1734. Indskrevet ved Borgervæbningen, stadskaptajn. Medlem af Bogbinderlauget 24.01.1734.

1737-55 Lille Kongensgade 73
1756-75 Lille Kongensgade 83 (nummerændring) husejer

1775-86 Lille Kongensgade 70
1787-88 Lille Kongensgade 90
1789-92 Lille Kongensgade 91

Fortsat af enken til 1794.

Folketælling 1787 Lille Kongensgade 90: Johan Christian Fraun, 79 år, bogb.mester, Anne Catrine, 72 år, Anne Marie, 31 år, ugift, Daniel Fraun, 28 år, bogb.svend, Margrethe Pedersdatter, 25 år, tjenestepige.

svende udlært fra værkstedet:

19.10.1739 Ladsted, Bent Andersen / indskrevet 04.10.1734 for 5 år, mester i Aalborg ca. 1761
09.01.1740 Amentorp, Peder Nielsen / indskrevet 15.01.1736 for 5 år
08.01.1748 Petersen, Hendrick / indskrevet 04.07.1740 for 7 år, mesterår 1753
30.06.1749 Pripp, Peter Albrecht / indskrevet 14.101748 forbundt 1 år, mester i Kbh. 1757
03.07.1752 Hall, Martin / indskrevet 04.07.1746 for 5 år
07.07.1755 Fraun, Johann Friederich / mester i Kbh. 1761
12.07.1756 Fraun, Christian David / nævnt 1758
03.05.1762 Fraun, Abraham / indskrevet 12.07.1756 for 4 år, mester i Helsingør 1785
05.07.1779 Fraun, Daniel / mester i Kbh. 1787

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

04.10.1734 Weidemann, Johannes / for 6 år, slettet
07.01.1743 Lund, Wilhelm Larsen / for 4 år, samme dreng skal for 5 ugers undvigelse lære 1 aar siger eet aar længere; slettet
00.10.1753 Tautenberg, Elias David
06.10.1755 Krog, Hans Friderick
03.05.1762 Fraun, Gottlieb / indskrevet for 4 år fra Mich.kvt. 1761
11.07.1763 Weber, Johan Ditlef / overgået fra F.H. Fosgraph, udlært af A. Lüman

TILREJSTE SVENDE:

13.06.1734 Solicover, Daniel / kom fra Stettin, hjemsted St.Gallen
22.05.1737 Salenius, Erick / - / Västerås
24.08.1737 Seesen, Johann Andreas / Göteborg / Lautenthal
14.09.1737 Kruse, Johann Gottlieb / Stockholm / Danzig
06.05.1738 Schütz, Johann Fridrich / Hamburg / Halle
29.05.1739 Winberg, Anders / Göteborg / svensk
24.09.1739 Cornelius, Johan / Danzig / Hamburg
20.09.1741 Leyde, Friderich / Danzig / Königsberg
15.03.1743 Lundstedt, Peter / Aalborg / svensk
18.04.1743 Ladsted, Bendt Andersen / Bergen / København
15.05.1746 Popp, Nicolaus / Lübeck / København
02.06.1746 Bøggild, Daniel Tørresen / Landskrona / Jylland
09.08.1746 Krot, Zacharias / Stralsund / Stralsund
14.05.1747 Blomsterval, Andreas N. / Göteborg / Göteborg

08.07.1747 Lindroth, Magnus Joh. / Wismar / Stockholm
14.08.1747 Rihsler, Joh. Math. / Kiel / Eckernförde
08.05.1748 Lindroth, Magnus Joh. / Landskrona / Stockholm
24.07.1748 Anthoni, Peter / Odense / København
21.09.1749 Bremmer, Eiler Lorentzen / - / Aalborg
28.06.1750 Sommer, Johan Friedrich / Graudent / Königsberg
01.09.1750 Uttermann, Carl Magnus / Göteborg / svensk
16.09.1750 Østrup, Lars / Aalborg / Aalborg
05.10.1750 Ebbesen, Christian Søren / Randers / Randers
16.08.1751 Fenden, Friederich Christian v. / Slesvig / København
29.08.1751 Hunter, Johan Albert / Lund / Malmö
08.10.1751 Norling, Georg / Viborg / Stockholm
08.04.1752 Schwartz, Hans / Tønder / Tønder
08.07.1752 Petersen, Henrich / Hamburg / København
03.05.1753 Grosse, Peter / Rostock / Alt Brandenburg
24.10.1753 Strange, Gottfred / senere overgået til M. Bloch
16.04.1754 Hunter, Johan / Odense / Malmö
01.11.1754 Raed, Daniel / Danzig / -
29.04.1755 Dahl, Niels Nielsen / Aalborg / Aalborg
22.07.1755 Peterson, George / Hamburg / Lund
28.03.1756 Holm, O. L., svensk
26.06.1756 Salvius, Matthias / Lund / Helsingborg
26.07.1756 Römer, Frantz Mattheus / Odense / Corbach
13.03.1757 Kihlbeck, Carl Erick / Lübeck / Stockholm
22.04.1758 Søested, Werner Petersen / Helsingør / København
15.06.1758 Nissen, Christian / Sønderborg / Tønder
21.06.1758 Fraun, Johann Friederich / Bergen / København
24.07.1758 Fraun, Christian David / Stockholm / København
03.07.1759 Bong, Mathias Albrecht / Lund / svensk
27.10.1759 König, Johan Christian / Stockholm / Plöen
21.05.1761 Fraun, Johann Friederich / Hamburg / Köbenhavn
22.01.1762 Falck, Carl Magnus / Jönköping / Jönköping
30.09.1768 Ohnsorg, J. J. / Stevns / dansk
30.01.1775 Saxe, Johan Friederich / Slagelse / Grosse Häge
17.04.1775 Sundbeck, Jonas Janson / Varberg / svensk
26.06.1776 Bruse, Olaus / Roskilde / Stockholm

Altgesell 20.10.1732 og 05.10.1733. Herbergsfader 1742-43, 1754. Bisidder 1750-51 og 1764-77. Oldermand 24.04.1754-24.04.1765.

REF.: Borgerskabsprotokol, Laugsprotokol, Skattemandtalreg., kirkebog Helligånd-Nikolaj, FT 1787, Vejviser, Gedde, Nielsen, CPN, LI.

Fraun, J. F.

Fraun, Johann Friederich, døbt 16.04.1738 i Kbh./Petri; død af inflamationsfeber på Frederiks Hospital i Kbh., begr. 06.02.1777 i Kbh./Petri. Blandt fadderne *G.J. Liebe.* • Søn af J.C. Fraun (ca. 1708-1777) og Anna Catrine Ibsen. • Gift med - - -

Udlært af faderen J.C. Fraun, Kbh. 07.07.1755. Akom fra Bergen til Kbh. 21.06.1758, svend hos J.C. Fraun; ankom fra Hamburg til Kbh. 21.05.1761, svend hos J.C. Fraun. Symbolum: Vernuft, Geduld und Zeit/ sind drey gar edle Sachen/ der aus Unmöglichkeit/ viel können möglich machen.

Indtegnet til mesterår 21.04.1760 hos faderen J.C. Fraun, efter udstået mesterår 13.07.1761 vil han med det første begynde at forfærdige mesterstykke. Godkendt, medlem af Bogbinderlauget og borgerskab 10.08.1761.

1773 Store Kongensgade
1776 Ulkegade 278

Fortsat af enken til 1782.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Petri, Vejviser, CPN, LI.

Friedlænder, Sally

Friedlænder, Sally, født i Kbh. 10.10.1808; død 15.10.1869 i Kbh./Mosaisk nordre. • Søn af mægler Marcus Friedlænder (1779-1826) og Rebecca Hellmann (1777-1858). • Gift 1. 20.05.1840 med Betzy Bloch, født i Kbh. 19.03.1817; død 16.03.1852 i Kbh./Mosaisk nordre. • Forældre til Martin Vilhelm Friedlænder, født i Kbh. 01.05.1841; død 05.07.1894 i Roskilde. • Gift 2. 00.08.1859 med Pouline Bloch, født i Kbh. 08.09.1819; død 31.01.1895 i Kbh./Mosaisk vestre. • Begge hustruer var døtre af grosserer Magnus Ekiba Bloch og Deborah f. Bloch.

Udlært af B.A. Meyers papirhandel.

Borgerskab 06.01.1838 til handel med papir og indbundne bøger, dog med den indskrænkning at han ej udsælger papir i mindre partier end riis riis, samt ikke falholder ucouleurte papirer og papper eller det Isenkræmmerlauget ved det laugsartikler forbeholdte tegnebøger - overensstemmende med det Kongelige Danske Cancellies Resolution af 17de Octbr. f. Aar. Ansat ved det borgerlige Artilleri. Etableret 07.08.1838. Tillige borgerskab som boghandler 24.08.1854. Rabatberettiget boghandler 02.10.1854.

1838-59 Pilestræde 85
1860-62 Pilestræde 35 (nummerændring)
1869 Ved Stranden 14

Overtaget 15.10.1869 af Axel Peter Fr. Dithmer (1833-1899) og sønnen Vilhelm Friedlænder (1841-1894). Dattersønnen Albert Jacob Meyer (1868-) kompagnon 1891, eneindehaver 1899. Posefabrikation ved håndklistring optaget 1870, bogtrykkeri 1888, ud-

videt 1892, bogbinderi og protokolfabrik 1896. Bogtrykkeri udskilt 1899 til dattersønnen Holger Meyer. Tildelt hof-prædikat 1902.

Folketælling 1840 Pilestræde 85 st.: Sally Friedlænder, 32 år, ugift, papirhandler.

Folketælling 1845 Kronprinsensgade 40, 3.sal: Sally Friedlænder, 37 år, papirhandler, Betzy Friedlænder, 28 år, hans kone, Wilhelm Martin Friedlænder, 4 år, Susanne Pouline Mathilde Friedlænder, 3 år, Louise Mariane Rosalie Friedlænder, 2 år, Maren Sørensen, 23 år, kokkepige, Oline Marine Elisa Madsen, 25 år, stuepige, Bodil Henriksen, 32 år, goldamme, Jens Jeppersen Bjerre, 27 år, tjenestekarl.

Folketælling 1850 Højbro Plads 52, 3.sal: Sally Friedlænder, 41 år, papirhandler, Betzy Friedlænder, 32 år, hans kone, Wilhelm Martin Friedlænder, 8 år, Susanne Pauline Mathilde Friedlænder, 7 år, Louise Mariane Rosalia Friedlænder, 6 år, Thea Johanne Maria Friedlænder, 4 år, Julie Thora Sophie Friedlænder, 2 år, Rosalia Bloch, 23 år, svigerinde, Ane Margrethe Phil, 28 år, Oline Martine Elisa Madsen, 30 år, Ellen Christensdatter, 28 år, Johan Theodor Wenneke, 26 år, de 4 sidstnævnte tjenestefolk.

Rektangulær etiket, mørkeblåt glanspapir, guldtryk, 4 linier i bred snoet ramme: *S. Friedlænder's* / Udsalg, / Pilestræde Nr. 85, / Hjørnet af Kronprindsensgade. på forpermens inderside øverst til venstre.

Rektangulær etiket, sort glanspapir, guldtryk, 4 linier i bred dekoreret ramme: S. Friedlænder[s] / UDSALG / Pilestræde N° 85, / *Hjørnet af Kronprindsensgade*

REF.: Borgerskabsprotokol, Dolleris, FT 1840-1845-1850, Margolinsky, Krak 1915, 1940, 1950, Clemmensen, CPN, LI.

Friese, A. A.

Friese, Adolf Alexius, født ca. 1818 i Kbh.; død 62 år gl. 14.07.1880 i Kbh., begr. 17.07. 1880 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af læge Friederich Gottfried Friese (Slesvig 14.04.1780-Kbh. 02.02.1849) og 1. hustru Frederikke Dorothea Vilhelmine Lanng (ca. 1787-Lyngby juni 1840). • Gift med Grethe Maria Amunsen, født 20.06.1820 i Kbh.; død af senilitus 75 år gl. 24.04.1896 i Kbh., begr. 01.05.1896 Johannes/Ass.kgd.

Ved Folketælling 1840 urtekræmmersvend hos urtekræmmer Jørgen Høeg, Nørrebro 36 A2, kld.

Ved Folketælling 1845 galanteriarbejder hos papirfabrikør Frederik Gottfred Friese, Magstræde 30, sidehuset, 2.sal.

1845-59	Magstræde 30
1860-65	Magstræde 6 (nummerændring)
1866-68	Hyskenstræde 3
1869-76	Store Helliggeiststræde 5 Borgerskab som foderalmager 18.06.1874
1877-79	Mikkelbryggersgade 6

Folketælling 1850 Magstræde 30, 2.sal: Adolph Alexius Friese, 32 år, papfouteralmager, Grethe Maria Amunsen, 28 år, hans kone, håndarbejde, Wilhelmine Amalie, 1 år, Olivia Vigtoria Petersen, 21 år, Landskrona, conditionere.

Folketælling 1855 Magstræde 30, 2.sal: Adolph Alexius Friese, 36 år, galanteriarbejder, Grethe Maria Friese, 34 år, hans kone, Wilhelmine Amalie Friese, 6 år, Luduvica Andrine Friese, 4 år, Lutilla Isaksen, 21 år, tjenestepige, Hans Bentzen, 24 år, arbejdsmand, logerende, Jens Petersen, 23 år, skomagersvend, logerende.

Folketælling 1860 Magstræde 6, 1.sal: Adolf Alexius Friese, 42 år, handelsbetjent, Marie Grete Friese, 38 år, hustru, Ludevica Andrine Friese, 8 år, Alexia Pauline Friese, 4 år, Charles Henrik Friese, 1½ år.

Folketælling 1870 Store Helliggeiststræde 5, 2.sal: Adolph Alexius Friese, 51 år, foutteralmager, Grethe Marie Friese, 46 år, husmoder, Ludevica Andrine Friese, 18 år, Alexia Pauline Marie Friese, 14 år, Charles Heinrik Vilhelm Friese, 11 år, Caroline Regine Friese, 40 år, søster.

Enken havde fribolig i Alderstrøst, Nørrebrogade 17 fra 1889.

REF.: Begr.Prot.Kbh., Borgerskabsprotokol, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870, kirkebog Johs.-Vor Frue, Pol.Regbl., Alderstrøst, Carøe.

Friese, C. G. D.

Friese [Frise], Carl Gustav Ditlev, født ca. 1813 i - - -; død 58 år gl. af phthisis 01.11. 1871 i Kbh.; begr. 08.11.1871 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af læge Friederich Gottfred Friese (Slesvig 14.04.1780-Kbh. 02.02.1849) og 1. hustru Frederikke Dorothea Vilhelmine Lanng (ca. 1787-Lyngby juni 1840). • Gift 07.09.1844 i Kbh./Slotskirken med Marie Caroline Wilhelmine Østbech, 20 år, hos moderen enke efter kgl. arbejdsmand Østbech. Forlovere kammerherre v. Krogen og kirurg Friese. Født 25.10. 1824 i Kbh.; død af 70 år gl. 29.05.1895 i Kbh., begr. 04.06.1895 St.Paul.

Etableret - - -	Foderalmager.
1845	Nyhavn 11
1847	Gothersgade 120
1848-49	Vognmagergade 88
1850-51	Store Grønnegade 254
1852-59	Lille Strandstræde 69
1860-71	Borgergade 122 husejer
1872-79	samme adr. futeralmagerenke M. Friese

Folketælling 1840 Hummergade 229, 2.sal: C.G.D. Friese, 27 år, ugift, handelsfuldmægtig, logerende hos enken Jo. Marie Langdal, mandeskrædersyning.

Folketælling 1845 Nyhavn 11, bygningen til Lille Strandstræde, st.: Carl Anton Friese, 32 år, futteralmager, Marie Friese f. Østebeck, 21 år, hans kone, Wilhelm Chr. Friese, 8 år, [halvbroder], Carl Siegfrid Friese, 1 år, Marie Østbeck f. Olsen, 56 år, enke, svigermoder, Christopher Rasmussen, 20 år, tjenestekarl.

Folketælling 1850 Store Grønnegade 254, 1.sal: Carl Gustav Ditlev Friese, 37 år, foderalmager, Marie Caroline Wilhelmine født Øsbech, 26 år, hans kone, Marie Øsbech, 62 år, enke, en udøbt dreng, 1 år, Wilhelm Christian Friese, 13 år, [halvbroder], Marie Sefriede Friese, 3 år.

Folketælling 1855 Lille Strandstræde 69, mellembygn. 1.sal: Carl Gustav Ditlev Friese, 42 år, fouteralmager, Marie Caroline Wilhelmine født Østbeck, 31 år, hans kone, Marie Østbeck født Olsen, 69 år, enke, Othilia Ancheline Fritzsine Amalie Friese, 28 år, ugift, [søster], Bodil Margrethe Petersen, 25 år, tjenestepige, amme, Gustav Frederik, 6 år, Carl Eduard, 4 år, Siegfride Alexia, ½ år.

Folketælling 1860 Borgergade 118 1.sal: Carl Gustav Ditlev Friese, 48 år, fouteralmager, Marie Caroline Wilhelmine født Østbeck, 36 år, hustru, Marie Østbeck, 72 år, enke, svigermoder, Fritzsine Ohilia Amalia Friese, 31 år, ugift, søster, Gustav Frederik, 10 år, Carl Eduard, 8 år, Siegfriede Alexia, 6 år, udøbt barn, 1 år, Cathrine Caroline Emilie Olsen, 27 år, amme, Camilla Dorothea Josephine Faun, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Borgergade 122 forhus 1.sal: Carl Gustav Ditlev Friese, 56 år, fabrikant, Marie Caroline Vilhelmine, 45 år, hans kone, Gustav Frederik, 20 år, bogb.-svend, Siegfriede Alexia, 15 år, Emilie Frederikke, 10 år, Marie Andrine, 8 år, Jutta Magdalene, 3 år, Marie Østbeck, 84 år, enke, svigermoder, Christiane Caroline Jørgensen, 40 år, tjenestepige, Marie Bunth, 29 år, Hansine Hansen, 20 år, Ane Helene Olsen, 30 år, arbejder for ejeren.

Folketælling 1880 Borgergade 122, 1.sal: Marie Caroline Wilhelmine Friese, 55 år, enke, fabrikant, Carl Eduard Friese, 28 år, cand.pharm, Siegfriede Alenia Friese, 25 år, Emilie Frederikke Friese, 20 år, Marie Andrine Friese, 18 år, Jutta Magdalene Friese, 13 år, Carl Elias Jørgensen, 46 år, ugift, arbejder.

Folketælling 1885 Borgergade 122, 1.sal: Marie Caroline Friese, 60 år, enke, papæskefabrikant, Emilie Frederikke Friese, 25 år, Marie Andrine Friese, 23 år, Jette Magdalene Friese, 18 år.

REF.: Begr.prot.Kbh., Vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1880-1885, kopulationsregister, kirkebog Hof og Slotssogn-Skt.Paul, Pol.Regbl., Carøe.

Friis, Mathias

Friis, Mathias, født i Kbh./Nikolaj 18.05.1785; død af leversvigt/gulsot 75¾ år gl. 26.03. 1861 i Kbh., begr. 01.04.1861 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af hofviolon, senere kapelmester og musiklærer i Kolding Lars Madsen Friis (Aastorp 12.04.1747-11.01.1823 Kolding) og Cathrine Marie Wiegt (døbt Kbh. 12.08.1759-31.03.1831 Kbh.) • Gift 27.08.1824 i Veksø med Inger Cathrine Dorothea Hesselbech. Født i Veksø 28.01.1801; død af astma 71 år gl. 26.09.1872 i Kbh., begr. 04.10.1872 Trinitatis/Ass.kgd. Datter af lærer Jeppe Jensen Hesselbech (1771-1850) og Inger Steenstrup (1770-1851).

Udlært af C.F. Bergmann, Kbh. 13.01.1800-16.07.1804. Ved Folketælling 1801 læredreng hos samme, Øster kvt. matr.nr. 253. Svend i København 1804-08, ankom til Odense 18.12.1808-16.01.1809, svend hos J.G. Schmidt, i Odense til 1810. Signalement i Vandrebog 1811: 5 fod 4 tommer, blond, blå øjne, middelstor næse, rund hage, ovalt ansigt. Rejste 1810-16 til Flensborg, Rendsborg, Ueterssen, Pinneberg, Hamborg, Cassel, Frankfurt.a.M., Strassburg, Arau, Mengen, Würtemberg, Passau, Wien, Pressburg, Wien, Leipzig, Hamborg, Bremen, Altona, Rendsborg, Haderslev, Flensborg. Ankom til Kbh. 12.05.1816, svend hos J. Lerche.

Indtegnet til mesterprøve 03.05.1819. Mesterstykke forevist Lauget, Kunst Academiet og Magistraten og af samme som godt befundet. Medlem af Bogbinderlauget 24.05.1819. Borgerskab 13.07.1819. Indskrevet ved Borgerligt Infanteri.

1821	Adelgade 297
1822-24	Gothersgade 25
1825	Lille Grønnegade 319
1826-31	Store Grønnegade 276
1832	Gothersgade 349
1833-42	Store Grønnegade 288
1843-59	Store Grønnegade 253, 1.
1860-61	Store Grønnegade 1 (nummerændring)
1861 Tillæg	Grønnegade 1, J.C. Friis, bogbinderenke
1862-68	Store Købmagergade 49

Folketælling 1840 Store Grønnegade 288, 1.sal: Mathias Friis, 55 år, bogb.mester, Chatrine Hesselbech, 39 år, hans kone, Camilla Lehman, 20 år, plejebarn, Christian Lauritz Friis, 15 år, Inger Jensine Friis, 13 år, Daniel Louis Clement, 20 år, læredreng, Jonathan Hans Jørgen Stedstrup, 19 år, læredreng, Sophie Danielsen, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Store Grønnegade 253, 1.sal: Mathias Friis, 59 år, bogb.mester, Catharine Hesselbeck, 43 år, han kone, Christian Lauridz Friis, 19 år, veterinairelev, Jensine Friis, 18 år, Bodil Malene Olsen, 23 år, tjenestepige, Jacob Kaysen, 16 år, læredreng.

Folketælling 1850 Store Grønnegade 253, 1.sal: Mathias Friis, 64 år, bogb.mester, Catarina Hesselbeck, 49 år, hans kone, Peter Chr. Knudsen, 18 år, lærling, Chatanna Lehman, 18 år, husjomfru.

Folketælling 1855 Store Grønnegade 253, 1.sal: Mathias Friis, 69 år, bogb.mester, Cathrine Hesselbeck, 53 år, hans kone, Christiane Jensdatter, 38 år, tjenestepige, Harald Dister, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1860 Store Grønnegade 253, 1.sal: Mathias Friis, 75 år, bogb.mester, Catarine født Hesselbeck, 60 år, hustru, Ole Hoyer Hesselbeck, 12 år, dattersøn, Anthon Wintergaard, 17 år, bogb.lærling.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

07.07.1828	Brammer, Johannes Carl / indskrevet 07.07.1823 for 5 år
09.07.1832	Sonne, Jacob Heilskov / indskrevet 07.07.1828 for 5 år
07.07.1834	Pacht, Frederik Wilhelm / forfærdigede svendestykke hos oldermanden, udskrevet af Bogbinderlauget 08.07.1833, virkede i Drammen omkr. 1841
25.01.1836	Petersen, Jacob Peter / indskrevet 11.01.1830 for 6 år
13.01.1838	Grønning, Berent / indskrevet 15.07.1837 et år i forbundt fra Skt.Hans kvt., mester i Bergen 1844
19.01.1839	Adolph, Jochum Hjort / indskrevet 20.01.1834 for 5 år fra nytår
29.05.1841	Clément, Daniel Louis / indskrevet 18.07.1836 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1844

03.10.1842 Stedstrup, Jonathan Jens Jørgen / indskrevet 15.07.1837 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Vejle 1852
19.04.1847 Kayser, Arent Jacob / indskrevet 03.10.1842 for 5 år fra påske kvt., mester i Randers 1856
18.10.1852 Knudsen, Peter Christian / indskrevet 04.10.1847 for 5 år fra Mich.kvt.
03.05.1856 Dister, Harald Christian / indskrevet 18.10.1851 for 5 år fra Mich.kvt.
06.11.1858 Rahr, Peter Christian / indskrevet 23.10.1854 for 4½ år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1865

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

29.05.1841 Hein, Jores Victorin / for 4½ år fra påske kvt., overgået til J.N. Gomard, Nyborg, udlært 02.11.1845
07.10.1845 Thomsen, Georg William / for 5 år fra Mich.kvt., slettet
14.11.1857 Wintersgaard, Anton Sophus / for 4½ år fra Mich.kvt.

TILREJSTE SVENDE:

05.07.1830 Beck, Leonh. Mich. / hjemsted Rothenburg
00.09.1830 Matz, C.H. / Königsberg
13.04.1836 Schneidler, Edv. / svensk

Bisidder i Bogbinderlauget 05.07.1830-09.07.1832, oldermand 11.07.1832-07.07.1834, i bedømmelsesudvalget 24.04.1843- .

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Veksø, Nielsen, Vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860, CPN, LI, Niels Friis: Hofviolon Lars Friis og hans Slægt, 1940 (portr.)

Friis, P. F.

Friis, Peter Frederich, født i Kbh./Nikolaj 11.10.1791; død 72 år gl. 06.02.1864 i Kbh., begr. 13.02.1864 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af hofviolon, senere kapelmester og musiklærer i Kolding Lars Madsen Friis (Aastorp 12.04.1747-11.01.1823 Kolding) og Cathrine Marie Wiegt (døbt Kbh. 12.08.1759-31.03.1831 Kbh.) • Ugift.

Udlært af C.F. Bergmann, Kbh. 21.01.1805-08.07.1811.

Frimester 13.11.1821 ved bevilling af 14.01.1820 med tilladelse af en svend og en dreng mod halv erlæggelse af borgerskab[safgift]. Overjæger ved Livjægerkorpset. Medlem af Det kgl. Skydeselskab 1827. Fra 1844 asssistent i den kgl. kobberstiksamling.

1821-22 Læderstræde 20
1823 Store Købmagergade 20
1824 Klareboderne 9
1825-27 Møntergade 133
1828-32 Lille Helliggejststræde 161
1833 Adelgade 302
1834-35 Møntergade 139
1836-49 Store Helliggejststræde 149
1850-59 Landemærket 175

1860-63 Landemærket 15 (nummerændring)
1864 Skoubogade 4, 3.

Folketælling 1840 Store Helliggeiststræde 149, 1.sal: Peter Frederik Friis, 49 år, ugift, bogbinder, Frederik Wilhelm Jørgensen, 18 år, lærling.

Folketælling 1845 Store Helliggeiststræde 149, 1.sal: Peter Frederik Friis, 54 år, ugift, bogb.frimester.

Folketælling 1850 Landemærket 175, 4.sal: Peter Frederik Friis, 58 år, ugift, bogb.-mester.

Folketælling 1855 Landemærket 175, 4.sal: Peter Frederik Friis, 64 år, ugift, bogb.-mester, assistent ved den Kgl. Kobberstiksamling.

Folketælling 1860 Landemærket 175, 4.sal: Peter Frederik Friis, 69 år, ugift, bogb.-mester.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

24.04.1843 Jørgensen, Frederik Vilhelm, prøve aflagt hos M. Friis.

Altgesell 10.07.1815 og 22.01.1816.

Foratter af: Blandede Smaadigte, 1827, samt lejlighedsdigte i blade og tidsskrifter. Sang til »Stiftelsesdagen den 3die Maj 1852" gengivet i Nielsen & Berg.

Friis instruerede i 1821 J.M. Thiele i »alskens paparbejde« og fremstilling af æsker, som siden blev videregivet til Kamma Rahbek i hendes fremstilling af æsker på Bakkehuset:

»Et tidligere Bekjendtskab til Bogbinderen *P. F. Friis*, der, ved Siden af at indbinde Bøger, ogsaa dyrkede Muserne, førte mig til, ved Siden af at dyrke Muserne, at indbinde Bøger, saameget mere som jeg altid, lige siden Drengeaarene, stadig havde udviklet en vis Nævenyttighed, der senere i mit Liv kom mig ganske godt tilpas. Paa Friis's Værksted i Læderstræde tilbragte jeg nu endeel af min Fritid, beskjæftiget med alskens Paparbeide, hvori han gav mig god Underviisning, og, da jeg snart havde vundet nogen Praktik i Æskemageriet, overtog jeg et større og temmelig compliceret Arbeide i denne Retning, som var bestemt til fru Holten, paa hendes Fødselsdag, den 2 Mai. Jeg havde ligesom en dulmende Beroligelse i dette Arbejde. - - -» [beskrivelse af fru Rahbek og deres fælles erfaringer med æskemageri udeladt. - - - Med henblik på at opnå et rejselegat til Italien fik Thiele 1823 tilladelse til at dedicere fjerde del af Danske Folkesagn til kongen, og skulle i den anledning i audiens, hvor han ville overrække kongen et eksemplar.]

»Dagen nærmede sig, og jeg var lidt beklemt ved at skulle tale med Frederik den Sjette, om hvis særegne Maade at møde de Ansøgende paa jeg havde hørt Saameget. Et smukt Exemplar af »Folkesagnene«, der skulde indbindes i rødt Saffian med Guldsnit, var overgivet til den allerede nævnte Bogbinder P. F. Friis, hos hvem jeg havde gjort Æsker. Men da »Folkesagnene« vare udgivne i fire Samlinger, og disse Bind ikke vare meget fyldige, bleve vi enige om, at det ville give mere Anseelse, naar disse fire, tynde Bind bleve indbundne i to Bind af større Førlighed, og saaledes lovede Friis mig at besørge det smukt og saa betimeligt, at jeg næste Mandag Morgen Kl. 9 kunde søge Audients paa Amalienborg. Men den gode Friis var ikke meget præcis i at holde deslige Løfter. Endnu Søndag Aften vare de ikke færdige fra hans Haand, og det blev derfor af-

talt, at jeg næste Morgen, paa Veien til Amalienborg, selv skulde afhente dem hos ham i Læderstræde.

Saaledes skete det ogsaa. Da jeg Mandag Morgen henimod Kl. 9, pyntet og stram til Audientsen, indfandt mig hos Bogbinderen, havde han zirligt indpakket Bøgerne, og Tiden var saa knap, at jeg i Hast fik min Pakke under Armen og ilede til Amalienborg. Da jeg i det store, tætfyldte Audientsværelse havde meldt mig for den jourhavende Adjutant og havde Udsigt til engang omsider at blive indladt til Hans Majestæt, gik jeg hen i en af de store Vinduesfordybninger, for at udpakke Bøgerne, som jeg skulde overrække, og for hemmeligt at nyde den Faderglæde, at see mine Bøger i rødt Saffian med Guldsnit. Forunderligt!«

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.prot.Kbh., Erslew, N.P. Jensen: Københavns Skydeselskabs Medlemmer, 1904, Niels Friis: Hofviolon Lars Friis og hans Slægt, 1940, Danske Kancelli Sjællandske Registrant 1820, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860, J.M. Thiele: Af mit Livs Aarbøger, bd.1, 1917, Steffen Linvald: Kamma Rahbek og hendes samtid, 1966, CPN, LI.

Fristrup, J. C.

Fristrup [Fredstrup], Johan Christian, født 22.09.1823 i Kbh./Helligånd; død 14.07.1904 i Kbh., begr. 20.07.1904 Alm.Hospital/Vestre kgd. • Søn af urtekræmmer Christian Fristrup og Johanne Christiane Koch. • Gift 1. 27.03.1847 i Frederiksberg med Karen Bolette Raun, 29 9/12 år, af Vodroffshus ved Gl. Kongevej. Født i Holbæk/ Nikolaj 10.04.1817; død af lungetæring 42 år gl. 18.05.1861 i Kbh., begr. 24.05.1861 Trinitatis/ Ass.kgd. Enke efter bogbinder Hans Christian Velschou [Vordingborg]. Forlovere skomagermster O. Heldt, Nørrevold 231, og forhen urtekræmmer C. Fristrup, Skt. Pedersstræde 134. »Da Barnet af 1ste Ægteskab er død, er den i Bevill. til at hensidde i uskiftet Bo af 16de Aug. 1844 Enken paalagte Forpligtelse til at skifte ved Indtrædelse i andet Ægteskab bortfalden.« Datter af Jørgen Ravn og Johanne Maria Rabe. • Gift 2. 07.11.1863 i Kbh./Kastel med Mechtilde [Mathilde] Charlotte Augusta Fogh, 40 år, Fælledvej 5. Født i Aalborg/Budolfi 26.09.1823; død 30.12.1892 i Kbh., begr. 04.01.1893 Trinitatis/Vestre. Forlovere bogbinder Lynge og overlærer Fogh. Datter af adjunkt, cand.theol. Hector Frederik J. Fogh og Frederikke Marie Lovise Kall.

Udlært af G. Wichbergs enke 13.07.1839-22.04.1844. Ved Folketælling 1840 bogb.lærling hos samme, Store Helliggeiststræde 153, ved Folketælling 1845 svend hos bogb.-enke Karen B. Velschou, Algade 62, Vordingborg.

Indtegnet til mesterstykke 18.10.1852. Borgerskab 06.07.1855. »Bogb. Fristrup ansøgte om Tilladelse til at arbejde som Frimester med egne Hænder, hvilken Tilladelse Lauget efter Omstændighederne ikke fandt burde nægtes ham.« [Regnskabsprotokol Mich.kvt. 1855] Frimester 06.12.1855 ved allerhøjeste reskript af 09.11.1855.

1848 Brolæggerstræde 78
1852 Vimmelskaftet 22
1853 Skt. Pedersstræde 131-132
1854-55 Gammel Mønt 166

1856-59 Store Købmagergade 2
1860-62 Store Købmagergade 52 (nummerændring)
1863 Gammel Mønt 30
1864-77 Gothersgade 87
1878-82 Peder Hvidtfeldtsstræde 6
1883-93 Rosengården 4
1894-99 Gammel Mønt 27
1904 Guldbergsgade

Folketælling 1850 Skindergade 47, 4.sal: hos C.H.D. Meden, 70 år, ugift, cand.phil, pensionist, Johann Christian Friestrup, 27 år, gift, bogb.svend, Karen Bolette Friestrup, 31 år, konen, Ida Eleonora Friestrup, 1 år.

Folketælling 1855 Gammel Mønt 166, 3.sal: Johan Christian Fredstrup, 32 år, bogbinder, Karen Bolette Ravn, 36 år, hans kone, Ida Eleonore, 6 år, Niels Axel Thorsen, 4 år, Peter Ravn, 1 år.

Folketælling 1860 Store Købmagergade 2, nyt nr. 52, 3.sal: Johan Christian Fristrup, 35 år, bogbinder, Karen Bolette Fristrup, 40 år, hans kone, Ida Eleonore Fristrup, 11 år, Niels Axel Thorsen Fristrup, 7 år, Peter Ravn Fristrup, 5 år.

Folketælling 1870 Gothersgade 87, 2.sal: Johan Cristian Fristrup, 46 år, bogb.-mester, Mathilde Augusta do., 46 år, husmoder.

Folketælling 1885 Rosengården 4, 1.sal: Johan Christian Fristrup, 61 år, bogb.-mester, Mathilde Charlotte Augusta Fristrup, 61 år.

OPLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

1858 Nielsen, Niels Ochsen Müller, mester i Varde 1858

Skatteansættelse 1887 og 1891 af kr. 880.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Dødeblade, kirkebog Alm. Hosp.-Johannes-Trinitatis-Budolfi-Holbæk Nikolaj, Vejviser, FT 1840-1850-1855-1860-1870-1885, KDH, DBL (P.R. Fristrup), CPN, LI.

Frydensberg, J. **Udenbys mester**
Horsens 1762-1804

Frydensberg, Janus, født ca. 1734 i Horsens; død 67 år gl., begr. 02.05.1801 i Horsens/Vor Frelser. • Søn af borgmester Christian Frydensberg og Anna Cathrine Mouritzdatter. • Gift 13.11.1761 i Horsens/Vor Frelser i Mons. Zimmermanns gård efter kgl. allernådigste dispensation af 02.09.1761 med Bodil Cathrine Zimmermann, født ca. 1741; død 62 år gl., begr. 03.01.1803 i Horsens/Vor Frelser. Datter af Andreas Zimmermann og - - -. • Fader til Christian Frydensberg. Se slægtstavle ved **Zimmermann**.

Udlært af Andreas Zimmermann, Horsens, 13.01.1754. Ankom fra Horsens til Kbh. 16.10.1755, svend hos J.F. Plüer.

Kgl. Bevilling 08.09.1758 på eneret på livstid på bogbinderi og boghandel i Horsens, dog må fremmede bogbindere sælge på de ordinære markeder (han havde ansøgt om at

overtage sin tilkommende svigerfaders privilegium af 20.04.1743). Løste borgerskab i Horsens 22.11.1762. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 08.07.1765, betalte kvartalspenge til 1804, for de to sidste år af enken. Rådmand, borgmester og toldkasserer.

-1767-1801- Søndergade 129

Overtaget af sønnen Christian Frydensberg.

Folketælling 1767 Søndergade: Janus Frydensberg, 36 år, bogbinder, Bodil Chath. Zimermand, 28 år, kone, Andreas, 4 år, Christian, 3 år, Døffer, 22 år, bogb.svend, Hans Axelsen, 16 år, læredreng, Bodil, 26 år, tjenestepige, Stephen, 50 år, gårdskarl, Anders, 18 år, gårdsdreng, Doctor Scheiffer, 59 år, doktor, logerende, Tonne, 21 år, tjener.

Folketælling 1787 Søndergade, søndre side: Janus Frydensberg, 54 år, rådmand og konsumptionsskriver, Bodil Cathrine Zimmermann, 46 år, hans kone, Mourits Frydensberg, 14 år, Anne Cathrine Frydensberg, 8 år, Hans Ortman, 26 år, bogb.svend, Lars Jacobsen, 10 år, dreng, Niels Sørensen, 48 år, gårdskarl, Else Rasmusdatter, 27 år, kokkepige.

Folketælling 1801 Søndergade: Janus Frydensberg, 67 år, told- og konsumptionskasserer, Bodil Cathrine Zimmermann, 60 år, hans kone, Anne Margrethe Frydensberg, 29 år, ugift, Anne Cathrine Frydensberg, 21 år, ugift, Anders Pedersen Ulkier, 40 år, kusk, Mads Albrechtsen, 18 år, gårdskarl, Maren Jensdatter, 31 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

11.07.1768	Mandix, Jacob Petersen / overgået fra A. Zimmermann, mester i Vejle 1773
07.07.1776	Axelsen, Hans / indskrevet 17.01.1774 for 4 år fra St.Hans kvt. 1743
10.05.1786	Frydensberg, Christian / »formedelst Skipperens Opholdelse paa Reisen ikke ankom til bestemt Qvartals Tiid saa bliver han altsaa indført i Amts Protocollen 10. Julii«; mester i Horsens 1797
18.01.1790	Østerriis, Lauritz Jacobsen / indskrevet 15.01.1787 for 4 år, mester i Nakskov 1801
15.01.1798	Hesche [Hesse], Christian Frederik / indskrevet 21.10.1793 for 4 år, mester i Køge 1809

I Karen Rosenkrantz de Lichtenbergs regnskaber for herregården Bidstrup 1771-96 anføres udgifter for indbinding af bøger, oftest hos Cariin i Randers, men enkelte kan være sket under hendes ophold hos familien i Horsens. Regnskaberne indeholder tillige udgifter til indkøb af almanakker, kalendere, katekismer, flere typer papir, skrivematerialer og ark med nytårsønsker, som sædvanligvis blev solgt af bogbindere, desuden Bibler og bøger. Frydensbergs navn fremgår ikke af regnskaberne, men kan formodes fra andre samtidige udgifter i Horsens.

15.03.1791 Kiøbt Eendehl udkomne Bøger for 1 rdl. 5 mk. 4 sk.

»Bogbinder Frydensbergs søn, Mouritz, havde i øvrigt fornøjet sig med at skrive og udgive hyldestdigte til såvel den gamle Gehrdt de Lichtenberg som til hans søn Hans Hen-

rik ved forskellige mærkedage, for eksempel til brylluppet med Karen Rosenkrantz Irminger i 1765.«

Frydensberg, Christian, døbt 18.04.1766 i Horsens/Vor Frelser: død 37 år gl. 16.12.1803, begr. 23.12.1803 i Horsens/Vor Frelser. • Søn af Janus Frydensberg og Bodil Cathrine Zimmermann. • Gift med Margrethe Kaalund, døbt 16.11.1769 i Kattrup; død 49 år gl. 19.04.1818 i Horsens, begr. 27.04.1818 Vor Frelser. Gift 2. 03.10.1806 i Horsens/Vor Frelser med Christian Holst (ca. 1783 Kbh.-1871 Skanderborg). Datter af præst i Kattrup HansWilhelm Lauritsen Kaalund (1718-23.12.1778) og Christiane Barbara Bierring (ca. 1732-begr. 21.11.1797 Horsens).

Udlært af faderen Janus Frydensberg, Horsens, 10.05.1786. Ankom fra Horsens til Kbh. 06.06.1786, svend hos J.H. Møller. Altgesell i Kbh. 13.06.1789.

Løste borgerskab i Horsens 24.07.1797 som købmand, handel med korn, varer, brændevinsbrænding, samt bogbinderi i forbindelse med boghandel. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 01.05.1797, betalte kvartalspenge med moderen 1801-04.

Søndergade 129
-1801- Kyppervig

Ved ægteskab med enken overtaget 1806 af Christian Holst.

Folketælling 1801 Kyppervigs vestre side: Christian Frydensberg, 35 år, bogbinder, Magrete Kaalund, 31 år, hans kone, Bodil Cathrine Christiansdatter, 3 år, Christiane Barbra, 2 år, Hans Wilhelm Christiansen, 1 år, Christian Hessel, 24 år, bogb.svend, Maren Yversdatter, 29 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

15.10.1804 Spandet, Laurits / indskrevet 13.07.1801 for 4 år fra Mich.kvt.
21.10.1805 Wogelius, Jacob Stenstrup / indskrevet 18.01.1802 for 4 år, mester i Aalborg 1812

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

15.01.1798 Nyboe, Nicolay Sørensen / for 4 år
15.10.1804 Lund, Johan Ludvig / for 4½ år fra Mich.kvt., overgået til Christian Holst

REF.: Borgerskabsprotokol Horsens, Danske Kancelli Jyske Register 1758 f. 111, FT 1767-1787-1801, kirkebog Horsens Vor Frelser-Kattrup, CPN, LI, Dolleris: Provins, Wiberg, T. Baumgarten: Det gamle Horsens og Horsens-Slægter, 1925, Annette Hoff: Karen Rosenkrantz de Lichtenbergs dagbøger og regnskaber 1771-1796, Horsens 2009.

Fuchs, J. E.

Fuchs, Johan Erich, født i Stockholm ca. 1756; død af sting 56 år gl. 21.03.1812 i Kbh., begr. 25.03.1812 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 15.07.1785 i Kbh./Holmen med Kirstine [Christine] Møller, født ca. 1768, død af indvortes svaghed 48 år gl. 11.05. 1806 i Kbh., begr. 16.05.1806 Helligånd. Datter af tømmermand Andreas Larsen Møller

og Anne Nielsdatter. Forlovere Chr. Bugge, Pilestræde 85 og porcelænshandler Jens Chr. Rønne, Skt. Pedersstræde 124.

Antagelig udlært i Sverige. Ankom fra Lund til Kbh. 12.06.1781, svend hos A.H. Helmuth.

Frimester ifølge kgl. reskript 10.08.1787 hvorved er ham tilladt som frimester med egne hænders arbejde at ernære sig af hans lærte bogbinder-profession. Borgerskab 27.08. 1788. Ved kgl. missiv 29.01.1790 bevilliges han lov til at holde en svend til hjælp, da det er ham umuligt med egne hænder at bestride alt det arbejde, som hos ham forlanges. Indskrevet som Natvægter 11.10.1786.

1788	Pistolstræde
1788	Vognmagergade 135
1789-91	Peder Madsensgang
1792-1802	Pistolstræde 280
1803	Gammel Mønt 158
1804-07	Pistolstræde 279-280
1808-11	Pistolstræde 309-310 (nummerændring)
1812	Peder Madsensgang 306

Folketælling 1787 Vognmagergade 135: Johan Erich Fuchs, 31 år, bogb.svend, Kirstine Møller, 29 år, hans kone, Bolette Kirstine, 2 år, Abraham Isach, 1 år, af den jødiske nation for betaling, Anne Nielsdatter Møller, 62 år, gift, konens moder.

Folketælling 1801 Pistolstræde 280: Johan Erich Fuchs, 45 år, bogb.mester, Kirstine Møller, 44 år, hans kone, Bolette Catharine, 14 år, Anna Maria, 9 år, Sophie Magdalene 8 år, Christian Pram, 6 år, Johan Friderich, 4 år, Kirstine Petersen 64 år, ugift, Maren Møller, 77 år, enke, konens moder, Inger Aspern, 53 år, enke. De 3 sidstnævnte var logerende, fik fattigunderstøttelse. Han stod som ejer af Købmager kvarter matr.nr. 278-280.

Altgesell 05.05.1783.

Skifte 1812: Boets indtægt 1147 rdl. 3 mk., dets udgift 33 rdl. 4 mk., overskud 1113 rdl. 5 mk. Til fordeling mellem 4 arvinger.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Skattemandtalreg., FT 1787-1801, Seidelin, Vejviser, kirkebog Holmen-Helligånd, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1787+1790, udskrift af skifteprotokol, CPN.

Fuglsang, I. C.

Fuglsang, Isach Christian, født i Ringkøbing 03.09.1788; død - - -. • Søn af herredsfoged Johan Fuglsang og Mette Sophie Bendsdatter.

Udlært af Isac Liebe, Kbh. 15.07.1805-14.07.1810.

Indtegnet til mesterår 22.01.1814. Meldte sig 16.01.1815 til mesterstykke, opvist 10.04.

1815, kasseret af Lauget, men godkendt af Magistraten. Borgerskab 26.04.1815. Medlem af Bogbinderlauget 10.07.1815 efter mesterstykket var antaget af Lauget og Akademiet og for godt befundet. Indtegnet ved Jægerkorpset.

1815 Klareboderne 3

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Ringkøbing, Vejviser, CPN, LI.

Gabler, Johan

Gabler, Johan [Jørgen], født ca. 1679; død - - -. • Søn af - - -.

Udlært af Andreas Lyman, Kbh. 12.04.1694-05.09.1699. Måtte 02.05.1700 bøde en ugeløn til svendenes fattigbøsse, fordi han havde taget afsked, men ikke rejste.

Noteres som mester af Carl P. Nielsen.

REF.: CPN, LI.

Gabriel Bogbinder se **Sax, Gabriel**

Gade, Jørgen

Gade, Jørgen, født - - -; død - - -. • Søn af - - - • Gift med Johanne Nielsdatter (d. 1697), enke efter Strogaard. • Fader til Anna Elisabeth Jørgensdatter Gade (f. ca 1684) og Jørgen Jørgensen Gade (f. ca. 1686); stedfader til Peder Hans Strogaard.

Lærested ukendt; svendeprøve godkendt af magistraten 20.03.1684.

1686-1722 Fiolstræde 175
Klædebo kvarter matr.nr. 175 ejet fra 13.12.1686 til 23.12.1722.
1701-05 tillige Fiolstræde 177
Klædebo kvarter matr.nr. 177 overtaget efter Niels Andersen 08.12.1701 til 15.06.1705.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:
04.04.1701 Strogaard, Peder Hans Andreas / indskrevet 04.04.1698
16.11.1705 Gade, Jørgen Jørgensen / indskrevet 25.07.1701
TILREJSTE SVENDE:
22.05.1689 Winkelmann, Peter Friederich / kom fra Lübeck, hjemsted Lüneburg
00.00.1690 Petersen, Lorentz / Lübeck / København
08.10.1690 Venderhüde, Johann / Rostock / Helmstadt
12.06.1691 Beyer, Johann Martin / Rostock / Jena
17.09.1691 Norend, Johan / Stockholm / Stockholm
10.07.1693 Stur, Michel / - / Hamburg
15.05.1694 Wessel, Joachim / Lübeck / -
8.09.1696 Brohielm, Sven / Stockholm, svensk

11.06.1697 Horn, Adolphis / Lübeck / Köln
28.09.1697 Furman, Christopher / Danzig / Nyköping
25.04.1698 Holmio, Jens / Göteborg / -
00.12.1700 Sutzman, Herman / Lübeck / Bremen
22.05.1706 Lund, Jacobæus / Hamburg / Stockholm
24.05.1706 Schülermann, Johan / Rostock / Stade
19.12.1708 Glindemann, Diderich / Königsberg / Riga
06.06.1709 Hult, Isack / Göteborg / Åbo
16.10.1709 Gade, Jørgen Jørgensen / Lübeck / København
22.11.1710 Wendt, Johan / Lübeck, Hamburg

Herbergsfader 1689-aug.90, oldermand 1697-1701. Indbandt for bl.a. Partikulærkammeret, 100 ekspl. af Frederik IVs kroningsakt, de øvrige bind fordelt på Andreas Lyman og Gottlob Schøn.

Ved skifte 20.12.1697 efter Johanne Nielsdatter mere gæld end gods 58 rdl. 2 mk. 15 sk.

REF.: Skattemandtal, Nielsen, Ramsing, FF 34, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Gallice, J. J.

Gallice, Jean Joseph, født i Piemonte - - -; død - - -

Eneretsprivilegium 05.09.1760 på at forfærdige lakerede papirer for Gallice og Verrys. Borgerskab 16.02.1762 til handel med asiatiske varer; attest udstedt 08.03.1772.

REF.: Privilegier, Nr. 327/Stadsarkiv, Borgerskabsprotokol.

Gether, P. C.

Gether, Peter Christian, født 24.02.1799 i Kbh./Holmen; død 73 år gl. 08.01.1872 i Kbh.; begr. 13.01.1872 Johs./Ass.kgd. • Søn af handelsskriver i Asiatisk Kompagni Henning Peter Gether (26.05.1764-1820) gift 1798 med Ane Marie Lassen (1775-03.02.1814). • Gift med Anne Christine Knoblauch, født i Odense/Frue 29.04.1799; død af elephantiasis 58 år gl. 06.10.1857 i Kbh.; begr. 11.10.1857 Vor Frue/Ass.kgd. Datter af værtshusholder, ølbrygger og brændevinsbrænder Johan Jacob David Knoblauch og Juliane Marie Langhof. • Fader til Johan Wilhelm Gether.

Udlært af P. Ursin, Kbh. 10.07.1815-12.07.1819, svendeprøve 07.07.1819. Svendeladens regnskab 11.07.1831 indeholder en uspecificeret post på 7 rdl. 4 mk. for Gether.

Indtegnet til mesterstykke 23.01.1832, medlem af Bogbinderlauget 21.01.1833. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget af Lauget og Det kgl. Kunstacademi, borgerskab 22.09.1832. Fritaget for borgerlig militærtjeneste.

1833-34 Store Kannikestræde 30
1835-36 Store Kannikestræde 31
1837-44 Krystalgade 54

1844Til-59	Krystalgade 50
1860-65	Østergade 46
1866-69	Skindergade 24
1871	Nørrebrogade 17, fribolig i Alderstrøst

Overtaget 1866 af sønnen Wilhelm Gether.

Folketælling 1840 Krystalgade 54 st.: Peter Carl Gether, 41 år, bogb.mester, Ane Cirstine Knobelauch, 41 år, hans kone, Johan Wilhelm Gether, 16 år, Juliane Marie Gether, 15 år, Peter Emil Gether, 9 år, Herman Lund, 19 år, bogb.lærling, Iver Theodor Iversen, 18 år, bogb.lærling, Sidse Frederiksdatter, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Krystalgade 50 st.: Peter Chr. Getzer, 46 år, bogb.mester, Ane Kirstine Getzer, 46 år, hans kone, Johan Wilhelm Getzer, 21 år, bogb.svend, Juliane Marie Getzer, 20 år, Peter Emil Getzer, 14 år, Carl Ferdinand Sørensen, 20 år, bogb.lærling, Julius August Tiets, 21 år, bogb.lærling, Ludvig August Myggind, 18 år, bogb.lærling, Else Nielsen, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Krystalgade 50 st.: Peter Chr. Gether, 51 år, bogbinder, Anna Cirstine Knobelauch, 51 år, hans kone, Johan Wilhelm Gether, 25 år, bogb.svend, Juliane Marie Gether, 24 år, Peter Adolph Sigfred Biørn, 19 år, læredreng, Christian Caspar Ludvig Platz, 16 år, læredreng, Dorthea Kirstine Nielsdatter, 28 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Krystalgade 50 st.: Peter Chr. Gether, 56 år, bogb.mester, Anne Cirstine Gether, 56 år, hans kone, Juliane Marie Gether, 30 år, ugift, Jacob Carl Emil Hochland, 18 år, bogb.lærling, Pernille Nielsdatter, 28 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Østergade 46, 3.sal: Peter Christian Gether, 60 år, enkemand, bogb.mester.

Folketælling 1870 Skindergade 24, 4. sal: Peter Chr. Gether, 70 år, enkemand, bogbinder, Karen Margrethe Mikkelsen, 58 år, enke, Harald Emil Mikkelsen, 21 år, musikus.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

19.01.1835	Haagen, Carl Peter / indskrevet 21.01.1833 for 2 år i forbundt
13.01.1838	Levy, Levy Elias / indskrevet 21.01.1833 for 5 år
29.05.1841	Lange, Thomas Herman / indskrevet 25.01.1836 for 5½ år fra nytår
28.01.1843	Iversen, Iver Theodor / indskrevet 07.07.1838 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1857
24.04.1843	Gether, Johan Wilhelm / mester i Kbh. 1850
07.10.1845	Sørensen, Carl Ferdinand / overgået fra C.J. Westring, indskrevet 05.10.1841 for 4 år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1852
22.04.1851	Bjørn, Peter Adolph Sigfred / indskrevet 12.10.1846 for 5 år fra 01.05.
18.10.1851	Hommel, Lauritz Peter Vilhelm
23.10.1854	Platz, Christian Casper Ludvig / indskrevet 15.10.1849 for 5 år fra Mich.kvt., mester i Haderslev 1861
20.10.1855	Petersen, Peter Immanuel / indskrevet 18.10.1851 for 4½ år fra påske kvt., mester i Kbh. 1860
14.11.1857	Hochlandt, Jacob Carl Emil / indskrevet 18.10.1852 for 5 år fra Mich.kvt.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.07.1836 Westermann, James Ferdinand Emilius / for 4½ år fra nytår, udlært af W.E. Westermann 19.01.1839
25.09.1843 Mygind, Ludvig August / for 5 år fra Mich.kvt., indtegnet 07.10.1845 hos J.C. Berg
12.04.1845 Hee, Lauritz Sonne / for 5 år fra Mich.kvt. 1844
03.05.1856 Petersen, Søren Peter August / for 4½ år fra påske kvt. 1855

TILREJSTE SVENDE:

27.05.1833 Flammger, Carl Gustav
13.01.1838 Horst, Rudolph Wilhelm / hjemsted København
00.04.1841 Lange, Ernst Julius / hjemsted København

Oldgesel i årene 1827-28. Bisidder 23.08.1841-04.10.1847.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Holmen, Vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870, CPN, LI, Knud Gether: Middelalder-familier i Flensborg og Nordfriesland og deres efterkommere i Danmark, Tyskland og Norge, 1987, Odensedatabasen.

Gether, Wilhelm

Gether, Johan Wilhelm, født 29.12.1824 i Kbh./Frue, blandt fadderne C. Holm; død 59 år gl. 22.08.1884 i Kbh./Frue, begr. 27.08.1884 på Fr.berg.kgd. I Laugets regnskab for Mich.kvt. 1884 opføres udgift ved begravelsen kr. 12. • Søn af P.C. Gether (1799-1872) og Ane Christine Knoblauch (1799-1858). • Gift 02.05.1854 i Frederiksberg med Anne Marie Ehlert, født 30.03.1830; død af lungesvindsot 32 år gl. 21.09.1862 i Kbh., begr. 27.09.1862 Frederiksberg. Datter af linnedfabrikant Jacob Ludvig Ehlert og Ane Dorthea Frederikke Faber, Gammel Kongevej 40-41.

Udlært af faderen P.C. Gether, Kbh., 24.04.1843. Ved Folketællinger 1845 og 1850 svend hos faderen, Krystalgade 50.

Forfærdiget mesterstykke efter anordningen, antaget af Lauget og Det kgl. Academie 18.10.1850. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1850 med 5 rdl. for stemplerne. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 02.11.1850. Borgerskab 11.11.1852. Livjæger.

1852 Krystalgade 50
1853-54 Gråbrødretorv 102
1854Til-59 Klosterstræde 91-93, st.
1860 Klosterstræde 22 (nummerændring)
1860-76 Skindergade 24, 1. Faderen P.C. Gethers værksted overtaget 1866.
1877-84 Hjørnet af Lille og Store Kannikestræde 15

Overtaget 02.09.1884 af E. G. Lindgreen under navnet Wilh. Gethers Efterfølger.

Folketælling 1855 Klosterstræde 91-93 st.: Johan Wilhelm Gether, 31 år, bogb.mester, Anna Marie Ehlert, 25 år, hans kone, Carolina Augusta Nordqvist, 24 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Klosterstræde 91-93 st.: Johan Wilhelm Gether, 36 år, Anna Marie f. Ehlert, 30 år, hans kone, Anne Dorthe Elert [Gether], 4 år.

Folketælling 1870 Skindergade 24 1.sal: Johan Wilhelm Gether, 45 år, bogbinder, Anna Dorthea Ehlert Gether, 13 år, Marie Kirstine Lemvig, 40 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT AF VÆRKSTEDET:

06.11.1858	Melchior, Fritz Otto Emil / indskrevet 22.10.1853 for 4½ år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1874, f. 09.04.1839 Kbh.
10.11.1860	Petersen, Niels Peter / indskrevet 03.05.1856 for 4½ år fra påske kvt., f. 19.03.1840 Kbh.
11.05.1861	Lind, Johan Henrik Mathæus / indskrevet 03.11.1856 for 4½ år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1877, f. 10.10.1841 Kbh.
01.11.1862	Lindgreen, Erik Georg Ludvig / indskrevet 15.05.1858 for 4½ år fra påske kvt., mester i Kbh. 1884, f. 29.12.1842 Taarnby
10.11.1866	Rigtrup, Rasmus Rudolph / f. 06.06.1847 Kbh.
20.11.1867	Bentzen, Axel Georg Vilhelm / f. 09.01.1848 Kbh.
13.11.1873	Iversen, Harald Johan Christian / f. 29.01.1854 Kbh.
10.11.1876	Larsen, Axel Theodor / mester i Kbh. 1888, f. 18.08.1856
16.04.1878	Asmussen, Sophus Andreas / f. 30.08.1857 Kbh
17.10.1878	Sørensen, Bernt Valdemar / f. 02.10.1858 Varde
20.04.1880	Drabetzeus, Hans Ludvig / f. 27.03.1861 Kbh.
26.10.1880	Fischer, Alfred Valdemar / f. 10.10.1860 Kbh.
23.10.1883	Petersen, Georg Emilius / mester i Kbh. 1924, f. 02.06.1864 Kbh.

INDSKREVEN LÆREDRENG:

14.05.1859	Lundsted, Vilhelm Victor / for 4 år fra 01.05., udlært af W. Voigt 14.11.1863

Annonce i Nordisk Boghandler-Tidende 24.04. og 02.05.1868: Gether sælger kasser med typer i halv sats.

Bisidder i lauget 25.04.1882-17-10-1884. Skuemester 16.04.1878-26.10.1882. Testamenterede Bogbinder-Hjælpeforeningen kr. 8480,87. Legat kr. 4500 til Stiftelsen Alderstrøst 1898. Fuglekonge 1862 i Kongens Livjægerkorps.

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 2 linier: Indbunden hos / Willh. Gether, [adresse fraklippet ?] på indersiden af bageste forsatsblad nederst til venstre.

Rektangulær etiket, rosa eller hvidt glanspapir, sort tryk, 4 linier i ramme af »perler«: Indbunden hos / Willh. Gether, / Klosterstræde / 91-93, i Stuen. på indersiden af bageste forsatsblad nederst til venstre. Også set uden ramme.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, sort tryk, 4 linier i dobbelt stregramme: Indbunden hos / Willh. Gether, / Skindergade 24, 1ste Sal / *ligefor Klosterstræde* på indersiden af bageste forsatsblad nederst til venstre.

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 3 linier i slynget bånd i dobbelt ramme: Wilh. Gether / Bogbinder. / *Skindergade 24 / 1 Sal* på indersiden af bageste forsatsblad nederst til venstre, eller på bagpermens inderside nederst til venstre.

Navnestempel, blå sværte, 3 linier: Wilhelm Gether / Bogbinder / Hj. af l. & st. Kannikestræde 15. på indersiden af bageste forsatsblad midtfor forneden.

Navnestempel, blå sværte, 3 liner i ramme med krølle i hjørnerne: WILH. GETHER / Bogbinder / Hj. af lille & st. Kannikestræde 15. på indersiden af bageste forsatsblad midtfor forneden.

Navnestempel, blå sværte, 3 linier: WILH. GETHER / Bogbinder / Hj. af lille og st. Kannikestræde 15. på indersiden af bageste forsatsblad midtfor forneden.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Frederiksberg, FT 1845-1850-1855-1860-1870, Vejviser, Krak 1910, CPN, LI, Knud Gether: Middelalderfamilier i Flensborg og Nordfriesland og deres efterkommere i Danmark, Tyskland og Norge. 1987. Alderstrøst. [Papirer for perioden 1868-84 i Erhvervsarkivet, Århus, ikke set]

Gottlieb, M. C. se **Bloch, Martin Christian**

Green, Adolph

Green, [Søren] Adolph, født i Stockholm ca. 1761; død 59 år gl. 29.04.1820 på Frederiks Hospital, Kbh., hvor han som fattig var indlagt til fri kur og pleje; begr. 03.05.1820. • Søn af - - -. • Gift 27.05.1791 i Kbh./Petri 27.05.1791 med Maren Johanna Maria Reimann (født ca. 1765, død før 1820). Datter af farvermester Christian Reimann [gift 2. med Friederikke Hæk].

Antagelig udlært i Sverige. Ankom fra Stockholm til Kbh. 07.11.1783, svend hos N. Hiort.

Indtegnet til mesterstykke 17.01.1791, godkendt og medlem af Bogbinderlauget 13.03.1791. Borgerskab 14.03.1791.

1794-96	Vingårdsstræde 136
1797-1800	Didrik Badskærsgang 203
1801-07	Skindergade 11
1820	Hummergaden 235

Folketælling 1801 Skindergade 11: Adolph Green, 41 år, bogbinder, Johanne Maria Reimann, 38 år, hans kone, Johan Adolph Green, 9 år, Maria Magdalene Green, 6 år, Erichsine Frideriche Green, 3 år.

TILREJSTE SVENDE:

09.09.1796	Sjöström, Christopher / svensk
22.06.1800	Wallin, E. / svensk

Efterlod sig intet, som kunde komme til skiftebehandling.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, udskrift af skifteprotokol, kirkebog Petri-Helligånd-Fr.Hosp., vejviser, FT 1801, CPN, LI.

Gregersen, Oluf

Gregersen, Oluf [Ole, Oluf Bogfører], født - - -; død 1642? • ? måske gift med Kiersten Ole Bogbinders, der anføres som mester ved laugets stiftelse 06.11.1646, boede i Skindergade.

Ansøgte 12.08.1619 om »at maatte blive antagen i hans [Hans Junges] sted under Universitetets Jurisdiktion« [som universitetetsbogbinder.] Udnævnt til universitetetsbogbinder 07.06.1627 og måtte derfor opgive sin borgerlige næring.

1620	regning for arbejde for Universitetet.
02.03.1629	møder på vegne af Frederich Hansen ved skiftet efter dennes fader, universitetes bogfører Hans Aalborg.
09.11.1630	For Regnskaber med Registre han har indbundet til Rentecammeret, 16 rdl.
31.08.1631	For 1 Dusin tyske Catechismer, 6 Dusin Exemplar Catechismer, 4 Dusin ABC saa og 1½ Dusin Psaltere som af ham er købt til de smaa Børns Fornødenhed som udi K.M. Børnehus gaaer i Skole at lere lese. 11½ rdl. 44 sk.
13.11.1641	stævnet for gæld af Konsistorium.
1642	ophørt som universitetetsbogbinder, overtaget 05.09.1642 af Jørgen Holst.

REF.: Rørdam, Nielsen, Thomsen, Matzen, Acta Konsist. 12.08.1619, udskrift af Rentekammerregnskaber, medddelelser fra Ingrid Ilsøe og Karsten Christensen, Stolpe, CPN.

Greuel, J. C.

Greuel [Greül], Johan Conrad, født i Alt Brandenburg ca. 1720; død 48 år gl., begr. 31. 10.1768 i Kbh./Vor Frue, Skolekgd. • Gift 25.05.1743 i Kbh./Helligånd ved kongebrev i Høpffners hus med Christense Dorothea Fenden, født ca. 1710, datter af M.v. Fenden. Forlovere bogtrykker Johan Jørgen Høpffner og Lars Graae. Se slægtstavle ved **Fenden**. • Fader til Martinus Greül, udlært af P.O. Berg, Kbh. 30.01.1775, ankom 16.09.1786 fra Slesvig til Kbh., søgte 1788 og 10.08.1789 arbejde ved lauget i Wismar; ankom fra Demmin til Greifswald 28.04.1791.

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Lübeck til Kbh.18.05.1740, svend hos M. v. Fenden. Symbolum: Frisch, frolich und getreu/ ist meines Liberey. Måtte betale 2 stuver i bøde for at være kommet for sent til svendenes møde 18.01.1742.

Borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 18.03.1742.

1743	Skindergade 41-43
1745-55	Ved Kirkegården 53
1756	Kirkegården 25
760-68	Skindergade 11

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

16.10.1747 Fenden, Christian v. / svoger

TILREJSTE SVENDE:

14.05.1743 Hiort, Elias / kom fra Rostock, hjemsted Västervik
02.06.1743 Grosse, Peter / Lund / Alt Brandenburg
10.09.1747 Andersen, Niels / - / Århus
26.05.1748 Klem, Hendrich / Norge / Bergen
06.06.1748 Steenberg, Gabriel / - / København
19.08.1752 Hesse, Johann Christian / Königsberg / Elbingen
26.07.1753 Dobrosz, Christoph Wilhelm / Stockholm / Riga
23.07.1754 Schösler, Hans Christopher / Aalborg / -
05.09.1755 Angelfeth, Engelbretch Thorsen / Flensborg / Christiania

Altgesell 04.07.1740.

[Anon.] Da Joh. Conr. Greuel, Bogbinder i Kiøbenhavn, og Christence Dorothea Fenden indgik Egteskab 15. Maji 1743. Fol.pat.

I testamentet efter konens halvbroder Carl Gotfried v. Fendens 1792 anføres hun som Anne Dorthe Grøyel, med to børn Martin Grøyel og Anne Christence Grøyel.

REF.: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, kirkebog Vor Frue-Helligånd, Bibl.Dan., Schlettwein, Menn, CPN, LI.

Grono - Junge - Rosenkilde - Ritter - Kruse

Jacob Grono[w], skrædder (begr. 26.05.1738 Kbh./Helligånd), gift 14.04.1712 med Else Bertelsdatter (død 1763).

1. Hans Jacobsen Grono (ca. 1713-1778), gift 1. med Maren - - - (død 1741). Gift 2. 1743 med Magdalena Elisabeth Junge (ca. 1712-1766). Datter af glarmester Jochum Poul Junge (d. 1736), gift 1705 med Else Mortensdatter (d. 1745). Gift 3. 1767 med Christina Holst (ca. 1739-).
   A. Sophia Elisabeth Hansdatter Grono (1744-).
   B. *Johannes Hansen Grono* (1746-).
   C. *Jacob Hansen Grono* (1748-).
   D. Nicolaj Tideman Hansen Grono (1750-).
   E. Nicolaj Hansen Grono (1752-).
   F. Barthold Hansen Grono (1754-).
   G. *Hans Hansen Grono* (1755-1822), gift 1787 med Birthe Kirstine Hansdatter Petersen (ca. 1756-1819).
      1. *Hans Christian Hansen Grono* (1787-).
      2. Sophia Magdalena Hansdatter Grono (1789-), gift 1830 med cand.jur. Hans Richter (ca. 1791-1861).
      3. *Carl Friderich Hansen Grono* (1791-).
      4. Peter Nicolaj Hansen Grono (1793-).

5. Dorothea Cathrine Hansdatter Grono (1795-), gift 1828 med skræddersvend Joseph Christian Richter (ca. 1801-).
6. Maria Nicoline Hansdatter Grono(1798-).

H. *Lorentz Grono* (1756-).
I. Christlieb Hansen Grono (1772-).

2. Bertel Jacobsen Grono (1715-). Stolemager i Stralsund.
3. [Birthe] Marie Jacobsdatter Grono (1717-71), gift 1. med overskærer Christen Engelhardt Rosenkilde. Gift 2. med *Friedrich Heinrich Utter* (1712-1773)
4. Christian Jacobsen Grono (1719-).
5. Rebecca Jacobsdatter Grono (1721-), gift 1750 med overskærer ved Børnehusets fabrik Jens Larsen Rosenkilde (1724-1766).
   A. *Lars Jensen Rosenkilde* (1751-1808), gift 1785 med Henrica Lund (ca. 1749-1819). Enke efter skomager Christian Niemann ca. 1729-1785).
      1. Christen Niemann Rosenkilde (1786-1861), skuespiller og forfatter, gift 1811 med Maren Falck Christensen (1825-1885).
         a. Georg Henricus Rosenkilde (1814-1891), fotograf, kalligraf, gift 1849 med Wassmine Cathrine Wassmann (1823-1889).
         b. Adolph Marius Rosenkilde (1816-1882), skuespiller og forfatter, gift med Anna Kirstine Paaske (1825-1885), skuespiller.
         c. Julie Weber Rosenkilde (1823-94), skuespiller, gift 1849 med Christopher Hansen Sødring (1822-1881).
   B. Berthel Christian Jensen Rosenkilde (1752-).
   C. Else Catharina Jensdatter Rosenkilde (1754-ca. 1795), gift med matros Anders Michelsen (d. 1800).
      1. Anne Marie Andersdatter (ca. 1788-).
   D. Hans Christian Jensen Rosenkilde (1756-1762).
   E. Maria Christina Jensdatter Rosenkilde (1759-).
   F. *Jacob Christian Jensen Rosenkilde* (1762-), bogbinder i Bützow, Mecklenburg.
6. *Henrich Jacobsen Grono* (1723-), bogbinder ved Sorø Akademi, gift med Kirstine Brøgger (ca. 1722-).
7. *Christian Jacobsen Grono* (1726-1800), gift 1752 med Ane Marie Ritter (1727-1797), datter af *Claus Ritter* (ca. 1690-1763) og Kirsten Johansdatter Kruse (datter af *Johan Kruse*). Se slægtstavle **Kruse**.

I skiftet 21.07.1763 efter skrædder Jacob Gronows enke Else Bertelsdatter nævnes 6 børn: bogbinder Hans G., stolemager Bertel G. i Stralsund, bogbinder Henrik G. ved Sorø Akademi, bogbinder Christian G., Anne Marie G, gift med Frederik Henrik Utter, Nakskov, og Rebecca G., gift med overskærer Jens Rosenkilde ved Børnehusets fabrik.

Lars Grono - borgerskab 1724 i København.

Friederich Grono - som svend 1742 idømt bøde.

Enken Soph. Margr. Grone, død 45 år gl. af brystsyge på Frederiks Hospital 27.01.1810; begr. 02.02.1810 Vor Frue.

Andreas Larsen Rosenkilde - udlært 1759 af Fosgraph. Mester i Slagelse.

Christian Samuel Rosenkilde (1798-1853), udlært 1819 af J.C. Falck, gift 1826 med Frederikke Caroline Sørensen. Søn af skræddermester Samuel Nielsen Rosenkilde og Anne Marie Zachariasen.

Grono

TILREJSTE SVENDE INDSKREVET hos en af flere samtidige bogbindere Grono, uden angivelse af fornavn:

04.10.1756	Birch, Erich / dansk
02.07.1758	Daube, Johann Philipp / kom fra Wigau, hjemsted Göttingen
24.04.1759	Thomsen, Poul / Horsens / -
20.03.1764	Pentz, Daniel / - / Ystad
25.07.1764	Sähfström, Johan / Hamburg / svensk
10.10.1770	Speryer, Johan Jacob Etzensperger / Stalpin / Preussen
20.10.1770	Stein, Nicolaus / Holsten / -
10.12.1770	Möltenberg, Claus / Christiania / svensk
27.05.1788	Pinckwitz, J.G. / Hamburg / Lübeck
03.07.1790	Kraemer, Christian Friedrich / Riga / Marienburg, Preussen
02.07.1794	Schmidt, Daniel / Danzig / -
29.09.1794	Grosse, J.L. / Kiel / Hannover
10.06.1795	Neumeyer, J.C.A. / Kiel / Berlin
24.02.1797	Cappel, Gustav / Sverige, svensk
00.00.1798	Trägårdh, Gustaf Fredrik / svensk
16.11.1799	Cappel, Gustav / Tyskland / svensk

Grono, Chr.

Grono [Gronau, Grönau], Christian, født i Kbh., døbt 18.03.1726 Helligånd; død 75 år gl., begr. 30.05.1800 i Kbh./Vor Frue. • Søn af skrædder Jacob Grunou og Else Bertelsdatter. • Gift 28.01.1752 i Kbh./Helligånd i huset efter kgl. tilladelse hos Claus Ritter, Vimmelskaftet med Anna Maria Ritter. Forlovere hans broder Hans Grono og brudens fader. Betalt kopulationsafgift 24.01.1752. Datter af Claus Ritter, og Kirsten Johansdatter Kruse, døbt 04.03.1727 i Kbh./Helligånd, død 71 år gl., begr. 09.08.1797 i Kbh./Vor Frue.

Udlært af broderen Hans Grono, Kbh. 18.10.1745. Betalte 4 mk. i bøde til svendeladen for strid 24.07.1747, bøde for at komme for sent okt. 1747. Ankom fra Viborg til Kbh. juni 1749, svend hos Claus Ritter, måtte betale 3 mk. i bøde for 14 dages arbejde uden omskuning; ankom fra Stralsund til Kbh. 22.06.1750, svend hos Hans Grono. 11.01. 1751 måtte han bøde ½ mark for at være vendt tilbage inden 3 måneder.

Ao. 1750 d. 6 Aprill haver Monsieur Christian Grono givet sit Mesteraar an, Will der

Reise sit Aar. Mesterstykke udført hos Claus Ritter fra 06.04.1750. Medlem af Bogbinderlauget 12.07.1751. Borgerskab 14.07.1751.

1755	Fiolstræde 183 i stuen
1757	Fiolstræde 177 (nummerændring)
1773	Skidenstræde
1778	hjørnet af lille Fiolstræde og Skidenstræde
1779-80	Skidenstræde 177
1782	Lille Fiolstræde 175
1784-91	Lille Fiolstræde 177
1792-96	Skidenstræde, hjørnet af Fiolstræde 177
1797-1800	hjørnet af Skiden- og Fiolstræde 377

Folketælling 1787 Fiolstræde 177: Christian Grono, 62 år, bogb.mester, Anna Maria, 61 år, konen, Dorthe Willas., 30 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

01.08.1764	Grono, Johannes / søn af Hans Grono indskrevet 07.07.1760
18.07.1773	Rosenkilde, Lars / indskrevet 06.07.1767 for 5 år, mester i Slagelse 1788
03.07.1780	Rosenkilde, Jacob Christian / indskrevet 17.04.1778 for 6 år

INDSKREVEN LÆREDRENG:

17.01.1757	Hellesen, Peder

TILREJST SVEND:

20.05.1754	Hersted, Lars Nielsen / kom fra Güstrow, hjemsted dansk
03.06.1758	Strowald, Johann Christoph / Lübeck / Reichenbach

For 16 tilrejste svende i perioden 1756-90 anføres kun Grono, kan være Chr., Hans sen. eller Hans jun.

Altgesell 11.01.1751 og 01.11.1764. Herbergsfader 1768.

Ved skiftet 1763 efter svigerfaderen Claus Ritter modsatte han sig sønnen J.W. Ritters store fordring, som blev nedsat af skifteretten. Se referat under C. Ritter.

Bogbindermester Christian Grono og hustru Anna Marie Ritter havde 18.03.1764 oprettet testamente, konfirmeret 08.03.1765, ifølge hvilket den længstlevende måtte sidde i uskiftet bo og ved dennes død skulle boet deles efter loven mellem deres fælles arvinger.

I et nyt testamente oprettet 08.11.1794, konfirmeret 21.11.1798, anføres, at flere af deres arvinger siden er døde eller bor i andre lande, som nyt indførtes plejedatteren Elisabeth Catharina Fuus som begunstiget med følgende begrundelse:
»Pigen *Elisabeth Catharina Fus,* som vi for omtrent 36 Aar siden, i Forældres Stæd have antaget os til Pleie og Opdragelse, og for hvem det nu vilde blive tungt, om ikke plat umuligt, i Betragtning af hendes svagelige Helbred, selv uden Hielp og Tilstød at kunne forhverve sig det fornødne til Livets Ophold, nyde forud af vores Boe, alt hvad hun til høy nødvendig Brug behøver, af Meubler, Linnet, Gang og Senge Klæder, samt Kiøkkentøy, alt sammen til fri Disposition og Raadighed.«

Derefter anføres de betingelser, hvorefter boet skal fordeles som anført nedenfor.

Testamente oprettet 08.11.1794, godkendt 21.11.1794, ingen livsarvinger.

1. plejedatter Elisabeth Cathrine Fuus må udtage gang- og køkkentøj m.v.
2. brodersøn bogbinder Hans Grono, Kbh., 10 rdl., søstersøn Lars Rosenkilde, Slagelse 10 rdl., søsterdatter Else Cathrina, gift med matros Michelsen, Nyboder, 10 rdl.
3. Frue sogns fattige 4 rdl.
4. Overskud af auktion hensættes på rente til Elisabeth Cathrine Fuus.
5. Hvis Elisabeth Cathrine Fuus er død, overgår arven (undtagen punkt 2 og 3) til Brødrenes Forsamlingshus.

Hof- og Stadsretten, Samfrændeskiftebrev 11/1801.
Udi afgangne Bogbindermester Christian Grono og forhen bortdøde Hustru Anne Marie Ritter deres fælleds Stervboe, begyndt den 27de May 1800 og sluttet den 27de Decembr. samme Aar.
Hvorefter Boets Tilstand anføres saaledes:

Indtægter, bestaar udi:	rdl.	mk.	sk.
1. de ved Boets Forsegling den 27de May forefundne Penge	95	-	-
2. de ved Registrerins-Forretningen i Boet den 9de Juni ligesaa forefundne Penge	3	-	-
3. Vurderings-Beløbet af det den 9de Juni 1800 under No. 1 til 20 begge inclusive registrerede og Pigen Elisabeth Catharine Fuus *in natura* udleverede Tøy af Meubler, Linned og Gangklæder med meere	53	3	8
4. Auctions-Beløbet for Boets øvrige registrerede og den 30de Juni 1800 bortsolgte Effecter	603	3	10½
5. de fra Hr. Biskop Balle, for Arbeide som den Afdøde havde giort for ham, indkomne	1	5	12
6. Boets Tilgodehavende efter Revisions-Forretningen og Tilføyelse ved Session i Boet den 28de Octobr. sidst, hvilket saaledes er indkommen, nemlig:			
a. Jomfru Petersens Gield	4	-	-
b. Præsten Bechmanns -	5	-	14
c. Urtekræmmer Friborgs -	1	5	8
d. Professor Olsens -	1	3	-
e. Boghandler Buchs -	2	4	4
f. Satterups -	14	1	6
g. Skomager Aggersborgs -	3	-	-
	32	3	-
7. de ved Revisions-Forretningen forefundne rede Penge	8	3	-
8. de der anmeldte fra Liig-Kassen til den afdøde Mands Begravelse indkomne	15	4	8

9. den for de evangeliske Brødre efter de ved Revisionen her i Boets forefundne Antegnelse og Hr. Christen Sattrups paa de evangeliske Brødres Vegne der giorte Tilstaaelse og Erklæring indestaaende Capital				1800	- -
med et Aars Rente deraf til dette Aars 11. Decembr.				72	- -
Boets Indtægter	Beløb			2685	5 6½
				rdl.	mk. sk.
Besværinger og den paa Boet anmeldte Gield er følgende:					
1. Vurderings, Auctions, Incasations og Proclamations, samt den afdøde Mands Begravelses Omkostninger, Huus Værten, Lysestøber Jens Hassings tilgodekomne Huus Leye og Tienestepigen Marie Walborg og Elisabeth Catharine Fuus, deres Kostpenge og den Førstes Løn tilligemed de fleere for Boet bestridede Udgifter, der beløbe, efter saavel Boets Curator, Fuldmægtig Bondrops fremlagde Regning, som Executor Testamenti, min Møller Nissens Regning, tilsammen				397	- 1
hvilke ere godtgiorte udi de for Boet indcasserede og modtagne Penge					
2. Jomfru Elisabeth Catharine Fuus tilkommer for en Arv den afdøde Mand som Værge for hende modtaget efter hendes afdøde Fader Niels Olsen Fuus, stoer 83 rdl. 5 mk. 2 sk. med Rente og videre efter Anførsel ved Session i Boet den 28de Octobr. sidst i alt				100	- -
som udbetales imod vedbørlig Qvittering					
Summen Besværing og anmeldt Gield				479	1
Naar nu Summen fradrages Boets foranførte IndtægterBeløb				2685	5 6½
Bliver i Behold				2206	5 5½
Hvorfra dog endnu gaaer, som forlods udlægges:					
1. Dette Skiftes Omkostninger saasom:					
a. Stemplet Papir til Skifte-Brevet	10	-	3		
b. Skifte-Brevet Beskrivelse paa 22 Ark	11	-			
c. for Actens Indhæftelse		2	5½		
d. den Executor Testamenti for hans Umage tilstaaede Kiendelse, ansættes til	50	-	-		
tilsammen	71	5	5½		
2. til Hof- og Stads Rettens Sportel-Casse					
a. Skifte-Forvalter Salarium	21	-	-		
b. Skifte-Skriver Salarium	7	-	-		
c. for Skifte Actens Beskrivelse paa 22 Ark	11	3	-		
tilsammen, som imod vedbørlig Qvittering udbetales	39	3	-		
				111	2 5½
Bliver igien				2095	3 -

Hvoraf dog endnu forlods udlægges de ifølge de afdøde Ægtefolks den 8de Novbr. 1794 oprettede Testamente, som den 21de Ditto næstefter allernaadigst er confirmeret, til Frue Sogns Fattige bestemte og med Qvittering fra Fattigvæsenets Hoved Casse Contoir paa original Testamentet den 3de Novembr. 1800 udbetalte

		4	-
altsaa tilbage	2091	3	-

Af hvilke ifølge nysnævnte allernaadigst confirmerede Testamente udlægges:

1. De Pigen Elisabeth Catharine Fuus efter dets 1ste Post tillagde under No. 1 til 20 begge inclusive ved Registreringen i Boet speciel anførte og der tilkjendte, imod hendes og Værgen, Hr. Revisor Schmihts Qvittering til Protocollen, til hendes frie Disposition og Raadighed, *in natura* udleverede Tøy og Meubler, Linned og Gangklæder med meere, vurderet og under Boets Indtægters 3de Post anført for — 53 3 8
2. De efter Testamentets anden Post, til 3de af den afdøde Mand Christen Gronos Arvinger skenkede og imod Qvittering fra Bogbindermester Hans Grono her i Staden og Lars Rosenkilde i Slagelse, paa egne Vegne og tillige som udlagt Værge for den afdøde Mands bortdøde Søster-Datter, der var gift med Matros Anders Michelsen, hendes eneste Livs Arving Datteren Anne Marie Andersdatter, 12 Aar gammel og her i Staden, saavel til Protocollen som paa det originale Testamente den 1ste Julii 1800 udbetalte Legater, nemlig:
   a. til Broder-Sønnen, Bogbindermester Hans Grono — 10
   b. til Søster-Sønnen Bogbindermester Lars Rosenkilde — 10
   c. til Søster-Datteren afdøde Else Catharines eneste Livs-Arving Datteren Anne Marie Andersdatter 12 Aar gammel og som meldt her i Staden, for, i Følge de Kongelige allernaadigste Rescripter af 15de April 1773 og 17de Decembr. 1790 at anvendes til hendes Underholdning og andre Nødvendigheder, ligeledes — 10

Tilsammen som saaledes ere blevne udbetalte	86	5	10
Endnu i Behold til Skifte	2004	3	6

Som i Følge titnævnte allernaadigst confirmerede Testamentes 4de Post skal overleveres til den eller de af de evangeliske Brødre der forestaar Brødrenes Samfund her i Staden, som deraf aarlig til bemeldte Elisabeth Catharine Fuus, svarer gangbar Rente, saalænge hun lever, men efter hendes dødelige Afgang skal denne Capital aldeles være hiemfalden til bemeldte evangeliske Brødres Forsamlings Huus og Sahl her i Staden, da i Stormgaden og følgelig kan efter nysnævnte Forordning af 12te Septembr. 1792 dens 2den § af disse beholdne

2004 rdl. 5 mk. 6 sk. ingen Afgift til Kongens Casse nu indeholdes og afdrages men samme vil ved hendes Død, blive af de evangeliske Brødre at erlægge; og de i Boet efter den ved Sessionen den 28de Octobr. 1800 tilførte Revisions-Forretning og den af Hr. Christian Sattrup paa de evangeliske Brødres Vegne der giorte Tilstaaelse og Erklæring har indestaaende hos de evangeliske Brødre den under Boets 9de Indtægts Post anførte Capital med Renter, tilsammen 1872 rdl., saa bliver samme nu at liqvidere og til dem at udlægge med 1872

Resten udbetales imod vedbørlig Qvittering med	132	3	6
Giør fuld Udlæg	2004	3	6

Saaledes har da dette Skifte erholdt sin endelige Slutning; og er denne Repartition og Deelings-Forretning afløst i Overværelse af Tilsynsværgen Hr. Revisor Schmiht og Hr. Christen Satterup, der begge vedtoge samme i et og alt, den Første paa Jomfru Elisabeth Catharine Fuuses Vegne og den Sidste paa de evangeliske Brødres Vegne og at de dermed vare fornøyede, hvorfor Hr. Christian Satterup og nu bleve udbetalte de indbemeldte 132 rdl. 3 mk. 6 sk. imod at han for samme og de udlagde 1872 rdl. og følgelig for det fulde Udlæg af To Tusinde og Fire Rigsdaler 3 mk. 6 sk. paa de evangeliske Brødre og dets Forsamlings Huus og Sahls Vegne, mod Haands Underskrivt her i Protocollen skadesløs qvitterede i Overeensstemmelse med Foranførte, hvorved dette Boes endelige Rigtighed er naaet og Skiftet sluttet i min Nissens Boepæl paa Gotters Mølle i Kiøbenhavn den 27de Decembr. 1800.

Nicolay Nissen C. Satterup Bondrop Schmiht

Rigtig afskrevet vedgaar Nicolay Nissen

Skiftet er meget detaljeret beskrevet i Nissens rapport til Skifteretten med talrige bilag og kvitteringer. - Hof og Stadsretten. Eksekutorboer 1801 2/4

Registrerings-Forretningen over Bogbinder Værktøyet med mere [heri indgår bøger fra boligen].

No.	beskrivelser	rdl	mk	sk
1	7 Dæger Læder a Dæger 8 mk	9	2	
	Nock 7 Skind a stk. 12 sk		5	4
2	3 Bund Pap a L. 7 mk	3	3	
3	En deel Sponn		1	
4	En Deel Tilskaren Pap		4	
5	2 Beskier og 5 Større Presser a stk. 3 mk	3	3	
6	12 Hand og 3 Mellem Presser a stk 2 mk	5		
7	2 Hædtelader og 2 Beskier Høvler a stk 2 mk		4	
8	Nock 2de store og 3 Beskier Presser a 3 mk	2	3	
9	62 Par Octav Bræder a par 1½ sk		4	14
10	19 Par dito a par 1 sk			
11	4 Mahonitræes Qvart Bræder a stk 8 sk			
12	20 par Qvart Bræder a par 8 sk			

13	Adskiellige Spalter og Beskiærebædder		1	8
14	Adskielligt tilskaaren Spon			8
15	Adskielligt i en Æske			4
16	Adskielligt i en Kurv		3	
17	24 Par Qvart og nogle Octavt Bræder a par 3 sk			
18	66 Par Snør Bræder smaa og store a par 1 sk			
19	et Par Høvle og 2de Bore			8
20	1 Æske med Adskielligt			8
21	(udeladt i rækkefølgen)			
22	3 Æsker med Adskielligt			12
23	2 Glætkolber a stk 1 mk		2	
24	5 Ruller	1		
25	3 Æsker med Messing Alfabed		4	
26	1 Æske med adskiellige Stempler		9	
27	1 Skab med 9 Kasser Skrifter i	3		
28	Noget Safian og Cardvan		2	
29	et Stempelskab med adskiellige Stempler og Alfabed	5		
30	1 Kasse til at sætte Skrifter i		4	
31	1 Biblia i Træck(?)		1	
32	1 Pakke Messing Bogstaver		2	
33	1 Slaghammer og 2 andre Hammere		3	
34	1 Sadel og noget Pergament		1	
35	23 Boger forskielligt Skrivpapirer		9	
36	endeel colørte Papirer		9	
37	2de Kasser med Skrifter a Blye a stk 2 mk 8 sk		5	
38	Endeel Planeret trykpapir og Magalatur		2	
39	En Klotz Præse uden Skruer og 2 Knægte		2	
40	28 Par store foli og smaa Qvar Bræder a Parret 12 sk			
41	1 Kasse med Adskielligt			8
42	1 Pose med gamle Stempler		2	
43	3 Springpensler, en Pressebængel og en Glættann		1	8
44	1 Linierlenial		1	
45	100 og 32 ABC indbundne	2		
46	100 og 50 Catechismusser indbundne	2	3	
47	en deel indbundne Bøger	1		
48	endeel Groft og fiin Sægelgarn		3	
49	1 guul Pude med skuffe		1	
50	1 Planer Ballie med Laag		4	
51	endeel Skidenstivelse		3	
52	en Qvantom Liim		5	
53	1 Stort og 2 Mindre Værksted Bore og 5 Arbeidsstole	1	3	
54	Forstmanns Passions Gedanken i Qvarto Franskb.		1	
55	D. Crans Historia von Grönland 3 deele Franskb.		2	4
56	Reden über biblische Texte 2-3-4-5 deele Marmorb.		3	

57	8 Adskiellige Bøger i et Bundt		4	
58	6½ dosin ABCer a dosin 24 sk og 13 Evangelier		2	
	Dette alt foranførte er Saaledes rigtig forefunden	37	126	86

Registreret ved den i afgangne Bogbindermester
Christian Gronos Stervboe. Khavn. d. 9 Juni 1800
H. Grono

Til afgangne Bogbinder Mester Christian Gronos Stervboe forfærdiget:

2de Auctions Protocoller igiennemskud i folio og indbundet i stift Pap Bind a stk. 20 sk.		2	8
50 Cataloger Hefdet med en Strimmel over Ryk.		4	8
Summa	1	1	

Khavn. den 2de Juli 1800. betalt H. Grono

De der maatte have Bøger til Indbinding eller Panter hos nu afdøde Bogbindermester Christian Grono ville behage inden den 20de Junii førstkommende at anmelde saadant og ved en Seddel, som afleveres i Stervboets Værelser i Huset No. 177 i lille Fiolstrædet, opgive hvilke de ere samt derefter affordre og modtage samme inden Auctionen den 30te Ditto, hos Boets Curator Fuldmægtig Bondrup i Bagergaarden Nr. 10 i Klareboderne, da samme ellers med det øvrige Boets Tøy der blive bortsolgte.
Dette bedes 3 Gange indført i Adresse Avisen. Khavn. den 10de Junii 1800 for Bondrup.

At Møller Hr. Nicolay Nissen, som Exsecutor af min afdøde Farbroder, Bogbindermester Hans[!] Gronos og Hustrue Anne Marie Ritters den 8de Novbr 1794 oprettede og den 21de Novembr. 1798 allernaadigst confirmerede Testamente, har, ved Boets Curator Fuldmægtig Bondrup udbetalt mig Hans Grono, der er fuldmyndig og Bogbindermester her i Staden, den mig, ved samme Testamente, tillagte 10 Rdl., det tilstaaes hermed, ligesom jeg og for samme Tie Rigsdaler herved skadesløs qvitterer og meddeler dette mit lovlige Afkald.

Kiøbenhavn den 1ste Juli 1800 H. Grono
Til Vitterlighed som overværende L. Rosenkilde Frid. Haack

Ligelydende kvittering af samme dato fra Lars Rosenkilde, bogbindermester i Slagelse, samt af Hans Grono og Lars Rosenkilde som nærmestfødte værger for næstsøskendebarnet, den 12-årige Anne Marie Andersdatter, som fik ophold hos morbroderen Jacob Rosenkilde, bogbinder i Bützow i Mecklenburg.

Da mig efter Sedvane er leveret af Hr. Nissen som Corator i afgangne Salig Gronouv Stervboe til Mæsterne, som har baaret den Salig Mand til sit vilested 10 Rdl. - skriver Tie Rigsdaler, hvorfor hvedbørligst qvitteres. A. Claussen
Kiøbenh. d. 30 Maey 1800 Oldermand for Bogbinder Lauget

Afgangne Salig Gronouv Restanse til Bogbinder Lauget.

1799 for 4 Qvartaler	1	
1800 for 2 Qvartaler		3

Fattiges Penge for 6 Qvartaler a 2 sk			12
	Summa	1	3 12
		rdl.	mk. sk.

Kiøbh. d. 17 Jul. 1800 Rigtig betalt A. Claussen
Oldermand for Bogbinder Lauget

Skuespilleren C.N. Rosenkilde, søn af Lars Rosenkilde fortæller i sit »Autobiografiske Fragment« om faderens ophold i onklens hus i København:
»Som sagt er: Christen Engelhardts og Birthe Maries første Søn hed Lars. Han kom i Bogbinderlære, og i attende Aar blev han Svend, 1775. Derpaa kom han til Kjøbenhavn, til en Morbroder, Bogbinder Gronov, som den gang boede i og ejede det røde Hus i Løvstræde, som ligger tæt op til Blindeinstituttet. - - -

Lars var i sin Morbroders Hus i to Aar, og havde han ikke gjort den gamle Pebersvend vred, vilde han rimeligvis være bleven der og havde vist arvet hans ikke ubetydelige Formue, med Hus, Værksted og det Hele, hvilket han senere testamenterede til Herrnhuter-Menigheden i Stormgaden, saa nær som 10 Rd.; dem fik Lars, som det hed i Testamentet, til to Par Buxer, som Erstatning for det Par, den Gamle en Gang havde spoleret for ham, da han i Vrede havde kastet en Limpensel paa ham.

Jeg mindes endnu meget godt den Dag, det Brev kom med Arven i. Min Fader blev temmelig forstemt og ytrede sig just ikke saa særdeles kjærmindelig om den Afdøde. Han kaldte ham ikke salig Morbroder en Gang; tvertimod faldt der Ord, Talemaader og Benævnelser, som jeg, der ikke havde Forstand paa det Dybtsaarende, der jo kan have været i Arveladerens testamentariske Bestemmelse med de 10 Rd., slet ikke syntes om.

Moder fortalte senere, hvad den egentlige Aarsag havde været til den gamle Gronovs uforsonlige Vrede.

Lars havde egentlig fra først af været i høj Gunst hos sin gamle Morbroder; denne havde endog temmelig tydelig givet Lars's Forældre Haab om, at naar han vilde blive ved, som han havde begyndt, saa skulde de ikke have nødig at sørge for hans Fremtid. Han gav ham endogsaa saa stort Bevis paa sin Yndest, at han hver Aften maatte læse op af Brockmanns Huspostil for Gronov, Svendene og Pigen. Men den unge Lars forstod ikke at sætte den tilbørlige Pris paa dette Vidnesbyrd om hans Morbroders gode Mening.

Det er vel med Bogbindersvende, naar de er unge, som med andre unge Svende og i det Hele med unge Fyre; mange kan være grumme uskjønsomme og ubetænksomme - nok, Lars fik en Slags Lede til Bogen; maaske just for den Læsens Skyld.

Morbroderen forærede ham et nyt Exemplar i raa Materie, som han selv skulde binde ind i Pragtbind, og gav ham alle dertil fornødne Materialer. Og saa en Gang saa kommer den Gamle op paa hans Kammer, og nu kan man forestille sig, hvorledes en Mand som han, - thi Gronov var af de saakaldte »Hellige« - maatte blive tilmode ved at se Bogen staa der i Pragtbind, rødt Saffian med mange Guldsirater og forgyldt Snit, med den Titel paa Ryggen i store Guldbogstaver:

Huusmanns-Brock-Pistol
eller
den kristelige Knivtang til at trække Vantroens Søm ud af Hjertet med.

Den gamle Gronov fik en saadan Rystelse i hele sin Krop, da han læste dette, at han ikke kunde komme ret til sig selv i flere Uger, og fra det Øjeblik af var Lars for Mester Gronov ikke Andet end Lars Odense.

Jeg kan naturligvis ikke glæde mig over eller i nogen særdeles Grad føle mig smigret ved at have haft en vittig Fader, eftersom jeg kun veed det af dette eneste Tæk, der kostede Familien det gode røde Huus; forskjellige komplette, aldeles brune solide Klædninger; fem trekantede fine Harehaars-Hatte; Masser af godt Uldent og Linned; 12-14 Sengs Klæder og 15,000 Rd. i rede Penge (i den Tid, 1791, en ret kjøn Skilling), som nu ganske gik i Brødrene i Stormgaden.

Som sagt, Gronov var bleven gruelig opbragt, holdt et forfærdeligt Hus, og ved denne samme Leilighed har det vel været, at Limpenselen udslyngedes mod de foroven omtalte Knæbuxer, som Testator spottende betalte med de 10 Rd.

Omtrent en Maanedstid efter at Gronov havde maattet døje denne Forsmædelighed mod den saa højt æstimerede Brockmann, kom der et Brev til ham fra Skjelskøer, hvori han anmodedes om at skaffe eller give Anvisning paa en flink Bogbindersvend, en skikkelig ung Person, som kunde have Lyst til at sætte sig ned der i Byen.

Der var jo nu en god Leilighed til at blive Lars, som den uforsonlige Mand næsten ikke kunde taale at se mere, kvit paa en nem Maade.

Lars havde forgjæves gjort, hvad der stod i hans Magt, for at udsone sin Brøde. Postillen havde faaet sin rette Titel paa Ryggen; Morbroderen havde seet det. - Det kunde ikke hjælpe! - Lars blev siden ikke mere fundet værdig til at læse om Aftenen for ham og Tyendet. Der var aldeles ikke mere at haabe for ham i det Hus. Hvor solid og godt og flittig han arbejdede fra Morgen til Aften, det blev der neppe lagt Mærke til.

Ugelønnen betaltes nu ham, som de Andre, om Løverdagen, og Lars fandt sin liggende paa sin Plads paa Værkstedsbordet; før havde han altid faaet den af den Gamle selv, Søndag Formiddag, og Gronov tog selv en Trediedel af den og lagde i Sparebøssen.

Det var forbi.

Den første Gang Gronov, efter den ulykkelige Historie, talte igjen til sin Søstersøn, det var for at foreslaa ham at tage imod Tilbudet i Skjelskøer. - Lars maatte naturligvis føle, at det var bedst at komme ud af Morbroderens Øjesyn jo før jo heller, og otte Dage efter, saa stod han ogsaa udenfor Vesterport, om Morgenen d. 5. Juli 1778, med en Dreng, som bar hans Felleisen, og saae efter en Kalvevogn fra Borrebye, med den skulde han nemlig til Skjelskøer.«

De evangeliske Brødre - Brødremenigheden (Herrenhutterne) fik tilladelse til at holde gudstjeneste 12.03.1788; bedesal i Stormgade 19-21.

REF.: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, kirkebog Helligånd-Vor Frue, vejviser, CPN, LI, Sjæl.Reg. 1794 fol. 427 No. 1029. Hof- og Stadsretten: Samfrændeskiftebreve 11/1800, Eksekutorboer 1801, 2/4, FT 1801, kop.afg.protokol, skifteudskrift, C.N. Rosenkilde: Efterladte Skrifter, bd.1, 1877. Trap: Danmark. 3.udg. 1906.

Grono, Friedrich

Grono, Friedrich, født - - -; død - - - • Søn af - - -

02.04.1742 idømt bøde på 3 mk. for »das ich mir habe fremd gemeldt zu reisen.«

REF.: CPN (efter svendenes straffebog).

Grono, Hans sen.

Grono [Gronau, Gronnow, Grünov, Grønnou], Hans, født ca. 1713: død af sten 66 år gl. 09.11.1778 i Kbh./Trinitatis. • Søn af skrædder Jacob Grono og Else Bertelsdatter. • Gift 1. med Maren - - -. Født ca. 1711; død 30 år gl. efter en dags syge, begr. 06.10.1741 Helligånd/De fattiges øster kirkegård. • Gift 2. 05.07.1743 i Kbh./Slotskirken med Magdalena Elisabeth Junge, forhen vaskepige på Rosenborg, i huset hos brygger Bloch, Rigensgade/Nyboder. Født ca. 1712 i - - -; død af tæring 54 år gl., begr. 04.09.1766 Kbh./Trinitatis. Datter af glarmester Jochum Poul Junge og Else Mortensdatter. • Forældre til Johannes Grono, Jacob Grono, Hans Grono, Lorentz Grono, Sophie Grono. Betalte kopulationsafgift 03.07.1743. • Gift 3. 12.06.1767 i Kbh./Vor Frue med Christina Holst, fra hr. justitsråd Prætorius i Skt. Pedersstræde. Kopulationsafgift betalt 06.06.1767.

Udlært af J.F. Plüer, Kbh. 05.01.1733. Ankom fra Hamborg til Kbh. 27.08.1738, svend hos Andr. Lymann. Måtte 13.10.1738 betale ½ rdl. i bøde for at være vendt tilbage inden 3 måneder.

Anno 1739 d. 31 Augusti hafver Monsr. Hans Gronov angifvet sit Mester Aar. Medlem af Bogbinderlauget 22.05.1740. Borgerskab 23.05.1740.

1741-45	Store Helliggejststræde 159
1747-54	Gråbrødretorv 137
1755	Springgade 35 Rosenborg kvarter matr.nr. 35 købt 19.12.1754.
1757-78	Springgade 34 (nummerændring) solgt påske 1767

Fortsat af enken til 1782. Overtaget 1783 af sønnen Hans Grono.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

18.10.1745	Grono, Christian / indskrevet 09.01.1741 for 5 år, mester i Kbh. 1751
03.07.1752	Schützler, Christian Heinrich
10.04.1758	Brastrup, Claus Sørensen/Paulsen / indskrevet 15.01.1753
11.05.1767	Grono, Jacob / søn, indskrevet 06.02.1764, mester i Bützow
02.05.1774	Grono, Lorentz / søn, indskrevet 10.04.1773 for 4 år,
05.10.1778	Grono, Hans / søn, mester i Kbh. 07.08.1786
22.10.1781	Høyer, Andreas Henrik / indskrevet 06.10.1777 for 4 år fra Mich.kvt.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

10.01.1746	Nielsen, Andreas / for 7 år
03.07.1747	Hendrich, Christian / for 5 år

04.10.1751 Jusalfen, Holger
30.01.1775 Menetra, Jean / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

21.08.1740 Bucher, Gottfridt Johann / kom fra Malmö, hjemsted Saltzwedel
20.02.1741 Lundstedt, Petrus / Lund, svensk
28.05.1745 Herbst, Jacob / Flensborg / Lübeck
01.00.1747 Grono, Hindrich / - / København
22.06.1750 Grono, Christian / Stralsund, København
17.09.1753 Zander, Christian / Frankfurt O / Stettin
16.05.1755 Dracke, Daniel / Christiania / Stockholm
29.06.1755 Friedlandt, Samuel Gottfried / Stralsund / Stralsund
1.04.1761 Rising, Petter / Karlskrona, svensk
18.06.1768 Grono, Jacob / Rendsborg / København
21.09.1768 Pentz, Daniel / Tønder / Ystad
10.12.1770 Möltenberg, Olaus / Christiania, svensk
11.04.1777 Anderson, Carl Gustaf Winberg / Göteborg, svensk
15.06.1782 Löfwing, Jonas / Mittau, svensk?

For 16 tilrejste svende i perioden 1756-1790 anføres kun Grono, kan være Chr., Hans sen. eller Hans jun.

Altgesell 24.08.1739. Herbergsfader 1750-51, oldermand 1750-51.

Ved skifte efter Magdalene Elisabeth Junge 29.11.1766 blev boet vurderet til 4910 rdl. 3 mk. (heraf huset i Skindergade til 4720 rdl., solgt påske 1767), udgifter og besvær 4933 rdl. 5 mk. 8 sk.

Ved skiftet efter ham 1778 var han lejer hos skrædder Teiner, Skindergade 34. Boets indtægt var 502 rdl. 4 mk. 1 sk., dets udgift 334 rdl., overskud 168 rdl. 4 mk. 1 sk. Fem umyndige børn af første ægteskab:

Johannes Gronov, acciseskriver ved Danzig i kongen af Preussens tjeneste [udlært 01.08.1764 af Chr. Grono, søgte marts og juli 1797 arbejde ved lauget i Wismar]. Jacob Gronov, bogbindersvend, opholdt sig i Hessen Cassel. Hans Gronov, bogbindersvend, opholdt sig hos stedmoderen. Lorentz Gronov, født ca. 1756, soldat i Holsten. Sophie Elisabeth Grono, fød ca. 1744 opholdt sig i Holland. Ingen børn af andet ægteskab.

Ref.. Borgerskabsprotokol, skattemandtal, Nielsen, Gedde, Ramsing, Vejviser, udskrifter af skifteprotokol, kirkebog Slotskirken-Helligånd-Vor Frue, kop.afg.protokol, CPN, LI.

Grono, Hans jun.

Grono, Hans Hansen, døbt 21.08.1755 i Kbh./Trinitatis; død af vatersot 67 år gl. 11.02. 1822 i Kbh.; begr. 15.02.1822 Helligånd kgd. • Søn af Hans Grono (ca. 1713-09.11.1778) og Magdalene Elisabeth Junge (ca. 1712-1766). • Gift 16.05.1787 i Kbh./Nikolaj med Birthe [Birgitte] Kirstine Hansdatter Petersen, født ca. 1755, død 64 år gl. af krampeslag 13.01.1819 i Kbh.; begr. 16.01.1819 Helligånd kgd. • Fader til Hans Christian Grono (døbt 25.11.1787 Vor Frue) og Carl Frederich Grono.

Udlært af faderen Hans Grono, Kbh. 05.10.1778. Svend hos samme.

Indtegnet til mesterprøve 10.07.1786. Mesterstykket godkendt af Magistraten, borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 07.08.1786.

Overtog 1783 faderens værksted efter stedmoderen Christina f. Holst.

1784-91	Springgade 34
1787	Rosengården 112
1794	Lille Kannikestræde 28
1800	Grønnegade 235
1801-03	Didrik Badskærsgang
1804-07	Didrik Badskærsgang 206
1808	Didrik Badskærsgang 205 (nummerændring)
1809-12	Christen Bernikowstræde 210
1813-14	Christen Bernikowstræde 209
1815-19	Christen Bernikowstræde 217
1821-22	Christen Bernikowstræde 213

Folketælling 1787 Rosengården 112: Hans Grono, 32 år, bogb.mester, Kirstine, 31 år, hans kone, Søren Jensen, 15 år, læredreng.

Folketælling 1801 Grønnegade 235: Hans Grono, 46 år, bogb.mester, Birthe Kirstine Pedersen, 46 år, hans kone, Hans Christian, 11 år, Sophie Magdalena 10 år, Carl Frederick, 7 år, Dorthe Cathrine, 6 år, Johan Jørgen Schultz, 27 år, bogb.svend.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

17.10.1791	Jensen, Søren / indskrevet 09.07.1787 for 5 år fra Mich.kvt. 1786
01.02.1806	Grono, Hans Christian / søn
15.10.1810	Grono, Carl Frederich / søn
10.07.1815	Leslow, Hartvig Salomon / indskrevet 18.01.1812 for 4 år fra Mich. kvt. 1811

TILREJSTE SVENDE:

13.06.1790	Østerriis, Lauritz Jacobsen / hjemsted Horsens
18.06.1799	Lohmann, Ditlev Frederik / dansk
22.06.1800	Schultz, Johan / kom fra Sverige, svensk
08.05.1802	Jürgensen, Peter Albrecht Svane, kom fra Roskilde
19.04.1806	Jüde, F.A. / tysk

Altgesell 03.05.1784. Bisidder 14.07.1810-07.07.1812.

Ved skifte 1819 efter Birgitte Kirstine Pedersen opgjordes hendes efterladenskaber til 39 rdl. til to voksne døtre (Sophie Magdalena f. ca. 1791 og Dorthe Cathrine f. ca. 1795.) I skiftet 1822 nævnes kun 2 ugifte døtre. Hans efterladenskaber blev 1822 vurderet til 29 rdl. 3 mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, kopulationsafgift, kirkebog Nikolaj+Helligånd, udskrift af skifteprotokol, FT 1787+1801, Seidelin, vejviser, CPN, LI.

Grono, Hendrich **Udenbys mester**
Sorø ca. 1750-90

Grono, Hendrich, døbt 29.10.1723 i Kbh./Helligånd; død - - -. • Søn af skrædder Jacob Grunou og Else Bertelsdatter. • Gift 20.03.1748 i Sorø med Kirstine Christiansdatter Brøgger, født ca. 1721; død - - -

Udlært af Mathias Brandt, Kbh. 24.06.1741. Betalte 3 mk. i bøde 02.04.1742 for at have meldt afrejse uden at tage af sted. Anno 1745 d. 9. Januar bin ich in Copenhagen vor der Ehrbahre Geselschaft mit 1 Rdl. abgestraft vor das ich bin ohne grusz weggereist und dasz ich hat bey Einem unrigtigen Meister in Aalborg gearbeitet. Ankom fra Stralsund til Greifswald 06.07.1746. Ankom til Kbh. jan. 1747, svend hos Hans Grono.

Bogbinder for Sorø Akademi ca. 1750-90.

-1787- Baggaden 49

Overtaget af I.C. Mørchmann ca. 1790.

Folketælling 1787 Baggaden 49: Hendrich Grono, 64 år, Academiets bogbinder, Kirstine Brøgger,66 år, hans kone, Giertrud Jensdatter, 27 år, tjenestepige.

REF.: CPN (efter svendenes straffebog), kirkebog Helligånd-Sorø, A. Glahn: Sorø Akademis Bibliotek, trykt i Årb.f.hist.Samf.f.Sorø Amt, bd.14, 1926, Menn, FT 1787, LI.

Grono, Jacob

Grono, Jacob, døbt 26.09.1748 i Kbh./Helligånd; død - - - • Søn af Hans Grono (ca. 1713-1778) og Magdalena Elisabeth Junge (ca. 1712-1766).

Udlært af faderen Hans Grono, Kbh. 11.05.1767. Ankom fra Rendsborg til Kbh. 16.06. 1768, svend hos Hans Grono; ankom fra Aalborg til Kbh. 14.09.1768, svend hos M.C. Graae. Opholdt sig 1778 i Hessen-Cassel.

1801 i skiftet efter Chr. Grono nævnt som bogbinder i Bützow, Mecklenburg.

REF.: Skifteudskrift, kirkebog Helligånd, CPN, LI.

Grono, Lars

Grono, Lars [Lorentz], født - - -; død - - - • Gift med - - - • Fader til Chr. og Hans Grono d.æ.?

Borgerskab 23.10.1724. [Frimester ved Missions-Collegiet?]

Altgesell 24.08.1739.

REF.: LI.

Grono, Lorenz

Grono, Lorenz, døbt 01.09.1757 i Kbh./Trinitatis; død - - -. • Søn af Hans Grono d.æ. (ca. 1713-1778) og Magdalene Elisabeth Junge (ca. 1712-1766).

Udlært af faderen Hans Grono, Kbh. 10.04.1773-02.05.1774. Ankom fra Sønderborg til Odense 06.11.1775, svend hos J.F. Milo; ankom fra Odense til Kbh. 02.10.1776, svend hos M. Graa; ankom fra Aalborg til Odense 09.01.1777, ankom til Odense 14.05.1777. Ved faderens død 1778 opholdt han sig som soldat i Holsten. Symbolum 1775: Der Schlagstein ist mein Acker,/ Der Hobel ist mein Pflug,/ Damit arbeite ich wacker/ und verdiene Geld Genug. Symbolum 1777: Dominus mihi adjutor, das ist Der Herr ist mein Helfer.

REF.: Nielsen, CPN, OBL.

Grosse, Peter

Grosse [Grose], Peter, født i Alt Brandenburg ca. 1716; død af feber 53 år gl., begr. 10.03. 1779 i Kbh./Petri. • Søn af - - - • Gift 09.11.1758 i Kbh./Vor Frue med Christiana Bierring, i huset hos hans højærværdighed professor Holm. Kopulationsafgift betalt 06.11. 1758.

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Rostock til Kbh. 12.09.1741; betalte bøde 2 stuver 18.01.1742 for at være kommet for sent til svendenes møde; ankom fra Kiel til Kbh. 11.07.1742, betalte bøde ½ rdl. 30.07.1742 for ikke at have været væk længe nok og for at være for sent; ankom fra Lund til Kbh. 02.06.1743, svend hos J.C. Greuel. Symbolum: *Bei mir ist der Edle gebrauch/ Wer mich liebt, der liebt ich auch.* Ankom fra Wolgast til Greifswald 03.09.1749, ankom fra Stettin til Kbh. 10.05.1751, svend hos J.T. Wilhelmi; ankom fra Rostock til Kbh. 03.05.1753, svend hos J.C. Fraun. Symbolum: *Der Anfang unsers Lebens/ beruth auf Unverstand/ der Fortgang ist vergebens/ und Unnütz angewandt/ dasz Mittel heistet Qwälen/ dasz Ende Mühe und Noth/ die Rechnung kann nicht fellen/ dasz Facit ist der Todt.* 12.07.1756 svend hos J.F. Plüer.

Indtegnet til mesterstykke 08.07.1754, udført hos J.C. Fraun. Mesterstykke godkendt, borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 08.09.1756.

1757-58	Gråbrødretorv 117
1760	Klosterstræde 65
1763-64	Gråbrødretorv 117
1767	Løvstræde 107
1768	Gråbrødretorv 117
1771-75	Klosterstræde 64
1779-82	Vestergade 19

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

14.04.1766	Nordholm, Hendrik / overgået fra J.W. Boppenhausen, indskr. 27.04. 1761

19.01.1767 Ohnsorg, Jens Jensen / indskrevet 25.01.1762 for 5 år fra Mich. 1761
04.11.1771 König, Johan Ernst / indskrevet 22.01.1770 i forbundt 2 år, efter 3 år hos mester i Plön

TILREJSTE SVENDE:

29.04.1759 Torbe, Jens Hansen / kom fra Odense, hjemsted Odense
08.08.1762 König, Johan Christian / Lübeck / Plöen
12.02.1767 Winther, Cornelius / Varberg / Bragenes
15.08.1767 Fenden, Friederich Christian v. / Göteborg / København
24.09.1768 Julin, Peter / Halmstad / Stockholm
00.11.1772 Sahr, J. C. / Lübeck / Plöen

Altgesell 18.10.1751 og 12.07.1756.

REF.: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, kirkebog Vor Frue, kopulationsreg., Nielsen, Menn, vejviser, CPN, LI.

Grünwell, Andreas

Grünwell, Andreas, født - - -; død - - -

Signerer Drengenes Inskriff-Bog 09.11.1646.

REF.: CPN, LI.

Graa - Fenden - Schärling - Holst - Sadolin

Peter Simonsen Graa, gift med NN. Bragernes 1702, Christiania 1704- .

1. *Lars Petersen Graa* (ca. 1694-1752), gift ca. 1735 med Anne Margrethe von Fenden (død 1769), datter af *Martinius von Fenden*, se slægtstavle ved **Fenden**.
   A. *Simon Peter Graa* (ca. 1735-1772), gift 1. 1764 med Karen Thomsen (ca. 1747-1768); gift 2. 1770 med Christiane Holm (ca. 1749-1812). [hun gift 2. 1774 med *Erik Schärling*].
      1. Simon Peter Schärling (ca. 1776-).
      2. *Jens Birger Schärling* (1777-1817)
      3. Henriche Jacobine Schärling (ca. 1783-).
      4. Andreas Christian Schärling (ca. 1786-).
      5. Johannes Christian Schärling (ca. 1790-).
      6. Wilhelmine Regine Schärling (f/d 1792).
   B. *Martin Christian Graa* (ca. 1736-1798), gift 1767 med Hedevig Thomsen (ca. 1750-1836).
      1. *Lars Christian Graa* (1767-1823)
      2. Inger Margrethe Graa (1770-).
      3. Simon Peter Graa (1774-).
   C. *Michael Johan Graa* (ca. 1740-1795), gift 1768 med Maren Thomsen (ca. 1748-).
      1. Anne Margrethe Graa (ca. 1770-).

2. Else Cathrine Graa (ca. 1774-1851), gift 1804 med *Christian Michael Rottbøll Sadolin* (1771-1854).
3. Benth Christian Graa (1777-).
4. Thomas Peter Graa (ca. 1780-).
5. Andrea Christence Graa (ca. 1785-), gift 1808 med *Søren Holst* (1778-1844).
    a. Sophie Cathrine Holst (1816-).
    b. Thomas Rottbøll Holst (1818-), gravør.
    c. *Christian Michael Perpetum Holst* (1820-1886), gift 1847 med Rebecca Charlotte Christensen (ca. 1820-).
        1. Andreas Poul Sadolin Holst (ca. 1847-).
        2. Michael Søren Holst (ca. 1849-).
        3. Helga Paulline Holst (ca. 1851-).
        4. Wilhelmine Catrine Marie Holst (ca. 1853-).
        5. Maria Holst (ca. 1856-).
        6. Christen Holst (ca. 1858-).
        7. Christopher Holst (ca. 1860-).
    e. Hedevig Lorentzine Helle Bertha Holst (1823-).
    f. Qvintus Hendrik Holst (1827-), gørtler.

D. Anna Christence Graa

E. Urbane Susanne Graa

2. *Simon Petersen Graa* (ca. 1702-).

Graa

TILREJSTE SVENDE INDSKREVET hos en af flere samtidige bogbindere Graa, uden angivelse af fornavn:

09.09.1770	Berg, Gunner / kom fra Christiania, hjemsted svensk
02.10.1776	Grono, Lorenz / Odense / København
21.06.1777	Kampf, Johann Carl / Odense / Königsberg
20.09.1777	Montzheimer, Johann / Riga / Königsberg
16.06.1780	Constant, Henry Francois / Lübeck / Berlin
15.11.1783	Malmholm, Johannes / Lund / Lund
16.09.1786	Greuel, Martin / Slesvig / København
01.04.1787	Lundström, M. / svensk
20.09.1787	Zolli, Georg / Berlin / Kassel
30.10.1796	Borch, Abraham / Odense / dansk
11.05.1799	Jørgensen, Ole / dansk
11.10.1801	Schaeffer, A.P. / - / Göttingen
00.00.1803	Ledder, Johan Casper David / - / Rostock
13.08.1803	Rosé, Isac de la / svensk
29.08.1804	Kleinhans, Karl / - / Berlin
14.04.1805	Schmidt, Jacob / - / Magdeburg

06.06.1807 Vogelius, Jacob Stenstrup / - / Horsens
13.07.1807 Hammarstrand, W. / Slesvig / Karlskrona

Graa, L. C.

Graa [Graae, Graah], Lars Christian, døbt 28.09.1768 i Kbh./Helligånd; død af bryst syge 55 år gl. 27.01.1823 på Frederiks Hospital i Kbh., hvor han som fattig og uformuende var indlagt til fri kur og pleje, begr. 03.02.1823 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af Martin Christian Graa (ca. 1736-12.02.1798) og Hedevig Thomsen (ca. 1750-23.02.1836). Faddere ved hans dåb var Anne Margrethe Graa, Fortunstræde, jomfru Maren Thomsen, Helliggeiststræde, Carl Gottfried von Fenden, Simon Peter Graa, Michael Johan Graa.

Udlært af faderen M.C. Graa, Kbh. 11.07.1785. Ved Folketælling 1787 svend hos faderen Østergade 43. Betalte bøde på 1 mk. for at anklage oldgesellen [u.dato 1791-99]. Ved Folketælling 1801 på værkstedet hos moderen, Lille Kongensgade 81.

Foreviste mesterstykke 24.08.1798, ikke anerkendt af oldermand Hans Jonsen Berg og de to bisiddere Leonard Lytken og Søren Martinsen, men godtaget af Magistraten [se referat af sagen under H.J. Berg]. Borgerskab 24.08.1798. Nævnes som yngste mester 08.10. 1798.

1798-1807 Lille Kongensgade 81
1808-09 Lille Kongensgade 76
1810-16 Østergade 60
1823 Rosenborggade 250/Åbenrå 219 [begge adresser anført]

Altgesell 16.01.1797. Arbejdede en periode som svend: Ankom til Odense 20.08.1814, 02.04.1820, 05.10.1820.

Ejede ved sin død ikke andet end de klæder han bar.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Helligånd, Begr.Prot.Kbh., udskrift af skifteprotokol, vejviser, Procedure og dom... 1798, FT 1801, CPN, LI.

Graa, L. P.

Graa [Graae, Graah], Lars [Lauritz] Petersen, født i Christiania ca. 1694; død [27.03.] 1752 i Kbh., begr. i ugen 25.03.-01.04.1752 Nikolaj (Frue Skoles Ligbog). • Søn af Peter Simonsen Graa og - - - • Gift ca. 1735 i Kbh. med Anne Margrethe von Fenden, født ca. 1706; død af hidsig feber 63 år gl. 29.05.1769 i Kbh., begr. 01.06.1769 Nikolaj. Datter af M.v. Fenden og Anna Christence Jensdatter. • Fader til Simon Peter Graa (ca. 1735-1772), Martin Christian Graa (ca. 1736-1798) og Michael Johan Graa (ca. 1740-1795), Anna Christence Graa og Urbane Susanne Graa.

Udlært af Peter Graa, Bergen, 10.10.1714. Ankom fra Christiania til Kbh. 05.09.1717, svend hos Holger Petersen; ankom fra Hamburg til Kbh. 23.08.1723, svend hos Holger Petersen.

Borgerskab 23.10.1724. Medlem af Bogbinderlauget 10.11.1724.

1728-55 Lille Kirkestræde 202
1756-68 Fortunstræde 237, hjørnet af Admiralgade ved enken som ejer

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

07.07.1732 Eckarius, Daniel / indtegnet til mesterstykke i Kbh. 1736
00.04.1736 Schinnerlien, Christian / indskrevet 29.06.1733 for 4 år, mester i Trondhjem 1736, død 1741
11.06.1741 Mecklenburg, Wilhelm Philip / indskrevet St.Hans kvt. 1736 for 5 år
00.07.1741 Sand, Christian / indskrevet Mich.kvt. 1737 for 4 år
26.04.1745 Klem, Heinrich / indskrevet St.Hans kvt. 1744 for 1 år i forbundt
02.06.1746 Jensen, Lorentz Holst / indskrevet 15.01.1742 for 6 år
07.07.1755 Graa, Simon Peter / søn, mester i Kbh. 1762
14.01.1760 Martin Christian Graa / søn, mester i Kbh. 1766
13.07.1761 Michael Johan Graa / søn, mester i Kbh. 1768
11.07.1768 Spielderup, Jacob Cordt / indskrevet 22.04.1765 for 4 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

24.04.1726 Petersen, Johann / slettet
Mich.kvartal 1731 Pedersen, Arve / for 5 år, slettet
15.01.1736 Jacobsen, Niels / for 6 år, slettet

TILREJSTE SVENDE:

27.08.1725 Plüer, Johan Friedrich / kom fra Königsberg, hjemsted Hannover
04.05.1726 Parman, Martinus / Odense / Odense
12.09.1726 Skagerström, Lorentz / Hamburg / Göteborg
19.09.1726 Stack, Esckiel / Viborg / Viborg
02.07.1727 Elert, Johan Michael / Aalborg / Lübeck
10.04.1728 Häggberg, Peter / Hamburg / Jönköping
28.06.1730 Riese, Alexander Ludewig / Riga / Greifswald
18.09.1730 Olander, Andreas / Stralsund / Jönköping
06.08.1731 Müller, Bartholomeus / Lübeck / Greifswald
24.04.1732 Cappelman, Joachim / Göteborg / Stockholm
20.11.1732 Zimmermann, Johan Christian / Göteborg / Randers
02.04.1733 Hagen, Johann Heinrich / Göteborg / Königsberg
18.04.1733 Hägg, Christopher / Lübeck / Göteborg
25.06.1734 Hausser, Ernst Gottfried / Hamburg / Erfurt
24.07.1734 Springer, Georg Christian / Hamburg / Breslau
06.07.1735 Zimmermann, Lorentz / Århus / Randers
19.08.1735 Fenniger, Ludwig / Lübeck / København
14.07.1736 Bewarder, Hinrich / Lübeck / Lübeck
27.04.1737 Hammegrin, Magnus / Göteborg / Stockholm
21.05.1737 Bohelm, Joachim Diedrick / Göteborg / Karlshamn
02.06.1738 Neumann, Samuel Gottfried / Lübeck / Anarckenbur?
07.09.1739 Serges, Christian Eberhardt / Eckernförde / Tübingen
02.05.1740 Keusenhodd, Antonius / Bornholm / Danzig

04.07.1740 Kirchhofer, Hans / Lübeck / Lübeck
17.04.1742 Päbsch, Johann Bernhard / Stralsund / Dessau
05.04.1743 Albrecht, David / Danzig / Reval
24.03.1745 Tielich, Jeremias / Stockholm / Thoren
08.06.1745 West, Jørgen / Lübeck / København
07.05.1746 Tribler, Gabriel / svensk
22.05.1746 Fick, Peter Martin / Stockholm / Hamburg
18.01.1747 Schröder, Johan Christian / Lübeck / Rostock
08.07.1747 Bergen, Johan Gudmund / Wismar / Karlstad
01.03.1750 Lindström, Magnus / Stockholm / Stockholm
28.08.1750 Søested, Werner Petersen / Flensborg / København
08.08.1752 Langhans, Johann Philip / Stockholm / Königsberg
26.04.1754 Adrian, Gustaf Hennrich / Hamburg / -
13.09.1754 Adrian, Johan Michael / Kristianstad / -
08.12.1756 Graa, Simon Peter / Hamburg / København
19.09.1757 Thonboe, Michel / Horsens / Horsens
00.08.1761 Graa, Martin Christian / Skåne / København
05.04.1768 Molitz, Ephraim / Holbæk / svensk

Efter branden 1728 bestod husstanden af mand, kone, et barn, to karle og drenge, en pige samt hans kones søster Anne Elisabeth von Fenden.

Altgesell 24.04.1724, herbergsfader 1738-39, 1746-47, oldermand 1745-47.

29.05.1769 blev foretaget Forseglingsforretning efter Begæring af Simon Peter Graah efter hans nylig afdøde Moder Anna Margrethe forhen afd. Lars Graah Bogbinders Enke. Børnene Simon Peter Graah, bogb., Martin Chr. Graah, bogb., Michael Graah, bogb., Anne Christina Graah, ugift, og Urbane Sussanne Graah, ugift; tilstede var desuden svenden Frederik Fenden.

Ejendommen på hjørnet af Fortunstræde nævnes [uden vurdering eller angivelse af boets værdi].

Hans Barhow har i sine optegnelser ca. 1750 noteret, at Lars Graae boede på hjørnet af Fortunstræde og Nikolaj Plads og havde en smuk datter. [Langkilde, H.E. Bybilleder, 1988]

REF.: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, udskrift af skifteprotokol, kirkebog Nikolaj, Nielsen, 1728, Gedde, vejviser, CPN, LI.

Graa, M.

1773 Lille Helliggejststræde M.C. Graa
1776-78 Lille Kongensgade 81
1779 Lille Kongensgade 87
1780-82 Østergade 43 M.C. Graa
1784-95 Fortunstræde 237 (hjørnet) M.J. Graa
1795 efter branden Kongens Nytorv 145

1796	Store Fiolstræde 214 enke
1797-98	Hvelvingen 218 enke
1799-1807	Admiralgade 218 M.J. Graa
1808	Østergade 60 M.C. Graa
1809	Fortunstræde 149
1810	Admiralgade 103 M.J. Graa
1811-12	Hummergade 241 M.J. Graa
1813-15	hjørnet af Hummergade og Admiralgade
1818-19	Hummergade 244 bogbinderenke H. Graa

REF.: Vejviser, CPN. Begge optaget som M. Graa, anførte navne efter min formodning.

Graa, M. C.

Graa [Graae, Graah], Marthin [Martinus] Christian, født i Kbh. ca. 1736; død af brystsyge 62 år gl. 08.02.1798 i Kbh., begr. 12.02.1798 Nikolaj kgd. • Søn af bogbindermester Lars Petersen Graa (ca. 1694-1752) og Anna Margrethe v. Fenden (d. 1769). • Gift 1767 i Kbh./Nikolaj 1767 (kopulationsafgift betalt 03.03.1767) med Hedevig Thomsen [Helvig Christensen Gadegaard], født ca. 1748; død af alderdom 88 år gl. 23.02.1836 i Kbh., begr. 28.02.1836 Trinitatis/Ass.kgd. Datter af brændevinsbrænder Christen Thomsen (d. 1760) og - - -. • Fader til Lars Christian Graa.

Udlært af Lars P. Graas enke, Kbh. 14.01.1760. Ankom fra Skåne til Kbh. 18.01.1761, svend hos Mad. [L.P.] Graa.

Mesterstykke godkendt 02.06.1766 (Schrivers: Festen Gott, da den Weimarske Bibel ikke kan skaffes, men paa den Maade som Articlerne tilholder). Borgerskab 02.06.1766; borgerbrev udstedt 06.05.1776.

1767	Løvstræde 133
1768-78	Lille Helliggejststræde 132 (købt påske 1768, solgt påske 1780)
-1787-	Østergade 43
1790-91	Fortunstræde 237 hjørnet
1794-97	Østergade 43
1800	Østergade 43 enke
1807	Østergade 42/60 enke
1811	Østergade 60 enke

Folketælling 1787 Østergade 43: Martin C. Graae, 49 år, Hedevig Thommesen, 35 år, hans kone, Lars C. Graae, 20 år, bogb.svend, søn, Inger Margrethe Graae, 16 år, datter, Jørg. Lütken, 32 år, bogb.svend, Casp. Hallesen, 20 år, læredreng, Anna Kierstine, 24 år, tjenestepige.

Folketælling 1801 Østergade 43: Lars Christian Graae, 32 år, bogb.svend, Hedevig Thomsen, 50 år, enke, hans moder, Margrethe Gaae, 22 år, datter, Peter Andreassen, 29 år, bogb.svend, Jens Lorentz Schultz, 20 år, læredreng, Caroline Pettersen, 22 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

01.07.1776 Høyer, Ditlev Hermansen / indskrevet 30.10.1769 for 7 år
11.07.1785 Graa, Lars Christian / søn mester i Kbh. 1798
10.07.1786 Hiordt, Peter Andersen / indskrevet 09.07.1781 for 5 år, mestersvend, gift med Elisabeth Halkiær Møller
07.04.1788 Erling, Jacob Christensen / indskrevet 09.07.1787 i forbundt 1 år
19.04.1790 Hallesen, Casper / indskrevet 08.05.1786 for 5 år
16.07.1792 Edelmann, Andreas Gustav / overgået fra J.F. Liebe
26.10.1795 Jacobsen, Jens / indskrevet 09.05.1791 for 5 år, frimester i Kbh. 1821
28.04.1800 Meier, Johan Christoffer Wilhelm / indskrevet 17.10.1796 for 5 år fra St.Hans kvt., frimester i Kbh. 1804
26.04.1802 Schalls [Schaltz], Jens Lorensen / indskrevet 25.01.1798 for 5 år
04.04.1807 Olsen, Knud Jørgen / indskrevet 18.10.1802 for 5 år fra Mich.kvt.

INDSKREVEN LÆREDRENG:

12.07.1802 Hütter, Christian Friderich / for 4 år fra St.Hans kvt.

TILREJSTE SVENDE:

11.09.1768 Mandix, Jacob / kom fra Horsens, hjemsted Horsens
11.07.1780 Unander, A.J. / Goteborg, svensk
14.08.1782 Tranberg, Gabriel / Halmstad, svensk
13.06.1795 Ziegler, Nicolaus Harttwig / Kiel, Kiel
28.03.1801 Meyer, Johan Christoffer Wilhelm / Slagelse, dansk

se tillige listen under Graa

Altgesell 04.11.1765. Herbergsfader 1777, bisidder 1786-11.10.1790. Indbandt 1765 samen med broderen Michael Johan Graa laugets Einschreib-Buch [udstillet på Bymuseet 1966].

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., skattemandtal, FT 1787+1801, kirkebog Nikolaj, Seidelin, Nielsen*, Hannover, vejviser, CPN, LI.

Graa, M. J.

Graa [Graae, Graah], Michael Johan, født i Kbh. ca. 1740; død af tæring 55 år gl. 15.09. 1795 i Kbh., begr. 19.09.1795 Nikolaj/Sprøjtehus kgd. • Søn af Lars Peter Graa (ca. 1694-1752) og Anna Margrethe v. Fenden (d. 1769). • Gift 03.06.1768 i Kbh./Helligånd i huset med kgl. bevilling af 26.05.1768 med Maren Thomsen [Maren Christensen Gadegaard], født ca. 1748; død - - -. Datter af brændevinsbrænder Christen Thomsen (d. 1760) og - - -. Forlovere Carl Gotfr. v. Fenden og skrædder Johan Ibsen. • Fader til Andrea Christence Graa, gift med Søren Holst og Else Cathrine Graa gift med Christian Michael Rottbøll Sadolin.

Udlært af Lars P. Graas enke, Kbh. 13.07.1761.

Indtegnet til mesterprøve 18.01.1768 for ved Paasketider at forfærdige Mesterstykke, anerkendt 13.06.1768 (Schrivers: Seelen-Schatz, da Weimarske Bibel ikke kunne fås,

men paa den Maade som Articlerne tilholder). Borgerskab 09.05.1768; borgerbrev udstedt 30.03.1772.

1771-94 Fortunstræde 237
1795 Kongens Nytorv 139 (ved død)
1795 Kongens Nytorv 145, konferentsråd Anckers gård, enkens bopæl
1796 Store Fiolstræde 214 enke
1800-07 Ved kirkegården 218
1807 Ved kirkegården 103 (nummerændring)
1811 Hummergade 241

Folketælling 1787 Fortunstræde 237: Michael Graae, 48 år, Maren Graae, 36 år, hans kone, Ane Margrethe, 14 år, Else Cathrine, 13 år, Thomas Peter, 6 år, Andrea Christence, 2 år, Rasmus Møllegaard, 17 år, læredreng, Marthe Helene Hedevig, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1801 Ved Kirkegården 218: Marie Graae, 50 år, enke, Anna, 30 år, Else, 26 år, Andrea, 16 år, (underholdes af enken), Detlew Højer, 42 år, bogb.svend, Carl Lundholm, 24 år, bogb.svend, Maren Kirstine, 22 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

10.07.1786 Widgren, Andreas / indskrevet 20.01.1783 for 4 år
23.01.1792 Sadolin, Christian Michael Rotbøll / indskrevet 14.01.1788 for 4 år, mester i Aalborg 1800
22.04.1793 Møllegaard, Rasmus / indskrevet 08.05.1786 for 7 år

INDSKREVEN LÆREDRENG:

23.01.1769 Christophersen, Nicolai / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

22.11.1785 Ekelund, A.L. / Kom fra Karlskrona, hjemsted Karlskrona

Se tillige listen under Graa

Indbandt 1765 sammen med broderen Martin Christian Graa laugets Einschreib-Buch (udstillet på Bymuseet 1966).

Altgesell 26.10.1767. Herbergsfader 1779.

Skifte 1795: Boede ved sin død i konferensråd Anchers gård nr. 145 på Kongens Nytorv, men var ejer af det samme år nedbrændte sted nr. 237 i Fortunstrædet, hvis grund skulle inddrages til gadens udvidelse og regulering mod en erstatning til ejeren af 299 rdl. Boets indtægt 790 rdl. 1 sk, udgift 386 rdl. 9 sk., beholdning 403 rdl. 5 mk. 8 sk. Den endelige opgørelse udviser et underskud på 253 rdl. 5 mk. 3 sk. - 1798: Efter fradrag til kreditorer blev boet opgjort til 699 rdl. 5 mk. Børnene Thomas Peter Graae, 15 år, Anne Margrethe Graae, 25 år, Else Cathrine Graae, 21 år, Andrea Christence Graae, 10 år. Børnenes værge var farbroderen Marthin Chr. Graae.

Kollektkommissionen for Brandlidte 1795-1798, litr.nr. 2698/2721:
»Underdanigst *Pro Memoria.*
At beskrive den Elendighed ieg, med fleere af mine Medborgere, blev sat i, ved den Staden den 5 & 6 *Junii* rammede Ildsvaade, holder ieg for unødvendig da samme desto-

værre er den Høye *Magistrat* selv vel bekiendt, samt for samme ofte igientages; Jeg vil alleene korteligen anføre: At min Bopæl var paa Hiørnet af *Fortunstrædet* og *Admiralgaden* No. 237, altsaa et af de første Huuse som formedelst dets beliggenhed ved *Nicolay* Kirke blev et Rov for Luen; heraf sees letteligen at lidet eller intet kunne ræddes, saavel af mine *Meubler* som Haandværks-Reedskaber; hvilket af efterstaaende *Specification* behageligen vil erfares. - Dette vilde ieg have anseet som et opretteligt Tab, hvis ieg ikke tillige havde fristed den haarde skiæbne at miste min Uforglemmelige Mand Bogbindermester Michael Graae som denne Ildsvaade m.m. kastede paa Sygesengen, og efter nogle Maaneders forløb, borttog fra mig og 4re levende uforsørgede Børn.

Ovenanførte troer ieg qvalificerer mig til at nyde got af det til Hielp for de brandlidte her i Staten Indkomne; og desaarsag herved er underdanigst bedende, at den Høye, og velviise *Magistrat* ville forunde mig en passende Erstatning hvortil ieg nu i min Enkestand er høist trængende.

Det som aldeles blev borte, er:

I Stuen og paa Salen: 2de Sængestæder, 6 plysses Stole, 2de Skiærmbrædder og adskillige smaae Ting	Rdl.	30
I Kiøkkenet og Aflukke: *Porcelain* Kiøkkentøy, Baller etc.		35
paa Gangen: Pigens Sæng, 2de Kister og et Skab med adskilliget		12
paa Værkstædet: Et skatol, et stort Skab, en Seng, 4re Stole og et Værksted-Bord		40
Endeel Værktøy bestaaende af: Præsser, Beskiær-Høvle, Hefte-Lader, Slaae-Hamre m.m.		45
Endeel Bøger og Tildater		25
paa Loftet: En Folkesæng med Klæder samt nogle Kister og Kurve med Klæder		25
Det som blev rædded har lidt skade for:		
Paa alle slags *Meubler*		80
paa alle slags Linned- og Gang-Klæder		70
paa Værktøy, især Skrifter og Stæmpler		30
Som udgiør i alt Rdl.		392

Kiøbenhavn d. 25 *Janv.* 1796 Underdanigst og Ydmygst / Maren Sal. Graae

[påtegninger:] At Mad Graae har ej allene mistet Huus og Møbler ved den ulykkelige Ildsvaade, men samme var og uden al Tvivel Aarsag til hendes Mands alt fortelige Død, saa hun er høysttrængende. Matting Rørbye

At Mad. Graae har mistet Huus i Branden d. 5 Juny og er Trængende til Understøttelse bevidnes af Rodemesteren S. Hougaard ligeledes af H. . .

Ligeledes Bevidnes af mig H.H. Jensen

Protocol No. 268 Litr. og Protocol No. 2721 Litr.

Maren, Gaahs Enke kan i Forhold til hendes Tab, som er opgivet at være *392* Rdl. - Sk., foruden de for længst givne *25* Rdl. - Sk., endnu tilkomme af Collecten *53* Rdl. *38* Sk., siger *halvtredsindstyve og Tree Rigs. 38 Sk.* hvilken Summa ham af Hr. Platou kan udbetales.

Kiøbenhavn i Commissionen for Collecten den *20 feb.* 1798
Hiorting[?] Flindt N. Wulf

Tillige foreligger Maren Graaes kvittering af 19.02.1798 for 25 rdl., hendes erklæring af 20.02.1798 om tabet på 392 rdl. samt hendes kvittering af 20.2.1798 på restsummen 78 rdl. 38 sk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., skattemandtal, kirkebog Helligånd-Nikolaj, FT 1787-1801, udskrift af skifteprotokol, Kollektkommissionen, vejviser, Nielsen*, CPN, LI.

Graa, P. S. **Udenbys mester**

Bragernes, Christiania, Bergen 1702-14

Graa, Peter Simonsen, f. - - -; død - - - • Søn af Simon Graa og - - - • Gift med - - - • Fader til Lars Petersen Graa og Simon Petersen Graa.

Bogtrykkersvend 1699.

Udenbys medlem af Københavns Bogbinderlaug 29.06.1702. Kgl. bevilling 18.11.1702 som bogbinder på Bragernes; kgl. bevilling 03.11.1703 som bogbinder i Christiania efter Margrethe Hallings død (28.07.1703), bogbinder Hans Hoffs enke. Senest nævnt i Christiania 1711 og derefter i Bergen 1714.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

11.09.1714 Lars Petersen Graa / søn, indskrevet 02.05.1709, mester i Kbh. 1724

REF.: Schjoldager, CPN.

Graa, S. P.

Graa, Simon Peter, født i Kbh. ca. 1735; død 30.11.1772 i Kbh. • Søn af Lars P. Graa (ca. 1694-1752) og Anna Margrethe v. Fenden (d. 1769). • Gift 1. 31.10.1764 i Kbh./Nikolaj med Karen Thomsen. Født ca. 1747; død i barselsseng 21 år gl., begr. 16.10.1768 i Kbh./Nikolaj. • Gift 2. 1770 i Kbh./Nikolaj (kopulationsafgift bealt 21.05.1770) med Christiane Holm, døbt 05.12.1749; død 07.06.1812 i Kbh. Gift 2. 23.10.1774 med Erik Scharling.

Udlært af Lars P. Graas enke, Kbh. 07.07.1755. Ankom fra Hamborg til Kbh.08.12.1756, svend hos Lars Graas enke. Arbejdede 4 år som leder af moderens værksted.

Anmeldte mesterstykke til lauget 25.01.1762, at udføres hos moderen Mad. Graa; meldte sig anden gang 03.05.1762 at ville forfærdige mesterstykke. Som bogbindersvend ansøgte Graa om at indtegnes i lauget uden at udstå mesterår efter sin hjemkomst fra udenlandske steder og i 4 år have forestået moderens værksted. Ved kgl. missiv 26.03. 1762 tillades det ham uden mestersvendsår at forfærdige mesterstykke i moderens værksted under opsyn af oldermanden eller anden mester. Mesterstykke antaget, medlem af Bogbinderlauget og borgerskab14.06.1762.

1763 Lille Kongensgade 97 på salen
1764 Lille Kongensgade 179
1767-71 Lille Kongensgade 63 (købt 17.06.1765)
1775-78 Lille Kongensgade 63 enke

Ved ægteskab med enken overtaget 1774 af Erik Schärling.

INDSKREVET LÆREDRENG:

30.10.1769 Lütken, Jørgen Leonhardt Rudolph / skal lære indtil sit 24. år, overgået til Erik Scharling udlært 07.10.1776, mester i Kbh. 1795

Altgesell 17.01.1757, 22.10.1759, 11.02.1762 og 03.05.1762.

Simon Peter Graae og Hustrue Testamentes Confirmation.

At, eftersom hos Os Allernaadigst er bleven ansøgt og begiert Vores Allernaadigste Confirmation paa efterskrevne Forskrivelse, lydende Ord efter andet som følger: Paa Hans Kongelig Mayst. Vores Allernaadigste Arve Konges og Herres Allernaadigste Approbation og Confirmation er imellem mig underskrevne *Simon Peter Graae*, Borger og Bogbinder udi den Kongelige Residentz Stad Kiøbenhavn og min ægte Hustrue *Christiana Holm*, sluttet og indgaaet efterfølgende Testamente: at naar det behage Gud, en af os ved Døden at bortkalde, skal den Efterlevende beholde ald Efterladenskabet og Vores fælleds ejende Midler og Effecter, af hvad Navn haves kan, urørt, uskiftet og uden nogen Paatale af den Afdødes Arvinger, saa længe den Efterlevende udi eenlig og ugift Stand forbliver, Men dersom den af Os længstlevende igien skulle ville begive sig udi nyt Egteskab, da skal til den Afdødes Arvinger betales en Kiendelse af Tie Rigsdaler, hvormed de uden viidere Arvs Prætention skal være fornøyede, saa skal og i saa Tilfælde den af Os længstlevende udbetale til det Almindelige Hospitals fattige Fem Rigsdaler; Men ifald den længstlevende uden viidere Egteskab ved Døden skulle afgaae, da skal Boet deles imellem begge Vores fælleds Arvinger efter Loven, dog at deraf forlods afgaar til det Almindelige Hospitals fattige anførte fem Rigsdaler. Forestaaende, som saaledes er Vores fuldkomne Villie have Vi egenhændig underskreven og forseiglet og tillige formaaet undertegnede tvende gode Vener med Os til Vitterlighed at underskrive og forseigle. Kiøbenhavn d. 21 November 1772

Simon Peder Graae (LS) Christiana Graae fød Holm (LS)

forestaaende Testamente er af Bogbinder Simon Peter Graae og hans Hustrue med frie Villie, velberaad Hue, sund og fuldkommen Fornuft sluttet og indgaaet, og efter det af dennem begge var igiennemlæst, af dem selv egenhændig underskreven og forseiglet, hvilket af Os efter Begiæring til Vitterlighed som Overværende underskrives. Hafniæ ut supra

Jens Andersen Holm (LS) Tobias Friderich Krohn (LS)

Da, saafremt fornævnte Simon Peter Graae forhen Borger og Bogbinder i Vores Kongelig Residentz Stad Kiøbenhavn som siden ved Døden er afgangen, sig ingen Livs Arvinger haver efterladt, ville Vi forskrevne Forskrivelse udi alle dens Ord, Clausuler og Puncter, saa som samme herom indført findes, Allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saa og hermed confirmere og stadfæste, Dog Siette og Tiende Penge samt ald anden Os tilkommende Arvefalds Rettighed, i alle Maader uforkrænket, forbydendes etc. -

Christiansborg, d. 18 December 1772 Ad Mandatum
Efter Hans Kongel. May.st. allernaadigste Befaling.
Luxdorph A.Schumacher Dons Høyer

Hof- og Stadsrettens Samfrændeskiftebreve 61a/1807.

De i dette Testamente ommeldte Fem Rigsdaler ere mig udbetalte, hvorfore paa de Fattiges Vegne herved quitteres. Kiøbenhavn den 17. December 1774 B. Schiøtt

Af vores sal. afdøde Broder Simon Peter Graaes efterladte Enke, er Os Undertegnede tvende Søstere og tvende Brødre som eneste Arvinger efter bemeldte, vores sal. Broder de Os efter Testamentet udi Arv tilfaldne Tie Rigsdaler rigtig betalt, hvilket vi herved bevidne og derfor quittere. Kiøbenhavn den 17. December 1774

Carl Gottfred Fenden Michael Johan Graae Marthin Christian Graae
Ordlyden mod Originalen vedgaaer P. Scharling
Forevist 20. Decembris 1777 J. Lemming

Ref: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1762, Aabne Breve 1771-73, Hof- og Stadsretten Samfrændeskiftebreve 61a/1807, kirkebog Nikolaj, vejviser, W. Scharling: Slægterne Scharling-Lund, 1893, CPN, LI.

Guldberg, J. F. P. **Udenbys mester**
Helsingør 1800-

Guldberg, Johan Frederik Peter/Par, født ca. 1771 i - - -; død 55 år gl. 10.05.1831 i Helsingør, begr. 16.05.1831 Skt. Maria. • Søn af auktionsmand, senere bogholder Peter Paulus Guldberg (ca. 1743-11.11.1826 Helsingør) og Anne Christensdatter. • Gift 16.01.1812 i Helsingør/Skt. Olai ved kgl. bevilling af 28.11.1811 til vielse i huset hos provst Jørgensen med Ane Sophie Møller. Forlovere skomagermester Jens Wellmann og snedkermester F.A. Horstmann.

Ukendt lærested.

Løste borgerskab i Helsingør 06.02.1800. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 10.12.1803, betalt kvartalspenge for et år.

-1801- Bjergegade 284
-1834- Brøndstræde 192 enken

Folketælling 1801 Biergegaden 284: Peter Poul Guldberg, 59 år, bogholder ved Ruugkassen[?], Anne Christensdatter, 60 år, hans kone, Marte Elisabeth Guldberg, 31 år, hendes datter; Joh. Par. Guldberg, 30 år, ugift, bogbinder.

Folketælling 1834 Brøndstræde 192: Anne Sophie Guldberg, 48 år, enke efter bogb. Guldberg, driver professionen.

[Folketælling 1787 Vestervold 283, Kbh.: Peter Guldberg, 44 år, auktionsmand, Anna, 48 år, konen, Christian Par, 12 år, barn af 1.ægtesk., Friderich, 3 år, barn af 2. ægtesk., Maren Christensdatter, konens søster. - Ved en søns dåb 12.02.1781 Peter Paulus Pedersen i Vor Frue opføres forældrene som Peter Paulus Guldberg, auktionsmand, Lille Købmagergade, og Anna Christensdatter; ligeledes ved dåb 30.11.1783 Frideric.]

REF.: Borgerskabsprotokol Helsingør, FT 1787-1801-1834, kirkebog Skt. Olai-Skt.Maria Helsingør-Vor Frue Kbh., CPN, LI.

Guldbrandsen, T. E.

Guldbrandsen, Theodor Emil, født 11.10.1823 i Kbh./Helligånd; død af hjerneapoplexi 72 år gl. 24.10.1895 i Kbh., begr. 29.10.1895 Jacob/Ass.kgd. • Søn af lærer ved Vajsenhuset Anton Ferdinand Christian Guldbrandsen og Anna Margrethe Lund. • Gift 1. 05.08.1854 i Kbh./Trinitatis med Nielsine Oline Dorothea Haagensen, 30 1/4 år, bor på Vajsenhuset. Født 23.12.1823 i Kbh./Trinitatis; død af barselsfeber 33 år gl. 23.12.1856 i Kbh., begr. 28.12.1856 Trinitatis. Datter af brygger, senere marketender ved 1ste Linie Inft. Bataillon Svend Haagensen, Sølvgades Kaserne, og Karen Kirstine Høyer. Forlovere stolesnedker J. Haagensen og lærer ved Vajsenhuset A.F.C. Guldbrandsen. • Gift 2. 02. 01.1858 i Frederiksberg efter vielsesbrev af 28.12.1857 med enke efter 1. ægteskab med proprietær Peter Jagt-Mathiesen, Juliane Kirstine Mathiesen, født Brodersen, 43 år, Vimmelskaftet 37. Født ca. 1815 i - - -; død af kræft 64 år gl. 02.01.1879 i Kbh., begr. 10. 01.1879 Helligånd/Ass.kgd. Forlovere skipper Niels Peter Brodersen, Lille Torvegade 131 og overlærer ved det Kongl. Vajsenhus A.Fr.Chr. Guldbrandsen, Store Kongensgade 6.

Foreviste bevis for mesterstykke, antaget af Magistraten 17.06.1853. Borgerskab som malermester 30.03.1854; tillige tapeteserer og fouteralmager 13.02.1862.

1850	Store Købmagergade 6, 2.sal, hos forældrene
1853-54	Store Købmagergade 6
1855-57	Badstuestræde 132
1858	Gothersgade 132-33
1859	Badstuestræde 119
1860-64	Østergade 45
1865-67	Strandvej 21
1868-69	Falkonér allé 14
1870	Falkonér allé 40 B
1871-75	Falkonér allé 40 A
1876-79	Hauser plads 12
1880-88	Sortedamsgade 3
1890	Elmegade 4
1892-93	Sølvgade 88
1894-95	Østersøgade 46

Folketælling 1855 Badstuestræde 132, 1.sal: Theodor Emil Gulbrandsen, 31 år, malermester, Nielsine Oline Dorothea Haagensen, 31 år, hans kone.

Folketælling 1860 Østergade 45, 3.sal: Theodor Emil Gulbrandsen, 36 år, malermester, Juliane Kristine Gulbrandsen, 45 år, hans kone. Andrea Caroline Munch, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Falkoner allé 40A, 1.sal: Emil Theodor Gulbrandsen, 46 år, maler-

mester, Juliane Christine Gulbrandsen, 55 år, husmoder, Wilhelmine Louise, 7 år, Anna Catrine, 5 år, Ane Margrethe Brodersen, 84 år, enke, slægtning, Sophie Christine Wilhelmine Paaske, 19 år, tyende.

Folketælling 1885 Sortedamsgade 3: Emil Theodor Guldbrandsen, 61 år, enkemand, malermester, Vilhelmine Luise Guldbrandsen, 22 år, Anna Cathrina Guldbrandsen, 20 år, Ane Jørgensen, 27 år, tyende.

Folketælling 1890 Elmegade 4, 2.th.: Theodor Guldbrandsen, 66 år, enkemand, partikulier, Suis[?] Benjamine Lassen f. Louison, 71 år, enke, husbestyrerinde.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh, kirkebog Jakob-Trinitatis-Helligånd-Frederiksberg, Vejviser, FT 1850-1855-1860-1870-1885-1890.

Guldbrandsen, W.

Guldbrandsen, Wilhelm Anton Rasmus, født 19.01.1821 i Kbh./Vor Frue; død af brystsyge 37 år gl. 12.11.1858 i Kbh., begr. 17.11.1858 Trinitatis. • Søn af lærer ved Vajsenhuset Anton Ferdinand Christian Guldbrandsen og Anna Margrethe Lund. • Gift 27.02.1847 i Kbh./Trinitatis med Julie Betty Haagensen, 20 år, Sølvgade. Født 15.12. 1825 i Kbh./Trinitatis; død 73 år gl. 02.03.1899 på Kommunehospitalet i Kbh., begr. 07.03.1899 Trinitatis/Vestre kgd. Forlovere lærer Anth. Fred. Chr. Guldbrandsen og høker og brygger Svend Haagensen. • Datter af brygger, senere marketender ved 1ste Linie Inft. Bataillon Svend Haagensen og Karen Kirstine Høyer. • Fader til skuespillerinden Betty Julie Guldbrandsen (1850-1890), gift med forfatteren Otto Fr. Chr. Wil. Borchsenius (1844-1925).

Købmand, linierer. Ingen borgerskab fundet.

-1847-	købmand i Nakskov
-1850-	Store Grønnegade 266 forhen købmand
1852-56	Gammel Mønt 150 købmand
1857-58	Vognmagergade 91, 2.sal linierer
1859	Skt. Hansgade 73 C 9 linier-etablissement - breve og ordrer modtages hos [silke- og klædehandler] P.C. Guldbrandsen, Amagertorv 39

Folketælling 1850 Store Grønnegade 266 st.tv.: Wilh. Rasmus Anton Guldbrandsen, 30 år, forhen købmand, Julie Betty Guldbrandsen født Haagensen, 24 år, hans kone.

Folketælling 1855 Gammel Mønt 150, sidehuset, 1.sal: Wilhelm R.A. Guldbrandsen, 34 år, købmand, Julia B. Guldbrandsen, 29 år, hans kone, Betty Guldbrandsen, 5 år.

REF.: Begr.Prot.Kbh., vejviser, DBL (datteren), Kopulationsregister, kirkebog Trinitatis-Vor Frue, FT 1845-1850-1855.

Gylling, H.

Gylling [Gylding], Hans, født i Kbh. ca. 1686; død før 1724 i Kbh. • Søn af - - - • Gift 26.11.1721 i Kbh./Holmens efter kgl. allernådigste tilladelse uden trolovelse og lysning med Anna Maria Jensdatter, i hendes faders hus i Hummergade. Forlovere Holger Pedersen og hendes fader sejlmager Jens Sørensen Wegerslew. [Anna Jensdatter, begr. 16.01.1738 Kbh./Garnison?]

Udlært af Johan Kruse, Kbh. 10.11.1705. Ankom fra Malmö til Kbh. 08.06.1709, svend hos Joh. Boppenhausen. Symbolum: Patentia vincit omnia.

Borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 24.04.1713.

1717-20 Fortunstræde/Lille Kirkestræde 202
1725-38 samme adr. ved enken [*1728* nævner kun Lars Graa på adressen]

INDSKREVNE LÆRLINGE:

04.04.1719 Christensen, Svend / løb 5 gange bort som en skelm
20.04.1721 Nielsen, Peder / bortløben

TILREJSTE SVENDE:

05.11.1716 Hertel, David / kom fra Lübeck, hjemsted Stettin
10.09.1718 Söderman, Peter / Bremen, svensk
10.04.1719 Liebe, Georg Christian / Lübeck / København
30.03.1721 Tremper, Valentin / Lübeck / Strömsholm
18.04.1723 Bang, Johan Christian / Stockholm / Stendal

Indbandt for Arne Magnussøn juli 1714-jan.1724.

Altgesell 23.04.1710 og St.Hans kvt. 1712.

REF.: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, Mallings vielser, kirkebog Holmen, Ramsing, 1728, Springborg, CPN, LI.

Gædecken, P. W.

Gædecken [Gedecken, Gædicken, Gädecker], Peter Wilhelm, født 13.08.1810 i Kbh./Frederiks Tyske kirke; død af tyfus 60 år gl. 03.01.1871 i Kbh., begr. 10.01.1871 Garnison/Ass.kgd. • Søn af glarmester Johann Friderich Gädecken og Anna Elisabeth Svennsen. • Ugift.

Udskrevet som svend af Bogbinderlauget efter aflagt prøve hos oldermanden 24.01. 1831. [Hans egen indførsel 1830 i Gesellenbuch meddeler, at han er udskrevet af H.D. Kreiser 24.01.1824!] Gik på valsen.

Foreviste mesterstykke, antaget af Lauget og Academiet, borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 17.12.1842. Indført i Laugsprotokollen 24.04.1843. Anført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1842 med 5 rdl. for stemplerne, udgift påske kvt. 1843 ved mesterstykkets opvisning 3 rdl. 3 mk. Tillige galanteriarbejder. Fritaget for borgerlig militærtjeneste.

1843 Tillæg Østergade 72
1844-54 Østergade 13
1855-59 Gothersgade 24
1860-65 Gothersgade 12 mb.st. (nummerændring)
1866 Adelgade 29
1867-69 Admiralgade 18
1870-71 Amagertorv 12

Folketælling 1845 Østergade 13 mellembygningen, st: Peter Vilhelm Gædecken, 34 år, ugift, bogb.mester, Christian Fredrik Clausen, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1855 Gothersgade 24 mellembygningen st.: Peter Vilhelm Gædecken, 45 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1860 Gothersgade 24 mellembygningen st.: Peter Vilhelm Gædecken, 49 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1870 Amagertorv 12, 2.sidehus st.: Peter Vilhelm Gædecken, 59 år, ugift, bogbinder.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

30.04.1849 Clausen, Frederik Christian Sander
15.05.1858 Sørensen, Christian Thorvald / f. 12.03.1838 Kbh.
11.05.1861 Nicolaisen, Niels Carl Frederik / f. 21.02.1842 Kbh., mester i Kbh. 1876

Partibind til Overskous Comedier, 6 bd., 1853: ryg i glat rødt skind med karakteristisk nyrokoko rygforgyldning om sort titelfelt, sorte permer, diagonalt ternet forsatspapir.

Rektangulær etiket med afskårne hjørner, hvidt eller svagt lyserødt glanspapir, sort tryk, 5 linier i dobbelt stregramme: P.W. Gædeken /Bogbinder /og Galanteriarbeider, /Østergade No. 13, /KIØBENHAVN. på indersiden af bagpermen nederst til venstre.

Samme udformning på rødt glanspapir med guldtryk på forpermens inderside nederst til venstre.

Rektangulær etiket med afskårne hjørner, hvidt glanspapir, sort tryk, 5 linier i dobbelt stregramme: P.W. Gædeken /Bogbinder /og Galanteriarbeider, /Gothersgade No. 24, /KIØBENHAVN. på indersiden af bagpermen nederst til venstre.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Frederiks tyske kirke-Garnison, vejviser, FT 1845-1855-1860-1870, CPN, LI.

Gøde, Henrik

Gøde, Henrik Clausen, født - - -; død 10.08.1676 i Kbh., begr. i Trinitatis kirke. • Søn af - - - • Gift nov. 1660 i Kbh. med Sofie Johannesdatter, enke efter bogtrykker Peder Jensen Morsing.

Bogtrykker, trykte 1655 for regeringskontorerne, ansat ca. 1658 ved Peder Jensen Morsings universitetsbogtrykkeri.

Nævnes 1659 som kgl. majesæts bogtrykker; 16.11.1660 udnævnt til universitetsbogtrykker, samt med bevilling på bogbinderi og boglade på fransk og nederlandsk maner. 30.11.1660 indskrevet i universitetsmatriklen som Morsings efterfølger. Bestalling 09. 02.1661 som første universitetsbogtrykker. Gøde fik 30.03.1661 professorernes tilladelse til for 4 rdl. om året at leje en af afdøde bogtrykker Martzans presser til kun at trykke stemplet papir på Skatkammeret. Hans privilegier konfirmeret 19.10.1663 bl.a. til danske og tyske aviser og danske kalendarier. Han havde flere kontroverser om trykning af skolebøger og almanakker med spådomme, som endte med at han 20.05.1672 blev fradømt sine privilegier af Konsistoriet, men frifundet af Højesteret 31.08.1672.

1659-68 Løvstræde

Ejer af Frimands kvarter matr.nr. 122 Løvstræde/ Ulfeldts Plads/ Trompetergangen 24.02.1662-20.01.1673.

Bogtrykkeriet overtaget 1670 af broderen Jørgen Gøde, som 20.12.1670 blev udnævnt til kongens bogtrykker og overtog broderens privilegier, samt ejendommen 11.10.1675, tillige ejer af Frimands kvarter matr.nr. 131 A Ulfeldts Plads 1676-78.

Ejendommen i Løvstræde med 3 lejevåninger strakte sig til Skindergade og ud mod den nyanlagte Ulfeldts plads, grundtakst 600 rdl., desuden ejede han i Skt. Pedersstræde 3 våninger, grundtakst 70 rdl. (udlagt for en gæld på 470 dlr. i Joachim Moltkes bo). Ejede 1673 Frøslevgård i Stevns Herred.

Gøde fik 08.05.1668 kgl. bevilling »maa ved dend gaard i Løffuestredet her i voris residentz stad Kiøbenhafn, som hand nu iboer, sambt de trende derhos liggendes smaa vohninger oc en sig tilforhandlede øde plads hafue frj tagdraab, vinduer og vdsigter, samt udgang med fornøden indkiørssel oc frj fortoug ud til dend pladz, huor torfuet der vesten forre er anlagt, oc det med lige rettighed som andre huusse imoed én frj gade eller torf kand hafue.«

Desuden fik han 15.10.1669 kgl. tilladelse at han »maa paa det hannem af os den 8 maij 1668 bevilgede fortoug ud til det nye torf eller pladtz vesten for dend gaard oc wonninger i Løfuestrædet her i staden, som hand nu iboer oc tilhør, langs hoes samme huus oc vohninger nogle boede paa 3½ allen i breden oc sex allen i høyden frj oc ubehindret lade byge oc opsette.«

REF.: Matzen, Stolpe, Ramsing, KD, Thomsen, Ilsøe: Bogtrykkere, CPN.

Götze, J. J. **Udenbys mester**

Bergen 1739-51

Götze, Johann [Hans] Jacob, født - - - i Oldenburg; begr. 30.03.1751 i Bergen/Domkirken. • Søn af - - - • Gift 21.09.1740 med Anna Margreta Hendrichsdatter/Lignis. Gift 2. 1752 med H.H. Schmidt. • Fader til Jacob Philip Götze, døbt 26.12.1742 i Bergen, udlært 1762 af stedfaderen; begr. 31.10.1770 i Bergen/Korskirken, svend hos Kiøstadius.

Antagelig udlært i Tyskland.

Løste borgerskab i Bergen 30.06.1739. Tillige boghandler. »Ao. 1743 d. 7 Januari hafver Monsr. Johan Jacob Göetze - » [uafsluttet egenhændig indførsel i Laugets Regnskabsprotokol s. 259, hvor der anføres andre antegnelser om mesterår.] Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1743-51, sidste år af enken.

Værkstedet overtaget 1752 af H.H. Schmidt ved ægteskab med enken.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

28.12.1744 Friedrichsen, Niels Wichmann / for 7 år
1751 Enevoldsen, Holger / udlært 03.10.1757 af H.H. Schmidt, mester i Bergen 1771

REF.: Regnskabsprotokol, CPN, LI, Schjoldager.

Haberegger, Vitus

Haberegger, Vitus, født i Ungarn - - -? død ca. 1704 i Lund. • Gift med Catarina - - -, begr. 17.09.1721 i Lund/St.Peter. • Fader til Abraham Haberegger, bogtrykker og bogbinder i Lund 1689-1725.

Indtil 1654 bogbindersvend/mester i København i 18 år?

Borgerskab i Malmö 1654. Købte 1666 dele af afdøde Melchior Martzans bogtrykkeri, nedsatte sig i Malmø og udnævntes samme år til gouvernementsbogtrykker.

1668 Södergatan, Lund bogbinder og Akademiets bogtrykker
1673-75 Stockholm, laugsmester 1675
1675 Malmö
1692 Lund
1694 Ystad

Overtaget 1698 af sønnen Abraham Haberegger i Lund

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

08.04.1671 Caspersen, Hans
Haberegger, Abraham - både som bogtrykker og bogbinder

Omtales af Stolpe som landflygtig ungarsk adelsmand.

REF.: Drengernes Indskriff Bog, Stolpe, Ilsøe: Bogtrykkere, Karlson: Bokbindare i Lund.

Habermann, Jacob

Habermann, Jacob, født - - - ; død - - -

Signerer Drengernes Indskriff-Bog 09.11.1646.

-1645- Fiolstræde

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

09.10.1648 Nielsen, Thomas

INDSKREVEN LÆRLING:

07.08.1648 Nielsen, Hans

Arbejdede for Rentekammeret og Danske Kancelli:

23.05.1631 For to stykker pap til en skabelon til det ny skib, der skal bygges udi Laaland, 1 rdl.

06.05.1637 For to 'Steuffne bøgger' han har indbundet til Danske Kancelli, 1 rdl. 1 ort.

REF.: Hovedskattemandtal, udskrift af Rentekammerregnskab, Nielsen, Stolpe, CPN, LI.

Habermann, Johan

Habermann, Johan, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Udlært af Hans Schall, 02.01.1655-11.04.1659.

Etableret ?

TILREJST SVEND:

14.07.1690 Brun, Friderich Jacobsen / kom fra Lübeck, hjemsted Christiania

REF.: Einschreibebuch, CPN.

Hagemann, Chr. **Udenbys mester**

Rendsborg 1762-

Hagemann, Christian, født - - - i Rendsborg; død - - - • Søn af - - -

Ukendt lærested. Ankom fra Aalborg til Kbh. 18.12.1729, svend hos Claus Ritter.

Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 05.07.1762, tillige boghandel.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

05.07.1762 Wedel, Johann Christian

Altgesell i Kbh. 15.01.1730.

REF.: CPN, LI.

Halberg, Niels

Halberg [Hallberg], Niels [Nils], født i Skåne ca. 1769; død af indvortes svaghed 49 år gl. 04.05.1818 på Alm. Hospital, Kbh.; begr. 08.05.1818 Trinitatis/Ass.kgd. • Gift 01.07. 1807 i Kbh./Trinitatis med Johanne Petrea Hiort, født ca. 1786; død af svindsot 40 år gl. 04.12.1826 i Kbh.; begr. 08.12.1826 Trinitatis. Forlovere Heinrich Sørensen, Teglgårdsstræde 197 og Anders Andersen, Gammel Strand 2. [Datter af tambour ved Holmen

Andreas Hiort og Kirstine Mathiasdatter?] • Fader til Niels Christian Halberg, udlært af J.F. Milo i Kbh. 14.01.1828.

Antagelig udlært i Sverige. Svend i Lund 24.06.1801 (signerer Stambok).

Frimester 11.04.1810 efter forordningen af 21.03.1800. Indtegnet til mesterstykke 29.04. 1810, forevist Bogbinderlauget og Magistraten 08.07.1811 og for godt befundet. Borgerskab som laugsmester 27.05.1811, fritaget for borgerlig militærtjeneste.

1811-12 Peder Madsensgang 306
1813-15 Landemærket 152
1817 Landemærket 152, hjørnet af Springgade
1818-26 fortsat af enken på samme adresse.

TILREJST SVEND:

23.01.1815 Colliander, N. Petr. / svensk
05.11.1816 Wingård, Carl Fredrick / svensk

Altgesell jan.kvt. 1800, 01.02.1806, 17.07.1809.

Hans efterladenskaber blev 1818 vurderet til 72 rdl. Hustruens navn anføres i skifteopgørelsen som Johanne Cathrine Hiort, børnene Niels Christian, 11 år, Carl Friderich, 9 år, Helene Elisabeth 6 år, Caroline Maria ½ år. Hendes efterladenskaber blev 1826 vurderet til 33 rdl. 3 umyndige børn, deriblandt bogbinderlærling Niels Christian Halberg.

Altgesell nytårs kvt. 1803, 01.02.1806 og 17.07.1809.

REF.: Borgerskabsprotokol+Bilag, Begr.Prot.Kbh., Kopulationsafgift, kirkebog Trinitatis, udskrift af skifteprotokol, vejviser, FT 1787, Karlson, CPN, LI.

Halkier, J. C. **Udenbys mester**
Viborg 1739-57

Halkier, Jens Christensen, født ca. 1717 i Kbh.; begr. 17.10.1757 i Viborg/Gråbrødre. • Søn af - - - • Gift 1. 15.06.1740 i Kbh./Trinitatis i Søren Mathisens gård i Skindergade med Anna Dorthea Rosendal; død 20 år gl., begr. 24.10.1740 i Viborg/Gråbrødre. Forlovere G.J. Liebe og vognmand Niels Pedersen Bagger. • Gift 2. 02.11.1741 i Viborg/Gråbrødre med Eva Margrethe Nielsdatter Hammer, født ca. 1718; død 67 år gl. 07.06.1785 i Viborg, begr 10.06.1785 Gråbrødre. • Fader til bogbindermester Christian Friderich Halkier (1742-1805), Anna Dorothea Halkiær (1746-) og Inger Margrethe Halkier (1750-).

Udlært af G.J. Liebe, Kbh. 11.07.1735-22.07.1737. Ankom fra Kiel via Lübeck til Kbh. 18.08.1738, svend hos G.J. Liebe. Idømt 3 mk. i bøde 08.09.1738 for ikke straks at have meldt sig tilbage

Løste borgerskab i Viborg 24.11.1739. Bogbinderi og boghandel. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 1741, men kun betalt afgift dette år. Faget modtager støtte fra byen fra 1750. Fik 29.10.1753 sammen med J.M. Zander eneret på bogbinderi i Vi-

borg. Ansøgningen om kun to bogbinderstillinger i Viborg begrundes med, at Johan Zander og Jens Halkiær »har alene meget kummerligt i mange år ernæret sig«, bevillingen gælder for dem og deres hustruer så længe de lever.

-1753- Skt. Mogensgade 25-27

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

12.10.1744 Haslef, Niels Jensen / indskrevet Mich.kvt. 1743 for 1 år i forbundt, mad. Bruns søn, født i Aarhus, mester i Christiania 1752

10.04.1747 Harck, Gundi / indskrevet 09.01.1741 for 6 år

INDSKREVET LÆREDRENG:

30.06.1749 Brøndum, Jacob / for 5½ år

Værkstedet fortsat af enken uden svend. Byrådet annoncerede i Viborg Samler 23.09. 1776 efter en bogbinder; sønnen Christian Frederik Halkier blev antaget. Ved kgl. missiv af 19.08.1785 fik datteren Anna Dorothea Halkier bevilling på at indbinde og falholde bøger, ligesom hendes afgangne moder, såvel i Viborg som på markederne.

REF.: Danske Kancelli Jydske Registre 1740-42 nr. 232, Jyske Tegnelser 1753 f. 467, Spreckelsen, Viborg Bys Historie, BIV, kirkebog Trinitatis-Viborg Gråbrødre, CPN, LI, Jørgen Christensen, Aalestrup, Viborg Stifts Folkeblad 03.01.1950, Schjoldager.

Halla, Casper Hartmilch v. se **Casper Bogbinder**

Halmberg / Hallenberg, Jacob Eschild se **Eschelii, Jacob**

Hansen, A. E.

Hansen, Albert Emil, født i Kbh. 26.12.1834; død 73 år gl. 25.02.1913 i Kbh., begr. 02.03.1913 Blågård/Ass.kgd. • Søn af Frederik Hansen (1793-1865) og Sophie Albertine Lerche (1816-). Se slægtstavle ved **Lerche**. • Gift 1. 05.05.1860 i Kbh./Frelser 05.05.1860 med Thora Marie Hansine Nielsen, 25 år, Wildersgade 16, syer hansker. Forlovere: Fr. Hansen og S.A. Hansen. Datter af arbejdsmand Niels Christian Nielsen og Johanne Caroline Södergren (i FT 1860 enke, husejer). Født ca. 1834; død af phthisis 35 år gl. 01.08.1869 i Kbh., begr. 06.08.1869 Helligånd/Ass.kgd. • Gift 2. 29.10.1870 i Kbh./Vor Frue med Aurelia Caroline [Karoline Aurelia] Nielsen, 35 år, Nørregade 40. Født 05.11. 1835 i Kbh./Trinitatis; død af lungebetændelse 73 år gl. 13.04.1909 i Kbh., begr. 18.04. 1909 Blågård/Ass.kgd. Forlovere materielforvalter ved Statstelegrafen C. Mulvad, Gl. Kongevej 106 A og urmager Carl Jørgensen, Nørrebrogade 29. Datter af portrætmaler, kobberstikker Rasmus Nicolaj Nielsen og Helene Wilhelmine Kølle, gift 2. med barberfrimester Georg Christian Giede.

Udlært af faderen Frederik Hansen, Kbh. 25.04.1853. Ved Folketælling 1855 svend hos faderen, Pilestræde 79.

Sidste mesterstykke i København, opvist 18.08.1860, antaget af Lauget og Kunstacade-

miet. Indført i Laugsprotokollen 11.10.1860. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1860 med 5 rdl. for stemplerne. Mesterstykke forevist Magistraten 13.09.1860. Borgerskab 23.03.1865. Indtegnet ved Borgerligt Artilleri 8.Comp. No.38. Fortsatte faderens værksted 1865. Udmeldt af Bogbinderlauget 1880.

1860	Østergade 52
1861	Wildersgade 16
1864-65	Naboløs 1
1866-70	Vimmelskaftet 36
1875-77	Farvergade 7, 2.
1878	Gammel Strand 50
1881-87	Skt. Pedersstræde 43
1892	Birkegade 11
1895	Elmegade 8
1907-13	Alderstrøst, Nørrebrogade 17-19, fribolig fra 1907

Folketælling 1870 Vimmelskaftet 36 baghus 3.sal: Albert Emil Hansen, 34 år, enkemand, bogbinder, Wilhelmine Madsen, 32 år, enke, logerende, Frantz Møller, 50 år, logerende, grosserer.

Folketælling 1880 Hyskenstræde , 3.sal: Albert Emil Hansen, 45 år, bogbinder, Aurelia Caroline Hansen, 44 år, husmoder, Victoria Hansen, 19 år.

Folketælling 1885 Skt. Pedersstræde 43 st.: A.E. Hansen, 50 år, bogb.mester, A.C. Hansen, 48 år, husmoder, V.A. Hansen, 23 år, datter, J. Hansen, 10 år, datter.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

1873	Hansen, Edvard Vilhelm / f. 14.08.1853
23.11.1875	Jørgensen, Peter Emil / f. 21.08.1856 Kbh.
1884	Hansen, Carl Emil / f. 12.03.1865
1887?	Hansen, Victor Emil / f. 05.05.1868 Kbh., søn, mester i Kbh. 1905

Annoncerer i Nordisk Boghandler-Tidende hver uge fra 22.10. til 07.12.1875.

Sat i skat 1883 af kr.1000, 1887 af kr. 1400.

Spillede valdhorn i Tivoli, tillige korsanger ved teatrene og i kirkerne. I »Dødeblade« benævnt *musiker*.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frelser-Vor Frue-Blågård, Trinitatis, Dødeblade, FT 1845-1860-1870-1880-1885, Pol.Reg., Nielsen, vejviser, KDH, NBhT, CPN, LI.

Hansen, Andreas

Hansen, Søren Andreas, født i Kbh. 12.01.1821; død 12.10.1890 i Kbh., begr. 18.10.1890 Holmens. • Søn af kgl. køkkenkarl Søren Hansen og Else Birgitte Dorothea Ellert. • Gift 1. 19.11.1853 i Kbh./Holmens med Juliane Marie Jørgensen, 26 1/4 år, Holmensgade 211. Født ca. 1827; død - - -. Datter af bankbud Ole Jørgensen og Ane Kirstine Berg. [Søster til Chr. Jørgensen.] Forlovere Søren Hansen, Store Grønnegade 276 og Ole

Jørgensen, Holmensgade 211. • Gift 2. 28.12.1860 i Roskilde Domkirke med Henriette Johanne Magdalene Pætges, født i Roskilde domsogn 25.02.1842; død 14.06.1896 i Kbh., begr. 19.06.1896 Holmens. Datter af hattemager Johan Jacob Pætges og Maren Marie Bodholdt. Forlovere skomagermester Pætges og hattemagermester Pætges, begge af Roskilde.

Udlært af H.C. Lerche d.æ., Kbh., 01.01.1836-25.07.1840 (indskrevet 25.01.1836 for 5 år fra nytår). Ved Folketælling 1840 boende hos forældrene, Lille Kongensgade 88, 2.sal. Ved Folketælling 1845 boende hos forældrene, Lille Kongensgade 66, 1.sal. Ved Folketælling 1850 boende hos forældrene, Pilestræde 113, 3.sal.

Indtegnet til mesterstykke 22.04.1851. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 21.06.1851. Medlem af Bogbinderlauget 18.10.1851. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1851 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerskab 20.11.1851. Livjæger.

1853	Norgesgade 196
1854-59	Store Grønnegade 276 [faderens bopæl ved vielsen]
1860-71	Grønnegade 36, 2. (nummerændring)
1880-90	Havnegade 11

Folketælling 1855 Grønnegade 276, 2.sal: Andreas Hansen, 35 år, bogbinder, Juliane Marie Jørgensen, 28 år, hans kone, Søren Hansen, 71 år, enkemand, kgl. pensionist.

Folketælling 1860 Grønnegade 276, nyt nr. 36, 2.sal: Andreas Hansen, 39 år, enkemand, bogbinder.

Folketælling 1870 Grønnegade 36, 2.sal: Andreas Hansen, 49 år, bogbinder, Johanne Henriette Hansen, 27 år, hans kone, Johan Victor Hansen, 6 år.

Folketælling 1880 Havnegade: Andreas Hansen, 59 år, bogbinder, Henriette Johanne Hansen, 37 år, hans kone, Johan Victor Hansen, 16 år, handelslærling.

Folketælling 1885 Havnegade 11 sidehus 2.sal: Andreas Hansen, 64 år, bogb.mester, Henriette Johanne Hansen, 43 år, hans kone, Johan Victor Hansen, 21 år, musiker.

Folketælling 1890 Havnegade 11 sidehus 3.sal: Andreas Hansen, 69 år, bogbinder, Henriette, 47 år, husmoder, Johan Victor, 26 år, musiker.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Holmens-Roskilde domsogn, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1880-1885-1890, CPN, LI.

Hansen, C. L.

Hansen, Carl Lauritz, født ca. 1809; død ca. 1836. • Søn af - - -

Udlært af L.J. Brænning, Kbh., 19.01.1824-07.07.1828.

Udførte stor kvarto i helbind af rødt saffian med håndforgyldning, guldsnit og stukken kapitæl: Indskrivningsbog for Bogbindersvendene i Kjøbenhavn (Regnskabsbog) til svendeladen, taget i brug 28.01.1837 efter hans død; anvendt indtil 17.04.1903. I Bogbinderlaugets arkiv, deponeret på Mediemuseet Brandts, Odense.

Altgesell 08.07.1833 og 20.01.1834.

REF.: Nielsen*, CPN.

Hansen, Frederik

Hansen, Frederik, født i Odense/Garnison 11.11.1793; død af pneumonia 71 år gl. 16.03.1865 i Kbh., begr. 22.03.1865 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af dragon ved 1.eskadron Hans Daniel Johansen og Anna Barbara Stegman. • Gift 16.03.1833 i Kbh./Trinitatis 16.03.1833 med Sophie Albertine Lerche, født i Kbh./Trinitatis 27.01.1816; død - - -. Datter af J.C. Lerche (1778-1836) og Anne Kirstine Lorentzen (ca. 1781-1855). Forlovere skræddermester Hans Andersen, Store Regnegade og J.C. Lerche, Store Købmagergade 2. Se slægtstavle ved **Lerche**. • Fader til Albert Emil Hansen (1834-1913).

Udlært af Fr. Hansen, Odense, indskrevet 05.01.1809 for 6 år, udlært 27.12.1814.

»I den hellige Trefoldigheds Navn have vi undertegnede indgaaet og oprettet følgende Lærekontrakt.

Jeg Frederik Hansen Bogbindermester og Borger her i Odense antager H. Daniel Johansens Søn Frederik Hansen barnfødt i Odense i Lære paa 6 Aar at regne fra Nytaar 1809 til Nytaar 1815 paa følgende Vilkaar.

Jeg forbinder mig til at lære ham den lovlige Bogbinder-Profession saaledes, at naar han selv vil lægge Vind paa Lærdommen skal, naar hans Lære Aar ere ude, kunne passere for en duelig Bogbinder Svend.

Dernæst lover og forbinder jeg mig til i disse hans Lære Aar, at holde ham med Uldent og linnet samt Fodtøi, som og at give ham en anstændig Svende-Klædning, og desuden betaler jeg Ind og Udskrivningspenge efter Laugs Protokollen.

Endelig skal benævnte Frederik Hansen derimod være sin Mester og hans Hustru hørig og lydig i alt hvad de ham befaler, som ikke strider imod Guds og Kongens Love, ikke at udgaa uden Deres Vidende og Tilladelse, uden derfor at stande tilrette efter Loven.

For Opfyldelse af alle de her anførte Poster, have vi formaaet tvende gode Mænd heraf Odense at være benævnte Læredrengs Forlovere, som tilligemed os underskriver og forsejler denne Kontrakt.

Odense den 5 Januar 1809 Som Forlovere underskriver S. Rasmussen J. Holst«

Ankom til Kbh. 04.05.1815, svend hos Lerche sen. Ejede i 2 år et jernstøberi i Flensborg. Ansat hos J.C. Lerche, blev der kaldt »Slideren«.

Indtegnet til mesterstykke 14.01.1822, godkendt af Lauget, Konstacademiet og Magistraten, og af samme for godt befundet 18.06.1823. Borgerskab 24.06.1823. Indtegnet ved Borgerligt Infanteri.

1823	Springgade 10
1825-29	Springgade 20
1830-33	Springgade 25
1834-42	Sværtegade 120 C

1843-47 Klareboderne 79
1848-55 Pilestræde 79 (samme matrikelnr.)
1856 Østergade 61
1857-59 Østergade 53
1860 Østergade 52 (nummerændring)
1861-62 Snaregade 7
1863-65 Naboløs 1

Fortsat af sønnen A.E. Hansen.

Folketælling 1840 Sværtegade 120 C, 2.sal: Fredrik Hansen, 47 år, bogb.mester, Martine Sophie Hansen, 23 år, hans kone, Albert Emil Hansen, 5 år, William Jonas Hansen, 3 år, Lorentz Daniel Hansen, 1 år, Johan Frederik Petersen, 11 år, søn af afdøde skomagermester Petersen, Dorothea Hansen, 18 år, tjenestepige, Niels Christian Nielsen, 20 år, bogb.lærling.

Folketælling 1845 Pilestræde 79: Frederich Hansen, 52 år, Odense, bogb.mester, Albertine Sophie Lercke, 30 år, Kbh., hans kone, Albert Emil 11 år, William Jonas 8 år, Lorents Daniel Frederik 6 år, Frederikke Veronica 2 år, Johan Frederich Petersen, 17 år, Kbh., lærling, Frederich Wilhelm Tølle, 17 år, Kbh., lærling, Ane Larsdatter, 27 år, Ringsted amt, tjenestepige.

Folketælling 1850 Pilestræde 79, 1.sal: Frederik Hansen, 56 år, enkemand, bogb.-mester, Albert Emil Hansen, 16 år, Lorentz D.F. Hansen, 14 år, Bendte Olsdatter, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Pilestræde 79, 1.sal: Frederik Hansen, 62 år, enkemand, bogb.-mester, Albert Emil Hansen, 21 år, ugift, bogb.svend, Lorentz Daniel Frederik Hansen, 16 år, Marie Chatrine Nord, 28 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Østergade 53, nyt nr. 52, 3.bagsal: Frederik Hansen, 68 år, enkemand, bogb.mester, Lorentz Daniel Frederik Hansen, 21 år, oboist, Borgerligt Infanteri, Maren Margrethe Gödske, 40 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

11.01.1830 Henningsen, Hans F. / indskrevet 17.01.1825 for 5 år fra St.Hans 1824
05.07.1830 Høhling, Christian Edvard / indskrevet 30.01.1826 for 5 år fra Mich.kvt. 1825, mester i Assens 1838
07.07.1834 Johansen, Christian Frederik / indskrevet 05.07.1830 for 5 år fra nytår 1830
25.01.1836 Johnsen, Carl Christian Ulrich / indskrevet 11.07.1831 for 5 år fra St.Hans 1831, mester i Faaborg 1844
13.07.1839 Worm, Christian Emil / indskrevet 28.01.1837 for 5 år fra St.Hans 1834, mester i Aalborg 1843, i Svendborg 1846
23.01.1841 Nielsen, Niels Christian / indskrevet 28.01.1837 for 5 år fra 01.01.1836, mester i Kbh. 1848
22.04.1844 Danæus, Peter Christian Andreas / indskrevet 23.01.1841 for 4 år fra St.Hans 1840, mester i Viborg 1853
7.04.1848 Petersen, Johan Friderich

16.10.1848 Tølle, Friderich Wilhelm / mester i Kbh. 1857
25.04.1853 Hansen, Albert Emil / søn, mester i Kbh. 1860

INDSKREVET LÆREDRENG:

23.01.1841 Hartung, Wilhelm Christian / for 5 år fra St.Hans 1840

TILREJST SVEND:

19.05.1841 Prøvensen, Peter August / hjemsted Odense

Altgesell 14.07. 1817. Bisidder i Bogbinderlauget 18.07.1836-07.07.1838, oldermand 27.07.1840-23.08.1841, fratrådt på grund af bortrejse. Ved påske kvt. 1859 fritaget for fremtidigt at svare tidepenge.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Kopulationsregister, kirkebog Trinitatis-Helligånd-Garnison/Odense, FT 1840-1845-1850-1855-1860, Nielsen, vejviser, OBL, CPN, LI.

Hansen, H. C.

Hansen, Hans Christian Clausbølle, født i Kbh. 22.07.1819 [indskrevet Hans Hansen Christian (Klausbølle) 27.08.1819 Trinitatis]; død af brystsyge 33 år gl. 21.12.1853 i Kbh., begr. 26.12.1853 Helligånd. • Søn af brændevinsbrænder Hans Christian Klausbølle og Ane Borup, Frederiksberg.

Udlært af Jonathan Lerche, Kbh. 01.01.1834-19.01.1839.

»Jeg undertegnede Jonathan Lerche Bogbindermester i Kjøbenhavn tilstaar hermed at have Antaget Hans Christan Hansen født i Kjøbenhavn i Lære i Bogbinderprofessionen og skal denne hans Læretid være 5 Aar, som tager sin Begyndelse fra Nytaar 1834 til samme Tiid 1839 da han i denne Tiid skal lære Professionen saaledes (naar han vil bruge den fornødne Agtpaagivenhed) at han efter den Tiid skal passere for en duelig Bogbindersvend.

I denne hans Læretid faaer han hos mig, som hans Mester fri Logie, Kost og fri Indskrivning i Lauget og intet mere. -

Jeg som Drengens Værger Hans Petersen Destlateur forpligter mig til at holde ham med Klæder og Reenlighed samt Udskrivning ved Lauget naar han bliver Svend.

Og jeg Hans Petersen Destlateur lover at han ei alene fornævnte Tiid skal tjene sin Mester tro, hørig og lydig saavel i hans Mesters Fraværelse som Nærværelse og i alle Henseender være paa hans Mesters bedste, ei at udgaae af hans Hus uden hans Tilladelse og Villie men stedse forholde sig som en tro, flittig og ærekjær Dreng i sin Læretid. - Til Bekræftelse have vi Begge Egenhændig underskreven den Contract.
Som Læremester J. Lerche Bogbindermester Som Værger Hans Pedersen Destlateur
Januar 1834«

Efter læretiden svend hos J.C. Rasch. Ved Folketælling 1840 hos faderen, enkemand Hans Hansen, arbejdsmand, Store Kongensgade 45, bagstuen; ligeledes 1845 Dybensgade 176, 1.sal.

Indtegnet til mesterstykke 12.04.1845. Mesterstykket blev opvist 04.11.1845 og bedømt af Lauget. Folien og oktaven blev enstemmigt kasseret med 22 stemmer, kvarten an-

taget med 14 stemmer mod 8. Ved ny opvisning 17.06.1846 blev folien kasseret med 7 stemmer mod 6, oktaven antaget med 7 stemmer mod 6. Refereret i Laugsprotokol 12.10.1846. Mesterstykke forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og det Kongl. Academie 30.11.1846. Refereret i Laugsprotokol 19.04.1847. Anført i Laugets regnskab for påske kvt. 1845 med 5 rdl. for stemplerne, og igen Mich.kvt. 1846 med 5 rdl. Borgerskab 09.01.1847. Borgerligt Infanteri.

1848 Sværtegade 172
1849-52 Ny Adelgade 314
1853-54 Store Købmagergade 56, hjørnet af Helliggejststræde
1854 Tillæg død

Folketælling 1850 Ny Adelgade 314 st.: Hans Christian Hansen, 31 år, ugift, bogb.-mester.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis-Helligånd, Nielsen, FT 1840-1845-1850, vejviser, CPN, LI.

Hansen, J. P.

Hansen, Julius Peter, født ca. 1828 i - - -; død - - - . • Søn af skrædermester - - - og Ane Olsdatter • Elev i Det kgl. Vajsenhus til 1842. Ved folketælling 1840 hos moderen, Vimmelskaftet 25 kælderen, enke.

Udlært af H.C. Lerche d.æ., Kbh. 24.04.1843-04.10.1847. Ved Folketælling 1845 lærling hos samme, Store Købmagergade 48.

1863 Lille Helliggeiststræde 20

REF.: Ottesen, Begr.Prot.Kbh., CPN, vejviser, FT 1840-1845.

Hansen, Just Pihl se **Pihl, Just Hansen**

Hansen, Lars

Hansen, Lars, født i Assens 02.11.1825, hjemmedøbt 03.11.1825, fremstillet i kirken 13.06.1826; død - - - • Søn af daglejer Hans Frandsen Blomme og Ane Larsdatter. • Gift 11.06.1854 i Kbh./Trinitatis med Anne Johanne Møller, 24 år, Gammel Mønt 161. Forlovere skomagermester Peter Larsen, Kompagnistræde 72 og værtshusholder N. Petersen, Østerbro 105.

Udlært af J.C. Falck, Kbh. 20.01.1845? ikke hos CPN.

Indtegnet til mesterstykke 23.05.1857, mesterstykke antaget af Lauget og Kunstacademiet 08.09.1857, refereret i Laugsprotokollen 14.11.1857. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1857 med 5 rdl. for stemplerne. Medlem af Bogbinderlauget 28.09.1857. Fore-

vist mesterstykke for Magistraten 01.10.1857, borgerskab 10.12.1857; tillige handel med legetøj 11.10.1859 (Næringslovens § 52).

1854 Gothersgade 24
1858-59 Borgergade 171
1860-61 Sværtegade 5
1862-63 Adelgade 1

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:
12.05.1860 Madsen, Hans Carl / f. 22.10.1836 Assens
16.11.1861 Pedersen, Andreas Jørgen / f. 18.01.1843 Kbh., mester i Kbh. 1889

BILAG TIL BORGERSKAB: At Bogbinder Lars Hansen her af Staden ikke har lidt nogen som helst Straf bevidner M. Friis, Bogbindermester, L. Chr. Möller, Bogbinder og Papirhandler, Kjøbenhavn d. 10de Decbr. 1857.

REF.: Borgerskabsprotokol+Bilag, Kopulationsregister, kirkebog Assens+Trinitatis, vejviser, CPN, LI.

Hansen, Mikkel

Hansen, Mikkel, født - - -; død - - -

1699-1700 Rosenborg kvarter matr.nr. 122, Landemærket, bogbindersvend, lejer.

REF.: Indkvarteringsmandtal.

Hansen, Peder

Hansen, Peder, født - - - i Lille Nestved; død - - - • Søn af - - -

Udlært af C. Ritter, Kbh., 21.04.1738. Idømt bøde på ½ rdl. til svendeladen 01.06.1738 for at have taget afsked, men ikke rejst alligevel. Ankom fra Hamborg til Kbh. 01.09. 1746, svend hos C. Ritter. 24.10.1747 svend hos J.W. Schütz.

»Ao. 1747 d. 16. oct. haver Peder Hanssen sacht sit Mester aar an og er i Willes at begynde efter Nytaar.« [egenhændig indførsel i Laugets Regnskabsprotokol s. 260].

Borgerskab i Næstved 17.10.1748; opsagt 11.09.1749.

Altgesell i Kbh. 24.10.1747.

REF.: Regnskabsprotokol, Borgerskabsregister Næstved, CPN, LI.

Harhoff, Joh. Fr.

Harhoff, Johan Frederik, født i Kbh. ca. 1783; død af krampe i underlivet 60 år gl. 16.02. 1843 i Kbh., begr. 21.02.1843 Petri/Ass.kgd. • Søn af kirurg Carl Vilhelm Harhoff (Boizenburg/Mecklenburg 01.01.1745-Kbh. 07.01.1810) og Anna Cathrine Baltzer (døbt i Kbh. 05.12.1744-Kbh. 16.11.1819). • Gift 30.11.1828 i Kbh./Garnison med Else Marie

Schaltz, 45 år. Død 53 år gl. af slimfeber 24.04.1837 i Kbh.; begr. 29.04.1837 Petri. Forlovere - - Reich og bogbinder Øhrvad. • Datter af violon Jacob Schaltz og Maria Lorns.

Udlært af A. Nagel, Kbh. 10.07.1797-26.04.1802. Ved Folketælling 1801 lærling hos Nagel, Lille Kongensgade 99.

Borgerskab som frimester 08.01.1808 med Excerceerbeviis fra Stadhauptmandskabet i Kiöbenhavn 23.11.1807. Borgerligt Infanteri.

1807	Vognmagergade
1811	Møntergade 60
1813	Vognmagergade 60
1814-18	Store Kongensgade 32
1819	Vognmagergade 61
1821	Store Brøndstræde 99
1822	Gammel Mønt 153
1823-24	Kristen Bernikowstræde 208
1825	Springgade 36
1826-28	Springgade 27
1829	Store Brøndstræde 99
1830	Store Brøndstræde 95
1831-32	Gammel Mønt 153
1833-39	Østergade 60
1840-43	Badstuestræde 132
1843 Tillæg	død

Folketælling 1840 Badstuestræde 132, 3.sal: Johan Friderich Harhoff, 57 år, enkemand, bogbinder frimester, Anne Agate Schalts, 49 år, husholderske, Friderich Didrich Sejdelin, 14 år, plejebarn.

Medlem af Det forenede Understøttelses-Selskab fra 02.03.1812.

Altgesell 19.04.1806.

REF.: Borgerskabsprotokol+Bilag, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Petri-Garnison, FT 1787-1801-1840, Skattemandtal, Carøe: Den danske Lægestand, 1977, vejviser, CPN, LI.

Haslef, N. J.
Christiania 1752-1766

Haslef, Niels Jensen, født i Århus ca. 1726; begr. i Christiania 19.12.1766. • Søn af - - - • Gift 17.03.1758 i Christiania med Christine Bruun, døbt i Christiania 30.05.1738; begr. i Christiania 27.04.1787. Datter af bogbindermester Jørgen Frederiksen Bruun og 1. hustru Edle Kirstine Kofoed.

Udlært af J.C. Halkier, Viborg 12.10.1744 efter 1 år i forbundt. Ankom 29.06.1745 fra Viborg til Kbh.

Borgerskab i Christiania 22.02.1752, tillige boghandel. Udgav 1753 stort bogkatalog. Købte 1756 ejendommen Tollbodgate 14 for 1430 rdl. af konens farmoder, enke efter Frederik Jacobsen Bruun.

REF.: O. Schmidt: Familien Bruun. Trondhjem 1926, Schjoldager, CPN.

Hatting, J. **Udenbys mester**
Slagelse 1800-1810

Hatting [Hätting], Jørgen, født ca. 1769 i Bergen; død 44 år gl. 18.05.1813 i Slagelse; begr. 24.05.1813 Skt.Mikkels. • Søn af - - - • Gift med Ane Marie Bech, født ca. 1769 i - - -; død af alderdom 87 år gl. 26.06.1856 i Slagelse, begr. 01.07.1856 Skt.Peder.

Udlært af Mad. Kiøstadius, Bergen, 21.10.1793. Ankom fra Sverige til Kbh. 11.06.1798, svend hos Chr. Bugge. Idømt bøde på 1 rdl. til svendeladen 21.01.1799 »formedelst at ieg har erklære Oldermand Andreas Clausen for [kan ikke tydes], betalt 13. Jan. 1800«.

Løste borgerskab i Slagelse 13.08.1800. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 10.02.1800, »10. Febr. blev jeg efter Anmodning til Hrr. Nuværende Oldermand Andreas Claussen antaget som udenbyes Mester paa den Grund at ieg maa Nyde [plet] Drenges ind og udskrivet som vore andre Mestere i Kongens Residensstad Kiøbenhavn. Jørgen Hatting« Betalte kvartalspenge til 1809.

-1801- Smedegade 27
-1834- Slotsgade 98

Folketælling 1801 Smedegade 27: Jørgen Hatting, 32 år, bogbinder, Ane Marie Bech, 30 år, hans kone, Ludevig Wilhelm Hatting, 2 år.

Folketælling 1834 Slottensgade 98: Ane Marie Bech, 65 år, enke, driver bogbinderprofession, Jacob Sunde Bech, 30 år, ugift, bogb.svend.

Folketælling 1840 og 1850 Slagelse Hospital: Ane Marie Hatting, almisselem, 71 / 81 år.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.01.1802 Linsfeld, Erik / for 8 år (død)
27.10.1806 navn ikke angivet / for 8 år fra Skt.Hans kvt.

1811-18 Madam Hatting ernærer sig tarveligt ved bogbinderi og småhandel, holder lejebibliotek på 300 bind.

REF.: Borgerskabsregister Slagelse, kirkebog Skt.Peder-Skt.Mikkel Slagelse, FT 1801-1834-1840-1850, CPN, LI, Schjoldager, P. Arnskov: Slagelse, 1931, Folkebibliotekernes forløbere.

Heide, Rudolph **Udenbys mester**
Nyborg 1785-1808

Heide, Rudolph, døbt 01.04.1764 i Svendborg/Vor Frue; død 43 år gl. 19.10.1807 i Nyborg, begr. 22.10.1807. • Søn af bogbindermester Anders Heide og Kirstine Hansdatter

• Gift 09.11.1787 i Nyborg med Maren Alexandersdatter Ullitz, døbt i Nyborg 13.07. 1769; død 12.04.1814 i Nyborg. Datter af skovfoged Alexander Sørensen Ullitz og Zidsel Cathrine Olsdatter. Gift 2. 29.03. 1809 i Nyborg med Carl Frederik Petersen Busch (1782-). • Fader til Hans Holm Heide (1806-1851), udlært 1826 af C. F. Busch, Nyborg.

Udlært af J.C. Heidner, Kbh. 05.10.1778-07.07.1783.

Borgerskab i Nyborg 12.12.1785. Kommissionær for københavnske forlæggere. Udenbys medlem af Københavns Bogbinderlaug.

-1787- Kirkestræde 6
-1801- Nørregade 24

Overtaget 1808 af C.F. Busch ved ægteskab med enken.

Folketælling 1787 Kirkestræde 6: Rudolph Heyde, 25 år, ugift, bogbinder, Elisabeth Heyde, 65 år, ugift, husbonds faders søster.

Folketælling 1801 Nørregade 25: Rudolph Hejde, 39 år, bogbinder, Maren Ullitz, 31 år, hans kone, Alexander Hejde, 7 år, Jakob Madsen Hejde, 3 år, Birthe Marie Hejde, 1 år, Maren Pedersdatter, 31 år, tjenestepige, Elisabeth Dorthea Hejde, 80 år, ugift, hans faster, får liden pension.

REF.: Rådstueprotokol Nyborg, kirkebog Nyborg-Svendborg Vor Frue, FT 1787-1801, Dolleris, CPN, LI.

Heidner

TILREJSTE SVENDE TIL EN AF TO SAMTIDIGE BOGBINDERE UDEN ANGIVELSE AF FORNAVN:

14.11.1791 Belmann, Peder Ludvig / - / hjemsted Odense
25.05.1794 Belmann, Peder Ludvig / kom fra Fredrikshald / Odense
01.08.1797 Kabel, Gustav / Lund / svensk
12.08.1797 Jensen, (Søren?) / Sverige / dansk
26.02.1798 Hartmann, Franz / Kiel / Graz
15.06.1799 Reeppien, F. / - / Rostock

Heidner, C.

1804-05 Dyrkøb ved Frue Kirke

REF.: Vejviser [som anfører H.W., J.C. og P.W. Heidner i Store Grønnegade 231]

Heidner, H. W.

Heidner, Heinrich Wilhelm, døbt i Kbh. 16.03.1766 Frederiks tyske kirke; død - - - • Søn af forvalter ved det kgl. uldmagasin på Christianshavn Martin Wilhelm Heidner og Johanne Christine Köhler. • Gift 22.11.1791 i Kbh./Frederiks Tyske Kirke med Anna

Johanne Michelsen, forlovere J.C. Heidner og Brünnich, forlovelse 02.11.1791, betalt kopulationsafgift 17.11.1791.

Udlært af farbroderen J.C. Heidner, Kbh. 22.04.1782-08.05.1786. Ankom fra Kiel til Kbh. 23.04.1788, svend hos J.C. Heidner.

Indtegnet til mesterstykke 18.01.1790, forevist Magistraten og for godt befundet, samt medlem af Bogbinderlauget 29.09.1790. Borgerskab 22.02.1790.

1791	Lille Grønnegade 30
1792-99	Antonistræde 330
1800	hjørnet af Kirkestræde og Admiralgade 220 og 24
1801	Ulkegade 171-173
1802	Strandstræde
1803	Store Strandstræde 140

Folketælling 1801 Ulkegade 171-173: Henrick Heidner, 32 år, bogbinder, Anna Michelsen, 30 år, hans kone, Henrick Heidner, 7 år, Christian Heidner, 4 år, Thomas Heidner, 2 år, Caroline Heidner, 1 år, Gotfried Neurod, 25 år, bogb.svend, Carl Ørstrøm, 19 år, bogb.dreng, Inger Wels, 15 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

26.10.1795	Børresen, Andreas Peter Lange / indskrevet 11.10.1790 for 6 år
01.05.1797	Møller, Jacob Traugott / indskrevet 08.07.1793 for 5 år
18.01.1802	Ørstrøm [Ørstrup], Carl Wilhelm / indskrevet 15.01.1798 for 4 år

TILREJSTE SVENDE:

26.07.1790	Dehmel, Heinrich David / kom fra Bremen / hjemsted Hamburg
08.09.1794	Gram, E. / Bergen / -
15.06.1796	Müller, Joh. Christ. / Sønderborg / Magdeburg
10.11.1797	Jensenholtz, Peter Wilhelm / Hamburg / Hannover
15.06.1799	Hülsemann, C.W. / - / Gotha
03.08.1801	Lundberg, Magnus / - / svensk
27.09.1802	Åkermann, C./ Bergen/ svensk

Se tillige 6 rejsende svende anført under Heidner.

Sammen med Hans Berg og Andreas Clausen idømt bøder 26.07.1790, årsag ikke angivet.

Kgl. Missiv 14.03.1806. Bogbinder H.W. Heidner har i august måned afvigte år forladt sin hustru og 3 børn og derved sat dem i den beklageligste forfatning, uden at han på hendes bøn har villet komme tilbage, hvorfor hun har ønsket at vedblive sin mands profession for herved at fortjene underholdning til sig og sine børn. Bogbinderlaugets oldermand har ingen invendinger derimod. I tilfælde af at hendes mand skulle komme tilbage for at drive sit håndværk, sådant ej tillades ham medmindre hun nedlægger denne næringsvej eller begge forenes om et værksted.

Altgesell 13.10.1788. Heidner efterfulgte 1805 Pihl som akademibogbinder i Lund; søgte 20. jan. 1810 afsked for at rejse til Kbh., hvor hans moder var død.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, Danske Kancelli Sjællandske Register 1806, kirkebog Frederiks tyske kirke, kopulationsprotokol, FT 1801, Seidelin, vejviser, Karlson: Bokbindare i Lund, CPN, LI.

Heidner, J. C.

Heidner Johann Carl, født ca. 1730 i Quedlinburg, Tyskland; død af slag 60 [sic] år gl. på St. Hans Hospital 09.03.1805 i Kbh., begr. 16.03.1805 Petri. • Søn af - - - • Gift 1761 i Kbh./Nikolaj [kopulationsafgift betalt 28.09.1761] med Cathrin Margrethe [Heyde, enke efter Abraham Liebe?] Født ca. 1712 i - - -; død af alderdom 86 år gl. i Kbh., begr. 23.10.1798 Nikolaj.

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Hamburg til Kbh. 25.04.1757, svend hos A.H. Helmuth.

13.07.1761 svend hos madam Liebe.

Kgl. Missiv 25.07.1760: Heidner har ansøgt om optagelse i lauget, men har ikke formue dertil. Der bevilliges ham tilladelse til at arbejde med egne hænder til han ser sig i stand til at blive mester, men da det kun koster 9 rdl. at indtegnes, og da oldermanden har lovet ham kredit, fritages han for året som mestersvend. Overstreget, i margenen anført Casseret.

Kgl. Missiv 19.06.1761 meddeles tilladelse til at optages i lauget uden at stå mesterår. Mesterstykke anerkendt og medlem af Bogbinderlauget 25.08.1761. Borgerskab 24.08.1761. Etablerede lejebibliotek 1792, som 1801 blev solgt til boghandler Stadthagen.

1765-1805 Grønnegade 231 købt ultimo juni 1765

Folketælling 1787 Grønnegade 231: Johan Carl Heidner, 57 år, 1.ægteskab, Catrin Margrethe Heidner, 74 år, hans kone, 2.ægteskab, Hans Berg, 25 år, bogb.svend, Arre Bossen [Bostrøm], 22 år, bogb.svend, Jost Hansen, 18 år, læredreng, Olle Wikberg, 14 år, læredreng, Karen Jensdatter, 20 år, tjenestepige, Ulrik Pedersen, 58 år, ugift, bud, logerende, Hans Hansen, 24 år, ugift, skriverkarl, logerende, Johanne Kiestein Heidner, 45 enke, pensionist, Ane Marie Nielsdatter, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1801 Grønnegade 231: Johan Carl Heidner, 71 år, enkemand, bogb.-mester, Ludvig Andreas Lymann, 31 år, bogb.svend, Christine Lovise Elisabeth Merling, 33 år, tjenestepige, Nathanael Henriques, 37 år, translatør, logerende.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

18.01.1768	Thielemann, Johan Heinrich / indskrevet 11.07.1763 for 5 år
30.10.1769	Jensen, Thommas / indskrevet 06.02.1764 for 6 år
07.07.1783	Heide, Rudolf / indskrevet 05.10.1778 for 5 år, mester i Nyborg 1785
03.05.1784	Losse, Frederich Christian / indskrevet 11.10.1779 for 4½ år
08.05.1786	Heidner, Heinrich Wilhelm / indskrevet 22.04.1782 for 5 år, mester i Kbh. 1790
09.07.1787	Boesen, Daniel Hansen / indskrevet 15.10.1786 for 1 år i forbundt

09.05.1791 Pihl, Just Hansen / indskrevet 03.05.1784 for 7 år, frimester i Kbh. 1811
22.04.1793 Wichberg, Ole / mester i Kbh. 1799

INDTEGNEDE LÆREDRENGE:

19.01.1767 Westorph, Joh. Georg / for 6 år
10.05.1773 Høyer, Hans Nicolai / for 6 år
17.10.1791 Hellesen, Hans Jacob / for 4½ år fra Mich.kvt.
13.07.1795 Hendrichsen, Peter / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

12.06.1763 Wedel, Joh. Christ. / kom fra Holsten / hjemsted Rendsborg
08.05.1764 Gram, Christian / Kiel / Odense
09.06.1777 Klem, Andreas / Stade/Lübeck / Anclau
02.11.1777 Jacobsohn, Johann / Lübeck / Reval
28.07.1778 Lugnström, Nicolaus / Lund / svensk
03.07.1779 Ziegler, Ferdinand Wilhelm / Rendsborg / Rendsborg
20.07.1786 Walter, Heinrich Christian / Altona / Andthuzen?
00.00.1788 Heidner, Hendrik Wilhelm / Kiel / København
22.04.1793 Wichberg, Ole / - / København

Se tillige 6 rejsende svende anført under Heidner.

Altgesell 13.06.1761. Herbergsfader 1772, bisidder 1777-79, oldermand 05.07.1779-22.10.1781 og 10.07.1786-07.06.1788.

Indbandt for Det kgl. Bibliotek: Fra Bogbinder Heidner: Liste over 29 titler (247 bind) med anført bogbinderløn for hver. Betalt d. 20. 9br. 1780 med 56 rd..

»Opmuntret af dennes [Venninghausen] Fortjeneste oprettede senere en vis Heidner et lignende Lejebibliotek, som dog langtfra kan maale sig med Venninghausens. Og endnu ganske nylig har en vis Stadthagen i »Adresse-Avisen« anbefalet sit Roman- og Historie-Bibliotek til det læsende Publikum. Han har tilkøbt sig Heidners Bibliotek, da denne ikke fandt den ventede Fordel derved.« A.O. SCHELLENBERG: FREIE BEMERKUNGEN ÜBER KOPENHAGEN IN BRIEFEN, 1796.

REF.: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1760+1761, Kgl.Bibl. Arkiv E 39, FT 1787+1801, Kopulationsregister, kirkebog Nikolaj, vejviser, C. Behrend: Københavnske Biblioteker omkring 1796, i Aarb.f.Bogv. 1921, Nielsen, CPN, LI.

Heidner, P. W.

Heidner, P. W., født - - -; død - - - • Søn af - - -

Bogbinder og boghandler.

1799 Antonistræde 330 boghandler
1800 hjørnet af Kirkestræde og Admiralgade 220 og 224 do./bogbinder
1801 Ulkegade 171-173 begge fag
1802 Strandstræde husejer
1803 Store Strandstræde 140

1804-05 Store Grønnegade 231 med bogbinderne H.W. og J.C. Heidner

REF.: Vejviser [ikke fundet i borgerskaber, folketælling 1801 eller laugets bøger - fejl for H.W.?]

Heiman, Carl

Heiman, Carl, født - - - ; død - - - • Søn af - - -

1763 Antonistræde 322 i stuen, enke
1764 samme adr., men benævnt Heiner

REF.: Skattemandtal.

Heinsdorff, J. C.

Heinsdorff, Johan Christian, født i Stralsund - - -; død - - -

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Stralsund til Kbh. 02.07.1745; ankom fra Lübeck til Kbh. 20.06.1754, svend hos G.J. Liebe. Symbolum: Ora et labora. Jan.kvt. 1755 idømt bøde til svendeladen for at være kommet for sent til møde.

Indtegnet til mesterår 06.10.1755; meddelte 18.10.1756 at han med det første ville begynde på at forfærdige sit mesterstykke [antagelig ikke udført]. Frimester ved kgl.missiv af 30.04.1763: må med egne hænder ernære sig af bogbinder-professionen.

Altgesell 19.01.1756, svend hos P.T. Schröder.

REF.: Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1763, CPN.

Heintze, H. G.

Heintze, Hans Gottfredsson, født - - - Kristianstad i Sverige; død - - -

Udlært af Christoffer David Stölzberger, Lund 1731. Ankom fra Hamburg til Kbh. 20.08.1736, svend hos J.C. Boppenhausen, ankom fra Lund til Kbh. 13.09.1738, svend hos Claus Ritter. Idømt bøde på ½ rdl. til svendeladen 23.11.1738 »weil ich auf das Herberg Ehrenrürige worte ausgestossen«, og 09.07.1742 for at være kommet for sent til møde, og okt.kvt. 1743 idømt 3 mk. for at have tage afsked men ikke var rejst.

»Anno 1743 d. 22 July haver Monsr. Hans Gottfred Heintze angivet sit Mester Aar.«
[egenhændig indførsel i Laugets Regnskabsprotokol s. 260 - med anden hånd tilføjet: »han er død«.]

Allgesell 19.10.1739 og 07.01.1743, svend hos Claus Ritter.

REF.: Regnskabsprotokol, Hedberg, CPN.

Helleforth, Johan

Muligvis den af Sophie Brahe nævnte Johan Hollender/Dirich/Dixwurst/Duphorst?

Leverede bøger til Sophie Brahe 1633-36.

Ejede 20.03.1637-11.07.1642 ejendommen Frimands kvarter matrikel nr. 42 Skindergade. Solgt 11.07.1642 til Hans Schall d.æ.

REF.: Ramsing, Brahe.

Hellene Bogbinders

Anføres som enke efter mester i skattemandtal.

1645 Amagertorv ved Helliggejst Kirke, med 1 svend og 1 pige.

REF.: Hovedskattemandtal, Nielsen, CPN.

Helm-Petersen, Th. **Udenbys mester**

Odense 1852-

Helm-Petersen, Thomas, født 15.12.1823 i Odense/Sct.Hans; død 60 år gl. 30.12.1883 i Odense, begr. 04.01.1884 Vor Frelser. • Søn af urmager Niels Jensen Petersen og Karen Helm. • Gift 05.05.1854 i Odense/Sct.Hans med Johanne Christine Adolphine Schønberg, født 13.08.1824 i Fangel; død 79 år gl. 28.01.1904 i Odense, begr. 02.02.1904 Skt. Knud. Datter af sognedegn Samuel Frederik Schønberg og Christine Cecilie Kehlet. Forlovere brudgommens fader og brudens broder, cand.pharm Japhet Kehlet Schønberg. Ved Folketælling 1850 var hun frøknernes jomfru i Odense Kloster på Torvet.

Udlært af C.N. Schmidt, Kbh. 29.04.1850. Ved Folketælling 1850 i forbundt hos samme, Store Købmagergade 48.

Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1851 med 5 rdl. for stemplerne. Mesterstykke antaget af Lauget og Academiet 03.05.1852. Mesterstykke forevist Magistraten, antaget 22.01.1852. [Mesterstykke i Kbh. gav ret til etablering i købstæder over hele landet.] Borgerskab i Odense 11.02.1852. Medlem af Odense Bogbinderlaug 11.07.1856. Hempelske Boghandels Bogbinderi. [Broderen Jens Frederik Helm-Petersen (1810-1879) var gift med Frederikke Kristiane Hempel, datter af Søren Hempel, og overtog 1844 dennes bog- og papirhandel, bogbinderi.]

1844-83- Vestergade 27 værksted
-1860- Overgade 3
-1862- Kongensgade 16
-1870-83- Nedergade 11

Folketælling 1860 Overgade 3 forhuset, 1.sal: Thomas Helm Petersen, 37 år, bogbinder, Johanne Christine Adolphine født Schønberg, 36 år, hans kone, Emilie Christine Helm Petersen, 5 år, Julie Camilla Helm Petersen, 4 år, Clara Frederikke Wilhelmine Helm Petersen, 2 år, Martin Range, 25 år, bogb.svend, Niels Peter Christensen, 22 år, bogb.-

svend, Frederik Nielsen Behrends, 19 år, bogb.lærling, Rasmus Svendsen, 18 år, bogb.-lærling, Lauritz Christian Randers, 15 år, bogb.lærling, Karen Nielsen, 29 år, tjenestepige, Emma Camilla Elise Christoffersen, 16 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Nedergade 11 forhuset, st.: Thomas Helm Petersen, 46 år, bogbindermester, husejer, Johanne Christine Adolphine Petersen født Schønberg, 45 år, husmoder, Emilie Christina Helm Petersen, 14 år, Julie Camilla Helm Petersen, 13 år, Agnes Charlotte Helm Petersen, 4 år, Sophie Christine Nielsen, 20 år, tjenestetyende.

Folketælling 1880 Nedergade 11 forhuset, 1.sal: Thomas Helm Petersen, 56 år, bogbinder, husejer, Johanne Christine Adolphine Schønberg, 55 år, husmoder, Emilie Christine Helm Petersen, 24 år, Agnes Charlotte Helm Petersen, 14 år.

Folketælling 1890 Nedergade 11: Helm Petersens enke anført som ejer, men bor der ikke.

Folketælling 1890 Albanigade 17 kvisten: Adolphine Helm Petersen, 65 år, enke, pensionist, Katrine Seemann, 17 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

31.10.1851	Hansen, Niels / indskrevet 01.11.1846, mester i Odense 1865
06.10.1856	Hahn, Ludvig Heinrich / mester i Odense 1863, i Kbh. 1866
14.04.1857	Petersen, Niels Algreen / mester i Odense 1865
1858	Helm-Petersen, Søren Frederik / nevø, boghandler i Odense 1870
08.10.1860	Behrendt, Frederik Nielsen
12.04.1861	Hansen, Rasmus / mester i Odense 1872
1874	Petersen, Lauritz
30.09.1878	Mortensen, Niels Anton / indskrevet 15.10.1873
24.04.1880	Nielsen, Carl / mester i Odense 1884
02.10.1885	Andersen, Julius Anders / indskrevet 03.10.1883
1886	Møller, Søren Christian
1889	Hansen, Julius

Kvadratisk etiket stillet på spidsen, grønt/gult/lysegult/lyserødt/turkis glanspapir, sort tryk, hjørnerne og i midten stregslyngninger, rundt bælte med teksten Th. Helm-Petersens Bogbinderi, i midterfeltet **HEMPELSKE** / Boghandel.

Navnestempel, blåt tryk, 2 linier, på forpermens inderside øverst til venstre: Th. Helm-Petersen / Bogbinder.

REF.: Borgerskabprotokol Kbh., Borgerskabsregister Odense, kirkebog Fangel-Odense Skt.Hans-Skt. Knud-Vor Frelser, FT 1850-1860-1870-1880-1890, OBL, KDH, CPN, LI.

Helmuth

Se slægtstavle ved **Liebe**.

TILREJSTE SVENDE INDSKREVET HOS EN AF FLERE SAMTIDIGE BOGBINDERE HELMUTH, UDEN ANGIVET FORNAVN:

14.11.1774	Seelau, Johann Friderich / Christiania / -
03.07.1776	Kampf, Johann Carl / Danzig / Königsberg

11.10.1779 Voogt, Friederich Wilhelm / Riga / Riga
12.06.1781 Fuchs, Joh. Erich / Lund / svensk

Helmuth, Anna Maria og **Anna Margrethe**

Helmuth, Anna Maria, døbt 12.10.1741 i Kbh./Petri; død af brystsyge 51 år gl. 29.05. 1800 i Kbh., begr. 02.06.1800 Petri. Faddere: Anna Marg. Plüer, Doroth. Maria Boppenhausen, Joh. Fr. Plüer, G.J. Liebe, J. W. Schütz. • Helmuth, Anna Magrethe, døbt 08.01. 1743 i Kbh./Petri; død - - -. Faddere: Anna Marg. Plüer, Sophia Hedevig Fossgraf, Joh. Fr. Plüer, E.H. Berling, Joh. Christoph. Boppenhausen, Claus Ritter. • Døtre af August Heinrich Helmuth (ca. 1714-1777) og Anna Cathrine Liebe (1721-1803). • Se slægtstavle ved **Liebe**.

Oplærte på faderen A.H. Helmuths værksted.

Ved Kgl. Missiv 16.09.1796 gives døtrene bevilling på at fortsætte professionen efter deres moders død, idet de begge er oplært i professionen, så længe nogen af dem lever, under bestyrelse af en duelig laugssvend, uden anke derpå af lauget.

Helmuth, Ane Margrethe, har Bevilling paa Bogbinder-Professionen.

-1800- Pilestræde 87
1804-07 Dybensgade 182
1808-09 Dybensgade 166 (nummerændring)

TILREJST SVEND:

1803 Lamprecht, Friedrich / hjemsted Slesvig

REF.: Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser, kirkebog Petri, vejviser.

Helmuth, A. H.

Helmuth, August Heinrich, født i Helmstedt, Braunschweig 1714; død af brystsyge 63 år gl. 17.06.1777 i Kbh., begr. 21.06.1777 Petri. • Søn af - - - • Gift 24.11.1740 i Kbh./ Petri i huset med Anna Cathrine Liebe, født 10.11.1721 i Kbh./Petri; død af alderdom 84 år gl. 10.06.1803 i Kbh., begr. 15.05.1803 Petri, datter af Jacob Liebe og Anna Margrethe Schlichtkrull. Forlovere: stedfaderen Joh. Fr. Plüer og broderen Georg Julius Liebe. • Fader til Herman Friderich Helmuth, Anna Maria Helmuth, Anna Margrethe Helmuth, Daniel Heinrich Helmuth og Bernhardine Henriette Helmuth, gift 1. med Johan Christian Kehlet, gift 2. med Johann Erick Lindgreen, gift 3. med Carl Lundholm.

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Stockholm til Kbh. 06.06.1739, svend hos L. Fenniger; ankom fra Landskrona til Kbh. 02.12.1739, svend hos G.J. Liebe. Måtte 04.01.1740 bøde ½ rdl. for at have taget afsked og være vendt tilbage inden 3 måneder. Symbolum: Ora et labora. - Gottes Segen - ist alle gelegen.

Medlem af Bogbinderlauget 29.05.1740. Borgerskab 30.05.1740. Borger-lieutenant.

1741-55 Ved Kirkegården 51
1757-78 Ved Kirkegården 58 (nummerændring) som ejer
1778-80 Lille Kongensgade 58 (navneændring)
1784-88 Lille Kongensgade 74
1789-94 Lille Kongensgade 92
1794-98 Lille Kongensgade 82
1799-1800 Store Købmagergade 23
1801-03 Pilestræde 87
803 Dybensgade 182

Folketælling 1787 Lille Kongensgade 74, indqvarteret: Anne Catrine Hellemuth, 65 år, enke, holder bogbinders-profession, Anne Marie, 42 år, ugift, Anne Margrete, 40 år, ugift, Arrild Hvid Bostrom, 28, bogb.svend, Sara Nielsdatter, 30 år, tjenestepige.

Folketælling 1801 Pilestræde 87: Ane Helmudt, 81 år, enke, bogbinder, Ane Margrethe Helmudt, 46 år, ugift, Christian Mathisen, 26 år, bogb.svend, Lisbeth Walters, 20 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT AF VÆRKSTEDET:

10.04.1747 Hedemark, Christoffer Olsen / indskrevet jan.kvt. 1743 for 4 år
05.01.1750 Hall, Peder Nielsen / indskrevet 09.01.1747 for 4 år
14.04.1766 Helmuth, Herman Friderich

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

03.07.1741 Falster, Jørgen Larsen / for 7 år, slettet
16.10.1747 Andersen, Anders / for 6 år
22.01.1770 Møller, Peder Thomsen / for 4 år

TILREJSTE SVENDE:

26.10.1741 Duckewitz, Johan Hinrich / kom fra Odense / hjemsted Kiel
18.05.1742 Natisch, Gottfried / Königsberg / Frankfurt/O
24.06.1742 Hiort, Elias / Västervik / Västervik
11.07.1742 Pravitz, Erich / Königsberg / Kristianstadt
18.04.1743 Nyman, Lars / Lübeck / Stockholm
23.05.1743 Mattern, M. / Stockholm / Danzig
29.08.1743 Sand, Christian M. / - / dansk
25.05.1744 Törngren, Peter / Kalmar / svensk
18.06.1744 Cammerberg, H. M. / Lübeck / -
16.09.1744 Holmen, Olaus / Västergötland / Västergötland
08.09.1745 Koth, Thomas Carl / Rostock / -
26.10.1745 Kaysel, Joh. Gottlieb / Halberstadt / Halberstadt
22.05.1746 Kirst, Heinrich Rudolph / Stockholm / Sachsen Gotha
20.06.1746 Averfeldt, Johann David / Rostock / Osnabrück
11.08.1746 Rothenstein, S. G. / Hamburg / Königsberg
26.09.1746 Käfer, George Christian / Göteborg / Brandenburg
01.06.1747 Lehmann, Philip Jacob / Göteborg / Berlin
21.06.1747 Colett, Johann Samuel / Rostock / Stargard
07.11.1747 Nielsen, Petter / Drammen / Aalborg

09.06.1748 Diurberg, Gustaf / Jönköping / Jönköping
06.07.1748 Hensigen, Gottlob / Stockholm / -
20.04.1749 Helling, Magnus / - / svensk
16.07.1749 Hvillew, Christoffer / Sønderborg / -
25.07.1749 Torbe, Jens Hansen / Odense / Odense
04.05.1750 Lundberg, Samuel / Lund / Göteborg
16.09.1750 Lembcke, Daniel / Rostock / Frankfurt/O
08.10.1750 Roten, Andreas / Stettin / Stockholm
20.03.1751 Schwandt, Gottfried / Karlskrona / Danzig
08.10.1752 Stubbe, Otto Dieterich / Rostock / Stade
00.08.1755 Strowald, Johann Christoph / Dresden / Reichenbach
13.09.1755 Stubbe, Otto Dieterich / Christiania / Stade
10.07.1756 Lembcke, Daniel / Riga / Frankfurt/O
13.10.1756 Piper, Jørgen / Hamburg / København
13.10.1756 Weideman, Johan Christian / Hamburg / -
28.10.1756 Moberg, Erich / Stralsund / Stockholm
31.10.1756 Jacobsen, Hinrich / Lübeck / Reval
02.04.1757 Ebhardt, Johann Christoph / Lübeck / Eisenach
25.04.1757 Eberhardt, Johann George / Hamburg / Riga
25.04.1757 Heidner, Johann Carl / Hamburg / Quedlinburg
04.08.1757 Lerche, Hans Christensen / Odense / Odense
11.11.1757 Drake, Johan Carlson / Lübeck / Stockholm
18.11.1757 Beur, Johann Gottfried / Danzig / Aschensleben
04.05.1758 Temps, Johan / Lübeck / Hildesheim
20.05.1758 Strodt, Samuel Jacob / Rostock / Wolgast
10.06.1758 Sture, Niels / Lund / Landskrona
14.08.1761 Wedde, Just Frederik / Riga / Wernigerode
00.08.1762 Göttze, Jacob Philip / - / Bergen
01.08.1762 Völker, Christian Wilhelm / Lübeck / Arnstadt
07.08.1763 Hildebrandt, Christian Wilhel / Sønderborg / Königsberg
30.08.1763 Fenden, Friederich Christian v. / Paris / København
07.09.1763 Ebbesen, Christian / Bontzenburg / Randers
22.05.1764 Gernum, Daniel Michael / Norge / -
11.08.1764 Dischler, Johan Andreas / Flensborg / Tønning
01.11.1764 Munck, Jens / Aalborg / Aalborg
01.11.1764 Spender, Friederich Wilhelm / Christiania / Stralsund
03.05.1765 Johnson, Terchel / Bergen / -
26.06.1765 Winckler, Daniel Gottlieb / - / Danzig
01.09.1768 Nordholm, Hendrik / Frederikshald / -
07.09.1768 Wille, Engelbrecht / Aalborg / Aalborg
24.03.1769 Spiering, Jacob Heinrich / Tohrn / Lübeck
16.05.1769 Beck, Søren Pedersen / Odense / Odense
09.06.1769 Holst, Lorens Peter / Trondhjem / Trondhjem
12.08.1770 Claussen, Jacob / Tønder / Ribe

23.08.1770 Wille, Engelbrecht / Flensborg / Aalborg
29.10.1770 Helmuth, Herman Friderich / Hamburg / København
09.09.1772 Holst, Lorentz Peter / Elbing / Trondhjem
01.11.1773 Saxe, Johan Friederich / Odense / Grosze Häge
21.03.1779 Post, Jo. Benj. / Lübeck / Insterburg
08.10.1792 Kullberg, Johan / Göteborg / svensk
28.04.1794 Rey, Gideon Christ. / Münster / Berlin
09.09.1795 Sctnick, Johan Friedrich / - / Riga
24.07.1796 Pinckwitz, J.G. / Sverige / Lübeck
09.03.1802 Åkerman, Carl / Göteborg / svensk
04.09.1802 Lassen, Matthias / Flensborg / Tønder
Se tillige liste over rejsende svende anført under Helmuth.

Indbandt for det kgl. håndbibliotek 1757-66 og for Det kgl. Bibliotek; overtog A.F. Lymanns stempler. Optaget i det kgl. Skydeselskab 1754, skive nr. 2.

Altgesell 29.06.1739 og jan.kvt. 1740. Herbergsfader 1751-53, oldermand 1751-54, 24.04.1765*-17.07.1775. *Lauget havde 22.04.1765 med 13 af 18 stemmer valgt C.G.v. Fenden, men Magistraten udnævnte Helmuth.

Skifte 1777: Ejede stedet nr. 58 i Lille Kirkestræde. Boets formue var 1774 rdl., dets gæld og besværing 2671 rdl., altså et underskud på 1496 rdl.

Skifte 1803: Hendes efterladenskaber blev vurderet til 79 rdl. 3 sk. 3 børn anført: Anna Margrethe Helmuth, ugift, Bernhardine Henricke, gift med bogbindermester Lindgreen, Hermann Friderich Helmuth, bogbinder i Norge.

Larsen & Kyster gengiver stempler, som kan benyttes til identifikation af værkstedets bind.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Petri, FT 1787-1801, udskrift af skifteprotokol, skattemandtal, Larsen, Nielsen, Seidelin, Gedde, N.P. Jensen: Københavns Skydeselskabs Medlemmer, 1904, vejviser, CPN, LI.

Helmuth, H. F.

Helmuth, Hermann Friderich, født i Kbh., døbt 28.08.1746 Petri; død - - - • Søn af A.H.Helmuth (ca. 1714-1777) og Anne Cathrine Liebe (ca. 1720-1803). • Forlovet 26.11. 1777 og viet 07.08.1778 i Kbh./Holmen med Anna Elisabeth Linde, født i Friderichshald [Fredrikshald, Norge?]; død - - -. Forlovere parykmager Michael Jansen, Kannikestræde og Gram, Berentzgade[?]

Udlært af faderen A.H. Helmuth, Kbh. 14.04.1766. Ankom fra Hamburg til Kbh. 29.10.1770, svend hos A.H.Helmuth.

Indtegnet til mesterstykke 29.10.1770 og 25.07.1774: »dernæst fremstod *Monsr. Herman Friderich Helmuth* som efter at hand for 3 ¾ Aar siden haver Anmeldet sig for Lauget at vil være Mester i Lauget, og paastod med allerførste at vil forfærdige et Mesterstykke,

hvilket af Lauget blev samtykket« [men ses ikke udført]. Borgerskab 22.08.1774; borgerbrev udstedt 22.09.1775.

1775 Springgade 32
1777 Laksegade 299
1778 Kompagnistræde
1779-82 Laksegade 322
1786-89 Østergade 46
1790-92 Østergade 48
1803 Norge (ved skifte efter moderen)

Folketælling 1787 Peder Hvidtfeldtsstræde 147: Herman Frideric Helmut, 42 år, Anne Elisabeth Linde, 33 år, August Heinrich, 5 år.

Se liste over tilrejste svende under Helmuth.

Altgesell 29.10.1770, 11.05.1772 og 02.05.1774.

REF.: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, FT 1787, kirkebog Holmen, vejviser, CPN, LI.

Henrik Bogbinder se **Krampe, Henrik**

Hersted, L. N. **Udenbys mester**
Slagelse 1755-82

Hersted, Lars Nielsen, født - - - i Kbh.; begr. 23.07.1782 i Slagelse/Skt.Mikkels. • Søn af - - - • Trolovet 01.03.1758 og gift 19.06.1758 i Slagelse/Skt.Mikkels med Maria Elisabeth Fecth, født - - -; død - - -. Datter af skrædder Christoffer Andreasen Fecth og - - -. Forlovere hendes fader og Christian Kleinsmed.

Udlært af P. Lyman, Kbh. 03.07.1752. Junggesell 16.10.1752, svend hos G.J. Liebe. Ankom fra Güstrow til Kbh. 20.05.1754, svend hos Chr. Grono. Jan.kvt. 1755 idømt bøde til svendeladen for at være kommet for sent til møde.

Løste borgerskab i Slagelse 14.10.1755. Antaget som udenbys mester St.Hansdag 1770, indført ved laugssamlingen 29.10.1770, betalte kvartalspenge til 1774. Ved død tillige benævnt købmand.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:
02.05.1774 Amløeg, Wilhelm Henrich / indskrevet St.Hansdag 1770 for 5 år.

Ansøgte 30.08.1775 lauget om mod betaling at nedsætte sig kortere eller længere tid med henblik på at oprette et værksted i Kbh.

»- Maria Elisabeth, afg. Bogbinder Hersteds efterleverske i Randers, samt stiftamtmandens erklæring, hvorefter han har bevilget, at hun inden hun blev gift, i Slagelse hos sin fader skal have lært skrædder professionen, og nu skal være enke og svagelig, må med

egne hænder arbejde og forfærdige alt hvad der måtte tilbydes hende af skrædderarbejde.« 31.01.1783.

REF.: Borgerskabsregister Slagelse, kirkebog Slagelse Skt.Mikkels, CPN, LI.

Hertz, Wilh.

Hertz, Wilhelm, født 17.04.1837 i Kbh.; død 16.11.1902 i Kbh. (Mosaisk Vestre). • Søn af garvermester Emanuel Hertz (d. 08.09.1839 Kbh.) og Sophie Israel (d. 23.03.1893 Kbh.) • Gift med Helene Friedmann, født ca. 1843 i Hamburg; død 05.01.1894 i Kbh. (Mosaisk Vestre).

Ukendt lærested.

Myndig ved bevilling 28.06.1859. Borgerskab 21.07.1859 som fouteral- og æskemager. Tillige 25.10.1859 parfumeur, 29.11.1859 handel efter § 52; ændret 05.07.1864 til detailhandel, tillige 31.01.1878 auktionsholder.

1860-62 Adelgade 26
1863-65 Adelgade 16 galanteriarbejder
1866 Møntergade 16
1867 Store Strandstræde 12 papirhandler
1868-72 Badstuestræde 16
1873 Frederiksberggade 21 sb.
1874 Nørrevold 8 st.
1875 Ravnsborggade 6
1876 Lille Kirkestræde 5
1877 Admiralgade 13
1878 Studiestræde 24 husmægler
1879-80 Hyskenstræde 3 Københavns Merkantile Bureau
1881 Hyskenstræde 3 detailhandler
1883 Dannebrogsgade 20 husmægler, Københavns Merkantile Bureau
1885 Hyskenstræde 5
1887-90 Hyskenstræde 3
1892 Saxogade 3
1893 Hyskenstræde 3 bopæl Saxogade 3
1894 Hyskenstræde 6
1895 Vesterbrogade 99
1902 Dannebrogsgade 7

Folketælling 1860 Adelgade 216/26 1.sal: Wilhelm Hertz, 24 år, ugift, galanterihandler, Jørgen Carl Christian Jørgensen, 20 år, handelslærling.

Folketælling 1870 Badstuestræde 16/Brolæggerstræde 1, st.: Vilhelm Hertz, 32 år, ugift, detailhandler, Henriette Davidsen, 60 år, ugift, logerende.

Folketælling 1880 Hyskenstræde 3 baghuset, 3.sal: Wilhelm Hertz, 43 år, husmægler, Helene Hertz, 39 år, husmoder, Edmund Emanul Hertz, 5 år, Julius Peter Hertz, 4

år, Oskar Joseph Abraham Hertz, 3 år, Anna Lovise Rasmussen, 19 år, tyende, Mathilde Charlotte Wilhelmine Grønbech, 21 år, tyende.

Folketælling 1885 Hyskenstræde 5, 3.sal: Wilhelm Hertz, 48 år, husmægler, Helene Hertz, 44 år, hans kone, Edmund Emanuel Hertz, 11 år, Julius Peter Hertz, 9 år, Oskar Joseph Abraham Hertz, 8 år, Alis Lovise Amalie Hertz, 3 år.

Annoncer i Dansk Boghandler-Tidende:

31.03.1860 sælger shirting, guld, lakfernis, prespapir, pap, metalguld.
22.12.1864 punge.
29.09.1866 forgyldte bogrygge. Gentages 13.10.1866.
06.10.1866 billeder, viser m.m.
17.05.1872 ophørsudsalg.
20.12.1872 salg af viser, papir, m.m.
00.12.1873 galanterivarer, skind til bogbindere.

REF.: Borgerskabsprotokol, vejviser, FT 1840-1860-1870-1880-1885, DBhT, Margolinsky.

Hess, J. C. **Udenbys mester**

Bergen 1756-62

Hess [Hesse], Johan Christian, født i Elbingen - - -; død - - - • Søn af - - - • Gift med Luisa Hansdatter.

Ukendt lærested. Ankom fra Königsberg til Kbh. 19.08.1752, svend hos J.C. Greuel. Idømt bøde på ½ rdl. til svendeladen 09.07.1753 »weil er sich auf das Herberg hat fremd gemelt dass er wolte reisen«, og for at være kommet for sent til møde.

I Bergen forevist attest fra Königsberg 10.08.1752 og attest fra bogtrykker Kother, Bergen, 11.06.1756. Borgerskab i Bergen 25.06.1756, opsagt 21.09.1759; fornyet 29.10. 1761, opsagt 12.08.1762. Kgl. bevilling 29.04.1757 til at falholde indbundne bøger uden huset i Bergen.

Som følge af sine store tab ved branden i Bergen ansøgte Hess, som opholdt sig i København, om tilladelse til at nedsætte sig uden mesterstykke eller som frimester i København. Han havde ikke gjort mesterstykke i Bergen, da der intet laug er. Bevilliges optagelse i lauget når han uden mestersvendeår har lavet mesterstykke. Danske Kancelli, Sjællandske Tegnelser, 19.08.1757. Overstreget og i margenen betegnet *Casseret.*

-1762- Peder Madsensgang

REF.: Schjoldager, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser, 1757, kirkebog Nikolaj, CPN, LI.

Hiort, Niels

Hiort [Hiorth], Niels Peder, født i Kbh. ca. 1749; død 54 år gl., begr. 06.03.1803 i Kbh./ Vor Frue. • Søn af - - - • Gift ca. 1771 i Kbh. med Maren Pedersdatter Abildgaard,

Skidenstræde, i huset. Født - - -; død af brystsvaghed 66 år gl. 11.12.1811 i Kbh., begr. 15.11.1811 Helligånd/Ass.kgd.

Udlært af M.L. Bloch, Kbh. 04.07.1763-11.07.1768.

Myndighedsbevilling 01.02.1771. Frimester ved kgl. missiv 01.02.1771. Borgerskab 16.01.1775.

Indtegnet til mesterstykke 14.11.1774; mesterstykke godkendt og medlem af Bogbinderlauget 23.01.1775.

1772	Skidenstræde
1775-80	Skidenstræde 150-151
1782	Lille Kannikestræde 26
1784-1804	Skidenstræde 150-151
1805-07	Store Grønnegade 235
1808-11	Store Grønnegade 266 (nummerændring)

Folketælling 1787 Skidenstræde 150-151: Niels Hiort, 40 år, Maren Abelgaard, 43 år, Andreas Frederik 8 år, Mathias Jacobsen, 18 år, læredreng, Søren Jacobsen, 11 år, læredreng, Anne Elisabeth Klingenberg, 12 år, tjenestepige.

Folketælling 1801 Skidenstræde 150-151: Niels Hiort, 52 år, Maren Abildgaard, 56 år, Andreas Friderich Hiort, 21 år, volontør i Rentecammeret, Jochum Christopher Taarup, 20 år, læredreng, Johanne Berg, 17 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

17.01.1785	Benting, Peter Gerhard / indskrevet 12.04.1779 for 6 år, norsk
27.04.1789	Jacobsen, Mathias / indskrevet 03.05.1784 for 5 år, mester i Tønder 1799
16.07.1792	Jacobsen, Søren / indskrevet 17.10.1785 for 7 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1797
01.05.1797	Køhlsen, Morten Jens / indskrevet 15.10.1792 for 5 år
30.04.1798	Lohmann, Ditlev Frederik / indskrevet 21.10.1793 for 5 år fra 08.07.1793
27.04.1801	Thorup, Jochum Christopher / indskrevet 09.10.1797 for 4 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1803
26.04.1805	Moltzen, Michael Friederich / indskrevet 15.04.1799 for 6 år fra 01.04.
29.04.1811	Busch, Andreas Christian / indskrevet 19.07.1806 for 5 år fra St.Hans kvt.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

07.07.1776	Dopke, Povl Nicolai / for 7 år
17.01.1791	Bramsel, Matz / for 5 år
14.07.1810	Adamsen, Carl Ferdinand / for 5 år fra påske kvt., overgået til C. Holm, udlært 10.04.1815

TILREJSTE SVENDE:

12.05.1775	Hoppe, Johan Carl / kom fra Ängelholm / hjemsted Stralsund
25.04.1777	Schiønning, Joh. Friederich / Kristianstad / Åbo

08.09.1778	Westphal, Carl Hiob / Danzig / Leipzig
00.00.1780	Born, Johann Peter / Flensborg / Gumbinnen
13.07.1780	Segerholm, Magnus / Lund / svensk
02.09.1782	Möller, Johan Adolph / Kiel / Leipzig
07.11.1783	Gren, Adolph / Stockholm / svensk
12.07.1784	Beier, C. G. / Stettin / Halle
01.12.1785	Bech, Lauritz Børgesen / - / Aalborg
00.08.1786	Dachau, Adam / Riga / Mittau
20.09.1792	Testmann, H.G. / Riga / Riga
22.05.1799	Högander, Alex. / - / Svensk
11.10.1800	Kratz, J.M. / - / Pforzheim
04.03.1802	Lohmann, Ditlev Frederik / Århus / dansk
18.07.1803	Bremer, Conrad / - / Hannover
21.08.1805	Schurberg, J.P. / Stockholm / svensk

Svendefader 1783, 1792-94, oldermand 16.07.1792-29.09.1794.
Beskikket 29.04.1799 som tilsynsværge for skrædersvend Bonde Olaus Escheel.

Indbandt for Det kgl. Bibliotek.

Under 16 Augustio 1780 have afg. Justice-Raad Schlegel leveret følgende Bøger til Bogbinder Hiorth at indbinde:
Liste over [31] titler med anført bogbinderløn for hver. Summa 56 rdl. Blev 30te Martii betalt med 54 rdl. 2 mk.

Den 30te Martii 1781 leveret følgende Bøger at indbinde til Bogbinder Hiort:
Liste over [3] titler i E.B. Med anført bogbinderløn for hver. Blev d. 24de Julii approberet og betalt med 48 rdl. 4 mk.

Den 7de Julii 1781 leveret til Bogbinder Hiorth følgende Bøger at indbinde:
Liste over [31] titler med anført bogbinderløn for hver. Summa 64 rdl. 5 mk. Blev den 21. Sept. betalt og anviist med 64 rdl.

1781 Sept. 15de leveret til Bogbinder Hiorth:
Liste over [42] titler (114 bind) med anført bogbinderløn for hver. Summa 130 rdl. 5 mk. 8 sk. Approberet med 126 rdl. Som blev betalt ved Creditiv d. 8de Febr. 1782.
[senere lister ikke bevaret.]

Helbind fra 1780 og 1788 i Dronningens Håndbibliotek udstillet på Koldinghus 1982.

Larsen & Kyster gengiver stempler, der kan benyttes til identifikation af værkstedets bind.

REF: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Vor Frue, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1771, Kgl.Bibl. Arkiv E 39, FT 1787+1801, vejviser, Nielsen, Larsen*, Seidelin, CPN, LI.

Hiort, Peder

Hiort, Peder Andersen, født ca. 1766 i - - -; død 33 år gl. 06.03.1799 i Kbh.; begr. 10.03.1799 Nikolaj/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 14.06.1793 i Kbh./Nikolaj med Marie Elisabeth Halkiær Møller, født ca. 1778. Datter af Jens Halkiær Møller (ca. 1738-18.01.1792) og Marie Kierstine Michelsdatter Svale (ca. 1750-1799). (Gift 2. 1800 med G.H. Wardinghausen, ægteskabet opløst 1803. Gift 3. i Kbh./Trinitatis 18.08.1809 med J. Ledder.) Død 11.07.1815 i Kbh./Fødselsstiftelsen.

Udlært af M.C. Graae, Kbh. 09.07.1781-10.07.1786. Idømt bøde på 2 rdl. til fattigbøssen [dato eller årsag ikke anført, efter 1791.]

Uden borgerskab [på svigermoderens].

1793 Store Kongensgade 260
1799 Store Kongensgade 33

Kgl. Missiv 24.08.1799 Marie Elisabeth afgangne bogbindersvend Peder Hiorts efterleverske må efter hendes moders død fortsætte bogbinder-professionen med lige rettighed som laugsmester. Se Elisabeth Møller.

Altgesell 21.10.1793 og 10.07.1797.

REF.: Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1799, kirkebog Nikolaj, CPN, LI.

Hofbogbindere

Ansatte ved hofstaben med henblik på indbindinger til brug for kongen og det kongelige håndbibliotek. De stod uden for lauget og var fritaget for de pligter, der fulgte med borgerskab.

Vejledende liste, navne og årstal anført med nogen usikkerhed.

Poulsen, Niels	1546-59	
Mads bogbinder	1551-56	
Krampe, Hans	1559-62	
Junge, Hans	1580-1619	tillige universitetsbogbinder
Nielsen, Christian	1616-	
Sartor, Salomon	1622-44	
Lamprecht, Martin	1664-	
Lamprecht, Wolfgang	1673-91	
Schøn, Gottlieb	1688-	
Fenden, Martinus v.	1712-	
Lymann, Peder	1738-54	
Fenninger, Ludvig	1742-46	
Helmuth, August	1756-66	
Lymann, Andreas	1757-	
Liebe, Georg Julius	1746-78	

Wilhelmi, Johan Tobias	1785-98
Liebe, Isach	1798-
Bergmann, Carl Friederich	1802-
Brænning, Ludvig Jensen	1819-
Falck, Andreas Christian	1844-
Ursin, Jørgen Wilhelm	1855
Petersen, Carl	1879-91
Carl Petersens Enke	1891-1982

I Rentemesterregnskaberne anføres flere udgifter til bogbindere uden navns nævnelse:

1548-49	Giffuet for bøger, och bogebinder for arbeyde, 6 mk. 6 sk. 2 alb., 11½ daler.
29.03.1554	Item torssdagenn nest epther poske antwordett Christopher Møller att giffue en bogebinder for 7 regiister, hannd haffde bundett, som ere komne wdj Tydske Candzelerij, 3 dl. 1 mk.
06.12.1554	Item Stj. Nicolauj dag antwordett Christoffer Møller att giffue en bogefører wdj Nyborg for bøger, och bogebinnder for arbeyde, epther hans sedels lydelse, 6½ dl. 2 sk.
16.11.1557	Thend 16. nouembris antwordet mester Hans Golt Smed till att giuffe en bogbindere for bøger, som handt haffde bundet for K.M., beløff 4 mk. 2 sk.
24.01.1558	Thend 24. januarij antwordet Anthoius Hanisk att bethale eth register met, han haffde ladet binde till Cantzeleriitt, 1 dl.
31.01.1558	Thendtt 31. januarij antwordet bogbindere att kiøbe traad, snorer fore, epther mester Hans Golt Smeds beffalling, 2 dl.
27.02.1558	Thend 27. februarij antwordet mester Hans Golt Smedt att betale 2 bøger reall papiire met till bogebinderen, 12 sk.
05.08.1558	Thend 5. augustj antwordet mester Hans Goltsmedt, som hand gaff Baltzer Boge Fører for 4 busell [4 skæpper à 36 liter] swine schindt, som han haffde bestillet till K.M. bøger, 10 dl.
02.11.1558	Same tiid giffuet en bogfører wdj Kolding for 3 bøger papiire, och for hand bandt thenum till eth register till K.M.s behoff, 12 sk.

REF.: CPN, LI, Rentemesterregnskaber.

Hoffmann, H. N.

Hoffmann, Henrik Nicolai, født 25.06.1833 i Kbh./Trinitatis; død 74 år gl.på Kommunehospirtalet 12.09.1907 i Kbh., begr. 17.09.1907 Helligånd/St. Paul/Frb.kgd. • Søn af kobbersmedemester Hans Christian Hoffmann og Marie Cecilie Hansen. Udgået af Det kgl. Vajsenhus 1849. • Ugift. • Husførelsen ledet af søsteren Emma Christine Hoffmann, født i Kbh. 06.07.1838, død 87 år gl. af senilitas på St. Josephs Hospital 07.10. 1925 i Kbh., begr. 14.10.1925 Johs./Frb.kgd.

Udlært af J.C. Rasch, Kbh. 15.10.1849-09.05.1854. Ved Folketælling 1850 læredreng hos samme, Gråbrødretorv 109.

Indtegnet til mesterår 20.10.1855, udført hos C.J.F. Rasch. Ved opvisning for Lauget 27.05.1856 blev folien antaget med 14 stemmer mod 1, kvarten antaget med 15 stemmer, oktaven blev kasseret med 9 stemmer mod 6. Denne blev omgjort og hele mesterstykket antaget 23.08.1856 af Lauget og Kunstacademiet. Refereret i Laugsprotokollen 03.11.1856. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1855 med 5 rdl. for stemplerne. Forevist mesterstykke, antaget af Magistraten 02.10.1856. Medlem af Bogbinderlauget 01.04.1859. Borgerskab 07.04.1859.

Tegningen til mesterstykket angiveligt af L.A. Winstrup, men anses stærkt påvirket af Hetsch, hos hvem Winstrup var elev. Mesterstykkets foliant (og oktav), skænket af søsteren Emma Hoffmann dec. 1909 til Fagskolen for Boghaandværk, nu på Kunstindustrimuseet og var udstillet på Forening for Boghaandværks udstilling 1958 og på museets Hetsch-udstilling 1988.

1859Tillæg Kompagnistræde 59
1860-1904 Kompagnistræde 3 (nummerændring)

Folketælling 1860 Kompagnistræde 59, nyt nr. 3: Marie Cecilie Hoffmann, 52 år, enke, håndarbejde, Henrik Nicolai Hoffmann, 36 år, ugift, bogb.mester, Emma Christine Hoffmann, 22 år, ugift, håndarbejde, Ida Olivia Hall, 24 år, håndarbejde.

Folketælling 1870 Kompagnistræde 3, 2.sal: Marie Cecilie Hoffmann, 62 år, enke, husmoder, Henrik Nicolai Hoffmann, 36 år, ugift, bogb.mester, Emma Christine Hoffmann, 31 ugift, datter.

Folketælling 1880 Kompagnistræde 3: Henrik Nicolai Hoffmann, 46 år, ugift, bogb.mester, Emma Christine Hoffmann, 41 år, ugift, kortkolorering.

Folketælling 1885 Kompagnistræde 3, 2.sal: Henrik Nicolai Hoffmann, 52 år, ugift, bogb.mester, Emma Christine Hoffmann, 47 år, ugift, håndarbejde.

Folketælling 1901 Kompagnistræde 3, 2.sal: Henrik Nicolai Hoffmann, 25.06.1833, graver ved St. Pauls kirke, bogbinder, Emma Christine Hoffmann, 06.07.1838, søster til lejeren, husbestyrer, nyder alderdomsunderst.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

1881 Jepsen, Frederik

Søsteren oprettede 1926 legat for »værdige og trængende kvinder, der har gået i Vajsenhusets skole.«

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis, Dødeblade, vejviser, FT 1850-1860-1870-1880-1885-1901, KDH, DPG (portr.), Ottesen, FF 1958-59, Haugsted*, CPN, LI.

Holm, Conradt

Holm, Christian Conradt, født i Haderslev ca. 1779; død af alderdom og hjertesygdom 70 år gl. 16.03.1849 i Kbh.; begr. 22.03.1849 Helligånd/Ass.kgd. Laugets udgift påske

kvt. 1849 ved begravelsen 2 rdl. • Søn af - - - • Gift 17.05.1805 i Kbh./Petri med Elisabeth Christina Martensen, datter af P.O. Berg og Maren Odevald Hyllebrandt; enke efter Søren Martensen, forlovere J.C. Berg og J. Bandelow. (Gift 1. 21.06.1798 i Kbh./Helligånd med Søren Martensen (ca. 1772-03.07.1801)). Født ca. 1766 i Kbh., død af alderdomssvaghed 80 år gl.19.05.1846 i Kbh.; begr. 24.05.1846 Helligånd. • Se slægtstavle ved **P.O. Berg**.

Antagelig udlært i Sønderjylland. Ved Folketælling 1801 svend hos J.G. Meyer, Vestergade 33, Odense. Ankom fra Odense til Kbh. 17.01.1802, svend hos A. Claussen.

Borgerskab 17.04.1805. Mesterstykke forevist Magistraten og for godt befundet og medlem af Bogbinderlauget 06.05.1805. Indskrevet som corporal ved Borgerligt Infanterie, Frimands Stads-Compagnie. Overtog ved ægteskab med enken Søren Martensens værksted.

1805-07	Skindergade 35
1808-09	Skindergade 30
1810-11	hjørnet af Skoubogade og Skindergade 28
1812-49	Skoubogade 28
1849Tillæg	død

Folketælling 1840 Skindergade 28 st.: Conrad Holm, 62 år, bogb.mester, Elisebeth Christine Berg, 74 år, hans kone, Herman Lauritzen, 24 år, bogb.svend, Friederich Rosenstand, 20 år, lærling, Andreas Müller, 15 år, lærling, Johana Cathrine Rose, 36 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Skindergade 28 st.: Conrad Holm, 67 år, f. i Haderslev, bogb.-mester, Elisabeth Christina Holm, 79 år, Kbh., Hermann Lauritzen, 27 år, Kbh., bogb.-svend, Andres Møller, 21 år, Kbh., bogb.svend, Vagner Mulvad, 18 år, Kbh., lærling, Gustav Sahlgreen, 16 år, Kbh., lærling, Marie Andersen, 51 år, Fyen, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

14.07.1810	Hjordhøj, Arnoldus [Andreas] Christian / indskrevet 21.10.1805 for 5 år fra Mich.kvt., mester i Kbh. efter 1860?
10.04.1815	Adamsen, Carl Ferdinand / overgået fra mad. [N.] Hiort
10.07.1815	Møller, Emanuel Ferdinand [Frederik] / indskrevet 15.10.1810 for 5 år fra St.Hans kvt., frimester i Kbh. 1819
14.07.1817	Clausen, Thestrup August Weidemann / indskrevet 22.01.1816 i forbundt 1½ år fra nytår, mester i Kbh. 1822
09.07.1821	Tranum, Poul Christian August / indskrevet 13.01.1817 for 5 år, mester i Ringsted 1846
14.01.1822	Fischer, Johannes Mortensen / indskrevet 13.01.1817 for 5 år fra nytår, mesterstykke godkendt i Kbh. 1833; død 1839
17.01.1825	Almind, Jens Christian / indskrevet 17.01.1820 for 5 år fra 01.10.1819
30.01.1826	Jacobsen, Mathias / indskrevet 19.01.1824 i forbundt i 2 år fra nytår
10.07.1826	Bentzen, Carl Frederik

11.01.1830 Olsen, Frederik / indskrevet 18.07.1825 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1834
23.01.1832 Kongersleff, Peter / indskrevet 09.07.1827 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1841
20.01.1834 Rheinlænder, Emilius Julius / indskrevet 18.07.1829 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Haderslev 1836
15.07.1837 Lauritzen, Lorens Herman / indskrevet 09.07.1832 for 5 år fra St.Hans kvt.
13.07.1839 Petersen, Johan Lauritz / indskrevet 19.01.1835 for 5 år fra St.Hans kvt. 1834
04.04.1842 Rosenstand, Frederich Johan / indskrevet 15.07.1837 for 5 år fra St.Hans kvt.
2.04.1844 Møller, Andreas Wilhelm / indskrevet 13.07.1839 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1853

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

03.10.1842 Mulvad, Verner Benzen Julius / for 5 år fra påske kvt., udlært af J.L. Rasmussen 19.04.1847
30.09.1844 Sahlgreen, Gustav Harald Lauritz / for 5 år fra påske kvt., udlært af [H?] P. Petersen 30.04.1849
19.04.1847 Ørnstrup, Johan Frederick Olsen / for 5 år fra Mich.kvt.

TILREJSTE SVENDE:

05.12.1805 Ursin, Peter / hjemsted København
20.05.1807 Capel, G. / Bergen
14.07.1810 Hjorhøy, Arnoldus Christian / dansk
04.05.1815 Milo, Jacob Frederich / Odense
9.02.1819 Klopp, Johann Georg / Hamburg
22.06.1821 Martens, O.G.T. / Kiel
07.10.1838 Milo, Hans Christian Andreas / Odense

Oldgesel 12.07.1802, bisidder 07.07.1812-23.07.1814, oldermand 23.07.1814-15.07.1816.

Priskurant ca. 1813 i Det kgl. Biblioteks arkiv (Journalsager, Ældre række nr. 1546)
Priiscourandt efter Rigsbankdaler

Franskbind		Vælskbind	Papbind
Folio	3 - 4 Rd.	2 Rd. 3 Mk.	Folio 1 Rd.
Qvarto			
Stor Qvart	1 Rd. 1 Sk.	4 Mk. 8 Sk.	Qvarto 2 Mk.
Almindelig	1 Rd.	4 Mk.	2 Mk.
Octavo			
stor Octavo	4 Mk. 8 Sk.	2 Mk. 8 Sk.	Octavo 1 Mk. 4 Sk.
Almindelig	3 Mk. 8 Sk.	2 Mk.	1 Mk.
Hefting			
Qvarto	1 Mk. 8 Sk.		

Octavo - 8 - 12 Sk.

C. Holm
[udateret] Bogbinder

REF.: Borgerskabsprotokol+Bilag: Exerceerbeviis fra Stadshauptmandskabet i Kiöbenhavn 17.04.1805, Begr.Prot.Kbh., Kgl.Bibl.Arkiv., Skattemandtal, Kopulationsafgift, kirkebog Petri-Helligånd, FT 1840+1845, vejviser, Nielsen, CPN, LI.

Holm, Halvor
Christiania 1795-1801

Holm, Halvor Svenningsen, født ca. 1769 i - - -; død af brystsyge 57 år gl. på Alm. Hospital 07.04.1826 i Kbh.; begr. 12.04.1826 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af - - -

Ukendt lærested. Borgerskab i Christiania 14.07.1795; sidst nævnt 1801. Stod i forbundt hos A. Nagel, Kbh. 19.10.1807-10.10.1808. Ankom (u.dato) 1810 til Kbh.

REF.: Begr.Prot.Kbh., CPN, LI, Schjoldager.

Holm, J. Chr.

Holm, Johan Christian, født 12.02.1815 i Hillerød; død af meningitis 63 år gl. 26.01. 1879 på Alm. Hospital i Kbh., begr. 02.02.1879 Garnison/Ass.kgd. • Søn af kontorist Johan Holm og Dorthe Kirstine Møller. Udgået af Det kgl. Vajsenhus 1830. • Ugift.

Udlært af N.C. Møller, Kbh. 21.01.1833-19.01.1835. Ved Folketælling 1840 og 1845 svend hos N.C. Møller, Gråbrødre torv 97 st.

Indtegnet til mesterstykke 30.09.1844. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget og borgerskab 24.05.1845. Mesterstykke antaget som godt og forsvarligt af Lauget og det Kongelige academi for de skjønne Kunster 01.07.1845. Refereret i Laugsprotokol 07.10.1845. Anført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1844 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerligt Infanteri.

1846-47	Store Grønnegade 285
1848-51	Landemærket 164
1852	Holmensgade 140
1853-55	Vimmelskaftet 19
1856-58	Landemærket 170
1858Tillæg	Lille Kannikestræde 38-39
1859	Lille Kannikestræde 38-41
1860-61	Lille Kannikestræde 5 (nummerændring)
1862-65	Springgade 32
1866-67	Gammel Mønt 14
1868	Springgade

Folketælling 1850 Landemærket 164, 1.sal: Johan Christian Holm, 34 år, ugift, bogb.-mester, Skule Waldemar Jensen, 17 år, bogb.lærling, Sophie Magdalene Smith født Berg, 53 enke, håndarbejde, Hansine Wilhelmine Aahs født Smith, 27 år, enke, håndarbejde.

Folketælling 1855 Vimmelskaftet 19, baghuset, 3.sal: Johan Holm, 38 år, ugift, bogbinder, Karen Jacobsen, 36 år, ugift, tjenestepige.

Folketælling 1860 Lille Kannikestræde 5: Johan Christian Holm, 44½ år, ugift, bogb.mester.

INDSKREVET LÆREDRENG:

17.04.1848 Skulhe, Waldemar Jensen / for 5 år fra påske kvt. 1847

Modtog fra 01.01.1877 støtte fra Lauget på 2 kr. pr. måned, ved begravelsen opført Laugets regnskab for påske kvt. 1879 med udgift kr. 40.

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, fraktur, 3 linier: J. C. Holm, / Bogbinder, / store Grønnegade 285, i Stuen. på indersiden af bageste forsatsblad øverst til højre.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Hillerød-Garnison, FT 1840-1845-1850-1855-1860, Nielsen, Ottesen, vejviser, CPN, LI.

Holm, J. S.

Holm, Jens Severin, født i Kbh. 08.08.1807; død 56 år gl. af catharrhus suffocationis 23.12.1863 i Kbh., begr. 29.12.1863 Holmen/Ass.kgd. • Søn af sejl-, flag- og kompasmager Peter Holm (09.02.1764-13.02.1812) og Mosina Sophie Lustrup • Gift 05.12.1852 i Kbh./Trinitatis med Caroline Kirstine Rasmussen, 30 1/4 år, Klareboderne 2. Forlovere købmand Ch. V. Ahrentzen, Store Hedinge og kontorist C. Gramkow. Født ca. 1822 i - - -; død af tæring 36 år gl. 29.04.1859 i Kbh.; begr. 06.05.1859 Holmen.

Udlært af J.C. Berg, Kbh. 07.07.1823-07.07.1828.

Indtegnet til mesterstykke 19.01.1835, antaget af Lauget og det Kongl. Kunstacademi 06.07.1835. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget laugsmester, borgerskab 23.05.1835. Borgerligt Infanteri.

1836	Nyhavn v.S. 24
1837-38	Sværtegade 172
1839-49	Store Strandstræde 107
1849Til.-54	Dybensgade 171
1854Til.-57	Holmensgade 140
1858-59	Lille Kongensgade 64, hjørnet af Integade
1860-64	Hummergade 19

Folketælling 1840 Store Strandstræde 107 st.: Jens Severin Holm, 35 år, ugift, bogb.-mester, Andreas Georg Frederich Eduard Bryde, 18 år, i lære.

Folketælling 1845 Store Strandstræde 107 st.: Jens Severin Holm, ugift, bogb.-mester.

Folketælling 1850 Dybensgade 171 st.: Jens Severin Holm, 43 år, ugift, bogbinder, bosiddende og holder sig selv med disk og dug.

Folketælling 1855 Holmensgade 140: Jens Severin Holm, 48 år, bogb.mester, Caroline Rasmussen, 33 år, hans kone, Camilla 2 år, Johannes Kehlet, 42 år, ugift, [utydelig tekst], Matilde Rasmussen, 30 år, ugift, hans husholderske, Christian Franck, 18 år, hørkræmmersvend, Harald Kehlet, 8 år Kehlets [utydelig tekst].

Folketælling 1860 Hummergade 242, nyt nr. 19, 3.sal: Jens Sewerin Holm, 53 år, enkemand, bogb.mester, Christiane Holm, 5 år.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

04.04.1842	Frørup, Jens Frederich / overgået fra F. Olsen
03.10.1842	Bryde, Georg Frederich Andreas Eduard / indtegnet 15.07.1837 for 5 år fra St.Hans
19.04.1847	Petersen, Anton Enevold / indtegnet 24.04.1843 for 5 år fra påske kvt. 1842

INDSKREVET LÆREDRENG:

18.04.1846	Monrath, Gudmund / for 5 år fra påske kvt. 1845, slettet; overgået til P.J. Hyltoft.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Kopulationsafgift, kirkebog Trinitatis-Holmen, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860, Hauch-Fausbøll, CPN, LI.

Holm, P. P.

Holm, Peder Pedersen, født 15.06.1805 i Kbh./Trinitatis; død - - - • Søn af ligkassebud Peder Pedersen Holm og Apelone - - - • Gift 12.04.1833 i Kbh./Trinitatis med Sophie Magdalene Holbeck, 23 år, Borgergade 109. Forlovere snedkermester L.G. Lohmann, Springgade 31 og sadelmagermester J.C. Holbeck, Gothersgade 334.

Udlært af Jonathan Lerche, Kbh. 18.01.1819-12.07.1824. Søgte forgæves arbejde i Odense 09.08.1824, rejste derpå til udlandet i 6 år og 8 mdr., ankom 03.03.1811 til Odense, ankom 11.03.1831 til Kbh., svend hos J. Lerche; ankom 23.01.1832 til Kbh., ankom 28.10.1838 til Odense, ankom 03.05.1846 til Odense, svend hos Milo, ankom 25.01.1848 til Odense, fik dobbelt geschenk, modtog geschenk i Kbh. 17.03.1848, ankom til Odense 03.02.1853, ankom til Odense 09.07.1853.

Indtegnet til mesterstykke okt. 1832. Foreviste mesterstykke og vandt borgerskab som laugsmester 13.10.1832. Mesterstykke antaget af Lauget og det Kongel. Kunstacademi 08.07.1833.

1833	Borgergade 109
1834-35	Skindergade 43
1836	Skindergade 46
1837	Klosterstræde 71 og 72
1838	Springgade 28
1840	Kaninlængen 82

Rejste senere som svend.

INDTEGNET LÆREDRENG:

08.07.1833 Petersen, Carl Ludvig / for 5 år fra St.Hans kvt., overgået 19.01.1835 til P.J. Hyltoft, udlært 19.01.1839, mester i Kbh. 1843

REF.: Borgerskabsprotokol, Kopulationsafgift, kirkebog Trinitatis, vejviser, CPN, LI.

Holst, Chr. **Udenbys mester**

Horsens 1806-38

Holst, Christian, født ca. 1783 i Kbh.; død af alderdomssvækkelse 88 år gl. 20.05.1871, begr. 26.05.1871 i Skanderborg. • Søn af - - - • Gift 1. 03.10.1806 i Horsens/Vor Frelser ved kongebrev med Martine Margrethe Kaalund, døbt 16.11.1769 i Kattrup; død 49 år gl. 19.04.1818 i Horsens, begr. 27.04.1818 Vor Frelser. Enke efter Christian Frydensberg. Datter af præst i Kattrup Hans Vilhelm Lauritsen Kaalund og Christiane Barbara Biering. • Trolovede 14.09.1827 i Randers/Skt. Morten, gift 2. 06.10.1827 i Randers Hospitalskirke med Martine Margrethe Mønster, født 28.03.1803 i Randers/Skt.Morten; død - - -. Datter af Jens Mønster og Charlotte Louise Nissen. Forlovere C.O. Andresen og Se slægtstavle ved **Zimmermann**.

Udlært af C.J. Westphal, Kbh., 01.07.1798-17.01.1803. Ved Folketælling 1801 lærling hos samme, Kronprinsensgade 11 F. Ankom til Kbh. 16.06.1804, svend hos J.G. Lappé. Idømt bøde på 1 rdl. til svendeladen 16.07.1804 »for at have forsømt at melde mig hos Hr. Oldermanden, og ej vilde tage Arbeide hos den Mester, der havde meldt sig.«

»Mødte på Raadstuen i Horsens 6.10.1806, beviste han var mester af Kbh.s Laug 7.8.1806, samt ansat ved Horsens borgerl. Jægercorps, fik Borgerskab som Boghandler og Bogbinder.« Overtog Chr. Frydensbergs værksted ved ægteskab med enken. Kommissionær for den Jessenske Boghandel i Århus. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 07.08.1806, betalt kvartalspenge til 1809.

Søndergade 129
-1834- Kippervig 242
-1840- udenfor Kattesunds port
-1845- Kattesundsgade 510
-1850- Torvet 242

Boghandel overtaget 26.01.1838 af nevøen Carl Holm. [Dolleris]

Folketælling 1834 Kippervig 242: Christian Holst, 50 år, bogbinder, Martine M. Mynster, 31 år, hans kone, Jens Chr. Holst, 6 år, Charlotte Louise Holst, 4 år, Carl Anthon Holst, 2 år, Hans Peter Andresen, 13 år, plejesøn, Jacob Frederik Ingerslev, 14 år, skolediscipel, Elise Marie Mynster, 25 år, husjomfru, Ellen Sørensdatter, 26 år, tjenestepige.

Folketælling 1840 udenfor Kattesunds port: Christian Holst, 56 år, kaptajn ved Brandkorpset, bogbinder, boghandler, Martine Margrethe Holst, 37 år, hans kone, Lauritz Christian Holst, 12 år, Charlotte Louise Holst, 10 år, Carl Vilhelm Holst, 8 år,

Margrethe Sørensdatter, 30 år, tjenestepige, Christian Holm, 26 år, ugift, sproglærer, musik-informator.

Folketælling 1845 Kattesundgade 510: C. Holst, 62 år, brandcpt., bogbinder, Margrethe, 42 år, hans kone, Christiane, 17 år, Carl, 13 år, Hedevig, 15 år, Johan Frederik, 32 år, musiklærer, Magnussen, 16 år, hans discippel, Gjesten, 21 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Torvet 242: Christian Holst, 67 år, kaptajn, bogbinder, Martine Margrethe Mønster, 47 år, dennes frue, Hedevig Margrethe Holst, 20 år, Johan Fred. Holm, 37 år, musiklærer, Johan Paludan, 16 år, skolediscipel, Otto Fred. Paludan, 14 år, skolediscipel, Kirstine Jensdatter, 27 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Skanderborg, Adelgade 125, 1.sal: Christian Holst, 77 år, partikulier, Martine Margrethe (Holst), 57 år, hans kone, Hedevig Margrethe Charlotte Louise Holst, 29 år, holder skole, Emma Emilie Hansted, 15 år, tjenestepige.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

20.04.1809 Lund, Johan Ludvig / indskrevet 15.10.1804 hos Mad. Frydensberg

INDTEGNET LÆREDRENG:

17.07.1809 Prip, Niels Jacob / for 8 år fra St.Hans

REF.: Borgerskabsprotokol Horsens, kirkebog Horsens Vor Frelser-Kattrup-Skanderborg-Randers Skt.Morten, FT 1834-1840-1845-1850-1860, Wiberg, CPN, LI, Erhvervshistorisk årbog 1961-62 (Lauridsen).

Holst, Chr. P.

Holst, Christian Michael Perfectum [Perpetum, ved dåben Perpetua], født i Kbh./Helligånd 07.03.1820; død 28.05.1886 i Kbh., begr. 03.06.1886 Matthæus/Frue Ass.kgd. • Søn af Søren Holst (ca. 1780-1844) og Andrea Christence Graae (ca. 1785-1865). • Se slægtstavle ved **Graae**. • Gift 28.07.1847 i Kbh./Holmen med Rebecca Charlotte Christensen, 26 ¼ år, Lille Kongensgade 54. Forlovere: palæforvalter ved Amalienborg C.F. Møller og fuldmægtig i Danske Kancelli M.D. Krieger, Skoubogade, hj. af Skindergade. Ved Folketælling 1845 25 år, handelsjomfru i kniplingshandel, Østergade 49.

Udlært af faderen Søren Holst, Kbh., 27.01.1840. Arbejdede januar kvt. 1842 hos J. Milo i Odense. Ved Folketælling 1845 svend hos moderen, Vandkunsten 177, 3.

Indtegnet til mesterstykke 12.04.1845. Forfærdiget mesterstykket efter anordningen, bedømt af Lauget 22.12.1845, men kasseret med 12 stemmer mod 4. Refereret i Laugsprotokollen 18.04.1846. Omgjort, opvist 01.10.1846. Folien og kvarten antaget med 20 stemmer, oktaven med 16 stemmer mod 4, antaget af det Kongl. Academi for de skjønne Kunster. Refereret i Laugsprotokollen 12.10.1846. Anført i Laugets regnskabsprotokol for påske kvt. 1845 med 5 rdl. for stemplerne, og igen Mich.kvt. 1846 5 rdl., udgift Mich.kvt. 1846 for opvisningen 1 rdl. 1 mk. 8 sk. Forevist mesterstykke, antaget af Magistraten, laugsmester, borgerskab 14.11.1846. Indskrevet ved Livjægerkorpset.

1847 Vestergade 47
1848-49 Møntergade 144

1850-53 Gothersgade 116
1854-55 Skoubogade 104
1856-59 Badstuestræde 123
1860-61 Badstuestræde 16 (nummerændring)
1862-68 Store Kannikestræde 6
1869-77 Skindergade 33
1878-82 Krystalgade 13
1880-89 Vesterbrogade 75

Folketælling 1850 Gothersgade 116, 2.sal: Christian Michael Perpetua Holst, 30 år, bogb.mester, Rebekka Charlotte født Christensen, 29 år, hans kone, Andreas Poul Sadolin Holst, 3 år, udøbt barn 1 måned, Andrea Christense Holst født Graae, enke, i huset hos sine slægtninge, Sophie Frederikke Christensen, 25 år, ugift, i huset hos sine slægtninge, Edvard Johan Ehlert, 20 år, læredreng, Jensine Petersen, 24 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Skoubogade 104, 2.sal: Christian Michael Perpetum Holst, 35 år, Rebekka Charlotte Holst, 34 år, Andreas Poul Sadolin Holst 8 år, Michael Søren Holst 6 år, Helga Paulline Holst 4 år, Wilhelmine Catrine Marie Holst 2 år, Wilhelmine Goftredine Rasmussen, 22 år, tjenestepige, Wilhelmine Jensine Jacobsen, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Badstuestræde 123/16: Christian Holst, 39 år, Rebekka Holst, 38 år, Christine Christensen, 28 år, ugift, hustruens søster, Andreas 12 år, Michel 10 år, Helga 8 år, Wilhelmine 6 år, Maria 4 år, Christen 2 år, Christopher ½ år.

Folketælling 1870 Skindergade 33, 2.sal: Christian Michael Perpetua Holst, 49 år, bogb.mester, Rebekka Charlotte Holst, 48 år, husmoder, Andreas Poul Sadolin Holst, 22 år, bogb.svend, Michael Søren Holst, 20 år, examineret pharmasie, Helga Vilhelmine Martine Holst, 18 år, Maria Rebekka Holst, 14 år, Oluf Søren Laurits Holst, 12 år, Christian Christensen Holst, 10 år, Dorthea Sophie Olsen, 25 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Vesterbrogade 75, forhus, 3.sal: Christian Michael Holst, 64 år, bogb.mester, Rebekka Charlotte Holst, 63 år, Vilhelmine Catharine Holst, 30 år, Christian Christensen Holst, 25 år, bogb.svend.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

26.10.1850 Ehlert, Johan Eduard / indskrevet 07.10.1845 for 5 år fra Mich.kvt. hos mad. Holst
01.11.1862 Jensen, Peter Anton Hansen / indskrevet 14.11.1857 for 5 år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1869, f. 26.09.1843 Kbh.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Holmen-Helligånd, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1885, vejviser, CPN, LI.

Holst, E. S.

Holst, Edvard Severin, født 01.02.1816 i Kbh./Trinitatis; død af vattersot 29 år gl. 26.02. 1845 i Kbh.; begr. 15.03.1845 Helligånd. • Søn af lejetjener, senere værtshusholder Ferdinand Holst og Marie Kirstine Blomster. • Gift 16.05.1838 i Kbh./Trinitatis med Vilhelmine Marie Hansen, 23 år, Blegdammen 93. Forlovere strømpefabrikant H. Hansen,

Blegdammen 93 og skomager H.C. Lind, Klædeboderne 2. Født 13.01.1815 i Roskilde/ Domsogn; død - - -. Datter af skomagermester Hans Hansen og Ellen Cathrine Melander.

Ukendt lærested. Ved Folketælling 1834 parykmagersvend, 19 år , boende hos forældrene, Borgergade 186 kld.

Borgerskab som foderalmager 16.10.1841.

1838	Borgergade 186
1839-41	Store Grønnegade 264
1842-43	Borgergade 186
1844-45	Store Grønnegade 283
1846-52	samme adr., fouteralmagerenke V. M. Holst

Folketælling 1840 Store Grønnegade 264, 1.sal: Edvard Severin Holst, 25 år, fouteralmagermester, Wilhelmine Hansen, 26 år, hans kone.

Folketælling 1845 Store Grønnegade 283 st.h.: Edvard Severin Holst, 29 år, fouteralmager, Wilhelmine Hansen, 31 år, hans kone, Carl Wilhelm Holst, 5 år, udøbt barn, 1 år.

Folketælling 1850 Store Grønnegade 283 st.: Alexander Mathias Günther, 36 år, ugift, kammagermester, Wilhelmine Marie Hansen, 35 år, enke, lever af fouteralarbeide, Carl Wilhelm Holst, 10 år, Edvard Severin Holst, 6 år, Alexander Georg Günther, 2 år, Constanse Dorothea Rasmussen, 18 år, tjenestepige.

REF.: Borgerskabsprotokol, kopulationsprotokol, kirkebog Trinitatis-Helligånd- Roskilde domsogn, FT 1834-1840-1845-1850, vejviser.

Holst, Jørgen

Holst, Jørgen Jørgensen [Jürgen Jürgensen], født i Tyskland? død 18.12.1663 i Kbh. • Gift 1. med Else Lerche, død marts 1654. • Gift 2. sept. 1657? med Sidsel Andersdatter, død maj 1673.

Nævnes som forfatter og boghandler 1630; mester ved Bogbinderlaugets stiftelse 09.11.1646.

1630-	bogfører i København
06.05.1635-58	stade i kapel i Frue Kirke, overtaget efter Henrik Waldkirchs enke
ca. 1640-28.01.1663	Klædeboderne kvt., Skindergade 11
18.04.1640-før 1668	tillige Skindergade 16

Hovedskat 1645 Jørgen Holst self 5 holder sig under academiet. Grundtaxt 1661 Johan Holdst Boghandler 300 rdl. Jørgen Holsts wonning 100 rdl.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

17.12.1648	Biegaard, Peter
24.04.1653	Anthonisen, Lorentz / indtegnet 21.01.1650

INDSKREVNE LÆREDRENGE:
Fastelavns mandag 1648 Andersen, Christian / død
Fastelavn 1651 Knuds, Niels [fra Christiania] / bortløben
29.09.1652 Nielsen, Niels [fra Ribe]
07.10.1661 Holst, Herman / søn

Antaget som universitetsbogbinder 30.06.1642 efter Oluf Gregersen, kaldsbrev 05.09.1642. [Overtaget 30.03.1664 af Jacob Petersen.] Kongens bogbinder til sin død. Forlægger (bl.a. sammen med J. Moltke for Simon Paullis Flora Danica 1648 med privilegium i 12 år), boghandler, bladudgiver, auktionsholder [første danske bogauktion 1661].

Sophie Brahes regnskabsbog:
1633 Betalt Jørgenn bogfører for landtaffler 26 rdl. 2 ort 16 sk.
1634 Jørgen Hollst bogfører 10 rdl.
1635 Betalt Jørgenn bogfører i Kiøbenhaffn effter zeddells liudellsse 7 rdl. 3 ort 18 sk.
1640 Betalt Jørgen Holst bogefører effter hans registers lydelsse for bøger 32 rdl.

Forfatter af 6 skrifter:
Triumphvs nuptialis Danicus, Das ist: Eygentliche vnd warhafftige Beschreibung des Hoch-Fürstlichen Beylagers, Des Durchläuchtigsten, Hochgebohrnen Fürsten und Herrn, Herrn Christiani des Fünfften zu Dennemarcken, Norwegen, der Wenden und Gothen erwehlten Printzen, etc. Mit Der Duchläuchtigen, Hochgebohrnen Fürstin vnd Fräulein Magdalena Sibylla, Gebohrner Hertzogin zu Sachsen, Gülich, Cleve vnd Berge, etc. Mehren theils ausz eigner auffmerckung, theils auch, was von andern, so Persöhnlich dabey gewesen, observiret, Doch alles mit sonderem fleisz zusammen gebracht, vnd in druck gegeben. 1635. - Uffs newe widerumb auffgelegt und vormehret. 1648.

Regiæ Nuptiæ, eller Kort Beskriffuelse om huis sig vdi Stormectige oc Høybaarne Førstis oc Herris H. Christian den V Danmarckis oc Norgis, etc. Vdvalde Printz, oc Høybaarne Førstinde oc Frøicken Magdalenæ Sibyllæ Fød Hertuginde aff Saxen, deris Brøllups Fest er tildraget. 1637.

Æsopi Leffnet oc Fabeler: Tilsammenskreffven førstpaa græske Sprock transfererit paa ny oc nu igen af grædsk oc fransøske Sprock paa Danske offversæt. 1646.
Regium Danicæ icones. 1646.

Oeconomia nova paa Danske og med andre hosføyede Tractater. 1649.

Iszlandske oc Ferøesche Hylding, Befattet udi: En kort Historiske Narration, Hvorledis Kongl. Mayt. Konning Frederich den Tredie, ved sine djd Afferdigde Commissarier, lod tage Huldskab oc Troskabs Eed af Indbyggerne, paa forbemeldte Insuler. 1650.

Bekostede 1643 nyt optryk af Frederik II's 25 trosartikler.

Laugets første oldermand 1646-48, laugets repræsentant ved hyldningen af Frederik III 27.06.1648.

Som udgivere af blade og flyveskrifter indklages bogførerne Jørgen Holst, Joachim

Moltke og bogtrykker Melchior Martzan flere gange i foråret 1644 for Konsistoriet for at trykke »urimelige og løgnagtigt Nyt« uden forudgående censur. Som forsvar anføres, at kun religiøse men ikke politiske skrifter skulle underkastes censur, men det pålægges dem fremover at forelægge alt for historieprofessor Peder Spormand, eller straffes med fængsel i Blåtårn.

Hans økonomi blev ødelagt under svenskekrigene, en gæld stiftet 1656 voksede til 4000 rdl. Digteren Søren Terkelsens enke Elsebe krævede 1659 et restbeløb på 550 sldlr., som han dømtes til at betale. På grund af sygdom måtte fra januar 1661 hans søn Herman eller hans hustru møde for ham i retten. 28.07.1663 blev Joachim Moltke indsat som kurator for Herman Holst for dennes arv efter Else Lerke, »efterdi det er at befrygte Jørgen Holst ikke længe vederhæftig at kunne blive.« Arven blev betalt dagen efter. Ligeledes 28.07.1663 dømtes han til at rydde gården i Skindergade til panthaveren, rentemester Henrik Müller. Holst anmodede om henstand, da gården var tre gange så meget værd som gælden, og da han på grund af krig og sygdom ikke havde kunnet betale renten. Inden sagens afslutning døde Holst, og sønnen Herman Holst bevidnede, at enken havde lade noget af boglageret fjerne. Ved dom 07.11.1666 tilfaldt gården Henrik Müller, underpanthaveren sognepræst ved Frue Kirke Erik Olufsen Torm krævede derpå sin gæld betalt af enken, som han klagede over havde bekostet en dyr begravelse for boets midler, ligesom hun havde forringet ejendommens værdi.

Dødsboauktion over hans boghandlerlager 01.06.1664.

REF.: Nielsen, Ehrencron-Müller, DBL, Brahe, Frølund, Marquard, Matzen, Nyrop, Thomsen, Stolpe, Ramsing, Ilsøe: Biblioteker, FF 34, Hovedskattemandtal, KD, CPN, LI.

Holst, Søren

Holst, Søren, født i Næstved 1778, dåb konfirmeret 18.07.1778 Skt.Morten; død af asthma 64 år gl. 07.02.1844 i Kbh.; begr. 14.02.1844 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af bogbinder Lorentz Peter Holst og Pernille Thomasdatter. • Gift 28.05.1808 i Kbh./Holmen med Andrea Christence Graae, født ca. 1785 i Kbh.; død af alderdomssvaghed 80 år gl. 12.09.1865 i Kbh.; begr. 17.09.1865 Vor Frue/Ass.kgd. Datter af M. J. Graae (ca. 1740-1795) og Maren Thomsen (ca. 1748-). • Se slægtstavle ved **Graa**. • Fader til Christian M.P. Holst (1820-1886).

Udlært af A. Bostrøm, Kbh., 29.09.1794-08.10.1798. Svend hos A. Claussen fra 15.10. 1798. Ved Folketælling 1801 svend hos Søren Martinsen.

Borgerskab 10.08.1807. Mesterstykke forevist Magistraten, for godt befundet, laugsmester 16.07.1804.

1813-14 Gothersgade 4
1815-21 Skindergade 32
1822-26 hjørnet af Skindergade og Klosterstræde 94
1827-35 Ulfeldtsplads 112
1836 Lille Købmagergade 77

1837-43	Store Grønnegade 284
1843Til.-44	Vandkunsten 177
1844Tillæg	død, enken A.C. Holst samme adr.
1845Til.-47	Vestergade 47
1849	Møntergade 144
1850-51	Gothersgade 116

Folketælling 1840 Store Grønnegade 284 st.: Søren Holst, 63 år, bogb.mester, Andrea Holst, 53 år, hans kone, Cathrine Holst, 23 år, Thomas Holst, 22 år, gravør, Christian Holst, 20 år, bogb.svend, Hedevig Holst, 16 år, Hendrik Holst, 13 år, Christian Borre, 16 år, læredreng, Sophia Bentsdatter, 34 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Vandkunsten 177, 3.: Andrea Holst, 60 år, bogb.enke, Thomas Holst, 27 år, graveur, Christian Holst, 25 år, bogb.svend, Hedevig Holst, 21 år, Hendrik Holst, 19 år, gørtlerlærling, Sophie Bentsdatter, 39 år, tjenestepige, Eduard Ehlerts, 14 år, bogb.lærling.

Ved Folketælling 1850 havde Andrea Christense Holst født Graae ophold hos sønnen Christian M.P. Holst, Gothersgade 116, 2.sal.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

26.04.1814	Carlenius, Niels / ind- og udskrevet samme dag, mester i Næstved 1817
00.10.1818	Wahl, Andreas / indskrevet 11.06.1818 i forbundt, indført i Laugsprotokol 18.01.1819
18.07.1825	Lund, Johan Baltzer / indskrevet 12.07.1819 for 6 år fra 01.07.
14.01.1828	Michelsen, Andreas / overgået fra A. Nagel, indskr. 20.01.1823, mester i Kbh. 1839
21.01.1833	Stendorff, Jens Peter Christian Wille / indskrevet 07.07.1828 for 4½ år, mester i Kbh. 1838
27.01.1840	Holst, Christian Michael Perfectum / søn, mester i Kbh. 1846
30.09.1844	Borre, Christian Nielsen / indskrevet 27.01.1840 for 5 år fra nytår

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

09.07.1832	Nielsen, Peter Christian / for 5 år
07.10.1845	Ehlert, Eduard / for 5 år fra Mich.kvt., overgået til C.M.P. Holst

»Vi undertegnede tilstaar herved at have oprettet hosstaaende Lære-Kontrakt.

Jeg Søren Holst Borger og Bogbindermester her Staden Kiøbenhavn haver antaget Peter Chr. Nielsen Barnefødt i Kbhvn, og naar Gud sparer os begge Liv og Helbred lover jeg at opfylde og lære ham den lovlige Bogbinderprofession, saaledes som, jeg agter at tilstaa og være bekjendt og det i 5 Aar fra denne Kontrakts Dato, som er at regne fra den 1ste July 1832 til 1837 St. Hansdag, saa at han efter udstanden Lære forsaa vidt muligt, han skal passere for en duelg Svend.

Iligemaade forpligter jeg mig til som hans Fader til bemelte Peter Nielsen at holde ham i sine Læreaar med alt nødvendigt af Uldet og Linnet hans Vadsk og Ind og Udskrivningspenge.

Skulde jeg, som Gud forbyde inden bemelte Peter Chr. Nielsens Lære Aar ere forbie ved Døden afgaae da skal min Kone sørge for hans udstandne Læreaar.

Envidre skal bemelte Peter Chr. Nielsen opføre sig troe flittig og god Opførsel, som det egner og anstaar et Velopdraget Menneske.

Skulde bemelte Peter Nielsen som Gud forbyde blive syg i Læreaarene da at jeg som hans Fader sørge for hans Helbred.

Denne Kontrakt i alle dens Clausuler og Punkter af os samtlige skal vorde holdt og efterlevet; det bekræftes under vor Haand og Segl.

Kiøbenhavn den 1 July 1832 R. Nielsen S. Holst.«

Selskabet for indenlandsk Husflids udstilling 1817, kat.nr. 116: En Protocol efter en ny Opfindelse. Ved en i Rygen af Bogen anbragt Fjer falde Arkene saaledes tilbage, at der med mere Beqvemmelighed kan skrives deri.

Altgesell 17.07.1800. Bisidder 1814-16, oldermand 17.07.1816-06.07.1818.

Løste markedspas til Frederiksborg 01.11.1814.

REF.: Borgerskabsprotokol+Bilag, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Skt.Morten, Næstved+Holmen, vejviser, FT 1840-1845-1850, markedspas, Fortegnelse, Nielsen, CPN, LI.

Hovisch

Hovisch, - - -, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Foderalmager.

1829 Pilestræde 100

REF.: Vejviser

Hybert Bogbinder se Høy, Hubert

Hyltoft, P. J.

Hyltoft [tiltaget navn], Peter Jørgensen, født i Odense? ca. 1802; død af kræft 55 år gl. 28.09.1856 i Kbh., begr. 02.10.1856 Helligånd. • [Søn af pigen Ane Marie Hansen, hos Mads Jørgensen i Ejby, udlagt barnefader Jørgen Larsen, tjenende hos Mads Hansen, Ejby; døbt 19.02.1802 i Odense, Vor Frue?] • Gift 1. 15.08.1830 i Tårnby med Cathrine Elisabeth Grell, 35 år, Maglebylille. Født 24.11.1795 i Tårnby; død 51 år gl. af phthisis 15.03.1848 i Kbh.; begr. 19.03.1848 Helligånd. Forlovere gårdmand Albrecht Klausen, Maglebylille og arbejdsmand i Kbh. Andreas Christian Møller. Datter af møller i Maglebylille Asmus Greel og Lisbeth Kirstine Olesdatter [Elisabeth Christine Bergstrøm]. • Gift 2. 13.05.1849 i Frederiksberg med Anna Kirstine Gleerup, 26 3/12 år, af Schweizerhuset i Frederiksberg Slotshauge. Født i Aalborg 24.12.1822; død 19.11.1894 i Kbh., begr. 24.11.1894 Helligånd. Datter af murersvend Henrik Gleerup og Gjertrud Jensdat-

ter. Forlovere malermester H.P. Milo, Krystalgade 60 og kgl. opsynsmand H. Jørgensen, Schweizerhuset. Gift 2. i Kbh./Helligånd 24.12.1857 med W. Thrye.

Udlært af Fr.W. Milo, Odense, 04.01.1816-09.04.1821.
»I den hellige Trefoldigheds Navn have vi underskrevne indgaaet og sluttet følgende Kontrakt.

Jeg underskrevne F. Milo Borger og Bogbinder her i Odense, have antaget Peter Jørgensen i Lære ved det Lovlige Bogbinder Haandværk i 7 Aar, og tage sin Begyndelse Nu Nyt Aar 1816 - og endes Ny Aar 1823 Saaledes som ieg Bekiendt vil være, naar som helst, han vil være Flittig og troe, og ikke begaa Noget Usømmeligt, - Imidlertid skal han udi denne hans Lære, intet af mig eller Andre Begegernt. Men Nyde sin forsvarlige for Plegning, saa og at holdes flittig til Professionen at Lære, saa Han med Guds Jelp og sin Egen Strebsomhed, efter bemelte sine Lære Aar kan Passere for Svend.

Ligeledes lover ieg F. Milo, at betale hans Ud- og indskrivning, saavel som at holde ham udi hans Lære med hvad han Behøver, samt til Confirmation, At dette saaledes af mig F. Milo saa vel som Drengen Peter Jørgensen og hans Forlovere skal efter Leves - Have ieg forlangt Deres Haands Underskrift, paa denne Kontragt.

Til Bekræftelse, have vi Underskrevnen denne Contragt - F. Milo Strøm
Odense den 4 Januari 1816.«

Ankom 17.03.1823 til Kbh., svend hos J. F. Milo, (indskrevet i svendebogen 07.07.1823).

Indtegnet til mesterår 18.07.1829, medlem af Bogbinderlauget 05.07.1830. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget af Lauget og Academiet, borgerskab 10.07.1830. Indtegnet ved Borgerligt Infanteri. Tillige boghandler.

1831-33	Ulfeldtsplads 110
1834-37	Skindergade 46
1837Til.-41	Store Helliggejststræde 56, hjørnet af Store Købmagergade
1842-56	Store Købmagergade 65 mellembygningen
1857-58	samme adr., bogb.mesterenke A. Hyltoft

Overtaget 24.12.1857 af W. Thrye ved ægteskab med enken.

Folketælling 1840 Store Købmagergade 56 st.: Peter Jørgensen Hyltoft, 39 år, bogb.-mester, Catrine Elisabeth Grell, 44 år, hans kone, Caroline Amalie, 5 år, Asmus Christian, 3 år, Frederikke Iversen, 44 år, tjenestepige, Ludvig Petersen, 22 år, bogb.svend, Ferdinand Petersen, 19 år, bogb.lærling, John Eggersen, 19 år, bogb.lærling, Frederik Sørensen, 18 år, bogb.lærling, Johan Friis, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1845 Store Købmagergade 65, mellembygningen, st.: Peter Jørgensen Hyltoft, 44 år, Odense, bogb.mester, Catharina Hyltoft, 50 år, Amager, Christian Hyltoft 7¾ år, Marius Hyltoft, 2½ år, Frederike Iversen, 49 år, Langeland, tjenestepige, Frederik Sørensen, 23 år, Kbh., bogb.svend, Frederik Koefoed, 20 år, Fredensborg, bogb.lærling, Theodor Mathow, 20 år, Odense, bogb.lærling, Rasmus Kop Robbeson, 18 år, Kbh., bogb.lærling.

Folketælling 1850 Store Købmagergade 65, mellembygningen, st.: Peter Jørgensen Hyltoft, 48 år, Anne Chirstine Gleerup, 28 år, hans kone, Else Marie Gleerup, 30 år, ko-

nens søster, skrædersyning, Asmus Christian Reinold Hyltoft, 13 år, Peter Malius Carlos Hyltoft, 7 år, Nielsigne Silberloch, 6 år, pleiebarn af husfaderens familie, William Frederik Hendrik Thrye, 25 år, søstersøn til husfaderen, bogb.svend, Gudmund Monrath, 19 år, bogb.lærling, Hans Frantzen, 18 år, bogb.lærling, Knud Christian Höyer, 35 år, rigsdagsmand, logerende.

Folketælling 1855 Store Købmagergade 65, sidebygningen, stuen: Peter Jørgensen Hyltoft, 53 år, Odense, Anna Christine Hyltoft født Gleerup, 31 år, Ålborg, Peter Malius Hyltoft 12 år, Frederikke Amalia Hyltoft 4 år, William Frederik Thrye, 29 år, ugift, Kbh., bogb.svend, Waldemar Christian Hansen, 18 år, bogb.lærling, Carel Wilhelm Christensen, 18 år, bogb.lærling, Cecilie Grönqvist, 23 år, Malmø, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

07.07.1834 Hertz, Fischer / indskrevet 11.07.1831 for 3 år fra St.Hans kvt. efter 3 år hos Østerris, Nakskov, mester i Hillerød 1839

18.07.1836 Gislason, Benedickt / indskrevet 19.01.1835 for 5 år fra 1831, mester i Rudkøbing 1843

13.01.1838 Blaumüller, Johan Julius / indskrevet 08.07.1833 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1844

07.07.1838 Frederichsen, Adolph / indskrevet 07.07.1834 for 5 år fra St.Hans kvt. 1833

19.01.1839 Petersen, Carl Ludvig / indskrevet 19.01.1835 for 4 år fra nytår efter 1 år hos P. Holm, mester i Kbh. 1843

05.10.1841 Petersen, Peter Ferdinandt / indskrevet 18.07.1836 for 5 år fra St.Hans kvt. hos C. F. Lerche

24.04.1843 Richardt, Herman / indskrevet 07.07.1838 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1848

25.09.1843 Sørensen, Johan Frederich / indskrevet 19.01.1839 for 5 år fra St.Hans 1838

22.04.1844 Friis, Hans Frederik Johan / indskrevet 19.01.1839 for 5 år fra nytår, mester i Nykøbing S. 1847, i Holbæk 1853

18.04.1846 Kofoed, Christian Frederik / indskrevet 23.01.1841 for 5 år fra nytår, mester i Hobro 1852

30.04.1849 Mathow, Theodor Herman / indskrevet 30.09.1844 for 5 år fra påske kvt.

18.10.1851 Monrath, Gudmand / indskrevet 30.04.1849 for 3 år fra Mich.kvt. 1848, frimester i Kbh. 1859

03.05.1852 Frandsen, Hans

03.11.1856 Hansen, Christian Valdemar

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

28.01.1837 Eggertsen, John / for 4½ år fra nytår, død 1840

30.09.1844 Heerup, Julius Theodor / for 4 år fra St.Hans kvt.

12.04.1845 Robertsen, Rasmus Koph[Koop] / for 5 år fra nytår

TILREJSTE SVENDE:

14.01.1827 Bielefeldt, Wilhelm / hjemsted København

23.01.1831 Warthoe, Herman Julius

Mindedigt af bogbindermester N. Gomard, Odense, i hans »Nogle Rimerier af Nicolai Bogbinder«, 1859, s.69:

Naar Stormanden jordes med Klang og Pragt,
Strømmer Vers fra Poeters Klynge;
Men bliver en Smaamand til Graven Bragt,
Om ham ei et eneste Vers bliver sagt,
Om ham kan de slet ikke synge.

Slog selv der et Hjerte saa varmt og ømt
Under Blouse og fattig Trøie,
Et Hjerte, som mildt og kjærligt har dømt,
Et Hjerte, som ei kjendte List og Skrømt!
Og - funkled end Snillet i Øie!

Selv da helt sjelden en Digter man saae,
Med en Strophe at mildne de Sorger,
Der tungest til Fattigmands Huus mon naae,
Den Døde - han hørte jo kun blandt de Smaa!
Var en ringe, en uænset Borger.

- Du var jo ei Stormand, min gamle Ven!
Og Guldet, Du aatte, var ringe;
Men Hjerteguldet Du bringer derhen,
Til Ham, der er den Fattiges Ven,
Hos Ham det agtes ei ringe.

Og bringer Du med Dig til evige Liv,
Fra Jorderigs Trængsel og Møie,
Et kjærligt »Farvel!« fra Børn og fra Viv,
Fra hende, som her har forsødet Dit Liv,
Som lukked Dit jordiske Øie.

»Farvel!« Du vor døde, vor ærlige Ven!
Far vel til de himmelske Egne!
Vi haabe for vist at vi samles igjen,
Du og Din Viv, Dine Børn og Din Ven,
Hvor Stjernerne aldrig kan blegne!

Aflang, 8-kantet etiket, hvidt papir, sort tryk, 4 linier, på forpermens inderside øvert til venstre: Faaes hos / BOGBINDER / *P. J. Hyltoft* / Skindergade No. 46 [Salmebog i rødt saffian dateret 1834]

Oval etiket, hvidt papir, sort tryk, 5 linier, på indersiden af bageste forsatsblad nederst til højre: Indbunden / hos / P. J. Hyltoft / Skindergaden / [stregslyng] no. 46 [stregslyng]

Tilsvarende etiket med adresserne Store Købmagergade No. 56 og Store Kjøbmagergade No. 65.

Aflang linseformet etiket, lysegråt papir, sort tryk, 3 linier i dobbelt ramme, på bagpermens inderside nederst til højre: Indbunden hos / P. I. HYLTOFT / *St. Kjöbmagerg.* No.56 *Kiöbenhavn.* Tilsvarende etiket med adressen Skindergade No. 46, muligvis aftryk af stempel, på indersiden af bageste forsatsblad nederst til højre.

Rektangulær etiket med afskårne hjørner, grønt papir, sort tryk, 3 lnier i dobbelt ramme: *P. J. Hyltoft* / BOGBINDERMESTER / st. Kjöbmagergade No. 65

Navnestempel, sort tryk, 1 linie, på indersiden af bageste forsatsblad øverst til højre: Indb. hos P. Hyltoft.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Odense Vor Frue-Helligånd-Tårnby-Frederiksberg, Nielsen, Kierkegaard, FF 1961+1966, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855, Vielsesregister Frederiksberg, OBL, CPN, LI.

Hägg, Christopher
Landskrona, Lund

Hägg, Christopher, født i Göteborg - - -; død - - -.

Udlært af Torsten Winberg, Göteborg, 1725-28. Ankom fra Lübeck til Kbh. 18.04.1733, svend hos Lars Graae; opholdt sig i Kbh. til 1736.

Mesterprøve 1736 i Stockholm.

1736- Landskrona
1744-46 Lund - Akademibokbindare

Altgesell 01.01.1734 og 12.04.1735. Udførte Svendenes straffebog 1735, bemalet helpergamentbind.

REF.: Nielsen*, CPN, Karlson.

Høeg, Friderich

Høeg [Høegh], Friderich Thommasen, født i Kbh. ca. 1745; død af forrådnelsesfeber 54 [?] år gl. 02.06.1810 i Kbh., begr. 05.06.1810 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 30.05.1785 i Kbh./Vor Frue i huset med Anne Magdalene Rønne, fra fru justitsråd Schlegel, født ca. 1750; død før 1810 i Kbh.

Udlært af J.D. Høeg, Kbh. 22.10.1759-04.11.1765.

Ifølge kgl. reskript af 03.11.1786 frimester med ret til en medhjælp. Borgerskab 27.08.1788.

1786- Kattesundet
1789-92 Kattesundet 131
1794-95 Studiestræde 109

1796 [ingen adr. anført]
1801 De Harmoniske Huse, Filosofgangen
1804-05 Store Fiolstræde 196
1807-10 Nybrogade 20

Folketælling 1801 Vester kvarter, De harmoniske Huse [52 huslejefri boliger i bastionen ud for Vartov for husvilde efter branden 1795]: Friderich Høg, 55 år, Anna Magdalene Rønne, 49 år, Augusta Amalie 14 år, Thomas 12 år, Marie Cathrine 9 år.

Altgesell 10.05.1773, 14.11.1774, 07.04.1777 og 05.07.1779.

Kollektkommissionen for Brandlidte 1795-1798 nr. 3244/3364:
» P.M.

At ieg Brandlidte Mand ikke haver Meldt mig før, er Aarsagen da der blev mig sagt at ingen Nød Hielp uden de havde lagt paa Fælleden. Der var ieg ikke. Nu har en God Ven sagt mig at det strækker sig til alle Brandlidte. Men ieg maatte skynde mig. Dette har bragt mig til den Dristighed at melde mig som Brandlidt. Jeg boede i Studiestræde *Nørre Qvarteer* No. 109 hos Brændeviinsbrænder *Grubel.* Ernærede mig med Kone og 3 smaa Børn af Bogbinder Professionen d. 5 Juny blev ieg af Hr. *Capitain Widberg* tilsagt at Møde ved ilden hvor ieg og Mødte og forblev til d. 6te om Eftermiddag hvorved ieg blev forhindret i at Skytte i Tide.

At ieg har mistet over for 30 Rdl. er en sandhed som baade ved Vidner og ved Eed kan Bekræftes.

Og da Fortiensten ved Bogbinder Professionen i disse Tider er saa Maadelig og ringe at ieg ikke faar Udkomme Er min Ærbødigste Bøn at ieg lige med Andre Brandlidte Borgere Maatte nyde Erstatning.

Kiøbenhavn d. 6te Oct. 1796 ærbødigst af / Friderich Høeg, Bogbinder Frimester.
Levende i Det Harmoniske Selskabs Huuse i Philosophgangen No. 5

[påtegninger:] Det oben anførte er sanhet testires af mig som Gaard Eier
Henrick Grubel i Studiestræde No. 109

At Indholden saavidt mig erkiendes som Sandhed Brach, Rodemester

Skifte 1810: hans efterladenskaber blev vurderet til 19 rdl. Thomas Høegh var i bogtrykkerlære, søstrene ugifte, hustruen død forinden.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Vor Frue, Begr.Prot.Kbh., Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1786, FT 1801, Kollektkommissionen, vejviser, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Høeg, Johannes Dinesen

Høeg [Høg, Høy], Johannes [Dynnesen, Dienesen], døbt 30.03.1724 i Viborg/Gråbrødre; død maj 1772 i Kbh. • Søn af skomager Dines Jespersen (f. i Lønborg, begr. i Viborg 12.10.1752) og - - -. • Gift 1. 01.02.1752 i Kbh./Helligånd ved kgl. tilladelse i huset hos brudens fader i Vimmelskaftet med Clare Kirstine Ritter. Forlovere J.B. Mauritius og brudens fader. Datter af Claus Ritter og Kirsten Johansdatter Kruse, døbt 24.09.1725 i Kbh./Helligånd; død af vattersot 26 år gl., begr. 15.02.1752 i Kbh./Helligånd Søndre

kgd. Se slægtstavle ved **Kruse**. • Gift 2. 05.09.1759 i Kbh./Helligånd med Anna Margrethe Jørgensen. På dispensation af 03.09.1759 og forevist afkald fra brudgommens forrige svigerfader Claus Ritter, at han efter sin datter Clara Christine Ritter af denne sin svigersøn var fornøjet, dateret d. 2. marts 1752. Forlovere Sr. Neergaard, porcellainshandler, Badstuestræde og stolemager Caspar Svendsen.

Udlært af J.B. Mauritius, Kbh. 29.10.1740-18.10.1745. Idømt bøde til svendeladen okt. kvt. 1747 for at være kommet for sent til møde. 03.04.1750 idømt bøde på 1 rdl. fordi »jeg meldte mig fremd og ikke reiste strax, men arbeidet over tiden ½ aar.« Ankom fra Lübeck til Kbh. 08.07.1750, svend hos J.B. Mauritius.

Begærede 21.07.1750 mesterår hos J.B. Mauritius, mesterstykke godkendt og medlem af Bogbinderlauget 26.07.1751. Borgerskab 02.08.1751.

1755 Lille Kannikestræde 30, i stuen
1757-71 Lille Kannikestræde 32, hjørnet af St. Kannikestræde (nummerændring)

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET: (Svend?)
04.11.1765 Høeg, Friederich Thommasen / indskrevet 22.10.1759 for 6 år, mester i Kbh. 1786

INDSKREVET LÆREDRENG:
01.08.1764 Rasmussen, Nicolai / for 6 år

TILREJSTE SVENDE:
12.04.1757 Hallenberg, Jacob Eschild / kom fra Lübeck / hjemsted København
21.06.1757 Völckert, Andreas Samuel / Lübeck / Berlin
19.09.1757 Druks, C. J. A. / Wismar / Halberstadt
21.08.1759 Olsen, Ole / Bergen / Bergen
08.09.1763 Spender, Friederich Wilhelm / Rostock / Stralsund
28.05.1766 Eschelii, Jacob / Danzig / København

Altgesell 19.04.1751. Herbergsfader 1769

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Helligånd-Viborg Gråbrødre, Spreckelsen, Gedde, LI.

Høier, Dittlew

Høier [Høyer], Dittlew Hermansen, født i - - - ca. 1755; død af alderdomssvaghed 80 år gl. 01.08.1836 i Kbh., begr. 08.08.1836 Holmen/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift med - - - [opført som enkemand ved død].

Udlært af M.C. Graae, Kbh. 30.10.1769-07.07.1776. Idømt bøde på 2 mk. til svendeladen for at være kommet for sent til møde 04.10.1776. Ved Folketælling 1787 svend hos P.O. Berg, Gråbrødretorv 71 A. Ved folketælling 1801 svend hos Marie Graae, Ved Kirkegården 28.

1836 Skvaldergade 169

Altgesell 22.10.1781, St.Hans kvt. 1788, 13.10.1792 og 01.05.1797.

REF.: kirkebog Holmen, Begr.Prot.Kbh., FT 1787, FT 1801, CPN, LI.

Høst, Andr. Fr.

Høst, Andreas Frederik, født i Kbh./Vor Frue 20.03.1811; død 08.04.1897 i Kbh./Garnison. • Søn af forfatteren, overretsprokurator Johannes Nicolai Høst og Marie Christine Bruun. • Gift 08.10.1839 i Kbh. med Sidse Hansine Muusfeldt, født i Kbh. 24.03.1821; død 15.10.1850 på Frederiksberg, begr. Garnison. Datter af Løjtnant Peter Christian Muusfeldt og Marie Sommersted. • Fader til boghandler Peter Christian Muusfeldt Høst (04.04.1847-25.02.1900).

Udlært af og medhjælper hos boghandler Chr. Steen, Kbh. 1826-36.

Etablerede boghandel 15.04.1836. Borgerskab 04.06.1836. Medstifter af Boghandlerforeningen 1837, siden sekretær, formand 1855-67 og 1870-87. Sønnen Chr. Høst medejer fra 01.01.1873.

Forlaget sendte fra 1845 en del bøger til indbinding i Berlin, men overgik omkring 1848 til at benytte især W.J. Ursin.

Til forlagets udgivelser leveredes komponerede bind og rygge, udbudt ved annoncer i Dansk Boghandler Tidende:

15.09.1855 Oehlenschlägers Tragødier og Digterværker (à 1 bd.) indbundne med eller uden guldsnit. (Til disse udgaver annoncerede W.J. Ursin også bind.)

16.01.1858 Samme rabat på bindene som på bøgerne (Oehlenschlägers Skrifter) [det normale var 16⅔ %.]

16.10.1858 Ørsted: Aanden i Naturen. 3.udg. 2 dele hft. 2 rdl., indbundet med forgyldte stempler på siden 2 rdl. 88 sk., do. med guldsnit 3 rdl. 32 sk.

24.11.1866 Indbundne bøger til julen, med og uden guldsnit. Titler anført på Forlangsedlen.

04.12.1867 [Th. Rumohr] P.P.s romaner indbundet i forsirede bind; gentaget 27.11.1868.

22.10.1869 om samme: angiv bindfarve ved bestilling.

03.12.1870 Molieres Lystspil elegant indbundne med stempler skåret til dette værk 11 rdl.

22.09.1871 indbundne bøger til konfirmation [lang titelliste].

Chr. Høst, bogladens eneindehaver 1882-1900, lod »med ikke ringe pekuniære Ofre Bøger indbinde i Udlandet, særlig i Paris og Londons Mønsterbogbinderier, for derigennem at uddanne Smagen herhjemme og for at give vore Boghaandværkere Forbilleder at se paa.« LYBECKER

»Femten Aar gammel kom han en kort Tid i Lære hos Hofbogbinder Ursin for, inden

han uddannede sig til Boghandler, at lære Grundtrækkene af Bogbinderkunsten at kende. Omtrent halvandet Aar efter begyndte han sin egentlige Læretid i Faderens Forretning.« NBhT 9/1900

REF.: DBL, Dolleris, DBhT anførte nr., NBhT 9/1900, J.L. Lybecker: Erindringer, 1918, FF 1960-61*.

Høxbroe, H.

Høxbroe, Hans Pedersen, født Kolding - - -?; død - - - • Søn af [købmand Peder Høxbroe og Anna Beate Møller?]

Udlært af J.B. Mauritius, Kbh. Skt.Hans kvt. 1737-25.04.1740. Ankom fra Jylland til Kbh. 28.05.1740, svend hos J.B. Mauritius, ankom fra Viborg til Kbh. aug. 1743, svend hos J.B. Mauritius. Idømt bøder til svendeladen for at være kommet for sent til møde okt.kvt. 1743 og 06.04.1744.

»Ao. 1744 St. Hans Qvartal haver Monsr. Hans Høxbroe angifvet sit Mester Aar og vil for Reise det andet Aar 1745 St. Hans Qvartal.« [egenhændig indførsel i Laugets Regnskabsprotokol s. 259.]

REF.: Regnskabsprotokol, Wiberg, CPN, LI.

Høy, Hubert

Høy, Hubert [Hybert Bogbinder?], født - - -; død - - -. • Søn af - - - • Gift med - - -

Mester før laugets stiftelse 09.11.1646, signerer Drengernes Indskriff-Bog 09.11.1646. Tillige boghandler.

1645-53 Skt. Pedersstræde 117, hjørnet af Larslejstræde,
ca. 1659 overgået til boghandler Jochum Moltke indtil 1668.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

22.04.1652 Alexandersen, Claus / indskrevet 22.04.1650 efter 2 års læretid i Christiania
03.12.1652 Møller, Jørgen

INDSKREVET LÆREDRENG:

Mikkelsdag 1653 Hayll, Hendrick

10.05.1642 fik som Kogens Bogbinder udbetalt 26 rdl. fra Prinsens Kammer.

Hybert bogbinder med hustru betalte 1645 ½ rdl. i Hovedskat.

Oldermand 1652.

REF.: CPN, LI, Hovedskattemandtal, KD, Ramsing, Karsten Christensen.

Haase, C. G.

Haase, Christian Gottlieb, født i Roskilde 18.02.1791, døbt 01.03.1791 i Domsognet; død af krampe 33 år gl. 30.11.1823 i Kbh., begr. 03.12.1823 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af bogbindermester Friderich Henrich Christian Haase og Sophie Johansdatter Höhne. • Trolovet 01.01.1813, gift 22.01.1813 i Kbh./Helligånd med Johanne Cathrine Westergaard, Rådhusstræde 38. Forlovere: hofbogbinder J. Liebe, Lille Kongensgade 54, og Jesper Nielsen Westergaard, Rådhusstræde 38. Født ca. 1791; død 77 år gl. af alderdom 30.04.1868 i Kbh.; begr. 07.05.1868 Vor Frue/Ass.kgd. Datter af vognmand Westergaard og Johanne - - -. • Fader til Ida Marie Haase, gift med Johan Nicolai Romeis og Johanne Wilhelmine Haase, foderalmager i Kbh. 1871.

Udlært af Isac Liebe, Kbh. 15.07.1805-14.07.1810.

Indskrevet til mesterstykke 12.10.1812, opvist for Lauget og Magistraten 07.12.1812 og for godt befundet, borgerskab samme dag. Medlem af Bogbinderlauget 18.01.1813. Indtegnet ved Kongens Livjægerkorps.

1814	Vestergade 46
1815-21	Nye Kattesundet 44
1822	Store Larsbjørnstræde 179
1823	Store Larsbjørnstræde 178
1824-26	samme adr., bogbinderenke C.J. Haase
1827-28	Frederiksberggade 22
1829-30	Kompagnistræde 53
1831-36	Amagertorv 6
1836Til.-39	Sværtegade 172
1840-53	Skindergade 31
1854-56	Klædeboderne 7

Overtaget af svigersønnen J.N. Romeis, som løste borgerskab 09.03.1839.

Ved Folketællinger 1840, 1845 og 1850 boede enken Johanne Cathrine Haase hos bogbindermester J.N. Romeis, Skindergade 31 st., 1860 Rådhusstræde 145, nyt nr. 8, 2.sal.

UDLÆRT SVEND FRA VÆRKSTEDET:

14.01.1828 Wivel, [Niels] Joachim Julius / indskrevet 20.01.1823 for 5 år, mester i Slagelse 1833

INDSKREVET LÆREDRENG:

12.07.1819 Sundberg, Johan Peter / i forbundt ½ år, født og oplært i Göteborg

TILREJST SVEND:

21.07.1813 Waage, H.C. / tysk

Bilag til Borgerskab: At Bogbinder Christian Gottlieb Haase staar som Livjæger ved det mig allernaadigst anbetroede Compagnie bevidner efter Forlangende - Kiöbenhavn den 7 Decbr 1812 [?] Wronier, Capt. og Comp.Chef.

Løste 30.11.1814 markedspas til Frederikssund, 04.04.1815 til Frederikssund (regnskab på 181 rdl. 2 mk.), 11.11.1815 til Frederiksborg.

Skifte 1823: Hans efterladenskaber blev vurderet til 26 rdl. 5 mk. 8 sk.

Navnestempel, sort tryk, versaler: **C.G. HAASE** på bagpermens inderside øverst til højre.

REF.: Borgerskabsprotokol+Bilag, Begr.Prot.Kbh., Markedspas, kirkebog Helligånd-Roskilde Domsogn, vejviser, FT 1840-1845-1850-1860, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Ivers, Joachim se **Jovers, Joachim**

Iversen, J. Th.

Iversen, Iver Theodor, født i Kbh. 04.03.1822; død af strangulation 53 år gl. 25.05.1875 i Kbh., begr. 31.05.1875 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af tallottericollecteur Berthel Iversen og - - -. Ved Folketælling 1834 både opført som hjemmeboende, 12 år, Store Kongensgade 271 baghus, og for tiden opdrages på Det Kongelige Opfostringshus, Store Kongensgade 269. • Gift med - - - [anført i kirkebog som gift ved død / ugift i begravelsesprotokol].

Udlært af P.C. Gether, Kbh., 07.07.1838-28.01.1843. Ved Folketælling 1840 lærling hos samme, Krystalgade 54.

Indtegnet til mesterstykke 03.05.1856. Mesterstykke antaget 14.01.1857 af Lauget og Det kgl. Kunstacademie, anført i Laugsprotokol 23.05.1857. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1856 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerskab 05.02.1857. Har meldt sig til Borgerlig Indrulleringscommission. Tillige læder- og galanteriarbejder.

1858	Østergade 72 st.tv.
1859	Gammel Mønt 164, 1.
1860-73	Store Kirkestræde 3, 1.
1874-75	Store Helliggejststræde 32, 1.

Folketælling 1860 Kirkestræde matr.nr. 49, nyt nr. 3, 1.sal: Iver Theodor Iversen, 38 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1870 Store Kirkestræde 3, forhus 1.sal: Iver Theodor Iversen, 47 år, ugift, bogb.mester.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

17.05.1865	Sigumfeldt, Louis Anton Christian / indskrevet 12.05.1860, f. 20.01. 1845 Kbh.
2.05.1870	Svendsen, Niels Peter / f. 17.03.1851 Kbh.
1874	Andersen, Frederik Vilhelm / mester i Kbh. 1898, f. 08.11.1854 Kbh.

Skuemester 24.05.1862- .

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd, Vejviser, FT 1834-1840-1860-1870, CPN, LI.

Jacob Bogbinder

Carl P. Nielsen nævner en Jacob Bogbinder blandt laugets stiftere 09.11.1646 ved siden af Jacob Habermann. Blandt underskriverne af Drengenes Indskriff-Bog samme dato findes Jacob Mentzel og Jackob Petersen.

Jacob Joenssen/Jensen modtog betaling for arbejdede til Rentekammeret 1637-53, sidst til hans enke Maren. [Det forekommer besynderligt, at han ikke optræder blandt laugsmestrene, men muligvis har han som kongens bogbinder stået udenfor?]

Hovedskattemandtalslisten 1645 nævner en Jacob bogbinder selvanden i Skidenstræde, mandtalslisterne nævner 1659 (og 1661) en Jakob Bogbinder i Skt. Pedersstræde, som 1659 stod under brygger Hans Jensen på kurtinen fra Helmers skanse til Hanens skanse ved Hanetårnet.

REF.: Nielsen, Marquardt, Ramsing, Hovedskattemandtal.

Jacobsen

Oldermand Jacobsen indtegner 01.10.1677 som lærling Abraham Habereger.
[Abraham Haberegger, søn af Vitus Haberegger, blev efter faderen bogtrykker i Lund 1695-1725.]

REF.: Drengenes Indskriff-Bog. [CPN mangler navne på oldermænd 1666-89.]

Jacobsen, Chr.

Jacobsen, Christen [Christian], født i Kbh ca. 1666; død før 1728. • Søn af Jacob Petersen, død ca. 1696, og - - -. • Gift med - - -

Udlært af faderen Jacob Petersen, Kbh. 29.07.1686. Ankom fra Stralsund til Kbh. 1689, svend hos Jacob Petersen.

Borgerskab 27.04.1691. Universitetsbogbinder efter faderen 1696-1723.

1707- Store Kannikestræde 18

Christen Jacobsen var ejer af ejendommen Klædebo kvarter matr.nr. 18 F (en del af en større grund mellem Skindergade og Store Kannikestræde) fra 19.12.1707; den blev senere overtaget af bogbinder Holger Pedersen.

Ved branden 1728 mistede hans enke 300 rdl., der stod som pant i Claus Ritters hus i Store Kannikestræde 18.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

20.06.1698	Petersen, Holger / indskrevet pinse 1692, mester i Kbh. 1713
25.07.1701	Meyer, Jørgen/Georg / indskrevet 20.06.1698 efter 3 år hos Andreas Rose, mester i Norrköping 1715 ved ægteskab med Kasper Handts enke, død 1759.
08.04.1709	Meyer, Hendrick Hans / indskrevet 20.02.1705

08.04.1709 Ottosen, Simon / indskrevet 20.02.1705
10.07.1719 Madsen, Peder / indskrevet 20.05.1714
06.10.1722 Bang, Niels Nielsen / indskrevet 03.07.1720 til 24.02.1722, mester i Fåborg 1731

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

27.07.1701 Nielsen, Christian / søstersøn
01.01.1719 Heidener [Heidemann?], Christian

TILREJSTE SVENDE:

05.04.1693 Walter, Johan / kom fra Hamburg / hjemsted Zürich
23.08.1693 Reimann, Christian Gottfried / Lübeck / -
31.05.1695 Schmidt, Johann Ambrosius / Stockholm / Stralsund
10.04.1698 Mohr, Reinhardt / Danzig / Königsberg
03.05.1698 Cords, Johan / Lund / -
26.07.1704 Windernichts, Johan Christian / Lübeck / Zeast?
28.08.1705 Süttner, Reinhold / Danzig / Königsberg
25.10.1706 Öhman, Oluf / Skåne / svensk
21.09.1707 Tielich, Jeremias / Stettin / Zülhau
27.02.1708 Rahm, Nicolaus / Halmstad / København
01.05.1708 Eylütz, Christian / Stockholm / Leipzig
26.07.1708 Rümich, Johann Heinrich / Kiel / Seyer
15.10.1708 Petersen, Holger / Hamburg / København
20.12.1711 Brandt, Mathias / Lübeck / København
29.06.1712 Förster, Hinrich / Slesvig / Graz
22.10.1712 Petersen, Holger / Hamburg / København
06.09.1713 Simon, Otto / Schön, Norge? / København
13.07.1714 Flashou, Hougne Matthiesøn / Christiania / norsk?
12.11.1716 Mezler, Theodorus / Reval / Frankfurt/M
30.12.1717 Böttcher, Heinrich Bruno / Christiania / Hannover
06.05.1718 Zinck, Daniel / Lübeck / Lübeck
02.09.1718 Hofmann, Christoph Abraham / Flensborg / Coburg
04.05.1720 Lidenblom, Claus Caroli / Göteborg / Linköping
31.05.1721 Sandmann, Jacob / Bremen / Danzig
18.06.1722 Ritter, Claus / Danzig / København
24.01.1723 Schmidt, Johan Nicolaus / Lübeck / Coburg

Stade på St. Budolfi pinsemarked i Ålborg 1695.

Herbergsfader 1693-97, 1718-21, oldermand 1701-03, 1719-21.

REF.: Borgerskabsprotokol, Nielsen, Matzen, Ramsing, 1728, CP, LI.

Jacobsen, Jens

Jacobsen, Jens, født i Jylland ca. 1775; død af alderdom 90 år gl. 22.12.1865 i Kbh., begr. 29.12.1865 Garnison/Garnison kgd. • Søn af - - - • Gift 1824 med Karen Marie

Olsen. [Kopulationsafgift betalt 26.05.1824, Vor Frue anført, men ikke fundet i vielser]. Fader til Carl Vilhelm Jacobsen. Født ca. 1793 i Kbh.; død 76 år gl. 17.08.1870 i Kbh., begr. 24.08. 1870 Garnison.

Udlært af M.C. Graa, Kbh., 09.05.1791-26.10.1795. Idømt bøde på 3 mk. til de fattige [årsag og dato ikke angivet, 1791-99.] Ved Folketælling 1801 svend hos H.J. Berg.

Borgerskab som frimester 13.11.1821 i henhold til kgl. bevilling af 23.02.1821 med ret til at holde 1 svend og 1 dreng mod at betale halvt borgerskabsgebyr. Står i Brandcorpset.

1819-20	Møntergade 52
1821	Christianshavns Brogade 6
1822-24	Springgade 19
1825-59	Silkegade 48
1860	Silkegade 4 (nummerændring)
1861-63	Store Regnegade 26

Sønnen C.V. Jacobsen optaget som medejer 1862, eneindehaver fra 1865.

Folketælling 1840 Silkegade 48, 2.sal: Jens Jacobsen, 65 år, bogb.mester, Karen Marie Jacobsen, 46 år, hans kone, Augusta Wilhelmine, 15 år, Carel Wilhelm, 14 år.

Folketælling 1845 Silkegade 48, 2.bagsal: Jens Jacobsen, 69 år, bogbinder, Karen Marie Jacobsen, 51 år, hans kone, Augusta Wilhelmine Jacobsen, 20 år, ugift.

Folketælling 1850 Silkegade 48 baghuset: Jens Jacobsen, 74 år, bogbinder, Karen Marie Jacobsen, 54 år, Augusta Wilhelmine Jacobsen, 23 år, Carl Wilhelm Jacobsen, 23 år, bogbinder, for tiden overført til Armeen som Underofficer.

Folketælling 1855 Silkegade 48, 2.sal: Jens Jacobsen, 79 år, bogbinder, Karen Marie Jacobsen, 60 år, hans kone, Carl Wilhelm Jacobsen, 28 år, ugift, bogb.svend.

Folketælling 1860 Silkegade 48, nyt nr. 4, 2.sidesal: Jens Jacobsen, 85 år, bogbinder, Karen Marie f. Olsen, 67 år, hans kone, Carl Wilhelm Jacobsen, 33 år, ugift, bogbinder.

Altgesell 15.07.1799.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Danske Kancelli Sjællandske Registrant 1821, kirkebog Garnison, Vejviser, FT 1801-1840-1845-1850-1855-1860, Krak 1910, 1915, 1940, 1950.

Jacobsen, Søren

Jacobsen, Søren, født ca. 1775; død - - -. • Søn af - - -

Udlært af N. Hiort, Kbh. 17.10.1785-16.07.1792. Ved Folketælling 1787 læredreng, 11 år, hos samme, Skidenstræde 150-151.

Indtegnet til mesterstykke 01.05.1797. Medlem af Bogbinderlauget 19.06.1797.

Altgesell 26.10.1795.

REF.: CPN, LI.

Jelling, J.P.

Jelling, Johan Peter, født 29.04.1806 i Kbh./Petri; død - - - • Søn af tjener Poul Petersen Jelling og Carolina Maria Junghans • Gift 12.08.1833 i Kbh./Holmen med Jacobine Benthine Marie Rosenkrantz, 25 år, Lille Kongensgade 60. Født 18.06.1808 i Kbh./Holmen; død - - -. Datter af matros Bentzon Rosenkrantz og Marie Kirstine Pedersdatter. Forlovere melhandler Palle Petersen, Springgade 18 og skomagermester N. Lund, Springgade 18.

Udlært af J.C. Lerche, Kbh. 12.07.1824-18.07.1829.

Etableret som linierer.

1833	Lille Købmagergade 83 (som svend)
-1840-	Trompetergangen 118, 1.
1845-	Købmagergade 48, 2.
-1850-	Store Købmagergade 48, 2.

Folketælling 1840 Trompetergangen 118, 1.sal: Johan Peter Jelling, 34 år, bogb.svend, Jacobine Benthine Rosenkrantz, 31 år, hans kone.

Folketælling 1845 Købmagergade 48, 2.sal: Johan Peter Jelling, 39 år, bogb.svend, Jacobine Benthine Marie Jelling, 36 år, hustru,Thora Caroline Bigandt, 12 år, Emma Bigandt, 10 år, Hansine Wilhelmine Møller, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Store Købmagergade 48, 2.sal: Johan Peter Jelling, 44 år, bogb.-svend, Josephine Benthine Marie Jelling, 41 år, hans kone, Thora Marie Caroline Bigand, 17 år, plejebarn, Emma Bigand, 15 år, plejebarn.

REF.: Kopulationsprotokol, kirkebog Holmen+Petri, FT 1840-1845-1850, CPN, LI.

Jens Bogbinder

Jens Bogbinder, født - - -; død - - -. • Gift med Maren - - -

Maren Jens Bogbinders står opført som ejer af Klædebo kvarter matr.nr. 167 B Skidenstræde før 14.01.1659 til efter 1664.

REF.: Ramsing.

Jensen, Christen

Jensen, Christen [Christen Bogbinder].

01.11.1567	For en Register Bog hand Bannt til Tydske Cancelereij 3 mk.
26.04.1568	Christen Bogbinder for 2 Bøger han bandt som var Registerbøger som kom udi tydske Cancelli, 6 mk.
12.08.1568	For 2 Register Bøger hand band for tydske Cancelli, 6 mk.
23.06.1571	For 2 Register Bøger han bandt for tydske Cancelli, 6 mk.
08.10.1571	For 2 Regenskabsbøger hand bandt paa thett siste Regenschaft som

bleff besluthett thill Philippi oc Jacobi dagh nest forleden, 5 mk.

29.03.1571 for 2 Regenskaffs Bøger, han bandt, 6 mk.

28.01.1572 for 1 Register Bog .... til Rentekammer och registere Quitantzer udi, 1½ mk.

21.04.1572 for 2 Regenschaffs Bøger for forgangen Aars Regensk., 6 mk.

24.03.1573 Christen Bogbinder for 2 Regenschaffsbøger hand banth til K.M. Regenskaff for thette forgangen Aar 72, 2½ mk.

12.03.1574 Chresten B. - for 2 Regennschaffsbøger hannd bandt for Rentekameret, 1½ mk.

01.07.1576 givet Christen Bogbinder for 1 Bog, han bandt for K.M. udi grønt Sidenatlask, 12 mk.

05.09.1576 givet Christen Bogbinder for 2 Bøger, han bandt udi grønt Sidenatlask for K.M. 1½ mk.

26.07.1577 givet Christen Bogbinder for 1 Bog udi hvidt Pergament, han bandt for K.M., kom i Rentekammeret, 12 mk.

28.10.1578 givet Christen Bogbinder for en Bog, han bandt for K.M. udi grønt Sidenatlask, 12 mk.

23.05.1579 For 6 Regennschaffsbøger hand Bandt, 2 i hv. Pap, 4 i Perg. til Rentek., 5 mk.

31.12.1579 For 2 Register Bøger han bandt til Rentek.

26.02.1580 For en Bog med rent Papir han bandt til Rentekammeret, 6 mk.

02.04.1580 For to Regnskabsbøger han bandt til Rentekammeret, ½ mark

13.04.1580 For en liden Registerbog han bandt til Rentekammeret, 4 mk.

11.06.1580 For en liden Bog med rent Papir han bandt i prentet Pergament til Rentekammeret, 4 mk.

18.06.1580 For en Bog han bandt til Rentekammeret, 4 mk.

27.06.1580 For en Bog med rent Papir han bandt i prentet Pergament til Rentekammeret, 4 mk.

29.07.1580 For 6 Bøger han bandt til Rentekammeret: de to i rødt Pap for 2 Mark og de 4 i hvidt Pergament for 3, i alt 5 Mark.

24.10.1580 For 2 Bøger han bandt i hvidt Pergament til Rentekammeret, 1½ mark.

07.12.1580 For en Bog han bandt til Rentekammeret, 4 mk.

25.12.1580 For 2 Registerbøger han bandt i hvidt Kalveskind til Rentekammeret, 1½ mark.

19.12.1580 For en Bog han bandt i prentet Pergament til Rentekammeret, 4 mk.

31.05.1581 For en Bog han bandt til Rentekammeret, 4 mk.

22.06.1581 For en Bog rent Papir han bandt udi prentet Pergament til Rentekammeret, 4 mk.

05.08.1581 For en Registerbog han forbedrede med rent Papir til Rentekammeret, 4 mk.

29.10.1581 For en Bog i gult Pap (2 mark), for 3 Bøger i Skrive Pergament (4½ mark) og for 1 Bog i prentet Pergament (1 mark) alt til Rentekammeret.

30.11.1581 For 2 Regnskaber han bandt i brunt Pap og for noget rent Papir til Registerbogen, 2½ mark.
30.12.1581 For en Registerbog han bandt i hvidt Pergament til Rentekammeret, 12 mk.
02.01.1582 For Register Bøger han bandt i prentet Pergament til Rentekammeret, 8 mk.
14.01.1582 For en Bog han bandt i prentet Pergament til Rentekammeret, 6 mk.
10.02.1582 Til graat Papir til Pap, 2 dl.
01.03.1582 For 100 Stk. Pap, 3 dl.
19.03.1582 For 3 Bøger han bandt i gult Pergament, 2 mk. 4 sk.
21.05.1582 For en Bog han bandt i gult Pergament til Rentekammeret, 12 mk.
13.07.1582 For 2 Bøger han bandt til Rentekammeret i gult Pergament, 1½ mk.
12.01.1584 For to Registerbøger han bandt til Rentekammeret, 20 mk.
24.03.1584 For to Regnskabsbøger han bandt i brunt Pap belangende Indtægt og Udgift i Rentekammeret for Aar 82, 1 dl.
29.12.1584 For to Registerbøger han bandt i hvidt Pergament til Rentekammeret, 1½ mk.
15.05.1585 For 4 Regnskabsbøger han indbandt i brunt prentet Pap saa og 6 andre Regnskabsbøger han bandt i hvidt 'slet' Pergament belangende Indtægt og Udgift i Rentekammeret for 1583 og 1584, 4 dl. ½ ort.
14.06.1586 For to Registerbøger han bandt i hvidt Pergament til Rentekammeret, 18 mk.
23.06.1587 For 12 Regnskabsbøger han har indbundet til Rentekammeret fra 1 Jan. 1586 til 8 Maj 1587, 5 dl.
28.03.1588 For en Bog han bandt i hvidt Kalveskind trykt omkring med forgyldte Lister og K.M.s Bogstaver og Aarstallet og som kom her udi mit eget Kammer, 1 dl.
25.07.1588 For en Bog af rent Papir han indbandt i prentet Pergament, kom udi mit eget Cammers, 12 mk.

REF.: Carl S. Petersen, udskrifter af Rentekammerregnskaber.

Jensen, J. H.

Jensen, Johan Heinrich, født ca. 1798 i Kbh.; død - - -. • Søn af almisselem Peder Jensen og Anne Catharine Mure. • Gift 10.05.1820 i Kbh./Holmen med Marie Elisabeth Olsen, 24 år, Lille Kongensgade 70. Forlovere snedkerfrimester Peder Jensen og futteralmager Johan Christian Wunderlich. • Datter af - - -. Født ca. 1796 i - - -; død - - -.

Snedkersvend, ansat som værkgesell under Brandkorpset. Foderalmager fra 1822. Borgerskab ikke fundet.

1820 Lille Kongensgade 70
1822 Lille Kongensgade 63
1823 Christen Bernikowstræde 65

1824-26 Store Grønnegade 262
1827 Størrestræde 250
1828 Store Grønnegade 285
1829-30 Østergade 70

J.M. Thiele anfører i sine erindringer om Kamma Rahbeks æskemageri på Bakkehuset: »Paa samme Tid [foråret 1821], jeg gjorde mit System gjældende paa hendes Værksted, udbrød nemlig i Kjøbenhavn en lille Avisfeide imellem en ældre Æskefabrikant, Wunderlich, og en yngre Medbeiler, ved Navn Jensen. Dette Forhold overførte hun strax paa os.«

REF.: Kirkebog Holmen, Kopulationsregister, Vejviser, FT 1801, J.M. Thiele: Af mit Livs Aarbøger, bd.1, 1917.

Jensen, J. M.

Jensen, Jens Martin, født ca. 1820 i - - -; død af tæring 23 år gl. 23.03.1846 i Kbh., begr. 25.03.1846 Holmen/Ass.kgd. • Søn af vægter Jens Jensen og jordemoder Christine Andrea Cecilie Andersen.

Udlært af H.F. Poulsen, Kbh., 13.01.1838-22.04.1844. Ved Folketælling 1840 læredreng, 18 år, hos samme, Gråbrødre torv 110.

1846 Lille Kirkestræde 99

Folketælling 1845 Lille Kirkestræde 99, 2.sal: Jens Jensen, 53 år, Ledøje, patrouille vægter, Christine Andrea Cecilie Jensen, 50 år, Kbh., Jens Martin Jensen, 20 år, Kbh., bogb.svend, Thora Maria Jensen, 16 år, Kbh., Wilhelmine Mathilde Jensen, 7 år.

REF.: FT 1845, kirkebog Holmen, Begr.Prot.Kbh. [forkert alder], CPN.

Jensen, J. M.

Jensen, Jens Martin, født i Kbh. 03.02.1819; død af organisk hjertesygdom 45 år gl. 26.09.1861 i Kbh., begr. 02.10.1861 Helligånd. • Søn af - - - • Gift 05.11.1848 i Frederiksberg med Maren Sophie Andersen, 25 6/12 år, af Frdbg. Født 05.02.1823; død af phthisis 43 år gl. 06.04.1866 i Kbh., begr. 12.04.1866 Helligånd/Ass.kgd. Forlovere jernhandler Fred. Borch, Graabrødertorv 113 og skrædermester J. P. Nielsen, Kronprinsessegade 36.

Udlært af N.C. Møller, Kbh., indskrevet 19.01.1835 for 5 år fra St.Hans 1834-17.07.1839. Ved Folketælling 1840 svend hos samme, Gråbrødre torv 97.

Opviste mesterstykke efter egen smag, folien kasseret med 18 stemmer mod 4, kvarten kasseret med 12 stemmer mod 10, oktaven antaget med 15 stemmer mod 7. De to første bøger er den 2. October 1845 bedømte af det kongelige Academie og befundne uantage-

lige, anført i Laugsprotokol 07.10.1845. Resten af mesterstykket opvist, folien og kvarten bedømt af Lauget og eenstemmigt antaget med 16 stemmer 06.04.1846; folien, kvarten og oktaven bedømt af det kongelige Academie 16.04.1846 og antaget, anført i Laugsprotokollen 18.04.1846. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1846 udgift ved opvisningen af [L.C.] Meyer og Jensens mesterstykker 1 rdl. 2 mk. Borgerskab 02.05. 1846. Bogbinder og portefeuillearbejder. Borgerligt Infanteri.

1846Til-47 Pilestræde 91-92
1849-53 Skindergade 43
1854-59 Lille Helliggejststræde 157
1860-61 Lille Helliggejststræde 20 (nummerændring)
1862 samme adr. ved enken, som løste borgerskab som bogbinder 29.04. 1862, tillige høkerhandel uden ret til at udskænke brændevin.
1866 Dybensgade 14

Folketælling 1850 Skindergade 43, 2.sal: Jens Martin Jensen, 31 år, bogb.mester, Marie Sophie Jensen, 27 år, hans kone, Andreas Sophus Jensen, 1 år.

Folketælling 1855 Lille Helliggeiststræde 157, baghus st.: Jens Martin Jensen, 35 år, bogb.mester, Marie Sophie Jensen, 32 år, hans kone, Andreas Sophus Theodor Jensen, 6 år, Carl Richard Emil Jensen, 4 år, Cathrine Sophie Jensen, 2 år.

Folketælling 1860 Lille Helliggeiststræde 157, nyt nr. 20, baghus st.: Jens Martin Jensen, 51 år, bogbinder, Marie Sophie Jensen, 42 år, hans kone, Sopus Jensen, 10 år, Richard Jensen, 8 år, Sophie Jensen, 6 år, Martin Jensen, 1 år.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

14.05.1859 Rasmussen, Niels Rasmus / indtegnet 15.05.1858 for 1 år fra påske kvt., f. 03.05.1842 Ringsted, mester i Kbh. 1867

INDSKREVET LÆREDRENG:

12.11.1859 Petersen, Vilhelm Martin Emil / for 2 år fra Mich.kvt.

Industriudstillingen 1840: kat.nr. 358 En Octav. Svendestykke. 6 Rbd.

Skuemester til 1861.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Frederiksberg-Helligånd, vejviser, FT 1850-1855-1860, Industriudstillingen, CPN, LI.

Jensen, Simon

Jensen, Simon, født - - -; død - - -.

10.04.1632 For 13 store Skrive Calendere og 13 smaa Almanakker han har indbundet i rødt og grønt Pergament til Rentemesterens eget Cammer, 3 rdl. 44 sk.

REF.: Udskrift af Rentekammerregnskaber.

Jerner, Jans

Jerner, Jans, født - - -; død - - -

05.02.1558 Thend 5. februarij giffuit Jans Jerner for 2 bøger, han haffde bundet for hertug Hans och greffuenn, 6 sk.

REF.: Rentemesterregnskaber.

Jessen, J. **Udenbys mester**
Århus 1749-72

Jessen, Jacob, født ca. 1713 i Holsten; død 60 år gl., begr. 21.07.1772 i Århus/Vor Frue. • Søn af - - - • Gift med Dorothea Cathrine Christensdatter, døbt 28.03.1737 i Aarhus/Domsogn; død - - - • Datter af Christen Mortensen og - - - • Fader til Anne Kirstine Jessen, døbt 17.10.1755, gift 07.03.1787 med Johan Friderich Nordstedt.

Ukendt lærested. Ansat hos Johann Zimmermann, Århus til ca. 1740. Ankom fra Århus til Kbh. 13.04.1742, svend hos F.H. Fosgraph. Idømt bøde til svendeladen for at komme for sent St.Hans og Mich.kvt. 1742.

Kgl. privilegium 09.12.1740 på eneret som bogbinder i Århus som Johann Zimmermanns efterfølger, men skal respektere Andreas Zimmermanns privilegium af 11.08. 1724. Ved kgl. privilegium af 17.11.1746 tilladelse til at efterfølge Johann Zimmermann; Andreas Zimmermann afgav 28.01.1741 erklæring om, at han ikke ville hævde sit privilegium af 11.08.1724. Løste borgerskab i Århus 09.04.1749, tillige boghandel. Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1749-1771. Værkstedet blev fortsat af enken, som ved kgl. bevilling af 06.11.1772 tillades at fortsætte bogbinderprofessionen ved en duelig svend.

Værkstedet overtaget 1786 af nevøen Jens Johansen.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

10.04.1758 Holbeck, Johannes Ottensen / indskrevet 16.10.1752 for 6 år fra St.Hansdag 1752
07.07.1760 Johansen, Jens Christian / indskrevet 07.07.1755 for 5 år, mester i Århus 1786
25.10.1762 Halkier, Christian Frederich / indskrevet 09.07.1759 for 4 år fra nytår, mester i Viborg 1776
14.07.1771 Schandorph, Michael / indskrevet 17.11.1766 for 5 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

07.07.1760 Paa, Peder Svendsen / for 5 år
10.10.1763 Møller, Daniel / for 5 år

»Dorothea Catharina afg. Jacob Jessens Efterleverske, Bevilling at hensidde i ufskiftet Boe.
- - - at Vi, efter Dorothea Catharina afg. Jacob Jessin, forrige Bogbinder i Vor Kiøbstæd Aarhuus, hans Efterleverske, hendes herom allerunderdanigst giorte Ansøgning og Be-

giering, allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at hun foruden Rettens Middels Forsegling, Registrering og Vurdering efter herom, hendes og bemelte hendes afg. Mands fælleds sammenavlede u-myndige Datter, udi Uskiftet Boe, maa blive besiddende, saa længe hun i enlig Stand forbliver. - - -

Christiansborg den 4. Septbr. 1772«

»Dorothea Catharina afg. Jacob Jessens Efterleverske, Bevilling at maae fortsætte Bogbinder-Professionen i Aarhuus ved en Svend.

- - - at Vi, efter Dorothea Catharina afg. Bogbinder Jacob Jessens Efterleverske, af Vor Kiøbstæd Aarhuus, i Vort Land Nørre Jylland, hendes herom allerunderdanigst giorte Ansøgning og Begiering og samt efter de af Os Elskelig Sr. Peter Rosenørn etc. derpaa givne Erklæring allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at hun ved en duelig Svend maa lade fortsætte Bogbinder Haandværket der i Byen; hvorimod hun skal tilforpligtet være, at forsyne alle og enhver med forsvarlig og upaaklagelig Arbeyde, og for saa billig Priis og Arbeydsløn, som nogen anden det vil og kand giøre, hvormed Magistraten i bemelte Aarhuus skal have vedbørlig Indseende, saa og at ingen, med hvis Arbeyde De hos hende bestille, over lovlig Tiid opholdes; - - -

Christiansborg den 6. Novemb. 1772«

REF.: Borgerskabsprotokol Århus, Danske Kancelli Jyske Registre 1740 f. 202, Jyske åbne breve 1772 f. 321, Jyske og Smaalandske åbne Breve Nr. 213 og 287, kirkebog Århus Vor Frue-Domsogn, Sejr, Århus/PJ, CPN, LI.

Jessen, J. F.

Jessen, Jess Friderich, født i Kbh. ca. 1770/1775; død 45 år gl. 03.07.1816 på Alm. Hospital i Kbh.; begr. 10.07.1816. • Søn af - - - • Gift 26.11.1802 i Kbh./Tysk Reformert med Rosine Elisabeth Kunze, Strandgade 33, født ca. 1781, død ca. 1811. Datter af fhv.soldat, arbejdsmand Johannes Kuntze og Maren Pedersdatter.

Udlært af E. Nordgreen, Kbh., 15.01.1787-23.01.1792.

Mesterstykke kasseret 30.12.1799 af lauget, men antaget 13.01.1800 af magistraten. Borgerskab 30.12.1799. Havde lejebibliotek fra 1810.

1801-02	Strandgade 33
1803-07	Lille Torvegade 75
1808	hjørnet af Store Kongensgade og Lille Torvegade 110 (nummerændring)
1809-15	Strandgade 49

Folketælling 1801 Strandgade 33, 3. familie: Jes Friderich Jessen, 31 år, bogbinder, Christian Gullert, 14 år, læredreng. Do. - 5. familie: Johannes Kuntze, 47 år, enkemand, arbejdsmand, Rosine Kuntze, 20 år, hans datter.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

1801 Nordgreen, Johan / overgået fra Lund

01.02.1806 Olsen, Peter W.

INDSKREVET LÆREDRENG:

17.01.1803 Gullig, Christian / for 5 år, slettet

Algesell 29.09.1794 og 31.04.1798.

Skifte 1816: Boets indtægt 900 rdl. 2 mk. 8 sk., udgift 693 rdl. 3 mk. 4½ sk., overskud 206 rdl. 5 mk. 3½ sk.. Han holdt svend, arbejdede 1814 for hr. Martens, skolelærer ved Raadvad Fabrik, for hvem hans regning var på 64 rdl. 72 sk., ligeledes en tid lang for Munderingskommissionen ved det kgl. artil.corps, og da han var en redelig men uformuende mand, lod man ham give af og til forskud, således har han den 30 Marts 1816 erholdt 30 rdl. Efterlod en datter Johanne, 11 år.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Alm.Hosp., FT 1801, Skattemandtal, vejviser, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Joensen, Jacob

Joensen [Joennsenn, Jenssøn], Jacob. Født - - -; død forår 1653? • Gift med Maren?

Mester ved laugets stiftelse 09.11.1646.

1645 Skidenstræde
1653 Peder Hvidtfeldtsstræde - Jacob Bogbinders efterleverske

15.07.1637 For Bøger og Biregistre han har indbundet paa K.M.s Rentecammer udi hans eget Læder og Pergament, 17½ rdl.

26.10.1638 For en Del adskillige Bøger han har indbundet og forfærdiget til Rentecammerets Fornødenhed, beregnet fra 3 Juli 1637 og til Augustii 1638, 33 rdl. 96 sk.

29.09.1639 For adskiligt Bogbinderarbejde til Rentekammeret fra Augusto 1638 til 12 August 1639, 37½ enck.dl. 1 ort.

15.11.1639 For en Del Bøger han har indbundet til Kongl. May.ts. Cantzelis Fornødenhed, 17½ enck.dl.

04.07.1640 For en Del Musik Bøger han har indbundet og forfærdiget med sit eget Pergament, som bruges udi K.M.s Capel 1639 og 1640, 14 enck.dl. 32 sk.

02.09.1640 For adskilligt Bogbinderarbejde til K.M.s Rentekammer i 1639 og 1640, 66 rdl. 1½ ort.

15.04.1641 For nogle Registerbøger han har indbundet og forfærdiget til Holmens Fornødenhed, 3½ rdl. 16 sk.

19.07.1641 For en Del Registerbøger af rent Papir han har indbundet og forfærdiget til Renteriet, samt for en Del Skrive Calender o.a. han har skaaren og forgyldt, fra 24 August 1640 og til 21 April, 32 enck.dl. 4 sk.

08.11.1641 For 3 Stævningsbøger og 4 Registrandtzs Bøger, han har indbundet til Danske Cancelli, 6 enck.dl. 1 ort 8 sk.

16.04.1642 For 3 Stævningsbøger han har indbundet i Pergament til Danske Kancelli, 3 enck.dl.

30.04.1642 For adskilligt Bogbinderarbejde han fra 1/5-1641 til 1/5 1642 har forfærdiget for Rentekammeret, 43 enck.dl. 6 sk.

11.06.1642 For en Del Regnskaber og Bøger han har indbundet til Rentecammeret og Bremerholm fra 26 Sept. 1641 og til 9 Juni 1642, 25 enck.dl. 32 sk.

21.01.1643 For Rigens Regnskaber 1641 til 1642 at indbinde til Rentecammeret, 13 enck.rdl. 1½ ort.

04.02.1643 For adskilligt Bogbinderarbejde til Tyske Kancelli i 1642, 10 enck.rdl.

03.07.1643 For adskillige Tegnebøger, Skrivecalendere og Pergament han har indbundet til Rentecammeret fra 30 April 1642 til Aarsdagen 1643, 65 enck.rdl.

13.07.1644 For en Del Stævings og Kopibøger han har indbundet til Danske Kancelli 1643, 10 enck.dl. 16 sk.

01.06.1647 For Bogbinderarbejde paa Rentecammeret fra 1 Maj 1643 og til Aarsdagen 1644, 49 enck.rdl. 22 sk.

14.02.1649 For Arbejde til K.M.s Rentecammer fra 1 Maj 1645 til 1646, 24 enck.rdl.

14.04.1649 For en Del Bøger han har indbundet til Rentecammeret efter derpaa udgivet Bevis dat. 30 April 1646, 30 enck.rdl.

21.12.1649 For adskillig Arbejde han udi Rentecammeret forfærdiget har fra 2 Mai 1644 til 8 April 1646, 19 rdl. 33 sk.

06.02.1650 For adskilligt Arbejde han har udført 1643 her paa Renteriet, 11½ rdl. 16 sk.

08.05.1650 For Bogbinderarbejde til K.M.s Rentekammer fra 1 Maj 1646 og til Aarsdagen 1647, 30 enck.rdl.

12.07.1650 For Stævnings og Renskabsbøger indbundet til Danske Kancelli indeværende Aar, 17½ rdl. 16 sk.

06.09.1650 Som er Resten af hans Fordring for Bogbinder Arbejde paa Rentekammeret Maj 1646-1647, 16½ rdl. 40 sk.

24.12.1650 For Bogbinder Arbejde til Rentekammeret fra 1 Maj 1649 og til 1 April 1650 samt i Tiden 1645 til 1646, 30 rdl.

01.03.1651 For Bogbinder Arbejde til Danske Kancelli fra Dec. 1644 til Marts 1646, 8 enck.rdl. 32 sk.

04.06.1651 For Bogbinderarbejde paa Rentekammeret fra 1648 til 1650 og 1647 til 1648, 100 enck.rdl.

24.12.1651 For Bogbinderarbejde paa Rentekammeret og Danske Kancelli fra 1/5 1645 til 30/9 1651, 125 rdl. 6 sk.

06.06.1652 For adskilligt Arbejde til Rentecammeret fra 1/5 1651 - 1/5 1652, 30 enck.dl.

08.10.1652 For adskilligt Arbejde til Rentecammeret i April nest forleden, 8 enck.dl.

25.10.1652 For adskilligt Arbejde til Rentecammeret fra 1/5 1651 - 1/5 1652, 6 enck.dl.

22.12.1652 For Arbejde til Rentecammeret 1/5 1651 - 1/5 1652, 15½ rdl. 1 ort.
27.04.1653 For Arbejde til Rentecammeret fra 10/5 1652 - 12/2 1653, 20 enck.dl.
02.06.1653 Givet Maren afgangen Jacob Bogbinders, som er hendes bevilligede Arbejdsløn for Bogbinder Arbejde hendes sal. Husbond til Cancelliet har forfærdiget, 12½ enck.dl. 8 sk.
23.07.1653 Givet Maren afgangen Jacob Joennsenns hvormed hun er aldeles afbetalt 43 rdl. 40 sk. For adskilligt Bogbinderarbejde hendes sal. Mand har forfærdiget her udi Rentecammeret efter Bevis dat. 22 Februar nærværende Aar, 23 rdl. 40 sk.
[enck.dl - enkende daler = specie, lig med 6 mark]

REF.: Hovedskattemandtal, udskrifter fra Rentekammerregnskaber, Nielsen, CPN.

Johann Hollender

Johann Hollender - muligvis Johan **Dirich**, **Dixwurst, Duphorst** eller **Helleforth**.

1633-36 uden sted

1636 den hollendes bogbinder i K. for 6 Bøger i Fløyell, 14 i Pergament, 7 rdl 2 mk. 16 sk.

REF.: Sophie Brahes regnskabsbog.

Johansen, Chr. Fr.

Johansen, Christian Frederik, født 14.12.1815 i Kbh./Trinitatis; død af vattersot 52 år gl. 07.12.1867 i Værløse, begr.14.12.1867 Værløse. • Søn af skomagermester Jørgen Johansen (16.02.1787 Odense-19.09.1846 Kbh.) og Barbara Kirstine Beck (ca. 1774-26.08.1839 Kbh.) • Gift 1. 10.11.1841 i Kbh./Helligånd med Ulricke Eleonora Sibbern, 26 år, Snarregade 12. Født 20.12.1816 i Kbh./Trinitatis; død - - -. Datter af kommissionær Mathæus Sibbern (1772-1842) og Else Birgitte - - -. Forlovere skomagermester J. Johansen, Rigensgade 474 og fuldmægtig Chr. Nissen, Vognmagergade 78. Separationssag indledt 09.09.1849, skilsmissebevilling 18.05.1854. • Gift 2. 03.09.1854 i Kbh./Garnison med jordemoder Inger Marie Hansen, 22 år. Født 10.11.1831 i - - -; død af leverbetændelse 34 51/52 år gl. 04.11.1866 i Værløse, begr. 10.11.1866 Værløse. Forlovere skomagermester P.C. Ballesen og billedskærermester C.H.S. Sandberg.

Udlært af Fr. Hansen, Kbh., 05.07.1830 for 5 år fra nytår-07.07.1834. Svend hos F. Olsen fra 19.01.1835.

Galanteriarbejder, Pap- og galanterihandler. Borgerskab ikke fundet.

1841 Snarregade 12
1849 Holmensgade 140
1851 Østergade 59, 4. hos Kehleth
1855 Gothersgade 118

1867 Kirke Værløse by matr. nr. 3c

Folketælling 1855 Gothersgade 118, 3.sal: Christian Frederik Johansen, 40 år, fabrikbestyrer, Inger Marie Hansen, 23 år, hans kone, Jørgine Frederikke Johansen, 3 år, -line Jongløv, Olsens enke, 57 år, konens plejemoder.

Langstrakt separationssag med beskyldninger om voldeligt overfald af hustruens »mandfolk«, manglende betaling af underholdsbidrag, hendes tilbageholdelse og pantsætning af boets værdier og hans værktøj, forfalsket gældsbevis. Efter attest for hans uformuenhed (han er 1854 fabriksarbejdende) meddeles gratis skilsmissebevilling.

Endeligt skifte 05.02.1868. Auktion over boets ejendom 31.03.1868 solgt for 605 rdl., løsøre solgt ved auktion 11.02.1868 for 321 rdl., indtægt i alt 934 rdl. Efter fradrag af boets gæld (bl.a. prioritetsgæld 500 rdl.) blev der 58 rdl. til hver af døtrene Jørgine Frederikke Johansen, 16 år, og Anne Christine Mathilde Johansen, 13 år.

REF.: www.fredenslyst.dk, Borgerskabsprotokol, kirkebog Helligånd-Trinitatis-Garnison-Værløse, CPN, LI.

Johansen, Claus

Johansen, Claus, født - - -; død - - -.

29.07.1629 Indbundet et Aars Indtægt og Udgift med tilhørende Biregister i sit eget Pergament til Rentecammeret. Aargangen af ovennævnte Regnskab er fra 1 Maj 1627 til 1 Maj 1628, 21 rdl.

30.04.1630 Indbundet en Theignebog i Pergament her udi K.M.s Rentecammer, ½ rdl.

REF.: udskrifter fra Rentekammerregnskaber.

Jovers, Joachim

Jovers [Ivers], Joachim [Jochum], født - - - i Stade; død i Kbh. før 1713. • Søn af - - - • Gift med - - -

Ukendt lærested. Ankom fra Stralsund til Kbh. 23.06.1696, svend hos Johan Kruse.

Nævnes maj 1698.

1701 Løvstræde 136, i gården, lejer

1703- Klosterstræde 77, skøde dateret 17.12.1703, til før 1717

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

05.09.1699 Müller [Møller], Hans / overgået fra U. Eckhorst; mester i Kbh. 1713

15.04.1705 Gøtz, Hendrick / indskrevet 15.04.1700

INDSKREVET LÆREDRENG:

23.07.1704 Has, Jens Nielsen

TILREJSTE SVENDE:

05.05.1698 Klindwort, Peter / kom fra Lund / hjemsted Stade
26.05.1704 Ivers, Thomas / Århus / Slesvig
24.08.1713 Heydtenbrauw, Zacharias / Riga / Steyr hos enken

Herbergsfader 1699.

REF.: Indkvarteringsmandtal, Ramsing, CPN, LI.

Julius, Georg

Julius, Georg, født i Kbh.

Borgerskab 04.01.1734. [Antagelig Georg Julius **Liebe**, som løste borgerskab denne dag.]

REF.: Borgerskabsprotokol.

Juncker, Theodor

Juncker, August Theodor, født 08.01.1826 i Kbh./Frederiks Tyske kirke; død 90 år gl. 15.09.1916 på Frederiksberg/Godthåb, begr. 22.09.1916 Holmens kgd. • Søn af overskærer Johann Christian Juncker og Inger Maria Skovbye. • Gift 11.07.1862 i Eggeslevmagle med Emma Johanne Thorkilsen, født 06.03.1833 i Ansager; død 03.06.1915 i Kbh., begr. 11.06.1915 Frihavn/Holmens kgd. Datter af pastor Christen Thorkilsen (17.12.1794 Hveisel-11.09.1870 Eggeslevmagle) og Oline Petrine Beyerholm (25.03.1796 Kbh.-02.07.1864 Egeslevmagle). Forlovere præsten Thorkilsen, Egitslevmagle og blikkenslager Jørgens af Kbh.

Udlært af N.C. Møller, Kbh. 07.10.1845 efter 6 års læretid. Ved Folketælling 1845 lærling hos samme, Gråbrødre torv 97.

Borgerskab som parfumeur 11.08.1859, i forbindelse hermed tillige fouteral- og æskemager i henhold til Reskr. af 23.09.1858. Indtegnet ved Brandkorpset. Portefeuillefabrikør.

1859 Frederiksberggade 35
1860 Frederiksberggade 6 (nummerændring) galanterivarefabrikant, parfumeur
1861 Store Købmagergade 18
1862-72 Store Købmagergade 26
1873-98 Købmagergade 11

Overtaget maj 1898 af Knud Juncker.

Folketælling 1860 Frederiksberggade 35, nyt nr. 6, forhuset st.: Theodor Juncker, 32 år, ugift, portefeuillefabrikant.

Folketælling 1870 Store Købmagergade 26 st.: Theodor Juncker, 43 år, galanterihandler, Emma Johanne Juncker, 36 år, hans kone, Inge Petronelle Kirstine Johanne

Juncker, 6 år, Thorkil Juncker, 3 år, Hjalmar Juncker, under 1 år, Karen Marie Johannesdatter, 36 år, tjenende, Marie Aug. Nielsen, 22 år, tjenende, Valdemar Westergaard, 26 år, handelskommis, Eduard Frederik Johan Riis, 19 år, handelslærling, Carl Theodor Foss, 15 år, handelslærling.

Folketælling 1880 Rosenvængets sideallé 7: Theodor August Juncker, 54 år, galanterihandler, Emma Johanne Juncker, 47 år, hans kone, Inge Johanne Frederikke Petronelle Juncker, 16 år, Thorkild Juncker, 13 år, Hjalmar Juncker, 10 år, Axel Juncker, 9 år, Vita Augusta Frederikke Juncker, 8 år, Poul Gunnar Juncker, 5 år, Ellen Margrethe Juncker, 4 år, Johan Frederik Jørgensen, 76 år, enkemand, husfaderens svoger, particulier, Kirstine Frederiksen, 28 år, tjenestepige, Marie Nona Gesner, 28 år, husjomfru.

Annoncer i Dansk Boghandler-Tidende:

26.11.1859	noteer- og lommebøger
1861	fotoalbum
08.11.1862	fotoalbum og visitkortrammer

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Wiberg, Dødeblade, kirkebog Fr.Tyske-Godthåb-Frihavn-Eggslevmagle, FT 1860-1870-1880, vejviser, DBhT, CPN, LI.

Junge, Chr.

Junge, Jens Christian Elias, født 10.04.1818 i Kbh./Garnison; død - - -. • Søn af løjtnant Johan Anders Junge og Andreamine Marie Sophie Lund.

Udlært af J.Lerche, Kbh., 21.01.1833-13.01.1838.

Indtegnet til mesterstykke 22.04.1844, antaget af Lauget og det kgl. Academie for de skjønne Kunster 30.09.1844. I Laugets regnskab for Mich.kvt. 1844 anføres udgift ved opvisning af Junges og [L.C.] Møllers mesterstykker 2 rdl. 3 mk. Foreviste mesterstykke, antaget, borgerskab 06.07.1844. Borgerligt Infanteri.

1845-56	Pilestræde 123, 3.
1857-59	Klareboderne 7, 2.
1860	Klareboderne 2, 2. (nummerændring)
1861-62	Klareboderne 4, 2.
1863Til-73	Vognmagergade 37

Folketælling 1834 Norgesgade 191, 3.sal: Andreamine Marie Sophie Junge født Lund, 38 år, enke, officersfrue lever af sine håndarbejder, grev Vargas Patenal, 60 år, ugift, kongl. Kammerherre, logerende.

Folketælling 1840 Dronningens Tværgade 334, 2.sal: Andreamine Marie Junge f. Lund, 42 år, enke, skrædersyning, Johan Bøje Junge, 23 år, ugift, malersvend, Jens Christian Junge, 23 år, bogb.svend, Johan Christian Voigt, 35 år, ugift, sysselmand på Island, logerende.

Folketælling 1845 Pilestræde 123, 3.sal: Andreasmine Junge, 49 år, enke, har pension, Johan Bøjer Junge, 28 år, malersvend, Christian Junge, 26 år, bogb.mester, Christian Ahrentzen, 42 år, ugift, fuldmægtig, logerende.

Folketælling 1850 Pilestræde 123, 3.sal: Andreasmine Junge, 51 år, enke, Johan Boie Junge, 32 år, ugift, malersvend, Jens Christian Junge, 31 år, ugift, bogb.mester, Christiane Grønbeck, 13 år, skolediscipel.

Folketælling 1855 Pilestræde 123, 3.sal: Andreamine Marie Sophie Junge, 56 år, enke, levende af pension, Johan Bøie Junge, 37 år, ugift, malersvend, Christian Junge, 35 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1860 Klareboderne 7, nyt nr. 2, 2.sal: Mine Junge, 62 år, enkefrue, Christian Junge, 37 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1870 Vognmagergade 37, 1.sal: Andrea Mine Sophie Junge, 74 år, enke, Jens Christian Junge, 48 år, ugift, bogb.mester.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

29.04.1850	Foght, Andreas Harald Theodor / indskrevet 18.04.1846 for 4 år fra påske
29.04.1850	Thiel, Eduard Victor Valdemar Eding / indskrevet 15.10.1849 forbundt i 1 år
25.04.1853	Tax, Frederik Bredstrup Emil
09.05.1854	Rohmann, Andreas
03.11.1856	Winther, Jens Henrik/Nicolai / indskrevet 18.10.1852 for 4 år fra Mich.kvt.

Ved annoncer i Dansk Boghandler-Tidende 15.08.1863, 29.08.1863 og 07.05.1864 tilbydes kortlakering og opklæbning på lærred; 04.11.1865 sælges Dansk Converations-Lexicon, 8 store Bind, nyt og godt indbundet.

Ved sag anlagt af oldermand D.L. Clément, bedømt i Gældskommissionen 28.10.1863 skal han betale sin restance, 14 rdl. og 5% i rente samt sagens omkostninger.

Skuemester til 01.11.1862.

Stort prægestempel, 4 linier (den øverste buet), versaler, på forsatsbladets forside øverst til højre: CHR. JUNGE / BOGBINDER & KORTLAKERER / VOGNMAGERGADE 37 / HJÖRNET AF LANDEMÆRKET

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Garnison, vejviser, FT 1834-1840-1845-1850-1855-1860-1870, CPN, LI.

Junge, Hans

Junge, Hans, født - - -; død før august 1619 i Kbh.

Antagelig udlært i Tyskland.

Medlem af Det kgl. Skydeselskab, nævnt som deltager i Pintsedrik 1580.

Immatrikuleret ved Københavns Universitet 13.05.1613, universitetsbogbinder 22.05. 1613 til sin død [Oluf Gregersen udnævnt aug. 1619].

REF.: Rørdam, Thomsen, Nielsen, N.P. Jensen: Kgl. Skydeselskabs Medlemmer, 1904, CPN.

Junge, H. C.

Junge, Hans Christian, født i Odense, døbt 26.11.1743 St.Knud; død af brystvattersot 49 år gl. 17.07.1792 i Kbh.; begr. 21.07.1792 Nikolaj/Ass.kgd. • Søn af bogbindermester Poul Frederic Junge (1709-1747) og 2. hustru Ane Marie Hansdatter Torp (d. 1762), gift 2. 1749 med Joh.Fr. Milo. • Gift 10. 05.1775 i Kbh./Skt.Petri med Cathrine Elisabeth Michaelsen, født ca. 1745 i Kbh.; død 77 ¼ år gl. 08.01.1825 i Mariager, begr. 14.01.1825.

Udlært af stedfaderen J.Fr. Milo, Odense, 14.03.1763. Ankom fra Odense til Kbh. 12.06. 1763, svend hos J.T. Wilhelmi. Ankom fra Flensborg til Kbh. 22.06.1767, svend hos Liebe. Svend hos Milo, Odense 1763-74.

Borgerskab 13.04.1774. Tillige tilladelse til at handle med gamle, indbundne bøger; havde lejebibliotek, afholdt bogauktioner i 1770'erne. Nævnes af Nyrop som forhandler af trykkefrihedsskrifter.

1774-83 hjørnet af Store Færgestræde og Lille Kirkestræde 37
1792 Gothersgade 142

Flyttede 1783 til Vordingborg til efter 1787, levede af sine midler, vendte tilbage til København.

Folketælling 1787 Ahlgaden 17: Hans Christ. Junge, 44 år, lever af sine midler, forhen boghandler, Catrine Michaelsen, 40 år, hans kone, Christian Junge, 10 år, Friderich Junge, 1 år, Sophie Junge, 8 år, Marie Junge, 6 år, Juliane Junge, 4 år, Else Olesdatter, 30 år, tjenestefolk, Mette Sørensdatter, 24 år, tjenestefolk, Hans Peter Lund, 18 år, logerende, discipel.

Folketælling 1801 Kbh., Gothersgade 11: Cathrine Elisabeth Mekelsen, 54 år, enke, underholdes af sine børn, Christian Friderich Junge, 23 år, kopist i Rentekammeret, Friderich Severin Junge, 12 år, Sofia Junge, 21 år, Anna Maria Junge, 20 år, Sara Malling, 20 år, pige.

REF.: kirkebog Nikolaj og Mariager, Milo, OBL, Nyrop, FT 1787-1801, J.B. Grandjean: Slægtebog over en Familie Junge, 1913, Ilsøe: Biblioteker, CPN, LI.

Jürs, A. F.

Jürs, Anton Ferdinand, født i Haderslev landsogn 21.09.1822; død af apoplexia 84 år gl. 29.03.1907 i Kbh., begr. 04.04.1907 Garnison/Garnison kgd. • Søn af snedkermester Johann Hinrich Jürs og Lea Sophia Zugland. • Gift 1. 20.09.1851 i Frederiksberg med Cathrine Marie Sophie Christiane Bech, 22 8/12 år, af Frb., født i Kbh/Trinitatis 24.12. 1828; død af lungesygdom 22 år gl. 28.10.1851 i Kbh., begr. 02.11.1851 Trinitatis. Forlovere skrædermester J.L. Astrup, Dybensgade 172 og gørtlermester A.M. Mossin, Pilestræde 127. Datter af opsigtsbetjent Geert Mathiesen Bech og Sophie Cathrine Conradine Møller. • Gift 2. 02.06.1854 i Slagelse/St. Mikkels med Henriette Frederikke Bech, født i Slagelse 01.09. 1828 i Slagelse/Skt.Mikkels; død 62 år gl. 07.02.1892 i Kbh., begr. 12.02.1892 Johs. Forlovere T. Bech og F.H. Bech. • Datter af købmand Niels Veit

Christoffer Wulff Bech og Anne Cathrine Elisabeth Lillie. • Fader til Anton Ferdinand Jürs (1856-1918) og Axel Viggo Jürs (1867-).

Udlært af N.Chr. Nissen, Haderslev, 1843. Svend hos J.C. Berg, Kbh., rejst til Norge, arbejdede hos Preuss i Laurvig og Hoppe i Christiania, ved Folketælling 1845 igen hos J.C. Berg, rejst til Berlin, arbejdede hos Schmidt og Mein, 3 år som galanteriarbejder hos H.P. Clausen, efter mesterstykke 2 år hos D.L. Clément.

Forfærdiget mesterstykke efter anordningen, antaget af Lauget og det kongel. Academie 07.07.1848, anført i Laugsprotokollen 16.10.1848. Forevist Magistraten, antaget 12.08.1848. Borgerskab 13.04.1850. Borgerligt Infanteri.

1849-50	Gothersgade 18
1851	Pilestræde 51
1851-52	Pilestræde 127
1853-57	Pilestræde 99, 2.
1858	Møntergade 132
1859	Pilestræde 123
1860-81	Pilestræde 44 (nummerændring)
1882	Pilestræde 23
1883-91	Pilestræde 44 / 1890-01.10.1899 fribolig i Alderstrøst, Baggesensgade 10
1894-95	Borgergade 87
1896-1922	Pilestræde 44 / 1907 bopæl Mariendalsvej 36 A

Værkstedet overtaget 1890 af sønnen Viggo Jürs.

Folketælling 1850 Gothersgade 18: Anton Ferdinand Jürs, bogbinder. Logerende hos skomagermester Johannes Rosenstand.

Folketælling 1855 Pilestræde 99, 2.sal: Anton Ferdinand Jürs, 33 år, bogb.mester, Henriette Frederikke Bech, 27 år, hans kone, Josephine Dorothea Olsen, 26 år, tjenestepige, fratræder conditionen i dag, Johanne Elisabeth Jørgensen, 18 år, tjenestepige, tiltræder conditionen denne dag. Vides ikke hvilken af disse Piger, der skulle anføres.

Folketælling 1860 Pilestræde 123, nyt nr. 44, 3.sal: Anton Ferdinand Jürs, 37 år, bogb.mester, Henriette Frederikke Jürs f. Beck, 31 år, hans kone, Ane Cathrine Sophie Jürs, 5 år, Anton Ferdinand Jürs, 4 år, Johan Heinrich Wolff Jürs, 2 år, Karen Marie Nielsdatter, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1880 Pilestræde 44: Anton Ferdinand Jürs, 57 år, bogb.mester, Henriette Frederikke Jürs, f. Bech, 51 år, hans kone, Ane Cathrine Sophie Jürs, 24 år, Anton Ferdinand Jürs, 23 år, bogb.svend, Henriette Frederikke Jürs, 19 år, Axel Viggo Jürs, 12 år, Christian Theodor Jürs, 10 år, Einar Wulff Jürs, 5 år.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

20.10.1855	Fischer, Valdemar / indskrevet 18.10.1851 for 5 år fra Mich.kvt. 1850
03.05.1856	Møller, Christian Ludovico / udmærkelse, indskrevet 18.10.1852 for 4½ år fra Mich.kvt. 1851, mester i Kbh. 1868
23.05.1857	Olsen, Niels Peter / udmærkelse, indskrevet 23.10.1854 for 4 år fra påske kvt. 1853

14.05.1859 Watz, Carl Thorvald / indskrevet 20.10.1855 for 5 år fra påske kvt. 1854, f. 06.10.1839 Kbh.
12.11.1859 Widriksen, Carl Emil Theodor / udmærkelse, f. 18.12.1838 Kbh., mester i Kbh. 1870
01.11.1862 Rasmussen, Jens Peter / indskrevet 15.05.1858 for 5 år fra Mich.kvt 1857, f. 29.08.1843 Hørsholm
09.05.1863 Steenstrup, Carl Michael Leonhard / f. 20.11.1843 Kbh.
30.04.1864 Svenstrup, Harald Peter / f. 27.01.1845 Kbh., d. 09.11.1866 Kbh.
16.11.1865 Thorsen, Peter Heinrich Julius / f. 10.03.1846 Kbh.
25.05.1867 Harup, Johan Christian / f. 16.11.1846 Kbh.
1868 Diderichsen, Lars / mester i Kristiania
02.09.1869 Flyge, Jacob Ludvig / mester i Kbh. 1879, f. 30.06.1849 Kbh.
1869 Adrian, Alfred Valdemar / indskrevet 11.05.1866 for 5 år fra påske 1864 som første lærling uden kost og logi, men med aftalt løn
1874 Kreutzer, Frantz Valdemar / mester i Kbh. 1891
1886 Jürs, Axel Viggo / søn, mester i Kbh. 1890

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

14.11.1857 Odemar, Ernst Albert
03.05.1856 Justesen, Jørgen / for 5 år fra påske

Ved udstillinger i Malmø 1865 og i Stockholm 1866 tildelt medaljer.

Sat i skat i 1887 af 1800 kr., i 1891 af 1200 kr.

Annoncer i Dansk Boghandler-Tidende:

30.08. og 13.09.1856 - anbefaler sit bogbinderi til boghandlere og forlæggere, stort udvalg af plader og stempler til presseforgyldning, elegant arbejde, hurtig ekspedition til nutidens billigstepriser.
28.07., 11.08. og 18.08.1866 - Pilestræde 44, tilbyder bogbinderarbejde, præmieret i Malmø og Stockholm.
11.07., 18.07. og 25.07.1868 - anbefaler sit bogbinderi »med Udførelse af smukt og billigt Arbeide samt prompte Expedition. Componerede Plader, svarende til Bogens Indhold, kunne erholdes paatrykt, til større Partier.« Medaljer fra Malmø 1865 og Stockholm 1866 gengives.

Selvbiografi i Carl P. Nielsens arkiv:

»Anton Ferdinand Jürs, født i Haderslev den 21. Septbr. 1822. Kom til Kjøbenhavn i Septr. 1842. Arbeidede 1 Aar i Kjøbenhavn, kom derefter paa Forskrivning til Preus i Laurvig i Norge, havde de bedste Dage der i min Svendetid. Kom senere til Hoppe i Christiania, hvor jeg var mindre tilfreds, reiste derfra først i Besøg til Laurvig en 5 à 6 Dage, tog saa til Kjøbenhavn og fik strax Arbeide igjen paa mit gamle Værksted i Byen, efter 1 Aars Forløb reiste jeg til Tyskland, til Berlin hvor jeg strax fik Arbeide hos Schmidt i Jeegerstrasse, senere hos Meier i Prenzenburger Strasse.

Jeg tog saa senere tilbage til Kjøbenhavn igjen fik Arbeide strax hos Clausen i Silkegade, hvor jeg var i 3 Aar, som Galanteri Arbeider - 1848 gjorde jeg saa Mesterstykke som løb meget heldigt af. Da jeg ingen Hjælp kunde faa hjemmefra paa Grund af Kri-

gen, maatte jeg tage Arbeide som Svend, og var saa 2 Aar hos Clement. Saa laante en Landsmand Theodor Petersen mig 400 Kr. til at begynde for (1850). Det gik strax godt, saa jeg kunde tilbagebetale Summen i det første Aar, skjøndt jeg havde en extra Udgift ved Sofies (min første Hustru) Sygdom og Død. Senere flyttede jeg længere ned i Pilestræde for at faa mere Plads, thi jeg havde godt at bestille.

1857 fik jeg det Reiersenske Stipendium 600 Kr. og i Forening med de Penge jeg den Gang havde reiste jeg til Udlandet for at gjøre Indkøb af forskjellige Materialer, saasom Schagrin, Schirting m.m., som man den Gang ei kunde faae her i Byen. Jeg havde til Reise-Kammerater, Bogb. Nielsen og Stolemager Rønne, som nu begge ere døde. Vi kom først til Berlin, og efter nogle Dages Ophold, videre over Magdeborg, Köln, Brüssel til Paris, jeg glemmer aldrig det storartede Indtryk, som denne Verdens Stad frembyder. Efter 10 Dages Ophold, hvor vi besaa det vitigste, saasom Notre Dame Kirken, Invalide Hotellet, hvor Napoleons Grav findes, saa reiste vi igjen, paa Hjem-Veien igjennem Frankrig, til Köln, Mainz, Hannover til Hamborg, efter nogle Dages Ophold der skiltes jeg fra mine Kammerater, idet disse reiste over Kiel til Hjemmet, hvorimod jeg tog videre til Flensborg for at besøge Zimmermann, og saa videre til Haderslev, for at se til mine gamle Forældre. Derfra [mindre lakune]

Da min Forretning dengang tiltog, saa maatte jeg af mangel paa Plads, flytte hele Sommeren paa Frederiksberg, og tog hele Leiligheden til Værksted, ja jeg havde saameget at bestille saa jeg ei kunde prestere mere skjønt vi havde 13 à 14 Mennesker paa Værkstedet. For at faa mere Plads flyttede jeg til Møntergade, hvor jeg havde 2 Etager, men efter et Aars Tid, blev jeg uenig med Verten, da han vilde lægge mig 200 kr. paa Leien. Saa flytted jeg til det gamle Pilestræde 44.

I et Tidsrum af 10 à 15 Aar var jeg blandt de større Bogbindere her, men saa kom Nærings Friheden, og den ødelagde Forretningen. I 1866 havde jeg atter Reisestipendium 600 Kr., jeg kom kun til Berlin, og var paa Veien til Vien, saa kom Krigen med Østerig, saa kunne man ingen Vegne komme. Jeg maatte da vende om til Hjemmet igjen, jeg sparede rigtignok 400 Kr. Endnu maa jeg tilføje at jeg paa Udstillingen i Stokholm og Malmøe (1865) har faaet Medailler.«

»Bogbindermester A.J. Jürs, som for kort Tid siden afgik ved Døden næsten 85 Aar gammel, var født i Haderslev den 21. September 1822.

Som ung Svend rejste han i flere Aar i Udlandet og arbejdede efter sin Hjemkomst til Danmark som Svend nogle Aar, indtil han i 1848 gjorde sit Mesterstykke.

Jürs var i sin Tid kendt som en dygtig Bogbinder, der med Iver og Stræbsomhed arbejdede for sit Fag.

Paa hans Værksted blev der udført mange kunstindustrielle Arbejder; vi skal saaledes nævne en pragtfuld Adresse til kejserinde Dagmar efter tegning af Professor Heinrich Hansen.

Jürs var en Haandværker af den gamle Skole, som vanskelig kunde gøre sig fortrolig med den moderne Tids store Forandringer og Fremskridt.

Værkstedet overdrog han for flere Aar siden til sin Søn Viggo, for selv at kunde nyde den Alderdomshvile, han som en gammel flittig Arbejder trængte til.« DBT 13/1906-07

Juli 1898 tildelt en portion kr. 50 af D. Voigts legat.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, sort tryk, 3 linier i perleramme, på bagpermens inderside nederst til venstre: Indbunden hos / A. F. Jürs. / Pilestræde 44.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, sort tryk, 3 linier i ramme af foldet bånd, på bagpermens inderside nederst til venstre: Indbunden hos / A. F. Jürs. / Pilestræde 44. Samme type men anden typografi, kraftigere ramme.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Gl.Haderslev-Fr.berg-Trinitatis-Slagelse Skt.Mikkels, FT 1845-1850-1855-1860-1880, Nielsen, vejviser, KDH, Krak 1910, 1915, DPG, DBT 13/1906-07, Alderstrøst, CPN, LI.

Jørgensen, Chr.

Jørgensen, Christian Frederik Ferdinand, født 18.04.1832 i Kbh./Holmen; død 53 år gl. 08.11.1885 i Kbh., begr. 13.11.1885 Trinitatis/Helligånd/Ass.kgd. • Søn af bud, senere fyrbøder i Nationalbanken Ole Jørgensen og Ane Kirstine Berg. • Gift 17.12.1864 i Kbh./Helligånd med Frederikke Sophie Holst, 30 år, Grønnegade 41. Født ca. 1834 i - - -; død af phthisis 52 år gl. 28.11.1886 i Kbh., begr. 04.12.1886 Skt. Poul/Ass.kgd. Datter af skomagermester Anders Simonsen Holst og Frederikke Rasmussen. Forlovere instrumentmager O. Roloff, Store Kongensgade 57 og fyrbøder A. Jørgensen, Store Regnegade 2. • Hans søster Juliane Marie blev gift med Andreas Hansen.

Udlært af C.W. Ringberg, Kbh. 18.04.1846-22.04.1851.

Indtegnet til mesterstykke 15.05.1858, opvist 28.08.1858 og antaget af Lauget og Kunstacademiet; anført i Laugsprotokollen 06.11.1858. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1858 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerskab 09.09.1858. Udmeldt af Bogbinderlauget 1884.

1859	Grønnegade 276, 1.
1860-61	Grønnegade 36, 1. (nummerændring)
1861Til-69	Store Regnegade 2
1870-72	Gammel Mønt 17
1878-84	Borgergade 56
1885	Møntergade 3

Folketælling 1860 Store Grønnegade 276, nyt nr. 36, 1.sal: Christian Frederik Jørgensen, 28 år, ugift, bogb.mester, hos faderen fyrbøder i banken Ole Jørgensen og Ane Chirstine Jørgensen.

Folketælling 1870 Gammel Mønt 17, 1.sal: Christian Frederik Ferdinand Jørgensen, 37 år, bogb.mester, Frederikke Sophie Jørgensen, 33 år, husmoder, Jørgen Hansen Kilde, 30 år, ugift, sukkerhusarbejder, logerende.

Folketælling 1880 Borgergade 56: Christian Frederik Ferdinand Jørgensen, 47 år, bogb.mester, Frederikke Sophie Jørgensen, 43 år, hans kone.

Folketælling 1885 Møntergade 3, 2.sal: Christian Frederik Ferdinand Jørgensen, 52 år, bogb.mester, Frederikke Sophie Jørgensen, f. Holst, 48 år, husmoder.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

1867 Jørgensen, Emil August Vilhelm / f. 15.03.1848, mester i Kbh. 1887

Sat i skat i 1883 af 800 kr.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Holmen-Helligånd-Trinitatis-Skt. Poul, vejviser, FT 1845-1860-1870-1880-1885, KDH, CPN, LI.

Kanneworff, A. J.

Kanneworff, Andreas Jesper, døbt i Horsens 18.02.1722; død af hidsig feber 52 år gl., begr. 31.12.1771 i Kbh./Nikolaj. • Søn af kantor og klokker ved Odense Skt. Hans kirke Niels Kanneworff og Sophie Amalie Weghorst. • Gift 1767 i Kbh. med Martha Cathrine Malmgren, enke efter P.A. Pripp, der havde privilegium på bogbinder-professionen (laugsmedlem 22.04.1768) og drev lejebibliotek på Gråbrødretorv. Betalt kopulationsafgift 03.08.1767 [Nikolaj kirkebog brændt.]

Student Odense 1745, lærer på Herlufsholm 1755- . Boghandler; annoncerede i Adresseavisen 28.01.1765. »Med Avktion paa Bøger erbyder jeg mig at kontinuere en Gang hver Maaned og dermed strax at gøre Begyndelse, saafremt Vedkommende vilde indlevere Bøgerne i allerseneste inden denne Maaneds Udgang, da Avktionen først tilkommende Maaned kan holdes.«

Ca. 1760	»første Hus i Landemærket ved Muren hos Melhandler Karelsens Enke«
1767-76	Silkegade 66, »første Dør paa venstre Haand fra Kiøbmagergaden«, »mellem Juvelerer Fabritii Gaard paa den ene Side og Kandestøber Klosii Hus paa den anden Side«.

Ejendommen overtaget 02.05.1776 af Søren Gyldendal, som havde arbejdet hos Kanneworffs enke.

Annoncerede 1767 for bøger i materie, som også kan fås indbundne. (Wilse: Fredericia)

REF.: Nyrop, Frøland, vejviser, Wilse, Ilsøe: Biblioteker, kirkebog Nikolaj-Horsens, kop.afg.protokol, Wiberg, Ivar Schmidt: Den Kanneworffske Ejendom og Forretning, 1909. LI.

Kasper Bogbinder se **Casper**

Kemnitz, C. G.

Kemnitz, Carl Gottlieb, født i Kbh./Petri 01.05.1817; død af phthisis 49 år gl. 14.08.1866 i Kbh., begr. 22.08.1866 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af kobbersmed Johann Gottlieb Kemnitz (ca. 1770-) og Johanne Cathrine Kjøge (ca. 1784-), gift i Kbh./Garnisons tyske menighed 03.11.1805. • Gift 07.10.1845 i Frederiksberg med Wilhelmine Cecilie Worsøe, født Hansen, 38½ år, af Cathrinelyst, enke efter æskefabrikant ved Opfostringshuset Severin Johan Nicolai Worsøe (død 09.10.1844). Født ca. 1810, død 50 år gl. 12.01.1861 i Kbh., begr. 18.01.1861 Helligånd/Ass.kgd. • Fader til æskefabrikant Johan Severin Nicolai Kemnitz (1846-1931).

Udlært af J. Lerches enke, Kbh. 21.01.1833 (for 5 år fra nytår)-15.07.1837. Ved Folketælling 1840 svend hos A.C. Lerche.

Indtegnet til mesterstykke 24.04.1843. Forevist mesterstykke, antaget af Lauget og Det kongel. Academi for de skjønne Kunster, borgerskab 03.06.1843. Anført i Laugsprotokol 25.09.1843. Anført i Laugets regnskab for påske kvt. 1843 med 5 rdl. for stemplerne, udgift Mich.kvt. 1843 ved mesterstykkets opvisning 1 rdl. 3 mk. Borgerskab til æskefabrik 07.10.1845. Indtegnet ved Livjægerkorpset.

1844	Store Købmagergade 12
1845	Store Købmagergade 66
1846-54	Store Kongensgade 269
1855-57	Store Kongensgade 41 A, 1.
1858-59	Gråbrødretorv 103
1860-63	Store Helliggejststræde 32
1864-66	Brolæggerstræde 3

Overtaget 1866/1875 af sønnen Severin Kemnitz.

Folketælling 1845 Store Købmagergade 66, Baghuset, 2. sal: Carl Gottlob Kemnitz, 28 år, ugift, bogb.mester, Hans Fred. Henningsen, 35 år, ugift, bogb.svend, Jacob Wilhelm Reinhold Kemnitz, 20 år, ugift, bogb.svend, Niels Emil Henrik Nielsen, 16 år, ugift, bogb.lærling.

Folketælling 1850 Store (Ny) Kongensgade 269, 2.sidesal: Carl Gottlieb Kemnitz, 32 år, gift, bogb.mester, Wilhelmina Cecilia Hansen, 39 år, gift, hans kone, Wilhelmine Frederikke Adolphine Worsøe, 13 år, Godfred Mariane Worsøe, 8 år, Ida Bartholine Jacobine Worsøe, 6 år, hendes døtre, Johan Severin Nicolai Kemnitz, 4 år, Waldemar Kemnitz, 2 år, deres sønner, Povl Andersen, 27 år, ugift, tjenestekarl, E... Wilhelmine Andersd. Olsen, 23 år, ugift, tjenestepige.

Folketælling 1855 Store Kongensgade 41 A, Baghuset 1.sal: Carl Kemnitz, 38 år, Wilhelmine Caroline, 44 år, Adolphine Wilhelmine, 19 år, Godfrede Mariane, 14 år, Ida Jacobine, 11 år, Johan Severin, 8 år, Waldemar, 6 år, Oscar, 4 år, Wigo, 1 år.

Folketælling 1860 Gråbrødretorv 106: Carl Gottlieb Kemnitz, 43 år, Wilhelmine Cecilie Kemnitz født Hansen, 50 år, Adolphine Wilhelmine Frederikke Worsøe, 24 år, steddatter, Johan Severin Nicolai Kemnitz, 14 år, Oscar Kemnitz, 10 år, Hugo Charles Waldemar Kjerstrup, 5 år, plejesøn.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

04.10.1847 Kemnitz, Harald Christian Eduard / indskrevet 04.04.1842 hos J. Lerche

Havde 07.11.1845 til okt. 1854 værksted i Store Kongensgade 269/108, hvor 30 drenge fra Det kgl. Opfostringshus fremstillede æsker.

»Apotekeræsker fremstillet i Opfostringshuset med Understøttelse fra Reiersenske Fond kan leveres billigere end udenlandske Arbejder.« Indtægt 1846 65 rbd. 8 sk., 1847 65 rbd. 73½ sk. 1849 arbejdede 30 drenge ved bogbinderi og æskefabrikation. (Rawert)

Se den fyldigere dokumentation under Opfostringshuset.

Skuemester til 1866.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Petri-Frederiksberg-Helligånd, FT 1845-1850-1850-1855-1860, Fattigvæsenets breve m.m. 1846, Opfostringshusets arkiv 1697 A, Nielsen, Rawert, Krak 1915+1940, vejviser, CPN, LI.

Kemnitz, Christian

Kemnitz, Harald Christian Eduard, født i Kbh./Helligånd 11.05.1826; død af svindsot 28 år gl. 28.04.1854 i Kbh., begr. 03.05.1854 Helligånd. • Søn af kobbersmedemester Johann Gottlieb Kemnitz og Johanne Cathrine Kjøge. • Ugift.

Indskrevet hos Jonathan Lerche 04.04.1842, udlært af C.G. Kemnitz 04.10.1847. Svende stykket i helbind (ejet af Kgl.Bibl.) udstillet på Forening for Boghaandværks 70-års jubilæumsudstilling, kat.nr. 4. Ved Folketælling 1845 lærling hos J.C. Lerches enke, Store Købmagergade 2; ved Folketælling 1850 hos faderen, Løvstræde 124 kælderen.

REF.: Kirkebog Helligånd, Begr.Prot.Kbh., FT 1845-1850, CPN, FfB.

Kemnitz, J. W. R.

Kemnitz, Jacob Wilhelm Reinholdt, født i Kbh./Helligånd 08.04.1824; død af brystsyge 43 år gl. 26.07.1867 i Kbh., begr. 04.08.1867 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af kobbersmedemester Johann Gottlieb Kemnitz og Johanne Cathrine Kjøge. • Gift 21.10.1854 i Kbh./Helligånd med Mariane Christensen, 29 år gl., Magstræde 28. Født ca. 1825 i - - -; død 86 år gl. 10.02.1912 i Kbh., begr. 17.02.1912 Helligånd/Ass.kgd. Forlovere C.G. Kemnitz, Store Kongensgade 269, og Christen Christensen, Magstræde 28. Datter af overdrager ved Kongens Bryghus Christen Christensen og Marie Albrechtsen.

Udlært af K.M. Knudsen, Kbh. 13.07.1839-30.09.1844. Ved Folketælling 1840 læredreng hos samme, Kokkegade 141, ved Folketælling 1845 svend hos broderen C.G. Kemnitz, Store Købmagergade 66; ved Folketælling 1850 hos faderen Løvstræde 124 kælderen.

Forfærdiget mesterstykke efter anordningen, antaget af Lauget og det kongel. Academie, anført i Laugsprotokollen 23.10.1854. Borgerskab 15.06.1854. Borgerligt Artilleri.

1854	Løvstræde 124
1855-59	Gråbrødretorv 118
1860-61	Trompetergangen 4 (navne- og nummerændring)
1862-63	Store Købmagergade 11, bagbygningen, 2.
1863Til-65	Klosterstræde 12, 1.
1866-67	Brolæggerstræde 3
1912	Vimmelskaftet 36 (bopæl)

Folketælling 1855 Trompetergangen 118: Christen Christensen, 60 år, enkemand, overdrager ved Kongens Bryghus, Jacob Wilhelm Reinhold Kemnitz, 31 år, bogb.mester,

Mariane Kemnitz fød Christensen, 30 år, hans kone, Nicoline Jensine Marie Olsen, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Gråbrødretorv 118, nyt nr. 4: Jacob Wilhelm Reinhold Kemnitz, 36 år, bogb.mester, Mariane fød Christensen, 35 år, hans kone, Maria Wilhelmine Christine Kemnitz, 5 år, Hertha Laurenza Kemnitz, 3 år, Ove Christensen, 31 år, kapitalist, her i besøg, Marie Olsen, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Løvstræde 8, baghus 4. sal: Mariane Kemnitz, 59 år, enke, syerske, Marie Vilhelmine Kemnitz, 29 år, ugift, papirarbejderske, bogbinder, Harald Vilhelm Kemnitz, 21 år, ugift, xylografsvend.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

24.05.1862 Thomsen, Thomas Jensen / indskrevet 23.05.1857, for 5 år fra påske kvt., f. 22.01.1843 Tårnby.
Svendeprøven kasseret af Magistraten, da tegningen ikke var godkendt af Kunstakademiet, og i det hele mindre godt udført, men da Lauget havde fundet sig fyldestgjort, fandt dette intet imod at udskrive svenden.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

23.05.1857 Bjerregaard, Wilhelm Amandus / for 5 år fra påske kvt.
14.05.1859 Hellesen, Emil Peter Poul Ferdinand / for 5 år fra påske kvt.
01.11.1862 Hansen, Niels / for 5 år fra påske kvt.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., FT 1845-1850-1855-1860-1885, kirkebog Helligånd, vejviser, CPN, LI.

Kiersgaard, Ole

Kiersgaard, Ole, født i Kbh. ca. 1788; død af forkølelsesfeber 35 år gl. 08.09.1822 i Kbh., begr. 12.09.1822 Helligånd/kgd. i staden. • Søn af - - - • Gift 25.10.1816 i Kbh./Holmen med Anne Cathrine Menz, 29 år gl., Vingårdsstræde 131. Forlovere sejl-, flag- og kompasmager Christian Jydemand og postkontrollør Henrik Menz. Født ca. 1787 i Kbh.; død af mortus cordis 67 år gl. 09.04.1852 i Kbh., begr. 16.04.1852 Trinitatis. Datter af bager Johan Conrad Mentz og 2. hustru Anne Katrine Møller. • Fader til Hendrik Kiersgaard, udlært af J.F.W. Bielefeldt 1839.

Udlært af J.L. Lütken, Kbh. 18.10.1802-27.10.1806.

Indtegnet til mesterstykke 16.01.1815, mesterprøve opvist 28.03.1815 bedømt af Lauget og Academiet og for godt befundet, anført i Laugsprotokol 10.07.1815. Borgerskab 30.03.1815. Borgerligt Artilleri, konstabel ved 5. kompagni.

1815 Møntergade 147
1816 Gammel Mønt 147
1817-21 Østergade 27
1822 Pilestræde 119
1823 Hummergade 231 bogbindermesterenke A.C. Kiersgaard

1824 Kronprinsensgade 29
1825 Gammel Mønt 149
1826-27 Pilestræde 111
1828 Skindergade 42
1829 Vingårdsstræde 128
1830-31 Klosterstræde 89
1832 Antonistræde 234
1833 Gammel Mønt 155
1834 Ulfeldts Plads 101 B
1836 Ny Adelgade 319
1837 Ulfeldts Plads 106
1838 Pilestræde 103
1840-41 Gothersgade 19
1846-49 Store Grønnegade 267
1852 Prinsensgade 372

Folketælling 1840 Gothersgade 19, 3.sal: Anna Catrine Ments, 56 år, enke efter afdøde bogbindermester Ole Kiersgaard, Lovise Kiersgaard, 19 år, Juliette Kiersgaard, 15 år.

Folketælling 1845 Helsingørsgade 323, 2.sal: Ane Katrine Mens, 61 år, enke, ernærer sig af bogbinderarbeide, Carl Peter Møller, 28 år, gift, bogb.svend, Sophie Kjersgaard, 27 år, hans kone, Lovise Kjersgaard, 24 år, ugift, ernærer sig ved syning, Juliette Kjersgaard, 20 år, ernærer sig ved syning, Frederik Møller, 5 år, Marie Møller, 3 år.

Folketælling 1850 Holmensgade 174, 1. sal; Anna Catharine Kiersgaard, 67 år, enke, driver bogbinderprofession efter hendes mand, Caroline Wilhelmine Hald, 3 år, pleiebarn.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

10.07.1820 Halberg, Johan Christopher / indskrevet 12.07.1815 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Hillerød 1827
14.01.1822 Reimer, Lars Rasmussen / indskrevet 13.01.1817 for 5 år, mester i Nakskov 1834
19.01.1824 Høyer, Johannes August / indskrevet 12.07.1819 for 5 år fra nytår
13.01.1827 Bielefeldt, Johan Frederich Wilhelm / indskrevet 14.01.1822 for 5 år, mester i Kbh. 1833
09.07.1827 Halberg, Jens Michael / indskrevet 09.07.1821 for 6 år
09.07.1827 Ussing, Johannes Gotthelph / indskrevet 17.01.1825 for 3½ år fra nytår 1824
21.01.1833 Lindberg, Carl Johan Nikolaj / d. 19.05.1845 Kbh.
20.01.1834 Elling, Jens Christian / mester i Kbh. 1840, i Ebeltoft 1848

TILREJSTE SVENDE:

10.07.1815 Dahlgren, Gustaf / kom fra Göteborg / hjemsted svensk
08.09.1821 Jacobson, Ernst / - / Tønder

Altgesell 21.10.1811.

Skifte 1822: hans efterladenskaber blev vurderet til 130 rdl. 4 sk. Efterlod enke og 3 børn.

Mad. Kiersgaard ansøgte om den ledige lejlighed i Haandværkerstiftelsen efter mad. [H.J.] Berg, men den blev 28.12.1850 tildelt mad. Normann. I Laugets regnskab for påske kvt. 1852 opføres udgift ved mad. Kiersgaards begravelse 10 rdl.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Holmen-Helligånd-Trinitatis, Begr.Prot.Kbh., udskrift af skifteprotokol, vejviser, FT 1840-1845-1850, CPN, LI.

Kiersten Ole Bogbinders

Muligvis enke efter Oluf Gregersen.

Nævnes som mester ved Laugets stiftelse 09.11.1646.

1645 Skindergade ved Lille Kannikestræde

REF.: Nielsen, Hovedskattemandtal, CPN.

Kiken, Nicolaus

Kiken [Kichens, Küchens], Nicolaus [Nikolai], født - - -; død - - - • Søn af - - -

Ukendt lærested.

Nævnes som medlem af Bogbinderlauget 24.06.1698.

1701-før1717 Stenboderne 20 (hjørnet af Amagertorv og Klosterstræde) skøde på Frimands kvarter matr.nr.20 A+B 31.03.1704, 20 B frasolgt 28.05.1705.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

25.11.1709 Hanssøn, Jacob / indskrevet 17.01.1706

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

25.07.1701 Hermandsen, Martin / bortløben
02.05.1707 Roos, Jacob

TILREJSTE SVENDE:

24.06.1698 Deike, Bernhardt / kom fra Königsberg / hjemsted Lübeck
15.06.1699 Upström, Paul / Malmö / Uppsala
24.08.1701 Enwoldsen, Torsten / - / Island
09.10.1702 Bult, Marcus / - / Lübeck
04.08.1704 Andreas, Georgius / Stettin / Arenswalde
15.04.1705 Ferckel, Peter / Lübeck / Anclam
22.05.1705 Andreas, Jens / - / Dammen
05.07.1705 Friederichsen, Johann Michael / Stockholm / Leipzig
16.04.1707 Rahm, Nicolaus / Flensborg / København
02.07.1707 Latendorff, Heinrich Conrad / Odense / Lübeck
24.10.1708 Netzel, Johan Christian / Göteborg / Frankfurt/O

06.07.1709 Neckamp, Johan Diderich / Göteborg / Magdeburg

Herbergsfader 1700-02, 1708-10, oldermand 1709-11.

REF.: Nielsen, Indkvarteringsmandtal, Ramsing, CPN, LI.

Kiøstadius, N. **Udenbys mester**

Bergen 1754-93

Kiøstadius, Niels Erichsen, født - - - i Kiöstad, Sverige; død 16.08.1793 i Bergen. • Søn af - - - • Gift 1. 06.11.1754 i Bergen/Korskirken med Karen Knudsdotter, enke efter J. C. Rohde. Født ca. 1727 i - - -; begr. 30 år gl. 26.02.1757 i Bergen/Skt. Markus. Gift 2. med Juliane Catharina Meyer. Født ca. 1741 i - - -; begr. 14.03.1796 i Bergen/Maria [gift 2. med Carl Lange.]

Udlært af - - -, Stockholm, 15.06.1749.

Løste borgerskab i Bergen 27.08.1754. Overtog ved ægteskab værksted og boghandel efter J. C. Rohde, bevilling af 21.02.1755. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 04.07.1757, betalt indtrædelse 4 mk. 13.06.1757, betalte kvartalspenge til oktober 1793. Bevilling som boghandler også med uindbundne bøger på bekvemme steder i Bergens by og stift og i Nordlandene, undtagen Helgelands fogderi 29.10.1762.

1754-71 ved Korskirken, rode 21 nr. 23; desuden boder på torvet og bryggen

Værkstedet overtaget 1794 af Carl Lange ved ægteskab med enken Anna Maria Breeder.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

14.04.1766 Iwersen, Markus Martinus / indskrevet 06.02.1764 for 4 år fra 11.11. 1763
01.11.1773 Andersen, Ingebrecht / indskrevet 21.01.1771
07.10.1776 Mørchmann, Jan Christopher / indskrevet 01.11.1773 for 3 år
06.07.1778 Mørchmann, Johan Christopher / mester i Sorø til 1795
05.05.1783 Christensen, Inwald / indskrevet 22.04.1782 et år i forbundt
13.10.1783 Mørcmann, Andreas / indskrevet 06.07.1778 for 5 år fra Mich.kvt. 1778, mester i Stavanger 1786
19.10.1789 Mørchmann, Christian
21.10.1793 Hatting, Jørgen / indskrevet 19.04.1790 for 5 år, mester i Slagelse 1800

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

03.10.1757 Jonsen, Torckel / for 7 år, mester i Bergen 1770
07.10.1776 Mørchmann, Martin Johan / for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Trondhjem 1815
19.01.1791 Rim, Christen Andreas / for 5 år fra Mich.kvt. 1790
14.07.1794 Annestad, Elias / for 6 år til påske 1799

REF.: Schjoldager, CPN, LI, digitalarkivet.no

Kjær, J. L.

Kjær, Jacob Ludvig, født 27.09.1832 i Kbh./Vor Frue; død 59 år gl. 12.08.1892 i Kbh., begr. 19.08.1892 Trinitatis/Ass.kgd. Ved begravelsen sendte Lauget en krans til kr. 12 (regnskab okt. 1892). • Søn af bødkermester Rasmus Christian Kjær og Marjam Margrethe Faber. • Gift 04.10.1861 i Kbh./Johs. med Ellen Christine Jeppesen, 24 år, Nørrebro Østergade 16. Født 13.09.1837 i Kbh./Trinitatis; død 66 år gl. 19.07.1904 i Ordrup, begr. 24.07. 1904 Ass.kgd. Forlovere skomagermester Lund, Østergade og hørkræmmer Kjær, Vimmelskaftet. Datter af blytækkersvend Jes Christian Jeppesen og Ane Marie Strøm. • Fader til J.L.E. Kjær og A.C. Kjær.

Udlært af P. Ursin, Kbh. 04.10.1847-03.05.1852. Ved Folketælling 1850 og 1855 hjemmeboende, Nørregade 50.

Indtegnet til mesterstykke 15.05.1858, opvist 28.08.1858, folien kasseret med 10 stemmer mod 1, kvarten og oktaven antagne; anført i Laugsprotokol 06.11.1858. Kjær havde forfærdiget en anden folio i stedet for den der ved sidste opvisning blev kasseret, hvilken af Lauget blev antaget 1. april og senere det samlede mesterstykke ved Academiet for de skjønne Kunster, anført i Laugsprotokol 14.05.1859. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1858 med 5 rdl. for stemplerne. Forevist mesterstykke, antaget af magistraten 14.04.1859, borgerskab 15.05.1859.

1860	Krystalgade 15
1861	Skindergade 4
1861Til-69	Åbenrå 16, 1.
1879-85	Købmagergade 46
1886-93	Købmagergade 44 bopæl 1892 Nørrevoldgade 92, 2.

Fa. J.L. Kjærs Enke bistået af to sønner.

1903-06	Købmagergade 44 C
1907-12	Kronprinsessegade 28

Folketælling 1860 Krystalgade 15, baghuset, 1.sal: Jacob Ludvig Kjær, 28 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1880 Købmagergade 46: Jacob Ludvig Kjær, 42 år, bogb.mester, Ellen Christine Kjær, 38 år, hans kone, Dagmar Christine Margrethe Kjær, 18 år, Christian Adolf Kjær, 16 år, Julie Kjær, 13 år, Agnes Hulda Kjær, 10 år, Jacob Ludvig Ehlert Kjær, 6 år, Helga Hedvig Kjær, 3 år, Villiam Kjær, 1 år.

Folketælling 1885 Købmagergade 46, forhus, 2.sal: Jacob Ludvig Kjær, 52 år, bogb.-mester, Ellen Christine Kjær, 47 år, husmoder, Dagmar Kjær, 22 år, Adolf Christian Kjær, 20 år, bogb.svend, Julie Kjær, 17 år, Agnes Hulda Kjær, 15 år, Ludvig Jacob Ehlert Kjær, 11 år, Helga Hedvig Kjær, 8 år, William Kjær, 6 år.

Folketælling 1890 Aabenraa 35, 4.sal: Jacob Ludvig Kjær, 57 år, bogbinder, Ellen Christine Kjær, 52 år, Dagmar Margrethe Christine Kjær, 27 år, Julie Kjær, 22 år, Agnes Hulda Kjær, 20 år, Jacob Ludvig Ehlert Kjær, 16 år, bogb.lærling, Helga Hedvig Kjær, 13 år, Villiam Kjær, 11 år.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

1869 Nielsen, Carl Olaf
10.11.1876 Westphal, Peter Christian Gottlieb / f. 16.11.1856 Kbh., mester i Kbh. 1884
28.08.1880 Larsen, Alfred August / f. 17.10.1862 Kbh., mester i Kbh. 1901
1884 Jensen, Niels Wilhelm
1888 Kjær, Thorvald Frederik / f. 01.11.1869 Kbh.
1894 Due, Carl Christian

Skatteansættelse 1883 af kr. 1000, 1887 af kr. 1200, 1891 af kr. 1600.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Johs.-Trinitatis, FT 1850-1855-1860-1880-1885-1890, vejviser, KDH, CPN, LI.

Kleve, Niels

Kleve, Niels, født - - -; død - - -. • Søn af - - -. • Gift - - - med Catharina Larsdatter Holm, født - - -; død - - -.

Foderalmager.

Folketælling 1787 Gråbrødretorv 119: Niels Kleve, 37 år, futteralmager, Cathrina Holm, 43 år, hustru, Johanne Kirstine, 17 år, tjenestepige.

Bevilling 28.11.1794 til Catharina Larsdt. Holm afg. Niels Jensen Kleves enke at fortsætte professionen.

REF.: FT 1787, Rentekammerets Bestallingsprotokol.

Knobloch, Paul

Knobloch [Knoblauch, Knuffloch], Paul [Poul, Povel], født - - -; død 14.06.1575/1580? i Lübeck. • Søn af - - -.

Bogbinder, bogfører og forlægger fra Lübeck. 1543-49 i Stockholm. Indførte 23.07.1543 »fem törra tönnor medt böcker och redskap, som thertill hörer«, og 08.11.1543 »ett fatt med böckir«, ligeledes 1548 »2 t:nor, 1 fat ther udi böcker« og 1549 »En t:na 1 fat met böcker«.

Storkyrkans regnskab 1548: »gaffz Påuell bockbindare för 8 handböcker - 11 mark«.

Kungl.Maj:t rentekammerböcker 1544: »Påwill Bokebindare för de 6 böker han bundett haffver, hvilka Rasmus anamade - 1 mark. - Pauel Bokebindere för Josephum på tysk - 8 mark.

1545: »Till Kongl.Matz behoff: Pavell Bokebindare betalad för 8 böker han bundit haffver til Kungl.Ma:tt - 8 mark. - Til unge Herenes behoff. Pawell bokebijndar betalad för en Tyszk Herbarium, Cathechismum och Fabulas Æsopi och andra böker, som her Jon af honom anamadtt haffver - 17 mark 2 öre.

1547: »Bokb.-arbetis lönn: M. Påwill är betaldz för böcker han bundit till Kongl.M.

Behoff och elskig tafflor som unge herrana the haffve anammat - 73 mark. - Påffvel Bokbindare i Stockholm är betaladh för 7 böker till Kongelige Matts behoff han bundeth haffr - 5 mark.«

Kaldet til København for at indbinde Christian III's Bibel, kontrakt 12.07.1550 på 2000 ekspl. à 2 mark dansk med fri bolig og skattefrihed.
»Bescheit als mit Paul Knoblochen Buchbinder, belangenn die Bibellen zubinden. Actum Coppenhagenn den XIIte Julij Anno 1550.

Wir Christian, vonn gots gnadenn zu Dennemarken Norwegenn der Wenden vnd Gotten konnig, hertzogk zu Schleswig Holstein Stormarn vnd der Dithmarschen, graff zu Oldenburg vnnd Delmanhorst, bekennen vnnd thun kunde hirmit offenntlich vor allermenniglich, nachdem wir dem Almechtigen zu lobe zu furderung vnser waren christlichen religion vnd wytherer flantzung derselben auch zu gemenem pesten, durch vnnsern lieben besonndernn Ludwigenn Ditzenn, buchdruckern zu Rostock, alhier zu vnser stadt Coppenhagenn die gantze bible alt vnndt neue testament drey thausennt exemplar drucken vnd fertigen lassen:

Das wir derhalben mit vnserm liebenn besondern Poul Knoblochen buchbindern vnd burgern zu Lubeck vorhandelenn lassenn, dass ehr bewilligt vnd zugesagtt, von berurten drey tausent exemplarn zwey tausent bynnen ihar vnnd tag vffs reinlichste in bretter, ledder, vnnd mit clausuren einzuhefften vnd zu bindenn, vnd als ehr sich itzo nach Lubeck erheben wirdt, soll vnd will ehr sich daselbst mit binder gesellen, brethern, clausuren, beschlage, ledder, vnd aller andern notturft, so zu dem einbinden bedurfft, uffs schirst gefast machenn, vnd mit denselben sich zum forderlichsten vnnd vffs lenngst inn vierzehn tägen anher in vnser stadt Coppenhagen begeben, vnd die zwey tausent exemplar allenthalben inn vorgemelten frist zum pesten vnd reinlichsten, wie ehr vnns das zugesagt, annehmen fertigen vnd rede machenn.

Wann ehr dan mit den gesellen vnd ander geretschafft zum buchbinden gehorig anher zum vnsern stadt Coppenhagen gelangenn wirt, so sol die arbeit angefangen vnd vbers jar mit gottes hilff vmb die zeit geendigt sein. Wurde Paul Knobloch darin seumig erscheinen, so sol der schade ihme gerechnet werden. Des wollen wir ihme hinwidder eine freye behausunge inn vnnser stadt Coppenhagen die zeit vber einthun, darin ehr solche bibeln fuglich zubinden habenn magk. Ehr soll auch aller pflicht und vnflicht, dieweil ehr ahn solcher arbeit ist, enthoben sein vnd mit nicthen beschwert werdenn. Wir wollen auch gemeltem Paul Knoblochenn vor jder exemplar zu binden vnd fertig zu liuern zwo marck denisch reichen vnnd bezalenn lassen, vnd sol ihme, wan ehr einhundert exemplar oder zwey nach der hanndt gefertigt, vnndt vns oder abwesens vnserm beuelhabern vber antworten wirt, darauff vor jder hundert, als ehr lieuern wirt, zwey hundert marck denisch entricht vnd bezaldt werden.

Des soll ehr zwey oder drey exemplar vor erst zur probe fertigen, vnd vns vorreichen, darnach vnd nicht ringer sollen die andern alle in gleichnus gebunden werden. Wurdenn die exemplar denn ersten nicht gleich gebunden, hat ehr sich vorplicht, dauor nichts zunehmen.

Vnnd soll vnd will Paul Knobloch hiemit wie obengemelt begnugig sein, vnd ferner nichts furdern oder vffdrengen, vnnd die arbeit, wie beuor vfs schleunigst vnd mit

hochstem vleis fertigenn vnd indem vnd sunst, wie ehr sich dan auch jegen vns vorgesagt vnd vorplicht, vnser pestes seines eusersten vnd hochst vermogens befurdern. Des wollen wir auch hinwider sein gnedigster konnig vnd herr sein. Vnnd haben des inn vrkundt vnnser secret hieuor drucken lassen.«

Boghistorikeren Karsten Christensen anser ovenstående for et udkast til en kontrakt, som ikke blev indgået, idet der hidtil ikke er fundet dokumentation for Knoblochs virksomhed i Danmark. Kontrakten kendes kun gennem en senere afskrift. En så omfattende opgave ville kræve ansættelse af svende og indkøb af materialer, som kunne spores i regnskaber. Der findes nu kun Bibler i senere bind, hvoraf et kan henføres til et københavnsk værksted.

Et eksemplar i den formodede originale indbinding ejet af Det kgl. Bibliotek blev i 1982 udstillet på Koldinghus.

»Der var i alt trykt 3000 Exemplarer. Men inden Bibelen kunde sælges, maatte der først sørges for dens forsvarlige Indbinding. I den Anledning blev en lybsk Bogbinder, Povl Knobloch, indkaldt, og da det formodentligt viste sig, at han ikke kunde overkomme det betydelige Arbejde saa hurtigt, som ønskeligt var, fik man senere en fransk Bogbinder Antoine Maillet til at overtage en del af Arbejdet.« (RØRDAM)

REF.: Nielsen, Nyrop, Rørdam, Bruun, Danske Magazin 3R VI,255, Bogvennen 1897, Kancelliets Brevbøger, Thomsen, A. Hedberg: Bokbindare-bokförare i Sverige 1500-1630* (trykt i Pro Novitate, Stockholm 1914), Paulli: Bøgfører Documenter fra det 16. Aarhundrede (i Studier tillägnede Isac Collijn, Uppsala 1925), Kirkehist. Saml., meddelelse fra Karsten Christiansen.

Knudsen, K. M.

Knudsen, Knud Marcussen, født 26.11.1810 i Kbh./Helligånd; pludselig død 68 år gl. 19.04.1879 i Kbh., begr. 25.04.1879 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af høker Rasmus Knudsen og Karen Malene Hofte. • Ugift.

Udlært af N.C. Møller, Kbh. 17.01.1825-11.01.1830. I svendenes regnskab 20.01.1834 anføres sygepenge 4 rbdl. 4 mk. for K.M. Knudsen, i regnskabet 25.01.1836 sygepenge 4 rbdl.

Indtegnet til mesterstykke 07.07.1838, mesterprøve antaget og for godt befundet af Lauget og det kongl. Kunst Academie 19.01.1839. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget, borgerskab 03.11.1838. Borgerligt Infanteri.

1839-41	Kokkegade ved H.K. 141	[ved Helliggeistes Kirke, nu Valkendorfsgade]
1842-55	Gråbrødretorv 111	
1856-59	Kokkegade ved H.K. 141, 1.	fhv. bogb.mester
1860-62	Store Helliggejststræde 16, 1.	(navne- og nummerændring)

Overtaget 1853 af nevøen R.H. Nissen.

Folketælling 1840 Kokkegade 141 st.: Knud Marcus Knudsen, 30 år, ugift, bogbinder, Jacob Wilhelm Kemnitz, 16 år, læredreng.

Folketælling 1845 Gråbrødretorv 111, 1.sal: Knud Marcus Knudsen, 35 år, ugift, bogb.mester, Christian Petersen, 16 år, lærling.

Folketælling 1850 Gråbrødretorv 111, 1.sal: Knud Marcus Knudsen, 40 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1855 Kokkegade 141 st.: Knud Marcus Knudsen, 45 år, ugift, bogb.-mester.

Folketælling 1860 Kokkegade 141, 1.sal: Karen Olsen, 87 år, enke, kapitalist, Knud Marcus Knudsen, 50 år, ugift, kapitalist.

Folketælling 1870 Store Helliggeiststræde 16, 2.sal: Knud Marcus Knudsen, 59 år, forh. bogbinder, [husejer].

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

30.09.1844	Kemnitz, Jacob Wilhelm Reinholdt / indskrevet 13.07.1839 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1854
12.04.1845	Nissen, Rasmus Herman mester i Kbh. 1853
19.04.1847	Petersen, Christian Siegfried Antonius / indskrevet 04.04.1842 for 5 år fra påske kvt., mester i Kbh. 1867

Industriudstillingen 1836 kat.nr. 383: Et Skudbind af egen Opfindelse. Med Papir 5 Rbd., og 1840: kat.nr. 356 En Folio, en Qvart, en Octav. Mesterstykke.

Altgesell for året 1834 og første halvår 1835, konstitueret altgesell ved regnskabsaflæggelsen 25.01.1836. Medlem af svendeprøvekommiteens bedømmelsesudvalg 24.04. 1843-, bisidder 18.10.1851-22.10.1853.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870, vejviser, Industriudstillingen, Haugsted, Krak 1940, CPN, LI.

Knudsen, Niels

-1675- Store Kannikestræde

REF.: Folkeskat 1675.

Kolbye, L. N.

Kolbye (tiltaget navn), Lauritz Nielsen, født 13.10.1815 i Kbh./Fødselsstiftelsen; død 74 år gl. 17.09.1890 på Frederiksberg, begr. 29.09.1890 Frb.kgd. • Søn af Moder nr. 774. • Gift 29.11.1844 i Kbh./Holmens med Hanne Caroline Christensen, 28½ år, Laksegade 219. Født i Helsingør/Olai 17.03.1816; død 69 år gl. 12.02.1886 i Kbh., begr. 18.02.1886 Frb.kgd. Forlovere uldne- og lærredshandler P.V.M. Hansen, Østergade 54 og skrædder-mester J. Moss, Store Grønnegade 285; »at Brudens Forældre ere døde bevidner J. Moss.« Datter af Johanne Christensdatter og udlagt barnefader Torsten Svendsen [tekst meget utydelig]. • Fader til Carl Peter Kolbye og Emil Arnold Kolbye.

Lærested kendes ikke. Ved Folketælling 1840 tjenestekarl, 25 år, ugift, hos hosekræm-mer Andreas Lindberg, Store Grønnegade 285.

Borgerskab som foderalmager 16.11.1844. Medlem af Bogbinderlauget 16.11.1844.

1844-45 Laksegade 219, 3. til gården
1846 Laksegade 210
1847 Snaregade 10
1848-49 Peder Hvidtfeldtsstræde 108-109
1849Til-50 Vognmagergade 74
1851-52 Dronningens Tværgade 334
1852Til-53 Gothersgade 23
1854-55 Borgergade 99
1856-57 Dronningens Tværgade 342
1858-59 Adelgade 211
1860-63 Adelgade 16 (nummerændring)
1864 Store Kongensgade 35
1865 Gothersgade 18
1867-87 Store Kongensgade 35
1888 Store Regnegade 4
1890 Jacob Danefærdsvej 9

Overtaget 1887 af sønnen Emil A. Kolbye.

Folketælling 1845 Laxegade 219, 3.sal til gården: Lauritz Nielsen Kolbye, 36 år, fouteralmager, Hanne Caroline Christensen, 29 år, hans kone, Peter Carl Kolbye, 9 år, udøbt datter ½ år.

Folketælling 1850 Vognmagergade 74: Lauritz Nielsen Kolbye, 35 år, futteralmager, Hanne Caroline Christensen, 34 år, Carl Peter 14 år, Hansine Olivia 6 år, Wilhelmine Amalie 3 år, udøbt dreng ½ år, Maria Magdalene Lund, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Borgergade 99, 2.: Lauritz Nielsen Kolbye, 39 år, futteralmager, Hanne Caroline Christensen, 39 år, Hansine Olivia 10 år, Wilhelmine Amalie 8 år, Bartolin August 6 år, Emil Arnold 3 år, udøbt pigebarn 1 år, Ane Marie Sørensen, 23 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Adelgade 211, nyt nr. 16, 2.sal: Laurits Kolbye, 44 år, fouteralmager, Hanne Kolbye, 43 år, hans kone, Olivia, 15 år, Amalie, 12 år, Bartholine, 11 år, Hilda, 3 år.

Folketælling 1880 Store Kongensgade matr.nr. 43: Laurits Nielsen Kolbye, 64 år, futeralmager, Hanne Caroline Kolbye, 63 år, hans kone, Hilda Nathalie Kolbye, 22 år, datter, Anna Jensen, 29 år, logerende, handskesyerske.

Folketælling 1885 Store Kongensgade 35, mellembygn. 2.sal: Laurits Nielsen Kolbye, 69 år, æskefabrikant, Hanne Caroline Kolbye, 68 år, hans kone, Emil Arnold Kolbye, 32 år, æskefabrikant, Jenny Kilda Kolbye, 27 år, datter, Hilda Amalie Hansen, 18 år, datterdatter, Rosa Johanne Kolbye, 10 år, datterdatter.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

1871 Kolbye, Emil Arnold / f. 19.04.1852 Kbh., mester i Kbh. 1901

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., FT 1840-1845-1850-1855-1860-1880-1885, kirkebog Fødselsstiftelsen-Holmen-Frederiksberg-Helsingør Skt. Olai, vejviser, Krak 1910-1940-1950, LI.

Kongelige Bibliotheks Bogbindere, Det store.

Biblioteket benyttede Københavns bogbindere i mere eller mindre fast tilknytning, nogle af dem virkede tillige som hofbogbindere. Fra slutningen af 1700-tallet fordeltes indbindingerne på flere værksteder. 1906 etableredes eget værksted.

Michel, Jean Micholet, Caspar	1664-1670
Lamprecht, W.	14.02.1673-10.10.1691
Schøn, G.	30.04.1688-(1711)
Fenden, M.v.	22.06.1712-(1742)
Boppenhausen, J.W.	08.03.1737-(1761)
Lymann, A.	1757-67
Wilhelmi, J.T.	10.11.1767-(1798)
Berg, H.J.	ca. 1788- efter 1809
Clément, D.L.	til 1876

Foruden biblioteketes faste bogbinder har arbejdet været sendt ud til andre bogbindere: P. Anthoni, A. Claussen, D.L. Clément, Th. Hansen, J.C. Heidner, N. Hiort, C. Holm, C. Holst, Th. Larsen, J.C. Lerche, A. Nagel, C. Nielsen, L. Nielsen, N.W. Nielsen, Carl Petersen, Imm. Petersen, C. Ringberg, T. Schrøder, E. Schärling, J. Tribler, P. Ursin, W. Voigt, F. Wichmann. Se nærmere under disse.

REF.: Fabritius, Kgl.Bibl.Arkiv E 39, A 8, CPN, LI.

Kongersleff, Peter

Kongersleff [Kongerslev], Peter Stenum, født i Ålborg/Budolfi 11.10.1808; druknet sig 53 år gl., indbragt til Alm. Hospital i Kbh. 23.08.1860, begr. 29.08.1860 Helligånd. I Laugets regnskab for Mich.kvt. opføres udgift ved hans begravelse 10 rdl. • Søn af amtsbarber Jens Kongerslev og Karen Marie Kaas. • Gift 12.02.1837 i Kbh./Garnison med Anne Dorothea Margrethe Rasmussen Qverndrup, 25 år. Født 07.01.1811 i Kbh./Garnison; død 60 år gl. 10.11.1872 i Kbh., begr. 19.11.1872 Trinitatis. I Laugets regnskab for påske kvt. 1873 opføres udgift ved hendes begravelse 10 rdl. Datter af kommandersergent ved Kongens Regiment Niels Rasmussen Qverndrup og Karen Kirstine Lund.

Udlært af C. Holm, Kbh. 09.07.1827-23.01.1832.

Borgerskab som fouteralmager 01.05.1841. Indtegnet til mesterstykke 18.04.1846, mesterstykket eenstemmigt antaget med 15 stemmer af Lauget og antaget af det kongel. Academie 05.05.1846, anført i Laugsprotokol 12.10.1846. Anført i Laugets regnskab for påske kvt. 1846 med 5 rdl. for stemplerne, for Mich.kvt. 1846 udgift ved opvisnin-

gen 5 rdl. 4 sk. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget, borgerskab som bogbinder 23.05.1846. Medlem af Bogbinderlauget 05.07.1846. Borgerligt Infanteri.

1840-41	Store Fiolstræde 181
1842-44	Ny Adelgade 315
1844Til-45	Klareboderne 1
1846	Lille Helliggejststræde 158
1847-49	Lille Helliggejststræde 153
1850	Åbenrå 232
1851-52	Store Købmagergade 57
1853-54	Springgade 35
1855-59	Hyskenstræde 146, 1.
1860	Hyskenstræde 14 (nummerændring)
1861-62	Kompagnistræde 13 D., bogb.enke
1872	Dronningens Tværgade 55

Folketælling 1840 Store Fiolstræde 181 nordre sidehus, 3.sal: Peter Kongersløv, 32 år, bogbinder, Dorthea Quorndrup, 28 år, hans kone.

Folketælling 1845 Klosterstræde 1: bladet er defekt, kun alder og stilling bevaret; der har været en 18-årig læredreng fra Østrup i Jylland [ikke optaget i Laugets protokol].

Folketælling 1850 Aabenraa 232, 1.tv.: Peter Kongersleff, 42 år, bogb.mester, Anne Dorthea Margrethe Qværndrup. 40 år, hans kone.

Folketælling 1855 Hyskenstræde 146, 1.sal: Peter Kongersleff, 47 år, bogb.mester, Dorthea Qværendrupp, 45 år, hans kone, Ane Lund, 11 år, plejebarn.

Folketælling 1860 Hyskenstræde 146, nyt nr. 14, 3.sal: Peter Stenow Kongerslev, 52 år, bogb.mester, Ane Margrethe Qvernstrup, 50 år, hans kone, Ane Marie Adolfine Lund, 16 år plejedatter. - Rudolf Sørensen, 21 år, bogb.svend, logerende hos murersvend J.C.A. Schumacher, samme adr., 2.sal.

Industriudstillingen 1840: kat.nr. 452 Et Theeskrin, kat.nr. 453 3 Strygeremme. »*Kongersleffs* Theeskrin var et dygtigt Prøvearbejde, og hans Strygeremme havde al den Elegans, der udmærker de engelske og franske Arbejder af denne Art.« INDUSTRIFORENINGENS QVARTALSBERETNING 2, 1842

Industriudstillingen 1844: kat.nr. 501: Papirtvingere, forzirede med Thorvaldsens Medaille i Papiermaché. »De udstillede Papirtvingere af Kongerslevff, vare mindre heldige, forsaavidt de paatrykte Medailler af Thorvaldsen ikke kunde antages at passe til den øvrige Form. Ogsaa vare Hankene uheldigen anbragte, da de i liggende Stilling skjule det ene af Aftrykkene og saaledes forhindrede Beskuelsen af dette.« UDSTILLINGSKOMITEENS BEDØMMELSE.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebøger Budolfi-Helligånd-Trinitatis-Garnison, Industriudstillingen, Udsigt, Haugsted, Industriforeninges Qvartalsberetning 2/1842, Vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860, CPN, LI.

Krampe, Hans

Krampe, Hans, født - - -; død - - -.

Indbandt for Malmø kirke 1542. Unversitetsbogbinder 1545-59.
Mikkelsdag 1554- påskedag 1555 løn 23 mk. 4 sk.

1555-56 løn 6 dl. 1 mk.
1558-59 Fik af Universitetets Kasse 6 Daler til at købe Klæder for.

Indbandt for Rentekammeret 1557-62.

24.07.1551 Hans Bogbinder aff Androp [Antwerpen] 200 daler. Item then 24. dag julij anthwordet Anthonj epther Johan Frisis beffalning, som Hans Bogbinder skulde haffue hans besolding for tiise thuende forledne aar 1549 och 1550.

09.04.1554 Mester Hans Bogebinndere. Item mandagenn nest epther sønndagenn misericordia [8. april] wdj Colldinnge giffuit hannum hanns besolldinng, som han haffde forthient for thette forledne aar 1553.

17.10.1557 Mester Hans Bogbinder, thend 17. octobris giffuet hannem hans besolding epther Jehan Friises, cantzellers, beffalling for 2 aar, han haffuer forthyentt, som ere anno 1555 och 1556 till thend 15. dag martij 1557, 200 daller.

1558 Mester Hans Bogbinder, giffuet hanum hans besolding, som K.M. hanum schiildiig wor till thend 15. dag martij 1558, 50 daler.
End siden giffuet hanum, epther K.M.s beff]alning] wed doctor Jacob Bordingus, och ther mett clartt affbetalldt indtill forne 15. dag martij 58, 50 daler.

12.1558 Item giffuitt Hans Krampe, bogebindere, for 2 store bøger, han bandt, att scriffue jordbøger vdj, 3 mk.

25.09.1562 For 2 bøger han bantt til K.M. regenschaff for hver 20 sk. oc for 2 alne lad som kom til samme bøger 2 alb., er 2½ mk. 2 alb.

»Om Universitetet paa denne Tid har haft en fast Bogbinder maa vi lade uafgjort. Foruden Franskmanden Antoine Maillet (Anthonius Gallus), som var kommen hertil, ligesom Povl Knobloch fra Lybek, i Anledning af den store danske Bibel, og som ogsaa senere indbandt for Universitetet, nævnes i dets Regnskaber Augustinus Bogbinder og især Hans Krampe, en i sin Tid anset og dygtig Mand i sit Fag, hvilke begge samtidig tjente Universitetet med deres Kunst; thi som en Kunst, ikke blot som et Haandværk betragtedes Bogbindingen paa hin Tid, ligesom Bogbinderne ogsaa mangen en Gang og vel som oftest vare helt eller halvt studerede Folk, noget der ogsaa var Tilfældet med Bogprenterne og Bogførerne. For øvrigt vare alle eller næsten alle den Slags Folk her hos os endnu Udlændinge i det her omhandlede Tidsrum.« (RØRDAM)

REF.: Rørdam, Thomsen, Nielsen, Rentekammerregnskaber, Danske Magazin 3.rk. bd.6, N.Kirke hist.Saml. 1860-62.

Krampe, Henrik

Krampe, Henrik. Henrik Bogbinder, født - - -; død - - -.

Indbandt til Kongens Bibliotek:

03.07.1557	Thend 3. dag julij antwordet Henrich Bogebindere att kiøbe lym, traadt, och snorer fore til K.M. bøger, 22 sk.
13.07.1557	Thendt 13. dag julij giffuet Henrich Bogbindere paa regenschaff for arbeide, han haffuer at giøre for K.M., 3½ dl.
01.10.1557	Antwordet Henrik Bogbinder att kiøbe traadt och lym fore, 10 sk.
09.10.1557	Thend 9. octobris giffuitt same Henrick Bogbindere paa regenschaff for arbeide, 1 dl.
10.11.1557	Thend 10. nowembris antuordet Henrich Bogbinder att giffue for 1 pund traad och 1 pund lym, 20 sk.
09.12.1557	Thend 9. decembris antwordet Henrich Bogbinder att kiøbe 1 pund lym fore, 4 sk.
29.12.1557	Thend 29. decembris antwordet Henrich Bogbinder att giffue for 1 lod silke, 9 sk., till traad, 2 sk., og till 1 pund lym 4 sk., er tilsammen 15 sk.
14.08.1559	antvordet Mester Hans Guldsmed, som han gav Henrik Krampe, Bogbinder, for Bøger, han bandt for K.M., efter hans Seddels Lydelse 31 mk.

Henrik (og Antonius) Bogbinder optræder i Rentekammerregnskaberne i efteråret 1557, hvor Niels Poulsen ellers var udpeget som kongens bogbinder.

REF.: Carl S. Petersen, Rentekammerregnskaber.

Kreiser, H. D.

Kreiser [Kreyser], Heinrich Daniel, født i Kbh./Petri 09.01.1797; død af alderdomssvaghed 82 år gl. 22.02.1879 i Kbh., begr. 01.03.1879 Holmen/Ass.kgd. • Søn af gørtlermester Peter Kreiser [Kreutzer, Kritzer] og Anna Sophia Scheffel. • Gift 22.04.1825 i Kbh./Vor Frelser med Marie Birgitte Martini, 23 år, Lille Torvegade 131. Døbt i Kbh. 25.09.1802; død 47 år gl. 21.03.1850 i Kbh.; begr. 26.03.1850 Vor Frelser kgd. Datter af sæbemester Christian Martinsen og Maren Pedersdatter. Forlovere sæbemester Christian Martini, Lille Torvegade 131 og sadelmagermester Lorentz Kreiser, Studiestræde 85. • Fader til Heinrich Peter Julius Kreiser, f. 30.12.1830.

Udlært af J.C. Berg, Kbh. 04.05.1813-06.07.1818. I svendenes regnskab St.Hans kvt. 1820 anføres hostitalsudgifter for Kreiser til 21 rbdl. 4 mk. 11 sk.

Frimester med ret til at holde en dreng 13.02.1821, borgrebrev dateret 20.02.1821. Borgerligt Infanteri.

1825	Lille Kirkestræde 49
1825-34	Lille Torvegade 130 / 1828 Store Søndervoldstræde 207

1835-45	Strandgade 25
1845Til-48	Strandgade 24
1849-51	Store Kongensgade 93
1852-55	Store Kongensgade 94-95
1856-59	Store Kongensgade 93
1859Tillæg	Toldbodgade 56
1860-62	Toldbodgade 17 (nummerændring)
1863-77	Knabrostræde 14
1879	N. Boulevard 21

Folketælling 1840 Strandgade 25 st.: Daniel Kreiser, 42 år, bogb.mester, Marie Martini, 37 år, hans kone, Emma Kreiser, 15 år, Emilie Kreiser, 12 år, Heinrich Kreiser, 10 år, Julie Kreiser, 5 år, Christian Canter [Westerberg], 18 år, tjenestefolk, Christiane Nielsdatter, 23 år, tjenestefolk.

Folketælling 1845 Strandgade 25 st.: Heinrich Daniel Kreiser, 46 år, bogb.mester, Marie Birgide Martini, 42 år, Emma Christiane Sophie 19 år, Emilie Marie Frederikke 17 år, Heinrich Peter Julius 15 år, Julia Helene Augusta 10 år, Peter Wilhelm Hansen, læredreng, 17 år.

Folketælling 1850 [Christianshavn] Store Kongensgade 93 st.: Heinrich Daniel Kreiser, 51 år, bogb.mester, Marie Birgitte Kreiser, 42 år, hans kone, Emma Christine Kreiser, 24 år, datter, Heinrich Peter Julius Kreiser, 20 år, søn, Julie Helene Augusta Kreiser, 15 år, datter.

Folketælling 1855 [Christianshavn] Store Kongensgade 92 st.: Henrich Daniel Kreitzer, 56 år, enkemand, bogb.mester, Emma Christine Sophie Kreitzer, 28 år, datter.

Folketælling 1860 Toldbodgade 56, nyt nr. 17, sidehuset st.: Heinrich D. Kreiser, 61 år, enkemand, bogbinder, Emma Sophie Kreiser, 34 år, ugift, hans datter.

Folketælling 1870 Knabrostræde 14, 3.tv.: Henrik Daniel Kreiser, 70 år, enkemand, bogb.mester, Emma Christiane Kreiser, 44 år, ugift, Julie Helene Kreiser, 31 år, ugift, Augusta Eleonore Kreiser, 11 år, slægtning, f. Island.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

24.01.1831	Gædecken, Peter Wilhelm / udskrevet som svend af Lauget efter at have forfærdiget sin svendeprøve hos oldermanden, indførte selv i svendebogen at han var udlært 24.01.1824; mester i Kbh. 1842
13.01.1838	Horst, Rudolph Vilhelm / udskrevet som svend af Lauget
28.01.1843	Westerberg, Christian Georg / mester i Kbh. 1853
22.04.1844	Berg, Andreas Edvard William
17.04.1848	Hansen, Peter Wilhelm Andreas
30.04.1849	Kreiser, Heinrich Peter Julius / prøven kasseret af Lauget og Magistraten Rejste 1850 til Island, hvor han blev handelsagent, 1859-60 forpagter af Rådvad kro, 1860-64 agent i Lyngby, 1864-71 handelsagent i Eyarbakki, Island, 1871 udvandret til USA, ansat ved Railway Police, Chicago.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Frelser-Petri-Holmen, FT 1801-1840-1845-1850-1855-1860-1870, vejviser, CPN, LI, markkreiser@comcast.net

Kruse, B. U.

Kruse, Bernt [Berendt] Ulrik Qvatzinitsky [Qvasinitzsky], født ca. 1820 i Kbh.; død af pyomi 44 år gl. 02.05.1866 på Frederiks Hospital, begr. 08.05.1866 Frue/Ass.kgd. • Søn af bagersvend Johan Friderich Kruse Qvasinitsky og Maren Marie Michelsen. • Gift 03.01.1840 i Ebeltoft i huset med Johanne Petrea (Hansine) Clemmensen, 18 år. Forlovere L. Halvorsen og R. Clemmensen. Datter af bødker Rasmus Clemmensen og Ane Johanne Jensdatter. [Jensine Kirstine, f. 15.01.1822 i Ebeltoft af ovennævnte forældre?]

Udlært af P.W. Tribler, St.Hans kvt. 1834-07.07.1838.

Etableret i Ebeltoft - - - . Bogbinder og boghandler.

Folketælling 1840 Adelgade 4: Bernt Ulrik Kruse, 20 år, bogbinder, Johanne Hansine Clemmensen, 18 år, hans kone, Ane Kirstine Clemmensen, 27 år, konens søster.

Borgerskab i Rønne 01.10.1843.

Folketælling 1845 Sønder kvarter matr.nr. 63: Berndt Cruse, 27 år, bogbinder, Hanne Cruse, 22 år, hans kone, Charles Cruse, 5 år, Georg Cruse, 1 år, Lise Holm, 18 år, tjenestepige.

Etableret i København - - - [Borgerskab ikke fundet.]

-1850- Gothersgade 124 bogbindermester
-1852- Springgade 15 bogbindersvend
-1860- Knabrostræde 9
-1861- Ørstedsgade 24
-1863- Danmarksgade 14 bogbindermester
-1866 Klædeboderne 38/Sølvgade 22 arbejdsmand

Folketælling 1850 Gothersgade 124, 2.sal: Berentz Ulrich Kruse, 31 år, bogb.mester, Johanne Hansine født Clemmensen, 24 år, hans kone, Sharles Kruse, 10 år, søn.

Folketælling 1860 Knabrostræde 75, nyt nr. 9: Berent Kruse, 39 år, bogbinder, Johanne Jensine, 36 år, hans kone, Silius, 7 år, Anna Jensen, 73 år, enke, håndarbejde.

REF.: Borgerskabregister Rønne, kirkebog Ebeltoft-Trinitatis-Fr.berg-Fred.Hosp., FT 1840-1845-1850-1860, Begr.Prot.Kbh., vejviser, CPN, LI.

Kruse - Boppenhausen - Wilhelmi - Ritter - Arlodt - Asmus

Johan Kruse (død 1718), gift 1. med Martha Arlodt (død 1703). Datter af *Caspar Arlodt.* Gift 2. med Engelke Moltke, datter af boghandler *Joachim Moltke*, enke efter *Christian Eckhorst* (død 1679, gift 1. med NN). Gift 2. 1691 med skipper Niels Lauridsen Kock (død 1698).

I. Dorothea Kruse (ca. 1686-), gift med *Johann Boppenhausen* (ca. 1666-1740), gift 2. med Anne Jørgensdatter.
   A. *Johan Christopher Boppenhausen* (ca. 1708-1751). Ugift.
   B. *Jacob Wilhelm Boppenhausen* (ca. 1710-1761). Ugift.
   C. Dorothea Maria Boppenhausen (ca. 1715-).
   D. Engelke Maria Boppenhausen (1716-1778). Ugift.
   E. *Johann Boppenhausen* (1725-1789). Boghandler og forlægger.

II. Martha Kruse (ca. 1695-1714), gift med regimentskvartermester Conrad Wilhelmi (død 1798, gift 2. med Catharina Magrete Horst).
   A. *Johan Tobias Wilhelmi* (1714-1798), gift 1. 1741 med Inger Marie Larsdatter (ca. 1715-1758), enke efter *Johan Friderich Asmus* (ca. 1705-1740). Stedsøn *Jens Asmus*. Gift 2. med Anna Margrethe Rasmusdatter (død 1789).
      1. Christian Ludwig Wilhelmi (f. og d.1743).
      2. Christian Augustinus Wilhelmi (f. og d. 1747).
      3. Christian Augustinus Wilhelmi (f. og d. 1761).
      4. Wilhelmine Catharine Wilhelmi (1762-), gift 1792 med præst Fred. Chr. Grønlund.
      5. Martha Wilhelmi (1765-), gift 1790 med *Poul Dyrendal*, senere præst i Norge.

III. Kirsten [Kirstine] Kruse (ca. 1693-1744), gift 1723 med *Claus Ritter* (ca. 1690-1763).
   A. Maria Ritter (1724-1726).
   B. Clara Kirstine Ritter (1725-1752), gift 1752 med *Johannes Dinesen Høeg* (ca. 1725-1772).
   C. Anna Maria Ritter (1727-1797), gift 1752 med *Chr. Grono* (1726-ca.1800).
   D. *Johan Wilhelm Ritter* (1728-).
   E. Maren Ritter (1730-).
   F. Birgitte Ritter (1732-1738).
   G. Anne Sophie Ritter (f./d. 1734).
   H. Anne Sophie Ritter (1737-), gift med skriverkarl Søren Schmidt.

Stedbørn af Johan Kruses 2. ægteskab:
   A. Marie Eckhorst (ca. 1656-), gift med skrædder Andreas Sax,
   B. Urban Eckhorst (ca. 1660-1697), gift med Anna Fridericsdatter,
      1. Engelke Margrethe Eckhorst (d. 1724), gift med præst i Hobro Wigand Mouritzen.
      2. Urbana Magdalene Eckhorst (1694-1753), gift 1. med Peter August Liebe, se slægtstavle ved **Liebe**.
         a. Engelke Liebe (1715-1747), gift med Michael Johan Herbst gift 2. med kontreadmiral Peter Klauman Carl.
         b. Johan Friederich Liebe, underofficer.
   C. Nille Eckhorst (ca. 1665-), gift med kammager Gabriel Nicolai.

Kruse, Johan

Kruse [Krause], Johan, født i Lübeck ca. - - - ; død 1718 i Kbh., begr. 02.06.1718 Petri. • Søn af - - -. • Gift 1. i Kbh. med Martha Arlodt, død 1703 (skifte 02.06.1703), datter af Caspar Arlodt. • Gift 2. i Kbh. med Engelke Moltke, datter af boghdl. Joachim Moltke; enke efter Christian Eckhorst (d. 1679), gift 2. ca 1691 med skipper Niels Lauridsen Kock (d. 1698). • Fader til Martha Kruse, gift med Conrad Wilhelmi (deres søn Johan Tobias Wilhelmi), Dorothea Kruse, gift med Johan Boppenhausen (deres sønner Johan Chr. Boppenhausen og Jacob Wilhelm Boppenhausen), og Kirsten [Kirstine] Johansdatter, gift med Claus Ritter (deres søn Johan Wilhelm Ritter, deres døtre Anna Maria gift med Chr. Grono, Anna Kirstine gift med Joh. Dinesen Høg).

Ukendt lærested. Svendeprøve godkendt af Københavns Magistrat 23.06.1684. Ankom 16.08.1691 til København, svend hos U. Eckhorst.

Borgerskab ikke fundet. Tillige forlægger og boghandler.

1688-1703 Klosterstræde 55 skøde 19.11.1688-18.06.1703
1698-1717 Ulfeldts plads 132

Frimands kvarter matr.nr. 132 ejet 18.07.1698-18.05.1722 af Johan Kruse, overtaget ved ægteskab med Engelke Moltke, som solgte ejendommen til sin søstersøn Hans [Johan] Møller.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

12.02.1689 Liebe, Jacob Gabriel / mester i Odense 1691, i Kbh. 1698
06.10.1690 Petterson, Kurt [Cort Pettersen] / indskrevet 10.08.1687
04.12.1693 Hansen, Enevold / indskrevet 18.05.1689
04.12.1693 Low, Jochum
23.10.1699 Wolff, David Hansen / indskrevet 29.09.1693
25.10.1700 Eyolfsen, Torsten / indskrevet 02.06.1696
10.11.1705 Gylling, Hans / mester i Kbh. 1713
10.11.1705 Møller, Steffen / indskrevet 01.05.1703, mester i Bergen 1718
10.11.1705 Rasmussen, Hans / indskrevet 23.10.1699
06.08.1708 Berthelsen, Lars / indskrevet 23.09.1703
08.08.1708 Berthelsen, Niels / indskrevet 01.04.1705
26.08.1709 Koehn, Theodor / indskrevet 02.08.1706
28.05.1714 Ritter, Claus / indskrevet 26.08.1709, mester i Kbh. 1723
23.05.1718 Rohde, Johan Casper / indskrevet 11.04.1712, mester i Bergen 1723
20.04.1722 Biørnsen, Andreas [Anders Boiesen] / indskrevet 15.04.1717

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

20.09.1715 Reinholdt, Martin Adolff
29.05.1718 Rohde, Nicolay / død

TILREJSTE SVENDE:

02.08.1690 Redehass, Johan Walter / kom fra Flensborg / hjemsted Helsingør
25.09.1690 Höök, Lorenz [Lars Erikson] / - / Sundsvall

17.07.1691 Roos, Andreas / Kristianstad / Kristianstad
12.04.1692 Lange, Gottfriedt / Rostock / Oschatz
15.04.1694 Blom, Jonas / Göteborg / Jönköping
23.06.1696 Jovers, Jochim / Stralsund / Stade
16.09.1696 Giertz, Johann / Hamburg / Harelberg
11.04.1697 Kettler, Christian / Lund / svensk
28.09.1697 Jordenich, Hans Heinrich / Riga / -
26.08.1698 Ha- - - / Halmstad / svensk
04.07.1699 Pessler, Johann Berndt / Hamburg / Magdeburg
14.04.1700 Wagner, Johann Jacob / Lübeck / Lauban
10.05.1701 Lund, Peter / Lund / Norrköping
13.07.1702 Bombärgs, Hans
01.09.1702 Klein, Johann Friederich / Lübeck / Heilbrunn
06.10.1702 Borneman, Victor / - / Bremen
24.07.1704 Fenden, Martinus von / Rostock / Meseritz
05.10.1704 Müller, Hans / Stockholm / Rostock
27.08.1706 Brandt, Mathias / Odense / København
29.04.1706 Sam, Thorsten Imiolson / Christiania / Island
24.04.1707 Müller, Hans / Hamburg / Rostock
16.08.1707 Holm, Johan / - / Göteborg
01.11.1707 Bäck, Johan / Kiel / Stockholm
20.12.1711 Möller, Stephan / Lübeck / Rostock
18.09.1712 Schemmerling, Hinrich / - / Trondhjem
02.06.1713 Cartes, Lorens / Lübeck / -
19.04.1714 Möller, Stephan / Christiania / Rostock
21.04.1714 Friederichsen, Claus / Trondhjem / Flensborg
12.07.1714 Jørgensen, Christopher / - / dansk?
10.11.1714 Robolt, Michael / Lübeck / Bremen
27.06.1715 Seyfert, Benjamin / Weimar / Guelberg
09.05.1716 Schnell, Hans Hinrich / Christiania / Oldenburg
22.10.1717 Weyss, Johann Autor / Rostock / Braunschweig
24.08.1719 Rohde, Johan Caspar / Rostock / Rostock
11.07.1720 Maack, Jochen Hinrich / Lüneburg / Lüneburg
28.08.1720 Tüffer, Peter Mathias / Danzig / Slesvig
29.09.1720 Knieff, Johann Heinrich / Aalborg / Bremen
12.12.1721 Holstein, Johann Peter / Flensborg / Wertheim

Herbergsfader 1702-04 og 1711-15, oldermand 1711-15.

Havde stade på Skt. Budolfi pinsemarked, Aalborg 1695.

Forlægger for Holbergs første tre bøger, men fik efter dennes mening ikke nok gang i salget. Bogtrykker Johannes Laverentzen indklagede ham for Politi- og Kommerce-Kollegiet for at sælge salmebøger, selv om de var trykt inden JL overtog privilegiet, sagerne løb fra 1709-16 og kom for Højesteret. Mod Laverentzen kunne Kruse fremlægge en

fortegnelse på 2-3000 kirkesalmebøger, som var bestilte fra købstæderne, men ikke kunne leveres, da trykkeren ikke havde dem på lager.

Skifte 12.06.1703 efter Martha Arlodt: hver af døtrenes mødrene arv 189 rdl. 3 mk. 13½ sk. (Dorethea, 17 år, Martha 7½ år).

REF.: Nielsen, Kornerup, Appel, Ramsing, Frøland, Nyrop, Stolpe, Indkvarteringsmandtal, FF 34, CPN, LI.

Kruse, Johan H.

Kruse, Johan Hartwig, født - - - i Lübeck; død - - -

Ukendt lærested. Ankom fra Hamburg til Kbh. 24.10.1737, svend hos Liebe. Idømt bøde 12 sk.L. til svendeladen »wegen streit sachen«.

»Anno 1738 Paaske Quartal hafver Mons. Johan Hartwig Kruse angifvet sit Mester Aar.« Egenhændig indførsel i Laugets Regnskabsprotokol p. 259.

Altgesell i Kbh. 21.04.1738 og 02.01.1739.

REF.: Regnskabsprotokol, Einschreibebuch derer Altgesellen.

Kraasby, S. A. **Udenbys mester**
Trondhjem 1736-86

Kraasby, Svend Andersen, født ca. 1706 i Trondhjem; begr. 16.06.1786 i Trondhjem. • Søn af - - - • Gift med Kierstina Olsdatter Lind. • Fader til Svend Svendsen Kraasby, mester i Trondhjem.

Udlært af Heinrich Schinnerlins enke, Trondhjem, - - -.

Tilladelse til at sælge bøger på landet i Trondhjem stift 07.03.1736. Borgerskab og bevilling 19.10.1739 som bogbinder (uden svende så længe Ingeborg Schinnerlin levede). Kgl. bevilling til at sælge bøger i Trondhjem by og stift 14.02.1744. Kgl. bevilling til Kraasby og Andreas Falck som ene bogbindere og boghandlere 25.03.1757. Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1744-76.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

1761	Agersborg, Lars Jonassen / afslag på bevilling i Trondhjem 1768
11.07.1768	Holst, Lorentz Peter / indskrevet 01.08.1764 for 5 år, svendebrevet påtegnet 12.08.1768 i Kbh., mester i Næstved 1776
25.07.1774	Raberg, Peter Fridrichsen
01.07.1776	Kraasby, Svend Svendsen / indskrevet 25.07.1774, har lært 2 år, skal lære 2 år, mester i Trondhjem 11.02.1788-05.12.1814
01.07.1776	Dahl, Christian Erichsen / indskrevet 25.07.1774 i forbundt 2 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

Påske kvt. 1744 Sylvester, N. N. / for 5 år

08.01.1748 Lycke, Lars Olsen / for 5 år
12.07.1756 Møller, Jens Maartensen / for 4 år
03.07.1758 Bruun, Fridrich Nicolaisen / for 5 år
03.07.1758 Kraasby, Andreas Svendsen / for 4 år søn, døbt i Trondhjem 11.08. 1747

I skiftet efter Kraasby i 1786 nævnes bare et stempelskab med alfabeter og stempler i.

REF.: Schjoldager, CPN, LI, Anne Grønli: Kalveskinn på Kalvskinnet; smukke bokbind i Gunnerus-bibliotekets samlinger, trykt i : Til opplysning, nr.10, Trondheim 2003, www.familysearch.com.

Køhlsen, Jens

Køhlsen [Kiøhlsen], Morten Jens, født ca. 1777; død af brystsyge 94 [!] år gl. 08.07.1811 på Frederiks Hospital i Kbh., begr. 12.07.1811 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af - - -

Udlært af Niels Hiort, Kbh. 15.10.1792-01.05.1797. Ved folketælling 1801 svend hos P.O. Berg, Skindergade 71. Uden borgerskab.

1811 Borgergade 103

Altgesell 30.04.1804 og 16.07.1804.

REF.: Begr.Prot.Kbh., CPN., FT 1801.

Kølle, Carl

Kølle, Carl Mandren, født ca. 1771 i Nykøbing F.; død - - -. • Søn af farver Jacob Kølle og Johanne Augusta With. • Gift 22.02.1799 i Nykøbing F. med Margrethe Kristine Wolradine Knudsen. Født ca. 1771 i - - -; død - - -. Datter af - - -. Forlovere J. Kølle og Andreas Winding.

Folketælling 1801 Nykøbing F., Langgade 5 - hos farver Jacob Kølle: Charel Jacobsen Kølle, 29 år, gift, farversvend, Wolradine Knudsen, 29 år, hans kone, Johanne Jacobine Kølle, 2 år, Marthe Marie Kølle, 1 år.

Syngelærer ved Fattigvæsenet. Ved kgl. reskript af 06.03.1810 tildelt rentefrit lån på 300 rdl. til fabrikation af farvede og marmorerede papirer; tillige 08.07.1811 1200 rdl. til fabrikens udvidelse.

1810-15 Studiestræde 70-71 forf. marmoreret Papiir og marm. Gipsplader.
1812-13 Adelgade 213 syngelærer
1815 Adelgade 213 begge fag
1816-19 Studiestræde 71 do.
1819-23 Lille Kongensgade 70 do.
1824 Dybensgade 177 do.
1825 Gothersgade 349 do.
1826-29 Gothersgade 7 Theater Controlleur

Selskabet for indenlandsk Husflids Udstilling 1810, kat.nr. 28: Tvende Prøvekarter af forskjellige Sorter coulørte Papirer. Prisen fra 3 Mk. til 3 Mk. 4 Sk. Bogen.

UDSTILLING 1812, kat.nr. CVI/566: Prøver af marmorerte Papirer. Prisen er paategnet.

»Syngelærer Kølle ved Fattigvæsenet var også værd at hjælpe. Han arbejdede med fremstilling af kulørte papirer til bogbind, og i støttemotiveringen anførtes, at fremmede arbejder ikke var bedre, selv om de kostede det dobbelte. Denne opfattelse må også kancelliet have indtaget, idet dette besluttede så tidligt som 1810 at give syngelæreren et rentefrit lån på 300 rd. til anlæg af en fabrik til fremstilling af farvede og marmorerede papirer. 1811 bevilligedes fra samme sted yderligere et lån på 1200 rd.« FODE

REF.: Rawert, Efterretninger fra Selskabet for indenlandsk Husflid, Fortegnelse, Fode, vejviser, kirke bog Trinitatis-Vor Frue-Nykøbing F., FT 1787-1801.

Ladsted, B. A. **Udenbys mester**
Aalborg 1761-84

Ladsted [Last], Bendt Andersen, født ca. 1719 i - - -; død - - - • Søn af - - - • Gift 1. 29.11.1748 i Aalborg/Vor Frue med Anna Maria Christensdatter; trolovede 23.08.1748. Født ca. 1721 i - - -; død 41 år gl. i Aalborg, begr. 02.06.1762 Budolfi/Frue kgd. • Gift 2. 16.11.1763 i Aalborg/Budolfi med Maren Nielsdatter Mørk, født ca. 1722 i - - -; død 58 [!] år gl. i Aalborg, begr. 06.08.1799 Budolfi kgd.. Trolovede 02.09.1763. Forlovere Christen Christensen og Søren Sørensen Mørk.

Udlært af J.C. Fraun, Kbh., 04.10.1734-19.10.1739. Ankom fra Bergen til Kbh. 18.04. 1743, svend hos J.C. Fraun. Idømt straf ½ rdl. 01.07.1743 for at have arbejdet hos en mester uden for lauget, og okt.kvt. 1743 for at være kommet for sent til møde.

Etableret i Aalborg - - -. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 19.01.1761, betalte kvartalspenge til 1784.

-1787- Gravensgade 106

Folketælling 1787 Gravensgade 106: Bendt Ladst, 68 år, bogb.mester, Maren Mørk, 65 år, hans kone, Anne Bentsdatter, 36 år, ugift.

REF.: kirkebog Aalborg Vor Frue-Budolfi, FT 1787, CPN, LI.

Lamprecht, D. F.

Lamprecht, Dietlef [Dethlef] Friederich, født i Kiel - - -; død - - -. • Søn af - - -

Ukendt lærested. Ankom fra Kiel til Kbh. 08.09.1794, svend hos A. Claussen, ankom fra Flensborg til Odense 12.08.1803, ankom fra Flensborg til Odense 01.03.1805, svend hos J.G. Schmidt; ankom fra Slesvig til Kbh. august 1803, svend hos jomfru Helmuth.

Indtegnet til mesterstykke 21.01.1799, men ses ikke udført.

REF.: CPN, LI.

Lampretsen, Jørgen

Lampretsen [Lamprechtsen], Jørgen [Georg], født - - -; begr. 05.03.1672 i Kbh./Petri. • Søn af - - - • Gift med - - -

Bogtrykker (og bogbinder?) aktiv før 1644.

-1645- Skindergade - lejer til før 1665 Hovedskat ½ rdl.
-1665- Skindergade 82, hjørnet af Kejsergade
-1668- Skindergade Grundtaxt 110 rdl.

Hos Jørgen Bogbinder i Skindergade logerede 1666 to rejsende bogbindere: Moens Jørgensz, kom fra Danzig, og Diedr. Knop, kom fra Danzig, rejste til Christiania. [Rockstroh]

Ejendommen Frimands kvarter matr.nr. 82 overtaget 07.10.1672 af W. Lamprecht.

REF.: Hovedskattemandtal, Ramsing, Stolpe, Ilsøe: Bogtrykkere, Kbh.Dipl.

Lamprecht, Martin

Lamprecht, Martin, født - - -; død ca. 1674. • Søn af - - - • Gift med - - - • Fader til Wolfgang Lamprecht.

Indrejst fra Rostock 1664. Bestalling som hof- og kancellibogbinder 12.11.1664 og 03.01.1665 (efterfulgte Jørgen Holst). Tillige forlægger 1670.

Adr. »bey der H. Dreifaltigkeits Kirchen in der explicirten Bibel.«

Overtaget 11.11.1674 af sønnen Wolfgang Lamprecht.

REF.: Stolpe, Rockstroh, FF 34.

Lamprecht, Wolfgang

Lamprecht [Lambert, Lambrekt], Wolfgang [Wulff], født i Tyskland - - -; død ca. 1711 i Kbh. • Søn af Martin Lamprecht og - - -

Bestalling 11.11.1674 som kongens bogbinder efter faderen Martin Lamprecht. Bogbinder ved Det kgl. Bibliotek 14.02.1673 til 10.10.1691. Tillige forlægger 1674-83. Privilegium på udgivelse af almanakker 1680-82.

07.10.1672-16.11.1674	ejer af Skindergade 82, hjørnet af Kejsergade
08.03.1675	kgl. bevilling på værksted ved den nordvestlige side af Skatkammeret for arbejde til Kancelliet og Skatkammeret.
14.10.1678-14.12.1685	ejer af Klosterstræde 50 ligefor Gråbrødretorv
31.08.1682-22.06.1696	ejer af Lille Kirkestræde 187 ved gangen fra Admiralgade
01.07.1689-15.02.1692	ejer af Størrestræde 332
1691-94	i Tyskland, bevilling som Kgl.Bibl.s bogbinder 10.10.1691 til Gottl. Schøn.

1699-1700 Lille Kirkestræde 202
1701 Lille Kirkestræde 203
1704-05 Lille Kirkestræde 202
1708 Fortunstræde 203, hjørnet af gangen fra Admiralgade
1711 kopskat: uddød

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

03.01.1676 Anderssøn [Andressen], Niels / indskrevet 06.01.1673, mester i Kbh. 1688
06.09.1686 Sass, Nicolaus / indskrevet 10.01.1681
03.09.1693 Andersøn [Andresen], Peter / indskrevet 03.03.1687
14.07.1694 Albretsen, Hans / indskrevet 02.01.1689

INDSKREVET LÆREDRENG:

04.10.1664 Matzen, Jacob / bortløben

TILREJSTE SVENDE:

01.08.1690 Torner, Reichardt / hjemsted Danzig / -
08.10.1690 Schmidt, Peter Magnus / kom fra Rostock / Göteborg
12.07.1694 Mauritius, Carl Gabriel / Lübeck / Nürnberg
02.11.1694 Geriswendt, Wilhelm / Stralsund / Wittenberg
31.05.1695 Schwertfeger, Johan / Uppsala / Stockholm
21.09.1696 Fibiger, Mathias / Lübeck / Odense
04.12.1698 Zimmermann, Michael / - / Helsingør
25.04.1699 Hage, Johann Christoff / Lübeck / Magdeburg
05.06.1699 Boppenhausen, Johann / Lübeck / Kassel
24.09.1699 Jaeger, Johan / Danzig / Königsberg
22.04.1700 Wandel, Jens / Rostock / Bornholm
00.04.1703 Kelck, Johan / Flensborg / Stade
01.08.1704 Wolfsmindel, Joachim / Lund / Donstadt
21.08.1705 Kettler, Christian / - / svensk
02.06.1709 Engelhardt, Andreas Gotfried / Lübeck / Nürnberg
15.06.1709 Baltzer, Carsten / Slesvig / København
29.07.1709 Götz, Hindrich / Christiania / København

Kgl. Bevilling 08.03.1675: Helmuth Otto friherre von Winterfeld.
C.5 Wor gunst tilforn. Viid, at wj allernaadigst hafuer beuilget, at woris bogbinder Wolfgang Lamprecht maa effter hans herom allernaadigst giorde ansøgning oc begiering forundes en plads for dend nordwest ende wed woris skat cammer til at bygge én boed paa, huor udi hand sit werchtøyg des nermere kand hafue ved haanden til at forrette det arbeide med, som hand for woris candtzelj oc skatcammer hafuer at giøre. Thi er woris etc., at du hannem en pladtz til bemelte boes opbyggelse ved voris slodtzfoget udi alne oc maal lader udviise, huor ded best oc bequemlig schee kand.
Sjæl. Tegn. XLI, 40-41

Kgl. Bevilling 10.02.1679: Wulfgang Lamprecht, bogbinder.
Giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst hafver for gott anseet, at alle fremmede bog-

binder-svenne, som ey af andre ere forschrefne og hid til voris kongl. residentz stad Kiøbenhafn ankommer og her at arbeide begierer, schal sig hoes vores bogbinder Wolfgang Lamprecht først anmelde eller af oldermanden for bogbinder lauget fremfor alle andre tilbydes, om hand dennem til vores arbeids fornødenhed kunde behøfve at bruge, førend de hoes andre mestere vdi bogbinder lauget at arbeide angifvet vorder. Og hvis svenne hand i saa maader til arbeide bekommer, schal hoes hannem under lige saadan disciplin forblifve som andre svenne hoes mesterne vdi lauget, saa at hvilchen svend, som sig imod bemelte Wolfgang Lamprecht motvilligen eller v-tilbørligen ahnstiller, schal iche tilstedes nos nogen i lauget her i staden at arbeide, førend han sig endten med hannem lovligen forligt hafver eller af lauget vdi forschrefne Wolfgang Lambrechts eller hans fuldmegtiges nerverelse straffet vorder. Desligeste hvis drenge, som bemelte Wolfgang Lamprecht vdi lære antager, maa og af bogbinder lauget sammesteds ind og vdschrifues og effter laugetz rettighed og sedvaane i alle maader dermed at forholdes. Hvor effter oldermanden ofver bogbinder lauget her i bemelte vores etc. saavelsom bogbinder lauget sammesteds, som nu er heller her effter kommendes vorder, sig allerunderdanigst hafver at rette og forholde.
Sjæl. Reg. XXXI, 63-64.
Kgl. Bevilling 11.12.1694 på salg af uforbudne bøger i Norge i 3 år.

16.04.1674 Wolfgang Lamprecht, 51 rdl. 4 mk.
13.04.1683 Wulfgang bogbinder efter regnskab, 18 rdl.
Flere lignende betalinger anføres, men uden navn.
(Marquard: Kongelige Kammerregnskaber, 1918.)

Betalte krigsstyrskat 1678 11 rdl. 2 mk. 8 sk.

Oldermand 1689-91.

REF.: Nielsen*, Fabritius, Indkvarteringsskattemandtal, kopskat, FF 34, Ramsing, Thomsen, Nyrop, Frøland, Ilsøe: Bogtrykkere, Bogvennen 1921*, Kgl.Bibl.Bogbinderi, Marquard, CPN, LI. Sjæl.Tegn. og Reg. citeret efter Kbh.Dipl., LI.

Lang, Georg

Lang [Lange], Georg [Jørgen], født - - -; død - - -

Modtog betalinger fra Rentemesteren for arbejde til Christian IV.

18.12.1602 Betaling for Indbinding af en Bog, hvorudi er indskrevet adskillige KM's og Rigens handell oc leilighed, hvilken samme Bog, KM selv har bekommet udi egen Gemme og Forvaring, ½ daler.
31.12.1602 For 3 Bøger af rent Papir han har indbundet i hvidt Kalveskind til Rentecammeret, 1 dl. 1 ort.
03.11.1604 For adskilligt Arbejde til KM's Rentecammer, 25 dl.
18.06.1605 Arbejde for KM, 10 dl.
02.05.1606 For Bøger han har indbundet til Rentecammeret, 12 dl.
31.07.1606 Paa Regnskab af den Løn, der tilkommer ham for hvis Arbeide, han en

Del allerede har gjort, og en Part her efter skal gøre og forfærdige i KM's Rentecammer, 10 dl.

05.06.1607 For adskilligt Arbejde til Rentecammeret, 10 dl.

05.10.1611 Indbundet to Registerbøger i Pergament til det Tyske Kancelli, 2 dl.

03.10.1612 For en Del Bøger han har indbundet i Pergament til Tyske Cancelli, 2 dl. 36 sk.

06.09.1613 For 5 Bøger han har indbundet i Pergament til Danske Cancelli, 2½ dl. 23 sk.

06.07.1614 For en Registerbog han har indbundet i Pergament til Tyske Cancelli, 1 dl.

01.08.1614 For en Del adskillige Regnskaber, Registerbøger og andre forskellige Registre han har indbundet i Læder, Kalveskind og hvad ellers behøves, til KM's Rentekammer, 30 dl.

28.09.1614 som 1. August, 12 dl.

24.02.1615 For 5 Bøger han har indbundet i Pergament, saa vel som og plejet paa en Del gamle Bøger i KM's Danske Cancelli, 3 dl.

23.03.1615 For en Del adskillige Regnskaber, Registerbøger og andre forskellige Registre, han har indbundet i Læder, Kalveskind og hvad der ellers behøves, til KM's Rentecammer, 20 dl.

17.06.1615 For adskillige Regnskaber, Registerbøger og Registre han har indbundet og skal indbinde til Rentecammeret, 20 dl.

20.07.1615 For to Registerbøger han har indbundet i hvidt Pergament til Tyske Kancelli, 2 dl.

12.08.1615 som 17. Juni, 10 dl.

15.10.1615 som 17. Juni, 20 dl.

16.08.1616 For 2 Stævningsbøger han har indbundet i Pergament samt for to andre Cantzelibøger, han ogsaa har indbundet, 2 dl.

20.02.1617 Givet J.L. Hvormed han nu aldeles er blevet betalt paa de 183 dl. 1 ort, som er hans bevilligede Arbejdsløn for en Del Regnskaber, Registerbøger, Tegnebøger og Biregistre han fra 18. April 1603 og til 4. Februar 1617 har indbundet i Pergament og Læder til KM's Rentecammer. Restbeløbet 4 dl. 1 ort udbetales herved.

24.02.1617 For 3 Bøger han har indbundet til Skriverstuen paa Bremerholm, ½ dl. 32 sk.

08.05.1617 For en Del Regnskaber og Registre hvoraf han en Part har indbundet, og endnu skal indbinde for KM's Rentekammer, 30 dl.

10.11.1617 For et »Reisige bred« han har overtaget med Papir for KM, ½ dl. 1 ort.

25.11.1617 Indbundet en Del Bøger i Pergament til Danske Kancelli, 2½ dl. 1 ort.

08.03.1618 som 8. Maj 1617, 30 dl.

05.09.1618 For Papir, som David Sincklar, KM's Skibsbygger, har at bruge til at affærdige Skabelonerne paa til KM's Skibe, 1 dl. 8 sk.

29.08.1619 For to »foer af Røefløell« han har forfærdiget til 2 Clenodile Coruinianus Saur har gjort til KM, 2 dl.

31.08.1619 For en Del Regnskaber, Registre, Bøger og Biregistre han har indbundet, saa vel og en Del han skal indbinde her i KM's Rentecammer, 20 dl.

REF.: Udskrifter af Rentekammerregnskaber.

Lange, Carl **Udenbys mester**

Bergen 1794-1819

Lange, Carl Martin, født ca. 1770 i Kbh.; død 39½ år gl. 01.08.1810 i Bergen, begr. 08.08.1810 i Domkirken. • Søn af - - - • Gift 1. 17.07.1794 i Bergen/Maria i huset ved kongebrev med Juliane Cathrine Kiøstadius, født Meyer, enke efter Niels Kiøstadius. Født - - -; død af brystsyge 35 år gl. begr 14.03.1796 i Bergen/Maria; gift 2. 07.02.1797 i Bergen/Domkirken i huset med Anna Maria Breder. Født - - -; død - - -.

Udlært af Erich Nordgreen, Kbh., 01.07.1784-13.07.1789. Ved Folketælling 1787 lærling hos samme, Lille Regnegade 193. Idømt bøde på 3 mk. til svendeladen 09.05.1791 »for det ieg haver sagt til Moncior Zigler at han ikke var en brav Karl.«

Løste borgerskab i Bergen 12.06.1794. Overtog værksted efter N. Kiøstadius ved ægteskab med enken. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 10.07.1797, betalte kvartalspenge til 1819.

Folketælling 1801 Bergen, 10. rode hus nr. 2: Carl Lange, 31 år, 2.ægteskab, bogbinder, Anna Maria Breeder, 32 år, 2.ægteskab, hans kone, Erich Kiøstadius, 16 år, hendes søn, Georg Meyer Kiøstadius, 15 år, hendes søn, Niels Kiøstadius, 12 år, hendes søn, Juliana Catrina Lange, 2 år, fælles datter, Gustav Lønnerod, 21 år, svend, Elen Michelsdtr., 25 år, tjenestepige.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

14.01.1809 Kiøstadius, Georg Meier / stedsøn, indskrevet 16.01.1804, først anført i Laugets protokol 18.01.1819, mester i Bergen 1824.

INDSKREVET LÆREDRENG:

17.07.1800 Thommesen, Thomas / for 5 år fra St.Hans kvt.

Altgesell 23.01.1792.

REF.: Schjoldager, FT 1801, CPN, digialarkivet.no

Lange, E. J.

Lange, Ernst Julius, født 20.11.1821 i Kbh./Helligånd; død - - - • Søn af skomagermester Peter Caspar Lange og Flemine Magdalene Bryde. • Gift 08.01.1853 i Frederiksberg med Caroline Mariane Lydia Bang, 22 8/12 år, Vesterbro. Født 22.03.1830 i Frederiksberg; død af barselsfeber 30 år gl. 23.12.1860 i Kbh., begr. sammen med sin 4 uger gamle udøbte søn 30.10.1860 Trinitatis/Ass.kgd. Forlovere C. Claussen, Amagertorv 6, og guldsmedemester J.C. Lous, Vingårdsstræde 131. Datter af skomagermester Christian Thomas Svendsen Bang og Sophie Charlotte Amalia Ostermann.

Udlært af W. Bielefeldt, Kbh. 25.01.1836-23.01.1841. Ved Folketælling 1840 lærling hos samme, Store Helliggeiststræde 144.

»Jeg Wilhelm Bielefeldt, Borger og Bogbindemester heri Staden og Hr. P. Lange, haver med hverandre indgaaet følgende Kontrakt.

Jeg Bogbinder W. Bielefeldt, paatager mig at oplære Drengen Ernst Julius Lange født heri Staden, udi mit Bogbinder Haandværk, saaledes at han kan gjøre forsvarlig Svendeprøve, og det paa følgende Vilkaar, at han skal staa i Lære i 5 Aar, at regne fra Nytaar 1836 til Nytaar 1841 og i den Tiid nyde Kost og Logie hos mig, Materialier til Svendestykke, samt Ind og Udskrivnig ved Lauget med dertil hørende Lærebrev.

Derimod lover jeg P. Lange, som bemeldte Drengs Fader og Værge, paa hans Vegne, at han mod sin Mester og Foresatte, skal opføre sig troe, flittig og lydig, Ligesom jeg og forpligter mig til at sørge for det øvrige Fornødne, som ej ovenfor er gjordt Mesteren til Pligt, samt i mulige Sygdoms Tilfælde, have at sørge for hans Kuur og Pleje.
Til Bekræftelse haver vi denne Kontrakt egenhændig underskreven.

W. Bielefeldt, Bogbindermester P. Lange
Kjøbenhavn d. 25. Januar 1835«

April 1841 svend hos P.C. Gether. Ved folketælling 1845 svend hos C.N. Schmidt, Købmagergade 48, 1.sal.

Indtegnet til mesterstykke 03.05.1852, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og det kongl. Academie, anført i Laugsprotokol 18.10.1852. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1852 med 5 rdl. for stemplerne. Mesterstykke forevist Magistraten, antaget 13.05.1852, borgerskab 21.10.1852.

1853-55	Lille Kongensgade 92
1856	Springgade 35
1856Til-59	Antonistræde 224-225, 2.
1860	Antonistræde 18, 2. (nummerændring)
1860Til-62	Landemærket 19, hjørnet af Suhmsgade

Folketælling 1850 Holmensgade 119, 2.sal: Peter Lange, 65 år, bogholder ved Kiøbenhavns Forsikring, Flemine Lange født Bryde, 59 år, hans kone, Ernst Julius Lange, 28 år, ugift, bogb.svend, Flemine Cicilia Lange, 8½ år, sønnedatter, f. i Bergen [gift 1859 med C.J.F. Rasch].

Folketælling 1855 Lille Kongensgade 92, 3.sal: Ernst Julius Lange, 34 år, bogb.-mester, Caroline Mariane Lydia Lange, 25 år, hans kone, Jens Peter Julius Lange, 2 år, Hans Peter Nielsen, 16 år, bogb.lærling.

Folketælling 1860 Antonistræde 224-225, nyt nr. 18, 2.sal: Ernst Julius Lange, 39 år, bogb.mester, Lydia Mariane Caroline født Bang, 30 år, hans kone, Peter Julius Lange, 7 år, Flemine Sophie Lange, 2 år, Ane Johanne Gruber, 20 år, tjenestepige.

Som svend tilrejst Odense 17.07.1864, 02.10.1865, 02.06.1866.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

14.05.1859 Lund, Hans Peter Nielsen / indskrevet 09.05.1854 for 6 år fra påske kvt., f. 02.11.1839 Kbh.

11.05.1861 Hansen, Carl Christian / indskrevet 03.11.1856 for 4½ år fra Mich kvt., f. 08.04.1841 Kbh.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

15.05.1858 Riis, Niels Christian Martin / for 4½ år fra påske kvt., overgået til N.C.F. Nielsen, mester i Kbh. 1899, f. 04.05.1844 Kbh.

15.05.1858 Schou, Johan Carl Ferdinand / for 5 år fra påske kvt., overgået til N.C.F. Nielsen, mester i Kbh. 1873, f. 09.01.1844 Kbh.

Rektangulær etiket, hvidt, gult eller grønt papir, sort tryk, 3 linier, på bagpermens inderside nederst til venstre: E. J. Lange / Bogbinder / Lille Kongensgade 92.

REF.: Nielsen, Borgerskabprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Frederiksberg-Helligånd-Trinitatis, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860, CPN, LI.

Lappé, C. G. J.

Lappé, Carl Georg Julius, født 09.05.1824 i Kbh./Petri; død af pneumonia 54 år gl. 15.03.1879 i Kbh., begr. 20.03.1879 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af Johann Georg Lappé og Ane Marie Lytken. • Gift 03.05.1857 i Kbh. Trinitatis med Julie Christine Emilie Gravesen, født Weikert, 30 år, Gammel Mønt 164. Enke efter overskærermester Carl Frederik Gravesen. Forlovere postmester Hofgaard, Viborg og guldsmedemester Weikert, Store Regnegade 197. Født 27.03.1827 i Kbh./Trinitatis; død 94 år gl. 03.06.1921 i Kbh., begr. 10.06.1921 Johs./Ass.kgd. Datter af guldsmedemester Poul Weickert og Helene Cathrine Olsen.

Udlært af Fr. Olsen, Kbh. 27.01.1840-12.04.1845. Ved Folketælling 1840 lærling og 1845 svend hos, samme, Store Købmagergade 5. Siden svend på moderens værksted.

Borgerskab 23.04.1857 som dekartør; ombyttet 16.10.1862 til bogbinder. Fortsatte moderens værksted.

1861-75 Store Helliggeiststræde 3
1876-79 Store Helliggeiststræde 34

Folketælling 1860 Store Helliggeiststræde 147, nyt nr. 3, 2.sal: Carl G. Lappé, 36 år, bogbinder, Emilie født Weickert, 33 år, hans kone, Paul Oscar Gravesen, 11 år, stedsøn, Henriette J. Lappé, 3 år, datter.

Folketælling 1870 Store Helliggeiststræde 3, 2.sal: Carl Georg Julius Lappé, 45 år, bogbinder, Julie Christine Emilie Lappé, 42 år, husmoder, Poul Oscar Gravesen, 20 år, medhjælper, Juliane Cathrine Henriette Lappé, 12 år, Carl Jacob Wilhelm Lappé, 4 år, Marie Augusta Lappé, 2 år, Hermann Maximilian Steinness, logerende.

Folketælling 1880 Store Helliggeiststræde 3, 2.sal: Julie Kristine Emilie Lappé fød Weickert, 52 år, bogbinderenke, Henriette Katrine Juliane Lappé, 22 år, Carl Jacob Vilhelm Lappé, 14 år, Marie Augusta Lappé, 11 år, Poul Oscar Gravesen, 30 år, søn af hen-

des 1.ægteskab, bogb.svend, Eduard Sofus Vilson, 20 år, logerende, guldsmedesvend.

Folketælling 1885 Studiestræde 13: Julie Kirstine Lappé, 57 år, enke, pension, Henriette Cathrine Lappé, 27 år, Marie Augusta Lappé, 17 år, Poul Oscar Gravesen, 35 år, bogb.svend, Carl Vilhelm Lappé, 19 år, handelsbetjent, Cathrine Helene Weichert, 87 år, enke, slægtning.

Folketælling 1890 Studiestræde 13, 2.sal: Julie Christine Lappé, 62 år, enke, bogbinder, Henriette Cathrine Lappé, 32 år, Carl Vilhelm Lappé, 24 år, bogbinder, Maria Augusta Lappé, 22 år, Jacob Lauritz Kasmann, 29 år, logerende, slagteriarbejder.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

	Gravesen, Poul Oscar / f. 28.12.1849, d. 21.06.1894
05.06.1881	Perrot, Christian Julius / f. 28.04.1862, mester i Kbh. 1903
	Lappé, Carl Jacob Wilhelm / f. 08.01.1866, mester i Kbh. 1890

REF.: kirkebog Petri-Helligånd-Trinitatis-Johs., vejviser, Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kopulationsregister, FT 1860-1870-1880-1885-1890, CPN, LI.

Lappé, J. G.

Lappé, Johann Georg, født i Libau, Østpreussen, ca. 1776; død af forhærdelse i maven 63 år gl. på Alm. Hospital i Kbh. 04.09.1839; begr. 09.09.1839 Petri/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 1. NN • Gift 2. 24.05.1799 i Kbh./Vor Frue med Anne Kirstine Holst, Skindergade. Født - - -; død 52 år gl. af vattersot 05.09.1822 i Kbh., begr. 08.09.1822 Petri/Ass. kgd. [Muligvis datter (16 år) af - - - og Anne Borup; ved Folketælling 1787 enke, 39 år, pension fra Asiatisk Compagni.] • Gift 3. 04.04.1824 i Kbh./Trinitatis med Ane Marie Lytken, 22 år, Balsamgade. Født i Kbh. ca. 1802; død af apoplexia 06.04.1864 i Kbh., begr. 10.04.1864 Ass.kgd. Datter af Jørgen Leonhardt Lütken og Maren Olsdatter, enke efter J.J. Barkies. Forlovere urtekræmmer Peter Buch, Rigensgade 463 og silke- og klædekræmmer Hoffmann, Store Købmagergade 40. • Fader til Søren Frederik Lappé (ca. 1795-) og Carl Georg Julius Lappé (09.05.1824-15.03.1879) mester i Kbh. 1860.

Ukendt lærested. Ankom fra Kiel til Kbh. 11.10.1797, svend hos A. Nagel.

Medlem af Bogbinderlauget 21.07.1800. Borgerskab 22.09.1800.

1800	Klosterstræde 47
1801	Ulfeldts plads
1802	Store Helliggeiststræde 139
1803-04	Christen Bernikowstræde 220
1805-07	Snaregade 5
1808	Christianshavns Torv
1809	Silkegade 44
1810-13	Farvergade 144
1814-15	hjørnet af Stenkulsgaden og Østervold
1816-24	Rigensgade 463
1825	Rigensgade 460 - som papirfabrikør

1826-29 Rigensgade 463
1830-34 Vesterbro 41, Mariaslyst - udsalg hos bogb. Møller på Ulfeldts plads 110
1835 Magstræde 23
1836 Vesterbro 54
1837 Gammel Mønt 160
1838-40 Gammel Mønt 164
1841-59 samme adr., bogbinderenke A.M. Lappé
1860 Gammel Mønt 31 (nummerændring)

Fortsat 1860 af sønnen Carl Georg Julius Lappé.

Folketælling 1801 Frimands kvarter matr.nr. 122 Gråbrødretorv: Johan Georg Lappé, 26 år, bogb.mester, Ane Christine Holst, 30 år, Ole Jacob Brandt, 33 år, bogb.svend.

Folketælling 1834 Frederiksberg, et hus ved møllen [Ole Johansen Winstrups mølle på Vesterbro]: Johan Georg Lappé, 58 år, papfabriquer, Ane Sophie Lütken, 31 år, hans kone, Carl Lappé, 10 år, Theodor Lappé, 8 år, Michael Lappé, 4 år, Waldemar Lappé, 2 år, Johan Stribe, 64 år, svend ved fabriquen, Birthe Thomasdatter, 24 år, tjenestepige.

Folketælling 1840 Gammel Mønt 164, baghuset, 2.sal: Ane Marie Lappe, 38 år, enke, bogbinder, Johan Theodor Lappe, 14 år, Michael Philip Ludvig Lappe, 11 år, Christian Waldemar Lappe, 8 år.

Folketælling 1845 Gammel Mønt 164, baghuset, 2.sal: Ane Marie Lappe, 42 år, bogbinderenke, Waldemar Lappe, 13 år.

Folketælling 1850 Gammel Mønt 164, 2.bagsal: Ane Marie Lappe født Lytken, 48 år, bogbinderhåndteringer, Carl Georg Julius Lappe 26 år, ugift, bogb.svend, Johan Theodor Lappe, 23 år, fraværende i coffardifart, Christian Waldemar Lappe, 18 år, fraværende i coffardifart, Juliane Marie Øreval, 27 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Gammel Mønt 164, 2.sal: Ane Marie Lappe, 53 år, enke, bogbinder, Carl Georg Julius Lappe, 31 år, ugift, bogb.svend, Michal Ludvig Lappe, 28 år, stolemagersvend.

Folketælling 1860 Gammel Mønt 164, nyt nr. 31, baghuset 2.sal: Ane Marie Lappe, 57 år, enke, har bogbinderi.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

19.10.1807 Wahlström, Johann
04.05.1813 Lappé, Søren Frederik

TILREJSTE SVENDE:

00.00.1802 Schreiber, Georg Wilhelm Christian / kom fra Danzig / hjemsted Itzehoe
18.08.1802 Plestlier, A.F.C. / Rudkøbing / Neubrandenburg
22.06.1803 Lynge, Henrik Berndt / Flensborg / København
09.02.1804 Näsborn, Gustaf / Fredrikshald / svensk
16.06.1804 Holst, Christian / - / København
21.10.1805 Dorn, David / - / tysk
00.10.1809 Lukorff, David / - / Remscheid
28.01.1840 Wohlgefahrt, Johan Frederik / - / København

Udstillede 1810 hos Selskabet for indenlandsk Husflid, kat.nr. 65:
Nogle Ark Papper af Papirsnitler. Prisen er 7 Rdl. 48 Sk. Bundtet. - Desuden hos garvermester S. Røed, Rosenborggade 164, der udstillede kat.nr. 148: Rødt kalveskind til Støvlefoder af egen Fabrication. Pris 3 Rdl. En Bog vedlægges indbunden af et bedre stykke Skind af Bogbinder Lappé. Indsenderen har ellers bemærket, at han ikke har bedre Skind færdig, skjøndt han kan forarbejde det bedre.

Ifølge meddelelse i »Politivennen« nr. 523, 1826 opkøbte Lappé papiraffald og papstrimler til fremstilling af pap.

Altgesell 09.01.1798. Bisidder 11.07.1808-14.07.1810, oldermand 07.07.1812-23.07.1814.

I Laugets regnskab for påske kvt. 1861 anføres gratiale til mad. Lappé 1 rdl.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Skattemandtal 1807+1811, FT 1801-1834-1840-1845-1850-1855-1860, kirkebog Vor Frue-Petri, Nielsen, Vejviser, Rawert, Efterretninger fra Selskabet for Indenlandsk Husflid, bd.1, s.420, Fortegnelse, Industrien, CPN, LI.

Lappé, S. F.

Lappé, Søren Frederik, født i Kbh.[?] ca. 1795; konf. efterår 1809 Vor Frue, 15 år gl.; død - - - • Søn af Johann Georg Lappé og - - -. • Gift med Ane Sophie Wulff, døbt 04.05. 1802 i Skelskør; død - - -. Datter af brændevinskarl Mads Clausen Wulff og Kirsten Hansdatter. Ægteskabet opløst. Gift 2. 06.06.1840 i Kbh./Holmens med enkemand, tømmermand Hans Christian Mørk.

Udlært af Johann Georg Lappé, Kbh. 04.05.1813. Ved barnedåb 1822 anført som livjæger.

-1825- Balsamgade 463 bogbindersvend
-1834- Klerkegade 434 B

Folketælling 1834 Klerkegade 434 B, 1.sal: Søren Frid. Lappé, 39 år, bogb.svend, Ane Sophie Lappé født Wulff, 32 år, hans kone, Thora Georgine Lappé, 12 år, Frederikke Caroline Lappé, 9 år, Julius Georg Lappé, 8 år.

Folketælling 1840 Tulipangade 3 til gården: Niels Knudsen, 21 år, ugift, tømmermand ved Holmen, Ane Wulff, 38 år, logerende, skilt fra mand ved bord og seng, Thora Loppe, 18 år, datter, ernærer sig ved sytøjs håndtering, Julius Loppe, 15 år, søn, skolediscipel.

Folketælling 1845 Elsdyrgade 17: Hans Mørk, 39 år, tømmermand i 2. clase ved Søetaten, Ane Sophie f. Wulff, 43 år, hans kone, Julius Georg Lapee, 19 år, hans stedsøn, ernære sig ved at gaa paa haandlangerarbeide.

Københavns Magistrat, Separations Referatprotokol 1836 nr. 81:
»Anna Sophie Lappé født Wolff anholder om at vorde separeret i Henseende til Bord og Seng fra hendes Mand Bogbindersvend Søren Frederik Lappe. Den geistlige Mægling er forsøgt af Sognepræst Rothe. Hermed Vielses Attest. SP 92/1839
17 Juni. Begge kaldes.

25de De mødte og Manden blev underrettet om, at Konen har begiæret at vorde separeret fra ham. Manden erklærede at han ei ønsker at skilles fra hans Kone, og hun blev altsaa formanet til at vedblive sit Ægteskab med ham.

5. Juli. Anna Sophie Lapee født Wolff anholder under 4. Juli paa nye om at blive separeret i Henseende til Bord og Seng fra hendes Mand Søren Frederik Lapee.

8de Manden indkaldes i Adresseavisen og Politidirecteuren tilskrives i fornødent Fald om hans Ophold.

11de. Indkaldelsen i Avisen exp.

14. Juli. Manden mødte og erklærede, at han bor tilsammen med Konen i Ulvegaden Nr. 22 i Stuen til Gaden hos Halmbefarer [?] Hans Peter Hansen Holm.

22de. Begge kaldes.

23de. De mødte og bleve formanede til at vedblive deres ægteskabelige Forbindelse med hinanden, men de vare ei at formaae dertil, derimod blev de enige om at adskilles fra Bord og Seng paa følgende Vilkaar:

1. deres 3de fælles sammenavlede Børn forblive hos Konen til Forsørgelse og Opdragelse. Manden betaler til sin Kone i Underholdningsbidrag for hende og fornævnte 3de Børn 1 Rdl. 48 Sk. Sølv om Ugen; og regnes heraf 4 Rbd. 8 Sk. om Ugen at være for Konen, og erlægges de saalænge Konen forbliver i ugift Stand, og 1 Rbd. 8 Sk. at være for hvert af deres 3de Børn og erlægges de indtil Barnet kommer saavidt, at det kan sørge for sig selv.
2. Konen beholder hele deres fælles Boe med undtagelse af Mandens Gang Klæder og Gang Linned, og Manden beholder den paa Boet hæftende Giæld.
3. Foruden fællesskabet ophører ved denne Separation aldeles mellem dem.
4. Manden fraflytter deres nu havende Bopæl.

[sign.] Søren Frederik Lappé / Ane Sophie Lappe

Konen mødte 25 Julii og indleverede et Stemplet Papiir af 4 Classe No. 5 til 84 Rb.

27. Juli. Separationsbevillingen for Konen udfærdiget.

Konen mødte 30. Juli og modtog sin Bevilling.

9. Aug. Anne Sophie Lappe født Wolff ansøger om at blive eftergivet de Afgivter der er en følge af den mellem hende og Mand skete Separation.

12de. Naar Konen har tilveiebragt Attest om hendes Uformuenhed, meddeles hende Attest fra 1ste Secretariat angaaende Separat. Vilkaarene.

13de. Konen mødte og forklarede, at hendes Begiæring er fremkommen ved hendes feilagtige Formeening, at hun havde at erlægge Gebyret for det hende meddelte Skilsmissebrev, da hun blev underrettet om, at dette ei er Tilfældet, bad hun om at hendes Begiæring maatte blive henlagt.

Fattigvæsenets Sekretariats Referatprotokol 1838 nr. 1862:

»12. Sept. Bogbindersvend S.F. Lappé ansøger om at vorde ansat ved Ladegaardens Bogbinderværksted.

18. Sept. Afgives til Ladegaarden. Exp. 28/9

Separations Referatprotokol 1839 Nr. 92:

»Anne Sophie Lappé fød Wulff og Søren Frederik Lappé, Bogbindersvend, der have levet separeret i Henseende til Bord og Seng ifølge Bevilling af 27de Juli 1836 anholder om at Ægyeskabet maate blive aldeles ophævet, hvorfor Konen ansøger om den udfærdigende Bevilling maatte blive hende forundt gratis, samt meddelt Ret til andet Ægteskab. SP 81/1836

Den geistlige Mægling er prøvet af Dr. Rothe. Attest af Dr. Rothe med flere om Konens ulastelige Vandel i Separationstiden er paategnet Ansøgningen, ligesom en af Rodemester Lund bekræftet Attest om hendes Uformuenhed er medfulgt.

26. Jul. De kaldes.

De mødte og formanedes til at fornye det ægteskabelige Samliv, men ingen af dem var tilbøjelig dertil, hvorimod de ønskede Skilsmisse paa de ved Separationen vedtagne Vilkaar.

Da Manden allerede Tillades ei at indgaae andet Ægteskab, blev det ham paalagt at skaffe Attest om sin ulastelige Vandel i hele Separationstiden. Ligeledes lovede han at tilveiebringe Attest for Uformuenhed.

9. Marts 1840. Konen mødte og anholdt om at Sagen maatte blive foretagen.

13de. Manden paalægges inden 8 Dage at indlevere de krævede Attester.

16de. Betydet Konen, som lovede at besørge det Fornødne, da Manden er Lem paa Ladegaarden.

17de. Konen indleverede en af Fabriksskriver Bülow bekræftet Erklæring, hvorefter Manden Intet har imod, at Konen indlader sig i nyt Ægteskab og at han selv ikke igien vil givte sig.

Bevilling til Ægteskabets Ophævelse paa de ved separationen vedtagne Vilkaar, og med Tilladelse for Konen at indgaae andet Ægteskan meddeles gratis. Exp. 23. Marts.

24. Marts. Den originale Bevilling udleveret Konen.

27. Marts. Konen bemeldes at Manden er paa Ladegaarden.

Afskrift sendes Direktionen for Fattigvæsenet. Exp. 30. ds.«

Fattigvæsenets Sekretariats Referatprotokol 1839, Rubr. 17 Husvilde meldte sig:

nr. 204 3.Aug. Bogbindersvend Søren Frederik Lappé. Til Ladegaarden. 3/8.

nr. 243 11.Okt. Bogbindersvend Søren Frederik Lappé. Til Ladegaarden. 11/10.

Fattigvæsenets Sekretariats Referatprotokol 1840:

Nr. 817 30. Marts. Kjøbenhavns Magistrat tillader Afskrift af en Kongelig Bevilling til Ægteskabs Ophævelse imellem Bogbindersvend Søren Frederik Lappé og hans Hustru, med Anmærkning om at denne Afskrift maa blive førstnævnte overleveret.

31. Marts. Tilstilles Insp. Senleitner til videre Foranstaltning. Exp. 1/4.

Nr. 1275 9. Juni. Kbhvns Politi henstiller til Directionen, hvorvidt den finder sig beføiet til at afgøre Sagen mod Ludvig Frederik Karup, Søren Frederik Reinhardt eller Lappé og Ole Jensen Strømsø, for at ville have solgt Psalmebøger.

9. Juni. Sagen fremtages i Politicommissionen, Karup maa overtages fra Politiarresten i Alm. Hospitals Arrest. Exp. 11/6. [Sagens udfald ikke undersøgt. Ludvig Frederik *Krarup*, f. 1812, udlært af L.J. Brænning 1827.]

Rubr.2 Husvilde meldte sig:
nr. 209 30. Juni. Bogbindersvend Søren Frederik Lappé. Til Ladegaarden. 1/7

Fattigvæsenets Sekretariats Referatprotokol 1842, Rubr.2 Husvilde meldte sig:
nr. 314 10.Okt. Bogbindersvend Søren Frederik Lappé. Til Ladegaarden. 10/10.

Altgesell 1821-22.

REF.: Separations Referatprotokoller, Fattigvæsenets Sekretariats Referatprotokoller, FT 1834-1845, CPN, LI.

Larsen, P.

Larsen, Peter Lauritz, født 31.07.1830 i Kbh./Helligånd; død af rheumat. articulata 45 år gl. 15.11.1875 i Kbh.; begr. 21.11.1875 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af billedhugger Niels Peter Larsen og Louise Augusta Holte • Gift 08.10.1869 i Frederiksberg med Ida Dorthea Hertz, 25 2/12 år, Værnedamsvej 14. Forlovere billedhugger J.N. Larsen, Krystalgade 19 og portefeuillefabrikant Edv. C. Larsen, Værnedamsvej 14.

Udlært af J.C. Falck, Kbh. 12.04.1845-15.10.1849. Ved Folketællinger 1845 og 1850 læredreng og svend hos samme, Lille Købmagergade 82.

Indtegnet til mesterstykke 03.05.1856, mesterstykket antaget af Lauget og Kunstacademiet 07.4.1857, anført i Laugsprotokol 23.05.1857. Opført i Laugets regnskab for Mich.-kvt. 1856 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerskab 28.05.1857. I activ Tieneste. Etableret 15.09.1857. Bogbinder og galanterihandler.

1858-59	Krystalgade 58
1860-65	Krystalgade 19 (nummerændring)
1866-68	Grønnegade 23
1869	begge ovenanførte adr.
1870	Grønnegade 23 og Krystalgade 5
1871	Store Kongensgade 13
1872-75	Store Kongensgade 13 og Grønnegade 23
1876	begge adr., bogbinderenke J. Larsen
1877-78	Store Kongensgade 15 og Grønnegade 23

Folketælling 1860 Krystalgade 58, nyt nr. 19 st.v.: Niels Peter Larsen, 60 år, billedhugger, Louise Augusta Larsen, 61 år, hans kone, Peter Lauritz Larsen, 29 år, bogb.mester, Emma Marie Larsen, 22 år, ugift, datter, Henriette Magdalene Larsen, 20 år, ugift, datter. - 1.bagsal: Edv. Jacob Thøger Hansen, 20 år, bogb.lærling, Gustav Adolph Olander, 15 år, bogb.lærling.

Folketælling 1870 Krystalgade 5 forhuset st.: Peter Lauritz Larsen, 39 år, bogbinder og galanterihandler, Ida Larsen, 25 år, husmoder, Frederikke Jensen, 26 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

10.11.1860	Hansen, Thøger Jacob Edvard / overgået fra H.P. Petersen, prøven kasseret, udlært af F. Koop, Sorø, 19.01.1861

30.04.1864 Olander, Gustav Adolf / mester i Kbh. 1875, f. 06.06.1844 Kbh.
1866 Salomon, Isidor Abraham / f. 14.08.1847

Annoncerer i Dansk/Nordisk Boghandler-Tidende:

15.09.1857 Nyetableret, har arbejdet på de største værksteder, gentages 26.09. og 21.11.1857
30.10.1858 og senere: tilbyder bogbinderarbejde
1865-66 salmebøger, lotterispil, billedrammer
07.06.1866 lommeknive
28.03.1868 rammer, kors, spænder, hjørner og titler til salmebøger
15.08.1868 visitkortfotografier af kronprins Frederik og kronprinsesse Louise, stort udvalg af andre portrætter. Fabriksudsalg, Krystalgade 19.
12.02.1869 portrætfotos, listerammer, øjenskærme, strikkeetuier, tobakspunge, spilletavler, linealer, punge, krucifikser.
1869 Fabriksudsalg af alle Sorter Galanterivarer og Nødvendighedsgjenstande. / Bogbinderi, Galanterivarefabrik, Visitkorttrykkeri. / Visitkort med Navn paa Glacée 5 Mk. 100, 3 Mk. 50, 2 Mk. 25 Stkr. Alt til billige Priser. / 19 Krystalgade og Grønnegade 23.

Rektangulær etiket, lys violet eller grønt papir, sort tryk, 4 linier i ramme, på bagpermens inderside neders til venstre. Med gadenummer ændret i hånden på forpermens inderside nederst til venstre: PETER L. LARSEN (buet) / Bogbinder og / Portefeuillefabrikant / *Krystalgade No. 58.*

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.prot.Kbh., kirkebog Frederiksberg-Helligånd, FT 1860-1870, vejviser, CPN, LI, anførte numre af DBhT/NBhT.

Larsen, Th.

Larsen, Frederich Emil Theodor, født 14.07.1820 i Kbh./Helligånd; død af kræft 39 år gl. 01.03.1860 i Kbh., begr. 07.03.1860 Trinitatis. • Søn af overskærermester Lars Peter Larsen og Christiane Brodersen. • Gift 08.01.1854 i Kbh./Trinitatis med Birtha Emilie Lynge, 28 år, Kronprinsensgade 29; forlovere overskærermester Larsen, Gothersgade 333 og grosserer Henriques, Kronprinsensgade 29. Født 11.02.1828 i Kbh./Garnison; død - - -. Datter af Ole Larsen Lynge og Ane Dorothea Jensen. [Bertha Lynge var 1850 tjenestepige hos sadelmager M. Hauschild, Kongens Nytorv 206].

Udlært af G. Wichberg, Kbh. 25.01.1836-25.07.1840. Ved Folketællinger 1840 lærling, 1845 og 1850 svend hos sammes enke, Store Helliggeiststræde 153 / Kronprinsensgade 29.

Indskrevet til mesterstykke 18.10.1852, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og det kongel. Academie, anført i Laugsprotokol 09.05.1854. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1853 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerskab 29.12.1853. Borgerligt Infanteri.

1854Tillæg Gammel Mønt 159

1855-59 Springgade 26, 2.
1860 Springgade 30, 2. (nummerændring)
1860Tillæg samme adr., bogbinderenke B. Larsen

Folketælling 1855 Springgade 26, 2.sal: Frederik Emil Theodor Larsen, 35 år, bogb.mester, Birtha Emilie Lynge, 27 år, hans kone.

Folketælling 1860 Springgade 26, nyt nr. 30, 2.sal: Theodor Larsen, 40 år, bogb.-mester, Birtha født Lynge, 32 år, hans kone, Willum Eriksen, 15 år, bogb.lærling.

INDSKREVET LÆREDRENG:

12.11.1859 Erichsen, Villum / for 5 år fra Mich.kvt., overgået til N.W. Nielsen, udlært 1864, mester i Kbh. 1881

Indbandt for Det kongelige Bibliotek frem til 1858.

REF.: Borgerskabsprotokol, Kopulationsregister, Begr.Prot.Kbh., kirkebøger Helligånd-Trinitatis-Garnison, Kgl.Bibl. Journalsager, Ældre række, Vejviser, FT 1855-1860, CPN, LI.

Ledder, J.

Ledder, Johan Casper David, født i Rostock - - -; død - - -. • Søn af - - - • Gift 18.08.1809 i Kbh./Trinitatis med Marie Elisabeth Møller, født ca. 1778 i Kbh.; død 43 år gl. i barselsseng 11.07.1815 i Kbh./Fødselsstiftelsen, begr. 15.07.1815 Garnison. Forlovere bogholder Pa..gk, Bredgade og ølhandler Borchhorst, Kannikestræde 20. Datter af Jens Halkiær Møller og Marie Kierstine Michelsdatter Svale. Gift 1. 10.06.1793 i Kbh./ Nikolaj med Peder Hiort (ca. 1766-06.03.1799); gift 2. 00.12.1800 i Kbh./Helligånd med G.H. Wardinghausen, separeret ved bevilling af 23.12.1803.

Lærested kendes ikke. Ankom 1803 til Kbh., svend hos Graa.

Ikke fundet i Borgerskabsprotokol, men fortsatte det værksted, som hustruen Marie Elisabeth Møller havde bevilling på ved kgl. missiv af 02.09.1805. Borgerligt artilleri. Bogbinder og papir- og papfabrikejer.

1810 Nørrebro 43
1810 Åbenrå 246
1811-12 Frederiksborggade 142
1813-15/16 Antonistræde 240

Opholdt sig ved konens død på en papirmølle, Munkhagen, ved Rostock.

Udstillede div. papirprøver hos Selskabet for indenlandsk Husflid, 1810, kat.nr. 94-98:

94 Prøver af Pappapir. Prisen fra 1 til 3 Mk. Arket.
95 Prøver af Prespapir for Klædefabriquerer. Prisen fra 4 til 6 Mk. Arket.
96 Prøver af coulørte Papirer. Prisen fra 4 Mk. 8 Sk. Bogen.
97 Prøver af Kortpapir. Prisen 1 Mk. Arket.
98 Prøver af Papir, forarbejdet af en af ham tillavet Masse. Prisen fra 1 til 3 Mk. Arket.

Modtog 24.07.1811 lån på 3000 rdl. til fremstilling af prespapir, heraf 2200 rdl. til en presse og en valsemaskine, som kongelig ejendom indtil lånet var tilbagebetalt. Yderligere lån 14.09.1811 på 2485 rdl. til indretninger.

» - de Ledderske Papirer, en Fabrikation som Selskabet for indenlandsk Konstflid understøtter, og som siden sidste Udstilling har solgt Varer for over 10,000 Rdlr., en Sum, der forhen gik ud af Landet, -« PENIA 12/1811

» - et stykke Pap hos Bogbinder Lædder kan laves for 2 Mk., og naar det tages bundtvis, for 24 Sk. Det samme er Tilfældet, hvis der gives 18 Sk. indtil 2 Mk. for Arket af farvet Papir, da man har kunnet havt Papir af det Slags, som er brugt til de udsatte Æsker, baade hos Lædder og Kølle for 8 Sk. Arket.« PENIA 18/1811

»Bogbinder Ledder havde Selskabet været særdeles interesseret i, idet han fremstillede pap og prespapir til klædemanufakturerne. Før den endelige lånebevilling blev givet ham, havde han måttet fremvise talrige prøver på sin duelighed ved de regelmæssige torsdagsmøder. Det skulle siden vise sig at have været en særdeles fornuftig disposition fra Kunstflidsselskabets side, idet han mellem 1810- og 1811-skuerne havde solgt varer for over 100.000 rd. - en sum der forhen gik til udlandet.« FODE

Ved skifte efter hustruen havde han 2 maskiner, en papirvalse vurderet til 600 rdl., og en hollænder eller kludevalse vurderet til 200 rdl. Børn: Georg Walter Ledder, 6 år, Johan Joachim Ledder, 5 år, Jens Christian Ledder.

REF.: Begr.Prot.Kbh., vejviser, kirkebog Trinitatis, Rawert, Efterretninger for Selskabet for indenlandsk Husflid, bd.1 s.420, Penia, Fortegnelse, udskrift af skifteprotokol, Fode, CPN.

Lerche - Kauffmann - Lynge - Fr. Hansen

Christen Hansen Lerche, rådstuetjener, Odense, (død 1763) gift 1. med Maren Nielsdatter (død 1748); gift 2. med Kristina Maria Andersdatter (død 1762).

1. *Hans Christensen Lerche*, (ca. 1734-1790 Nykøbing F.), gift 1. med NN (død 1773); gift 2. 1773 med Birgitte Elisabeth Lillie (gift 2. med *August Andreas Kauffmann*).
   A. Jonas Christensen Lerche (1774-74).
   B. Anna Margrethe Lerche (1775-78).
   C. *Jonas Christian Lerche* (1778-1836), gift med Anne Kirstine Lorentzen (ca. 1781-1855)
      1. Hans Christian Lerche (1807-1876), gift 1833 med Juliane Frederikke Amalie Jensen (1808-1864).
         a. *Hans Christian Lerche* (1834-1906), gift 1883 med Emma Caroline Kukkerig (1849-1922). [Datter af søsteren Caroline]
         b. Thora Angelica Lerche (ca. 1835-)
         c. *Carl Eduard Lerche* (1836-1928), gift 1865 med Thora Margrethe Jørgine Jensen (1842-1892).
            1. Thora Pouline Christiane Ludovika Lerche (1865-).

2. Carla Mary Alexia Lerche (1868-)
3. Astrid Harriet Lerche (1870-).

d. Ivanowa Adelaide Lerche (ca. 1839-59)

2. *Christian Ferdinand Lerche* (1809-1850), gift 1837 med Henriette Holm (1818-1892), gift 2. 1857 med *Rudolph Carl Lynge.*
   a. Wilhelm Ferdinand Lerche (1840-).
3. Sophie Albertine Lerche, (1816-), gift 1833 med *Frederik Hansen* (ca. 1793-1865).
   a. *Albert Emil Hansen* (1834-1913), gift 1. 1860 med Thora Marie Hansine Nielsen (ca. 1834-1869), gift 2. 1870 med Caroline Aurelia Nielsen (1835-1909).
      1. Victoria Albertine Hansen (ca. 1861-).
      2. Ingeborg Hansen (ca. 1875-)
   b. William Jonas Hansen (1837-)
   c. Lorentz Daniel Frederik Hansen (1839-).
   d. Frederikke Veronika Hansen (1843-).
4. Peter Emil Lerche (1818-).
5. Caroline Wilhelmine Henriette Lerche (1820-), gift med skorstensfejermester Johan Georg Kukkerig.
   a. Emma Caroline Kukkerig (1849-1922), gift 1883 med *Hans Christian Lerche* (1833-1906).
6. Ida Theresia Lerche (1822-), gift 1846 med bødkermester Johannes Daniel Holmer.

D. Christen Hansen Lerche (1778-78).
E. Christen Hansen Lerche (1780-83).
F. Christen Hansen Lerche (1783-).
G. *Jonathan Lerche* (1785-1834), gift med Cathrine Sophie Løndahl (1792-1866).
   1. Birgitte Magdalene Lerche (1817-57).
   2. *Christian Jonathan Lerche* (1820-1872), gift 1845 med Charlotte Amalie Wello (ca. 1823-1860).
      a. Nathalia Gyrithe Lerche (1847-).
      b. Hilda Franciska Lerche (1852-).
      c. Charles Emanuel Lerche (1855-).
   3. Albertine Bolette Lerche (1822-60).
H. Grethe Elisabeth Lerche (1788-93).

TILREJSTE SVENDE HVOR DER KUN ER ANFØRT LERCHE:

11.04.1819	Olsen, N. Christian / hjemsted København
17.01.1817	Thranum, Paul Christian August / dansk
14.05.1832	Philipson, David / Aalborg
29.12.1843	Thranum, Clemen Poulsen / Viborg

I Laugsprotokollen er nogle læredrenge kun indført under C. Lerche, de er forsøgt opført under den mester, der udlærte dem, men kan have skiftet lærested.

Lerche, C. E.

Lerche, Carl Eduard, født 03.12.1836 i Kbh./Trinitatis; død af alderdomssvækkelse 91 år gl. 02.04.1928 i Kbh., begr. 05.04.1928 Andreas/Ass.kgd. • Søn af Hans Christian Lerche (1807-1876) og Juliane Frederikke Amalie Jensen (1808-1864). • Gift 15.07.1865 i Kbh./Vor Frue med Thora Margrethe Jørgine Jensen, 23 år, Store Fiolstræde 5. Født 16.02.1842; død 50 år gl. 19.10.1892 i Kbh.; begr. 23.10.1892 Johannes/Ass.kgd.

Udlært guldsmed 1857, ros. Arbejdede 1 år ved faget, derefter i faderen H.C. Lerches værksted sammen med broderen H.C. Lerche jun. Ved Folketællinger 1850-1860-1870 opført på faderens adresser.

Borgerskab 20.04.1876. Eget værksted for partiarbejde. Ved faderens død dec. 1876 sammenlagt med dennes værksted og fortsat i kompagniskab med broderen indtil dennes død 1906. Medlem af Bogbinderlauget 1879, udmeldt 01.11.1921. Firmanavn *Chr. Lerche.*

1863-72	Krystalgade 21
1873-76	Gråbrødretorv 14, 3.
1877	Frederiksborggade 21, 3.
1878-81	Helliggeiststræde 7 st. bolig Linnesgade 18, 4.
1882	Valkendorfsgade 7 (navneændring)
1883-91	Pilestræde 45, 3. bolig Nørre Farimagsgade 41, 3.
1892-1903	Pilestræde 32
1904-17	Østergade 16 tlf. C 7559
1918-21	Pilestræde 43

Overtaget 1921 af P.O. Olsen.

Folketælling 1880 Frederiksborggade [u.nr.] 4.sal: Carl Edvard Lerche, 43 år, bogbinder, Thora Lerche, 37 år, Ludovia Lerche, 14 år, Carla Lerche, 11 år, Astrid Lerche, 10 år, Emma Rickter, 41 år, ugift slægtning, Caroline Larsen, 30 år, tjenestepige

Folketælling 1885 Linnésgade 18, forhuset, 4. sal: Carl Edvard Lerche, 48 år, bogb.-mester, Thora Marie Lerche, 41 år, Cora Merry Lerche, 16 år, Astrid Harriet Lerche, 15 år, Aage Axel Lerche, 3 år, Karoline Elisabeth Frederiksen, 19 år, tjenestepige, Enevoldine Langhoff, 39, tjenestepige.

Folketælling 1901 Nørre Farimagsgade 41, 4.sal: Carl Edvard Lerche, 03.12.1836, bogb.mester, Ludvika Lerche, 22.09.1865, lærerinde, Astrid Lerche, 04.11.1869, Aage Lerche, 23.11.1881, stud.jur., Johanne Andersen, 24.06.1873, husjomfru.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

1882	Carlsen, Nicolai Emil / f. 25.01.1863
26.04.1883	Borgwarth, Frederik Emanuel / f. 15.07.1863 Kbh., d. 20.11.1917
26.10.1886	Lind, Thorvald Joachim / f. 09.08.1867 Kbh.
04.11.1887	Sørensen, Johannes Sophus / god / f. 07.11.1868 Kbh., mester i Kbh. 1901
26.04.1889	Gundel, Peter Wilhelm / god / f. 03.05.1870 Kbh.
1889	Jacobsen, Georg Jacob / f. 28.05.1870

28.04.1891 Hansen, Jens Wilhelm / f. 01.01.1872 Ønslev

Skatteansættelse: 1883 2400 kr., 1891 3000 kr.; 1896 2800 kr.

1865 fuglekonge i Livjægerskydeselskabet af 1817. Laugets udgift ved C.F. Christensens og E. Lerches jubilæer kr. 100 (regnskab juli 1901).

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kopulationsreg., kirkebog Trinitatis-Vor Frue-Andreas-Johs., vejviser, FT 1880-1885-1901, KDH, DPG (portr.), Krak 1915, DBT 14/1927-28 (portr.), CPN, LI.

Lerche, C. F.

Lerche, Christian Ferdinand, født 17.06.1809 i Kbh./Trinitatis (faddere bl.a. bogb.svend Wichberg og bogb.mester Schärling); død 38 år gl. 18.07.1846 i Kbh., begr. 22.07.1846 Trinitatis. • Søn af J.C. Lerche (1778-1836) og Anne Kirstine Lorentzen (ca. 1781-1855). • Gift 09.12.1837 på Frederiksberg med Henriette Holm, 19 år, af Frdbg., født ca. 1818; død 29.10.1892 i Kbh. Forlovere gartner Peder Mols, Pile allé 5 og gartner Peder Holm, Nørrebro 7. Enken gift 2. 24.10.1857 med R.C. Lynge (1825-88). Datter af gartner Peder Andersen Holm og Sophie Cathrine Knudsen.

Udlært af faderen J.C. Lerche, Kbh. 18.07.1829, ind- og udskrevet samme dag.

Foreviste mesterstykke for Magistraten 04.07.1835. Mesterstykke antaget af Lauget og det kongl. Kunstacademie 06.07.1835. Borgerskab 20.08.1836.

1836Til.-55 Klareboderne 1 fra 1847 ved enken
1856-57 Pilestræde 79, hjørnet af Klareboderne

Ved ægteskab 1857 overtaget af R.C. Lynge.

Folketælling 1840 Klareboderne 1, 1.sal: Ferdinandt Lercke, 31 år, bogb.mester, Henriette Lercke, 22 år, hans kone, Otto Hartung, 17 år, lærling.

Folketælling 1845 Klareboderne 1, 1.sal: Ferdinandt Lerche, 36 år, bogb.mester, Henriette Holm, 27 år, hans kone, Carl Hansen, 18 år, læredreng.

Folketælling 1850 Klareboderne 1, 1.sal: Henriette Lercke, 32 år, enke, afdøde bogbinder Lerckes kone, lever af bogbinderie, Peter Morthensen, 30 år, ugift, candidat philosoph., logerende, Johanne Geisler, 48 år, ugift, hattesyerske, logerende.

Folketælling 1855 Klareboderne 1, 1.sal: Henriette Lercke, 34 år, bogbinder Lerkes enke, Johanne Antonette Geisler, 54 år, ugift, hattesyerske, Christian Fritz Petersen, 22 år, ugift, exam. juris.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

05.10.1841 Hansen, Niels Eduard / indskrevet 27.01.1840 for 3 år fra St.Hans 1839
04.04.1842 Harttung, Otto Theodor / indskrevet 07.07.1838 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1865
24.04.1843 Corinth, Otto Frederich Wilhelm / overgået fra J.C. Lerches enke
18.04.1846 Lynge, Rudolph Carl / mester i Kbh. 1856

18.04.1846 Hansen, Carl Adolph Thorkild / indskrevet 04.04.1842 for 5 år fra påske

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.07.1836 Petersen, Peter Ferdinand / for 5 år fra St.Hans kvt., overgået til P.J. Hyltoft, udlært 05.10.1841

13.01.1838 Behrentsen, Isac Meier / for 5 år fra nytår

13.07.1839 Schlippe, Andreas Ch. / for 5 år fra St.Hans kvt.

24.04.1843 Harttung, Julius Emil / for 5 år fra Mich.kvt. 1842, overgået til C.N. Schmidt, udlært 04.10.1847

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 4 linier i ramme sammensat af hjerter, på forpermens inderside øverst til venstre : Indbunden hos / **C. F. LERCHE,** / Klareboderne 1. / *Kjöbenhavn.*

Rektangulær etiket, blåt glanspapir, guldtryk, 3 linier i ramme sammensat af hjerter, på forpermens inderside øverst til venstre: Indbunden hos / **C. F. LERCHE,** *Klareboderne Nr. 1.*

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Frederiksberg-Trinitatis, FT 1840-1845-1850-1855, vejviser, DBT 14/1927-28, CPN, LI.

Lerche, Christian

Lerche, Jonathan Christian, født 08.03.1820 i Kbh./Trinitatis; død 52 år gl. af sindssygedom på Alm. Hospital 02.03.1872 i Kbh.; begr. 08.03.1872 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af Jonathan Lerche (29.07.1785-19.10.1834) og Cathrine Sophie Løndahl (1793-01.06. 1866). • Gift 25.01.1845 i Kbh./Trinitatis med Charlotte Amalie Wello, 22 år, Østerbro 118. Født i Sverige? ca. 1823, død af kræft 36 år gl. 18.03.1860 i Kbh., begr. 25.03.1860 Helligånd. Forlovere Lund, Skt. Pedersstr. og Wello, Østerbro 118. Datter af vognmand Christian Wello og Johanne Elisabeth Wilhelmsen.

Udlært af J.C. Berg, Kbh. 06.07.1835-13.07.1839. Derefter og ved Folketælling 1840 svend hos moderen C.S. Lerche.

Indtegnet til mesterstykke 03.02.1842, antaget af Lauget og Kunstacademiet 1842, anført i Laugsprotokol 24.04.1843. Foreviste Mesterstykke i Bogbinder-Professionen, som blev antaget af Magistraten 03.09.1842. Anført i Laugets regnskab for påske kvt. 1842 med 5 rdl. for stemplerne, for Mich.kvt. 1842 med 1 rdl. 1 mk. for udgift ved opvisningen. Borgerskab 08.02.1845. Indskrevet ved Kongens Livjægerkorps, løjtnant.

1845-56 Ny Adelgade 324 st.

1856Til. Krystalgade 59

1860-72 Krystalgade 21, 3. (nummerændring)

Folketælling 1845 Ny Adelgade 324 st.: Christian Lerche, 25 år, bogb.mester, Charlotte Wello, 22 år, hans kone. [Hans moder boede på 2.sal.]

Folketælling 1850 Ny Adelgade 324 st.: Christian Lerche, 30 år, bogbinder, lieutenant i Kongens Livjægercorps, Charlotte Lerche, 27 år, hans kone, Nathalia Gyrithe

Lerche, 3 år, Niels Nielsen, 21 år, tjenestetyende [bogb.lærling], Frederikke Christensen, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Ny Adelgade 324, forhuset, st.: Christian v. Lerche, bogb.mester, Lieutenant af Longens Livjægercorps, Charlotte Amalie Wello, 32 år, hans kone, Nathalia Gyrithe [Lerche], 8 år, Hans Julius Fischer, 20 år, lærling, Anne Eisensee, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Krystalgade 59, nyt nr. 21, forhuset st.: Christian Lerche, 40 år, bogb.mester [og husejer], Charlotte Amalie Lerche, 37 år, hans kone, Charles Emanuel Lerche, 5 år, Wilhelm Guldberg, 16 år, bogb.lærling, Johanne Breining, 20 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

18.10.1851	Nielsen, Niels Emil Henrik, mester i Assens 1862
03.05.1856	Fischer, Hans Carl Julius / indskrevet 18.10.1851 for 4 år, mester i Kbh. 1871

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis-Helligånd, FT 1840-1845-1850-1855-1860, vejviser, CPN, LI.

Lerche, H. C. sen.

Lerche, Hans Christian, født 14.01.1807 i Kbh./Fødselsstiftelsen; død af kræft 69 år gl. 07.12.1876 i Kbh., begr. 17.12.1876 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af J.C. Lerche (1778-1836) og Anne Kirstine Lorentzen (ca. 1781-1855). • Gift 12.01.1833 i Kbh./Trinitatis med Juliane Frederikke Amalie Jensen, født 12.10.1808 i Kbh./Frue; død 06.08.1864 i Kbh.; begr, 18.08.1864 Frue/Ass.kgd. Datter af skomagermester C. Jensen og Margrethe Dam, Rønne. • Fader til Hans Christian Lerche jun. (1833-1906) og Carl Eduard Lerche (1836-1928).

Udlært af faderen J.C. Lerche 30.01.1826. Lærer ved bogbinderskolen på Det kgl. Vajsenhus 1824-33. »Papskole oprettet 1824. Bogbindersvend H.C. Lerche antoges til Lærer, eftersom hans Fader, Bogbindermester Lerche, lovede at være behjælpelig med at sætte Undervisningen i Gang. Da man intet særskilt Lokale havde, blev et saadant indrettet paa Lerches Anmodning 1826; da Skolen ikke virkede efter sin Hensigt, nedlagdes den paa [Forstander] Rungs Indstilling 1833.« OTTOSEN

Indtegnet til mesterstykke 11.07.1831, antaget af Lauget og Kunstacademiet, samt forevist Magistraten 23.01.1832. Borgerskab 16.03.1833. Borgerligt infanteri. Førte efter faderen J.C. Lerches død 1836 tilsyn med værkstedet, som videreførtes af enken til 1855, hvor han overtog det.

1833-37	Pilestræde 123
1837Til.	Pilestræde 121
1838	Pilestræde 123
1839	Pilestræde 105
1840-47	Store Købmagergade 48

1848 Østergade 78
1848Til.-55 Store Helliggeiststræde 149
1856-59 Gråbrødretorv 98, 3.
1860-76 Gråbrødretorv 14, 3. (nummerændring)
1869-76 Store Helliggeiststræde 7 værksted

Overtaget 1876 af H.C. Lerche jun. og C.E. Lerche.

Folketælling 1840 Store Købmagergade 48, 1.sal: Hans Christian Lerche, 34 år, bogb.-mester, Juliane Amalie Jensen, 32 år, hans kone, Margrethe Jensen født Dam, 61 år, enke, hans svigermoder, Hans Christian Lerche, 7 år, Thora Angelika Lerche, 5 år, Carl Edvard Lerche, 4 år, Adelaide Ivanowa Lerche, 2 år, Frederik Nielsen, 22 år, bogb.svend, Leonhardt Uldahl, 21 år, bogb.svend, Caroline Eskildsen, 23 år, tjenestepige, Rasmine Albrechtsen, 25 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Købmagergade 48, 1. sal: Hans Christian Lerche, 38 år, bogb. mester, Amalie Lerche f. Jensen, 36 år, hans kone, Christian, 11 år, Thora, 9 år, Eduard, 7 år, Ivanowa, 6 år, Margrethe Jensen f. Dam, 66 år, enke, husfaderens svigermoder, Albertine Wachs f. v.Krabbe, 79 år enke, lever af pension, Otto Corinth, 21 år, bogb.-svend, Carl Myggind, 20 år, bogb.lærling, Julius Hansen, 17 år, bogb.lærling, Emilie Biørn, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Store Helliggeiststræde 149, 1.sal til gården: Hans Christian Lerche, 43 år, bogb.mester, Amalie Jensen, 41 år, hans kone, Hans Christian Lerche, 16 år, Carl Eduard Lerche 13 år, Thora Angelica Lerche, 14 år, Ivanowa Adelaide Lerche, 11 år, Margrethe Jensen, 70 år, enke.

Folketælling 1855 Store Helliggeiststræde 149, 1.sal til gården: Hans Christian Lerche, 49 år, bogb.mester, Amalie Lerche, 47 år, hans kone, Hans Christian Lerche, 22 år, bogb.svend, Thora Lerche, 20 år, Ivanowa Lerche, 17 år.

Folketælling 1860 Gråbrødretorv 98, nyt nr. 14, 3.sal: Hans Christian Lerche, 54 år bogb.mester, Amalie Lerche, 52 år, hans kone, Hans Christian Lerche, 26 år, lærer ved Døvstummeinst., Thora Angelique Lerche, 25 år, datter, Carl Eduard Lerche, 24 år, guldarbeider, Emil Mikkelsen, 19 år, bogb.lærling, Julius Petersen, 16 år, bogb.lærling, Wilhelmine Mathiesen, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Gråbrødretorv 14: Hans Christian Lerche, 63 år, enkemand, bogb.mester, Hans Christian Lerche, 36 år, ugift, lærer ved Døvst.Inst., Thora Angelica Lerche, 34 år, ugift, datter, Wilhelmine Mathiesen, 27 år, tjenestepige, Carl Eduard Lerche, 33 år, bogbinder, Thora Lerche, 27 år, husmoder, Thora Ludovica Lerche, 4 år, Carla Merry Lerche, 1 år, udøbt pigebarn, Eduard Lehmann, 55 år, ugift, maler, logerende.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

13.01.1838 Nielsen, Johan Frederik / mester i Nykøbing F. 1846
19.01.1839 Juul, Peter Christian Lauritz / indskrevet 20.01.1834 for 5 år fra nytår
27.01.1840 Uldahl, Leonhardt / mester i Maribo 1847
25.07.1840 Bøyttler, Peter Joseph / indskrevet 25.01.1836 for 5 år fra nytår

25.07.1840 Hansen, Søren Andreas / indskrevet 25.01.1836 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1851
29.05.1841 Mader, Christian Edvard / indskrevet 07.07.1838 hos J.C. Lerche, for 5 år fra St.Hans, mester i Kbh. 1866
22.04.1844 Reymann, Georg Ludvig / indskrevet 04.04.1842 for 5 år fra påske kvt. [indskrevet 13.07.1838 hos P. Ursin]
12.04.1845 Werdelin, Frederik / indskrevet 29.05.1841 for 5 år fra påske kvt.
19.04.1847 Mygind, Carl Christian / indskrevet 04.04.1842 for 5 år fra påske kvt.
04.10.1847 Hansen, Julius Peter / indskrevet 24.04.1843 for 5 år fra påske kvt.
22.10.1853 Lerche, Hans Christian jun. / mester i Kbh. 1876, f. 13.01.1833 Kbh.
23.10.1854 Jæchel, Carl Frederik Johan / overgået fra J.F. Normann, mester på Frederiksberg 1872
1857 Lerche, Carl Eduard / mester i Kbh. 1876, f. 03.12.1836 Kbh.
12.11.1859 Hillebrandt, Albert / f. 21.12.1839 Kbh.
16.11.1861 Michelsen, Jens Emil Julius / f. 11.05.1841 Nykøbing
10.11.1866 Hansen, Frederik Christian / mester i Kbh. 1882, f. 11.07.1846 Bregninge
06.11.1868 Olsen, Peter Oluf / mester i Kbh. 1875, f. 11.11.1849 Holbæk
23.05.1871 Due, Frederik Vilhelm Napoleon / f. 26.12.1851 Kbh.
11.04.1872 Lassen, Christian Frederik Julius / mester i Kbh. 1893, f. 31.10.1851 Kbh.
1874 Johansen, Sophus Emil / mester i Kbh. 1891, f. 06.07.1855
16.04.1875 Wendt, Carl Johan / f. 13.12.1855 Kbh.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

23.01.1832 Olsen, Johan Otto / for 5 år fra nytår
08.07.1833 Broeholm, Julius Alexander Laurentius / for 5 år fra St.Hans kvt., overgået til Jonathan Lerche, udlært 07.07.1838
08.07.1833 Ringberg, Carl Vilhelm / for 5 år fra St.Hans kvt., overgået til Jonathan Lerche, udlært 07.07.1838, mester i Kbh. 1845
29.05.1841 Steenfeldt, Johannes Vilhelm / for 5 år fra påske kvt.
16.10.1848 Bech, Christian Watkinson / for 4 år fra påske kvt., overgået til A. Sørensen

TILREJST SVEND:

5.08.1840 Hansen, Johan Jørgen / hjemsted Aalborg

UDSTILLING: Industriforeningen 1891 (mesterstykke* og 6 andre bind).

*Mesterstykket var 1991 ejet af et tipoldebarn i Hellerup: Slange: Christian IV. Rødt hellæderbind med rig forgyldning på ryg og permer, bindets inderside med brede røde indslag med forgyldt bordure, forsats af brunt skind med guld- og blindtrykte rammer om midterfelt med pladetryk, forsats monteret med lyseblåt silkemoiré. Senere solgt på auktion hos Bruun Rasmussen (foto hos NMK)

Kontrabog i Det kgl. Biblioteks arkiv for leverancer 1840-49. Priskurant i Journalsager, Ældre Række nr. 1546 og G 23.

Priis-Courant paa Bogbinderarbeide til det store kongl. Bibliothek 1. Octbr. 1837:

		Folio			Quart			Octav		
		Rd.	Mk.	Sk.	Rd.	Mk.	Sk.	Rd.	Mk.	Sk.
Engelskbind med Speil paa Siden og Guldkant, Ryggen heelt forgyldt.	/ Kalveskind	6	3	-	3	2	-	1	2	-
do.	/ Faareskind	5	3	-	2	4	-	1	1	-
Marmorbind med Guldkant	/ Kalveskind	5	3	-	3	-	-	1	1	-
do.	/ Faareskind	4	3	-	2	2	-	1	-	-
Franskbind	/ Kalveskind	4	3	-	2	3	-	1	-	-
do.	/ Faareskind	3	3	-	1	5	-	-	5	4
Vælskbind	/ Ryslæder	3	4	-	1	3	-	-	4	8
do.	/ Kalveskind	3	2	-	1	2	-	-	3	4
do.	/ Faareskind	2	4	-	1	-	-	-	2	12
Lærredsbind	/ Faareskind	2	-	-	1	-	-	-	2	8
Papbind	med Skindryg	1	1	-	-	4	-	-	1	8
do.	uden Skindryg	-	5	-	-	2	8	-	1	-
do. med Papir	uden Titel	-	4	-	-	2	-	-	1	-
Heftet		-	3	-	-	1	8	-	-	12
Ganske tynde Piecer heftede		-	2	-	-	1	-	-	-	8

Anm. 1) Meget store Værker som Kobber- og Tabelværker eller deslige. I alle Formater er Prisen forholdsvis høiere.

2) Naar Ryggen paa Vælskbind bliver heelt forgyldt er Prisen for en Folio 1 Mk, 8 Sk., for en Quart 1 Mk. og for en Octav 8 Sk. høiere.

3) Alle Bøger blive planerede

4) For danske og Tyske Aviser er Prisen lidt høiere.

Høivelbaarne Hr. Conferentsraad Werlauff!

Ridder af Dannebroge og Dannebrogsmand m.m.

Paa Grund af at adskillige af de Materialer, som bruges i min Profession, paa de senere Aaringer er stegen i Prisen saasom Læder, Liim m.m. og da det tillige er et nødvendigt Onde, at Principalen i mit Fag, skal give sine Folk, foruden Løn baade Kost og Logie tillige, af hvilke Artikler Kosten ogsaa er stegen i Prisen, - saa tager jeg mig hermed den Frihed, at indstille til Deres Hvbh. om en liden Forhøielse i Priis-Couranten, paa adskillige Arbeider det store kongelige Bibliothek betreffende:

nemlig Octavformaterne

Læderbind i Kalveskind med Guldkant	1 Rd	2 Mk.	-
do. uden do.	1	1	-
do. i Faareskind med do.	1	1	-
do. do. uden do.	1	-	-
Vælskbind med Kalvskind	-	3	8
do. med Faareskind	-	3	-
Papbind med Læderryg	-	2	-
do. med Lærredsryg	-	1	8
do. med Papir heelt overtrukken	-	1	4

Da Formaterne som paa de senere Aarganger udkommne [Aviser?] i Tydskland, Frankrig og England, er langt større end forhen, saa haaber jeg Deres Hvbh. vil finde mit Andragende saa meget mere rimeligt.

Endvidere er jeg saa frie at udbede mig, at det maatte være mig tilladt at kunde aflevere store Leverancer i 2 à 3 Afdelinger eftersom Leverancen er større eller mindre, og lade en speciel Qvittering medfølge, deels for at spare Deres Hvbh. Uleilighed med at give mig Forskud, deels for at lette mig Gangen i min Virksomhed.

I Haab om at Deres Hvbh. gunstigen vil bifalde ovenstaaende tillader jeg mig at undertegnede

Deres ærbødige H. C. Lerche

Kiøbenhavn d. 6. April 1842

Påtegnet:

Da Hr. Lerches Arbeide for Bibliotheket i enhver Henseende har været forsvarligt og fortjent Bibliothekets Personales Bifald og de Grunde, han beraaber sig paa for at erholde enkelte af Priserne forhøiede, saavidt jeg kan skjønne, virkelig finde Sted, undlader jeg ikke hermed paa det Bedste at anbefale dette hans Andragende til Deres Høivelbaarenheds gunstige Overveielse.

Kbh. d. 7 April 1842 J. Bølling

Priis-Courant paa Bogbinderarbeide til det store Kongelige Bibliothek 31. Marts 1854

		Folio			Qvart			Stor Octav indtil 9"			Lille Octav indtil 7" i Høiden		
		Rd.	Mk.	Sk.	Rd.	Mk.	Sk.	Rd.	Mk.	Sk.	Rd.	Mk.	Sk.
Engelskbind med Speil paa Siden og Guldkant.	Kalveskind	6	3	-	3	2	-	1	3	-	1	2	-
do.	Faareskind	5	3	-	2	4	-	1	2	-	1	1	-
Marmorbind med Guldkant													
do.	Kalveskind	5	3	-	3	-	-	1	2	-	1	1	-
do.	Faareskind	4	3	-	2	3	-	1	1	-	1	-	-
Franskbind	Kalveskind	4	3	-	2	3	-	1	1	-	1	-	-
do.	Faareskind	3	3	-	2	-	-	1	-	-	-	5	-
Vælskbind	Ruskæder	3	4	-	1	4	-	-	5	-	-	4	-
do.	Chagrin	3	4	-	1	4	-	-	5	-	-	4	-
do.	Kalveskind	3	2	-	1	3	-	-	4	-	-	3	8
do.	Faareskind	2	4	-	1	1	-	-	3	8	-	3	-
Papbind med Skindryg		1	1	-	-	4	-	-	2	8	-	2	-
do. heelt overtr. med Lærred		1	1	-	-	3	8	-	2	4	-	2	-
do. med Lærredsryg		1	-	-	-	3	-	-	2	-	-	1	12
do. heelt overtr. m. marmor.Papiir		-	5	-	-	2	8	-	1	8	-	1	4
do. heelt overtr. m. simp. blaat Papiir uden Forgyldning		-	4	-	-	2	-	-	1	-	-	-	12
Heftet med Pap		-	3	-	-	1	8	-	-	12	-	-	8
Heelt Ruslæder		7	-	-	4	-	-	1	4	-	-	1	3

Anm. 1) Alle Bøger som behøve det blive planerede.
2) Meget store Værker som Kobberværker, Tabelværker eller deslige i alle Formater er Prisen forholdsvis høiere.
3) Naar Ryggen paa Vælskbind bliver heelt forgyldt, i gammeldags Snit er Prisen for 1 Folio 1 Mk. 8 Sk., en Quart 1 Mk. og en Octav 8 Sk. mere.
4) Aviser bliver i Forhold til deres Størrelse noget høiere i Prisen.

Med støtte fra den Reiersenske Fond ankaffedes 1840 bl.a. en valsemaskine.

Annonce i Københavns Adressebog 1856: Udfører Bogbinderarbeide af alle Slags, Bibliotheksarbeide i Særdeleshed.

»Efter at have etableret sig som Mester i København blev L. hurtig kendt som en ualmindelig dygtig Bogbinder, hvis Bind ikke blot udmærkede sig ved omhyggelig teknisk Udførelse, men ogsaa vidnede om kunstnerisk Sans og kultiveret Smag. Navnlig i Haandforgylderiet var han fremragende; flere af de Bind, der er knyttet til hans Navn, lader ane en direkte Forbindelse omkring 1830-50 mellem Frankrig og Danmark paa Bogbinderkunstens Omraade, og man sporer Indflydelse fra saa berømte Pariserværksteder som Purgolds og Thouvenins. Til L.s Kundekreds hørte det kgl. Bibliotek, Universitetsbiblioteket og Videnskabernes Selskab. Han var den første danske Bogbinder, der indførte den Skik at signere sine Bind med sit navn.« EDW. C.J. WOLF/NORDISK LEKSIKON FOR BOGVÆSEN OG DBL.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, sort tryk, 4 linier i ramme, på forpermens inderside øverst til venstre: Indbunden hos / **H. C. Lerche** / *KJÖBENHAVN* / St. Kjöbmagerg. 48

Rektangulær etiket, hvidt eller lyserødt papir, sort tryk, 3 linier i dobbelt ramme, på bagpermens inderside nederst til venstre: **H. C. Lerche,** / Bogbinder, / *St. Heliggeistst. 149.*

REF.: DBL, Nielsen*, Borgerskabsprotokol, Kopulationsreg., kirkebog Trinitatis, Kgl.Bibl. Arkiv., vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870, FF 1960-61*, Ottesen, Hannover, Hannover 2, Krak 1915, DBT 14/1927-28, CPN, LI.

Lerche, H. C. jun.

Lerche, Hans Christian, født 13.01.1834 i Kbh./Trinitatis; død 10.05.1906 i Kbh., begr. 16.05.1906 Holmen/Garnison kgd. • Søn af H.C. Lerche (1807-1876) og Juliane Frederikke Amalie Jensen (1808-1864). • Gift 29.11.1883 i Kbh./Johs. med Emma Caroline Kukkerig, født i Kbh. 23.03.1849; død 26.05.1922 i Kbh.; begr. 31.05.1922 Blågård/Holmen kgd. Datter af skorstensfejermester Johan Georg Kukkerig og Caroline Henriette Lerche [H.C. Lerches faster.]

Udlært af faderen H.C. Lerche, Kbh. 22.10.1853. Svend på faderens værksted. Lærer ved bogbinderiet på Døvstummeinstituttet 1859-69. Ved Folketællinger 1850-1855-1860-1870 opført på faderens adresse.

Overtog 1876 sammen med broderen C.E. Lerche faderens værksted. Borgerskab 22.11. 1883. Firmanavn *Chr. Lerche.*

1859 Gråbrødretorv 98, 3.
1860-68 Gråbrødretorv 14 (nummerændring)
1869-77 Store Helliggeiststræde 7 bolig 1873-76 Gråbrødretorv 14
1877 Frederiksborggade 21
1878-81 Store Helliggeiststræde 7
1882 Valkendorfsgade 7 (navneændring)
1887-1906 Asylgade 4 st.

Enken havde 1910-22 fribolig i Alderstrøst

Folketælling 1880 Nørrebrogade 17-19: Caroline Wilhelmine Henriette Lerche f. Kukkerig, 60 år, enke, Emma Caroline Kukkerig, 30 år, ugift, datter.

Folketælling 1885 Lille Kongensgade 11, 1.sal: Hans Christian Lerche, 57 år, bogb.-mester, Emma Caroline Lerche, 35 år, hans kone.

Værkstedets udlærte svende er anført under C.E. Lerche.

Skatteansættelse 1891 kr. 800; 1896 1000; 1901og 1904 skat kr. 10.

REF.: Borgerskabsprotokol, Dødeblade, vielsesregister St.Johs., DBL, kirkebog Trinitatis-Holmen, vejviser, FT 1880-1885, KDH, DBT 14/1927-28, Alderstrøst, CPN, LI.

Lerche, J. C.

Lerche, Jonas Christian, døbt i Nykøbing F. 06.02.1778; død 59 år gl. 04.12.1836 i Kbh., begr. 10.12.1836 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af bogbindermester Hans Christensen Lerche (ca. 1734 Odense-1790 Nyk.F.) og Birgitte Elisabeth Lillie. • Gift med Anne Kirstine Lorentzen født ca. 1781; død af kræft 74 år gl. 17.07.1855 i Kbh., begr. 21.07.1855 Trinitatis/Ass.kgd. • Fader til Hans Christian Lerche [sen.], Christian Ferdinand Lerche og Sophie Albertine Lerche, gift med Fr. Hansen.

Udlært af E. Schärling, Kbh. 04.07.1796-10.07.1797 i forbundt 1 år. Ved Folketælling 1801 svend hos P.O. Berg.

Indtegnet til mesterstykke 21.10.1805, forevist Magistraten og for godt befundet og antaget af Lauget, borgerskab 19.03.1806. Indført i Laugsprotokollen som mester 19.04. 1806.

1807 Springgade 22
1808-23 Springgade 20 (nummerændring)
1824 Springgade 35
1825-36 Store Købmagergade 2
1837-55 samme adr., bogbinderenke A.C. Lerche.

Sønnen H.C. Lerche ledede værkstedet og overtog det ved moderens død.

Folketælling 1840 Store Købmagergade 2 sidehuset, stuen: Anne Kirstine Lerche, 56 år, enke, lever af bogbinderhåndteringen, Caroline Wilhelmine Henriette Lerche, 20 år, Carl Gottlieb Heinrich, 23 år, bogb.svend, Wilhelm Breining, 19 år, læredreng, Eduard

Devdatus Künel, 22 år, stud.phil., lever af sine midler, logerende, Johan Frederik Wohlgefahrt, 21 år, bogb.svend, logerende.

Folketælling 1845 Store Købmagergade 2, bagbygn. stuen: Ane Christine Lorentzen Lerche, 61 år, enke, bogbinder, Caroline Lerche, 24 år, Ida Lerche, 22 år, Clemen Poulsen Thramund [Thranum], 22 år, f. Skals pr. Viborg, bogb.svend, Christian Kemnitz, 19 år, lærling.

Folketælling 1850 Store Købmagergade 2 st.: Ane Christine Lerche f. Lorentzen, 67 år, enke, fortsætter bogbinder professionen, Christian Frederik Haastrup, 15 år, bogb.lærling.

Folketælling 1855 Store Købmagergade 2, 3.sal: Ane Christine Lerche, 72 år, enke, fortsætter bogbinder professionen, Georg Peter Vilhelm Wille, 18 år, bogb.lærling.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

18.01.1819	Andersen, Johannes Christian / indskrevet 26.04.1814 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1826, f. 03.11.1799 Kbh.
10.07.1820	Jacob, Schemong Simon / indskrevet 18.01.1819 fra nytår 30.01.1826
30.01.1826	Lerche, Hans Christian mester i Kbh. 1833
10.01.1829	Olsen, Ole / indskrevet 12.07.1824 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Holbæk 1835
18.07.1829	Jelling, Johan Peter / indskrevet 12.07.1824 for 5 år fra St.Hans kvt. mester i Kbh. 1833
18.07.1829	Lerche, Carl Rostgaard / indskrevet 10.07.1826 for 5 år fra St.Hans kvt. 1824, mester i Randers 1834
18.07.1829	Lerche, Christian Ferdinand / mester i Kbh. 1835
11.07.1831	Nielsen, Carl Wendt / indskrevet 10.01.1829 for 5 år fra St.Hans kvt. 1828, mester i Kbh. 1855
21.01.1833	Gleerup, Abraham Christopher / indskrevet 11.01.1830 for 4 år fra nytår, mester i Kolding 1841, i Assens 1842
21.01.1833	Westermann, Wilhelm Edvard / indskrevet 09.07.1827 for 5½ år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1836
20.01.1834	Olsen, Johan Ferdinand / indskrevet 10.01.1829 for 5 år fra nytår, død i Kbh. 30.09.1841
07.07.1834	Ringsted, Carl August / indskrevet 18.07.1829 for 5 år, mester i Fredericia 1843, f. 11.01.1811
15.07.1837	Kemnitz, Carl Gottlieb / indskrevet 21.01.1833 hos J.C. Lerche for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1843
19.01.1839	Røpke, Julius Frederik / indskrevet 20.01.1834 for 5 år fra nytår
27.01.1840	Wohlgefahrt, Johan Frederik / indskrevet 19.01.1835 for 5 år fra nytår, mester i Lemvig 1847, i Varde 1850
25.09.1843	Sveinsson, Paul / indskrevet 05.10.1841 i forbundt for 2 år fra Mich.kvt., frimester i Kbh. 1860
22.04.1844	Hansen, Jørgen Nielsen / indskrevet 13.07.1839 for 5 år fra St.Hans kvt.
17.04.1848	Hansen, Martin Severin / indskrevet 30.09.1844 for 3½ år fra Mich.kvt.

25.04.1853 Haastrup, Christian Frederik / indskrevet 15.10.1849 for 5 år fra påske kvt. 1848, mester i Kbh. 1862

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

23.01.1832 Olsen, Johan Otto
20.01.1834 Hartvig [Hartwisch], Levin Jacob / for 5 år fra nytår
07.07.1838 Mader, Christian Edvard / overgået til H.C. Lerche, udlært 29.05.1841
04.04.1842 Kemnitz, Harald Christian Eduard / overgået til C.G. Kemnitz, udlært 04.10.1847

TILREJSTE SVENDE:

21.01.1805 Jonulkop, Mathias / forbundt 1 år, udlært 21.01.1805
15.06.1807 Wolff, Johan Anton / hjemsted Königsberg
04.05.1815 Hansen, Frederik / kom fra Odense / Odense
03.06.1826 Østerriis, Hans Larsen / Nakskov / Nakskov

Oldgesell 07.10.1799, påske kvt. 1803-nytårs kvt. 1805. Bisidder 06.07.1818-10.07.1820. Forstander ved Fattigforsørgelsens 8. hoveddistrikt.

[Priskurant til Det store kongelige Bibliothek]:

Folier i Marmor eller fransk Bind	2 Rigsb.
Ditto i Vælskbind	1 - 3 Mk.
Qvarder i Marmor eller fransk Bind	1 -
Ditto i Vælskbind	4 Mk.
Octaver i Marmor eller fransk Bind	3 Mk. 8 Sk.
Ditto i Vælskbind	2 Mk.
Pap Bind med Titel	1 Mk.
Heftede Bøger	8 Sk.

NB: Naar Bøgerne skal Planeres 4 à 6 Sk. mere i Rigsb., og naar i samme er Mængde af Kobere og Tabeller. Lidt mere for Inbindingen som for ey strax kan Opgives. Følgende Pris Curandt er nu det billigste naar Arbeydet skal Ordenlig og forsvarlig giøres.

Kiøbh. d. 16d. Febr. 1813 J. C. Lerche

Priis Curandt.

Folier i Marmor eller fransk Bind	3 Rbd.	- Mk.	- Sk.
Ditto i Vælsk Bind	1	5	
Qvarder i Marmor eller fransk Bind	1	4	
ditto i Vælsk bind	1		
Octaver i Marmor eller fransk Bind		5	
ditto i Vælsk bind		3	
Qvarder i Papbind		2	8
ditto heftede		1	8
Octaver i Pap Bind		1	12
ditto heftet		1	

Dette er Nu for engang Beregnet og ey Mere Tillæg med Planeringen, Kobbere, Tabeller og om Bøgerne er i Kalvskind eller faarskind med Liden eller Meget Forgyldning. Og jeg

skal Altid bestræbe mig for at levere Arbeydet Net og forsvarligt og saa hastigt som mulig expedere samme.

Kiøbh. d. 7de April 1813 J. C. Lerche

Priis Curandt.

Folier i Marmor eller fransk Bind	3 Rbd.	- Mk.	- Sk.
Ditto i Vælsk Bind	1	5	
Ovarder i Marmor eller fransk Bind	1	4	
ditto i Vælsk Bind	1		
Octaver i Marmor eller fransk Bind		5	
ditto i Vælsk Bind		3	
Qvarder i Pap Bind		2	8
Ditto heftet		1	8
Octaver i Pap Bind		1	12
ditto heftet		1	

Kiøbenh. d. 26de April 1813 J. C. Lerche

Da Alting stiger bestandig hvad jeg forbruger til midt Arbeyde - saa vel som levnets Midler saa tager jeg mig den frihed efter Deres gode Løfte at Anmode Dem om Nogen Tillæg. - Da jeg ved Hr. Conferensraaden er en god Man og forlanger vist ikke min Skade.

Kiøbh. d. 19de August 1813 J.C. Lerche

Pris Curandt

Folier i Marmor eller fransk Bind	3 Rbd.	2 Mk.	
Ditto i Vælsk Bind	2		
Ditto i Pap Bind	1		
Ditto heftet		3 Mk.	
Qvarder i Marmor eller fransk Bind	1	4	
Ditto i Vælsk Bind	1		
Ditto i Pap Bind		2	
Ditto heftet			12 Sk.
Octaver i Marmor eller fransk Bind		4	
Ditto i Vælsk Bind		2	
Ditto i Pap Bind		1	
Ditto heftet			12 Sk.

NB: Alt i Sølv Værdier beregnet.

Kiøbh. d. 16de Septbr. 1813 J.C. Lerche

Priis Curandt for Bibliotheket

Folio			
fransk Bind	8 Rbd.		
v. Bind	5		
i Pap Bind	2	3 Mk.	
heftet	1		

Qvarder					
fransk Bind	4				
i velsk Bind	3				
i Pap Bind		3 Mk.			
heftet		3			
Octaver					
fransk Bind	1	4			
velsk Bind		5			
i Pap Bind		1	8 Sk.		
heftet		1	8 -		

den 14 Septbr. 1816 [usigneret]

Da Tiderne paa Nye Tiltager med Paalæg paa Levnets Midler Saavel Som paa Hvad jeg forbruger til min Profession Saa tager jeg mig den frihed at Anmode Deres Høy Velbaarenhed om Noget Tillæg paa midt Arbeyde.

Kiøb. d. 14 Septbr. 1816 Ærbødigst

J.C. Lerche

	gamle Priser			nye Priser		
1 folio i fransk Bind	6 Rbd.	4 Mk.		10 Rbd.		
1 ditto i velsk Bind	4			6		
i Pap Bind	2			3		
heftet	1			1		
Qvarder						
i Engelsk Bind eller M.B. eller						
fransk Bind med guldkandt	3	2		5		
i v.B.	2			3		
i Pap		3			4 Mk.	
Heftet		3			3	
Octaver						
fransk eller M.Bind	1	2		1	4	
i v. Bind		4			5	
i Pap		1	8 Sk.		2	
heftet		1	8		1	8 Sk.

NB. for de Tynde v. Bind bliver det den gamle Priis.

- - -

Efter Deres Høivelbaarenheds Anbefaling har ieg hos en duelig Bogbinder ladet indhente en Priis-Courant over de Priser, hvortil han for nærværende Tid kan paatage sig at indbinde Bøger i Quantitet forsvarligen. Ved at tilstille Deres Høivelbaarenhed denne, tilligemed den fornyede Priiscourant, som Bogbinder Lerche har leveret mig, kan ieg ikke andet end bemærke, at dennes Priser i det Hele ere billigere. Ieg har ogsaa erkyndiget mig hos Secretair Deichmann om de Priser, han i denne Tid betaler for Bøgers Ind-

binding, og deraf ligeledes erfaret, at naar Lerche overholder de Priser, hans seneste Courant opgiver, og vedbliver, som hidtil, at indbinde ordentligt og forsvarligt, kan han ikke siges at være dyr med sit Arbeide. Ieg har imidlertid foreholdt ham, at Bogbinder-Arbeidslønnen i det Hele muligen dog om nogen Tid vil blive ringere; og han har da ogsaa forpligtet sig til, i saa Fald endnu at nedsætte sine Priser. Da han nu er indøvet i Bibliothekets Arbeide, kunde det vel ogsaa fra denne Side være tienligt at beholde ham, saalænge han vedbliver at arbeide forsvarligt.

Det Kgl. Bibliothek, d. 24 Aug. 1818 Ærbødigst

C. Molbech

Høivelbaarne Hr. Conferentsraad og Ridder Moldenhawer
Overbibliothekar ved det store Kongelige Bibliothek
hermed 2 Priis-Couranter

Priis Curandt
paa Indbindingen for det Store Kongelige Bibliothek

Folio			
I Engelsk Bind med Speil paa Siden Helt Forgyldt-			
paa Ryggen og med guldkandt om Kring Siden	8 Rbd		
Marmor Bind med guldkandt	7		
Fransk Bind	6		
Velsk Bind	4		
Pap Bind	1	2 Mk.	
heftet	1		
Qvarder			
I Engelsk Bind med Speil paa Siden heel Forgyldt			
paa Ryggen og guldkandt omkring Siden	4 Rbd	3 Mk.	
Marmor Bind med guldkandt	4		
fransk Bind	3		
Velsk Bind	2		
Pap Bind		2	8 Sk.
Heftet		2	
Octaver			
I Engelsk Bind med Speil paa Siden heel forgyldt			
paa Ryggen og guldkandt omkring Siden	1 Rbd.	4 Mk.	
Marmor Bind med guldkandt	1	3	
fransk Bind	1	1	
Velsk Bind		4	
Mindre og Tyndere ditto		3	
Pap Bind		1	4 Sk.
Heftet		1	

for Anførte Priser Forpligter jeg Mig til som forhen at levere Bogerne godt Forsvarlig Indbundne Samt Planere Opskaarne saa vel som Uopskaarne Journaler.

Kiøbenhavn d. 28 Junii 1818 Ærbødigst

J.C. Lerche

Til Høy Velbaarne Herr Conferenzraad Moldenhawer
Ridder af Danebrog

Priis Curandt
For Indbindingen for det Store Kongelige Bibliothek.

Folio			
Engelsk Bind med Speil paa Siden og			
guldkandt heel Forgyldt paa Ryggen	7 Rbd.		
Marmor Bind med guldkandt paa Siderne	6		
Fransk Bind	5		
Velsk Bind	4		
Pap Bind	1		
heftet		4 Mk.	
Qvarder			
Engelsk Bind med Speil paa Siden og			
guldkandt heel for gyldt paa Ryggen	4 Rbd.		
Marmor Bind med guldkandt paa Siderne	3	2 Mk.	
Fransk Bind	2	4	
Velsk Bind	1	4	
Pap Bind		2	8 Sk.
heftet		2	
Octaver			
Engelsk Bind med Speil paa Siden og			
guldkandt heel Forgyldt paa Ryggen	1 Rdl.	4 Mk.	
Marmor Bind med guldkandt paa Siderne	1	3	
Fransk Bind	1	1	
Velsk Bind		4	
Mindre ditto		3	
Pap Bind		1	4 Sk.
heftet		1	

for Anførte Priser Forpligter jeg mig Til Som Forhen at levere Bøgerne godt forsvarlig Indbunden Samdt Planere Saa vel Opskaarne som Uopskaarne Journaler.

Kiøb. d. 24 August 1818 Ærbødigst

J.C. Lerche

Til Høy Velbaarne Herr Conferenzraad Moldenhawer

Priis Curandt
Paa Indbindingen for det Kongelige Bibliothek

Folio	
I Engelsk Bind med Speil paa Siden og	
guldkandt heel Forgyldt paa Ryggen	6 Rbd.
Marmor Bind med guldkandt	5
Fransk Bind	4
Velsk Bind	3

Pap Bind		5 Mk.	
heftet		4	
Qvarder			
I Engelsk Bind med Speil paa Siden og			
guldkandt heel Forgyldt paa Ryggen	3 Rbd.		
Marmor Bind	2	4 Mk.	
Fransk Bind	2		
Velsk Bind	1	1	
Pap Bind		2	8 Sk.
heftet		2	
Octaver			
I Engelsk Bind med Speil paa Siden og			
guldkandt heel Forgyldt paa Ryggen	1 Rbd.	2 Mk.	
Marmor Bind med guldkandt	1	1	
Fransk Bind	1		
Velsk Bind		3	
Pap Bind		1	
heftet		1	

Kiøb. d. 5 April 1819

Ærbødigst
J.C. Lerche

Til Høy Velbaarne Herr Conferenseraad
Moldenhawer R. af D.

Priis Corandt paa Bogbinder Arbeyde til det Store Kongelige Bibliothek den 10 September 1823.

Folio			
I Engelsk Bind med Speil paa Siden heel forgyldt			
paa Ryggen og en guldkandt Omkring Siderne	5 Rbd.	3 Mk.	
i Marmor Bind med guldkant omkring Siderne	4	3	
i Fransk Bind	3	3	
i Velsk Bind	2	4	
i Pap Bind		5	
heftet		3	
Qvarder			
I Engelsk Bind med Speil paa Siden heel forgyldt			
paa Ryggen og en guldkant Omkring Siderne	2 Rbd.	4 Mk.	
i Marmorbind med guldkandt Omkring Siderne	2	2	
i Fransk Bind	1	5	
i Velsk Bind	1		
i Pap Bind		2	8 Sk.
heftet		1	8

Octaver			
I Engelsk Bind med Speil paa Siden heel foegyldt			
paa Ryggen og en guldkandt Omkring Siderne	1 Rbd.	1 Mk.	
i Marmorbind med guldkandt Omkring Siderne	1		
i Fransk Bind		5	4 Sk.
i Velsk Bind		2	12
i Pap Bind		1	
heftet			12

Ærbødigst
J.C. Lerche

Til Høyvelbaarne Herr Conferenceraad
Moldenhawer R. af D.

»- - - gaar Du derfra hen til Bogbinder Lerche, staar han selv med sin hvide Nathue paa Hovedet og indbinder 7 Exemplarer af Øhlenschlægers »Hrolf Krake« i Saffian, der skulle overrækkes det Kongl. Hus i Anledning af Formælingen.« BREV TIL P.C. ADLER DATERET 18.-20. okt. 1828.

BREVE FRA P.V. JACOBSEN. UDG. AF JULIUS CLAUSEN, 1899, S. 41.

REF.: DBL, kirkebog Nykøbing F.-Trinitatis, Borgerskabsprotokol, Kgl.Bibl.Arkivsager, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855, Krak1915, DBT 14/1927-28, CPN, LI.

Lerche, J.

Lerche, Jonathan, døbt i Nykøbing F. 29.07.1785; død af nervefeber 19.10.1834 i Kbh., begr. 25.10.1834 Holmen/Ass.kgd. • Søn af bogbindermester Hans Christensen Lerche (ca. 1734 Odense-1790 Nyk.F.) og Birgitte Elisabeth Lillie. • Gift 21.06.1816 i Stenløse med Cathrine Sophie Løndahl, hos moderen i Stenløse. Forlovere grosserer C. Mathiessen, Lille Grønnegade 324 og snedkermester Christreu, Lille Torvegade 110. Døbt i Kirke Værløse 11.03.1793; død af kronisk hjertesygdom 76 år gl. 01.06.1866 i Kbh., begr. 08.06.1866 Helligånd. Datter af degn Bunde Løndahl og Margrethe Magdalene Rambech. • Fader til Christian Jonathan Lerche.

Udlært af C. Mathiesen, Kbh. 17.10.1803-21.01.1805 i forbundt. Ved folketælling 1801 læredreng hos stedfaderen Andreas August Kauffmann, Nykøbing F.

Indtegnet til mesterstykke 07.05.1810, opvist 10.07.1810. Forevist Bogbinderlauget og Magistraten og for godt befundet, indført i Laugsprotokol 14.07.1810. Borgerskab 09.07.1810. Indtegnet ved Borgerligt infanteri.

1813-15	Lille Grønnegade 324
1815-17	Lille Grønnegade 321
1817-22	Ny Adelgade 321
1823-34	Ny Adelgade 324
1835-56	samme adr., bogbinderenke C.S. Lerche
1857-59	Krystalgade 59, 1.

1860-66 Krystalgade 21 (nummerændring)

Folketælling 1840 Nye Adelgade 324, 1.sal: Chatherine Sofie Lerche, 48 år, enke, bogbinder, Christian Lerche, 20 år, bogb.svend, Albertine Lerche, 18 år, Christiane Petersen, 20 år, tjenestepige, Hanne Reinhardt, 23 år tjenestepige, Frits Wille, 17 år, bogb.lærling, Frederik Hendrik Bagger [Bache], 16 år, bogb.lærling.

Folketælling 1845 Ny Adelgade 324, 2.sal: Cathrine Lerche, 52 år, enke, bogbinder, Albertine Lerche, 23 år, Birgitte Lerche, 28 år, Harald Grave, 16 år, bogb.lærling, Eduard Thomsen, 20 år, bogb.lærling, Thorvald Ussing, 15½ år, bogb.lærling.

Folketælling 1850 Ny Adelgade 324, forhuset, 2.sal: Cathrine Sophie Lerche, 58 år, enke, fortsætter bogbinderiet, Albertine Lerche, 28 år, Birgitte Lerche, 34 år, Emilie Jensen, 23 år, tjenestepige, Ludvig Alexander Tutein, 52 år, [erhverv mgl., logerende?]

Folketælling 1855 Ny Adelgade 324, 2.sal: Cathrine Sophie Lerche, 64 år, enke efter bogbinder J. Lerche, Albertine Bolette [Lerche] 33 år, datter, Birgitte Magdalene [Lerche], 39 år, datter [utydelig note], Helene Eriksen, 23 år, tjenestepige, Elumine Andresen, 28 år, dameskrædderinde, logerende.

Folketælling 1860 Krystalgade 59, 2.sal: Cathrine Sophia Lerche, 69 år, bogb.enke, Albertine Bolette Lerche, 38 år, datter.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

18.01.1819	Nordsted, Johan Frederik / indskrevet 16.01.1815 for 4 år fra nytår
17.01.1820	Broch, Peter Frederik Severin / indskrevet 18.01.1819 i forbundt fra 24.08.1818, mester i Slagelse 1836
12.07.1824	Holm, Peter Petersen / indskrevet 18.01.1819 for 6 år fra St.Hans kvt. 1818, mester i Kbh. 1832
10.07.1826	Ruben, Sally Magnus / indskrevet 09.07.1821 for 5 år, mester i Århus 1833, i Kbh. 1839
11.01.1830	Kaufmann, Hans J. / i forbundt
09.07.1832	Niedlich, Christian Frederik / indskrevet 09.07.1827 for 5 år fra St.Hans kvt., mesterstykke i Kbh. 25.03.1837
08.07.1833	Hansen [Kjøng], Carl Ferdinand / indskrevet 07.07.1828 for 5 år
13.01.1838	Junge, Jens Christian Elias / indskrevet 21.01.1833 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1844
07.07.1838	Broeholm, Julius Alexander Laurentius / indskrevet 08.07.1833 hos H.C. Lerche for 5 år fra St.Hans kvt.
07.07.1838	Ringberg, Carl Vilhelm / indskrevet 08.07.1833 hos H.C. Lerche for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1845
19.01.1839	Hansen, Hans Christian Clausbølle / indskrevet 20.01.1834 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1845
29.05.1841	Brünning, Wilhelm / indskrevet 18.04.1836 for 5 år fra St.Hans kvt. [ved Folketælling 1840 opført som lærling hos J.C. Lerche]
24.04.1843	Wille, Friederich [Fritz] Ludwig / indskrevet 07.07.1838 for 5 år fra St.Hans kvt.
22.04.1844	Bache [Bagge], Frederich Henrich Sophus / indskrevet 13.07.1839 5 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1857

04.10.1847 Thomsen, Adolph Eduard / indskrevet 25.09.1843 for 4 år fra påske kvt., mester i Kbh. 1863

16.10.1848 Grave, Harald Otto / indskrevet 22.04.1844 for 4 år fra påske kvt.

16.10.1848 Ussing, Thorvald / indskrevet 30.09.1844 for 4 år fra påske, overgået fra J.C. Falck, fra C.N. Termansen, Ribe, mester i Skanderborg 1856

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

28.08.1815 Simonsen, Marcus / for 5 år fra påske kvt.

12.07.1824 Fjelsted, Rasmus Peter / for 5½ år fra St.Hans kvt.

04.04.1842 Kemnitz, Harald Christian Eduard / for 5 år fra påske kvt.; udlært 04.10.1846 af C.G. Kemnitz

TILREJSTE SVENDE:

11.03.1831 Holm, Peter Petersen / hjemsted København

13.07.1839 Lerche, Christian Jonathan / København

Oldermand 08.07.1822-12.07.1824. Westphal valgt med 9 stemmer, Lerche med 7 (og 4 på andre), men Lerche udnævnt af Magistraten. Han fik 13 af 26 stemmer ved valg til bisidder.

REF.: Nielsen, Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Nykøbing F.-Værløse-Stenløse-Holmen, vejviser, FT 1801-1840-1845-1850-1855-1860, DBT 14/1927-28, CPN, LI.

Licht, C. L.

Licht, Conrad Ludvig, født 04.05.1775 i Kbh./Petri; død 04.08.1817 i Kbh.; begr. 08.08.1817 Ass.kgd. • Søn af overstyrmand Johann Heinrich Licht og Hanna Sopia - - -.

Udlært af J.T. Wilhelmi, Kbh.17.01.1791-30.04.1798. Ved Folketælling 1801 svend hos S. Martensen.

1817 Store Kirkestræde 48

Altgesell 19.01.1808.

REF.: kirkebog Skt.Petri, Begr.Prot.Kbh., CPN, LI.

Liebe - Eckhorst - Kruse - Getreuer - Mauritius - Plüer - Schrøder - Schütz - Tribler - Helmuth - Lindgreen

Slægten optræder første gang i Danmark med tre personer, der er født omkring 1650 og som alle har tilknytning til boghåndværk, og som formentlig er brødre, nemlig boghandler Melchior L. (ca. 1650-1711), bogbinder Jacob Gabriel L. (ca. 1656-1725) og bogbinder Johann Daniel L. (ca. 1670/80-ca. 1723/28). Fornavne anføres dels med tyske, dels med danske former (Georg/Jørgen), enkelte med skiftende fornavne, hvilket gør opstillingen usikker. Børn kan mangle.

Liebe. Oprindelig tysk adelsslægt.

I. Johann Melchior Liebe (ca. 1650-1711), gift 1. med NN. Gift 2. med Charlotte Amalie Curtz (ca. 1660-1723).
   A. Peter August Liebe, underofficer, gift med Urbana Magdalena Eckhorst, datter af *Christian Eckhorst* og Engelke Moltke. Se slægtstavle ved **Kruse**.
      1. Engelke Liebe (1715-1747), gift med Michael Johan Herbst; gift 2. med kontreadmiral Peter Klauman Carl.
   B. Johan Friederich Liebe, underofficer.
   C. Johan Christopher Liebe (d. 1705)
   D. Maria Elisabeth Liebe (1707-08).

II. Jacob Gabriel Liebe (ca. 1656/69-1725), gift med Lisbeth Danielsdatter.
   A. *Johann Daniel Liebe* (ca. 1693-1724), gift 1. 1714 med Mette Cathrine Johansdatter Getreuer (ca. 1684-1716). Gift 2. 1716 med Catrine Marie Henriksdatter Roerbach (død før 1753). Hun gift 2. 1724/25 med *Jørgen Christopher Christiansen Getreuer* (1702-efter 1757). Han gift 2. 1753 med Karen Stephansdatter, enke efter Hans Nielsen.
      1. Ide Margrethe Jørgensdatter Getreuer (1727-1729).
   B. *Georg (Jørgen) Christian Liebe* (ca. 1697-1739), gift med Susanne Mauritsdatter (død 1741). Datter af *C.G. Mauritius*.
      1. Anna Margrethe Liebe (ca. 1721-), gift med overstyrmand Knud Steege.
      2. Magdalene Eleonora Liebe (ca. 1731-), gift Schiøtt.
      3. Johan Carl Liebe (1734-1752), lærling i Asiatisk Kompagni.
      4. Johanne Liebe (ca. 1738 -).
      5. Charlotte Augusta Liebe (1739-).
   C. *Johan Christian Liebe* (1704-før 1739).

III. *Johann Daniel Liebe* (ca. 1670-ca. 1723/28), gift med Anna Margrethe Schlichtkrull (1682-1760); gift 2. med *Johan Friedrich Plüer* (ca. 1693-1767).
   A. Johan Christian Liebe (1704-død før 1760), Mørkhøj, gift med NN.
      1. Johan Jacob Liebe, matros.
      2. Andreas Liebe, husmand i Buddinge, gift med Maren Sørensdatter.
         a. Else Liebe (1757-).
         b. Søren Liebe (1759-).
      3. Anne Kirstine Liebe
      4. Lise Liebe
   B. Marie Elisabeth Liebe, (1707-) gift med fodgarder Nicolai Rolfsen.
   C. *Georg Julius Liebe* (1710-1778), gift 1. med Marie Elisabeth de Garnesi (1721-1757). Datter af Balthazar Martin de Garnesi/Garnitz. Gift 2. 1759 med Anna Helene [Magdalena] Pothé (1731-1795). Datter af Abraham Pothé og Anna Christine Jacobsdatter.
      1. *Balthasar Liebe* (1735-før 1778).
      2. Margrethe Elisabeth Liebe (f./d. 1737).
      3. Johan Friderich Liebe (1738-1739).
      4. Maria Juliane Liebe (1739-1740).
      5. *Jacob Wilhelm Liebe* (1741-), officer i Holsten 1783, gift med NN, 4 børn.

6. Johan Albrecht Liebe (1743-1744).
7. Fridericia Louise Liebe (f./d. 1745).
8. Johan Albrecht Liebe (f./d. 1747).
9. Georg Christian Liebe (1749-).
10. Johan Heinrich Liebe (1751-1752).
11. Simon Gottfried Liebe (1754-1755).
12. Abraham Liebe (1759-1761)
13. *Johan Friderich Liebe* (1760-1827), gift med Christiane Jacobsdatter Bude (ca. 1760-1811).
    a. Georg Julius Liebe (1788-1845), skuespiller, gift med Anne Dorothea Sølver (1784-1838).
        1. Theodor Julius Liebe (1823-1893), skuespiller, gift med Johanne Emilie Egense (1831-1881), operasangerinde.
    b. Iver Jacob Liebe (1790-).
    c. *Johan Jacob Liebe* (ca. 1792-ca. 1837), gift med Marianne Børgesen (ca. 1797-).
    d. Abraham Liebe (1793-).
    e. Anne Kirstine Liebe (1795-).
    f. Marie Elisabeth Liebe (ca. 1799-).
14. Anna Christina Liebe (1761-1787), gift med guldsmedemester John Johnsen.
15. Anna Margaretha Liebe (1762-1765).
16. Abraham Liebe (1763-1765).
17. Georg Julius Liebe (1765-). Sømand. Opholdt sig i Kina 1785.
18. Abraham Liebe (1766-1805), glashandler i Christiania, gift med Sørine Franck (1761-1849). [tillige 2 døtre.]
    1. Georg Julius Johnsen Liebe (1789-1866), justitsråd i Roskilde, gift med Caroline Frederikke Munch (1790-1866).
        A. Christian Frederik Julius Hegelund Liebe (1815-1883), statssekretær, gift med Emilie Hanne Henriette Brock (1822-1895).
        B. Carl Christian Vilhelm Liebe (1820-1900), politiker, gift med Ann Sophie Pedersen (1827-1911).
            1. Peter Georg Emil Liebe (1854-1884), gift 1. med Kate Herbert Emerson (1855-1882); gift 2. med Francis (Fanny) Correa Emerson (1852-).
                a. Emil Liebe (1879-1891)
            2. Mimi Marie Liebe (1857-1940).
            3. Carl Julius Otto Liebe (1860-1929), højesteretssagfører, gift med Johanne Louise Heide (1862-1934).
                a. Carl-Axel Emil Liebe (1897-1944)
                b. Inge Johanne Liebe (1901-), gift med Rolf Kiær (1897-1957).
                    1. *Hanne Liebe Kiær* (1927-2003).
                    2. Fritz Kiær.

3. Elisabeth Kiær.

19. *Isach Liebe* (1767-1838), gift 1. 1791 med Anna Schmidt (ca. 1770-), gift 2. 1817 med Ane Marie Borch (ca. 1793-1857).
    a. Helena Liebe (27.10.1791-).
    b. Georg Julius Liebe (12.08.1794-).
    c. Anne Liebe (ca. 1793-).
    d. Louise Caroline Margrethe Liebe (1797-1826).
    e. Isaac William Liebe, (1814-1871), gift med Caroline Johanne Sames (1823-1887).
    f. Isaac Hans Eduard Liebe (1822-).
    g. Helene Louise Wilhelmine Liebe (1828-).
20. Jacob Liebe (f./d. 1768).
21. Jacob Liebe (1769-1772).
22. Anna Helena Liebe (1772-1788).
23. Charlotte Liebe (f./d. 1774).

D. (Dorthe) Magdalene Sophie Liebe, (1719-1753) gift 1. 1738 med *Johann Wilhelm Schütz* (ca. 1706-1751). Gift 2. 1753 med *Peter Thomsen Schrøder* (ca. 1726-1789).
1. Margaretha Lucia Schütz (1740-).
2. *Friderich Wilhelm Schütz* (1742-).
3. Anne Cathrine Schütz (1744-1799), gift 1765 med *Johannes Tribler* (ca. 1730-1800). Se slægtstavle ved **Tribler**.
4. Jacob Heinrich Schütz (1747-).
5. Margaretha Sophia Schütz (1749-).
6. *Thomas Peter Schrøder* (ca. 1754-1788), gift med Elisabeth Gühne.
    a. Johann Philip Andreas Schrøder (1784-1787).
    b. Maria Sophia Schrøder (f./d. 1786).

E. Anne Cathrine Liebe (1721-1803), gift 1740 med *August Heinrich Helmuth* (ca. 1714-1777).
1. *Anna Maria Helmuth* (1741 -).
2. *Anna Margaretha Helmuth* (1743-).
3. Christence Magdalene Helmuth (1744-).
4. *Hermann Friderich Helmuth* (1746-), gift med Anna Elisabeth Linde.
5. George Daniel Helmuth (1747-).
6. *Immanuel Heinrich Helmuth* (ca. 1748-).
7. Clara Dorothea Helmuth (1749-).
8. *Daniel Heinrich Helmuth* (1750-).
9. Maria Elisabeth Helmuth (1752-).
10. Bernhard Heinrich Helmuth (1753-).
11. Bernhardine Henrica Helmuth (1754-1817), gift 1. med Johan Christian Kehlet, ægtesk.opløst, gift 2. 1788 med *Johan Erich Lindgreen*, gift 3. med *Carl Lundholm*.
    a. Catharina Margaretha Kehlet (1784-).
    b. Johann Henrich Lindgreen (1788-).

c. *Johan Erich Lindgreen* (1791-), gift 1810 med Karen Margrethe Kragh. [ca. 1790-1832; gift 2. 1829 med Rasmus Østrup Geltzer.]
d. Daniel Henrich Lindgreen (1793-).

12. Maria Elisabeth Helmuth (1756-).
13. Catharina Dorothea Helmuth (1757-).
14. Bernhard Heinrich Helmuth (1758-).

F. *Abraham Liebe* (ca. 1724-1760), gift 1. med Birgitte Nielsdatter (død ca. 1754); gift 2. med Cathrine Margrethe Heide. [Gift 2. 1761 med J.C. Heidner.]

1. Maria Elisabeth Liebe (ca. 1752-), gift med hørkræmmer Johan Ørstrøm (ca. 1738-før 1801).
   a. Birgitte Ørstrøm (ca. 1770-).
   b. Andreas Ørstrøm (ca. 1776-).
   c. Abraham Ørstrøm (ca. 1778-).
   d. Anne Margrethe Ørstrøm (ca. 1781-).
   e. *Carl Wilhelm Ørstrøm* (ca. 1783-).
   f. Hans Ørstrøm (ca. 1792-).
   g. Friderich Ørstrøm (ca. 1794-).
   h. Cathrine Wilhelmine Ørstrøm (ca. 1796-).
2. Anna Margrethe Liebe (ca. 1754-).

Margrethe Magdalene Liebe, gift 11.05.1719 i Odense med *Adam Gotfred Zeillitz*; gift 2. 01.12.1722 i Odense med *Georg Albrecht Lambert.*

Bogbinder *Christian Liebes* søn blev døbt Jacob Lorenthsen [Liebe] i Rønne kirke, 12.12. 1790. Faddere Lisbeth Hans Michelsen Kofods, Berthe Anders Datter, Niels Marfelth Lønning, Jens Pedersen, Anders Hansen Smed.

Bogbindersvend *Jacob Lorents(en) Liebe* (ca. 1728-), gift med Dorthe Christensdatter.

A. Lars Liebe (1752-).
B. Anna Margrethe Liebe (1758-).
C. Johan Friderich Liebe (1760-), blandt fadderne *G.J. Liebe, Abraham Liebe* og Elisabeth Caroline Godiche, matros, gift 1780 med Dorothea Cathrine Hansdatter.
D. Abraham Liebe (1763-).
E. *Abraham Liebe* (1764-1830).

Bey der d. 26. Aug. 1761 vollzogenen Vereheligung des Hrn. Chr. Liebe mit Freucken Andersen. Kbh. Fol. 2 bl. Lejlighedsdigt. [købmand, 5 børn 1762-74, gift 1. 22.09.1758 med Elisa Christina Ericus].

Liebe

TILREJSTE SVENDE INDSKREVNE HOS EN AF FLERE SAMTIDIGE BOGBINDERE LIEBE, UDEN ANGIVELSE AF FORNAVN:

10.10.1729 Stach, Sylvester Danielsen / kom fra Viborg / hjemsted Viborg

22.04.1736 Wanncke, Ephraim / Bergen / Danzig
24.10.1736 Kruse, Johan Hartwig / Hamburg / Lübeck
28.03.1739 Stentzler, Daniel / Lund / Stockholm
08.08.1740 Rosner, Georg Heinrich / Kiel / Bremen
19.03.1741 Müller, Daniel Christian / Sønderborg / Berlin
23.08.1742 Müller, Daniel Christian / Odense / Berlin
01.08.1744 Müller, Daniel Christian / Greifswald / Berlin
14.05.1745 Lambert, Heinrick Adam / Odense / Odense
06.05.1746 Lösch, Christoph / - / Stettin
14.07.1748 Lindinger, Johann Friederich / Rendsborg / Stendal
20.05.1749 Olenberg, Christoph / Lund / Königsberg
05.03.1750 Mechmet, Johan Michael / Hamburg / Wernigerode
24.03.1750 Pohiett, Hubert / Karlshamn / Schwerin
14.06.1750 Ström, N. / Lübeck / Uppsala
01.07.1751 Spender, Friederich Wilhelm / Stettin / Stralsund
25.09.1752 Sture, Niels / Lund / Landskrona
08.04.1756 Carehl, Thomas / Sønderborg / Reval
09.10.1756 Avester, Carl Ludv. / Danzig / Königsberg
31.10.1756 Bierstedt, Andreas Joachim / Lübeck / Lentzen
19.09.1757 Parmann, Johann Carl / Danzig / Danzig
03.06.1762 Bong, Christian / Lund / svensk
12.06.1766 Kragberg, Johannes / - / svensk
22.06.1767 Junge, Hans Christian / Flensborg / Odense
07.09.1768 Horneus, H. E. / Preusch, Holland / Wismar
30.05.1770 Munck, Jens / Aalborg / Horsens
16.06.1784 Ruberg, B. / Jönköping / svensk
00.00.1800 Andressen, Peter / - / Haderslev
06.10.1801 Halberg, Nils / - / svensk
21.10.1805 Contze, Friderich Wilhelm / - / tysk
29.07.1806 Adrian, Jöran / - / svensk
03.10.1806 Saxbech, Gustaf Friderich / - / finsk

Liebe, Abraham

Liebe, Abraham, født i Kbh. ca. 1724; død 36 år gl. af hidsig feber 28.08.1760 i Kbh./Trinitatis. • Søn af Johann Daniel Liebe (ca. 1660-ca. 1724) og Anna Margrethe Schlichtkrull (døbt 23.07.1682; død 08.07.1760. Gift 2. med J.F. Plüer). • Gift 1. 04.07. 1752 i Kbh./Vor Frelser med Birgitte Nielsdatter. Forlovere stedfaderen J.F. Plüer, Østergade og buntmager Christian Petersen, Christenbernikovstræde. Født ca. 1726; død i barselseng 28 år gl. 12.06.1754 i Kbh., begr. 15.06.1754 Trinitatis. • Gift 2. 15.04.1755 i Kbh./Vor Frue (i huset) med Cathrine Margrethe Heyde [Heide]. Gift 2. 1761 i Kbh./ Nikolaj med Johan Carl Heidner (ca. 1745-1805). Født ca. 1712 i - - -; død af alderdom 86 år gl. i Kbh., begr. 23.10.1798 Nikolaj.

Udlært af stedfaderen J.F. Plüer, Kbh. 14.10.1743. Idømt bøde til svendeladen 06.04.1744 for at være kommet for sent til møde. Ankom fra Lübeck til Kbh. 08.07.1750, svend hos J.F. Plüer. Symbolum: Soli Deo gloria. 19.10.1750 svend hos Schuster.

Begærede mesterår 06.07.1750 hos J.F. Plüer. Medlem af Bogbinderlauget 19.07.1751. Borgerskab 26.07.1751.

1752	Springgade 43
1755	Store Strandstræde 38
1760	Antonistræde 322 til leje i jøden Levin Abrahams hus
1761	samme adr., bogbinderenke C.M. Liebe
1772-75	Store Kirkestræde 25

TILREJSTE SVENDE:

26.07.1753	Bannix, Johan Friedemann / kom fra Stockholm / hjemsted Riga
07.07.1754	Kandow, Friederich Wilhelm / Danzig / -
04.09.1755	Büge, Johann Christian / Danzig / Mohrin
25.04.1757	Elling, Georg / Altona / Altzey, Pfalz
24.06.1757	Fromyner, Johan Benjamin / Sønderborg / Schlesien
00.07.1758	Paul, Daniel / Riga / -

Altgesell 19.10.1750.

Ao. 1754 den 28. Nov. blev hos Abraham Liebe Bogbinder i Plÿers Huus i store Strand Stræde foretagen Registrering og Vurdering samt Skifte Slutning efter hans den 12te Junii sidstl. ved Døden afg. Hustru Birgitte Nielsdt.

Til efterretning imellem Enkemanden og hans ved den afdøde havende 2de Børn, Marie Elisabeth gl. 1½ Aar, og Anne Margrethe gl. 16 uger, for hvem Faderen er beskikket til Formynder, og Georg Julius Liebe Bogbinder til Tilsynsværge, der og var tilstæde; hvor da det forefundne blev registreret, og effecterne af de 2de constituerede Vurderings - -? man bogbinder verk taged af Georg Liebe, Viedere og i alt – ? 41 rdl 1 mk 8 sk

Derimod Boet skyldig Gield 111 rdl 2 mk 4 sk

Som Enkemanden tilstoed, og lovede Tid efter anden at ville faa afbetalt; og som Creditor for sin fordring ey forlangede noget udlæg. Saa blev Skiftet sluttet og intet at Arve.

Skifteudskrift: 28.08.1760 Abraham Liebe, bogbinder. Enke: Cathrine Margrethe Heide, tidligere gift med Birgitte Nielsdatter, med hende to døtre: Elisabeth, 8 år, og Anna Margrethe, 6 år. Formynder farbroderen bogbinder G.J. Liebe.

Ao. 1761 21. Aprilis blev udi Kiøbenhavns Raadhuus foretaget Session angaaende følgende Stervboer: Nr. 6. Abraham Liebe. Enken forelagde en Regning med Bielager, og da inte videre var at erindre, blev Skiftet sluttet.

Boets formue blev opgjort til 643 rdl. 4 mk. 5 sk.; gælden beløb sig til 229 rdl. 3 mk. 2 sk., til de 2 døtre af 1. ægteskab Marie Elisabeth, 8 år, og Anne Margrethe, 6 år, blev 414 rdl. 1 mk. 3 sk. Som formynder indsattes farbroderen Georg Julius Liebe. I boet opgjordes sølv 24 rdl., indbundne og uindbundne bøger 20 rdl., værktøj 14 rdl.

Efter deres farmoder, Plüers enke Anne Margrethe Schlichtkrull, arvede børnene i 1761 432 rdl.

REF.: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, kirkebog Vor Frue-Vor Frelser-Trinitatis-Nikolaj, vejviser, udskrifter af skifteprotokoller, CPN, LI.

Liebe, Abraham

Liebe, Abraham, døbt 05.10.1764 Vor Frue, faddere bl.a. J.F. Plüer og Friderich Schøtt; død af krampe 70 år gl. 11.05.1830 i Kbh.; begr. 20.05.1830 Garnison. • Søn af bogbindersvend Jacob Lorents Liebe og Dorthe Christensdatter. • Gift 09.09.1785 i Kbh./Vor Frue med Johanne Margrethe Bingler, Teglgårdsstræde.

Lærested ukendt. Ved vielsen anført som bogbindersvend, ved en datters dåb 1789 enrulleret matros.

Folketælling 1787 Teglgårdsstræde 230-231: Abraham Liebe, murersvend, 27 år, Johanne Margrethe [Bengler], 27 år, hans kone, Dorthe Sophia, 4 år, Inger Maria, 2 år.

1830 Sankt Annæ plads 111

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Holmen, FT 1787.

Liebe, Balthasar

Liebe, Balthasar, født i Kbh. 1735, døbt 06.05.1735 Petri, faddere Anna Maria Plür, Ellen Maria Schlichtkrull, Balthasar Martin de Garnisi, J.F. Plür, Christian Petersen; død før 1778? • Søn af Georg Julius Liebe (1710-1778) og 1. hustru Maria Elisabeth de Garnesi [Garnisé, Garnitz] (1721-1757).

Udlært af faderen G.J. Liebe 22.04.1754. Idømt bøde på 6 mk. Til svendeladen 14.10. 1754 »weil ich wieder gekommen ehe mein Virtel Jahr vorbey gewesen,« og 18.01.1755 for at være kommet for sent til møde. Ankom fra Christiania til Kbh. 03.12.1755, svend hos G.J. Liebe.

REF.: kirkebog Skt.Petri, CPN, LI, udskrift af skifteprotokol.

Liebe, Christian

Liebe, Jørgen [Georg] Christian, født i Kbh. ca. 1697; død 1739 i Kbh.Holmen? • Søn af Jacob Gabriel Liebe (ca. 1669-1725) og Lisbeth Danielsdatter Behm. • Gift med Susanne Mouritsdatter, død 21.04.1741 i Kbh. Datter af C.G. Mauritius.

Udlært af Johann Boppenhausen, Kbh. 30.12.1709-21.01.1715. Ankom fra Lübeck til Kbh. 10.04.1719, svend hos Hans Gylling. Ankom fra Rostock til Kbh. 21.08.1722, svend hos M.v. Fenden.

Borgerskab 26.03.1725. [denne dato anføres tillige for Johan Christian Liebe]

1728 logerede efter branden hos Malene Rivers, Ulkegade 116; mand, kone, 1 barn, 2 karle og drenge, 1 pige. (Her var også M.v. Fenden indlogeret).
1730-31 Laksegade 283
1733-34 Laksegade 256
1735-37 Laksegade 283
1741 Laksegade 273

INDSKREVNE LÆREDRENGE: [det har ikke været muligt at skelne mellem svende hos Jørgen Christian Liebe og Johan Christian Liebe.]

Mich.kvt. 1725 Wulff, Frans Pedersen
Mich.kvt. 1729 Hansen, Peter / for 7 år, slettet
Mich.kvt. 1731 Vasmoe, Andreas Joensen / for 4 år
Mich.kvt. 1732 Schröder, Johannes / for 4 år / udlært Mich.kvt. 1736, mester i Nykøbing F 1746
Mich.kvt. 1733 Antonisøn, Peder / for 7 år / udlært af Claus Ritter 04.07.1740, mester i Kbh. 1751
03.11.1735 Petersen, Peter Christian / for 5 år / udlært 19.10.1739 af J.C. Liebe
25.04.1740 Rasmussen, Johannes / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

24.07.1734 Mauritius, Johann Benedictus / kom fra Hamburg / hjemsted København
13.06.1735 Pentz, Joachim / Lübeck / Karlskrona
27.04.1737 Kummer, Joh. / Rostock / Lübeck
20.04.1740 Norman, Nils / Göteborg / Uppsala
08.05.1740 Heindrichs, Samuel / Berlin / Königsberg

Altgesell 05.10.1722, 10.01.1724 og 08.01.1725.

Skifteudskrift 21.04.1741: Susanne Mouritsdatter boende til leje i et Hus, kaldet den forgyldte Trane i Laxegade. Rekvirenten var hendes Halvbroder Bogbinder Carl Gotfried Fenden, og endvidere var tilstede hendes Fuldbroder Bogbinder Johan Mouritzen. Børnene Margrethe, 14 år, Leene, 10 år, Johan Liebe, 4 år, Johanne, 3 år. Formynder bogbinder Johan Benedictus Mouritzen.

Formue 103 rdl. 13 sk., værktøj 38 rdl. Gæld 142 rdl. 3 mk. 2 sk., herunder regninger fra rengøringskone, begravelsen, bogbinderarbejde. Blandt boets kreditorer var bl.a. J.C. Boppenhausen, J.W. Boppenhausen, bogb.svend Jens (Anthonissen) Mørch, bogtrykker J.C. Groth. Sluttet 26.10.1741

REF.: Borgerskabsprotokol, 1728, Pers.hist.Tidssk. 3/1888, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Liebe, Georg Julius

Liebe, Georg Julius [ved dåben Jürgen Julius], døbt 19.10.1710 i Frederiksberg; død af inflammation 68 år gl. 1778 i Kbh., begr. 18.04.1778 Petri. • Søn af Johan Daniel Liebe

(ca. 1670-ca.1725) og Anne Margrethe Schlichtkrull (1682-1760), gift 2. med Johan Friderich Plüer (ca. 1693-1767). • Gift 1. 25.05.1734 i Kbh./Petri med Marie Elisabeth de Garnesi [Garnisé, Garnitz], født i Kbh. 1721, død af feber 36 år gl., begr. 14.09.1757 Petri. Datter af bendrejer Balzar Martini de Garnisi og Elisabeth - - -. Forlovere Joh. Friedr. Plüer og Bathasar de Garnesi. • Gift 2. 10.01.1759 i Kbh./Petri (i huset) med Anna Helene [ved dåben Magdalene] Pothé [Puthé, Pote], døbt 02.10.1731 Petri, død af tyfus 64 år gl. 31.01.1795 i Kbh., begr. 05.02.1795 Petri. Datter af overmester ved fabrikken i Børnehuset Abraham Pottée og Anna Christine Jacobsdatter. Forlovere Joh. Fr. Plüer og Abraham Potée. • I de to ægteskaber var der 23 børn, hvoraf 4 sønner blev bogbindere: Balthasar Liebe, Isac Liebe, Jacob Wilhelm Liebe og Johan Friderich Liebe.

Udlært af stedfaderen J.F. Plüer, Kbh. 19.10.1728. Ankom fra Göteborg til Kbh. 08.07. 1732, svend hos J.F. Plüer i 14 dage. Symbolum: Dein Jesus will ich bleiben/ Ich will zum unter Pfand/ Dier Leib und Sell verschreiben/ Hier ist mein eigen Hand; ankom fra Göteborg til Kbh. 20.11.1733, svend hos J.F. Plüer.

Borgerskab 04.01.1734. Medlem af Bogbinderlauget 12.01.1734. Udnævnt til hofbogbinder 30.08.1746; indbandt til Det kgl. Bibliotek 1747-70.

1735-36	Ved Kirkegården 53
1736	også Laksegade 283
1737	Østergade 23
1741-48	Lille Kongensgade 68
1745-48	også Ved Kirkegården 50
1751	Ved Kirkegården 50
1752	Admiralgade 207
1755	Lille Kirkestræde 45
1756	Lille Kongensgade
1757-1800	Østergade/Lille Kongensgade 25

Mandtal 1762 Øster kvarter matr.nr. 25: Bogbinder Georg Julius Liebe, min Hustru Helene f. Pothé, Søn Georg Christian, føed 1749, Søn Johan Friederich, fød 1750 d. 10. Januar, Datter Anna Christine, fød 1761 d. 16. December, 2 svende, 1 amme, 1 pige, 2 læredrenge.

Folketælling 1787 Østergade 25: Helene Liebe, 56 år, enke, bogbinder, Anne Liebe, 16 år, Hans Smidt, 35 år, bogb.svend, Ole Roch, 17 år, lærling, Ane Pedersdatter, 20 år, tjenestepige, Johan Reinholt Struckmann, 25 år, student, logerende.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

22.07.1737	Halkier, Jens Christian / indskrevet 11.07.1735 for 3 år, mester i Viborg 1739
02.10.1742	Fischer, Johan Adolf Nielsen / indskrevet 28.10.1737 for 5 år
04.06.1746	Jonsen [Jensen], Biørn / indskrevet St.Hans kvt. 1745 1 år i forbundt, mester i Drammen 1755
16.10.1747	Due, Anders Mathiesen / indskrevet Mich.kvt. 1742 for 5 år, f. Randers
22.04.1748	Thomsen, Andreas

22.04.1754 Liebe, Balthazar
09.07.1759 Gramm, Michael Pedersen / indskrevet 09.07.1753
13.07.1761 Liebe, Jacob Wilhelm
25.02.1765 Hendrichsen, Jens / indskrevet 14.05.1759 for 6 år
08.07.1765 Mohn, Hans Johansen / indskrevet 22.10.1759 for 6 år fra St.Hans kvt.
30.04.1770 Schultz [Schwartz], Heinrich Wilhelm / overgået fra J.F. Plüer, indsk. 22.04.1765
21.01.1771 Weyse, Oluf Ibsen / indskrevet 20.01.1766 for 5 år
15.01.1776 Paarsgaard [Paarsgrund], Hans
19.10.1776 Berman [Bovmann], Hans Larsen / indskrevet 29.10.1770 for 5 år
27.04.1778 Liebe, Johan Friederich / mester i Kbh. 1782
08.05.1786 Liebe, Isac / mester i Kbh. 1790
11.10.1790 Rogh, Claus Olivarius/Olaus / indskrevet 13.10.1783 for 7 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

Påske kvt. 1743 Larsen, Anders / for 5 år
13.01.1749 Madsen, Jens / for 5 år
22.04.1765 Einarson, Asmundur / for 5 år
11.10.1784 Gude, Wilhelm / for 7 år fra St.Hans kvt.
17.01.1791 Friderich, Christian / for 7 år fra Mich.kvt. 1790
08.08.1793 Wardinghausen, Georg Henrich / overgået til I. Liebe, udlært 10.07. 1797

TILREJSTE SVENDE:

13.08.1734 Meyer, Johan Christian / kom fra Lübeck / hjemsted Ulm
09.09.1736 Törngren, Magnus / Lund / Karlshamn
18.08.1738 Halkier, Jens / Kiel/Lübeck / København
02.12.1739 Helmuth, August Heinrich / Landskrona / Helmstadt
26.04.1740 Junge,Johan Jochum / Odense / Odense
20.06.1741 Heindrichs, Samuel / Göteborg / Königsberg
03.09.1741 Algren, Hans / Kristianstad / -
14.09.1741 Schlunck, Johan Gottfried / Hamburg / Königsberg
24.09.1741 Carstens, Jürgen / Lübeck / Lübeck
28.07.1742 Tigge, Johan Balthasar / Lübeck / Corbach
20.04.1749 Heide, Andreas / Nyborg / Nyborg
24.10.1751 Lösch, Christoph / Berlin / Stettin
30.01.1753 Knutsson, Peter / Lund / Lund
17.09.1753 Wendelin, Friedrich Andreas / Lübeck / Frankenhausen
28.10.1753 Saurby, Diedrich Hinrich / Stockholm / -
20.06.1754 Heinsdorff, Johann Christian / Lübeck / Stralsund
03.12.1755 Liebe, Balthasar / Christiania / København
13.03.1757 Freist, Johann Christoph / Lübeck / Quedlinburg
09.05.1757 Maack, Gotthilf Carl / - / Naumburg
21.06.1757 Meyer, Hermann Gottfried / Lübeck / Königsberg
28.06.1761 Rønne, Jens Christian / Lübeck / København
06.07.1761 Eckell, Jacob / Göteborg / svensk

12.10.1761 Rasch, Julius Georg Christoph / Memel / Königsberg
24.01.1765 Holm, Andreas / Varberg / svensk
03.07.1765 Fenden, Friederich Christian v. / Sønderborg / København
21.11.1765 Wille, Engelbrecht / Aalborg / Aalborg
30.04.1781 Rogh, Simon Peter / - / Laholm
00.00.1786 Rogh, Simon Peter / Flensborg / Laholm
00.00.1787 Carlenius, Joh. / Christiania / -
10.04.1789 Liebe, Isach / Riga / København
00.00.1791 Ephraim, Fridrich / Danzig / Danzig

For 32 tilrejste svende anføres kun Liebe, hvor der var flere mestre af dette navn.

Rentekammeret, Kammerkancelliet, Bestallingsprotokol 1740-50 f. 389-390:
Bestalling for *Georg Julius Liebe* til at være Hoff-Bogbinder.
VI F5tus pp

Giøre alle vitterligt, at Vi allernaadigst have antaget og bestilt, saa og hermed antager og bestiller *Georg Julius Liebe* til at være Vores Hoff-Bogbinder udi *Ludevig Fennigers* Stæd; Thi skal hand være Os, som sin *absolute* og *souveraine* Arve Konge og Herre, efter derforuden hands allerunderdanigste Pligt og Skyldighed, Lydig, Huld og Troe, Vores og Vores Kongl. Arve Huuses Gafn og Beste, med største Flid søge, viide og ramme ald u-Troeskab, Skade og forderv derimod af yderste Magt og Formue, hindre, forekomme og afværge, saa og hvis hans saaleedis til Vores *Præjudice* fornemmer at skee, Os straxen, uden nogen undseelse, tilbørligen aabenbare og give tilkiende; I særdeelished haver hand troeligen og med ald Fliid og Flittighed, efter beste viidenskab og forstand, at forfærdige hvis Vi af hands arbeide kunde behøve eller forfærdige lade, og det saaleedis som hand agter at tilsvare og være bekient, efter den allerunderdanigste Troeskabs Eed, hand Os derpaa giort og aflagt haver, hvorimod Vi hannem for saadant hands arbeide efter billighed vil lade betale; dog haver hand, saafremt det icke allerede er skeed, Borgerskab udi Vores Kongl. *Residentz*-Stad behørigen at tage og ellers lige med Stadens Borgere ansees; hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette. Givet paa Vort Slot *Friderichsberg* den 30. Aug. 1746.

Under Vores Kongl. Haand og Seigl.

Friderich R.

O. Thott J. Adzer/ P. Mule

UDSTILLINGER: Koldinghus 1982, Københavns Bymuseum 1966. Blandt hans mest kendte værker er dronning Juliane Maries Atlas, 37 foliobind med 2798 blade i Dronningens Håndbibliotek.

Ved indbindingen af Frederik Vs salvingsakt 1750 leverede Liebe først 300 ekspl. i 3 indbindinger (fløjs-, marmor- og franskbind) til en pris af 429 rdl. 4 mk, og siden 69 ekspl. i franskbind à 1 rdl. 2 mk. Desuden leverede Peter Lyman og C.G.v. Fenden hver 70 ekspl. i franskbind à 1 rdl.

Herbergsfader 1741-42.

»Af de mange bogbindere i slægten Liebe der stammer fra Tyskland er L. den mest fremtrædende. Han begyndte sin uddannelse hos faderen, fortsatte hos stedfaderen og

fik svendebrev 1728. I de følgende fire år arbejdede han i forskellige udenlandske bogbinderier og fik 1734 borgerbrev som bogbinder i København. - L. arbejdede ikke som andre af tidens gode bogbindere for Det kgl. Bibliotek, men var fast leverandør til kongens private bibliotek på Københavns slot og blev 1746 udnævnt til hofbogbinder. Ved slottets brand 1794 ødelagdes det kongelige privatbibliotek næsten fuldstændigt, og dermed gik en lang række af L.s bind til grunde. Imidlertid var der allerede flere år før sket en overførsel af en række værker fra det kongelige privatbibliotek til Det kgl. Bibliotek, og der er således her bevaret et stort antal bind fra L.s hånd. Flere af de bind som blev overdraget til Det kgl. bibliotek er imidlertid bortsolgt ved dubletauktioner eller brugt som gave fx til det i 1811 grundlagte universitetsbibliotek i Oslå således at der nu findes Liebebind i en lang række samlinger ud over Det kgl. bibliotek.

De Liebe-bind som nu lader sig identificere tilhører den særlige bogbindstype, spejlbind, der er en særlig dansk udvikling af det engelske Cambridge-bind. Det er karakteristisk ved at både for- og bagperm er dekoreret med en eller flere rammer udført i blindtryk omkring et ofte rektangulært midterfelt, det såkaldte spejl, der er givet en særlig farve eller marmorering. L.s bind er i kraft af hans skindbehandling og kunstneriske smag af fremragende kvalitet; han var den første der lod sig påvirke af rokokoen til at indføre en mindre stram stil ved at lade permernes guldtrykte dekorationer bestå af buede og slyngede linier så spejlet ofte antager fantasifulde og yndefulde konturer, Bindene forsynes desuden med en rig rygforgyldning og udføres i flere farvenuancer eller marmoreringer. L. er ved siden af bogbinderne J. Boppenhausen og J. T. Wilhelmi de ypperste repræsentanter for en stor periode i dansk bogbindkunsts historie.« PALLE BIRKELUND/DBL

Bogbind fra værkstedet kan identificeres gennem stempler gengivet i Sophus Larsen og Anker Kyster: Danish Eighteenth Century Bindings 1730-1780. 1930.

Ved skifte 1758 efter 1. hustru anføres Liebe som ejer af et hus ved Skt. Nikolaj kirke vurderet til 1200 rdl. Boets indtægt var 2100 rdl. 4 mk. 8 sk. Udgifter 2156 rdl. Som arvinger noteredes Balthasar, 22 år, Jacob Wilhelm, 18 år, og Georg Christian, 9 år. Ved kgl. åbent brev af 24.04.1778 tilladelse for enken Helene til at sidde i uskiftet bo og skifte med samfrænder.

Ved skifte 1785 anføres ejendommen Lille Kongensgade 25. Enken sad i uskiftet bo, men 19.08.1785 indgav hendes ældste Søn, Johan Frider. Liebe, som da var bleven myndig, Begæring til Skiftekommissionen om at tage Moderens Bo under Behandling, da han havde bragt i Erfaring, at hans Moder agtede at indlade sig i Ægteskab med en ung forarmet Bogbindersvend, som arbejdede hos hende og som nu var ifærd med at gøre sit Mesterstykke. 24.02.1786 efter at han som sin Andel af den fædrene Arv havde faaet udbetalt 100 Rdl., indvilgede han i, at Boet atter extraderedes til hans Moder og at hun senere holdt Samfrændeskifte med hans 5 Søskende. Børn af 2. ægteskab: bogbindermester Johan Friderich Liebe, Anne Kirstine Liebe, gift med guldsmedemester John Johnsen, Georg Julius Liebe, på rejse til Kina med skibet Prinsesse Charlotte Amalie, Abraham Liebe, glarmestersvend i Christiania, bogbindersvend Isach Liebe, Anna Malena, ugift.

Ao. 1795 den 31te Jan. indfandt Skifte Commissionen sig ved Fuldmægtig Saxild

med Betienten Holm i Huset Nr. 25 i Lille Kongensgade i Anledning [af] nylig indkomne Anmeldelse om, at der i Dag ved Døden er afgaaet Helene Pothé, Enke af forhen afdøde Georg Julius Liebe, Bogbindermester, for at tage hendes efterladte Bo under Skifte-Behandling. Herved var tilstede den afdødes Søn Bogbinder Mester Isach Liebe, som tilkiendegav, at den afdøde icke har været i andre Ægteskaber end det med den før afdøde Mand, efter hvem der i sin Tid har været holdet Skifte og at hun af dette Ægteskab har avlet og efterladt følgende Børn nemlig: 1, en Søn Johan Friderich Libe, Bogbindermester her i Staden, 2, en Do. Georg Julius Libe, som har faret til Søes fra Holland, og fra hvem der icke haves Kundskab i en 11 Aars Tid, saa man icke veed, hvad enten han er levende eller død, 3, en Dito Abraham Libe, Glarmester i Christiania i Norge, myndig, 4, Comparenten Isach Libe, myndig, og 5, en Datter Anna Kirstine i Ægteskab med Guldsmedemester Jonsen her i Staden, hvilke sagdes at være den afdødes eeneste Arvinger. Foruden ovennævnte Søn var tilstæde Sønnen Johann Friderich og Svigersønnen Guldsmed Jonsen.

Endeligt skifte 1796 efter 2. hustru. Hun fortsatte Forretningen efter Manden og hendes Regnskabsbog fra 1789-92 viser, at den var meget betydelig. Til Leder havde hun Niels Larsen Valentin, til hvem hun som Belønning for hans lange tro Tjeneste havde testamenteret 100 Rdl., hvilket han gav Afkald paa, da han af Arvingerne modtog en Seng med Klæder og en Klædning. Sønnen Johan Frederik, der var Bogbinder, af hvem hun havde mange Udgifter, ses derimod ikke at have været i Forretningen. Hun sad i uskiftet Bo efter sin Ægtefælle. Til Deling mellem hendes 4 Sønner og 1 Datter kom et Beløb paa 1525 Rdl. Af Mandens Børn af 1. Ægteskab var kun 2 tilbage, Jacob Wilhelm og Georg Christian, der ses at have været alt andet end heldige og havde kostet deres Fader saa meget, at der ingen Arv kunde tilkomme dem.

Kornbech, P.J. Da Geo. Jul. Liebe og Helene Pothe celebrerede deres Bryllup 10. Jan. 1759. Fol. 2 bl.
Liebe, J. & Chr. [Tysk digt i samme anledning.] Fol. 2 bl.

REF.: Borgerskabsprotokol, skattemandtal, kopulationsreg., kirkebog Petri, FT 1787, vejviser, Nielsen*, Larsen, Gedde, FF 36, Pers.hist.Tidsskr. 3/1888, DBL, Bibl.Dan., O. Nielsen: Kjøbenhavn under Frederik den Fjerde, udskrifter af skifteprotokoller, CPN, LI.

Liebe, Isach

Liebe Isach, født 05.06.1767 i Kbh., døbt 01.07.1767 Petri, blandt fadderne Maria Helmuth; død af alderdom 74 år gl. 13.10.1838 på Frederiks Hospital i Kbh., begr. 19.10. 1838 Petri/Ass.kgd. Monumentlinien nr. 16. • Søn af Georg Julius Liebe (1710-1778) og 2. hustru Anna Helene [Magdalene] Pothé [Puthé] (1731-1795). Hofskomager Friederich Wilhelm Becken blev 08.03.1786 beskikket til curator for Isach Liebe. • Gift 1. 13.07.1791 i Kbh./Petri (i huset) med Anna Schmidt, født ca. 1770; død 25/26.10.1814 i Kbh. Forlovere hendes stedfader skomagermester Jacob Asmussen og guldsmed J. Johnsen. • Gift 2. 23.03.1817 på Frederiksberg med Ane Marie Borch, 24 år, Kbh. Forlovere guldsmed J. Jacobsen og skomager Jac. Asmussen. Født ca. 1793 i Kbh.; død af alder-

dom 67 år gl. 05.06.1857 i Vartov, begr. 10.06.1856 Ass.kgd. Datter af proviantskriver Jørgen Borch og Mariane - - -.

Udlært på den afdøde faders G.J. Liebes værksted, Kbh. 08.05.1786. Ankom fra Riga til Kbh. 10.08.1789, svend hos Mad. Liebe.

Indtegnet til mesterprøve 11.10.1790, antaget, medlem af Bogbinderlauget og borgerskab 25.10.1790. Hofbogbinder 1798/1803?

1796	Store Kirkestræde
1801	Lille Kongensgade
1805	ved forrige Nikolaj Kirke 25
1806	ved Kirkegården 53-54 (husejer)
1807	Lille Kongensgade eller Store Kirkestræde
	ved forrige Nikolaj Kirke 58 (nummerændring)
1808-09	Lille Kongensgade - Store Kirkestræde 53-54
1811-16	Lille Kongensgade - Store Kirkestræde 55
1817-37	Lille Kongensgade 54
1838-38	Løvstræde 129
1839	samme adr., bogbinderenke A.M. Liebe
1840-49	Christianshavns Brogade 4
1850-51	Hestemøllestræde 77
1852-53	Kattesundet 110
1854	Peder Hvidtfeldtsstræde 102-103
1854Til.-56	Åbenrå 216

Folketælling 1801 Øster kvarter matr.nr. 25 B Ved Kirken: Isaac Liebe, 35 år, bogbindermester, Anne Schmidt, 32 år, Anne Liebe, 8 år, Louise Caroline Margrethe Liebe, 4 år, Niels Fallentin, 64 år, enkemand, bogb.svend, Niels Hansen Gøsting, 37 år, ugift, bogb.svend, Hans Weernsen, 20 år, læredreng, Mathias Top, 19 år, læredreng, Johannes Nordmann, 11 år, læredreng, Frederik Frederiksen, 10 år, læredreng, Stine Arentzen, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1840 Langebrogade 4: Anne Marie Liebe f. Borch, 49 år, enke, fortsætter efter hendes mand bogbinderprofessionen, William Liebe, 26 år, ekstraskriver under generalpostdivisionen, Edouard Liebe, 19 år, sindssyg, Marie Grøntang, 34 år, tjenestepige, Wilhelmine Midjord, 15 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Langebrogade 4: Anne Marie Liebe, 54 år, enke, bogbinder, Hans Isack Edvard Liebe, 23 år, i flere år sindssyg, Henriette Manik, 21 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Hestemøllestræde 77: Ane Marie Liebe, 55 år, enke, driver Bogbinder Professionen, Isac Eduard Liebe, 27 år, sindssyg.

Folketælling 1855 Åbenra 216, 4.sal: Isaac William Liebe, 41 år, ugift, familieforsørger, postskriver, Ane Marie Liebe f. Borch, 63 år, enke, hans moder, Isaac Eduard Liebe, 33 år, ugift, hans broder, sindssvag, Elisabeth Jensen, 32 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

10.07.1797 Wardinghausen, Georg Henrik / indskrevet 08.07.1793 hos G.J.Liebes enke for 5 år fra 1792, mester i Kbh. 1800

18.10.1802 Top, Mathias Jensen / indskrevet 09.10.1797 for 5 år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1810

16.07.1804 Weernsen, Hans / indskrevet 10.07.1797

21.01.1805 Normann, Johannes / indskrevet 13.01.1800 for 5 år, mester i Kbh. 1812

14.07.1810 Fuglsang, Isac Christian / indskrevet 15.07.1805 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1815

14.07.1810 Haase, Christian Gottlieb / indskrevet 15.07.1805 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1812

19.01.1824 Sparre, Johannes Carl Andreas Wilhelm / indskrevet 18.01.1819 for 5 år fra Mich.kvt., mester i Hillerød 1830-49, i Ringsted 1849, i Hørsholm 1860

23.01.1832 Beder, Christian Andreas / indskrevet 14.01.1828 for 5 år fra St.Hans kvt., f. 28.04.1811, skolelærer fra 1833

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

17.01.1803 Geertsen, Gerhard / for 4 år fra Mich.kvt. 1802, slettet

17.01.1803 Nonnegaard, Peter / for 5 år fra Mich.kvt. 1802, slettet

06.05.1805 Svane, Hans Ernst / for 7 år fra påske kvt.

06.05.1805 Fanøe, Ludvig / for 4 år fra nytår

15.01.1821 Laumann, Frederik Christian Ferdinand / for 3 år fra 01.10.1820

TILREJST SVEND:

26.09.1800 Dreyer, Heinrich Carl / kom fra Hamburg / hjemsted Braunschweig

Oldermand 17.07.1800-26.07.1806. Forelagde en andagtsbog trykt af M. Seest, u.år.

Mad. Liebe ansøgte om den ledige lejlighed i Haandværkerstiftelsen efter mad. [H.J.] Berg, men den blev 28.12.1850 tildelt mad. [J.] Normann.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Kopulationsreg., kirkebog Petri-Vartov, Skattemandtal, vejviser, FT 1801, 1840, 1845, 1850, 1855, Nielsen, Seidelin, DBL, Pers.hist.Tidsskr., CPN, LI.

Liebe, J. C.

Liebe, Johan Christian, født ca. 1702 i Kbh.; død ca. 1739. • Søn af Jacob Gabriel Liebe (ca. 1669-1725) og Lisbeth Danielsdatter.

Udlært af faderen J.G. Liebe, Kbh. 26.08.1721. Svend hos faderen. Symbolum: Optua lingva caroe et foviela[?]

Borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 26.03.1725. [samme dato anføres for Jørgen Christian Liebe.]

1725 Lille Kongensgade

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET [det har ikke været muligt at skelne mellem udlærte af Jørgen Christian Liebe og Johan Christian Liebe]:

00.10.1729 Wulff, Frantz Petersøn / indskrevet Mich.kvt. 1725
05.10.1733 Wasmut, Woll Andreas Joensen / indskrevet Mich.kvt. 1731 for 4 år, f. Trondhjem
00.10.1736 Schrøder, Johannes / indskrevet Mich.kvt. 1732 for 4 år, mester i Nykøbing F 1746
19.10.1739 Petersen, Peter Christian / indskrevet 03.11.1735 for 5 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

Mich.kvt. 1729 Hansen, Peter / for 7 år, slettet
Mich.kvt. 1733 Antonisøn, Peter / for 7 år, overgået til Claus Ritter, udlært 04.07.1740, mester i Kbh. 1751
25.04.1740 Rasmussen, Johannes / for 5 år.

REF.: DBL, CPN, LI.

Liebe, J. D.

Liebe, Johann Daniel, født ca. 1670-80; død ca. 1723-28. [Dansk Biografisk Leksikon og Personalhistorisk Tidsskrift anfører fornavnene Johann Daniel, medens Carl P. Nielsen anfører fornavnene Johann Jacob.] • Søn af - - - . Antagelig broder til boghandler Johann Melchior Liebe (ca. 1650-1711) og Jacob Gabriel Liebe (ca. 1656-1725). • Gift 17. 08.1701 i Kbh./Petri med Anna Margrethe Schlichtkrull (døbt 23.07.1682, død 08.07. 1760). Enken gift 2. med Johann Friederich Plüer (ca. 1693-1767). • Fader til Georg Julius Liebe, Abraham Liebe, Johan Christian Liebe, Marie Elisabeth Liebe, Dorthe Malene Sophie Liebe, gift med P.T. Schrøder, Anne Kathrine Liebe, gift med A.H. Helmuth. • [Kirkebog for Skt. Petri før 1728 brændt, en senere rekonstruktion nævner kun: Johan Christian, døbt 20.01.1704, Maria Elisabeth, døbt 1707, Magdalena Sophia, døbt 01.11. 1709/1719 (årstallet rettet), Anna Catrina, døbt 10.11.1721. Lakunen mellem 1707 og 1719 er påfaldende.]

Formodentlig udlært i Tyskland. Ankom fra Odense til Kbh. 08.10.1712, svend hos J.G. Liebe.

1725 Lille Helliggeiststræde, lejer i skoleholder Caspar Jørgensen Lemvigs ejendom.

Forseglingsprotokol 1720-36, skifte efter *Jacob* Liebe, død 25.01.1725 af alderdom efter tre års svaghed, 69 år, begravet på Helligggeist kirkegård. Boede til leje i Caspar Jørgensen Lemvig, skoleholders ejendom i Lille Helliggeiststræde. Gift med Anna Margrethe [Schlichtkrull], som begærede skiftet afholdt.

I skiftet 08.07.1761 efter Anna Margrethe Schlichtkrull, bogbinder Johan Frederik Plüers, nævnes hendes seks børn i første ægteskab:

1. bogbinder Georg Julius Liebe
2. bogbinder Abraham Liebe
3. bogbinder Johan Christian Liebe i Mørkhøj, død

a. matros Johan Jacob Liebe
b. husmand Andreas Liebe, Buddinge
c. Anne Kirstine Liebe, 24 år
d. Lise Liebe

4. Marie Elisabeth Liebe, gift med fodgarder Nicolai Rolfsen
5. Dorthe Malene Sophie Liebe, gift med bogbinder Peder Thomsen Schrøder
6. Anne Kathrine Liebe, gift med bogbinder August Heinrich Helmuth

REF.: kirkebog Petri, Nielsen, Pers.hist.Tidsskr., skifteudskrift, CPN.

Liebe, J. F.

Liebe, Johan Friderich, døbt 30.12.1760 i Kbh./Petri, blandt fadderne J.F. Plüer; død af alderdom 67 år gl. 26.04.1827 i Vartov i Kbh., begr. 01.05.1827 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af Georg Julius Liebe (1710-1778) og 2. hustru Helene [Madgalene] Pothé (1731-1795). • Gift 22.10.1784 i Kbh./Holmen (i huset) med Christiane Jacobsdatter Bude, født ca. 1760; død 25.03.1811 i Kbh, begr. 30.03.1811 Holmen. Forlovere Johan Kymmel, hjørnet af Åbenrå og Landemærket og Jacob Peter Bude, i Pilestræde hos possementmageren. Datter af Jacob Pedersen [Bude] og - - -. • Fader til skuespilleren Georg Julius Liebe (1788-1845) og Johan Jacob Liebe.

Udlært af faderen G.J. Liebe, Kbh. 27.04.1778. Svend hos moderen, som fortsatte værkstedet.

Mesterstykke forevist Magistraten, godt befundet og medlem af Bogbinderlauget 14.07. 1782. Borgerskab 15.07.1782; borgerbrev udstedt 24.08.1785.

1785-87	Lille Brøndstræde 162
1788-94	Springgade 24-25
1795	Laksegade
1799-1800	Kompagnistræde 54
1801-02	Knabrostræde 73
1803-04	Smedebakken 146
1805	Ulfeldts plads 126
1807	Smedebakken eller Ny Kattesund 146
1808-11	Smedebakken 113
1812-13	Hummergade 236
1814	Borgergade 126-27
1815-27	Farvergade 132 (Vartov)

Folketælling 1787 Springgade 26: Johan Friderik Liebe, 27 år, bogb.mester, Christiane Jacobsdatter, 27 år, hans kone, Jacob Pedersen, 70 år, konens fader, Marie Cecilia Lund, 18 år, tjenestepige, Anders Gustav Elman, 17 år, læredreng.

Folketælling 1787 Slutterigade, Gældsarrestanter: Johan Friderich Liebe, 27 år, forhen bogb.mester. [Kan være den jævnaldrende søn af Jacob Lorents Liebe?]

Folketælling 1801 Lille Knabrostræde 73: Johan Fridr. Liebe, 41 år, bogb.mester,

Christiane Bude, 41 år, Joh. Jacob Liebe, 10 år, Abraham Liebe, 8 år, Anne Kirstine Liebe, 5 år, Marie Elisabeth Liebe, 2 år, Wilhelm Dolluet[?], 20 år, bogb.svend, Hans Jørgen Adrian, 30 år, bogb.svend, Marie Lund, 30 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

04.05.1813 Liebe, Johan Jacob / mester i Kbh. 1819
09.07.1827 Müller, Carl Ferdinand / indskrevet 07.07.1823 for 5 år

INDSKREVEN LÆREDRENG:

15.10.1786 Edelmann, Anders Gustav / opfostringshusdreng, udlært af M.C. Graa 16.07.1792

TILREJSTE SVENDE:

22.09.1798 Lassen, Matthias / kom fra Flensborg / hjemsted Tønder
19.09.1803 Büchner, Joh. Gottfr. Friderich / Hamburg / tysk
04.07.1804 Emmertz, Adolph / Sverige / svensk
21.05.1805 Düwalt, Johan / tysk

Svigerdatteren, skuespillerinden Anne Dorothea Liebe f. Sølver skaffede ham en plads i Vartov.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.prot.Kbh., kirkebog Holmen-Vartov, FT 1787-1801, vejviser, Erslew, DBL, CPN, LI.

Liebe, J. G.

Liebe, Jacob Gabriel, født i Hallendtz ved Leipzig ca.1669; død ca. 1725 i Kbh. • Forældre kendes ikke. Antagelig yngste broder til boghandler Johann Melchior Liebe (ca. 1650-1711) og bogbinder Johann Daniel Liebe (ca. 1656-1725). • Gift i Odense med Lisbeth Danielsdatter Behm. Datter af badskærer Daniel Christian Behm og Lisbeth Jacobsdatter. • Fader til Johann Daniel Liebe, Georg/Jørgen Christian Liebe og Johann Christian Liebe. [Margrethe Magdalene Liebe gift med Georg Albrecht Lambert, mester i Odense 1723-55)].

Udlært af Johan Kruse, Kbh. 12.02.1689.

Borgerskab i Odense 02.12.1691. Ophørt 1698.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

24.07.1695 Arenholt [Arnoltzen], Johan / f. Leipzig, indskrevet 27.06.1694 for 4 år fra 14.08.1693, men 2 år eftergivet
24.07.1695 Steenholdt, Johan / [kunne være samme person?]

Udstillede 1693 på Odense marked; løste 1697 stadeplads for broderen fra Kbh. Medstifter af Odense Bogbinderlaug 27.06.1694. Ansøgte 1695 om at måtte blive privilegeret bogbindermester i Haderslev efter løfte fra byrådet, men ikke godkendt, da Hieronimus Schertner havde fået kgl. eneretsprivilegium. Som yngste mester 1697 idømt bøde på 4 mk. for at have forsømt at tilsige laugets medlemmer.

Etableret i København 1698.

1698 Vimmelskaftet
1699-1701 Hyskenstræde 39 benævnt fattig
1704-08 Løvstræde 122
1717 Amagertorv 11
1720-25 Lille Helliggeiststræde 182

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

23.11.1699 Behm, Jacob Danielsen / indskrevet 03.05.1695 for 5 år fra påske, f. i Odense
25.07.1701 Behm, Jacob
18.07.1703 Rasmussen, Niels Oluf / indskrevet 04.01.1700
20.02.1708 Petersen, Peter / indskrevet 00.08.1704
11.05.1711 Liebe, Johan Daniel / mester i Odense 1714
26.08.1721 Liebe, Johan Christian / mester i Kbh. 1725
24.04.1724 Asmus, Johan Friderich / indskrevet 20.04.1721, mester i Kbh. 1735
08.10.1724 Stender, Jørgen / indskrevet 04.10.1723 som forbundter for 1 år, mester i Rønne 1728

INDSKREVET LÆREDRENG:

01.05.1703 Skovsted, Søren Jacobsen / blev soldat

TILREJSTE SVENDE:

12.12.1699 Petersen, Lauritz / kom fra / hjemsted Odense
08.12.1712 Liebe, Johan Daniel / Odense / København
01.04.1714 Kierulff, Jens Andersen / Haderslev / København
23.04.1715 Kierulff, Jens Andersen / Flensborg / København
02.12.1716 Steundenberger, Benedicht / Odense / Kiel
07.07.1717 Zedlitz, Adam Gottfried / Odense / Görlitz
00.00.1719 Müller, Johann Friedrich / Odense / Libau
16.09.1720 Lambert, Georg Albrecht / Odense / Aurich/Ostfriesland
01.01.1721 Winckelmann, Johann Christian / Århus / Lüneburg
08.05.1722 Krug, Johan Christoph / Danzig / Kassel
09.08.1724 Parman, Johann Joachimus / Odense / København
12.06.1725 Bruchaus, Johan Gerhart / Lübeck

Afholdt 1706 »hellige forsamlinger«; rømte efter fallit [?]

Oldermand 1707-09 og 1721-24.

REF.: Skattemandtal, kirkebog Helligånd, Nielsen, Rasmussen, OBL, Achelis, CPN, LI.

Liebe, J. J.

Liebe, Johan Jacob, døbt 18.08.1790 i Kbh./Frue; død ca. 1837. • Søn af Johan Friderich Liebe (1760-1827) og Christiane Bude (ca. 1760-1811). • Gift 11.11.1822 i Kbh./Holmen med Marianne Børgesen, 20 år gl., Kokkegade ved Helliggeist Kirke. Forlovere fædrene

J.F. Liebe og krigsråd Børgesen, pensionist under Admiralitetet. Født 03.08.1796 i Kbh./Holmen; død - - -. Datter af sergent Christian Conrad Børgesen og Else Marie Bagge.

Udlært af faderen J.F. Liebe, Kbh. 04.05.1813.

Medlem af Bogbinderlauget 19.10.1819. Borgerskab som frimester 19.10.1819. Har Indrollerings-Commissionens tilladelse til indtil nærmere Bestemmelse at fremstille sig til Borgerskab uden at være iført Kongl. Uniform.

1821	Store Kongensgade 237
1822-24	Gammel Mønt 148
1825-28	Gammel Mønt 152
1829-30	Antonistræde 232
1831-33	Antonistræde 227
1834-37	Store Helliggeiststræde 145
1837Tillæg	død; bogb.enke M. Liebe samme adr.
1838	Store Helliggeiststræde 145
1839-44	Østergade 70
1845	Lille Helliggeiststræde 157
1846	Store Grønnegade 277

Folketælling 1840 Østergade 70, baghuset, 2.sal: Mariane Børgesen, 43 år, enke, bogbinder.

Folketælling 1845 Lille Helliggeiststræde 157, baghuset, st.: Mariane Liebe, 48 år, bogbinderenke, Hans Petersen, 25 år, gift, tjenestekarl, Christine Petersen, 26 år, hans kone, en nyfødt dreng, deres søn.

TILREJSTE SVENDE:

00.10.1830 Holtz, Lorenz Christian / hjemsted Flensborg

Altgesell fra St.Hans kvt. 1818-12.07.1819.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Vor Frue-Holmen, vejviser, FT 1840-1845, CPN.

Liebe, J. L.

Liebe, Jacob Lorents, født i Kbh. ca. 1728; død - - - • Søn af Johan Daniel Liebe og Annna Margrethe Schlichtkrull [?] • Gift 20.03.1750 i Kbh./Holmen med Dorthe Christensdatter. • Fader til Abraham Liebe.

Udlært af stedfaderen J. Fr. Plüer, Kbh. 16.10.1747.

-1752-	bogb. til Hans Sommers, Mørkhøj
-1763-	Lille Larsleistræde, bogbindersvend
-1764-	Nørregade
-1787-	Teglgårdsstræde 232

Folketælling 1787 Teglgårdsstræde 232: Jacob Liebe, 59 år, været Matros men ernærer sig af Bogbinderarbeyde, Dorthe Liebe, 59 år, konen, Maria, 3 år, et fattigt Pigebarn, de har taget til sig.

REF.: kirkebog Vor Frue-Holmen-Gladsaxe, FT 1787, CPN, LI.

Liebe, J. W.

Liebe, Jacob Wilhelm, født i Kbh. 1741, døbt 10.02.1741 Petri, faddere bl.a. Anna Margrethe Plüer, Balthasar Martin de Garnesi, A.H. Helmuth; død - - - • Søn af Georg Julius Liebe (1710-1778) og 1. hustru Marie Elisabeth de Garnesi (1721-1757). • Gift med - - -

Udlært af faderen G.J. Liebe, Kbh. 13.07.1761.

Synes ikke at have virket som bogbinder; var 1765 kammertjener hos grev Rantzau Ascheberg, fra 1766 underofficer ved dronningens Livregiment til Fods, 1783 stationeret i Barmstedt, Holsten; søgte om visitør- eller kontrollørembede.

REF.: kirkebog Petri, Pers.hist.Tidsskr., LI.

Lind, Th.

Lind, Theodor, født i Kbh. 12.06.1823; død 72 år gl. 09.06.1896 i Skovshoved, begr. 16.06.1896 Helligånd/Vestre kgd. • Søn af farver Knud Christian Lind og Bolette Sofie Elisabeth Ballum. • Gift 09.09.1857 med Betty Wilhelmine Honum, født 15.04.1838 i Vetterslev; død 71 år gl. 06.01.1910 i Kbh., begr. 12.01.1910 Andreas/Vestre. Datter af sognepræst Wilhelm August Honum og Juliane Børresen.

Udlært boghandler og medhjælper hos A.F. Høst 22.04.1838-31.12.1844. Ved J.G. Cottaschen Buchhandlung, München 01.01.1845-31.12.1851.

Etableret 26.03.1852, rabatberettiget samme dag. Medlem af Boghandlerforeningen 16.04.1852. Siden 1854 Vaisenhusets Boghandler og Det danske Bibelselskabs Forhandler.

1852-54	Store Købmagergade 4	
1855-59	Store Købmagergade 6	
1860-75	Store Købmagergade 44	(nummerændring)
1876-96	Gråbrødre torv 11	

Overtaget 01.10.1896 af Valdemar Eckart og Hans Frandsen.

Folketælling 1885 Gråbrødre torv 11 forhus, 3.sal: Theodor Lind, 61 år, boghandler, Betty Lind, 46 år, husmoder, Wilhelmine Keller, 37 år, tyende, Anna Jacobsen, 23 år, tyende.

UDLÆRT I BOGHANDELEN:

31.08.1878 Müller, Axel Heinrich / boghandler i Kbh. 1887 / f. 27.06.1860

31.03.1880 Wroblewski, Otto / boghandler i Kbh. 1886 / f. 27.04.1860

Boghandler Th. Lind tilbød komponerede bind i annoncer i Dansk Boghandler-Tidende:

08.12.1855 18 bindtyper til Bibler fra 2 rdl. 46 sk. til 7 rdl. 3 sk., større lager af alle; desuden løse bind fra W. Ursin, priser fra 1 rdl. 9 sk. til 1 rdl. 80 sk.
06.03.1858 Prisliste over Salmebøger til konfirmation i forskellige formater og dekorationer (gentages senere i samme anledning).

Annoncerer i Adressebog 1876 og 1882 med »*største* Lager af *indbundne* Psalmebøger, Bibler, etc.«

Næstformand i Boghandlerforeningen 1868-69, 1859-60 og 1878-79 i afregningsudvalget, 1859-67 revisor, 1888-95 decisor. Medlem af direktionen for Bibelselskabet. R. af D. 24.03.1893.

REF.: Dolleris, DBhT, Hassø (portr.), Adressebog, vejviser, Begr.Prot.Kbh., FT 1885, kirkebog Ordrup/Helligånd.

Lindberg, C.

Lindberg, Carl Johan Nikolaj, født 02.09.1811 i Kbh./Garnison; død af brystsyge 33 år gl. på Frederiks Hospital 21.05.1845 i Kbh., begr. 25.05.1845 Trinitatis. • Søn af bogtrykkersvend Andreas Lindberg og Else Cathrine Hansen. • Gift 12.07.1839 i Kbh./Petri med Wilhelmine Elisabeth Bunthe, født 08.07.1808 i Haderslev; død 37 år gl. af strangulation 22.01.1845 i Kbh., begr. 27.01.1845 Helligånd/Ass.kgd. Datter af kleinsmed Fried. Wilh. Bunthe og Anna Kath. Thuesen. Forlovere F.C. Klingenberg, bademester ved Frederiks Hospital og kleinsmedemester H.B. Ullrichs.

Udlært af Ole Kiersgaard, Kbh. 21.01.1833. Ankom til Kbh. 17.09.1834, ankom til Odense 08.01.1836.

1840-45 Store Grønnegade 265

Folketælling 1840 Store Grønnegade 265, 2.bagsal: Johan Lindberg, 28 år, bogbinder, Wilhelmine Bynte, 31 år, hans kone.

Folketælling 1845, bogb.svend, enkemand, logerende hos skræddersvend Charl. Johansen, Store Regnegade 192 kvisten (tillige bogb.svend Johan Christian Jørgensen, 55 år, enkemand).

REF.: Begr.prot.Kbh., kirkebog Garnison-Helligånd-Petri, FT 1840-1845, CPN, LI.

Lindgreen, J. E. sen.

Lindgreen [Lindgren], Johann Erick, født i Stockholm ca. 1758; druknet på Sundet 30.09.1802, begr. 14.11.1802 Hyllie kgd., Sverige. • Søn af - - - • Gift 29.03.1788 i Kbh./Petri med Bernhardine Henriette [døbt Henrica] Helmuth, døbt 10.12.1754 i

Kbh./Petri, faddere Maria Fenden, Anna Maria Fenden, J.Fr. Plüer m.fl.; død 31.12.1817 i Kbh. Datter af A.H. Helmuth og Anna Cathrine Liebe. Forlovere urmager Carl Halgren og bødkermester Knudt Hierck. Gift 1. 23.01.1784 i Kbh./Petri med Johan Christian Kehlet. Ægteskabet opløst. Gift 3. med Carl Lundholm. • Fader til Johan Erik Lindgreen jun. og Johanne Henriette Lindgreen, gift med *Hans Mathias Lindahl*, mester i Roskilde 1806. • Se slægtstavle ved **Liebe**.

Udlært af Gabriel Säfbom, Stockholm, 1776-79. Ankom fra Göteborg til Kbh. 13.10. 1783, svend hos A. Claussen.

Indtegnet til mesterstykke 10.07.1786, godkendt af Magistraten og medlem af Bogbinderlauget 02.11.1786. Borgerskab 20.11.1786.

1787	Vingårdsstræde 148
1788-91	Pilestræde 81
1794-1802	Pilestræde 80
1803-07	samme adr., bogbinderenke B.H. Lindgreen
1808-10	Pilestræde 105 (nummerændring)
1811	Ved Stranden 167

Overtaget af Carl Lundholm ved ægteskab med enken.

Folketælling 1787 Vingårdsstræde 148: Johan Lindgreen, 29 år, bogb.mester, Andreas Vesterling, 23 år, bogb.svend.

Folketælling 1801 Pilestræde 80: Joh. Eric Lindgreen, 43 år, bogb.mester, Bernhardine Hindrike Helmut, 49 år, Johanne Hindrike Lindgreen, 14 år, Johan Erik Lindgreen, 10 år, Sven Carl Gustav Wallin, 30 år, bogb.svend, Gustav Fred. Saxbeck, 23 år, bogb.-svend, Johan Gustav Soltner, 36 år, bogb.svend, Jørgen Peter Simonsen, 18 år, læredreng, Fred. Christoph. Hass, 15 år, læredreng, Marie Charh. Nielsdatter, 26 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

15.07.1799	Melchior, Michael Christian / indskrevet 12.01.1795 for 5 år
17.07.1800	Hals, Hans Wilhelm / indskrevet 20.04.1795 for 5 år fra påske kvt.
18.07.1803	Simonsen, Carl Jørgen / indskrevet 18.06.1798 for 5 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

13.10.1788	Rohde, Friederich Bernhard / for 5 år
30.04.1798	Unbeck, Gustav Friedrich
17.07.1800	Hass, Friderich Christian / for 6 år

TILREJSTE SVENDE:

00.00.1787	Westerling, Andre / kom fra Göteborg / hjemsted Stockholm
00.00.1791	Åberg, Andreas / Sønderborg / svensk
03.04.1792	Schiele, Carl Friedrich / Lübeck / Berlin
01.08.1795	Jacobsen, Mathias / Rostock / København
20.04.1798	Arthedius, Fredric / - / svensk
05.05.1799	Stillström, Albrecht Engelhardt / - / svensk
22.06.1800	Adrian, Hans Jørgen / Norge / Kristianstad

17.08.1800 Saxbech, Gustaf Friderich / Sverige / finsk
19.04.1802 Brandt, Olof P. / Ängelholm / svensk
05.07.1803 Lundqvist, Petter / - / svensk
21.10.1811 Andersen, H. / - / dansk

Bisidder 1798-1800.

Var 30.09.1802 sejlet fra København sammen med malermester Johan Daniel Roth, dennes svend og 3 andre for at aflægge besøg i Landskrona, på hjemturen om aftenen kæntrede båden og alle ombord druknede. Lindgreen fandtes i begyndelsen af oktober ved Simrishamn, ½ mil syd for Malmö. Boede til leje i huset Pilestræde 80. Hans efterladenskaber vurderedes til 28 rdl. 3 mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Petri, FT 1787-1801, Seidelin, vejviser, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Lindgreen, J. E. jun.

Lindgreen, Johan Erich, født i Kbh./Petri 31.01.1791; død før 1825? • Søn af Johann Erick Lindgreen (ca. 1758-1802) og Bernhardine Henriette Helmuth (ca. 1754-1817). Gudmødre var mad. Tribler og Anne Helmuth, blandt fadderne bogbinderne Hiorth, Westphal og Michael Graae. • Gift 11.01.1810 i Frederiksberg med Karen Margrethe Kragh, opholder sig hos rodemester Backmann, Vesterbro. Forlovere Carl Lundholm og skomagermester A. Lundstrøm. Gift 2. 17.07.1829 i Kbh./Frue med snedkersvend Rasmus Østrup Geltzer, 25 år [hendes alder anføres da som 30 år!] Født - - -; død 36 år gl. af koldbrand 24.02.1832 på Frederiks Hospital, Kbh., begr. 29.02.1832 Vor Frue. [Antagelig datter af øltapper Lars Krag og Dorothea Marie Schmidt, ved folketælling 1801 10 år gl., Fiolstræde 177.] • Se slægtstavle ved **Liebe**.

Udlært af stedfaderen Carl Lundholm, Kbh. 04.04.1807.

Indtegnet til mesterstykke 17.07.1809, forevist Magistraten og Lauget, for godt befundet. Refereret i Laugsprotokollen 08.07.1811. Borgerskab 13.05.1811. Indtegnet ved Kongens Livjægerkorps.

1812 Amagertorv 42
1813-14 Skidenstræde 70

Separationsprotokol 1813, nr. 247:
15. Septbr. 1813 Karen Margrethe Kragh anholder om at vorde separeret i henseende til Bord og Seng fra hendes Mand Bogbindermester og Livjæger Johan Erich Lindgreen. De have samlede været hos Præsten men ei at forlige. Herhos Attest om Mandens slætte Forhold.
Paa Contoiret affordres Ansøgerinden Copulationsattest.
Den indkom den 16de.
Begge indkaldes.
Konen mødte 20de Sept. Manden ikke - tilsiges han vidnefast.

22de Sept. De mødte, og begiærede Manden Udskrift af Konens Klage, til Besvarelse som blev bevilget, thi beror Sagen saalænge.

Konen mødte 27de Sept., men ikke Manden, han tilsiges vidnefast at møde næste Onsdag.

Konen mødte den 29de Sept., men Manden mødte ikke, han tilsiges altsaa under Mulkt.

26de Nov. Manden er indkaldt i Adresseavisen, men ej har meldt sig.

Paa Contoiret tilkiendegives Konen, at intet ved Sagen kan foretages, forinden hun skaffer Oplysning om Mandens Opholdssted. Bekiendtgiort hende 30. Nov.

Hun indsender Oplysninger om hvor Manden er at finde 21de April 1814.

Konen igientager sin Ansøgning om Skilsmisse 7de Mai.

Majoren Spæth anmodes om at indhente Mandens Erklæring og tilstille Magistraten samme, ledsaget med hans Betænkning. Exp. 13. Mai 1814.

Major Bergers Betænkning tillige med Lindgreens Erklæring indk. 31. Mai 1814.

Hun kaldes paa Contoiret og forelæses det fra Manden og hans Chef indkomne.

Hun lovede at erklære skrivtlig, 4de Juni.

Hun - - - paa Bidrag fra Manden, 18. Juni 1814.

Han sendes Konens Erklæring, og høres, om han er enig dermed. Exp. 27. Juni 1814.

Mandens Svar indkom den 25. August 1814 indeholdende de Vilkaar hvorpaa han giver sit Samtykke til Separation mellem ham og Konen.

Disse Ægtefolk meddeles Bevilling til at leve separeret fra Bord og Seng paa de i Magistratens Skrivelse af 27de Juni d.A. anmeldte Vilkaar. Exp. 29. Aug. 1814.

Det ene Exemplar af Skilsmisse Bevillingen leveres til Konen paa Contoiret, og det andet tilsendes Major Berger for at overleveres Manden. Exp. 31. August 1814. Vide 116/1820

Separationsprotokol 1820, nr. 116:

Karen Margrethe Kragh, som efter den vedlagte Bevilling under 29. Aug. 1814 er separeret i henseende til Bord og seng fra sin mand Corporal Johan Erich Lindgreen, andholder 11te dennes om Ægteskabets fulde Ophævelse med denne hendes bortrømte Mand, samt forundes Tilladelse til at indgaae andet Ægteskab. Vestervold No. 116 Vide S.P. No. 247/1813

Han indkaldes med 6 Ugers Varsel i Statstidenden og Adresse Contoiret.

Han har ikke mødt efter Indkaldelse i Aviserne, d. 31te August.

1. Sept. Hende affordres Vielses Attest, samt Attest fra hendes Sielesørger om, at hun har mødt hos ham, og at han har formanet hende til at oppebie Mandens muelige Tilbagekomst, for da at leve med ham.

Dette skete 2. Sept.

Vielses Attest, samt Attest fra Pastor Mynster.

Hun kaldes og formanes til at oppebie Mandens muelige Tilbagekomst, og da at leve med ham, 8de Sept.

Hun mødte, men var ej dertil at formaae, meget meere bad hun om at hendes Ansøgning maatte fremmes; i hvilken Anledning det blev hende paalagt med paalidelig Attest og gotgiøre sin gode Vandel i Separationstiden.

Hun indleverede en Attest fra Pastor Henriksen, d. 20de Septbr.

Ansøgningen indstilles til bønhørelse. 22de do. Expederet 29. do.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Petri-Frederiksberg-Frue, Kbh. Magistrats Separationsprotokoller, Begr.Prot.Kbh., vejviser, FT 1801, CPN, LI.

Lou, D. v.

Lou [Low], Diderich von, født - - -; død - - - • Søn af - - - - • Gift med - - - • Fader til Diderich von Lou, 24 år gl. 1676.

INDSKREVET LÆREDRENG:

21.01.1650 Jacob Jensen / bortløben 26.06.1651.

REF.: Udskrift af Overformynderiets Hovedbog 1668-81, bl. 123. LI.
[Low, Jochum. Udlært af Johan Kruse 04.12.1693, siden svend hos samme. Ref. CPN]

Lucher, C. F.

Lucher, Carl Frederik, født ca. 1810 i - - -; død af brystsyge 23 år gl. 30.04.1833 i Kbh., begr. 05.05.1833 Petri/Ass.kgd. Som bogbindersvend i Begravelsesprotokol, men i Petri kirkebog anført som bog**trykker**svend Karl Friederich Lökke, død af phthisis. • Søn af - - -

Lærested kendes ikke.

1833 Bredgade 196

REF.: Begr.prot.Kbh., kirkebog Petri.

Lund, Jacob

Lund, Jacob, født 25.04.1825 i Kbh./Petri; død af kræft 62¾ år gl. 04.04.1888 i Kbh., begr. 08.04.1888 Skt. Paul/Vestre kgd. • Søn af Jens Larsen Lund og Anne Christine Walberg. • Gift med Anne Kirstine Hansen, født i Store Heddinge ca. 1823; død af influenza 69 år gl. 16.12.1891 i Kbh., begr. 20.12.1891 Skt.Paul/Vestre kgd. Datter af - - - .

Udlært af J.C. Falck, Kbh. 13.07.1839-22.04.1844. Ved Folketælling 1840 læredreng hos J.C. Falck, Lille Købmagergade 82 st., og ved folketælling 1845 svend sammesteds. Ved Folketælling 1850 som svend logerende hos [hans gifte broder?] Johannes Lund, Østergade 13, 2.sal.

Indtegnet til mesterstykke 15.10.1849, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og Det kgl. Academi 17.05.1850. Refereret i Laugsprotokol 26.10.1850. Forevist for Magistraten 22.06.1850, antaget. Borgerskab 27.11.1851. Indtegnet ved Borgerligt Infanteri.

1853-56 Lille Fiolstræde 201
1872-85 Rigensgade 7
1886-88 Borgergade 96

Folketælling 1855 Lille Fiolstræde 201, 1.sal: Jacob Lund, 30 år, ugift, bogb.mester, Peter Söderström, 41 år, fra Malmö, bogb.svend, Christian Valdemar Rasmussen, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1880 Rigensgade 7: Jacob Lund, 54 år, bogb.mester, Anne Kirstine Lund f. Hansen, 57 år, husmoder, Caroline Louise Lund, 31 år, damefrisørinde, Christian Adolph Lund, 21 år, mekanikus.

Folketælling 1885 Rigensgade 7: Jacob Lund, 59 år, ?syning, Ane Kirstine Lund, 62 år, husmoder, Caroline Louise Lund, 37 år, ?syning, Christian Adolph Johansen, 26 år, stedsøn, tilfældigt arbejde.

Folketælling 1890 Store Kongensgade 49/Dronningens Tværgade 16 st.: Carl Erich Helbech, 50 år, ugift, tobakhandler, Ane Kirstine Lund, 67 år, enke, husmoder, Caroline Louise Lund, 42 år, damefrisørinde.

En bogbindersvend Jacob Lund ankom til Odense 27.01.1858.

INDSKREVET LÆREDRENG:

22.10.1853 Jensen, Niels Johan / for 5 år fra påske kvt.

Lærlingen Christian Valdemar Rasmussen overgik til C.J.F. Rasch 03.05.1856, udlært 15.05.1858.

Industriudstillingen 1844 kat.nr. 473: En indbunden Octav. Svendestykke.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.prot.Kbh., kirkebog St.Paul, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1880-1885 (DDA)-1890, Industriudstillingen, KDH, LI.

Lund, J. L. **Udenbys mester**

Horsens 1810-55

Lund, Johan Ludvig, døbt 04.03.1790 i Horsens/Vor Frelser; død 66 år gl. 30.06.1855 i Horsens, begr. 07.07.1855 Horsens/Vor Frelser. • Søn af lakaj ved det højfyrstelige palæ Christian Lund og Sabine Fransiska Claudiane Frich. • Gift med Christiane Schytte, født 28.02.1794 i Nim; død 70 år gl. 30.04.1863 i Horsens, begr. 08.05.1863 Horsens/Vor Frelser. Datter af kapellan Mogens Jørgensen Schytte og Johanne Margrethe Bagge.

Indskrevet hos C. Frydensberg, Horsens 15.10.1804, udlært af C. Holst, Horsens, 20.04.1809.

Løste borgerskab i Horsens 18.03.1810, tillige som købmand. Løjtnant i Borgervæbningen. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 06.04.1810, betalte kvartalspenge til juni 1828. Havde boghandel og lejebibliotek. Borgerskab opsagt 13.05.1833.

-1834-50- Nørregade 392

Folketælling 1834 Nørregade 392: Johan Lund, 46 år, bogbinder, Christiane Skat, 32 år, hans kone, Peter Alex Lund, 13 år, Johannes Lund, 11 år, Ernfred Lund, 10 år, Hanne Lund, 6 år, Hans Lund, 4 år, August Lund, 2 år, Rasmus Mechelsen, 26 år, Mort. Jensen, 24 år, Welus Mechelsen, 52 år, Stine Krog, 24 år, Mette Jensen, 30 år, de 5 sidste tjenestefolk.

Folketælling 1840 Nørregade 392: Ludvig Lund, 51 år, bogbinder, Christiane Schiøler, 45 år, hans kone, Gottfred Lund, 15 år, Hanne Lund, 13 år, Hans Lund, 11 år, August Lund, 7 år, Sophia Lund, 5 år, Mette Kirstine Jensen, 44 år, Ane Kier, 24 år, Jens Jespersen, 33 år, Thærkel Jensen, 20 år, de 4 sidste tjenestefolk, Ane Thikiøb, 53 år, enke, lever af pension.

Folketælling 1845 Nørregade 392: Johan Lund, 55 år, bogbinder, Christiane Skals, 50 år, hans kone, August Bernhard, 13 år, Sophie Lorentzen, 10 år, Dorthe Kirstine, 17 år, Mette Kirstine, 44 år, Rasmus Madsen, 31 år, Søren Eskum, 34 år, de 4 sidste tjenestefolk, Madsine Lorentzen, 56 år, enke, lever af pension.

Folketælling 1850 Nørregade 392: Johan Ludv. Lund, 61 år, bogbinder, Christiane Schytte, 57 år, hans kone, Sophie Lund, 15 år, Peter Wulf, 28 år, Peter Frederiksen, 19 år, Maren Mortensen, 23 år, de 3 sidste tjenestefolk, Elise Lorenzen, 64 år, enke, lever af pension.

REF.: Borgerskabsregister Horsens, kirkebog Horsens Vor Frelser-Nim, CPN, LI, Dolleris: Provins, Baumgarten: Det gamle Horsens, 1925, Wiberg, FT 1801-1834-1840-1845-1850.

Lundholm, Carl

Lundholm, Carl Christian Emmanuel, født 23.10.1776 i Kbh./Petri; død af alderdom 77 år gl. som hospitalslem på Alm. Hospital 10.05.1853 i Kbh., begr. 15.05.1853 Vor Frue. • Søn af bogbindersvend Olaus Lundholm og Augustine Elisabeth Schönfeld. • Gift med Bernhardine Henriette Helmuth, døbt 10.12.1754 i Kbh./Petri, død 31.12.1817 i Kbh. Datter af A.H. Helmuth. Gift 1. 23.01.1784 i Kbh./Petri med Johan Christian Kehlet, fraskilt. Gift 2. 29.03.1788 med J.E. Lindgreen (ca. 1758-1802). • Se slægtstavle ved **Liebe**.

Udlært af J. Tribler, Kbh. 26.07.1790-14.07.1794. Ved Folketælling 1801 svend hos M.J. Graaes enke.

Borgerskab som frimester 10.05.1802. Mesterstykke forevist Magistraten, antaget af samtlige mestre, for godt befundet, medlem af Bogbinderlauget 30.04.1804. Overtog værksted efter J.E. Lindgreen ved ægteskab med enken.

1809-12	Pilestræde 105
1813-19	Ulkegade 117
1821-22	Lille Kongensgade 70
1823-27	Christen Bernikowstræde 209
1828-29	Østergade 65
1830-33	Christen Bernikowstræde 213
1834-36	Antonistræde 225
1837	Ulfeldts plads 102
1838-39	Løvstræde 122
1841	Store Brøndstræde 98
1847	Vestervold 120

Folketælling 1840 Skindergade 14, baghuset: O. Lundholm, 64 år, enkemand, bogb.-mester, Frederikke Naabye, 26 år, ugift, pleiedatter, A. Peter Naabye, 23 år, [bogb.]lærling.

Folketælling 1845 Vestergade 56 2.sal: Carl Emanuel Lundholm, 68 år, enkemand, bogb.mester uden næringsark[?], logerede hos enken Marie Frederikke Caroline Møller.

Folketælling 1850 Almindeligt Hospital, Amaliegade 127-128: Carl E. Lundholm, 74 år, enkemand, bogb.mester, lem.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

04.04.1807 Lindgreen, Johan Erik / stedsøn
20.04.1809 Lyndgaard, Nicolaj Ludevich / indskrevet 30.04.1804
22.01.1816 Pedersen, P. Christian / indskrevet 10.07.1810 for 5 år fra påske kvt.
14.01.1828 Poulsen, Ejdfur Eggertson
23.01.1832 Naabye, Christian Ferdinand / d. 21.05.1832
09.07.1832 Cohn, Anton Just / indskrevet 18.07.1829 for 4 år fra nytår
25.07.1840 Naabye, Peter Andreas / mester i Kbh. 1866

INDSKREVET LÆREDRENG:

10.07.1810 Asmussen, Peder Christian / for 5 år fra påske kvt., mester i Vordingborg 1825

TILREJSTE SVENDE:

12.11.1804 Haderup, Nicolai Strandtz / hjemsted København
21.09.1806 Högdelin, Carl Petter / - / svensk
20.04.1809 Lyndgaard, Nicolai / - / dansk

Ved skifte 1817 efter hustruen vurderedes hendes efterladenskaber til 56 rdl. Ægteparret havde ingen børn, men hun havde 2 børn af andet ægteskab. Modtog understøttelse af Lauget fra påske kvt. 1849 til påske kvt. 1853 halvårligt 2 rdl. Laugets udgift Mich. kvt. 1853 ved begravelsen 10 rdl.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.prot.Kbh., Skattemandtal, kirkebog Petri, vejviser, FT 1840-1845-1850, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Lundholm, Oluf

Lundholm, Oluf [Olaus, Ole Emanuel], født ca. 1732 i Sverige?; død af nyresygdom 77 år gl. på Alm. Hospital 05.02.1803 i Kbh., begr. 09.02.1803 Petri. • Søn af - - - • Gift 29.02.1760 i Kbh./Holmens med Augustine Elisabeth Schönfeld. Født ca. 1737 i - - -; død - - -. Datter af - - -. • Fader til Carl Christian Emanuel Lundholm.

Ukendt lærested. Ikke selvstændig. 1764 benævnt foderalmager, 1776 handelsmand.

-1760- Skindergade
1776 Petristr. 43
-1787- Store Fiolstræde 108
-1795- Larsbjørnsstræde 192 (lejer)

Folketælling 1787 Store Fiolstræde 108: Emanuel Lundholm, 55 år, bogb.svend, Gustine, 50 år, hans kone, Carl Christian Emanuel,10 år.

Folketælling Nørre Kvarter: Ole E. Lunholm, 70 år, bogb.svend, Gustine Schønfelt, 64 år, hans kone.

Ved branden i Kbh. 5.-7. juni 1795 mistede familien adskilligt, ansat til en værdi af 12-14 rdl.; han bedømtes arbejdsfør, modtog ikke almisse, ansøgte om pengehjælp; indkvarteret i De harmoniske Huse på Vestervold.

REF.: Kopulationsprotokol, Kollektkommissionen, kirkebog Holmen-Petri-Alm.Hosp., FT 1787.

Lyman - Møller - H. Petersen

Andreas Lyman (død efter 1731), gift med Anna Hansdatter Møller. Datter af *Hans Møller*.

1. *Peder Lyman* (1695-1768), gift 1720 med Mette Hansdatter.
   a. Anne Marie Lyman (1721-).
   b. Andreas Lyman (1723-24)
   c. Inger/Ingeborg Margrethe Lyman (1724-25).
   d. Hans Lyman (f./d. 1726).
   e. Andreas Lyman (1727-29).
   f. Anne Margrethe Lyman (1728-29).
   g. Anne Margrethe Lyman (1731-32).
   h. Mette Lymann (f./d. 1733).
   i. Margrethe Lyman (1734-59).
   k. Andreas Lyman (1736-99), præst sidst i Gloslunde, gift 1. med Mette Christine Danielsdatter Huusfeldt (d. 1777), gift 2. 1787 med Ida Sophie Kjeldsen (1762-1844). Flere børn.
2. *Andreas Lyman* (1698-1767), gift med Anna Dorothea Møller. Datter af knapmager Johan Heinrich Møller.
   a. Peter Lyman (ca. 1732-), student, 1767 i Norge, gift 1768 i Skjeberg med Wilhelmine Cathrine von Widdersheim. Skoleholder i Kbh.
      A. Juliane Charlotte Lyman (1772-).
      B. Wilhelm Lyman (1774-).
      C. Peter Elias Lyman (1781-).
      D. Friderica Petrine Lyman (1782-).
      E. Nicoline Johanne Lyman (1786-).
   b. Andreas Lyman (1737-), 1767 ansat i Kancelliet.
   c. Johannes Samuel Lyman (1742-1769), maler, kobberstikker.
3. Anne Margrethe Lyman, gift med *Holger Petersen* (ca. 1678-1735).
   a. Anne Margrethe Holgersen (ca. 1714-).
   d. *Andreas Holgersen* (1716-).
   c. Bodil Holgersen (ca. 1718-).
   d. Cathrine Margrethe Holgersen (1723-).

Andreas Ludvig Lyman (ca. 1773-ca.1840), gift 1804 med Marie Kristine Gierløf.

1. Wilhelmine Caroline Lyman (1804-).

Lyman

tilrejste svende indskrevet hos en af flere samtidige bogbindere Lyman, uden angivet fornavn:

20.06.1724	Brun, Nicholas / kom fra Hamburg / hjemsted Göteborg
00.11.1725	Teschendorff, Christian / Lund / Friedland
20.01.1727	Petterson, Benedictus Bendt / - / Halmstad
02.10.1728	Stach, Sylvester Danielsen / - / Viborg
08.05.1732	Frich, Johann Christopher / Danzig / Kassel
24.08.1732	Meereiss? Johann Gotlieb / Christiania / Magdeburg
02.04.1733	Schubert, Johann Gottfried / Göteborg / Leipzig
28.07.1742	Wagner, Reinholdt Friedrich / Lübeck / København
30.03.1750	Lambrecht, Otto / Odense / Odense
02.04.1753	Schubert, Johann Gottfried / Göteborg / Leipzig
13.09.1763	Heinsohn, Carl Friederich / Lübeck / Bremen
00.07.1765	Lund, Mathias Christian / - / dansk

Lyman, Andreas sen.

Lyman [Lümann, Lyhmann], Andreas [Anders], født i - - - ; død efter 1731 i Kbh. • Søn af - - - • Gift med Anna Hansdatter Møller. Datter af Hans Møller og Maren Pedersdatter. • Fader til Peder Lyman, Andreas Lyman jun. og Anne Margrethe Lyman, gift med Holger Petersen.

Lærested ukendt.

Etableret ca. 1690. Indbandt bl.a. for Frederik IV og kronprins Christian (V).

1699-1700	Tugthusporten 156
1701-25	Store Helliggeiststræde 171, ejer fra 12.07.1697 til 20.12.1731
1728	husvild, logerede med sin kone hos sønnen Peder Lyman, Lille Helliggeiststræde 178
1730-31	Ved Stranden 222

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

14.02.1695	Jensen, Christian / indskrevet 10.08.1691
05.09.1699	Gabler, Jørgen / indskrevet 12.04.1694, mester i Kbh.?
19.12.1702	Sievertsen, Gudmand / indskrevet 01.10.1698
12.08.1706	Nielsen, Wolfgang / indskrevet 01.05.1703
10.09.1714	Lyman, Peder / mester i Kbh. 1720
25.08.1717	Lyman, Andreas / mester i Kbh. 1724
10.07.1719	Harrelsen, Gyselerius / indskrevet 24.04.1714
12.01.1722	Graa, Simon Pedersen / indskrevet 29.09.1717

20.01.1727 Petersen, Benedictus Bent / indskrevet 13.08.1722

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

22.02.1690 Johansen, Laurits
01.01.1691 Schildsen [?], Albert
24.06.1694 Jensen, Frans
12.12.1709 - - -, Daniel / bortløben
27.07.1716 Stromme, Jørgen Aagesen
00.09.1725 Brun, Gudman / slettet

TILREJSTE SVENDE:

19.06.1690 Stoll, Johannes Philip / kom fra / hjemsted Hamburg
13.09.1690 Treup, Hieronimus Felix / Lübeck / Altdorff
23.05.1691 Dorffner, Johann / Malmö / Regensburg
26.07.1693 Ulrich, Johan Friedrich / Lübeck / Zittau
00.00.1695 Jensen, Christian / - / København
10.05.1695 Löwenhertz, Christian Thomas / Wittenberg / Århus
06.05.1696 Petters, Johann Andrea / Stockholm / Amsterdam
19.06.1696 Heuss, Johann Frantz / Lübeck / Strassburg
22.11.1696 Sas, Nicolai / Göteborg / København
04.05.1697 Kühn, Johan Wilhelm / Lübeck / Berlin
11.05.1697 Zimmermann, Johan / Lübeck / Helsingør
19.08.1704 Droste, Johannes Labinsky v. / Rostock / Königsberg
03.09.1704 Dahl, Johan / Hamburg / Norrköping
15.04.1705 Latendorff, Heinrich Conradt / Lübeck / Lübeck
17.03.1707 Süttner, Reinhold / Lund / Königsberg
08.05.1709 Wolff, David Hans / Bremen / Aalborg
09.11.1716 Pültzberger, Christopher Daniel / Reval / Slesvig
17.06.1719 Lyman, Peter / Lübeck / København
12.09.1720 Itter, Johannes / Rostock / Kassel
30.10.1720 Schnapper, Johann Sigismund / Christiania / Rügen
16.05.1722 Teschendorff, Christian / Lübeck / Friedland
02.11.1723 Huntter, Erick / Aalborg / Göteborg
12.09.1724 Lyman, Andreas / Hamburg / København
23.04.1725 Jürgens, Hans Henrich / Rostock / Lübeck

Se tillige liste over tilrejse svende under Lyman.

Af de 982 indbundne ekspl. af Frederik IVs kroningsakt blev 782 indbundet af Andreas Lyman, medens Jørgen Gade og Gottlob Schøn hver indbandt 100 ekspl. til en pris af 1 rdl. for bind i rødt skind, 4 mark for franskbind og 2½ mark for rødt papir.

Oldermand 1691-93, 1703-07 og 1715-19.

REF.: Skattemandtal, Larsen, Nielsen, Ramsing, 1728, FF 34*, CPN, LI.

Lyman, Andreas jun.

Lyman [Lümann, Lyhmann], Andreas F., født i Kbh. ca. 1698; død af tærende sygdom 67 år gl. i Kbh., begr. 01.11.1767 Nikolaj/Benhus kgd. Lauget udbetalte 01.11.1767 3 rdl. 1 mk. i understøttelse til mad. Lyman. • Søn af Andreas Lyman sen. og Anna Hansdatter Møller. • Gift i Kbh. med Anna Dorothea Møller. Datter af kongens knapmager Johan Heinrich Møller og - - -. • Fader til kobberstikkeren Johannes Samuel Lymann (1742-1769), udlært af J.M. Preisler; efterlod sin moder i stor armod, og 2 andre børn.

Udlært af faderen A. Lyman, Kbh. 25.08.1717. Ankom fra Hamburg til Kbh. 12.09.1724, svend hos faderen. Symbolum: Si deus pro nobis, quis contra nos.

Borgerskab 23.10.1724. Medlem af Bogbinderlauget 02.11.1724. Indbandt for Det kgl. Bibliotek 1757-67. Bestalling som bogbinder ved kongens bibliotek 23.10.1761. Hoffoderalmager 13.02.1759.

Delte værksted med broderen Peder Lyman indtil 1736.

1728	Lille Helliggeiststræde 178
1728	logerede efter branden med sin kone hos murermester Olle Larsen, Gammel Mønt 184
1729	Helsingør [datter døbt 04.01.1729 Olai]
1730-31	Ved Stranden 222
1733	Tugthusporten 149-150
1735-36	Lille Helliggeiststræde 178
1736-49	Store Helliggeiststræde 170, overtaget efter svigerfaderen Joh. Henr. Møller 14.01.1735 til 21.12.1749
1751	Pilestræde 85
1752	Pilestræde 100
1755	Købmagergade 30
1757-58	Dybensgade 186
1760-64	Lille Færgestræde 228
1767	Landemærket 98
1767	boede til leje hos spækhøker Both på hjørnet af Store og Lille Regnegade

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

20.09.1728	Gran [Grau], Mads Olsen
09.01.1737	Sigvardsson, Haldor / indskrevet nytårs kvt. 1735 for 3 år
22.04.1743	Hess, Michael Gottfried / overgået fra Peder Lyman, indskrevet 07.07.1738
22.07.1745	Michelsen, Jens / indskrevet St.Hans kvt. 1742 for 4 år
01.07.1748	Petersen, Johannes Ewald / indskrevet påske kvt. 1744 for 5 år
15.01.1759	Tøxen, Samuel / indskrevet 13.04.1755, mester i Næstved 1773 11.07.1763 til J.C. Fraun
07.04.1764	Weber, Johan Detlef / indskrevet 21.04.1760 hos Fosgraph, overgået 11.07.1763 til J.C. Fraun.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

01.08.1727 Olsen, Mads Otte / for 2 år
Mich.kvt. 1729 Tiede, Dietrich Carl / for 6 år
05.10.1733 Witmeier, Andreas / for 5½ år, slettet
Påske kvt. 1737 Heller, Johan / for 4 år
Mich.kvt. 1747 Rotmer, Jens Gotlob / for 6 år, bortløben
Christensen, Peder / læredreng, død af blodgang efter 3 dages syge
12 år gl., begr. 04.11.1741 Kbh./Helligånd, De fattiges Østre Kirkegård

TILREJSTE SVENDE:

22.08.1726 Cleman, David / kom fra Flensborg / hjemsted Lüneburg
02.05.1731 Franck, Johann Gotthardt / Aalborg / Lübeck
06.08.1731 Pfeiffer, Jens Jürgensen / Lübeck / Flensborg
20.03.1732 Simon, Carl Gustav / Göteborg / Reval
16.05.1732 Dahm, Carl / Stockholm / Stralsund
30.07.1733 Rossau, Peter / Stockholm / -
28.03.1734 Lagerwaldt, Lorentz / Göteborg / Jönköping
26.03.1735 Loges, Ernst Henrich / Lund / Pyrmont
24.11.1735 Hagefeldt, Johann Jacob / Odense / Leipzig
26.03.1737 Ullberg, Johan / Jönköping / svensk
27.08.1738 Grono, Hans / Hamburg / København
29.05.1739 Lötzow, Jochum Carsten / Tønder / Tønder
10.04.1740 Ödman Lars / Helsingborg / Jönköping
02.05.1740 Tollstadius, Johan / Berlin / Linköping
08.05.1740 Kloth, Ernst Christoph / Berlin / Königsberg
14.09.1740 Mengel, Johan Sigismund / Hamburg / Schweidnitz
24.03.1741 Pflaumer, Johan Wilhelm / Schleitz / Schleitz
17.05.1741 Galder, Samuel / Danzig / Berlin
18.07.1744 Berggren, Elias / Lübeck / Göteborg
01.08.1744 Teller, Johann Jeremias / Greifswald / Halle
29.09.1748 Harck, Gunde / Viborg / Viborg
16.04.1753 Eylitz, Carl Gustav / Stockholm / Flensborg
23.11.1756 Eckell, Jacob / Frederikshald / -
16.06.1757 Koch, Christian Samuel Ehrenfriedt / Lübeck / Potsdam
22.07.1764 Jordhoy, Peder / Odense / Odense

Se tillige liste over tilrejste svende uden anført fornavn under Lyman.

Herbergsfader 1737-38.

Bind kan identificeres ved deres stempler gengivet i Larsen & Kyster.

REF.: Skattemandtal, Borgerskabsprotokol, kirkebog Nikolaj, Larsen, Nielsen*, Fabritius, Ramsing, 1728, Bricka, FF 34*, CPN, LI.

Lyman, L. A.

Lyman [Lümann], Ludvig Andreas, født i Kbh. ca. 1773; død ca. 1840 i Kbh. • Søn af - - - • Gift 1. 13.01.1804 i Kbh./Nikolaj med [Ane] Marie Kristine Gierløf, født - - -; død - - - • Gift 2. 01.03.1826 i Kbh./Helligånd med Anne Marie Brill f. Schleyer, enke efter J.A. Brill, 50 år, store Grønnegade 287. Født ca. 1775; død af alderdomssvaghed 70 år gl. 15.05.1845 på Alm, Hospital i Kbh., begr. 20.05.1845 Helligånd/Ass.kgd. Forlovere etatsråd Schleyer, Kongens Nytorv og tobaksfabrikør C.F. Helmig, Brogade 13. • »NB Lyman er for mere end 17 Aar siden separeret fra sin Hustru Marie Cathrine, født Gjerløv, som han formener at være død, man veed ikke samme med Vished. L.A. Lyman foreviste kongl. Bevilling af 7de Sept. 1825, at Ægteskabet imellem ham og hans fraværende Hustru maatte være aldeles ophævet og at han maatte indgaa nyt lovligt Ægteskab. Enken foreviste Udskrift af Skiftecontoirs Protocollen af 1ste Juni 1821, at Skifte var holdt. Begge Documenter ere af mig paategnede. Altergangs Beviser ere og foreviste og paategnede.«

Udlært af C.F. Bergmann, Kbh. 23.04.1787-22.04.1793. Ved Folketælling 1801 svend hos J.C. Heidner, Grønnegade 231. Ankom 28.11.1806 til Odense på lovskrivning fra F. Hansen, indført i Svendebogen 31.03.1807.

Mesterstykke forevist Magistraten, for godt befundet, medlem af Bogbinderlauget og borgerskab 20.09.1802.

1804-05 Gothersgade 174

Da han ikke kunne klare sig som mester understøttede Laugets 24.01.1806 hans afrejse. Var 28.11.1806 svend hos F. Hansen, Odense. Ved afrejse fra Odense 04.01.1807 udbetalt 5 rdl. i hjælp.

1818-26 Christianshavns Brogade 13
1827-31 Store Grønnegade 287 overtog J.A. Brills værksted ved ægteskab med enken
1832 Lille Kongensgade 66
1833-39 Store Grønnegade 287
1841-42 Møntergade 49 bogbinderenke M. Lymann
1843-45 Vognmagergade 87
1845Tillæg Springgade 31

Folketælling 1840 Møntergade 49, 1.sal: Heinrich Gottlob Brill, 38 år, ugift, bogtrykker, Ane Marie Schlyer, 65 år, enke, ernærer sig ved bogbinderiet, Jullius Blaumyller, 23 år, hendes svend, Ane Marie Dragmann, 25 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Vognmagergade 87, 2.sal: Maria Lyman, 70 år, bogbinderenke.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

10.01.1829 Pock, Niels Peter / overgået fra J.A. Brills enke
24.01.1831 Andersen, Peter / indskrevet 10.07.1826 for 5 år fra nytår, mester i Holbæk 1834

20.01.1833 Thortsen, Hans Georg Carl / indskrevet 10.01.1829 for 5 år, mester i Kbh. 1839

28.01.1837 Jordan, Christian Peter Christopher / indskrevet 23.01.1832 for 5 år fra nytår

TILREJST SVEND:

10.08.1805 Tillberg, Marcus / kom fra Norrköping

Altgesell 15.04.1799. Bisidder 07.07.1838-40.

Separations Referatprotokol 1823, Nr. 105:

13. Juni Bogbindermester A. Lyhman anholder om Tilladelse til at indgaae nyt Ægteskab, da hans Kone har forladt ham for 17 Aar siden. Hermed Gjenpart af det Avertissement, som 1812 indførtes i Aviserne i denne Anledning.

Han paalægges at gotgiøre sit Andragendes Rigtighed med Attester. Dette blev ham paalagt d. 21. Juni.

Han anholder om at Bogbindermesterne Hans Jensen Berg og Peter Ludvig Belmann maae blive kaldte for Magistraten for at aflægge deres Vidnesbyrd om denne Sag.

11. July Ham affordres skriftlige Attester fra disse 2de Mænd, samt Attest om hans Formues Tilstand.

Dette blev ham affordret. - 17. July

Disse Attester indkom 22. July

Attestanterne kaldes for at vedgaae deres Underskrift. - 25 July

Belmann mødte og vedgik sin Underskrift. - 5. Aug. Berg ligesaa s.D.

Indstilles til at maatte forundes bev.paup. til Skilsmisse Doms Erhvervelse 8de Aug. - expederet 11. Aug.

Det Kongl. Danske Cancellie anmoder under 26. Febr. 1825 i Anledning af en til samme indkommen Ansøgning fra Procurator Lange om Ægteskabs aldeles Ophævelse mellem Bogbindermester L.A. Lyhmann og Hustruen. Bemt. Lyhmann tilkiendegives at han forinden Ansøgn. kan afgives maae godtgiøres sit gode Forhold i den Tiid, han har levet adskildt fra sin Hustrue. Indkom 28. Febr. 1825

4. Mart. Bekiendtgiøres ham. Dette skeete d. 8. Martii.

Bogbinder Mester Lymann indsender Capellan Grundtvigs Attest om at han har communiceret i Vor Frelsers Kirke indeværende Aar og at intet rettelig ere om ham med Hensyn til uskikkelig Vandel. Indkom 13. Marts 1825

15. Apr. Ham affordres bestemt Attest om hans gode Vandel.

Han mødte d. 28. April og lovede at indlevere Attesten. Erindret den 24. May.

Fra Oldermand Brænning og Tobaksfabrikør Helming indkom Attester om Lymanns gode Forhold den 31. May.

Ansøgeren affordres Attest om hans gode Forhold i al den Tid han har levet adskildt fra sin Kone - 3. Juni 1825

Manden mødte og blev fornævnte Attest ham affordret. - 7. Juni

I Skr. af 9. dennes forklarer han Aarsagen hvorfor han ikke kan tilveiebringe andre Attester om hans gode Forhold i Sep. Tiden med Anmodning om at de Attester han har forskaffet maae blive antagne for fyldestgiørende. - 14. Juni.

De af Lymann indleverede Attester og den fra ham senere indkomne Skrivelse sendes til Cancelliet. - 17. Juni 1825. Exp. 20. ds.«

REF.: Borgerskabsprotokol, kopulationsreg., kirkebog Nikolaj-Helligånd, Separations Referatprotokol 1823, Vejviser, FT 1840-1845, CPN, LI.

Lyman, Peder

Lyman [Lümann, Lyhmann], Peder, født i Kbh. ca. 1695; død af vattersot 73 år gl. i Kbh., begr. 18.08.1768 Helligånd/Sprøjtens kgd. • Søn af Andreas Lyman og Anna Hansdatter Møller. • Gift 03.10.1720 i Kbh./Vor Frue i huset med Mette Hansdatter hos hendes moder bogtrykkerenke i Skidenstræde. Datter af brygger og brændevinsbrænder Hans Nielsen Møller og Maren Madsdatter [Wering] (gift 2. med bogtrykker og brændevinsbrænder Johan Sebastian Martini).

Udlært af faderen Andreas Lyman 10.09.1714. Ankom fra Lübeck til Kbh. 17.06.1719, svend hos faderen. Symbolum: Si deus pro nobis, quis contra nos.

Medlem af Bogbinderlauget 17.06.1720. Borgerskab 17.06.1720. Delte værksted med broderen Andreas Lyman jun. indtil 1736. Indbandt for kongens håndbibliotek 1738-54.

1725-55 Lille Helliggeiststræde 178, ejer fra 10.05.1724 til 20.10.1728.
1757-71 Lille Helliggeiststræde 9 (nummerændring)

Efter branden 1728 har han med kone, tre børn, to karle og drenge, samt en pige sine forældre Andreas Lyman og kone i huset som logerende.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

16.10.1725 Parman, Martinus / indskrevet 20.04.1721, f. Odense 1706
00.10.1727 Teschendorff, Christian / indskrevet 07.04.1727 i forbund i 3 år, mester i Kbh. 1734
00.04.1730 Bloch, Mathias Larsen / indskrevet 08.10.1724, mester i Kbh. 1741
00.10.1735 Fastrup, Jørgen
09.04.1736 Kruse, Friderich Wilh. / indskrevet St.Hans kvt. 1731 for 6 år
02.04.1742 West, Jørgen / indskrevet påske kvt. 1736 for 6 år, mestertilladelse i Kbh. 1761
00.07.1747 Kieldsen [Kiælsen], Rasmus / indskrevet St.Hans kvt. 1742 for 5 år
14.04.1749 Lyngbye, Hans / indskrevet påske kvt. 1744 for 4 år, mester i Roskilde 1752, i Fredericia 1756, f. Brøndum pr. Viborg
03.07.1752 Hersted, Lars Nielsen / indskrevet St.Hans kvt. 1747 for 5 år, mester i Slagelse 1755
02.10.1758 Sauer, Christian Frederik / indskrevet 30.04.1753 for 5 år
19.01.1761 Kiær, Niels Bendsen / indskrevet 12.01.1756 for 5 år
12.11.1764 Eggert, Jørgen

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

påske kvt. 1726 Bran, Peter / slettet

Mich.kvt. 1730 Olsen, Jørgen / for 5 år
07.07.1738 Hess, Michael Gottfrid / for 5 år, udlært af A. Lyman jr. 22.04.1743
St.Hans kvt. 1740 Nielsen, Andres / for 6 år
21.04.1760 Mortensen, Jørgen

TILREJSTE SVENDE:

29.07.1723 Sültberger, Christopher Daniel / kom fra Flensborg / hjemsted Slesvig
00.00.1725 Rechendorff, Christian / Lund / finsk
07.01.1727 Heggberg, Petrus / Kristianstad / svensk
21.03.1731 Bergström, Jacob / Jönköping / Göteborg
06.08.1731 Plesner, Johann Philip / Aalborg / Kerteminde
30.08.1733 Guntzau, Heinrich Paridon / - / Hamburg
30.08.1733 Spiess, Gottlob Friedrich / Lübeck / Freiburg
28.03.1734 Comeling, Carl / Göteborg / Jönköping
02.03.1735 Falck, Joh. Gabriel / Jönköping / svensk
27.06.1735 Schmidt, Justus Heinrich / Danzig / Osnabrück
03.06.1736 Krasemann, Balthasar Daniel / Aalborg / Schwerin
14.08.1736 Steining, Peter Julius / Stettin / Stockholm
15.06.1738 Wenneborg, Johan Christian / Danzig / Osterode
27.08.1738 Hallonqvist, Jacob / Bremen / Jönköping
26.09.1738 Busse, Johann Heinrich / Greifswald / Greifswald
20.03.1739 Norman, Nils / Stade / Uppsala
07.06.1739 Brüning, Daniel / Rostock / Danzig
13.06.1740 Scharling, Berger / Danzig / Helsingborg
18.07.1740 Halmqvist, Olof / Hamburg / Kristinehamn
00.00.1741 Meliander, Zacharias / Karlskrona / svensk
01.01.1741 Haüsser, Hans Gottfried / Göteborg / Erfurt
10.04.1741 Öhman, Johan Pettri / Flensborg / Stockholm
20.06.1741 Zimmermann, Christoph Siegmund / Flensborg / Oschatz
02.09.1741 Meliander, Zacharias / Karlskrona / svensk
17.05.1742 Öhr, Nicolaes / Hamburg / Stade
10.05.1750 Zander, Christian / Anclam / Stettin
17.05.1756 Helgren, Hindrik / Stockholm / svensk
19.09.1757 Blichers, Gottlieb Jacob / Danzig / Tübingen

Se lister over tilrejste svende uden angivelse af fornavn på mester under Lyman.

Altgesell 08.01.1720, herbergsfader 1735-36; valgt til oldermand 1734, men ikke godkendt, da han af religiøse årsager ikke ville sværge eden, fradømmtes borgerskab, men fik alligevel lov til at fortsætte:

»1734, 27.Oct. Peter Lyemand var i dag paa Raadstuen opkaldet for at være Oldermand for Bogbinder Lauget, efterat Lauget paa hannem havde voteret. Mødte tillige med de øvrige Laugs-Brødre, og erklærede Lyemand, at han hverken vilde aflegge Eeden eller modtage Oldermandstienesten; thi gaaer Ordre til Underfogeden at actionere ham for Overøvrighed.

1734, 3.Nov. Blev resolveret, at Hr. Politie-Mester ved Skrivelse anmodes at examine-

re Peter Lyemand, saavelsom Frieskræder Jacob Povlsen Scandorff, som har vegret sig ved at aflegge hans Borgerlige Eed effter de Qvæstioner, som Magistraten hannem vil tilstille, og derover tage deres Svar.

Hr. Politie-Mester indleverede Forhøret af 8. Novmbr., ellers berettede Hr. Politie-Mester, at Jacob Poulsen Scandorph logerede (efter hans eget sigende) hos Sr. Prehn [forekommer i en Fortegnelse over Seperatisterne i Kbh.] paa Kiøbmagergade, og laae i Seng hos Professor Reytzes Tiener [theol. Prof. J.F. Reuss]. Ellers haffte bem.te Scandorph erklæret, at hand icke herom haffte consuleret noget Menneske, men haffte lært af Guds Ord, at hand icke maatte sværge. Hvoreffter samtl. Magistraten faldt paa de Tanker, at det skulde forestilles Hans Kongl. May.t.

Til Politiemester Torm!

Én Persohn Nafnlig Jacob Povelsen Schandorf haver udbedet Deres Kongl. Maj.ts Allernaad. Bevilling de dato 1te Octobr. sidst afvigte som Frimester paa Skræderhaandværket sig herudj Staden at nedsætte og ernære, naar hand først sit Borgerskab derpaa lovlig vundet haver; Men som hand offentlig for os paa Raadstuen erklærede, at hand til dend ende ifølge af Højst bemelte Kongl. Allernaad.t Befaling derom var fremkaldet, at hand ikke ville eller kunde aflegge dend sædvanlige borgerlig Eed; og Sligt er een Post, som man billigen maae drage i Betænkning og ikke saaledes kand passere, uden Grunden og Aarsagen dertil eigentlig erfahres; altsaa skulle vi tienstlig herved anmode Hr. Politiemester, det hand ville behage at lade fornevnte Scandorf forderligst paa Politie Cammeret fremkalde og derom behøringen examinere, samt tage hans udførlig Svar og Erklæring paa een hver af de Poster, som paa indlagte Notice findes anført. Og da Peter Lemand Bogbinder, som den 27de Passato og har været for os fremkaldet til at giøre Haandstrekning og aflegge Eed som Oldermand for Bogbinderlauget, siden hand udi Laugs Samling af de fleste Mestere dertil var bleven udvaldt, ligesaa haver vegret sig ved at giøre denne Eed, saa ville Hr. Politiemester iligemaade paa forbemelte Spørsmaal lade tage bemelte Lyemands Svar og Erklæring og derefter over hvis som passerer os een formelig Udskrifft tilstille.

Kbhvns Rdstue den 3die Nov. 1734

Stormægtigste Allernaadigste

Arve Konge og Herre!

Det er af saamange Aars Erfarenhed og kiendelige Prøver noksom befunden, at Deres Kongl. May.ts og Høj Salige Forfædres Love og andre Kongl. Anordninger er og haver været saa meget meere Herlige og Højstpriiselig, som de (Gud være æret) af saa Christelige Potentater ere gived, der ikke uden paa Guds egen Lov haver ladet dem grunde og fundere, hvorfore og alle Christelige troe og retskaffene Undersaatter fra dend høyeste til dend nederste billigen har hafft og indtil denne Dag haver Aarsag at tacke Gud, som har værdiged dennem Beskiermelse under saa Christelige og Naadefulde Regentere og Lovgivere, ja tillige at glæde sig ved, at Ret og Retfærdighed udi Deres Kongl. May.ts Lande og Riger dereffter bliver tildeelt eenhver uden Forskiel, være sig indenlændske eller fremmede; Men endskiønt inted højere eller ypperligere udi dette timelig er fornøden, en at saadan Guds og Deres Kongl. Maj.ts Naade uafladelig formedelst troe og lydige Undersaatters Bønner og Forbønner maatte vedvahre; Saa er det dog desto beklageligere ved tvende u-ventelige Exempler nyeligen tildraged, at tvende

Persohner haver, formedelst een selv-indbildt og fatted hellig Meening imodstaaed Deres Kongl. M.ts Allernaad.t Lov og Villie.

Dend eene er en Persohn ved Hafn Jacob Povelsen Schandorf, Skrædersvend, logerende hos Professor Reuses Tiener udi Kræmmer Præhns gaard paa Hiørnet af Løvstræde og Kiøbmagergaden, som haver udbedet Deres Kongl. May.ts Allernaadigste Befaling af 1te Octobr. sidstl. at maatte med eigne Hænders Arbeide ernære sig af Skræder-haandværk herudj Staden, naar hand først sit Borgerskab lovlig vundet havde. Den anden er een Borger og Bogbinder, navnlig Peter Lyemand, boende udi hellig Geistes Stræde. Begge og hver for sig har offentlig paa Raadstuen for os nægted, den første udj allerunderd.t Følge af Højstbemelte Deres K. Maj.ts Allernaadigste Rescript til Os under 1te Octobr. at aflegge hans borgerlig Æd, som indeholder: 1. at være D.K.M. og det Kongl. Arve Huus huld og troe; for det 2det at være Magistraten hørig og lydig udi hvis de hannem paa Deres Kongl. Maj.ts, Stadens og Embedets Vegne maatte have at byde; og for det 3die ikke at beviise imod sine Medborgere andet, end hvis hand af dennem vilde og have. Den anden, nemlig Lyemand, som af Bogbinder Lauged udi deres Forsamling udi en Magistrats Persohns Overværelse ved de flæste Stemmer var bleven vælged til Oldermand, at aflegge dend fra Alders Tiid sædvanlig Oldermandseed, saaledes at hand vilde holde de Bogbinder Lauged Kongl. Allernaadigst meddeelte Laugs Articler, saavidt hannem var mueligt. Dette kom os, Allernaadigste Konge! saa meget meere forunderligt for, som det var noget nyt og fremmed, og endnu ikke hos Os udi Mands Minde er hørt, at nogen Undersaat under saa Christelig og tillige Souverain Konge og Herre saa modtvillig har tordet nægte og imodstaae at effterleve Hans Allernaad.t Befalinger; hvorfore og for at faae den eigentlige Grund og Aarsage at vide, hvoraf sligt maatte have sin Oprindelse, vi lod fornevnte tvende Persohner separat paa Politie Cammeret inden lukte Døre examinere, da de paa forregaaende til dennem derom giorte Spørsmaale haver svared og erklæred, saaledes som vedføjede Gienpart af Udskriften af Politie Cammerets Protocol under 6te hujus indeholder. Men som vi allerunderd.t formeene, at saadan deres Opiniatrete og forsettelig Overhørighed er af saamegen større Betydenhed, som det er imod Deres Kongl. May.ts Højhed og Souveraine Regimente; Ja meest i Henseende til dend Conseqvence, deraf ved et tilvoxne større Tal af ligesindede kunde følge, saa have vi holdet det for vores allerunderdanigst Pligt det allerunderd. D.K.M. at referere; Og tillige at implorere D.K.M.s Allernaad.t Resolution om, hvorledes forbem.te Persohner i dette Tilfælde for deres Forhold skal ansees, saa og hvorledes vi, om fleere ligesindede hereffter skulde ytre sig, som højligst befrøgtes, om ikke derpaa i tide raades Boed, imod dennem haver at forholde. Forbl. Med Allerunderd. Soumission.

Khafns Rdst. d. 10. Nov. 1734

1734, 10. Decbr. Kgl. Reskript om Schandorf og Lyemand, hvorved det gives Magistraten tilkjende, »at Vi allern. Ville, at I udi Stilhed skal afgjøre Sagen saaledes, at Jacob Povlsen Schandorf ej skal have nogen Nytte af den ham allern. Forundte Bevilling, og ikke heller maa opholde sig i Vores kgl. Residensstad Kjøbenhavn, saafremt han ikke vil aflægge den sædvanlige Borgered. Og hvad Bogbinderen Peter Lyemand, som en Gang har svoret sin Borgered og nu ikke vil sværge den sædvanlige Oldermandsed, angaar, da haver I endnu en Gang under en taalelig Pengemulkt at injungere ham inden en vis

Tiid at aflægge bemeldte Oldermandsed, og saafremt dett ikke kan hjælpe og bringe ham til sin Pligt og Skyldighed, da skal han have forbrudt sit Borgerskab og maa sig ej udi bemelte Vores kgl. Residensstad Kjøbenhavn opholde.«

Til Martinus von Vendern,
Oldermand for Bogbinder Lauged

Det er Eder ikke u-bekiendt hvorledes Bogbinder Peter Lyemand, som havde de fleeste Mesteres Stemme til at være Oldermand udi Eders Sted, da han mødte for Magistraten paa Raadstuen og skulle giøre Haandstrekning, samt aflegge dend sædvanlig Oldermands Eed, vegrede sig ved at giøre denne Eed og derved viiste sig ulydig og opsetzig baade imod hans Øvrighed, og hans Amptsmestere; Og da sligt Hans Kongl. Maj.t allerunderd. er bleven refereret, er det allern. ved et derom til Magistraten erganged Rescript de dato 10de Decbr. 1734 resolveret, at saafremt Peter Lyemand ikke ville effterkomme saadan hans pligt og skyldighed og aflegge dend ham paalagte Oldermands Eed, skulle hand have forbrudt sit Borgerskab og ey tillades sig her udi Staden at opholde. Ihvorvel nu Peter Lyemand dereffter haver været gived Tiid og Dilation at betænckе sig derpaa, fra den 12te Decbr. 1734 og til i Dag, er det dog uventelig fornummen, at hand saavel ved skriftlig Memorial af 8de hujus som mundtlig for Magistraten modtvilligen har benægtet at beqvemme sig til at aflegge forbemeldte Eed; Thi er aldtsaa Hans Nafn derpaa udj allerunderdanigst Følge af Højstbemelte Kongl. Allernaadigste Befaling af denne Stads Borgerskabs Protocol bleven udsletted og hannem befaled først kommende Paaske indeværende Aar at begive sig herfra Staden; Hvor af følger, hand heller ikke meere som een Borger og Amptsmester maae eller bør considereres. Til hvilken Eden Eder og herved anbefales at lade meerbemelte Peter Lyemands Nafn af Bogbindernes Laugs Protocol som Mester udslette. Og som det er ventelig, hand haver Lære Drenge i sin Tieneste, saa det paa disse fattige Persohner ikke under deres hidindtil haffte Lære-Mesters erviiste Opsetzighed og Formastelse skulle lide, haver Høj og Velædle Magistraten fundet det for got, at saafremt samme Drenge selv haver Lyst til at vedblive og udlære Haandværket, at I da antager Eder dennem og sørger for, at de deres resterende Lære Aar hos andre Mestere udlærer og udi Tieneste hos dennem bliver hensadt. Derefter I Eder saa vel selv som øvrige Laugs Mestere sig vedbørlig haver at rette.

Kiøbenhavns Raadstue dend 12te Janvarij 1735
Effter Høj og Velædle Magistratens Anordning / A. Raff

Christian den Siette - - -[til Københavns Magistrat] Vor Bevaagenhed tilforn; Eftersom Vi, da I ved forestilling af 10. Novembris udi nestafvigte Aar, iblandt andet, til Os allerunderdanigst indberettede, at *Peder Lymand*, Borger og Bogbinder i Vores Kongl. Residentz Stad Kiøbenhafn, som af Bogbinderlauget sammestæds var til Oldermand udvalt, nægtede at sværge den sædvanlige Oldermands Eed d. 10. Decembr. næstefter allernaadigst rescriberede - - - og der at I endnu eengang under een taalelig Penge mulct, skulle injungere ham, inden een vis tied, at aflegge bemelte Oldermands Eed, og saafremt det ikke kunde hielpe eller bringe ham til sin Pligt og Skyldighed, skulde hand have forbrudt sit Borgerskab og maatte sig ey udi Bemelte vor Kongelig Residentz Stad Kiøbenhafn opholde; Og fornefnte *Peder Lymand* ved allerunderdanigste Memorial af 15de Januari sidstleden for os hafver andraget, I have exseqveret Vores til Eder angaaende ham ergangne allernaadigste Resolution, saa at hand allerede er udsletted af Bor-

gerskabs Protocollen, og at der er givet Ordre til Oldermanden at fratage ham Svend og Drenge, med allerunderdanigst og vemodig Begiering, at Vi allernaadigst ville Formilde den over ham ergangne Resolution, og tillade ham, fremdeles at Bruge Borgerlig Næring udi sit Haandværk, uden at være Oldermand, hvortil hans Laugsbrødre, om Vi det allernaadigst ville tillade, gierne skal ville udvelge een Anden;

Vi og af den fra den hidindtil værende Oldermand for Bogbinder Lauget og samtlige Laugs Mestre til Os indkomne Memorial have fornemmet, at Bemeldte *Peder Lymand* har Begiert at Befries for at være Oldermand, deels fordi hand giør sig Samvittighed over at jage Bønhaser, som Laugs Articlerne tilholder Oldermanden, dels og fordi hand formener, ey at Kunde aflegge den Sædvanlige Oldermands Eed, hvorfor de, saavelsom hans Hustrue allerunderdanigst haver Begieret, at Vi allernaadigst ville forhindre den Sorg og Bedrøvelse, der er over hans Hustrue, Børn og Venner som ellers maatte Beskylde dem i nogen maade, som aarsag til Deris ruin, i det de have foreslaaet ham til Oldermand, efterdi de Bære medynk med ham, og ønskede gierne at Beholde ham fremdeles i Lauget, uden at Besværge ham med Oldermandsskab; og Vi nu i anledning af Bem.te til Os indkomne Memorialer allernaadigst finde at Bogbinderen *Peder Lymand* for den sædvanlige Borger Eed, som hand og for længst haver aflagt, formedelst den deraf flydende Consequence, ikke kan Befries, saa er hermed Vores allernaadigste Villie og Befaling, at I vel giver Agt, om hand foretager noget imod Samme, og Os det i saa fald, allerunderdanigst Referere, da hannem kand tilkiendegives, at hand sig, inden et fierding Aar af Vores Riger og Lande haver at forføye; Men hvad Oldermandskabet for Bogbinder Lauget angaaer, da ville Vi hannem paa Bogbindernis Allerunderdanigste intercession derfore hermed allernaadigst have Befriet, saa at han nu fremdelis som tilforne, sit Haandværk heri Staden Kand og maa Bruge.
Derefter I Eder allerunderdanigst kunde vide at rette.

Befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vort Slot Frederichsberg d. 21. Jan. Anno 1735.
Under Vor Kongelig Haand og Signet Christian R. / P. Neve«

Ved indbindingen af Frederik Vs salvingsakt 1750 leverede Lyman 70 ekspl. i franskbind à 1 rdl. C.G.v. Fenden ligeledes 70 ekspl. til samme pris, medens G.J. Liebe leverede 369 ekspl. i 3 forsk. indbindinger.

Bind kan identificeres ved deres stempler gengivet i Larsen & Kyster.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, Mallings vielsesregister, kirkebog Vor Frue, Larsen, Nielsen, FF 36, Ramsing, Gedde, 1728, Kirkehistoriske Samlinger V,4 1907-09, Ilsøe: Bogtrykkere, KB Bogbinderi, DBT 1922-23/17, CPN, LI.

Lynge - J.C. Andersen - Lerche

Heinrich Behrendt Lynge (1781-1835), gift 1814 med Sidsel Christine Poulsen (1796-1845).

1. *Peter Johannes Lynge* (1815-1842).
2. Magdalene Henriette Lynge (1818-).
3. Ludvig Mikael Lynge (1820-).
4. Herman Henrik Julius Lynge (1822-1897), boghandler, gift 1859 med Wilhel-

mine Andersen (1827-1891). Datter af *Johannes Christian Andersen* (1799-1887) og Sophie Kriedt (1799-1840).

A. Johanne Sophie Mathilde Lynge (1861-).

B. Herman Johannes Vilhelm Lynge (1862-), boghandler, gift 1893 med Elisabeth Betty Julie Vaupel (1874-). Datter af hattefabrikant August Georg Heinrich Vaupel og Elise Margrethe Wüstenberg.

5. *Rudolph Carl Lynge* (1825-1886), gift 1857 med Henriette Holm (1818-1892), enke efter *Chr. F. Lerche* (1809-1853). Se slægtstavle ved **Lerche**.

A. *Henrik Berendt Lynge* (1858-1913), gift 1887 med Agnes Sophie Mathilde Levy (1863-).

1. Astrid Henriette Lynge (1891-).
2. *Rudolph Carl Lynge* (1894-), gift med Astrid Ingeborg - - -.
3. Karen Margrethe Lynge (1898-).

B. Henriette Magdalene Lynge (1861-).

Lynge, H. B.

Lynge, Heinrich [Henrik] Berendt [Berndt], født i Kbh. ca. 1783; død af nervesvækkelse 52 år gl. 05.01.1835 i Kbh.; begr. 09.01.1835 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 08.07.1814 i Kbh./Garnison med Sidsel Christine [Kirstine] Poulsen, 23 år, Møntergade. Forlovere J.G. Lappé, Stenkulsgade 481 og J. Conradsen. Født i Svendborg ca. 1796; død indbragt til Frederiks Hospital 50 år gl. 24.02.1845, begr. 02.03.1845 Fr. Hosp. Datter af - - -. • Fader til Peter Johannes Lynge (1815-42), (antikvar)boghandler H.H.J. Lynge (1822-1897) og Rudolph Carl Lynge (1825-1886).

Udlært af Niels Davidsens enke, Kbh. 18.01.1796-13.10.1800. Ved Folketælling 1801 svend hos Niels Davidsens enke. Ankom fra Kbh. til Odense 23.02.1802, svend hos J.G. Schmidt. Ankom fra Flensborg til Kbh. 22.06.1803, svend hos J.G. Lappé.

Indtegnet til mesterstykke 21.10.1805, forevist Magistraten og for godt befundet og antaget af Lauget 01.02.1806. Borgerskab 20.11.1805.

1807	Skt. Pedersstræde 142 B
1809	Pilestræde 87
1813	Pilestræde 87
1814-15	Pustervig 149
1816-17	Peder Hvidtfeldtsstræde 95-96
1818-22	Landemærket 145
1823-25	Lille Regnegade 181
1826	Store Regnegade 180
1827-29	Pilestræde 122
1830-31	Gammel Mønt 248
1832-35	Springgade 35
1836-45	samme adr., bogbinderenke S.C. Lynge
1846Tillæg	død

Folketælling 1840 Springgade 35, sidehuset 1.th.: Sidsel Cathrine Lynge født Poulsen, 42 år, enke efter Bogbinder Lynge, driver Haandværket, Peter Johannes Lynge, 23 år, bogb.svend, Magdalene Henriette Lynge, 21 år, hendes datter, Ludvig Michael Lynge, 19 år, bogb.lærling.

Folketælling 1845 Springgade 35, 1.sal: Christine Lynge, 49 år, enke, bogbinder, Henriette Magdelene Lynge, 24 år, Ludvig Mikal Lynge, 23 år, bogb.lærling, Hermand Henrik Lynge, 22 år, boghandler hos Sæby, Rudolf Carl Lynge, 20 år, bogb.lærling.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

25.01.1836 Lynge, Peter Johannes / d. 03.05.1842
07.10.1845 Lynge, Ludvig Michael

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

14.07.1810 Schiøtt, Søren / for 5 år fra St.Hansdag
18.07.1829 Børgesen, Jens / i forbundt 1½ år fra nytår

Selskabet for indenlandsk Husflids Udstilling 1817, kat.nr. 117: Prøver af Visitkort; kat.nr. 118: Prøver af Breve og Convolutter.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, Begr.prot.Kbh., kirkebog Garnison-Trinitatis-Fr.Hosp., DBL, vejviser, FT 1840-1845, Fortegnelse, CPN, LI.

Lynge, P. J.

Lynge, Peter Johannes, født 14.11.1815 i Kbh., hjemmedøbt 16.11., dåben registreret 10.09.1831 Helligånd; død af *submersia* ved et ulykkeligt tilfælde 24 år gl. 02.05.1842, indbragt til Frederiks Hospital i Kbh.; begr. 08.05.1842 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af H.B. Lynge (ca. 1783-1835) og Sidsel Christine Poulsen (1796-1845).

Udlært af H.B. Lynge 25.01.1836. Ved Folketælling 1840 svend på moderens værksted, Springgade 35.

REF.: Begr.prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Trinitatis-Fr.Hosp., LI.

Lynge, R. C.

Lynge, Rudolph Carl, født 02.07.1825 i Kbh./Trinitatis; død 28.10.1886 i Kbh, begr. 03.11.1886 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af H.B. Lynge (ca. 1783-05.01.1835) og Sidsel Christine Poulsen (1796-1845). • Gift 24.10.1857 i Kbh./Trinitatis (i huset) med Henriette Lerche f. Holm, 38 ¾ år, Pilestræde 79, enke efter Chr. F. Lerche. Født 10.11.1818 i - - -, død 74 år gl. 29.10.1892 i Kbh., begr. 04.11.1892 Johs./Trinitatis Ass.kgd. Forlovere boghandler H.H. Lynge, St. Købmagergade 49 og glarmester J.P. Holm, Skoubogade. • Fader til Henrik Berendt Lynge (1858-1913), mester i Kbh. 1887.

Udlært af C.F. Lerche, Kbh. 18.04.1846. Ved Folketælling 1845 boende hos moderen, Springgade 35, 1.sidesal.; ved Folketælling 1850 boende med sine søskende Springgade 13, 3.sidesal.

Indtegnet til mesterstykke 25.04.1854; udfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget, refereret i Laugsprotokollen 09.05.1854. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1853 med 5 rdl. for stemplerne. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget, borgerskab 21.02.1856.

Overtog 1857 ved ægteskab med enken værkstedet efter Christian F. Lerche.

1855-57 Store Købmagergade 49
1857-59 Pilestræde 79, 1.
1860-82 Pilestræde 47, 1. (nummerændring)

Overtaget 1887 af sønnen Henrik Berendt Lynge.

1886-92 Nørrebrogade 17 (Alderstrøst, fribolig for enken)

Folketælling 1855 Store Købmagergade 49, forhus st.: Herman Henrik Julius Lynge, 33 år, boghandler, Ludvig Wilhelm Eduard Møller, 34 år, boghandler, Henriette Magdalene Lynge, 37 år, hans kone, Ludvig Michael Lynge, 35 år, bogb.svend, Rudolph Carl Lynge, 30 år, bogb.mester.

Folketælling 1860 Pilestræde 79, nyt nr.47, 2.sal: Rudolph Carl Lynge, 34 år, bogb.-mester, Henriette f. Holm, 39 år, Peter Lynge, 2 år, Sophie Cathrine Holm, 73 år, enke, hans svigermoder boer og har ophold hos ham, Ane Eleonore Andersen, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Pilestræde 47, forhuset 2. sal: Rudolph Carl Lynge, 45 år, bogb.-mester, Henriette Lynge, 51 år, husmoder, Henrich Lynge, 12 år.

Folketælling 1885 Pilestræde 47, 2.sal: Rudolph Carl Lynge, 59 år, bogb.mester, Henriette Lynge, 66 år, hans kone, Henrik Berendt Lynge, 26 år, bogb.svend.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

14.11.1857	Wille, Georg Peter Wilhelm
30.04.1864	Randrup, Carl Gustav / f. 17.12.1844 Kbh., mester i Kbh. 1888
25.05.1867	Hansen, Niels / f. 27.04.1849 Kbh., mester i Kbh. 1874
26.05.1868	Andersen, Siegfred Ferdinand Reinhardt / f. 28.05.1849 Kbh.
06.11.1868	Poulsen, Niels Rudolph / f. 09.08.1849 Kbh.
16.11.1871	Holm, Albert Christian / f. 30.03.1853 Kbh.
18.10.1872	Lundbeck, Oscar Theodor / ros / f. 07.04.1854 Kbh., forgylder i Kbh.
18.10.1872	Refdal, Achton Carl / f. 06.02.1852 Kbh.
16.05.1876	Petersen, Thorvald Theobald / f. 18.04.1857 Kbh.
01.11.1877	Lynge, Henrik Berndt / udmærkelse / f. 07.09.1858 Kbh., mester i Kbh. 1887
17.10.1878	Kreutzfeld, Carl Ferdinand / f. 12.07.1860 Kbh., mester i Kbh. 1884, emigreret til USA
20.04.1880	Levy, William / f. 18.11.1859 Kbh., mester i Kbh. 1887
23.10.1883	Rømer, Jens Alfred Emanuel / f. 25.08.1864 Kbh.
23.10.1885	Christensen, Mads Peter / f. 12.09.1867 Kbh.

Skuemester fra 30.04.1864. 1883 sat i skat af kr. 1200.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.prot.Kbh., kopulationsreg., kirkebog Trinitatis, vejviser, FT 1855-1860-1870-1885, KDH, KL, Alderstrøst, CPN, LI.

Lütken, J. L.

Lütken, Johan Leonard [Jørgen Leonhardt Rudolph], født i Flensborg ca. 1752; død af brystsyge 60 år gl. 08.05.1812 i København, begr. 11.05.1812 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 16.10.1795 i Kbh./Trinitatis med Maren Olsdatter, enke efter J.J. Barkies. Født ca. 1776; død af forrådnelsesfeber 34 år gl. 29.06.1810 på Frederiks Hospital, hvor hun som fattig og uformuende var indlagt til kur og pleje. • Fader til Jørgen Leonhardt Lütken, udlært 15.01.1821-17.01.1825 af N.C. Møller, og Ane Marie Lytken, gift med J.G. Lappé.

Indskrevet i lære hos S.P. Graa 30.10.1769, skal lære indtil sit 24. år. Udlært af Erik Schärling, Kbh. 17.10.1776.

Indtegnet til mesterstykke 12.01.1795. Mesterstykket blev ved kgl. missiv af 10.04.1795 udført uden fuld forgyldning. »Da han i 8 år har lært bogbinder-professionen og i 18 år arbejdet ved lauget, må han optages mod at forfærdige det af ham tilbudte mesterstykke, nemlig Christian 4to Hist. i rød saffian med forgyldt snit, så forgyldt på ryggen, med forgyldt omsats på siderne og en mindre omsats inden i, samt en octav i nu brugelig marmorbind med forgyldt snit og på bindet.« Mesterstykket antaget af Lauget 20.04.1795. Borgerskab 18.05.1795. Medlem af Bogbinderlauget 13.07.1795.

1795-98	Antonistræde 316
1798-1807	Gammel Mønt 149
1808-09	Farvergade
1810-11	Gothersgade 118 baghus 1.
1812	Grønnegade
1812	St. Regnegade 197

Folketælling 1801 Gammel Mønt 149: Leonhart Lytgen, 45 år, bogb.mester, Maren Barkis, 32 år, Gunild Barkis, 20 år, Andreas Barkis, 19 år, (børn af hendes første ægteskab), Julie Lytgen, 2 år, Johannes Kyplad, 19 år, læredreng. [De ældre børn antagelig fra hendes første mands første ægteskab.]

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

12.07.1802	Barkies, Andreas
10.06.1803	Kipnas, Johan Andersen / indskrevet 15.07.1799 for 4 år fra St.Hans kvt., udskrevet formedelst at han skal rejse til Kysten.
27.10.1806	Kiersgaard, Ole / indskrevet 18.10.1802 for 4 år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1815
24.01.1807	Schultz, Nikolaj Peter / indskrevet 18.01.1802 for 5 år
14.07.1810	Hertz, Samuel / indskrevet 13.07.1807 for 3 år fra St.Hansdag

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

16.01.1797	Henberg, Jens Christian / for 4 år

22.01.1811 Jørgensen, Jens Lykke / for 1 år i forbundt, udlært af J.J. Sundbeck 22.01.1816

TILREJSTE SVENDE:

01.04.1796 Ryberg, Samuel
00.00.1800 Flor, Ludwig Wilhelm / kom fra Kiel / hjemsted Eckernförde
00.00.1800 Wilhelm, Ludwig / - / Warmstädted
11.10.1800 Kochl, C.G. / - / Schereberg?
02.03.1807 Kiöster, Ephraim / - / Stockholm

En svend hos Lütken, Peder Heiberg, døde af bryststyge 26 år gl. 21.07.1799 på Alm. Hosp., begr. 24.07.1799 Trinitatis.

Som bisidder med Søren Martensen og Hans Jonsen Berg for oldermand Andreas Clausen idømtes han 03.12.1798 en bøde på 5 rdl. til laugets fattige for trodsig optræden overfor Magistraten, da de nægtede at anerkende Lars Christian Graas mesterstykke, som Magistraten havde antaget. [Se hele sagen under H.J. Berg.]

Altgesell 09.07.1781, 17.10.1785, 29.04.1789 og 08.07.1793.

Ved skifte efter hustruen 1810 vurderedes hendes efterladenskaber til 33 rdl. Fire uforsørgede børn: Jane f. ca. 1799, Maren f. ca. 1802, Jørgen f. ca. 1803, Christen f. ca. 1805.

Ved skifte efter ham 1812 vurderedes hans efterladenskaber til 27 rdl. 4 mk. Boets indtægt var 44 rdl. 2 mk. 14 sk., dets gæld 640 rdl. 3 mk. 6 sk. Børnene Juliane Marie f. ca. 1800, Anne Marie f. ca. 1802, Jørgen Leonhardt f. ca. 1804, Christian f. ca. 1806.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.prot.Kbh., FT 1801, skattemandtal, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1795, kirkebog Trinitatis-Fr.Hosp., udskrift af skifteprotokol, vejviser, Seidelin, CPN, LI.

Løsch, C. **Udenbys mester**

Bergen 1752-97

Løsch [Lösch], Gotlieb Christopher [Jacob], født 11.11.1727 i Stettin; død 18.12.1797 i Bergen. • Søn af - - - • Gift 14.06.1752 i Bergen/Domkirken med Maren Kirstine Larsdatter / Angel. • Fader til Hybert Løsch.

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom til Kbh. 06.05.1746, svend hos G.J. Liebe, Ankom fra Berlin til Kbh. 24.10.1751, svend hos G.J. Liebe.

Løste borgerskab i Bergen 13.04.1752. Kgl. bevilling 17.11.1752 på boglade med indbundne bøger et sted udenfor sit hus; bevilling 29.10.1762 på boghandel også med uindbundne bøger på bekvemme steder i Bergens by og stift og i Nordlandene; havde Bergens første lejebibliotek. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 14.10. 1754, betalte kvartalspenge til april 1799, sidst ved enken.

Havde indtil 6 bogboder i Bergen foruden sin faste boglade, fra 1770 begrænset til 3, hvoraf en endnu stod 1825.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

02.10.1758 Olsen, Ohle / indskrevet 14.10.1754 for 4 år

11.01.1779 Løsch, Hybert / søn, mester i Bergen 1782
13.10.1788 Rosenberg, Gregorius C. / indskrevet 30.04.1781 for 7 år
1793 Lindeland, Thor Rasmussen
15.04.1799 Iwersen [Middelthun], Gregorius / indskrevet 16.02.1793 for 7 år fra nytår

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

20.01.1777 Lange, Martin / for 5 år fra Mich.kvt. 1776, mester i Stavanger 1780
19.10.1789 Petersen, Sebulou / for 5 år
18.01.1796 Wolff, Gottfried Løsch / for 4 år fra Mich.kvt. 1795

Lærekontrakt for Gregorius Iwersen:
»Om følgende Poster ere Vi Underteignede bleven eenig, og oprettet denne contract. -

Jeg Christoph Lösch Borger og Bogbinder her udi Bergen antager Drengen Gregorius Iwersen i Lære hos mig i 7 Aar for at lære ham den lovlige Bogbinder Profession som tager sin Begyndelse fra Nytaarsdag 1793 og endes naar man skrivendes vorder 1800 Nytaarsdag. - Og udi ovenmelte Tiid forsvarlig lære ham alt hvad der henhører til Professionen og efter den Ävne Gud giver ham at begribe det. - Jeg giver ham og i samme Tiid sin nødtørftige Underholdning i Mad og Dricke upaaklagelig, tillige og hvert Aar 2 Rdl., samme toe Richsdaler anvender hans Forældre som Hielp til nødvendige Klæder og Skoe. Naar han gaaer til Confirmation saa udreder jeg Omkostningerne, Indskrivningen liegeledes. Og naar da bemelte Gregorius Iwersen ovenmelte Tiid reedelig og troe haver udstaaet, lover og forbinder Jeg mig her med at lade ham til Svend indskrive, samt at give Ham een sømmelig Svende Klædning. - hvorimod Jeg som Drengens Fader belover og forsickrer at bemelte min Søn Gregorius Iwersen foreskrevne Tiid skal staae sin Lære Aar ud, og at han paa ingen maade skal undvige sin Lære førend ovenmelte Tiid efter Contracten er udrunden, og mens hans Lære Aar varer holder jeg min Søn med sømmelige Klæder og Skoe, samt Renlighed, Klæder og Skoelapning. - At nu denne Contract paa begge Sider saaledes holdes skal, have vi den samtidig underskreven og forseiglet. Bergen den 16. Febr; 1793

Christoph Lösch (CL) Iwer Gregoriusen Middelthun

Til Vitterlighed efter Begier

Ole Erichsen Hybert Lösch

REF.: Schjoldager, R. Paulli: Gregorius Middelthun, trykt i Med boken som bakgrunn. Festskrift til Harald L. Tveterås, Oslo 1964, digitalarkivet.no, CPN, LI.

Løsch, Hybert **Udenbys mester**
Bergen 1782-1817

Løsch, Hybert [Hubert], døbt 08.04.1760 i Bergen/Domkirken [en af fadderne var Niels Kiøstadius]; død 57½ år gl. 21.10.1817 i Bergen, begr. 29.10.1817 i Domkirken. • Søn af Christopher Løsch og Maren Kirstine Larsdatter/Angel. • Gift 09.12.1782 i Bergen med Divert Bang. Datter af skrædder Ivar Bang og Hedvig - - -, døbt 18.09.1761 i Bergen; død af alderdom 73½ år gl. 09.05.1835 i Bergen, begr. 18.05.1835 i Domkirken.

Udlært af faderen C. Løsch, Bergen, 11.01.1779.

Løste borgerskab i Bergen 02.07.1782. Bevilling på boghandel 20.09.1782. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 21.10.1793, betalte kvartalspenge til 1811. Enken havde bogsalg fra en bod i 1825.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

19.01.1801 Haldorsen [Blom], Andreas / indskrevet 10.07.1797 for 5 år, mester i Bergen 1804

17.07.1809 Løsch, Hybert / indskrevet 19.04.1806 for 5½ år fra 01.01.1806

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

10.07.1797 Johannesen, Holger / for 6 år

19.04.1806 Davidsen, Andreas / for 5½ år fra 01.01.1806

08.07.1811 Dreyer, Albert / for 6 år fra 01.02.1811, mester i Bergen

Folketælling 1801 Bergen, 14. rode, hus nr. 37: Hybert Lysch, 41 år, bogbinder, Divert Bang, 39 år, hans kone, Hybert Lysch, 10 år, hans brodersøn, Anders Haldorsen, 25 år, svend, Andreas Davidsen, 10 år, læredreng, Rachel Siursdatter, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1815 Bergen, 14. rode, hus nr. 37: Hybert Løsch, 48-63 år, boghandler, husejer, Divert Løsch, 48-63 år, Dorothea Bøedal, 16-31 år, pigen, Berthe Margr. Madzau, 16-31 år, pigen.

REF.: Schjoldager, CPN, LI, familysearch.org, digitalarkivet.no

Løv, P. C.

Løv, Peter Christian, født i Kbh. ca. 1804; død 34 år gl. 10.06.1838 på Almindeligt Hospital i Kbh., begr. 15.06.1838. • Søn af - - - • Ugift.

Udlært af J.C. Berg, Kbh. 06.07.1818-12.07.1824.

Indtegnet til mesterstykke 13.01.1838, betalt 3½ rbdl. Mesterstykke antaget og for godt befundet af Lauget og Det kgl. Kunstacademi 13.01.1838. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 27.01.1838. (Første mesterstykke efter plakaten af 1837.) Laugets udgift til opvisning for Magistraten 2 rbdl. 3 mk. og til hans begravelse 8 rbdl. 5 mk. 14 sk., anført i regnskabet 07.07.1838.

Fattigvæsenets Sekretariats Referatprotokol 1838, nr. 1327:

19. Juni. Inspectionen ved Alm. Hosp. Indberetter, at Urtekræmmer Søegaard ønsker at erholde sin afd. Svoger, Bogbinder P.C. Løvs efterladte Klæder imod at betale deres Vurderingssum.

19. Juni. Bifaldes, dog at Inspectionen skjønner, at der imod den fastsatte Vurdering Intet er at erindre. Exp. 22/6

Altgesell for 1831. Svendeladen betalte hans hospitalsregning 1835 med 8 rbdl. 3 mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Fattigvæsenets Sekretariats Referatprotokol, kirkebog Alm.Hosp., CPN, LI.

Mads bogbinder

Christian III's Rentemesterregnskaber:

jun./jul.1551 Item antthwordett Mattz Bogebinder att wnder drage thett countther-feye mett om thet hus van Austerricke - 18 alne leruitt.

26.06.1551 Item giffuet for 5 skind, som Matz Bogebinder fick at skulde offuerdrage og fordre eth skrin met, som hans naade haffde selff giort, for huert skind 6 sk, beløff - 1½ mk. 6 sk.

16.07.1551 Item then 16. dag julij bettaldt Matz Bogebinder epther K.M. beffallning wed Axell Thønnesen for arbeyde, som hand haffuer giort for K.M. epther hans registers lydelse, 3 dl.

25.09.1551 Antwordet hannom epther K.M. beffallning wed Matz fyrbøtther at bettalle 2 contrafei med 20 sk. danske.

14.10.1551 Samme tiidt bettaldt Matz Bogebinder for bøger, hand haffde bundit, och andit arbeyde, hand haffuer giort for K.M. och myn naadige frue, epther thette hans registers lydelse, beløff 5½ dl. 14 sk. 1 alb.

16.10.1551 Item Stj. Gallj dag antthwordit Matz Bogebinder tiill att fodre nogle contherfeye mett, 2 bolthe leruitt, som wor - 36 alne leruitt. End antthworditt Mattz Fyrbotther, som och skulde tiill same contherfeye - 10 alne leruitt.

21.10.1551 End antwordet hannom [Hans Goltsmedt] at giffue Matz bogebinder for nogle breffue och contrafeye, hand haffde lymit lerrit wnder, epther K.M. beffallning, 2 dl.

10.11.1554 Item Stj. Morthenns affthenn wdj Kiøpnehaffn betaldt Matz Boge Binder for hues arbeyde, hannd haffde gjort for K.M. 12 mk. 4 sk.

10.11.1554 Samme tiid affregnitt mett Lauris Schriiffuere poo Kiøbnehaffn hues penninge, som hand poo attskillige tiider haffde antwordett Hans Goltsmedtt att betale bøger mett for K.M., att giffue bogebinder for arbeyde, beløff seg tiillsamenn epther hans seddels lydellser 37½ dl. 1½ sk. lübsk och 23 sk. danske.

12.01.1556 Item thenn 12. dag januarij epther mester Hans Goldsmedtz beffalling giffuet Mattz Bogebinder for arbeyde, som hand haffde giortt for K.M., eenn part ferdig oc eenn part wferdig, som hand nu fran sig anthworde, epther K.M.s beffaling, 4 dl.

20.02.1556 Item thenn 20. dag februarij anthwordet mester Hans Goltsmedt att giffue for bøger, oc eenn bogebinder for arbeyde, 7½ mk.

18.10.1571 Mester Matz Bogbinder for 1 Registerbogh hand bandt for Thidske Cannzelli, 2½ mk.

Carl S. Petersen anfører, at Mads Bogbinder i 1556 blev afløst af Niels Poulsen som kongens bogbinder. Roos omtaler et antal bind, hvis stempler indeholder signaturen MP fra 1542 til efter 1550, ofte sammen med ældre stempler med signaturen GI.

REF.: Rentemesterregnskaber, Carl S. Petersen: Christian IVs Boggave 1605 til Københavns Universitet, Bogvennen 1929.

Maillet, Antoine

Maillet, Antoine. Anthonius Gallus.

Ifølge traditionen en fransk bogbinder indkaldt til at indbinde Christian III's Bibel sammen med Poul Knobloch. En studeret mand, senere fransk legationssekretær for Charles de Danzay. Et brev fra ham skrevet i Nyborg 29.11.1549 til Joh. Pistorius er bevaret, heri nævner han, at han endnu ikke var kommet i arbejde med Bibelen, men for tiden opholdt sig hos Danzey, der dengang må have været hos Chr. III, der jævnlig boede på Nyborg Slot. Nyere tysk forskning har vist, at Maillet var *Faktor*, dvs. formidlede kontakt mellem handelshusene, og at det er i den egenskab, han har haft kontakt til Bibelens bogtrykker Ludvig Dietz i Rostock og den mulige bogbinder.

Rentemesterregnskaber:

03.08.1557 Thend 3. augustj giffuit thend frandsosse bogebinders høstrw for snorer och quaste, hun giorde wdj 2 krudt flasker for K.M., 1 daler.

Roos henfører »mindst 7 Bind« udført fra samme værksted i tiden 1551-55 til Maillet.

REF.: Nielsen, Rørdam, Thomsen, Kirkehist.Saml. II 402-4, 442, Danske Mag. 3 R VI 255, Bogvennen 1897, 1929*, Nyrop, Rentemesterregnskaber, Karsten Christensen, Rørdam: Historiske Samlinger, bd. 3: Charles de Danzay.

Mangor, C. N.

Mangor [Mangaard], Christoffer Nicolai [Niels], født i Kbh. ca. 1771; død af brystbetændelse i Hørsholm 08.07.1808, hvor han i 14 Dage havde været paa Besøg hos sin Fader. • Søn af lektor i fysik og kemi Elvius Mangor og Marie Dalstrøm. • Ugift.

Udlært af A. Claussen, Kbh. 19.10.1789-21.10.1793.

Indskrevet til mesterstykke 28.04.1800, forevist og antaget af Magistraten samt borgerskab 16.07.1800. Medlem af Bogbinderlauget 17.07.1800.

1801-04 hjørnet af Krystalgade og Store Fiolstræde 159
1805 Badstuestræde 95
1807 Skindergade 12
1808 Gammel Mønt 157, logerende hos lærer Johs. Lindegaard

Folketælling 1801 Klædebo kvt. Matr.nr. 159 hos værtshusholder Peder Møller: Christopher Mongaard, 30 år, ugift, bogb.mester, Jørgen Breld, 23 år, bogb.svend, Magnus Jensen, 12 år, læredreng, Jens Bruun, 23 år, stud.jur, logerende.

Ved skifte efter ham var boets indtægt 3 rdl. 3 mk., dets udgift 3 rdl. 4 mk. 12½ sk., underskud 1 mk. 12½ sk.

REF.: Borgerskabsprotokol, vejviser, FT 1801, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Marckus Bogbinder

Marcus Bogbinder.

15.07.1572 For to Registranter hand bandt kom i T.K. 6 mk.
19.07.1572 For en Jordebog paa Laaland og Falsters Gods han bannt udi Pap och bleff annthvordet Hans Skoseff? 2½ mk. (Silke Snor udi Rigens Farffue 4 Alen lang fra Matz possement.)
27.06.[u.år] For et Foder til en Hatt, han havde overdraget og foret med Skellert.

Ref. Udskrift af Rentemesterregnskab.

Martensen, S.

Martensen [Martinsen, Mortensen], Søren, født i Kbh? ca. 1772?; død af forrådnelsesfeber 29 år gl. 03.07.1801 i Kbh./Helligånd. • Søn af - - - • Gift 21.06.1798 i Kbh./Helligånd i huset med Elisabeth Christine Berg. Født ca. 1766 i Kbh.; død 19.05.1846 i Kbh., begr. 24.05.1846 Helligånd. Datter af Poul Olsen Berg. Gift 2. i København/Petri 17.05.1805 med Conradt Holm (ca.1779-16.03.1849). Se slægtstavle ved **P.O. Berg**.

Lærested kendes ikke.

Mesterstykke antaget af Magistraten, borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 19.06. 1797.

1798 Møntergade 46
1800 Møntergade 46
1800-01 Skindergade 33
1802-04 samme adr., bogbinder enke E.C. Martensen
1805-07 Skindergade 35 ved enken

Værkstedet overtaget af C. Holm ved ægteskab med enken.

Folketælling 1801 Skindergade 33: Søren Mortensen, 29 år, bogb.mester, Elise Berg, 35 år, Gerhard, 1 år, Søren Holst, 23 år, bogb.svend, Conrad Licht, 24 år, bogb.svend, Birthe Fogt, 20 år, tjenestepige.

TILREJSTE SVENDE:

07.04.1803 Brandsen, C. / kom fra Stockholm / hjemsted svensk
06.08.1803 Brachmer / - / Langensalz

Som bisidder med Leonhardt Lütken, Hans Jonsen Berg for oldermand Andreas Clausen ved Hof- og Stadsretten 03.12.1798 idømt en bøde på 5 rdl. til laugets fattige for trodsig optræden overfor magistraten, som mod laugets påstand havde godkendt Lars Christensen Graas mesterstykke. [Se fuld omtale under H.J. Berg.]

Ved skifte 1801 vurderedes hans bo til 171 rdl. 5 mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, vejviser, FT 1801, kirkebog Helligånd, Seidelin, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Matthiesen, J.

Matthiesen, Johan, født - - -; død før aug. 1654 i - - -? • Søn af - - - • Gift med - - -

Signerede Drengernes Indskriff-Bog 09.11.1646.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

02.01.1654 Nielssøn, Jon / indtegnet påske 1651
01.10.1657 Jensen, Jacob / indtegnet 01.08.1654 med anførsel om, at han skal udskrives af en anden mester, såfremt hans madmoder bliver gift inden han er udlært.

REF.: CPN, LI.

Matthissen, C.

Matthissen [Mathiassen, Mathiesen], Christian, født i Tønder ca. 1775; død ca. 1829 i Kbh. • Søn af - - - • Gift 1. 18.09.1801 i Kbh./Nikolaj i huset hos brygger Selstrup med Birgitte Cathrine Kiersgaard, enke efter Niels Davidsen (ca. 1752-12.11.1799). Født ca. 1772 i - - -; død af brystsyge 33½ år gl. 02.01.1805 i Kbh., begr. 06.01.1805 Nikolaj/Ass. kgd. Datter af marskandiser Christen Kiersgaard og Maria Nielsdatter. • Gift 2. 1807 i Kbh. med Helene - - - (kopulationsafgift betalt 16.01.1807, Helliggeist angivet, men ikke fundet i kirkebog).

Lærested kendes ikke. Ankom fra Sønderborg til Kbh. 21.10.1798, svend hos A. Nagel. Ved Folketælling 1801 svend hos A.H. Helmuths enke.

Indskrevet til mesterstykke 13.07.1801; forevist Magistraten og for godt befundet og borgerskab som laugsmester 14.09.1801, tilbageleveret 11.05.1815, ombyttet til grosserer. Indført i Laugsprotokol 12.10.1801. Løjtnant i Borgervæbningen 1813, kaptajn 1824.

Overtog ved ægteskab med enken værksted efter Niels Davidsen.

1801-07 Østergade 47 husejer
1810-12 Østergade 65 (nummerændring)
1813-14 Lille Grønnegade 324
1815-17 samme adr., benævnt grosserer og papirhandler
1818-23 Ny Adelgade 324
1823 Amagertorv 40
1824-29 Gammel Amagertorv 40
1830 Kongens Nytorv 208 A.C. Mathiesen, grossererenke, har papirhandel
1831-38 Lille Grønnegade 324 [1838 Helene Mathiesen]

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

21.01.1805 Lerche, Jonathan / indskrevet 17.10.1803 i forbundt 1½ år. Mester i Kbh. 1810
27.10.1806 Meyerup, Christian / indskrevet 13.10.1800 hos N. Davidsen

30.10.1809 Rude, Hans Christian / indskrevet 17.07.1809 i forbundt til Mich.kvt. Mester i Christiania 1813

INDSKREVEN LÆREDRENG:

15.10.1804 Weise, Fredrich Wilhelm / for 7 år fra Mich.kvt., overgået til H.J. Berg

TILREJSTE SVENDE:

11.07.1802 Petersen, Andreas / kom fra Flensborg / hjemsted Flensborg
14.04.1805 Schmidt, Asmus Friederick Joachim / - / Kiel
16.09.1806 Berthelsen, Carl / - / dansk
04.04.1807 Berggren, R.F. / Berlin / Reval
17.07.1810 Grønning, L. / Bergen / norsk

Bisidder 26.07.1806-08, oldermand 11.07.1808-14.07.1810.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Nikolaj, kopulationsreg., FT 1801, Nielsen, Seidelin, vejviser, CPN, LI.

Mauritius, J. B.

Mauritius [Mauritzius], Johan Benedictus [Bendix], døbt 22.04.1699 i Odense/Skt. Knud; død af hidsig feber 56 år gl. 1762 i Kbh., begr. 10.06.1762 Helligånd/Ass.kgd. Laugets begravelsesudgift for Mauritius 10 rdl. bogført 09.06.1759. • Søn af bogbindermester Carl Gabriel Mauritius (død 1704 i Odense) og Anna Christence Jensdatter (gift 2. 1705 med Martinus von Fenden). Se slægtstavler ved **Fenden** og **Liebe**. • Gift 29.08. 1736 efter kongl. allernådigste tilladelse i hendes faders Niels Olesens hyre-kuskes [hus] sidst på hjørnet af Løvstræde med Christiana Sophia Nielsdatter, født ca. 1717; død af brystsyge 21 år gl., begr. 12.12.1738 i Kbh./Helligånd nordre kgd. Forlovere Martin von Fenden og brudens fader Niels Olesen. • Tre døtre døde som små 1737, 1737, 1739; blandt faddere var indskrevet J.Fr. Plüer, C.v. Fenden og G. Liebe.

Udlært af stedfaderen Martinus von Fenden, Kbh. 08.01.1725. Ankom 21.04.1734 fra Århus til Kbh., svend hos M. v. Fenden. Symbolum:Sey witzig, die Welt ist spitzig. Ankom 24.07.1734 fra Hamborg til Kbh., svend hos G.C. Liebe.

Medlem af Bogbinderlauget 12.04.1736. Borgerskab 15.02.1736.

1737 Skindergade
1738 Tugthusstræde
1743-52 Læderstræde 30
1755 Læderstræde 26 (nummerændring)
1762 Gammel Strand

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET

25.04.1740 Høxbro, Hans Petersen / indskrevet St.Hans kvt. 1737 for 3 år
12.10.1744 Jonsön, Johan Christian / indskrevet 19.10.1739 for 6 år
18.10.1745 Høeg, Johannes Dinesen / indskrevet 29.10.1740 for 5 år, mester i Kbh. 1751
01.07.1748 Bremmer, Eilert Lorentzen / indskrevet St.Hans kvt. 1744 for 4 år

07.07.1755 Vallentin, Niels Larsen / indskrevet 01.07.1748 for 7 år, svend i Kbh.

TILREJSTE SVENDE:

19.05.1738 Kloth, Ernst Christoph / kom fra Thorn / hjemsted Königsberg
20.04.1740 Fagerström, Jacob / Sverige / svensk
14.05.1740 Polin, Michael / Bergen / Åbo
25.05.1740 Høxbro, Hans Petersen / Jylland / København
04.07.1740 Beyer, Tobias / Cidadel? / Berlin
14.09.1740 Wilhelmi, Johan Tobias / Lübeck / København
08.09.1741 Sandberg, Hans / Bragenes / svensk
31.08.1742 Häntzschel, Gottlob / Königsberg / Krichenbach
14.05.1743 Berlin, Johann Fridrich / Rostock / Hannover
00.08.1743 Høxbro, Hans Petersen / Viborg / København
26.03.1750 Röhl, Johann Ernst / Rostock / Wolgast
08.07.1750 Høeg, Johannes Dinnesen / Lübeck / Viborg
29.07.1752 Geisler, Christian Gottlob / Rostock / Guhrau
08.08.1752 Cariin, Carl / Slesvig / Stockholm

Udførte sammen med J.W. Boppenhausen Einschreib Buch der Alt Gesellen, 1725 (udstillet på Københavns Bymuseum 1966). Altgesell 09.01.1735. Herbergsfader 1743-44.

1741 formynder for søsteren Susanne Mouritsdatters 4 umyndige børn efter hendes død som enke efter Jørgen/Georg Christian Liebe.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Skt.Knud Odense, Helligånd, Nielsen, skifteudskrift Liebe, CPN, LI.

Meier, J. C. W.

Meier [Meyer], Johan Christopher Wilhelm, født i Kbh. ca. 1780; død - - - • Søn af Wilhelm Meyer og Hedvig Pedersdatter. • Gift 22.02.1805 i Kbh./Skt. Petri med Birgitte (Frederikke) Schaber, født 28.06.1779 i Aalborg/Budolfi; død af brystsyge 62 år gl. 26.02.1845, begr. 06.03.1845 Ballerup. Forlovere skræddermestrene L. Holtzmann og P. Winther. Datter af musketer Ludvig Schaber og Anne Marie Wortman. Ved Folketælling 1801 tjenestepige hos Maximilian von Odeland, kaptajn ved Danske Livregiment, Ny Vestegade 318.

Udlært af M.C. Graas enke, 17.10.1796-28.04.1800. Ved Folketælling 1801 svend hos Jacob Arboe, Slagelse. Ankom fra Slagelse til Kbh. 28.03.1801, svend hos M.C. Graas enke. Ankom fra Slagelse til Kbh. 15.01.1802, svend hos H.R. Bertelsen.

Borgerskab som frimester 14.12.1804. Ved Kgl.Missiv af 23.07.1805 afslag på ansøgning om tilladelse til at holde en svend til hjælp, som bestemt i Forordningen af 21.03.1800.

1807 Store Regnegade 176
1808 Pilestræde 90
1811-33 Ballerup [3 børns dåb og konfirmation registreret]
1834- Gothersgade 18

Folketælling 1834 Gothersgade 18 2.sidesal: Johan Christoffer Wilhelm Mejer, 52 år, enkemand, bogb.frimester, Carl Schmidt, 26 år, bogb.svend, værnepligtig ved 2.jyske infanteriregiment.

Folketælling 1834 Ballerup by, et hus: Birgitte Meier, 50 år, gift, sognenes jordemoder, Hedevig Meier, 20 år, datter, Karl Meier, 23 år, sadelmager.

Folketælling 1840 Ballerup by, et hus: Birgitte Schæffer, 58 år, enke, districts gjordemoder, Jacob Meier, 34 år, gift, husmand og hjulmand, Jacobine Hoffmann, 22 år, hans kone, Mathilde Meier, 1 år, datter, Jens Jensen, 10 år, plejebarn.

Folketælling 1845 Ballerup by, et hus: Birgitte Schafer, 63 år, enke, districts gjordemoder, hos husmand Peder Andersen.

REF.: Borgerskabsprotokol, kopulationsregister, kirkebog Petri-Budolfi-Ballerup, Sjællandske Brevbøger 1805 nr. 1714, vejviser, FT 1787-1801-1834-1840-1845, CPN.

Mengel, J. S.

Mengel, Johan Sigismund, født - - - i Schwiednitz, Schlesien; død - - -

Ukendt lærested. Ankom fra Hamburg til Kbh. 14.09.1740, svend hos A. Lyman. Idømt bøde på 2 stuver til svendeladen 18.01.1742 for at være kommet for sent til møde. Idømt bøde på 3 mk. til svendeladen 02.04.1742 »weil ich mir habe sollen Arbeite lassen als – - ich Reisen wolle.« Ankom fra Hamburg til Kbh. 16.09.1743, svend hos C. Ritter. Idømt bøde til svendeladen okt.kvt. 1743 for at være kommet for sent til møde. Ankom fra Aalborg til Kbh. 13.05.1745, svend hos C. Ritter. 03.08.1745 svend hos A. Lyman, 06.01.1746 svend hos Faun.

»Ao. 1747 d. 5. April haver Monsieur Johan Sigismund Menggel givet sit Mester aar an og vil det for Reise til samme Datum 1748.« [egenhændig indførsel i Laugets Regnskabsprotokol s. 260.]

Altgesell 03.08.1745 og 06.01.1746.

REF.: Regnskabsprotokol, CPN.

Mentzel, Jacob

Mentzel, Jacob, født i Tyskland - - -; død - - - • Forældre og ægteskab kendes ikke. • Stedfader for Andreas Johansen.

Ukendt lærested, Tyskland?

Signerer Drengenes Indskriff-Bog 09.11.1646. Er muligvis den samme som i Mandtalslisten 1659 nævnes »Jacob Bogbinder«.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

27.04.1674 Johansen, Andreas / indskrevet 03.10.1670

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

28.04.1663 Nielsen, Søren / fra Halmstad

06.10.1673 Eckhorst, Urban / til 1677, men udskrives som svend af sin fader 06.01.1679
24.04.1674 Jensen, Jens / bortløben
27.06.1682 Thommesen [Løwenhertz], Christian / overgået til P.C. Bähr, udlært 24.08.1686

REF.: Nielsen, CPN, LI.

Meyer, E.

Meyer, Jørgen Ernst, født i Stoense 17.05.1802; død af kræft 71 år gl. 04.09.1873 i Kbh., begr. 19.09.1873 Johs./Ass.kgd. • Søn af Friderich Meyer og Adamine Juliane Thede. • Gift 1. 01.07.1825 i Kbh./Petri med Anna Maria Sørensen, 30 år, Hausergade 222. Forlovere J.W. Walck og skipper J.J. Lindorf. Født ca. 1795; død i barselsseng 43 år gl. 06.09.1837 i Kbh., begr. 11.09.1837 Helligånd/Ass.kgd. • Gift 2. 15.03.1845 i Kbh./Trinitatis med Nikoline Johanne Schneider, 25 år, Blegdammen 98 B. Født ca. 1820 i Kbh.; død af arteriosclerosis 78 år gl. 18.11.1897 i Kbh., begr. 23.11.1897 Johs./Ass.kgd. Datter af bud Johan Lodvig Schneider og Marie Bolette Andersen. Forlovere snedkermester Johan Christoffer Meyer og kammerassessor Mathias Sørensen. • Fader til Axel Meyer (f. 1846) og Emil Meyer (f. 1856).

Foreviste mesterstykke i malerprofessionen 21.06.1834, erkendt antageligt, borgerskab som malermester 28.06.1834. Voksdugs- og lakvarefabrikant 1832. Kaptajn i Brandcorpset. Lakererfabrik etableret 1842.

-1837-40- Østergade 67 Udsalget er i Store Købmagergade 54
1845-73 Blegdamsvej 112/92 B
1910 Jorcks Passage

Fortsat af enken under ledelse af sønnen Axel Meyer, begge sønnerne optaget som interessenter i firmaet 1882.

Folketælling 1840 Østergade 67, 2.sal: Jørgen Ernst Meyer, enkemand, malermester og voxdugsfabrikant, Adamine Frederikke Meyer, 14 år, Mathilde Jensine Meyer, 12 år, Thora Marie Meyer, 6 år, Adamine Juliane Thede, 74 år, husfaderens moder, Ane Elisabeth Hansen, 26 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Udenbys Klædebo matr.nr. 92 B, Blegdamsvej, st.: Jørgen Meyer, 42 år, enkemand, malermester, voxdugsfabrikant, Adamaine Meyer, 79 år, enke, hans moder, Adamine Meyer, 20 år, Mathilde Meyer, 18 år, Thora Meyer, 12 år, Nicoline Schneider, 25 år, tjenestepige, Caroline Ventzel, 28 år, tjenestepige, Jeannette Schernoff, 21 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Udenbys Klædebo matr.nr. 92 B, Blegdamsvej, st.: Jørgen Ernst Meyer, 47 år, voxdugsfabrikant, Nicoline Johanne Meyer, 29 år, hans kone, Adamine Frederikke Meyer, 24 år, Mathilde Jensine Meyer, 22 år, Thora Magdalene Meyer, 16 år, Axel Meyer, 3 år, Adamine Meyer, 81 år, enke, husfaderens moder, Sophie K–sen, 25 år, tjenestepige, Jeannette Schernoff, 26 år, tjenestepige, Jens Christensen, 29 år, tjeneste-

karl, Christian - -, 10 år, malerdreng, - - Andersen, 15 år, malerdreng, Hans Jørgensen, 19 år malerdreng.

Folketælling 1855 Blegdamsvejen 92 B st.: Jørgen Ernst Meyer, 51 år, voxdugsfabrikant, malermester, leutn. ved Brandcorpset, husejer, Nicoline Johanne Schneider, 34 år, hans kone, Adamine Meyer, 90 år, enke efter proprietær Meyer, husfaderens moder og forsørget af ham, Mathilde Jensine Meyer, 26 år, Thora Magdalene Meyer, 20 år, Axel Julius Otto Meyer, 8 år, Ernst Johannes Meyer, 3 år, udøbt pigebarn, 1 år, Ane Sophie Rasmussen, 36 år, tjenestepige, Jeanette - -, 24 år, tjenestepige, Marie Jessen, 23 år, tjenestepige, Jens Madsen, 27 år, tjenestekarl, Hans Henrik Jacob Jørgensen, 25 år, malersvend, Carl Conrad Christian Berg, 19 år, malerelev, Jørgen Ludvig Christoffersen, 19 år, malerelev, Niels Henrik Møller, 23 år, malersvend.

Folketælling 1860 Blegdamsvej 92 B, nyt nr. 72, st.: Jørgen Ernst Meyer, 59 år, voxdugsfabrikant, Nicoline født Schneider, 39 år, hans kone, Thora Marie Meyer, 25 år, Axel Otto Meyer, 13 år, Ernst Johannes Meyer, 7 år, Hedvig Frederikke Meyer, 5 år, Emil Georg Meyer, 3 år, Frederikke Ernst, 24 år, tjenestepige, Margrethe Abrahamsen, 23 år, tjenestepige, Emma Beyer, 20 år, tjenestepige, Jens Christian Jensen, 32 år, tjenestekarl, Hans Hendrik Jørgensen, 29 år, malersvend, Harald Verge, 15 år, malerdreng, Albert Henrick Teudt, 16 år, malerdreng, Niels Møller, 23 år, malersvend.
- - - Kvisten: Niels Wilhelm Jørgensen, 34 år, guldsmedemester, Mathilde Jensine Gjertrud født Meyer, 31 år, hans kone, Jørgen Ernst Jørgensen, 1 år, Rasmus Hjort Nielsen, 20 år, guldsmedelærling, Caroline Wilhelmine Cecilie Henrichsen, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Blegdamsvej 112/Sortedams Dossering 85, forhus, st.: Jørgen Ernst Meyer, 68 år, capitain, fabrikant, husejer, Nicoline Meyer, 49 år, husmoder, Axel Julius Meyer, 23 år, fabrikbestyrer, Ernst Johannes Meyer, 17 år, contorist, Hedvig Nicoline Meyer, 14 år, Emil Meyer, 12 år, Mathilde Jørgensen, 39 år, datter, enke, Jørgen Ernst Jørgensen, 10 år, dattersøn, Niels Vilhelm Jørgensen, 6 år, dattersøn.

Folketælling 1880 Blegdamsvej 85: Nicoline Johanne Meyer, 59 år, enke, Ernst Johannes Meyer, 27 år, fabrikant, Emil Georg Meyer, 23 år, handelsfuldmægtig, Hans Hendrik Jørgensen, 49 år, malersvend, Karen Danielsen, 23 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Blegdamsvej 85 forhus, st.: Nicoline Johanne Meyer, 64 år, enke, interessent i firmaet E. Meyers Voxdugs- og Lakvarefabriker, Emil Georg Meyer, 28 år, voxdugs- og lakvarefabrikant, Julie Angelica Meyer, 25 år, hans kone, Petra Louise Antonia Hansen, 23 år, tjenestepige.

Industriudstillingen 1836: kat.nr. 601 En Portefeuille. Forsøg paa at anvende Voxdug til Bind paa Bøger.

Industriudstillingen 1840: kat.nr. 645 En Psalmebog og en Skrivemappe indbundet i lakeret Papiir.

Industriudstillingen 1844: kaffe-, te-, sukker- og snustobaksdåser i papmaché. »De af samme [Meyer] udstillede Snustobaksdaaser af Papiermaché ville vel kunne maale sig med de almindelige, som hidføres fra Udlandet; men, for at kunne maale sig med de bedste, vilde der fordres bedre Tegninger.« UDSTILLINGSKOMITEENS BEDØMMELSE.

Industriudstillingen 1852: æsker, skrivetøj. (Udstillede desuden gulvtæpper, voks-

duge, skærmbrædder, regnslag, kasketskygger, flaskebakker med illustrationer, bordmåtter m.m.).

Verdensudstillingen London 1862: voksduge, lakerede bakker.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kopulationsprotokol, kirkebog Petri-Helligånd-Trinitatis--Skt.Johs., Industriudstillingen, Haugsted, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1880-1885, Krak 1910.

Meyer, J. F.

Meyer, Johan Friederich [Johann Heinrich], født i Berlin ca. 1731; død af slagtilfælde 50 år gl. 08.03.1781 i Kbh./Skt. Petri. • Søn af - - - • Ugift.

Lærested kendes ikke, Tyskland? Ankom fra Stockholm til Kbh. 25.07.1749, svend hos J.F. Plüer, 1753 svend hos mad. Graa. Ved Folketælling 1781 svend hos J. Wichberg.

Anno 1752 d. 6 Novembr. haver Monsr. Johan Friederich Meyer givet sit Mesteraar an og skal staa samme Aar hos Madam Graah. Efter tidligere mesterår var udløbet, gjorde han 22.10.1753 den anden anfordring. Efter Magistratens ordre gjort mesterstykke, godkendt og medlem af Bogbinderlauget 17.12.1753 og borgerskab samme dag.

1755	Antonistræde 253 på salen
1757	Antonistræde 311 (nummerændring)
1760-64	Lille Færgestræde 257 på salen

Arbejdede ved sin død som svend hos Johann Wichberg i Pilestræde. Hans efterladenskaber indbragte ved auktion 12 rdl. 13 sk.

Altgesell 05.01.1750 og 15.01.1753.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, Skifteudskrift, CPN, LI.

Meyer, M. H.

Meyer, Mads Haundrup, født i Dragør 12.03.1831; død 21.06.1917 i Charlottenlund, bisat fra krematoriet 24.06.1917/Ass.kgd. • Søn af kgl. toldforvalter Oluf Meyer og Anna Christina Haundrup. • Gift 1. 28.11.1858 i Frederiksberg med Caroline Jørgine [Steffensdatter] Eising, 24 2/12 år, Gl. Kongevej 52 C1. Født i Hansted 08.07.1836; død 36 år gl. 29.07.1871 i Kbh., begr. 05.08.1871 Trinitatis. Datter af husmand Steffen Jørgensen og Kirsten Pedersdatter, Egebjerg. Forlovere gartner Mads Jensen, Gl. Kongevej 52 C1 og kunstdrejer P. Meyer, Møntergade 44. • Gift 2. 11.05.1875 i Frederiksberg med Marie Jensen, 41 4/12 år, Absalonsgade 30. Født 06.01.1835 i Trampenbjerg/Horsens; død 62 år gl. 03.09.1895 på Øresundshospitalet, Kbh., begr. 08.09.1895 Trinitatis/Ass. kgd. Forlovere frisør og parykmager Carl Christian Giese, Rådhusstræde 9 og skomagermester Ferdinand Lippert, Dronningens Tværgade 24. Datter af - - - .

Udlært af Theodor Meyer, Kbh. 18.04.1846-26.10.1850. Ved Folketælling 1850 læredreng hos Th. Meyer, Store Helliggeistræde 150.

Indskrevet til mesterstykke 15.05.1858, opviste 02.11.1858 mesterstykke efter Winstrups tegning nr. 1, antaget af Lauget og Kunstacademiet. Anført i Laugsprotokol 06.11.1858. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1858 med 5 rdl. for stemplerne. Foreviste mesterstykke for Magistraten 11.11.1858. Borgerskab 05.01.1860. Udmeldt af Bogbinderlauget 01.10.1912.

Etableret 01.10.1858.

1861-87 Møntergade 10, 2.sal.
1888-89 Pilestræde 47
1890-99 Pilestræde 57

Fra 01.04.1899 i kompagniskab med Niels Christian Riis under firmanavnet Meyer & Riis.

Folketælling 1860 Møntergade 10, 2.sal: Mads Haundrup Meyer, 29 år, bogbinder, Karoline Meyer, 26 år, hans kone, Johan Meyer, 2 år, en Dreng, 1 år.

Folketælling 1870 Møntergade 10, 2.sal: Mads Haundrup Meyer, 38 år, bogb.mester, Caroline Jørgine Meyer, 35 år, husmoder, Johan Emil Meyer, 11 år, Oluf Meyer, 10 år, Herman Chr. Meyer, 8 år, Anna Kirstine Meyer, 3 år, Hulda Meyer, 1 år, Carl Otto Andersen, 18 år, læredreng.

Folketælling 1880 Møntergade 10, 2.sal: Mads Haundrup Meyer, 49 år, bogbinder, Marie Meyer, 46 husmoder, Herman Christian Meyer, 18 år, snedkerlærling, Anna Kirstine Meyer, 13 år, Hulda Cecilie Meyer, 11 år.

Folketælling 1885 Møntergade 10, 2.sal: Mads Haundrup Meyer, 53/55 år, bogb.-mester, Marie Meyer, 51 år, Hendrik August Meyer, 21 år, kurvemagerlærling, Anna Kirstine Meyer, 18 år, syning.

Folketælling 1890 Pilestræde 57, 2.sal: Mads Havndrup Meyer, 59 år, bogbinder, Marie Meyer f. Jensen, 56 år, husmoder.

Folketælling 1901 Pilestræde 57, 2.sal: Mads Haundrup Meyer, f. 12.02.1831, enkemand, bogb.mester.

Folketælling 1916 Norasvej 44, Charlottenlund: Mads Haundrup Meyer, f. 12.03. 1831, enkemand, fhv. bogb.mester, logerende hos enken Hulda Cicilie Bording [f. Meyer].

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

14.11.1863 Tullin, P. L. Alfred / f. 12.11.1844 Kbh., overgået fra E. Ursin.
16.11.1865 Waldorff, Carl Wilhelm Edvard / f. 22.04.1846 Kbh., mester i Kbh. 1877
1885 Strandberg, Anders Christian / f. 24.12.1865
1889 Petersen, Steffen / f. 21.05.1870
1894 Hansen, Eduard William / f. 10.10.1875
1895 Christiansen, Carl Peter / f. 30.03.1876

Riis, Niels Christian Martin, født i Kbh./Trinitatis 04.05.1844; død 81 år gl. 31.08.1925 i Kbh., begr. 05.09.1925 Blågård/Ass.kgd. • Søn af skomager Jens Christensen Riis og Ane Kirstine Lieberkind. • Gift 20.10.1877 i Kbh./Johs. med Emma Sofie Frederikke Poulsen, 28 år, Gartnergade 5. Født 06.09.1849 i Kbh./Helligånd; død 60 år gl. 12.04.

1910 på Skt. Josephs Hosp. i Kbh., begr. 17.04.1910 Trinitatis/Ass.kgd. Datter af Hans Ferdinand Poulsen og Margrethe Marie Kirstine Tribler. Forlovere boghandler Johan Carl Ferdinand Schou, Lille Torvegade 12 og bogbindermester Johan Peter Olsen, Pilestræde 9. Se slægtstavle ved **Tribler**.

Indskrevet som læredreng hos E.J.Lange 15.05.1858, overgået til N.C.F. Nielsen, udlært 01.11.1862. Ansat hos M.H. Meyer fra 1868.

Borgerskab 16.02.1899. Medlem af Bogbinderlauget 01.07.1904.

1899-1925 Pilestræde 57

Overtaget 11.06.1916 af Einar Oskar Ertner som Meyer & Riis' Eftf.

Folketælling 1870 Møntergade 21, sidebygn., 2.sal: Niels Christian Riis, 26 år, ugift, bogbinder, logerende hos billedskærer Hans Peter Frederik Schou.

Folketælling 1885 Baggesensgade 6, sidehuset, 3.sal: Niels Christian Riis, 40 år, bogb.svend, Emma Frederikke Riis, 34 år, husmoder, Hans Christian Riis, 6 år, Axel Marius Riis, 3 år.

Folketælling 1901 Wesselsgade 10, 3.sal: Niels Christian Riis, f. 04.05.1844, bogb.-mester, Emma Sophie Frederikke Riis, f. 06.09.1849, husmoder, Hans Christian Riis, f. 12.07.1878, kontorist, Axel Marius Riis, f. 19.02.1881, stud.polyt.

Folketælling 1906 Baggesensgade 6, 3.sal: Niels Christian Martin Riis, f. 04.05.1844, bogb.mester, Emma Sofie Frederikke Riis, f. 06.09.1849, husmoder, Hans Christian Riis, f. 12.07.1878, kontorist, Aksel Marius Riis, f. 19.02.1881, ingeniør.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

01.11.1900	Michelsen, Hans Christian Oluf / f. 21.08.1881 Nørresundby	
1902	Hansen, Osvald Theodor / f. 20.03.1881	
28.10.1905	Rønnfeldt, Niels Carl / f. 21.08.1885 Kbh.	uden prøve
1907	Poulsen, Holger / f. 12.04.1888	
1908	Hansen, Kristian Sophus / f. 20.02.1888	

Meyer sat i skat 1883 af kr. 1000, 1887-1891-1896 af kr. 1600. Riis sat i skat 1896 af kr. 800, skat 1901 kr. 10, 1904 kr. 14.

Udstiling: Industriforeningen 1891 (mesterstykke).

Rektangulær etiket med skrå hjørner, hvidt, gult, rosa papir, sort tryk, 3 linjer i ramme, øverste og nederst buet, på bagpermens inderside nederst til venstre: **M. H. MEYER,** [skygget skrift] / BOGBINDER / Myntergade No. 10, 2. Sal.

Til Meyers 50-årsdag i Bogbinderlauget 03.05.1909 forfattede Janos [bogbindermester J. Brünnich] en jubilæumsvise.

»Mandag den 31. August [1925] afgik vort gamle Laugsmedlem *Niels Christian Riis* ved Døden i en Alder af 81 Aar.

Han var født d. 4. Maj 1844 og lærte Faget hos E. Lange og Fr. Nielsen; hos sidstnævnte blev han udlært 1862.

Fra 1867 til 1899 arbejdede han som Svend hos M.H. Meyer, med hvem han gik i Kompagni. I 1912 trak Meyer sig tilbage paa Grund af sin høje Alder, og Riis fortsatte det velrenommerede Bogbinderi til 1916, da han opnaaede Bolig i Alderstrøst. Afdøde har ved sin retlinede Karakter og sit trofaste Arbejde i Organisationens Tjeneste, baade som Svend og Mester skabt sig et Navn, der sent vil glemmes.

Jordfæstelsen fandt Sted paa Assistents Kirkegaard d. 5. September, og et meget stort Antal Fagfæller havde givet Møde for at vise Riis den sidste Ære. Ved Baaren talte afdødes søn, Lektor H. Riis, smukt om Hjemmet og dets Minder, og Pastor Hornbeck forrettede Jordpaakastelsen.« DBT 23/1924-25

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Fr.berg-Trinitatis-Store Magleby-Hansted-Vor Frelser Horsens-Helligånd, Begr.Prot.Kbh., Handelsregister A X 4017, 9566, Nielsen*, vejviser, FT 1860-1870-1880-1885-1890-1901-1916, KDH, KL, DBT 23/1924-25, CPN, LI.

Meyer, N. L.

Meyer, Niels Lauri, født 03.05.1819 i Kbh./Petri; død af influenza 73 år gl. 02.01.1892 i Kbh., begr, 08.01.1892 Matthæus/Frelsers Ass.kgd. • Søn af bogtrykkersvend Christian Fridrich Meyer og Christiane Oldorf. Som faderløs elev på Det kgl. Vajsenhus til 1835. • Ugift.

Udlært af C. J. Rasch, Kbh. 25.01.1836-23.01.1841. Ved Folketælling 1840 lærling hos samme, ved Folketælling 1845 svend hos L.J. Brænnings enke, Store Kirkestræde 49.

Indskrevet til mesterstykke 12.04.1845. Mesterstykke opvist 24.09.1845, folianten blev antaget med 12 stemmer mod 10, kvarten kasseret med 21 stemmer mod 1, oktaven kasseret med 21 stemmer mod 1. Omgjort og opvist 21.03.1846, kvarten antaget med 17 stemmer, oktaven kasseret med 11 stemmer mod 6. Oktaven omgjort og opvist 06.04.1846, antaget med 11 stemmer mod 6. Alle 3 bind på ny opvist 16.04.1846 og antaget af Akademiet. Anført i Laugets regnskab for påske kvt. 1845 med 5 rdl. for stemplerne, for påske kvt. 1846 udgift ved opvisningen af Meyer og [J.M.] Jensens mesterstykker 1 rdl. 2 mk. Medlem af Bogbinderlauget 16.04.1846, indført i Laugsprotokol 18.04.1846. Borgerskab 25.04.1846. Borgerligt Infanteri.

1847-49 Store Købmagergade 13
1850-53 Klosterstræde 75
1854 Store Købmagergade 69
1855-59 Skindergade 25
1860 Vesterbrogade 115
1861 Laksegade 22
1863-65 Vandkunsten 12
1866-69 Løngangsstræde 12
1870-82 Schønbergsgade 5
1883-84 Falkoner allé 61
1885-87 Falkoner allé 42
1892 Absalonsgade 13

Folketælling 1855 Skindergade 25, 1.sal: Niels Lauri Meyer, 36 år, ugift, bogb.mester, Christine Simonsen, 36 år, ugift, hans husholderske, Laurine Hendriette Mejer, 1 år, Christine Simonsens datter [født på Fødselsstiftelsen 12.10.1854, unavngiven moder nr. 4629, døbt 24.10.1845 Laurine Henriette Meyer.]

Folketælling 1870 Schønbergsgade 5, 2.sal: Niels Lauri Meyer, 50 år, ugift, bogb.-mester, Hanne Jørgensen, 61 år, enke, husbestyrerinde, Hans Christian Berg, 22 år, vetrinær, logerende, O.S. Kjær, 30 år, cand.pharm., logerende.

Folketælling 1880 Schønbergsgade 5: Johanne Catrine Jørgensen født Flint, 71 år, enke, Niels Lauri Meyer, 60 år, ejer af ejendommen, opholder sig på Amager. [begge overstregede]

Folketælling 1885 Falkoner allé 42 forhus, 1.sal: Niels Lauri Meyer, 66 år, ugift, partikulier.

Folketælling 1890 Absalonsgade 13, 1.sal: Niels Laurits Meier, 71 år, forhen bogbinder, Johanne Katrine Jørgensen født Flint, 81 år, enke, husholderske.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

29.04.1850 Thomsen, Georg William

29.04.1850 Jørgensen, Carl / indskrevet 07.10.1845 for 5 år hos Th. Meyer

Stiftede legat ved testamente af 15.04.1882 med kodiciller af 10.05.1882 og 16.09.1890 stort kr. 49.200. Renter fordeles i om muligt lige mange livsvarige lodder à kr. 100 og 200 til trængende bogbindermestre i København og Frederiksberg eller deres enker. Fundats af 24.02.1897, stadfæstet 07.07.1897. Bestyres af Københavns Borgerrepræsentation. (Hiort-Lorenzen, 1903).

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Petri-Fødselsstiftelsen, Ottesen, vejviser, FT 1840-1845-1855-1870-1880-1890, KDH, CPN, LI.

Meyer, Theodor

Meyer, Jens Christian Mathias [Martin] Theodor, født 20.01.1817 i Kbh.Fødselsstiftelsen; pludselig død 76 år gl. i Gyldenløvesgade i Kbh. 29.04.1893, begr. 08.05.1893 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af bogtrykkersvend Christian Fridrich Meyer og Christine B... Oldorff. • Gift 13.05.1843 i Kbh./Helligånd med Hansine Christine Dons, 26 år, Læderstræde 19. Forlovere brændevinsbrænderne Aastrup, Borgergade 148 og N. Korning, Læderstræde 19. • Ved Folketælling 1840 var Hansine Dons plejedatter hos brændevinsbrænder Niels Korning og Christine Christensen, Læderstræde 19. Født ca. 1816 i - - -; død af morbus cordis 81 år gl. 03.12.1897 på Frederiksberg, begr. 09.12.1897 Helligånd/Ass.kgd.

Udlært af P. Ursin, Kbh. 30.01.1832-18.07.1836. Ved Folketælling 1840 svend hos hofbogbinder L.J. Brænning, Store Kirkestræde 49.

Mesterstykke antaget af Bogbinderlauget 29.05.1841. Forevist for Magistraten og antaget 12.06.1841. Anført i Laugets regnskab for påske kvt. 1841 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerskab 22.01.1842. Borgerligt artilleri.

1842-45 Kokkegade 141 ved Heilliggeist Kirke
1846-58 Store Helliggeiststræde 150
1860-65 Landemærket 23 værksted
1859 Jagtvejen 171 D9 bolig
1860 Allers Tværgade 1 ved Lygtevejen
1861-62 Dagmarsgade 1 [1859-62 samme adr., navneændringer]
1867 Lundehuset træffes Dronningens Tværgade 24 sidebygn.
1870 Johannevej 3
-1885- Mathildevej 10 bopæl
-1890- Kongensvej 19 bopæl
1893 Charlottenlund bopæl

Folketælling 1845 Kokkegaden 141: Theodor Meyer, 29 år, bogb.mester, Hansine Meyer, 29 år, Christian, 1 år, Frederik Termansen, 21 år, lærling, Theodor Hansen, 16 år, lærling, Lorentz Eisen, 16 år, lærling.

Folketælling 1850 Store Helliggeiststræde 150, 1.sal: Theodor Meyer, 33 år, bogb.-mester, Hansine Dons, 33 år, hans kone, Frederik Meyer, 3 søn, Adolf Linström, 24 år, Sverige, bogb.svend, Gustav Roth, 23 år, Sverige, bogb.svend, Mads Meyer, 19 år, læredreng, Wilhelm Nielsen, 18 år, læredreng, Christine Nielsen, 25 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Store Helliggeiststræde 150, 1.sal: Jens Christian Martin Theodor Meyer, 38 år, bogb.mester, husejer, Hansine Christine Meyer fød Dons, 38 år, Henry Wilhelm Meyer, 3 år, Alfred Theodor Meyer, 1 år, Johanne Chatrine Andersdotter, 25 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Udenbys Klædebo kvt. Matr.nr. 171 D9, nyt Jagtvej 1: Jens Christian Martin Meyer, 43 år, bogbinder, husejer, Hansine Christine Meyer født Dons, 43 år, hans kone, Henry Wilhelm Meyer, 8 år, Alfred Theodor Meyer, 6 år.

Folketælling 1870 Johannevej 3, 2.sal: Jens Christian Martin Meyer, 53 år, particulier [og husejer], Hansine Christine Meyer, 53 år, husmoder, Henry Vilhelm Meyer, 17 år, tømrersvend, Alfred Theodor Meyer, 15 år.

Folketælling 1880 Gentofte by, et hus: Jens Christian Martin Theodor Meier, 63 år, particulier, Hansine Christine Meier født Dons, 63 år, Alfred Theodor Meier, 25 år, murersvend.

Folketælling 1890 Kongensvej 19: Jens Christian Martin Theodor Meyer, 73 år, particulier, husejer, Hansine Christine Meyer, 73 år, husmoder.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

12.04.1845 Termansen, Frederik Meiner / f. 21.07.1823 Ribe, mester i Ribe 1854
19.04.1847 Hansen, Just Johannes Theodor / f. 15.05.1828 Kbh., mester i Kbh. 1869
26.10.1850 Meyer, Mads Haundrup / indskrevet 18.04.1846 fra påske kvt., mester i Kbh. 1858
25.04.1853 Nielsen, Otto Wilhelm / indskrevet 16.10.1848 for 5 år fra påske kvt.

INDSKREVET LÆREDRENG:

07.10.1845 Jørgensen, Carl / overgået til N.L. Meyer, udlært 29.04.1850

TILREJST SVEND:

00.05.1844 Thunzarus, Johannes Periessy / hjemsted Rima, Italien

[de 2 svenske svende i Folketælling 1850 er ikke indskrevet i Svendebogen]

Bogbindermester Jens Christian Martin Theodor Meyer var 1847-50 ejer af huset Dronningensgade 23, 1851-56 af huset Dronningensgade 79/Bådsmandsstræde 12.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 4 linier i ramme med sløjfer i hjørnerne, på bagpermens inderside nederst til venstre: Indbunden hos / ***Theodor Meyer***. / st. Helliggeist-str. / No. 150. Findes også med dobbelt stregramme.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Helligånd, Begr.Prot.Kbh., FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1880-1890, FF 1961*, vejviser, Historiske huse på Christianshavn 1993, CPN, LI.

Michel, Jean

Michel, Jean, født i Frankrig - - -; død efter 1691? • Gift med Magdalene Dendrissen.

Arbejdede 5 år i Paris, i Lyon ved hvervningen.

Indkaldt af Frederik III 1664 for sammen med Caspar Micholet at indbinde bøger til Det kongelige Bibliotek.

13.05.1668 bevilling til at beholde de aftagne, gamle bind.

17.07.1668 for Fr. III skal Peder Scavenius og Hans Mule oprette kontakt med kongens franske bogbindere, som ikke kan levere arbejde til den aftalte pris, idet den nye aftale skal være til fordel for kongen uden at skade dem.

17.11.1668 årlig tildeling af 10 favne brænde.

1675 Ved Stranden (folkeskat)

Sidste regning dateret juni 1674. Karakteristiske bind af dem findes stadig i Det kgl. Bibliotek.

» - - - hvad bogplejen angik, blev der i 1664 indkaldt to bogbindere fra Frankrig for at forsyne bøgerne med ensartede bind. Det blev til solide brune skindbind stænket med sort på bindsiderne og rød marmorering på snittene, kun bogryggene blev der ofret større udsmykning på. De forekommer ornamenteret med forgyldning på to forskellige måder. Den mest almindelige type består af rammer omkring et åbent felt med et ornament i midten og rundt om dette små prikker eller cirkler. Den anden har mere overdådigt felterne helt udfyldt af et mønster. Alle ryggene bærer øverst over titelfeltet Frederik IIIs kronede monogram. - - -

Kongen [Fr.III] lod ved årsskiftet 1664/65 ansætte to franske bogbindere, *Caspar Michelot* (eller *Micholat*) og *Jean Michel*. Førstnævnte fik eller tog sin afsked 1670, mens *Michel* fortsatte til 1674. Skind og pap blev indforskrevet fra Frankrig, og de to bogbindere blev sat til at indbinde bøgerne i ensartede brune »franskbind«. Bindsiderne blev som eneste prydelse marmoreret med sorte stænk, ryggene rigt forgyldt med kon-

gens monogram foroven og snittene marmoreret med rødt. Mange gamle bind blev flået af og bøgerne omindbundet, men når det f.eks. gjaldt solide pergamentbind, nøjedes bogbinderne med at klæbe et stykke skind med påtrykt dekoration over pergamentryggen og i øvrigt mørksværte bindsiderne. Hensigten var at skabe ensartethed uden at ødsle med midlerne. Bogbinderne nåede højst at levere et par tusinde bind, og da de fortrinsvis tog sig af folianterne, er de fleste af de karakteristiske *Frederik III*-bind i stort format.« PPPP

REF.: Nielsen, Larsen, Werlauff, FF 34, Kbh.Dipl., PPPP*, CPN.

Michelsen, A.

Michelsen, Andreas (Frederik), født 07.09.1807 i Kbh./Helligånd; død 66 år gl. 03.06. 1874 i Kbh., begr. 12.06.1874 Garnison/Ass.kgd. • Søn af tjener Andreas Michelsen og Karen Pedersdatter. • Gift 06.02.1841 i Kbh./Helligånd med Clara Sophie Petrea Rasmussen, 21½ år, Knabrostræde 81. Forlovere guldsmedemester Peter Sæbye, Lavendelstræde 88 og skræddermester Peter Rasmussen, Knabrostræde 81. Født ca. 1820 i - - -; død 72 år gl. 28.01.1892 i Kbh., begr. 05.02.1892 Garnison. Datter af - - -.

Indskrevet som læredreng hos A. Nagel, Kbh. 20.01.1823, overgået til Søren Holst, udlært 14.01.1828. Svendeladens regnskab 06.07.1835 anfører udgift til hospital og diætpenge for ham 6 rbdl. 2 mk. 11 sk.

Anmeldelse til mesterstykke indført i laugsprotokol 19.01.1839; nytårs kvt. 1839 betalt for Laugets stempler 5 rbdl. anden gang betalt for stemplerne 5 rbdl. St.Hans kvt. 1839. Mesterstykke antaget som forsvarligt af Lauget og Det kgl. Academie for de skjønne Kunster og borgerskab 19.10.1839. Borgerligt artilleri. Betalt indskrivning med 4 rbdl. 27.01.1840.

1840	Lavendelstræde 88	
1841	Halmtorvet 60	
1842-59	Store Kongensgade 240	husejer
1860-74	Store Kongensgade 52	(nummerændring)

Folketælling 1840 Lavendelstræde 88 baghuset 1.sal: Karen Michelsen, 70 år, enke, lever af sine midler, Andreas Michelsen, 33 år, ugift, bogb.mester, Ane Marie Nielsen, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Store Kongensgade 240 st.: Andreas Michelsen, 38 år, bogb.-mester, Clara Rasmussen, 26 år, hans kone, Alfred Michelsen, 2 år, Hanne Maria Andersen, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Store Kongensgade 240 st.: Andreas Michelsen, 42 år, bogb.-mester, Clara Petrea Rasmussen, 31 år, hans kone, Peter Alfred Michelsen, 7 år, Petrea Christiane Johansen, 16 år, tjenestepige.

[Folketælling 1855 Store Kongensgade 240. Forhusets beboere mgl.]

Folketælling 1860 Store Kongensgade 240, nyt nr. 52, 1.sal. Andreas Michelsen,

53 år, bogb.mester, Clara født Rasmussen, 41 år, hans kone, Alfred Michelsen, 17 år, i malerlære.

Folketælling 1870 Store Kongensgade 52, 1.sal: Andreas Michelsen, 62 år, bogbinder, Clara Michelsen, 50 år, husmoder, Peter Alfred Michelsen, 26 år, malersvend.

Folketælling 1890 Store Kongensgade 52, forhuset, 1.sal: Clara Michelsen, 70 år, enke, Peter Alfred Michelsen, 47 år, ugift, assistent i Bikuben.

REF.: Borgerskab, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1885, CPN, LI.

Micholet, Caspar

Micholet [Micholat, Michelot], Caspar, født i Frankrig - - -

Arbejdede 5 år i Paris, i Lyon ved hvervningen. Indkaldt af Frederik III 1664 for sammen med Jean Michel at indbinde bøger til Det kongelige Bibliotek.

13.05.1668 bevilling til at beholde de aftagne, gamle bind.

17.07.1668 for Fr. III skal Peder Scavenius og Hans Mule oprette kontakt med kongens franske bogbindere, som ikke kan levere arbejde til den aftalte pris, idet den nye aftale skal være til fordel for kongen uden at skade dem.

17.11.1668 årlig tildeling af 10 favne brænde.

Rejsepas udstedt 20.07.1670.

» - - - hvad bogplejen angik, blev der i 1664 indkaldt to bogbindere fra Frankrig for at forsyne bøgerne med ensartede bind. Det blev til solide brune skindbind stænket med sort på bindsiderne og rød marmorering på snittene, kun bogryggene blev der ofret større udsmykning på. De forekommer ornamenteret med forgyldning på to forskellige måder. Den mest almindelige type består af rammer omkring et åbent felt med et ornament i midten og rundt om dette små prikker eller cirkler. Den anden har mere overdådigt felterne helt udfyldt af et mønster. Alle ryggene bærer øverst over titelfeltet Frederik IIIs kronede monogram. - - -

Kongen [Fr.III] lod ved årsskiftet 1664/65 ansætte to franske bogbindere, *Caspar Michelot* (eller *Micholat*) og *Jean Michel*. Førstnævnte fik eller tog sin afsked 1670, mens *Michel* fortsatte til 1674. Skind og pap blev indforskrevet fra Frankrig, og de to bogbindere blev sat til at indbinde bøgerne i ensartede brune »franskbind«. Bindsiderne blev som eneste prydelse marmoreret med sorte stænk, ryggene rigt forgyldt med kongens monogram foroven og snittene marmoreret med rødt. Mange gamle bind blev flået af og bøgerne omindbundet, men når det f.eks. gjaldt solide pergamentbind, nøjedes bogbinderne med at klæbe et stykke skind med påtrykt dekoration over pergamentryggen og i øvrigt mørksværte bindsiderne. Hensigten var at skabe ensartethed uden at ødsle med midlerne. Bogbinderne nåede højst at levere et par tusinde bind, og da de fortrinsvis tog sig af folianterne, er de fleste af de karakteristiske *Frederik III*-bind i stort format.« PPPP

REF.: Nielsen, Larsen, Werlauff, FF 34, Kbh.Dipl., PPPP*, CPN.

Milo, J. F.

Milo, Jacob Frederich, født 20.10.1795 i Odense/Skt.Knud; død af rygmarvslidelse 69 år gl. 05.05.1865 på Københavns Sygehjem, Rolighedsvej, begr. 11.05.1865 Frederiksberg. • Søn af bogbindermester Friederich Wilhelm Milo (1759-1844) og Anna Marie Schmidt (1765-1845). • Gift 26.06.1819 i Kbh./Helligånd i huset med Rise [Regise] Sophie Julie Wahl, 22 år, Trompetergangen 118. Født i Kbh./Helligånd 20.07.1797; død 20.04.1869 på Københavns Sygehjem, Rolighedsvej, begr. 26.04.1869 Frederiksberg. Datter af lærredshandler Niels Auen Wahl og Anna Marie Hansen. Forlovere slagtermester Niels Svendsen [utydelig adresse] 23 og boghandler Wahl, Trompetergangen 118. [N.A. Wahl var senere fuldmægtig hos Gyldendal, etablerede siden egen boghandel; ved dåben var gudmoderen fru Frederikke Gyldendal, jfr. Charlotte Proft og boghandler Proft m.fl. indskrevet som faddere.] • Fader til Niels Carl Vilhelm Milo, udlært af Johan Milo, Odense, 29.06.1846, og Johan Peter Julius Milo, boghandler i Odense 1857.

Udlært af faderen Friederich Wilhelm Milo, Odense, 20.09.1813. Ankom fra Odense til Kbh. 04.05.1815, svend hos C. Holm.

Indskrevet til mesterstykke 12.01.1818, forevist Akademiet og Lauget og godt befundet 12.05.1818 (mesterstyket, Slange: Chr.IV ejes af Sorø Akademi), indført i Laugsprotokol 06.07.1818. Borgerskab 20.07.1818. »Foreviste et Bevis fra Indrullerings-Commissionen at det imod hans Antagelse som Borger intet er at erindre.« Borgerskab som bog- og papirhandler 07.05.1822 ved overtagelse af svigerfaderen Niels Auen Wahls boghandel, Trompetergangen 118. Fritaget for borgerlig militærtjeneste. Oprettede 01.01.1823 kontrakt om fælles lagerføring af udgivelser med broderen Johan Milo, boghandler og forlægger i Odense. Rabatberettiget 18.01.1837, medlem af Boghandlerforeningen 04.07. 1837. Udgav skrifter af bl.a. N.F.S. Grundtvig og Jac.Chr. Lindberg. 01.12.1841 solgt boghandelen til cand.phil. Edvard Skouboe; forlagsartikler solgt på aktion. Trak sig på grund af svagelighed ud af alle forretninger, fra 1863 på Københavns Sygehjem.

1819-41	Ulfeldts plads/Trompetergangen 118
1842-54	Gråbrødretorv 118 (navneændring)
1855	Vesterbro 47 A
1856	Vesterbro 48
1857-59	Værnedamsvej 79 B
1860-62	Værnedamsvej 2

Folketælling 1840 Trompetergangen 118 st.: Jacob Frederik Milo, 45 år, bogb.mester, Regise Sophie Wahl, 43 år, hans kone, Frederik Anton Milo, 20 år, stud.theol., Anna Maria Milo, 17 år, Niels Carl Vilhelm Milo, 13 år, Johan Peter Julius Milo, 9 år, Frederik Wilhelm Milo, 25 år, stud.theol., søn af bog. Milo i Odense, Johanne Kirstine Jensen, 24 år, tjenestepige, August Møller, 21 år, bogb.svend, Christian Casper Dreyer, 15 år, bogb.lærling.

Folketælling 1845 Gråbrødre torv 118 st.: Jacob Frederik Milo, 49 år, bogb.mester,

Regise Sophie Wahl, 47 år, Anna Marie Milo, 22 år, Johan Peter Julius Milo, 13 år, Wilhelm Ferdinand Hornbech, 24 år, bogb.svend, Eric Wold, 24 år, bogb.svend, Claudius Elmqvist, 15 år, bogb.lærling.

Folketælling 1850 Trompetergangen 118 st.: Jacob Frederik Milo, 55 år, bogb.-mester, Sophie Julie Wahl, 53 år, hans kone, Niels Carl Wilhelm Milo, 23 år, bogb.svend, Johan Julius Milo, 19 år, handelskontorist, Anna Andersen, 46 enke, tjenestepige, Carl Amund Lundberg, 22 år, bogb.svend, Victor Valdemar Juul, 17 år, bogb.lærling.

Folketælling 1855 Vesterbro 47 A, 2.sal: Jacob Frederik Milo, 59 år, bogb.mester, Regise Marie Sophie Milo, 57 år, hans kone, Anton Frederik Milo, 35 år, cand.theol, skolebestyrer, Niels Carl Vilhelm Milo, 29 år, bogb.svend, Johan Peter Julius Milo, 24 år, kontorist, Christian Fenger Christensen, 36 år, adjunkt på Vaisenhuset(?), Mette Marie Sørensen, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Vesterbrogade 80, 2.sal: Frederik Anton Milo, 40 år, cand.theol., lærer, Julie Dorothea født Hansen, 34 år, hans kone, Jacob Frederik Milo, 65 år, forhen bogbinder, husfaderens fader, Sophie Regise Julie født Wahl, 63 år, hans kone, forsørges af husfaderen, Johanne Sophie Frederikke Ewert, 27 år, husjomfru, Ane Cathrine Eline Olsen, 28 år, tjenestepige, Edvard Meincke, 15 år, skolediscipel, søn af godsejer Meincke, Maribo Ladegård.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

12.07.1824	Schnell, Christian / indskrevet 19.01.1824 i forbundt 1 år fra St.Hans kvt. 1823, mester i Holbæk 1828
10.07.1826	Lassen, Johan Peter / indskrevet 14.01.1822 for 7 år fra 01.05.1819
09.07.1827	Reitz, Johan Carl / indskrevet 20.01.1823 for 5 år, foderalmager i Kbh. 1830
14.01.1828	Halberg, Niels Christian / indskrevet 20.01.1823 for 5 år
18.07.1829	Unsgaard, Iver / indskrevet 10.01.1829 i forbundt 1 år
05.07.1830	Wilhjelm, Frantz Ludvig / indskrevet 18.07.1825, mester i Rudkøbing 1834
24.01.1831	Polascheik, Anton Friderich / indskrevet 18.07.1829 i forbundt 2 år fra nytår
21.01.1833	Klagenberg, Johan Robert / indskrevet 07.07.1828 for 5 år fra nytår, mester i Sønderborg 1838
08.07.1833	Grøntoft, Knud Christian / indskrevet 23.01.1832 i forbundt 1½ år
25.01.1836	Troest, Peter Emil / indskrevet 11.07.1831 for 5 år fra nytår
13.01.1838	Petersen, Peter Ewald Julius / indskrevet 08.07.1833 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1850
27.01.1840	Møller, Oluf August / indskrevet 19.01.1839 i forbundt 1 år
23.01.1841	Hornbech, Wilhelm Ferdinand / indskrevet 18.07.1836 for 5 år fra St.Hans kvt.
22.04.1844	Dreyer, Christian Casper / indskrevet 27.01.1840 for 5 år fra nytår
16.10.1848	Wille, Immanuel Christian Grove Wittrup / indskrevet 18.04.1846 for 3½ år fra Mich.kvt. 1845

09.05.1854 Juul, Victor Waldemar / indskrevet 15.10.1849 for 5 år fra Mich.kvt. 1849

INDSKREVEN LÆREDRENG:

17.01.1820 Jørgensen, Jørgen / for 7 år fra nytår

12.04.1845 Elmqvist, Claudius / for 5 år fra Mich.kvt. 1844; død 23.03.1848

TILREJSTE SVENDE:

04.06.1819 Møller, C. / hjemsted dansk

07.07.1823 Hyltoft, Peter Jørgensen / Odense

18.08.1827 Westring, C.J. / svensk

Altgesell 15.07.1816 og 13.01.1817. Bisidder 10.07.1826-07.07.1828; oldermand 07.07. 1828-05.07.1830.

Forretningens facade kan ses i baggrunden til venstre på daguerreotypiet optaget 1841 af Ulfeldts skamstøtte på torvet, gengivet i mange værker om det gamle København.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Helligånd-Frederiksberg, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860, Nielsen, Frøland, Dolleris, Milo Hassø, Odensedatabasen, CPN, LI.

Missions-Collegiet

Missions-Collegiet blev oprettet af Frederik IV ved kgl. reskript af 10.12.1714 for at fremme missionen blandt hedningerne og tillige virke for en vækkelse inden for statskirken. Hertil knyttedes et bogtrykkeri under ledelse af Gottmann Friedrich Kisel med henblik på trykning af billige bibler, testamenter, katekismer og salmebøger; et bogbinderi blev tilknyttet 1717 med privilegium 09.08.1717 for en bogbinderfrimester.

Kgl. Missiv: »Vi have efter os elskelige vores tilforordnede udi Missions Collegio deres herom etc. allernaadigst bevilget og tilladt, saa og etc., at efter deres efter vores dend 9 augusti anno 1717 allernaadigst givne resolution privilegeret missions bogbinder maa som fri mester ved bogbinder lauget i Kiøbenhavn ansees og lige haandverks frihed, som de haver, ubehindret nyde. Og om bemelte Missions Collegii skulde finde for tienlig, at hand i bogbinder lauget sig skulle begive, da uden at giøre nogen mesterstykke og u-fornødne omkostninger i lauget at maa indtages og derhos for alle borgerlige og byens onera og bestillinger at være forskaanet. Dog skal hand tilforpligtet være for magistraten i bemelte Kiøbenhavn hans borger eed at aflegge paa samme maade som universitetets bogbinder. Fredensborg slot dend 14 octobris 1724.«

[Lars Grono løste borgerskab 23.10.1724, men det vides ikke, om han var tilknyttet Missions-Collegiet.]

Trykkeriet blev ødelagt ved branden 1728, siden lagt ind under Det kgl. Vajsenhus.

1715-28 Elers Kollegium, Store Kannikestræde

REF.: Ottesen, Ilsøe, Kbh.Dipl., Nyrop, Frøland, Salmonsen.

Mogensen, C. H.

Mogensen, Conrad Henrik, født i Norge ca. 1773; druknet 63 år gl. 30.06.1839 i Kbh., begr. 04.07.1839 Frederiks Hospital/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift med Hedevig Elleshøi.

Ukendt lærested.

Borgerskab som urfuteralmager 30.01.1821 efter bevilling af 08.03.1820. Fritaget for borgerlig militær tjeneste.

1813-21	Vognmagergade 67	guldsmedemester
1822-36	Vognmagergade 67	foderalmager
1837-39	Vognmagergade 72	

Folketælling 1801 Rosenborg Kvt. matr. nr. 55: Conrad Henrich Mogesen, 30 år, guldsmedesvend, Hedevig Elleshøi, 28 år, Henriette Cathrine, 1 år.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., vejviser, kirkebog Fr.Hosp. [Borgerskab som guldsmed ikke fundet.]

Moltke, Joachim

Moltke, Joachim, født i Rostock - - -; død 04.01.1664 i Kbh.; epitafium i Petri kirke brændt 1728. • Søn af - - - • Gift 1. ca. 1628 med Elisabeth Hallersvord; død 17.01. 1645 i Kbh. Datter af boghandler Johan Hallersvord, Rostock (død 24.03.1645) og - - -. • Fader til boghandler Johan Moltke, født ca. 1629, død 19.12.1664; gift ca. 1661 med Martha Hansdatter, stedmoderens søsterdatter, og Joachim Moltke (død ung). • Gift 2. i 1645 med Helvig Petri [Petersdatter]; død 1680 i Kbh. Enke efter rådmand Peter Lützen, gift 2. feb. 1667; død 1676 i Kbh. • Fader til Engelke Moltke, gift 1. med Christian Eckhorst (død 1679), gift 2. med skipper Niels Lauridsen Kock (død 1698), gift 3. med Johan Kruse (død 1718). Samt en datter NN gift Møller, forældre til Hans Møller og Steffen Møller, bogbinder i Bergen. • Se slægtstavle ved **Kruse**.

Udlært af Johan Hallersvord, Rostock. Bestyrede fra ca. 1626 dennes filial i København; da boghandelen var underlagt Universitetets jurisdiktion, blev han 29.06.1626 indskrevet der. Efter forhandlinger med professorerne blev han 09.08.1627 universitetsboghandler og skulle nedsætte sig her og aflægge ed, dog først med privilegium fra 13.09.1634: »Joachim Moltche her effter att skall holdis for bogfører vdi voris vniversitet vdi vor kiøbsted Kiøbenhaffn och skall hand vere forskaanet for kongelig, borgerlig och byes tynge, och skall vniversitetet der omb altid vere at holde en goud och fremmed bogfører, som samme preuilegie nyde skall, huilcken och adskillige fornemme och fornøden vforargelig och tilladelig materie for it biiligt verd skall haffue fald, saa vell for vniversitetet som andre lerde mend aff adell och v-adell, paa dett wi, dersom professorerne findis forsømmelig, icke skulle foraarsages en anden goud dygtig bogfører samme preuilegier at forvnde och den som vdøgtig er dett at betage. Dog de 2 bogtrycker, som iligemaade ere preuilegerede med frihed for borgerlig och byes tynge, skall dett och vere frit for huer dennem noget ringe bogholden at bruge.«

Kgl. privilegium 08.12.1628: »Vider, at Vi naadigst have bevilget *Joakim Moltken* at maa holde en offentlig Boglade udi Vor Frue Kirke her i vor Købstad København med adskillige theologiske og filosofiske Materier samt og Skolebøger, efter hvis Forordning derom givet bliver; thi beder Vi Eder og ville, at I med fornævnte Joakim Moltken Indseende haver, at han en ustraffelig Boglade holder, eftersom det sig bør, og at han ingen forargelige Materier mod den Augsburgske Konfession, hvorved Ungdommen kan forføres, derudi haver.«

Sammen med bogtrykker Melchior Martzan fik han 29.06.1634 eneretsprivilegium på at trykke og sælge ugentlige aviser på dansk og tysk. De blev 1644-45 indklaget for Konsistorium for urimeligt og løgnagtigt nyt i aviserne. Forlægger af bl.a. Simon Paullis »Flora Danica«, Hvidtfelds »Danmarks Krønike«, opbyggelige skrifter, salme- og bønnebøger, oversatte og redigerede selv sine udgivelser. Datidens største boghandel og forlag med forbindelser ud over Europa, udsendte 1640 det første danske bogkatalog. I 1644 klagede præsterne ved Frue kirke over at lageret fyldte for meget i kirken, og han fik 1646 anvist lagerplads på Metropolitanskolens loft for en årlig leje af 100 rdl. Tildelt privilegium på toldfri indførsel af bøger og papir 1645. Sønnen Johan Moltke optaget som kompagnon 1661, men døde kort efter faderen 19.12.1664. Enkerne hjemkaldte Daniel Paulli fra Nürnberg for at videreføre forretningen, med de kunne ikke forliges om arven og satte en stor forme til i stridigheder, som først sluttede 9 år senere. Lageret af udenlandske bøger blev solgt på auktioner 29.10.1666 og 11.03.1667, de to kataloger omfattede 7.213 numre. Daniel Paulli købte 24.08.1667 Helvig Moltkes part af boets forlagsskrifter.

24.11.1630 For nogle Ris fin og gemen Papir han trycht udi Exemplaria og nogen deraf ladet indbinde til Tyske Cancelli, 36½ rdl. 16 sk.

16.11.1632 For en tysk Bibel, der er købt og bekommet af ham til K.M.s Behov, 6½ rdl.

»Store Bøger at lade trycke eller prente, udkræffue icke ringe Penge, oc dersom de icke ville gaa vel fra Haanden, da er all Omkostning derpaa anvendt, spilt, huormed mange Boghandlere bliffue til fattige Stackele, uden saa er, at de med synderlige Beneficiis og Privilegiis bliffue benaadede.« (J. Moltke i forord, 1643)

»Han hører til den slags Mennesker, som ikke rødme ved at fremkomme med en Løgn, naar de blot dermed kunne bringe Mistanken over paa Andre. Intet er helligt for ham, han forstaar ved Smiger og tomme Løfter at føre Folk bag Lyset og at skaffe de uforsigtige af med deres Penge, men ellers Ingenting.« - »Han har kun ét for øje, nemlig sin egen fordel, og han kender ingen anden gud end profitten, derfor er det ikke værd at forstyrre ham i hans religion.« (OLE WORM 1647 OG 1649 OM MOLTKE).

1633-64 (Nørregade) ved Frue kirkegård
11.04.1646-14.06.1680 Frue kirkegård 247
1659-68 Skt. Pedersstræde 117
1660-68 Klædeboderne 8 (ud til Frue kirkegård)

Stade i Skt. Knuds kirke i Odense 1633.

Udlært i bogladen:

1665 Geertsen, Christian boghandler i Kbh. ca. 1670-99

Trods skattefrihed måtte han 1661 betale grundtakst 70 rdl. for 3 våninger i Skt. Pedersstræde og 100 rdl. for bogladen og 250 for sin bolig i Nørregade. Ved grundtaksten 1668 opkrævedes samme beløb.

Gerdes, Joach. und Geo. Moderow: Ehrengedächtnisz Elseben Moltkens, Joach. Moltkens, Kön. Buchhändlers, Töchterlein, 1656. 4to. 4 bl.
Paulli, Jac. Henr. Consolatorium super obitum Elisæ, Joachimi Moltkenii unicæ filiæ. 1656. 4to.
Hennings, Sim., Geo. Meiland et Ambr. Luc. Hardenbecius m.fl.: Justa exequialia in obitum Elisabethæ, Joach. Moltkenii Bibliopolæ Hafn. conjugis. 1645. 4to. 4 bl.

REF.: Udskrifter af rentemesterregnskaber, Malling, Nyrop, Stolpe, FF 24, Frøland, Ramsing, Ilsøe: Biblioteker, Kbh.Dipl., Bibl.Dan., Ehrencron-Müller, Dolleris-projektet.

Moltzen, M. F.

Moltzen, Michael Friederich, født 10.07.1784 i Kbh./Frelsers; død - - - • Søn af tømmermester Søren Moltzen og Maria Cathrine Eeg.

Udlært af Niels Hiort, Kbh. 01.04.1799-06.05.1805, derefter svend hos C.H. Westphal. Ankom til Odense 01.11.1807. Ankom til Kbh. 07.06.1812. Ankom fra Kbh. til Odense 24.09.1812.

TILREJST SVEND:

19.10.1806 Bergmann, J.G. / Svensk

REF.: Einschreibbuch, CPN, kirkebog Frelser, FT 1787.
NOTE: Det forekommer usandsynligt at en nyudlært svend har eget værksted året efter og kan modtage en rejsende svend. Ikke fundet i Borgerskaber eller vejviser.

Monrath, G.

Monrath, Gudmund, født 07.11.1830 i Kbh./Fødselsstiftelsen; død - - - • Søn af cand. phil. Erich Christian Monrath og pigen Emilie Marie Cathrine Grib. • Gift 30.08.1856 i Fredericia/Michaelis med Marie Sophie Frederikke Jacobsen, født Juul. Enke efter bogbinder Jørgen Jacobsen, Fredericia (1819-1855). Født i Sorø 28.01.1822; død - - -. Datter af kleinsmed Christian Juul og Sophia Jensen. Forlovere B. Brøchner og L.H. Terkildsen.

Udlært af P.J. Hyltoft, Kbh. 30.04.1849-18.10.1851. Ved Folketælling 1850 lærling hos samme. Først indskrevet 18.04.1846 hos J.S. Holm.

I henhold til allerh. skrivelse af 05.05.1859 borgerskab som frimester 31.05.1859; tillige 25.06.1861 handel efter Næringslovens § 52.

1860-69 Kultorvet 14, hjørnet af Skt. Gertrudsstræde

Folketælling 1860 Kultorvet 14, 4.sal: Gudmund Monrath, 30 år, bogbinder, Marie Sophie Frederikke Monrath, 38 år, hustru, Lydia Sophie Jacobsen, 6 år, Agnes Louise Emilie Monrath, 2 år, Erik Christian Monrath, 1 år.

Folketælling 1870 Frederiksberggade 36, 1.sidesal: Marie Sophie Frederikke Monrath,48 år, enke, vask, Agnes Louise Emilie Monrath, 12 år.

Prægestempel, versaler, 3 linier, den øverste buet, på skrå på bageste forsatsblad øverst til venstre: **G. MONRATH** / BOGBINDER / KJØBENHAVN / herunder vignet

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Fødselsstiftelsen-Fredericia Michaelis-Sorø, vejviser, FT 1860-1870.

Mule, M. H.

Mule, Mads Hansen, født i - - - ca. 1758; død 41 år gl. af vattersot 05.01.1799 i Kbh./ Nikolaj. • Søn af - - - • Gift 20.04.1785 i Nykøbing F. med Anne Frederiche Tellefsdatter Wæding. Trolovede 23.03.1785, forlovere Hans Christian Hansen og Tellef Nielsen Wæding. Datter af Tellef Nielsen Væding og Kristine Andersdatter.

Udlært af Gabriel Steenberg, Kbh. 12.01.1778-14.01.1782. Idømt bøde på 2 mk. til svendeladen 21.01.1783 »fordi ieg haver ville give mig til Søes.«

1799 Borgergade

Folketælling 1787 Nykøbing F., Friesegade 31: Mads Hansen Muule, 29 år, consumptionsbetjent, Anna Friderica Hedwig, 23 år, hans kone, Jørgen Fridrich, 5 år, hendes slegfredsøn, Catarina Maria, 2 år, deres ægte datter, Tellef Nielsen Weding, 49 år, afskediget underofficer, Christine, 51 år, hans kone.

Ved skifte 13.05.1803 efterlod han sig intet. Tre uforsørgede børn: Friderich Jørgen Mule, f. ca. 1786, i militærtjeneste, Cathrine Marie Mule, f. ca. 1787, Christian Mule, f. ca. 1789.

REF.: Udskrift af skifteprotokol, kirkebog Nykøbing F., CPN.

Mühlenradt, Peter

Mühlenradt, Peter. Guldsmed.

12.11.1583 Antvordet Peder Mühlenradt, Guldsmed, Indvaaner her udi Kiøbenhavn til at forvexle sig 34 Kroner, for Stykket beregnet for 5½ Mrk. danske, som Mønten før gik, som han skal forarbejde til Beslag paa en Bog for min naadige Frue, højbaarne Fyrstinde Dronning Sophie - 46½ daler 1 ort.

24.11.1583 eroldt Mühlenradt 11 Daler til at forvexle sig 8 Kroner, som han ydermere havde til Behov til Beslaget til Bogen.

25.11.1583 fik han 3 Daler paa Regnskab af Arbejdsløn, som tilkom ham for Bogen.
10.12.1583 i endelig Afregning 17 Daler.

REF.: Carl S. Petersen

Müller, A. W.

Müller [Møller], Andreas Wilhelm, født 06.05.1825 i Kbh./Petri; død - - -. • Søn af skræddermester Joachim Christopher Matthias Müller og Ane Sophie Thomsen.

Udlært af Conrad Holm, Kbh. 13.07.1839-22.04.1844. Ved Folketælling 1840 lærling og 1845 svend hos samme, Skindergade 28. Ved folketælling 1850 anført på moderens adresse, Gothersgade 329 st., som fraværende i krigstjeneste.

Indskrevet til mesterstykke 03.05.1852. Forfærdiget mesterstykke efter anordningen, antaget af Lauget og Det kgl. Academie. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 02.12.1852. Indført i Laugsprotokol 25.04.1853. Borgerskab 02.06.1853. Ved Livjægerkorpset.

1854-55 Gothersgade 329
1856-57 Store Helliggeiststræde 147

Folketælling 1855 Gothersgade 329 st.: Ane Sophie Müller, 56 år, enke, huseierinde, Andreas Wilhelm Müller, 30 år, ugift, bogb.mester, Marie Dorothea Müller, 26 år, datter.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Petri, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855, Dolleris, CPN, LI.

Møller, Christian

Møller, [Johan?] Christian, døbt i - - - 10.09.1777; død - - -. • Søn af brændevinsbrænder Peder Møller og Karen Othesdatter (gift 2. 02.05.1783 i Kbh./Vor Frue med brændevinsbrænder Christen Pedersen Keller/Kielder). • Gift 1. 1802 (kopulationsreg. anfører 28.02 Garnison, men ikke fundet i kirkebog) med Elenore Fürst. Født - - -; død - - -. Datter af Handelsmand Lazarus Fürst og Henriette Wulff. Gift 2. 01.03.1809 i Kbh./Garnison 01.03.1809 med Elisabeth Nielsen. Døbt 06.03.1774 i Fanefjord; død af kræft 89 3/4 år gl. 19.12.1863 i Roskilde, begr. 23.12.1863 Domsogn. Datter af Niels Pedersen og Mette Andersdatter, Hårbølle.

Folketælling 1787 Vestervold 161: Christen Pedersen Kielder, 43 år, brændevinsbrænder, Karen Othesdatter, 38 år, hans kone, gift 2. gang, Johan Christian Møller, 12 år, søn af 1. ægteskab, Jochum Nielsen, 29 år, tjenestekarl. Folketælling 1801 flere muligheder.

Lærested ukendt.

Borgerskab ikke fundet. Borgerligt Artilleri.

Ved kgl. reskript af 11.03.1806 fik han et lån på 400 rdl. til valsemaskine til varmpres-

ning, tillige 02.05.1809 62 rdl. og lån på 300 rdl. til køb af papir til forfærdigelse af marmoreret papir.

Kgl. missiv af 11.04.1806: Borgerlig artillerist og bogbinder *Christian Møller* har anlagt en fabrik til forfærdigelse af et af ham opfundet slags marmoreret papir, og han behøver til dens fortsættelse flere folk end den medhjælp, han som borgerlig artillerist er berettiget til at have. - Kan ikke altid holde folkene i arbejde - hvis han skal kunne holde pris med fremmede må den drives i forbindelse med en anden håndtering, hvorved folkene kunne holdes i bestandig beskæftigelse. - Bevilges ret til at holde en bogbindersvend til papirfabrikationen, foruden den svend han har ret til som borgerlig artillerist - men skal ophøre, når han ikke længere driver papirfabrik.

1807	hjørnet af Antoni- og Christen Bernikowstræde
1807-08	Amagertorv 6
1809	Christen Bernikowstræde 222
1810-14	Vognmagergade 59
1815-17	Østergade 66
1818	hjørnet af Hausergade og Kultorvet
1819	Springgade 27

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

27.07.1812	Soelberg, Andreas / indskrevet 29.04.1811 i forbundt 1 år

TILREJSTE SVENDE:

24.09.1804	Möller, J.G. / hjemsted svensk
18.05.1806	Olsen, N. Christian / København
04.10.1810	Möller, J.G. / svensk
05.07.1812	Sandgaardt, F.F. / tysk
08.01.1815	Holmstedt, Johannes / svensk
30.03.1815	Eklund, Lars / svensk
29.06.1815	Trägårdh, Jöns Gustaf / svensk

Løste markedspas:

1809	Ringsted 16.06, Frederiksborg 20.06., Sorø 01.07., Slagelse 04.07.
1811	Frederiksborg 18.04., Frederikssund 23.04., Roskilde 14.05., Holbæk 07.06, Slagelse 04.07., Vordingborg 11.07.
1811	Næstved 10.09., Korsør 17.09., Skælskør 18.09., Roskilde 20.09., Ringsted 24.09.
1814	Næstved 09.09., Roskilde 14.09., Ringsted 23.09., Helsingør 30.09., Holbæk 05.10., Stege 13.10., Roskilde 19.10.
1815	Frederikssund 04.04., Køge 19.05., Holbæk 06.06., Ringsted u.dato, Slagelse 06.07., Vordingborg 19.07., Nykøbing F. 21.07., Køge 26.07., Frederikssund 28.07.
1819	Roskilde 20.10.

Udstillede 1810 på Selskabet for indenlandsk Husflids udstilling, kat.nr. 16: Forskjellige Prøver af marmorerte Papirer. Prisen er 3 sk. Arket. - 1813: kat.nr. 343: Et nyt opfunden

Slags laqverede Papirer, tillige med hans forhen viiste glindsende marmorerede Papirer. - 1816: kat.nr. 649: Prøver af marmorerede og lakerede Papirer.

Forlægger af nytårsvers 1805, ark med 22 tekster (af Oehlenschläger) til udklipning, trykt af J.R. Thiele. H.C. Ørsted i brev 28.12.1805 til Oehlenschläger, da bogbinder Møller har afsløret forfatterens anonymitet: »- - en æreløs Slyngel, paa hvilken ingen Beskjæmmelse bider.«

Oehlenschläger i sit svar 05.02.1806 til Ørsted: » Bogbinder Møller, som er et temmelig reent og velconditioneret Skidtkarls-Exemplar, som fortiente at lægges i Presse (ikke som en Blomst mellem Karduspapir, men som et Svinehoved mellem Fyrrebrædder) og paa denne Maade hielpe til at udfylde et No. i Flora danica; den eneste Hævn jeg kunde ønske mig, var at Manthey da ville lade ham aftegne og afmale i sin Porcellins-Samling paa Bunden af et Stikbækken, til evig Ære.«

Altgesell 19.01.1801.

Separationsprotokol 1819 No. 44:

12/3 Elisabeth Møller, fød Nielsen anholder 3die dennes om at vorde separeret i Henseende til Bord og Seng fra sin Mand Bogbinder Johan Christian Møller. De have samlede mødt hos Brorson. Herhos Vielsesattest. Begge kaldes.

22/3 De mødte og bleve enige om at lade Sagen beroe indtil videre.

19/4 Konen mødte og bad Sagen igien foretaget. Begge kaldes.

27de Konen mødte, Manden ikke fordi han efter Konens sigende skal være syg. De kaldes altsaa til i Dag 8 Dage.

4de May Konen mødte og bad Sagen udsat til i Dag 14 Dage.

18de De mødte og erklærede Manden ikke at vilde separeres fra hans Kone; Konen derimod der hævdede, formedelst Mandens slette Opførsel, ikke at torde fremdeles leve med ham, og da han nægtede, at have giort sig skyldig i en saadan Opførsel, forbeholdt Konen sig ved et Tingsvidne at gotgiøre det.

9/9 J.C. Møller anholder om at vorde separeret fra sin Hustru. Begge kaldes.

10/10 De mødte og bleve enige om, at lade Sagen beroe indtil i Dag 8 Dage.

14de De mødte og erklærede Manden at han, uagtet hvad han under 28de Aug. havde skrevet til Magistraten, dog, efter nærmere at have overveyet Sagen, helst ønsker, fremdeles at leve med hans Kone, hun blev altsaa formanet til at vedblive deres ægteskabelige Forbindelse.

18/1 De mødte og erklærede Manden, at han i Slutningen af denne Maaned vil begive sig herfra til Roeskilde, hvor hans Kone nu opholder sig, og der fortsætte deres Samlevnet.

Hans fraseparerede hustru, Elisabeth Møller f. Nielsen, fik 18.10.1822 kgl. bevilling på at virke i Roskilde ved en svend.

Regning til Sjællands Stiftsbibliotek [defekt]:

Bojesens Andagtsbog, Velskbind

Paludans Beskrivelse over Møen, med Kaabere

Collegial Tidenden 1821

Cottingische Gelerte Anzeigen 1821. 3 Bind
Roeskilde d. 9. Maij 1822. Summa 3
som er mig betalt / J C Møller

Til Roeskilde Stiftsbibliothek

Indbunden			
45 Forskjellige Bøger i blaat Papbind a 2 mk Stkt	15 Rbd	mk	sk
1 Foliant Ligeledes i Papbind		4	
10 Bøger indsat i det gamle Bind og Repareer a 1 mk 8 sk Stk	2	3	
Summa	18 Rbd.	1 mk	sk
		E. Møller	

Roeskilde den 3. October 1829 Betalt hvorfor quiteres / E. Møller

Ovenstaaende 56 deels indbundne deels restaurerede Bøger ere i Dag d. 3d. October overeensstemmende med den trufne Accord i behørig Stand fra Bogbindersken Mad. Møller Stiftsbiblioteket rigtig tilstellet hvilket bevidnes
Roesk. d. 3. Octobr. 1829 Thygesen

Folketælling 1834 Søren Olsens Hospital, Olsgade 225, Roskilde: Elisabeth Nielsen, 61 år, enke, nyder fri bolig (uden) anden understøttelse af stiftelsen, for øvrigt ernærer sig ved håndgerningsarbejde.

Folketælling 1840 Duebrødre Hospital, Roskilde. Elisabeth Møller f. Nielsen, 66 år, enke.

Folketælling 1850 Duebrødre Hospital, Fondens Bro, Roskilde: Elisabeth Nielsen, gift Møller, 76 år, enke, f. Fanefjord, Møn.

Folketælling 1860 Duebrødre Hospital, Fondens Bro, Roskilde: Elisabeth Møller, 85 år, enke, lem, f. Stege.

REF.: Danske Kancelli Sjællandske Registrant, Skattemandtal, vejviser, FT 1787-1801-1834-1840-1850-1860, kopulationsprotokol, kirkebog Garnison-Vor Frue-Fanefjord-Roskilde Domsogn, Separationsprotokol, Oenlenschlägers Breve 1798-1809, Magasin 3/1992*, Efterretninger for Selskabet for indenlandsk Husflid, Fortegnelse, Rawert, kopier fra stiftsbibliotekar Hans Michelsen.

Møller, E. F.

Møller, Emanuel Ferdinand, født 13.07.1796 i Kbh./Nikolaj; død - - - • Søn af foderalmager Jacob Jensen Møller og Caroline Mathilde Volst. • Gift 24.04.1816 i Kbh./Holmen med Helene Kirstine [Christiane] Bugge. Forlovere skræddermester J.F. Hoppe og blikkenslagermester A.P. Nielsen. Døbt 18.03.1788 i Kbh/Vor Frue. Datter af brygger Willads Christensen Bugge og Birte Kirstine Michelsen. • Separationsansøgning 22.11.1822, kancelliets resolution 02.07.1823.

Udlært af Conrad Holm, Kbh. 15.10.1810-10.07.1815.

Borgerskab ikke fundet. Foderalmager og bogbinderfrimester 1819. Ved Borgerligt Artilleri.

1816 Størrestrædet 251
1819-23 Ulkegade 121
1824 Holmensgade 121 (navneændring) H.C. Møller (hustruen)

Ved Folketælling 1845 og 1850 anføres Helene Christiane Møller på adressen Holmensgade 121 som ejerinde af stedet, enke, med datteren Martine Frederikke, f. ca. 1819.

SRP 1822 Nr. 200
»22. Nov. Helene Christiane Buge anholder om at separeres fra hendes Mand Futeralmager og Bogbinderfrimester Emanuel Ferdinand Møller. Pastor Holm har prøvet den geistlige Mægling. Hermed Vieslesattest.

4.Dec. begge kaldes. De mødte og vare ikke at formaae til fremdeles at leve med hinanden, derimod bleve de enige om, at separeres fra Bord og Seng paa de dem d. 26de forr. Maaned frivilligen af Manden opgivne Vilkaar, hvilke han nu fremlagte, og vedgik ved sin Underskrift under samme, ligeledes og som Konen erklærede at være eenig i de i dette Document foreslagne Separations Vilkaar; dog blev til dem endnu tilføyet den Punct at Manden tilsvarer den til dato contraherede Gield for saavidt det ikke maatte være i den fornevnte Foreening under No. 3 omtalte, der skal overtages af Konen. - Da det i øvrigt under Sagens Forhandling blev oplyst, at det ved afgangne Viinhandler Voltz over de i fornevnte Foreening omtalte Eyendomme under 15de Aug. 1816 er oprettet et Testamente der under 27de næstefter allernaadigst er bleven confirmeret, hvormed under 4de Post ere indsatte Executores Testamenti saa beroer Sagen her saa længe indtil deres Erklæring er indhentet over meerbemeldte Foreening, hvornæst Sagen nu mere vil blive foretaget.

5.do. Executores testamenti høres over det af Manden indleverede Document, for saavidt samme vedrører det ham af afg. Viinhandler Voltz testamenterede Huus med tilliggende Plads og derpaa staaende Bygning. - 6te expederet.

Executores testamenti i afg. Viinhandler Woltz Boe Overkrigs-kommissair *Kieler* og Urtekræmmer *Hansen* melder under 14. dennes at de ikke kan indlade dem paa denne Sag, hvorfor de tillige frasiger dem Forretningerne som executores testamenti i det af Viinhandler Woltz oprettede Testamente.

20de. Executores testamenti tilmeldes, at de ikke paa den fremsatte Maade kunne frasige sig det dem overdragne Hverv som Executorer, hvilket de i al Fald maae søge paa høyere Steder; og at Magistraten gientagende maa affordre dem Erklæring om de maatte finde noget at erindre imod at Møller overdrager til sin Kone Nytten og Brugen af de ham ved afgangne Viinhandler Voltz testamenterte Eyendomme. - 23de expederet. Bilag 582 [udateret, fra Magistraten] Til Det Kongelige Danske Cancellie.

I vedlagte med Provst Holms Paategning forsynede Skrivelse dat. 18. Novbr. f.A. Med Bilag anholder *Helene Christiane Møller* født *Bugge* om, at vorde separeret i Henseende til Bord og Seng fra hendes Mand Fouteralmager og Bogbinder Frimester *Emanuel Ferdinand Møller*. - Foranlediget heraf have vi ladet disse Ægtefolk forekalde ved deres Møde for os den 4.Dec. f.A. vare de ikke at formaae til fremdeles at leve med hinanden, derimod bleve de enige om at separeres i Henseende til Bord og Seng paa de Vilkaar som indeholdes i hosfølgende af Manden under 26de Nov. f.A. udstædte Deklaration,

og i hvilke Konen erklærede sig at være enig; dog blev der endnu af den tilføyet den Klausus: at Manden tilsvarer den til Mødets Dato contraherede Gield, forsaavidt det ikke maatte være den i fornævnte Foreening under No. 3 omtalte, der skal overtages af Konen.

Da der i Foreeningen omtales Midler og Eiendomme, angaaende hvilke der af Mandens Morfader afgangne Viinhandler Voltz under 15. Aug. 1816 er oprettet Testament, som den 27de næstfølgende all. er confirmeret, og ved hvilket er indsat Executores Testamenti, som for Tiden er Urtekræmmer *Hansen* og Overkrigskommissair *Kieler*, saa have vi, med Hensyn til de ved Foreeningens 1ste, 2den og 3die Post af Manden til Konen overdragne Midler, samt Nytten og Brugen af Eyendommen under de opgivne Bestemmelser anmodet berørte Executorer at meddele os deres Erklæring desangaaende; og derefter fra dem modtaget vedføyede Skrivelse dat. 14. Dec. f.A. hvori de melde, ikke at kunne afgive nogen Bestemmelse i denne Sag, da de formeene, at de aleene ved Kongl. Resolution kan afgiøres, saa meget mere, som afg. *Voltz's* Testament, ved en anden Persons Indtrædelse i ovennævnte Møllers Sted, synes ganske at forandres og tilintetgiøres.

Imidlertid blev hertil indberettet at Manden havde forladt Staden, uden at det dog blev opgivet, hvor han opholdt sig og var reist til Fyen, hvisaarsag denne Sag blev udsat indtil han kom her tilbage eller der hertil maatte indkomme Underretning om at han etsteds havde taget stadigt Ophold og at der altsaa i fornødent Fald kunde korresponderes med vedkommende Overøvrighed.

Fra Konen have vi nu modtaget indsluttede Skrivelse dat. 7. dennes med Bilag, hvori hun melder, at hendes Mand, der for Tiden opholder sig i Faaborg, har ladet hende tilkiendegive, at han agter at reise til Tydskland og at han ikke er sindet nogensinde at ville komme tilbage her til Staden; af hvilken Aarsag hun paa nye anholder om at vorde separeret i Henseende til Bord og Seng fra ham, paa de af dem forhen vedtagne Vilkaar.

Executorerne melder under 8. Jan. at de henholder dem til deres Skrivelse af 14. Decb. Samt at de indtil videre vil vedblive Executores Testamenti Forretningen og at Overkrigskommissair Kieler forlanger udbetalt 400 Rd. for de 2de Aar han har været Executor. Endvidere anholder han at der paa Arvingernes Omkostning maae blive udvalgt Synsmænd for at syne Eiendommen. - 9. Jan.

Fra 3die Secretariat indkom en Skrivelse, fra Executores Testamenti i afg. Viinhandler Woltz Boe dat. 8. Jan. 1823 hvori de formeene at Møllers indgangne Separations Contragt med hans Kone uden videre Forandring med Testamentet og uden nogen anden Kongl. Resolution treffe overeenstemmende med Møllers giorte Disposition, i modsat Fald forventer de dem en Kongl. Resolution for og hvorvidt at denne kan have Kraft. - De indstiller endvidere at Møller og Kone maatte erklæres umyndige. - 16. Jan. 1823

17de. Sagen, for saavidt Separationen er vedkommende, sættes i beroe indtil Müller kommer tilbage fra Fyhn, eller der indkommer Underretning om, at han der har taget stadigt Ophold. - For saavidt i øvrigt en Tilsynsværges Beskikkelse for Boet i Mandens Fraværelse er betreffende, overføres Sagen i Hovedprotocollen under No. 108.

Helene Christiane Møller anholder atter om at blive separeret fra hendes Mand samt ind sender en Skrivelse fra ham. - 8. Mai.

9de. Sagens Omstændigheder indberettes til Cancelliet og udbedes sammes Resolution, om Separation efter de forhaandenværende Omstændigheder kan meddeles mellem disse Ægtefolk, paa de af dem i sin Tid vegtagne Vilkaar. - expd. 19. Mai.

[udateret Bilag fra Magistraten, brudstykke?]
Vel taler nu fornævnte allerunderdanigst confirmerte Testament i 3die § om, at de deri benævnte Eyendomme skulle overdrages til *Emanuel Ferdinand Møller* saaledes, at han, saa længe han lever, skal beholde disse Eyendomme, men der lægges endvidere bland andet den bestemmelse til, at de ikke maae forringes, og at fremfor alt Skatter og Afgivter blive erlagte i rette Tid, saaat der ikke paadrages Restancer, og det er i 4de § paalagt Executorer i afg. Voltzes Testament, at have fornødent Indseende med at denne Bestemmelse opfyldes; I 6te § litr. 6 tales der om Indskrænkning i en aldeles frie disposition fra Dattersønnen, bemeldte Møllers, Side over de efter Viinhandler Voltz faldende og i dennes Steds Overformynderiets indsættende raade Midler.

Naar altsaa Executorerne, som herover har meldt, formeene, at Bestemmelse om Midlernes og Eiendommens Overladelse til Møllers Kone alleene kan afgives ved Kongelig Resolution, saa grunde de denne deres Formeening i nysnævnte Testamentes Bestemmelse, og ere vel heller ikke aldeles uforanledigede dertil, men da Eyendommene i den sildigere Tid ere blevne forringede, ved det de ey forsvarligen ere vedligeholdte, og Skatter og Afgivter paadragen saa at det, dersom ikke Eyendommen komme i en Besidders Hænder, der vil besørge dem forsvarlig vedligeholdt, samt faa Skatter og Afgivter behørigen erlagt, ikke vil vare længe, førend Eyendommen maae sælges for Skatter- og Bank-Restancer, i hvilket Tilfælde især Mangel paa Eyendommens tilbørlige Vedligeholdelse vil have meget skadelig Indflydelse paa den derfor erholdende Priis til Tab og Skade for Møllers Børn eller andre hans Arvinger til hvilke dog, efter Testamentets Indhold i 3die § Eyendommen skulle gaae i Arv.

Under disse Omstændigheder maae det vel altsaa være at ansee for tilraadeligt, at den ansøgte Separation bevilges Konen paa de Vilkaar, som forhen efter begge Ægtefællers Ønske være lagt til Grund for den attraaede Skilsmisse, følgeligen blandt andet paa den Maade, at Midlerne samt Nytten og Brugen af tidtnævnte Eyendomme overdrages til Konen, eftersom hun, naar hun erholde dem, og de behørigen sættes i Stand, vil kunne med Hielp af den derved faldende Leye og med Renterne af den i Overformynderiet staaende Capital, underholde sig og hendes 4 Børn.

Skulde altsaa det Kongelige Danske Cancellie holde en Kongelig allernaadigst Tilladelse til slig Overdragelse at være fornøden, skulde vi være af den uforgribelige Formeening, at den efter Omstændighederne kunde være Anledning til, at søge en samme allermaadigst Tilladelse erhvervet, da Separation fra Bord og Seng fra denne uefterrettelige Mand, og i Forbindelse dermed, Overdragelse af Midlerne og Eyendommen til Konen under Executores testament deres Tilsyn efter Testamentets Indhold nok vil være det eeneste Middel til, at redde Konen og Børnene fra aldeles at synke i Armod og Elendighed. - den 16 May 1823

Cancelliet melder 19. Juni at samme intet har imod den ansøgte Separations Bevilling meddeles, dog paa Vilkaar at Mandens Gerninger forbeholdes i de Rettigheder, de i Følge Viinhandler Voltz's Testamente havte Fordring paa d. 21. Juni.

Separations Bevillingen udfærdiges i Overeensstemmelse med Cancelliets Resolution. Det ene Exemplar overleveres Konen; det andet forbliver heliggende indtil Manden, eller Nogen paa hans Vegne melder sig derom. - Sep. Bevill. Udf. d. 2. Julii 1822.

3. Julii [1823] Konen mødte og modtog det ene Exemplar af skilsmissebrevet. Vid. SRP 141/1826

SRP 1826 nr. 141

15.Septbr. Helene Christiane Møller født Bugge ansøger om Ægteskabets aldeles Ophævelse med hendes separerede Mand Bogbinderfrimester Emauel Ferdinand Møller nu opholder sig i Slagelse. Provst Holm har forsøgt den geistlige Mægling med hende. Hermed Sep.Bevill. Vid. SRP 200/1822 hvor Vielsesattest er fremlagt. HP No. 353/1827 HP No. 1335/1837

Hun kaldes, for at den verdslige Mægling kan vorde forsøgt med hende.

23de. Hun mødte og blev formanet til paa nye at leve med hendes Mand i ægteskabelig Forbindelse, men hun erklærede ei dertil at kunde overtale sig; og tilføyede hun, at hun, foruden den ansøgte Tilladelse til Ægteskabets fulde Ophævelse endvidere ønskede sig tilladt, at kunne indtræde i andet Ægteskab. - i øvrigt bemærkede hun, at hendes Mand, der er engageret med Skuespillerselskabet Titgen og Bigum, og som for Tiden opholder sig i Slagelse, efter nu 8 Dages Forløb reiser med bemeldte Selskab til Aarhuus.

29.Sept. Stiftamtmanden over Aarhuus tilskrives om at foranstalte den geistlige og verdslige Mægling foretaget med Manden; og at underrette Magistraten om Udfaldet deraf. - exp. 4.Oct.

Stiftamtmanden over Aarhuus tilbagesender under 27. Novbr. de ham tilsendte Documenter og fremsender Udskrift af den med Skuespiller Emanuel Ferdinand Møller foretagne geistlige og verdslige Mægling. - 5.Dec.

8de. Indstilles at Ægteskabet maa vorde ophævet paa de i Separationsforeeningen vedtagne Vilkaar, og at det maae tillades Konen, at indgaae andet Ægteskab. - exp. 13de.

Helene Cathrine Møller fød Bugge ansøger om som Uformuende, Magistratens Medvirkning til at erholde den for hende udfærdigede Bevilling til Ægteskabets aldeles Ophævelse med hendes fraskildte Mand, der ligger til Indløsning i Cancelliet mod Betl. 15 Rd. 5 Mk. Sølv. - indkom 29. Januar 1827. - Rodemester Lenkewitz overbragte Ansøgningen.

Bogholder, Secretair Vogt melder at Konen have Renten af en Obligation paa 1560 Rd. Sølv. s.d.

23.Febr. Ansøgningen anbefales. - exp. 26.ds.«

REF.: Kirkebog Holmen-Vor Frue-Nikolaj, Separationsprotokol 1822 Nr. 200+1826 Nr. 141, vejviser, FT 1787-1845-1850, CPN.

Møller, Elisabeth

Møller, Maria Elisabeth, født 07.09.1778 i Kbh./Nikolaj; død på Fødselsstiftelsen 11.07. 1815 i Kbh., begr. 15.07.1815 Garnison. • Datter af Jens Halkier Møller (ca. 1738-1792)

og Marie Kierstine Michelsdatter Svale. • Gift 1. 10.06.1793 i Kbh./ Nikolaj med Peder Hiort, død 06.03.1799. • Gift 2. 00.12.1800 i Kbh./Helligånd med G.H. Wardinghausen; separationsbevilling 23.12.1803 på grund af hans slette opførsel mod hende; børnene bliver hos hende; han skal ikke betale til hende eller børnene. • Gift 3. 18.08.1809 i Kbh./Trinitatis med J.C.D. Ledder.

Kgl. Missiv 24.08.1799: afgangne bogbindersvend Peder Hiorts efterleverske må efter hendes moders død fortsætte bogbinderprofessionen med lige rettighed som laugsmester.

»Oldermandens Svar til Magistraten i Anledning af en Bevilling.
Min Erklæring over Bogbindersvend Georg Henrich Vardinghausens fraskilte Kone Maria Elisabeth Møllers Ansøgning til Kongen om Tilladelse, at benytte sig af den Hendes under 24de Maji 1799 gjennem den Høje Magistrat forundte Kongl. Bevilling til med samme Rettigheder som en Bogbindermesters Enke at drive Professionen, kunde jeg som Oldermand for Bogbinderlaget her i Staden indskrænke til ovenmeldte Høj Kongelige Reskriptes egne og tydelige Ord, nemlig: »At hun, da fornævnte hendes Mand i 8te Aar har forestaaet hendes Moders Værksted, maae saalænge hun forbliver i ugivt Stand, fortsætte Bogbinder Professionen efter Benævnte Hendes Moders Død, med samme Rettigheder, som Enker efter Laugets Mestere«. Disse Ord synes mig ikke at give hende nogen anden fornuftig Forklaring end den de selv indeholde. -

Ifølge heraf har hun hidtil ikke havt eller kan tilegne sig Ret til at benytte sig af Bevillingen /: om hun endog var forblevet i ugivt Stand:/ førend efter Moderens Død. - Men for at efterkomme den Høje Magistrats Forlangende, maae jeg herved noget nøjere erklære mig over Anledningen til at benævnte allernaadigste Bevilling blev hende givet, nemlig:

Moderen var gammel, dennes og Supplicantindens huuslige Forfatning middelmaadig. Der var altsaa ingen Sandsynlighed for, at der nogensinde skulde indfinde sig en, der kunde have Lyst til at indlade sig i Ægteskab med Sidstnævnte.

Hun kunde altsaa blive udsat for Mangel, naar Moderen døde. Det blev hende derfor tilladt at fortsætte Professionen, naar Moderen døde. - At hun i Moderens Levetid driver Professionen er den Egenraadighed, jeg paa Laugets Vegne maa paatale uden Hensigt til om hun var givt eller ikke. -

Imidlertid har hun dog, ved at indlade sig i Ægteskab med ovenævnte Wardinghausen, givet Slip paa de Fordele, den Kongelige Bevilling gav hende; thi hun kan dog vel ikke betragtes som Enke, fordi hun lod sig skille fra hendes Mand. Vel er hendes Børns Antal et Aars Tid efter Skilsmissen forøget med endnu et, men derfor kan de jo gjærne, naar Manden kommer hjem fra Tyskland, igjen blive enige om, at fornye det hævede Ægteskab. Overalt nødes man vel til at betragte hende som givt, saalænge dette Ægteskab ikke med Kongelig Tilladelse er hævet.

Uden forresten at indlade mig i at undersøge eller oplyse hvorvidt hun efter Foregivende var nødt til at lade sig Separere fra Manden, maae jeg dog, da hun i Ansøgningen anfører Anledningen til Separationen, som Grund for at søge den Kongelige Tilladelse, anmærke følgende. Hendes fraskildte Mand G: H: Wardinghausen har lært hos mig som Dreng, stod derefter 3 Aar som Svend, førend han blev givt med Hende, og da

han efter hans langvarige Sygdom hjemme og derefter paa Hospitalet /: Det var just under hans Ophold der hun lod sig separere fra ham:/ igjen kunde begynde at arbejde, tog jeg ham atter i Condition, og i al den Tid maa jeg give ham det Vidnesbyrd, at jeg aldrig har erfaret, at han har havt andre end de bedste Hensigter, samt vist Flid, Troskab og en sjælden Duelighed i Professionen. - Da han efter Separationen henfaldt til Tungsindighed over hans ægteskabelige Skæbne, matte jeg endog hjelpe ham til at rejse. At hun ingen Understøttelse kunde paastaae af ham, havde sin gode Grund deri, at han gik saagodt som nøgen fra hende, samt at hun beholdt alt, hvad der kunde beholdes, inclusive Værkstedet og dets Kunder. -

Skøndt Moderen ikke i 14 Aar har svaret Udgivter til Lauget, og altsaa bør betragtes som udgaaet af Lauget, saa drives dog Professionen af Supplicantinden med 2 og undertiden 3 Svende. - Over 2 Aar har Moderen opholdt sig hos hendes anden Datter og Svigersøn paa Friderichsværk, og det er altsaa formodentlig en Usandhed at hun ernærer Moderen, samt anfører dette, som endnu en Bevæggrund til at faae hendes Ansøgning bevilget. - Hun har i 2 Aar misbrugt den hende, blot efter hendes Moders Død, altsaa paa et bestemt Vilkaar, tilstaaede Kongelige Naade, eluderet de Bogbinder Lauget allernaadigst givne Laugs Artikler, ved hvilke de retmæssige Laugsmestre kunde sættes istand til at ernære dem og Familie, samt bære de Byrder dem paaligger som Borgere, hvilke Byrder hun alle har unddraget sig. -

Endelig maa jeg anmærke: Jeg kan bevise at Supplicantinden tilligemed hendes Mestersvend antager og afskediger Svende, modtager Arbejde, Akkorderer derom og giver Regning derfor, samt at hun selv løber omkring for at hverve Kunder, og alt dette uden at hendes Moder veed det allermindste deraf. -

Saavel den oftmeldte Kongelige Bevilling og Bogbinder Laugets allernaadigst givne Laugs Artikler, samt denne min givne Erklæring viser, at bemeldte Maria Elisabeth Bogbindersvend G: H: Wardinghausens fraskildte Kone har lovstridig og egenraadig misbrugt vor allernaadigste Konges Villie og Naade, og jeg vil derfor, under Laugets Forbeholdenhed til videre Tiltale til Supplicantinden, underdanigst indstille saavel til den Høje Magistrat, som andre Høje Vedkommende, hvorvidt Ansøgningen fortjener at anbefales til Bevilling, formeenende, at hun bør ansees og straffes efter vores Laugs Artikler 1ste § pl.

Underdanigst, Isac Liebe
Oldermand for Bogbinder Lauget i Kjøbenhavn«

Kgl. Missiv 02.09.1805: bogbindersvend G.H. Wardinghausens fraskilte hustru Maria Elisabeth Møller må (jfr. Tilladelse af 24.08.1799) drive bogbinderprofessionen så længe hun i enlig stand forbliver - hun indlod sig i ægteskab med manden i håb om at han skulle indtræde i bogbinderlauget som mester, men separeredes formedest deres gemytters uoverensstemmelse.

1801	Store Strandstræde 123 A	
1803-04	Skidenstræde 150-151	bogbinderenke M. Hiort
1805-07	Store Grønnegade 235	
1808-09	Store Grønnegade 236	

Folketælling 1801 Store Strandstræde 123 A: Henrik Wardinghausen, 24 år, bogb.svend, Marie Elisabeth, 21 år, hans kone, Christian Hiort, 5 år, Andreas Hiort, 3 år, Sakarias Iwersen, 32 år, bogb.svend, Marie Møller, 50 år, enke, Cathrine Jensdatter, 23 år, tjenestepige.

REF.: Kirkebog Nikolaj, Separationsprotokol, vejviser, FT 1801, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1799, Sjællandske Registrant 1805, Nielsen.

Møller, Hans

Møller [Müller], Hans [Johann], født i Rostock ca. 1679; død 47 år gl. af langvarig svaghed efter et års syge, begr. 19.08.1727 i Kbh./Helligånd nordre kgd. • Søn af - - - [Møller og en datter af boghandler Joachim Moltke]. Broder til Stefan Møller. • Gift med Maren [Marie] Pedersdatter. Født ca. 1680, død af blodgang 78 år gl., begr. 18.09.1757 i Kbh./Helligånd, Urtehaven. • En datter Anna Hansdatter Møller blev gift med Andreas Lyman. Ved sønnen Peters dåb 11.07.1714 Helligånd var blandt fadderne Engelke Kruse Johan bogbinders, Johan Kruse og boghandler Rothe. Ved datteren Anne Margrethes dåb 12/4 1721 var fadderne Holger Pedersen, Hans Gylling, Vigant Mouritzen, Engelke gift med brændevinsbrænder Vigant. • Se slægtstavler ved **Kruse** og **Lyman**.

Indtegnet St.Hans kvt. 1694 som læredreng hos mosterens mand U. Eckhorst, Kbh., efter dennes død 1697 overgået til J. Jovers, Kbh., udskrevet som svend 05.09.1699. Måtte 02.05.1700 betale bøde på 1 mk. dänisch for som junggesell at være udeblevet fra møde. Ankom fra Stockholm til Kbh. 05.10.1704, svend hos Joh. Kruse; ankom fra Hamburg til Kbh. 24.04.1707, svend hos Joh. Kruse.

Borgerskab 24.04.1713.

1714	Klosterstræde
1715-17	Lille Helliggeiststræde 9
1722-31	Ulfeldts plads 132
1728	afbrændt, enken logerede Løngangsstræde 251 hos Lisbeth Döhms i Skipper Peder Clausens hus med to børn.
1729	Gråbrødretorv 132
1733-36	Skindergade 44
1736-41	Skindergade 41-43
1745-45	Skindergade 38
1747-55	Skindergade 41-43

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

06.10.1722	Kühl, Peter Frantsen / indskrevet 29.09.1719

TILREJSTE SVENDE:

11.07.1717	Duhff, Hans Jürgen / kom fra Lübeck / hjemsted Lübeck
06.12.1717	Bonhoff, Claus Philip / Lübeck / -
26.07.1722	Lindt, Casper Gustav / Odense / -
10.05.1725	Behle, Gottfried / Königsberg / Stockholm

22.05.1727 Stach, Sylvester Danielsen / Viborg / Viborg
13.08.1734 Bayer, David Benau / Lübeck / Ulm
10.09.1736 Zander, Johan / Stockholm / Lübeck
10.06.1738 Holgersen, Andreas / Rostock / København
00.10.1745 Ballum, Hans Andersen / Lübeck / København
15.03.1746 Anthoni, Peter / Uppsala / København
24.06.1751 Geisler, Christian Gottlob / Flensborg / Guhrau
28.10.1753 Schösler, Hans Christopher / Fåborg / dansk
01.06.1754 Albrecht, Georg / Christiania / Gjøttrup, Norge?

18.05.1722 købte han Johan Kruses hus Frimands kvarter matr.nr. 132 på Ulfeldts plads. Kruse havde overtaget ejendommen ved ægteskab med Møllers moster Engelke Moltke, enke efter Urban Eckhorst. Grunden solgt 22.12.1731 til brygger Bent Bentsen.

Altgesell 05.12.1707-29.04.1708 og 23.09.1709-06.01.1710.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Helligånd, Nielsen, Rasmsing, Kornerup, 1728, CPN, LI.

Møller, J.J.

Møller, Jacob Jensen, født - - -; død - - - • Søn af - - - • Gift 1. 02.11.1792 i Kbh./Nikolaj med Caroline Mathilde Volst [Voltz], født ca. 1767 i - - -; død af brystsyge 43 år gl. 03.06.1810 i Kbh., begr. 07.06.1810 Helligånd/Ass.kgd. • Gift 2. 25.10.1811 i Kbh./Holmen i huset ved kongebrev med Elisabeth Margrethe Dombroch, enke efter skomagermester Olaus [Ole] Christian Kronberg. Forlovere vinhandler P.F. Voltz og kobbersmedemester Petersen. Født 12.10.1764 i Kbh./Frederiks Tyske kirke; død - - -. Datter af maler David Dombrog og Johanna Maria - - -. • Fader til Emanuel Ferdinand Møller.

Borgerskab som foutteralmager 11.05.1789 i henhold til kgl. bevilling af 24.04.1789. [Ved brylluppet 1792 anført som snedker og futteralmager.]

-1796- Store Grønnegade
-1801-06- Østergade 47
-1810- Østergade 65

Folketælling 1801 Østergade 47: Jacob Jensen Møller, 32 år, fouteralmager, Caroline Mathilde Volst, 33 år, hustru, Emanuel Møller, 5 år, Peter Friderich Møller, 2 år, Christian Jensen Møller, 20 år, futeralmagersvend, Dorthea Jensdatter, 19 år, tjenestepige, Peter Jensen Møller, 23 år, logerende.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Frederiks Tyske kirke-Holmen-Helligånd-Nikolaj, Dansk Kancelli adskillige bevillinger, FT 1801.

Møller, Jens Halkier

Møller [Müller], Jens Mortensen Halkier, født i Jylland ca. 1740; død 52 år gl. af brystsyge 18.01.1792 i Kbh./Nikolaj. • Søn af - - - • Gift 01.10.1773 i Kbh./Trinitatis med Marie Kierstine Michelsdatter Svale/Svane, fra mad. Pauly ved Nørreport, født ca. 1750; død - - - • Fader til Marie Elisabeth Halkier Møller, født 07.09.1778 i Kbh./Nikolaj, død 11.07.1815 i Kbh./Garnison; gift 1. 1793 med Peter Hiort, 2. 1800 med G.H. Wardinghausen, 3. 1809 med J. Ledder.

Udlært af J.F. Plüer, Kbh. 12.07.1756-07.07.1760. Ankom fra Hamburg til Kbh. 1767, svend hos J.F. Plüer.

Anmeldte 18.04.1768 at ville være mester; mesterstykke antaget, medlem af Bogbinderlauget og borgerskab 25.07.1768.

Overtog J.F. Plüers værksted (død 17.04.1767). Boghandel i kompagniskab med H.C. Junge?

1771-89	Østergade 46 husejer Mikkelsdag 1769-påske 1789
1790-91	Pilestræde 86
1792	samme adr., bogbinderenke A.C.S. Møller [fejl i forbogstaver?]
1794	Lille Grønnegade 185
1795-1801	Store Kongensgade 33
1801	Store Strandstræde 123 B
1802	Laksegade 314
1803-05	Antonistræde

Overtaget 26.04.1802 af svigersønnen G.H. Wardinghausen.

Folketælling 1787 Østergade 46: Jens Halkier Møller, 49 år, bogb.mester, Marie Kierstine, 37 år, Johanne Catharina, 11 år, Marie Elisabeth, 9 år, Kierstine Elstrup, 23 år, logerende, Magdalena Losa, 26 år, tjenestepige, Christian Frydensberg, 22 år, bogb.-svend, Daniel T. Schetzel, 23 år, bogb.svend, Peter Bierring [Mortensen Bierg] 20 år, bogb.svend, Lars C. Schmidt, 17 år, læredreng.

Ved Folketælling 1801 har enken Marie Møller ophold hos datteren Marie Elisabeth Møller og svigersønnen G.H. Wardinghausen, Store Strandstræde 123 A.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

30.01.1775	Jonsson, Hallgrimer / indskrevet 21.01.1770 for 4 år
30.01.1775	Nagel, Ernst Nicolaus / indskrevet 10.05.1773 i forbundt 2 år, bogbinderenkes søn fra Tønder
11.10.1779	Lausten, Hans Jørgen / indskrevet 09.10.1775 for 5 år
30.04.1781	Wendt, Nicolai Thomas Johansen / indskrevet 30.01.1775 for 6 år
11.10.1784	Ackermann, Eberhard David / indskrevet 05.07.1779 for 6 år fra påske kvt.
16.01.1786	Fristadius, Jørgen / indskrevet 14.01.1782 for 4 år, frimester i Helsingør 1791

08.05.1786 Ackermann, Frantz Christian / indskrevet 03.07.1780 for 6 år fra 11.04.1780
15.10.1786 Bierg/Bierre, Peter Mortensen / indskrevet 03.07.1780 for 6 år fra 11.04.1780
16.07.1792 Schmidt, Lars Christian / indskrevet 15.01.1787 for 6 år fa St.Hans 1786

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

10.04.1769 Ginge, Andreas / for 5 år
11.01.1779 Guldberg, Abraham / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

08.06.1770 Møller, Jens Larsen / kom fra Odense / hjemsted Odense
14.11.1772 Milo, Paul Friderich / Odense / Odense
28.11.1773 Kraschke, David / Libau / Libau
16.04.1774 Friederichsen, Claus / Flensborg / Flensborg
01.07.1777 Claussen, Jens / Flensborg / Ribe
22.06.1779 Richter, Hans Christopher / Stockholm / -
25.08.1779 Åström, Carl / Göteborg / Stockholm
12.10.1782 Nordstedt, Johan Friederich / Helsingborg / -
01.07.1783 Orttman, Hans / - / svensk
26.07.1784 Hedengren, Jonas / Sverige / svensk
17.02.1785 Hoff, Johan Mathias / - / svensk
28.06.1785 Gulander, M. / - / svensk
19.08.1785 Breuer, Joh. Chr. Bernhard / Danzig / Hamburg
06.07.1786 Frydensberg, Christian / - / Horsens
20.07.1786 Schentzel, Daniel Friederich / Altona / Alt Brandenburg
24.05.1789 Berg, Hans Jonsen / Christiania / norsk
00.00.1791 Rohde, Joh. Jers. / Tønder / Husum
23.09.1803 Öhrwall, J.M. / - / svensk

Altgesell 20.01.1766 og 18.02.1768. 11.07.1768 udbetalt 1 rdl. af svendeladen. Svendefader 1780.

Indbandt for Det kgl. Bibliotek:
Den 18de October A. 1780 betalt til Bogbinder Müller følgende:
Liste over 7 fol.+18 kvart.+11 oktav. titler med anført bogbinderløn for hver. NB Blev approberet med 80 rdl. og herpaa bekommet Creditiv den 18 Aug. 1780.
Den 13de Aug. 1781 leveret til Bogbinder Müller:
Liste over [23] titler (33 bind) med anført bogbinderløn for hver. Summa 54 rdl. Approberet med 50 rdl. og betalt ved Creditiv d.d. 1ste Martii 1782.

Ved sin død boede han til leje hos glashandler Schürer von Waldheims gård, Pilestræde 86. Boets indtægter var 175 rdl., dets udgifter 308 rdl.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kopulationsregister, kirkebog Trinitatis, Kgl.Bibl. Arkiv E 39, vejviser, FT 1787-1801, udskrift af skifteprotokol, Nielsen, CPN, LI.

Møller, L. C.

Møller, Lars Christian Daudin, født 26.06.1819 i Kbh./Fødselsstiftelsen; død 56 år gl. 08.11.1873 i Kbh., begr. 16.11.1873 Johs./Ass.kgd. • Søn af moder nr. 505. »Dette Barn er ifølge af Kongelig Bevilling den 19de December 1843 adopteret af Bogbindermester Niels Christian Møller og hustru Cathrine Marie Møller født Christensen, og fører nu Navnet Lars Christian Daudin Møller.« • Gift 14.11.1846 i Frederiksberg med Wilhelmine Fransiska Petersen, 22 2/12 år, Frederiksberg slot. Forlovere slotsvægter ved Frederiksberg slot Niels Petersen og N.C. Møller, Gråbrødre torv 97. Viet i kirken uden vielsesbrev som rangsperson [løjtnant ved Borgerligt infanteri]. Født i Kbh. 09.08.1824; død 93 år gl. 22.06.1897 i Kbh., begr. 28.06.1897 Johs./Ass.kgd. Datter af slotsvægter Mads Pedersen og Christine Rebekka Becker.

Udlært af N.C. Møller, Kbh. 07.07.1838. Ved Folketællinger 1840-60 opført på adoptivfaderens adresse, Gråbrødretorv 97.

Mesterprøve 1842 kasseret af Lauget med 17 stemmer mod 1 og ligeledes af Academiet; omgjort og antaget af Lauget og Academiet 30.09.1844. Forevist mesterstykke, antaget af Magistraten, borgerskab 28.09.1844. Anført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1842 med 5 rdl. for stemplerne, og igen Mich.kvt. 1844 5 rdl. for stemplerne, udgift ved Chr. Junges og Møllers mesterstykker 2 rdl. 3 mk. I henhold til Indenrigsministeriets reskript af 19.01.1849 tillige papirhandel 29.09.1849, samt stentrykker 1855. Borgerligt infanteri, løjtnant, premierløjtnant 1853, kaptajn 1858. Overtog ca. 1850 adoptivfaderens værksted, som han havde forestået under dennes sygdom.

1845-59	Gråbrødre torv 97
1860-61	Gråbrødre torv 12 (nummerændring)
1862-63	Frederiksberggade 25
1863	Nørrevold 100
1873	uden bopæl

I Folketællinger 1840-60 opført med forældrene på samme adresse, se N. C. Møller. Folketælling 1880 H.C. Andersensgade 8, forhus, 4.sal: Vilhelmine Franciska Møller, 55 år, enke, håndarbejde, Victoria Møller, 28 år, ugift, håndarbejde, Albert Møller, 25 år, ugift, bogholder.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET [I N.C. MØLLERS NAVN]:

30.04.1849	Sandstød, Svend Eduard Ferdinand / indskrevet 19.04.1844 for 5 år fra Mich.kvt. 1844, mester i Ringsted 1853
26.10.1850	Bech, Carl Wilhelm
26.10.1850	Petersen, Adam Frederik Johan / mester i Kbh. 1862

Udstillinger: Industriudstillingen, Kbh. 1852: en indbunden bog (med stempler graverede af Th. Holst), prøver af etiketter, billeder og legetøj.

»Nr. 232. Ovennævnte Nr. angives i Fortegnelsen at være »en indbunden Bog« udstillet af Hr. Bogbinder L.C. Møller. Ved nærmere at tage denne Bog i Øiesyn vil man see, at den ikke ganske er indbunden paa sædvanlig Maade. Det har nemlig altid havt

Vanskelighed at indbinde Bøger, der bestaae af enkelte Blade, f.eks. Kobbere etc., da man først paa forskjellig Maade har maattet sammenbringe adskillige Blade til et Hefte, for senere deri at kunne anbringe den saakaldte Heftning eller Syning. Dette er afhjulpet ved Anvendelse af Gummi; idet Bladene her ere sammenbragte ved Katschu eller Kautschuk.

Den under Nr. 232 udstillede Bog viser saaledes Kautschukens Styrke. De paa Siderne indlagte Stykker ere Steentryk og tilligemed de udvendig paa Bindet siddende Blade udførte i eget Steentrykkeri.« Industriudstillings-Tidende, red. af Claudius Rosenhoff, nr. 12, 1852.

»Det af Møller udstillede Pragtbind af Thorvaldsens Værker frembyder det Særegne ved Behandlingen af Bladene, at de ikke vare syede, men fastlimede på en Læderryg med Kautschukopløsning, en for flere Aar siden anvendt Fremgangsmaade, man igjen har opgivet paa Grund af dens mindre Varighed. De derpaa anbragte Guldforziringer, og den øvrige Anordning af Bindets Yderside, frembringer imidlertid en Virkning af Overlæssethed, som ikke svarer til den rene og storartede Simpelhed, som gaar gjennem Thorvaldsens Mesterværker. Overhovedet var det ønskeligt, om man ved Anvendelsen af Forziringer lagde mere Vægt paa Bogens Indhold, og ikke lod sig nøie med at afcopiere meer eller mindre daarlige, som oftest fra Udlandet indførte Stempler, men søgte at sætte vore egne tegnende Kræfter i Bevægelse for at erholde smukkere og mere characteristiske Forziringer. De øvrige fra Møllers Etablissement udstillede Arbeider, f.Ex. Etiketter mm. vidne om meget roesværdige Bestræbelser i forskjellige Retninger, og de til Legetøi bestemte Billeder, som han i den senere Tid har frembragt, ville snart kunne erstatte en Deel af de Godtkjøbsvarer, som hidtil ere blevne indførte fra Tydskland, hvilket er saa meget mere fortjenstfuldt, da der hertillands, lige saa godt som andetsteds, findes de nødvendige Elementer Dertil. - - - Med de af Graveur Holst udstillede Bogbinderstempler ere de paa ovennævnte, af Møller leverede, Indbinding af Thorvaldsens Værker anbragte Guldforziringer paatrykte, og disse Stempler ere, ligesom Hr. Holst's øvrige Arbeider i dette Fag meget gode, uden dog at røbe den Grad af kunstnerisk Dannelse, der vilde være ønskelig ved Fremstillingen af Figurer, som findes f.eks. ved det danske Vaaben.« INDUSTRIFORENINGENS QVARTALSBERETNING 13, 1853

Koldinghus 1982. Bind i sort glanspapir (1851) fra Dronningens Håndbibliotek. Værkstedet leverede bind og papirvarer til Søren Kierkegaard.

Annoncer i Dansk Boghandler-Tidende:

18.10.1856	fortegnelse over spil, påklædningsdukker, dukketeatre, sprællemænd, gnav-, lotteri-, alfabet-, billedlotteri- og abespil. Gentages 17.10.1857.
07.02.1857	skrivebøger med illustr. omslag, glans- eller marmorpapir, regler for gnavspil.
31.10.1857	18 sorter billedbøger, abc, til forsk. priser, regnetabeller.
10.04.1858	forgylderguld, pergament i alle farver, stråpap.
17.04.1858	hvide og glatte brune pap i 5 sorter.
18.10.1862	rammer til visitfortfotos. Gentages 09.05.1863
11.10.1865	forhandling af spil 1/10 overgået til Aug. Arenholt.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.prot.Kbh., kirkebog Fødselsstiftelsen-Frederiksberg-Johs.-Frederiks Hosp., vejviser, FT 1840-1845-1855-1860, Kierkegaard, FF 1961, Tekstspejle, Haugsted, Industriforeningens Qvartalsberetning 13/1853, CPN, LI.

Møller

Nicolai Martin Christian Møller (1803-1860), gift 1. 1829 med Ane Sophie Haagen (ca. 1802-). Gift 2. 1837 med Ane Cathrine Benedicte Jæckel (ca. 1803-).

1. Thora Emilie Møller (1831-).
2. Julie Eline Marie Møller (1833-).
3. Peter Martin Møller (1838-).
4. *Søren Frederik Vilhelm Møller* (1839-1888), gift med Emilie Charlotte - (1848-).
   A. Holten Carl Chr. Møller (ca. 1873-).
5. *Edvard Heinrich Møller* (1841-1907), gift med Betty Oline Cathrine Olsen (1861-).
   A. Ingeborg Emilie Møller (ca. 1883-).
   B. Constantia Wilhelmine Møller (ca. 1884-).
   C. *Oscar Martin Julius Møller* (1886-1946), gift 1927 med Asta Nørregaard Jensen (1897-). Datter af fabrikant Nørregaard Jensen og - Petersen.
      1. *Arne Oscar Møller* (1910-1976), gift 1935 med Agnes Carla Clausen (1912-). Datter af typograf Niels Julius Clausen og Adamine Elise Henriette Boalth.
         a. *Finn Oscar Møller* (1940-).

Møller, N. M. C.

Møller, Nicolai Martin Christian, født 08.09.1803 i Kbh./Trinitatis; død 57 år gl. af ulykkelig Hændelse 14.11.1860 i Kbh.; begr. 20.11.1860 Trinitatis. • Søn af styrmand Morten Møller og Christiane Iversen. • Gift 1. 02.01.1829 i Kbh./Trinitatis med Ane Sophie Haagen, 27 år, Lille Købmagergade 189. Født ca. 1803 i - - -; død 32 år gl. 06.10.1835 i Kbh., begr. 12.10.1835 Trinitatis. Forlovere mægler Senckenberg, Nybørs 67 og købmand Jacobsen, Lille Købmagergade 189. • Gift 2. 29.04.1837 i Kbh./Trinitatis med Ane Cathrine Benedicte Jæckel, 34 år, Borgergade 95. Forlovere tegnelærer S.H. Mandra, Ny Østergade 13 og styrmand C. Hinckel, Hvælvingen 98. Datter af skipper i flåden Christopher Jæckel og Anne Helene Jensdatter. • Fader til Søren Frederik Vilhelm Møller og Edvard Heinreich Møller.

Udlært af J. Berg, Kbh. 17.01.1820-18.07.1825.

Borgerskab i Helsingør 19.03.1829; opsagt 29.03.1832.

Indtegnet til mesterstykke 09.07.1832, fremvist 21.01.1833 men så slet, at det ikke kunne antages af Lauget eller Kunstakademiet. Omgjort og antaget af Det kgl. Kunstacademi og Lauget samt forevist Magistraten 20.01.1834. Borgerskab i København 16.03.1833.

1829	Gothersgade 126
1833-34	Klosterstræde 91
1835	Klareboderne 1
1836-37	Ulfeldts plads 105
1838	Store Købmagergade 64
1839-42	Store Grønnegade 276
1843	Gammel Mønt 161
1844-45	Lille Kirkestræde 42
1846	Store Regnegade 180
1847-48	Silkegade 43
1849-50	Vognmagergade 73
1851-56	Springgade 39
1857-59	Møntergade 56, 3.sal.
1859Tillæg	Springgade 40, 1.sal
1860	Springgade 2, 1.sal (nummerændring)
1861-62	samme adr., bogbinderenke C.B. Møller
1863	Springgade 5
1864-74	Springgade 2
1879-83	Klareboderne 5 M. Møllers Enke & Søn

Overtaget af sønnen E.H. Møller.

Folketælling 1840 Store Grønnegade 276, 3.sal: Nicolai Møller, 37 år, bogb.mester, Ane Cathrine Edler [?], 37 år, hans kone, Thora Møller, 9 år, Julie Møller, 7 år, Peter Møller, 3 år, udøbt drengebarn, 1 år, Emil Carelsen, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1845 Lille Kirkestræde 42, 3.sal: Nicolai Martin Christian Møller, 43 år, bogb.mester, Ane Cathrine Møller, 47 år, hans kone, Thora Emilie Møller, 14 år, Julie Eline Marie Møller, 12 år, Peter Martin Møller, 8 år, Søren Frederik Vilhelm Møller, 5 år, Edvard Heinrich Møller, 3 år, Hendrik Vilhelm Rainervald, 19 år, bogb.lærling, Marie Jacobine Fisher, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Vognmagergade 73, 2.sal: Nicolai Müller, 48 år, bogbinder, Katrine Müller, 48 år, hans kone, Thora Emilie Müller, 19 år, Julle Marie Müller, 17 år, Petter Martin Müller, 13 år, Frederik Vilhelm Müller, 11 år, Eduard Henrik Müller, 9 år, Petter Knudsen, 25 år, ugift, logerende [erhverv kan ikke tydes].

Folketælling 1855 Springgade 39, 1.sal: Nicolai Martin Christian Møller, 51 år, bogb.mester, Chatrine Benedicthe Møller, 51 år, hans kone, Søren Frederik Vilhelm Møller, 15 år, Eduard Heinrik Møller, 13 år.

Folketælling 1860 Springgade 2, 1.sal: Niels Martinus Christian Møller, 58 år, bogb.mester, Cathrine Møller, 57 år, Frederik Vilhelm Møller, 20 år, bogb.svend, Eduard Heinrich Møller, 17 år, bogb.lærling, Juliane Marie Møller, 24 år, datter.

Folketælling 1870 Springgade 2, 1.th.: Catharine Benedicte Møller, 66 år, enke efter bogbinder Møller, driver værksted, Hainrik Edvard Møller, 28 år, ugift, bogb.svend, Peter Martin Møller, 32 år, ugift, handelsbetjent.

Folketælling 1880 Klareboderne 5, 1.sal: Benedicte Møller, 76 år, enke, bogbinderi,

Peter Martin Møller, 42 år, fraskilt, handelsfuldmægtig, Edvard Hainrik Møller, 38 år, ugift, bogbinderi.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

14.01.1839 Schmidt, Johannes Frederik / indskrevet 20.01.1834 for 5 år fra nytår
28.01.1843 Carlsen, Emil Johan Hendrik / indskrevet 19.01.1839 for 4 år fra nytår, tidligere hos S.C. Clemensen 06.07.1835
17.04.1848 Reinwaldt, Heinrich Wilhelm / indskrevet 03.10.1842 for 5 år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1858
15.05.1858 Møller, Søren Frederik Wilhelm / mester i Kbh. 1864
1860 Møller, Eduard Heinreich / mester i Kbh. 1877

INDSKREVEN LÆREDRENG:

03.10.1842 Berg, Carl Abraham / for 4½ år fra Mich.kvt.

Firmaet blev fortsat af E.H. Møllers søn Oscar Møller, og senere af dennes søn Arne Oscar Møller indtil 1982.

REF.: Borgerskabsprotokol Kbh.+Helsingør, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis, vejviser, FT 1801-1840-1845-1850-1855-1860-1870-1880, Krak 1940+1950, CPN, LI.

Møller, N. C.

Møller, Niels Christian, født i - - - ca.1792, død af vattersot 19.01.1858 på St. Hans Hospital ved Roskilde, begr. 24.01.1858 St.Hans. • Søn af - - - • Gift 17.11.1820 i Kbh./Holmen med Cathrine Marie Christensen, 29 år, Ulkegade 107. Forlovere skolelærer P.C. Gilsager og landmåler og trådhandler Jens Flensburg. Født i Odense - - -; død - - -. • Adoptivfader til L.C. Møller.

Udlært af J.F. Tribler, Kbh. fra nytår kvt. 1809 for 4 år-01.01.1813. Modtog geschenk ved rejse fra Kbh. 09.09.1818.

Indtegnet til mesterår 24.04.1820; betalte for tilmelding og stemplerne 3 rbdl. 4 mk. 8 sk. Mesterstykket forevist Lauget, Kunstacademiet og Magistraten og af samme for godt befundet 13.06.1820. Betalte for indtræden i Lauget 4 rbdl. sølv eller i tegn 5 rbdl. Borgerskab 27.06.1820. Borgerligt infanteri.

1820-30 Ulfeldts plads 110
1831-41 Ulfeldts plads 97
1842-54 Gråbrødre torv 97 (navneændring)

Indlagt på St. Hans Hospital 27.11.1847; værkstedet fortsat af adoptivsønnen L.C. Nielsen, overtaget ca. 1850.

Folketælling 1840 Gråbrødre torv 97 st.: Niels Christian Møller, 48 år, bogb.mester, Cathrine Marie født Christensen, 49 år, hans kone, Lars Christian Ludvig Møller, 21 år, bogb.svend, fraværende, Johan Christian Holm, 25 år, bogb.svend, Jens Martin Jensen, 21 år, bogb.svend, Jens Peter Køhler Wurck, 19 år, læredreng, Julius Christian Bech, 17 år, læredreng.

Folketælling 1845 Gråbrødre torv 97 st.: Niels Christ. Møller, 53 år, bogb.mester, Chatrine Christensen, 54 år, hans kone, Christian Møller, 26 år, ugift, bogb.mester, Johan Holm, 30 år, bogb.svend, Theodor Juncker, 20 år, bogb.lærling, Peter Hansen, 20 år, bogb.lærling, Eduard Sandstød, 17 år, bogb.lærling, Caroline Svendsen, 55 år, enke, håndarbejde, logerende.

Folketælling 1850 Gråbrødre torv 97 st.: Niels Christian Møller, 57 år, bogbinder, Catrine Marie Møller, 58 år, hans kone, Lars Christian Møller, 30 år, papirhandler, Fransiska Vilhelmine Møller, 25 år, hustru, Victoria Møller, 3 år, Thorvald Møller, 2 år, Carl Wilhelm Bek, 19 år, læredreng hos N.C. Møller, Adam Johan Frederik Petersen, 17 år, læredreng hos N.C. Møller. Emilie Kofod, 16 år, tjenestepige hos L.C. Møller, Sara Kirstine Petersen, 25 år, tjenestepige hos L.C. Møller.

Folketælling 1855 Gråbrødretorv 97, 2.sal: Marie Catrine Møller, 63 år, husfaderens moder, husejer, L. Chr. Møller, 37 år, bogbinder og papirhandler, Francisca Møller, 31 år, hustru, Victoria Møller, 7 år, Thorvald Møller, 6 år, Albert Møller, 1 år, Wilhelmine Petersen, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Gråbrødretorv 97, nyt nr. 12, 1.sal: Marie Catrine Møller, 68 år, bogb.enke, husejer, Lars Christian Møller, 40 år, bogbinder, capitain ved Borgervæbningen, Fransiska Møller, 35 år, hans kone, Victoria Møller, 13 år, Thorvald Møller, 12 år, Albert Møller, 6 år, Marie Danielsen, 19 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

20.01.1823	Coll, Christian / indskrevet 08.07.1822 i forbundt ½ år, fra Norge
17.01.1825	Lütken, Jørgen Leonhardt / indskrevet 15.01.1821 for 5 år fra 1820
09.07.1827	Andersen, Hans Wilhelm / indskrevet 20.01.1823 for 5 år fra St.Hans kvt. 1822
14.01.1828	Grünwald, Frederik Ferdinand Wilhelm Christian / indskrevet 07.07. 1823 for 5 år fra nytår, mester i Aabenraa 1840
11.01.1830	Knudsen, Knud Marcus / indskrevet 17.01.1825 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1839
21.01.1833	Bøegh, Jens Christian N. / indskrevet 14.01.1828 for 5 år fra nytår, mester i Århus 1838
08.07.1833	Westermann, Hans Frederik / indskrevet 11.01.1830 for 5 år fra nytår, foderalmager i Kbh. 1842
19.01.1835	Holm, Johan Christian / indskrevet 21.01.1833 for 5 år fra 1829, mester i Kbh. 1845
25.01.1836	Andersen, Andreas Wilhelm / indskrevet 11.07.1831 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1842
07.07.1838	Møller, Lars Christian Daudin / ind- og udskrevet samme dag efter 5 år i lære, mester i Kbh. 1844
17.07.1839	Jensen, Jens Martin / indskrevet 19.01.1835 for 5 år fra St.Hans 1834, mester i Kbh. 1846
28.01.1843	Würck, Jens Peter Køhler / indskrevet 13.01.1838 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1856
25.09.1843	Bech, Christian Julius / ind- og udskrevet samme dag efter 6 år i lære

07.10.1845 Juncker, August Theodor / ind- og udskrevet samme dag efter 6 år i lære, portefeuillefabrikant i Kbh. 1859

19.04.1847 Hansen, Martin Peter / indskrevet 22.04.1844 for 5 år fra påske 1842, mester i Århus 1853

Tre svende udlært på værkstedet 1848-50 er opført under sønnen L.C. Møller.

TILREJSTE SVENDE:

22.08.1821 Schønecker, Johan Josef / hjemsted Danzig
08.10.1821 Bicker, F. / Ronneburg
21.06.1823 Wacher, J.C. / Eisleben
18.07.1825 Clemensen, Simon Carl / København
03.06.1833 Henss, Otto / Weimar
16.10.1834 Schmidt, Carl Nicolaus / Odense
19.01.1835 Gomard, Johan Nicolai / Odense
28.05.1836 Nievert, C. / Helmstadt
04.10.1847 Zietke, Adolph / Danzig

Af H.P. Rohde betegnet som Søren Kierkegaards foretrukne bogbinder og det mulige forlæg for »Hilarius Bogbinder«, udgiveren af »Stadier paa Livets Vei«. SAXHOF 3/3141.

Uddrag af journaloptegnelse fra Skt. Hans Hospital, gengivet af H.P. Rohde: »lille, firskaaren, meget corpulent, meget rødt Ansigt, stort Hoved, kort Hals.« Af karakter skal han have været »heftig og opfarende« og »i det Hele et noget rastløs Menneske, der havde Trang til at rode sig ind i en Mængde Forretninger«. Han »har reist meget, iagttaget en Deel og derved skaffet sig en vis Pli og Lethed, hvormed har har følt sig hævet op over den Sphære, hvori han har levet. Ivrig Klubgæst, Baldirecteur, holdt af at blande sig i andres Affairer, speculerede i Actier o.m.« Sluttelig fremhæver journalen en »ustandselig Snakkesalighed«; »en temmelig maadelig Bogbinder«.

Bisidder 09.07.1832-07.07.1834, oldermand 07.07.1834-18.07.1836. Medlem af svendeprøvebedømmelsesudvalget 24.04.1843- .

I Laugets regnskab anføres understøttelse til Møllers enke for Mich.kvt. 1862 med 2 rdl.

Oval etiket, hvidt papir, sort eller blåt tryk, 3 linier, øverste og nederste buet, på bagpermens inderside øverst til højre: . *L. C. . Möller* / Bogbinder [i stregslynge] / *Ulfeldtsland. . Nr. 97*

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 2 linier i fraktur, på forpermens inderside øverst eller nederst til venstre: Bogbinder N. C. Møller, / Graabrødre-Torv Nr. 97

Navnestempel, sort tryk, 3 linier i ramme med konkave over- og underlinier, konvekse sidestykker, øverste og nederste linie buet, på bagpermens inderside nederst til venstre: N.C. MÖLLER / *BOGBINDER* / GRAABRÖDRETORV No. 110

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Holmen-St.Hans, vejviser, FT 1840-1845-1850-1860, Nielsen, Bogvennen*, Kierkegaard*, FF 1961*, Tekstspejle*, CPN, LI.

Møller, S. **Udenbys mester**

Bergen 1718-

Møller, Stephan [Steffen], født i Rostock/Warnemünde - - -; død i Bergen, begr. 21.12. 1733 i Korskirken. • Søn af - - Møller og en datter af Joachim Moltke. • Broder til Hans Møller. • Gift med - - -. Ved skifte 1734 nævnes at konen er død førud.

Udlært af Johan Kruse, Kbh. 01.05.1703-10.11.1705. Ankom fra Lübeck til Kbh. 20.12. 1711, svend hos Johan Kruse; ankom fra Christiania til Kbh. 19.04.1714, svend hos Johan Kruse. Symbolum Ora et labora. [Kruse var gift med hans moster Engelke Moltke.]

Borgerskab i Bergen 14.07.1718. Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1723, 1726 og 1728 som udenbys mester.

-1733 Torvet

UDLÆRT SVEND FRA VÆRKSTEDET:

00.04.1734 Røberg, Hans Jansen / indskrevet 01.01.1725 for 6 år

INDSKREVET LÆREDRENG:

29.03.1722 Zicker [?]

Altgesell 04.04.1712 og St.Hans kvt. 1714

Skifte 01.09.1734 anføres som arving Helchie Paasche.

REF.: CPN, LI, Schjoldager, digitalarkivet.no

Mørk, N. N.

Mørk, Niels N., født på Bornholm - - -; død - - -

Ukendt lærested.

Borgerskab 14.06.1791; opsagt 07.05.1802.

REF.: LI. [ikke fundet i Kbh. borgerskabsprotokol eller vejviser, muligvis fejl?]

Nagel, Andreas

Nagel, Andreas, født i Tønder 10.03.1760; død 66 år gl. af en pleures 24.08.1825 i Kbh., begr. 30.08.1825 Holmen/Ass.kgd. • Søn af bogbindermester Ernst Daniel Nagel (ca. 1722-1768) og Anna Margaretha Kiesbuy (05.07.1733-1800). • Gift 01.10.1790 i Kbh./ Helligånd i huset med Lucie Dorthea Anthon. Forlovere O.C. Hansen, assistent ved Lotteriet og C.A. Leppert, skræddermester, Klareboderne 3. Datter af Peter Anthon og Karen Lund. Døbt 19.12.1766 i Kbh./Frue; død af nervefeber 54 år gl. 14.07.1821 i Kbh., begr. 19.07.1821 Holmen.

Antagelig udlært af faderen E.D. Nagel, Tønder, ca. 1778. Ansøgte 06.07.1785 og 21.10. 1786 om at fortsætte M. Polchaus bogbinderprivilegium i Aabenraa; fik 23.12.1786

bevilling som bogbinder i Tønder. Ankom fra Tønder til Kbh. 15.07.1787, svend hos A. Claussen.

Indskrevet til mesterstykke18.01.1790, forevist Magistraten, for godt befundet, og medlem af Bogbinderlauget 06.03.1790. Laugets regnskab anfører 13.10.1788 udlæg til Nagels mesterstykke 10 rdl. Borgerskab 08.03.1790. Magistraten anbefalede 23.02.1793 Nagels ansøgning om stillingen som bogbinder ved Det kongelige Bibliotek efter J.T. Wilhelmi. Fra 1799 tillige Classe-Lotteri collectør.

1791-1807	Lille Kongensgade 99
1808-13	Lille Kongensgade 94 (nummerændring)
1814-15	Lille Købmagergade 84
1816-17	hjørnet af Landemærket og Lille Købmagergade 184
1819-21	Vingårdsstræde 132
1822	Østergade 9
1823-24	Større Stræde 255
1825	Holmens Kanal 255 (navneændring)

Folketælling 1801 Lille Kongensgade 99: Andres Nagel, 41 år, bogb.mester., Lucia Dorthea Anth., 33 år, hans kone, Catrine Elisabeth, 10 år, Carl Frederik, 7 år, Kirstine Petersen, 20 år, tjenestepige, Johan Frederik Harhof, 19 år, læredreng, Jørgen Frederik Wilh. [Kaarsberg], 18 år, læredreng.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

18.01.1796	Jürgensen, Peter Albrecht Svane / indskrevet 17.01.1791 for 5 år
30.04.1798	Brill, Jørgen Andreas / indskrevet 20.01.1794 for 5 år fra St.Hansdag 1793, mester i Kbh. 1802
26.04.1802	Harhoff, Johann Frederich / indskrevet 10.07.1797 for 5 år fra påske kvt., frimester i Kbh. 1808
15.10.1804	Kaarsberg, J.F. Wilhelm / indskrevet 13.01.1800 for 5 år fra Mich.kvt. 1799
15.07.1805	Hansen, Nicolai / indskrevet 27.01.1801 for 5 år
12.04.1808	Sørensen, Andreas / indskrevet 18.07.1803 for 5 år fra påske kvt.
10.10.1808	Holm, Halvor Svenningsen / indskrevet 19.10.1807 i forbundt 1 år fra Mich.kvt. Fhv. mester i Christiania 1795
22.01.1814	Carlsen, Andreas / indskrevet 14.01.1809 for 5 år fra nytår, mester i Fredericia 1821, i Århus 1826
10.07.1815	Lohmann, Claus Peder / indskrevet 29.04.1811 for 5 år fra påske kvt.
15.01.1821	Berthelsen, Peter Ludvig / indskrevet 16.01.1815 for 7 år fra nytår 1814

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

21.01.1805	Møller, Niels Peter / for 5 år
04.01.1807	Leymann, Jacob / forbundt 1 år, slettet
15.01.1821	Denneberg, Peter / forbundt 2 år fra nytår, har lært i Paris
09.07.1821	From, Jacob Jensen / overgået til J.C. Andersen 30.01.1826 i forbundt
20.01.1823	Michelsen, Andreas / overgået til Søren Holst, udlært 14.01.1828

TILREJSTE SVENDE:

14.04.1792 Rehkopff, Nicolaus / kom fra Tønder / hjemsted Tønder
28.04.1793 Pahl / Kiel / København
04.03.1797 Ziegler, S.P.
11.10.1797 Lappé, Johann George / Kiel / Libau
21.10.1798 Matthiessen, C. / Sønderborg / Tønder

Oldermand 26.07.1806-11.07.1808.

Pro Memoria
Ved hosfølgende Ansøgning anholder Bogbindermester *Nagel* her i Staden, om, at maatte antages som virkelig Hofbogbinder. Af Magistratens herover meddelte Betænkning erfares, at *Nagels* Attraae ved denne Ansøgning er den, at erholde Adgang til Hoffets Arbeide, efter Hofbogbinder *Wilhelmis* Afgang, og at han, i Mangel deraf, ikke finder sig tient med Bestalling som Hofbogbinder. Vi maa derfor tienstlig overlade til Hr. Professor *Moldenhawer*, hvorvidt noget af det ved det kongelige store Bibliothek forefaldende Bogbinder-Arbeide strax eller i Tiden maatte kunne overdrages fornævnte Bogbinder *Nagel*.
Rente-Kammeret d. 23de Februarij 1793.
12 underskrifter

Til Hr. Professor *Moldenhawer.*

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., FT 1801, Skattemandtal, kirkebog Helligånd-Holmen, Aabenraa Byarkiv Håndværkssager, Tyske Kancelli Aabenraa By, Kgl.Bibl.Arkiv., Nielsen, vejviser, Ludwig Andresen, CPN, LI.

Neurode, G.

Neurode [Neurade], Gottfried, født i Schlesien - - -; død i Kbh. ? • Søn af - - - • Gift med Lovise Kirstine Elisabeth - - -, kukkenbager. Født ca. 1763 i - - -; død 75 år gl. 30.06.1838 som lem i Alm.Hosp. i Kbh., begr. 12.07.1838 Alm.Hosp.

Antagelig udlært i Tyskland. Ved Folketælling 1801 svend hos H.W. Heidner.

Borgerskab som frimester 02.10.1821, må holde en svend. Borgerligt Artilleri.

1823-24 Adelgade 230

Folketælling 1834 Almindeligt Hospital, Amaliegade 128: Lovise Kirstine Neurode, 72 år, enke, lem i Alm.Hosp.

Markedspas:

1816 Frederiksborg 18.04., Frederikssund 23.04.
1817 Frederiksborg 10.04., Frederikssund 15.04., Roskilde 06.05. Legetøj.
1817 Køge 17.05., Holbæk 06.06., Køge 29.07, Frederikssund 31.07. Legetøj og æsker.

1819 Frederiksborg 15.04., Frederikssund 20.04, Roskilde 11.05., Køge 18.05. Glas- og papæsker.
1819 Holbæk 04.06., Frederiksborg 24.06., Kalundborg 29.06., Slagelse 01.07., Køge 27.07. Pap- og glasæsker.
1819 Roskilde 18.09., Ringsted 24.09., Holbæk 05.10. Glas- og papæsker.
1820 Roskilde 02.05. Kukkenbagervare.

Kirstine Neurode, kukkenbager, bogbinder G. Neurodes kone, løste markedspas i perioden 21.02.1815 til 15.05.1824.

REF.: Borgerskabsprotokol, Markedspas/Stadsarkiv, kirkebog Alm.Hosp., vejviser, FT 1834.

Neusstadel, L.

Neusstadel [Neustädel], Lion Salomon Lehman, født - - -; død - - -
Fra Hamburg.

1786 bevilling på fremstilling af tyrkisk papir i forening med alle slags farver.

REF.: Rawert.

Nicolai Bogbinder
Nicolai Bogbinder.

1659 på Christianshavn vold; har to amagerbønder indkvarteret.

REF.: Marquard.

Niedlich, C. F. V.

Niedlich, Christian Friederich Wilhelm, født i Kbh./Petri 05.04.1812; død 25 år gl. af indklemt brok på Frederiks Hospital 11.04.1837 i Kbh., begr. 17.04.1837 Petri. • Søn af juvelerer og guldsmedemester Johann Christian Niedlich og Sophie Magdalena f. Niedlich.

Udlært af Jonathan Lerche, Kbh. 09.07.1827-09.07.1832.

Indtegnet til mesterstykke 28.01.1837, betalte for brug af Laugets stempler 2 rbdl. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget 25.03.1837. Mesterstykket, Snorre: Heimskringla 1777; helbind i rød maroquin med rig forgyldning efter den gamle ordning, med bred rokoko-ramme yderst, stjerner i midten, sort skindpålægning, andre stempler i runde felter; permens inderside med bredt rødt indslag, skindfals, bred forgyldt bordure med mønstret spejl med store hjørneornamenter, lyseblå silkebrokade-spejl og forsats, 3-sidet guldsnit, grøn håndstukken kapitæl findes nu i Det kgl. Biblioteks bogbindssamling.

1837 Nygade 94

Udstilling: Charlottenborg 1837 mesterstykke, tobaksdåse, syskrin, læsepulte.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Fr.Hosp.-Petri, Haugsted, CPN, LI, meddelelse fra Ingrid Ilsøe.

Niels Bogbinder se **Poulsen, Niels**

Niels Bogbinder
Niels Bogbinder.

1645 Anders Svertfeyers gang; årsknægt hos K.M.

REF.: Hovedskattemandtal (KD).

Nielsdatter, Anne
Nielsdatter, Anne

1692 som bogbinder og boghandler fra København tilrejsende stadeholder på Odense Skt. Knuds tyvendedagsmarked, januar.
1692 betalte stadepenge 30.03.1692, 1 rdl.
1693 stade for en bogbinderpige fra København.

REF.: Rasmussen, OBL.

Nielsen, C.

Nielsen, Carl Wendt, født i Kbh. 30.03.1810; død af cystis 70 år gl. 31.10.1880 i Kbh., begr. 06.11.1880 Helligånd/Fr.berg kgd. • Søn af - - - • Ugift.

Udlært af J.C. Lerche, Kbh. 10.01.1828-11.07.1831.

Frimester 07.06.1855 i henhold til reskript af 28.02.1854. Fritaget for borgerlig militærtjeneste. Medlem af Bogbinderlauget 30.04.1864.

1856-59 Gråbrødre torv 108

1860-80 Gråbrødre torv 7 (nummerændring)

Overtaget af Villum Eriksen.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., vejviser, CPN, LI.

Nielsen, C. W. F.

Nielsen, Carl Wilhelm Frederik, født 06.10.1824 i Kbh./Frue; død af brystsyge 40 år gl. 11.05.1865 i Kbh., begr. 16.05.1865 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af bud Søren Nielsen og Ellen Petersen. • Gift 25.04.1850 i Kbh./Garnison med Marie Serine Laurentine Herreborg, født i Kbh. 02.04.1826; død af kræft 47 år gl. 10.03.1872 i Kbh.; begr. 17.03.1872

Fr.berg/Ass.kgd. Datter af guldsmedemester Christian Herreborg og Gjertrud Marie Svendsen. Forlovere juvelerer Carl Herreborg og particulier Herreborg.

Udlært af L.J. Brænning, Kbh. 19.01.1839-25.04.1843. Ved Folketælling 1840 lærling hos samme, Store Kirkestræde 49.

Indtegnet til mesterstykke 04.10.1847. Medlem af Bogbinderlauget 17.04.1848. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1847 med 5 rdl. for stemplerne, for Mich.kvt. 1848 indskrivning 4 rdl.. Borgerskab som boghandler 02.02.1850. Borgerligt infanteri. Rabatberettiget 13.06.1855, havde tillige antikvariat.

1849-56 Store Fiolstræde 218
1859 Gammel Mønt 162
1860 Gammel Mønt 27 (nummerændring)
1861-62 Klosterstræde 22 ved Skindergade

Overtaget 13.01.1865 af Frederik Castberg som C.W.F. Nielsens Boghandel (og antikvariat). Overtaget 01.05.1869 af Vilhelm Aarup (30.01.1839-02.03.1910); ophørt 1881.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:
03.11.1856 Madsen, Christian Valdemar / mester i Køge 1866
1866 Jeppesen, Ferdinand / f. 23.09.1849
INDSKREVET LÆREDRENG:
14.11.1857 Ravnstrup, Carl Ludvig Henrich

Rektangulær etiket, hvidt papir, rødt tryk, 4 linier i ovalt felt med hjørnedekorationer, øverste linie buet **C. V. F. NIELSENs** / Boghandel [på bølget bånd over bøger] / Klosterstræde No. 22 / ved Skindergade

Rektangulær etiket, hvidt papir, blåt tryk, tegning af skrå og liggende bøger med tekst på ryggene C. W. F. NIELSENs / BOGHANDEL / No. 1-/ LØVSTRÆ- - [defekt eksemplar]. (Aarups periode).

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Frue-Trinitatis-Garnison-Fr.berg, Dolleris, vejviser, CPN, LI.

Nielsen, Christen

Nielsen, Christen [Christen Bogbinder ?]

Boghandler, bogtrykker, bogbinder. Bekostede og forhandlede præsten Thøge Hvas Mortensen: Rosarium animæ spirituale, det er Sjælens aandelige Rosengaard, 1616.

Optaget i Skydeselskabet 1616. Kongens bogbinder 1616?

REF.: Nielsen, Nyrop, CPN, Frøland.

Nielsen, H.

Nielsen, Hans, født i Tvede ca. 1790; død - - -. • Søn af - - - • Gift med Marie Wiberg, født ca. 1790; død - - -.

Ukendt lærested.

Etableret - - - . Foderalmager ved kgl. bevilling 23.01.1824.
-1830- Lille Kongensgade 30
1834 Lille Kongensgade 70, fra påske nr. 95
1834-47 Lille Kongensgade 95

Folketælling 1840 Lille Kongensgade 95 st.: Hans Nielsen, 49 år, futteralmager, Marie Weiberg, 50 år hans kone, Carl Ferdinand Nielsen, 18 år, faderens medhielper, Ferdinandine Nielsen, 10 år, Fritz Julius Nielsen, 8 år, William Torval Nielsen, 3 år. Annine Petrine Kindt, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Lille Kongensgade 95 st.: Hans Nielsen, 54 år, fouteralmager, Marie Wiberg, 55 år, hans kone, Carl Ferdinant Nielsen, 24 år, søn, fouteralmagersvend, Ferdinantdine Vilhelmine Nielsen, 16 år, Fritz Julius Nielsen, 13 år, Thorvald Viliam Nielsen, 8 år.

Industriudstillingen 1836 kat.nr. 390. En Forbindtaske og en Portefeuille. 6 og 2 Rbd.

REF.: Danske Kancelli adskillige bevillinger, Vejviser, FT 1840-1845, Industriudstillingen.

Nielsen, N. C.

Nielsen, Niels Christian, født i Kbh./Fr.Ref. 20.05.1819; død af pyæmi 12.03.1863 i Kbh./Fr.Ref., begr. 17.03.1863 Fransk Reformert/[Clémenis familiegravsted]. • Søn af urmager Jonas Nilsson (1784-1838) og Marguerite Hermann (1780-1841). • Ugift. • Svoger til D.L. Clément.

Udlært af Frederik Hansen, Kbh. 01.01.1836-23.01.1841. Ved Folketælling 1840 lærling hos samme, Sværtegade 120 C.

Borgerskab 06.05.1848. Borgerligt Infanteri.

-1845- Gammel Mønt 154, 1.sidesal
-1850-59 Store Fiolstræde 218 og 19A
1860-63 Store Fiolstræde 35 (nummerændring)

Folketælling 1845 Gammel Mønt 154, sidehus 1.sal: Marie Nielsen, 29 år, ugift, lærerinde, Christian Nielsen, 26 år, ugift, bogb.svend, Waldemar Nielsen, 22 år, ugift, sadelmagersvend, Harald Nielsen, 19 år, tømmerlærling.

Folketælling 1850 Store Fiolstræde 218 og 19 A st.: Christian Nielsen, 31 år, ugift, bogb.mester, Marie Nielsen, 35 år, ugift, hans søster.

Folketælling 1855 Store Fiolstræde 218, 1.sal: Niels Christian Nielsen, 36 år, ugift, bogb.mester, Marie Sophie Nielsen, 38 år, ugift, hans søster.

Folketælling 1860 Store Fiolstræde 35, 1.sal: Niels Christian Nielsen, 41 år, ugift, bogb.mester, Ane Marie Nielsen, 43 år, hans søster.

INDSKREVET LÆREDRENG:

11.05.1861 Thuesen, Alfred Peter Jørgen / for 4 år fra påske kvt., overgået til D.L. Clément

Af Svend Larsens artikel i Fund og Forskning, bind 51, 2012, »Jeg er altid Herman Lynges Ven og Client!«. C.F. Wegener som biblioteksbygger.

Wegener havde generelt »ikke høje tanker om bogbindere. Han klager mere end én gang over en forskåret bog, udført af de »Folk, der altid ödelægge Böger, nemlig Bogbinderne!« (1.5.1871). En enkelt bogbinder, Chr. Nielsen, Fiolstræde, er han dog tilfreds med. Hans død noteres i dagbogen (13.3.1863) og det er et af de få steder i dagbogen hvor Wegener nævner noget vedrørende sit bibliotek. Når en bog skal indbindes sker det oftest via Lynge, som får udførlige instruktioner om hvordan det skal gøres. Han foretrækker »hvad jeg kalder er 'ordinært Velskbind', simpelt, men net og godt med Pap i Forhold til Bogens Störrelse, altsaa af en passende Förhed og Fasthed«. »Forgyldninger og deslige er en Flitterstads, som intet har at betyde: et passende Antal Tværstreger over Ryggen og en bredere Filet oven og neden er nok.« (1.6.1865)

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Fransk Reformert, FT 1840-1845-1850-1855-1860, FF51, CPN, LI.

Nielsen, N. C. F.

Nielsen, Niels Christian Frederik, født 10.04.1825 i Kbh./Helligånd; død 65 år gl. 20.07. 1890 i Kbh., begr. 25.07.1890 Helligånd/Ass.kgd. I Laugets regnskab ved okt. halvår 1890 anføres udgift til en krans med kr. 12. • Søn af marskandiser Hans Nielsen og Johanne Magdalene Christensen. • Gift 1. 04.12.1852 i Kbh./Trinitatis 04.12.1852 med Julie Augusta Wichberg, 22 år, Vognmagergade 78. Forlovere fhv. marskandiser H. Nielsen, Skindergade 23 og urtekræmmer Clem. Petersen, Rosengården. Født 03.10. 1830 i Kbh./Trinitatis; død af brystsyge 22 år gl. 24.06.1853 i Kbh., begr. 29.06.1853 Trinitatis/Ass.kgd. Datter af bomuldsvæver Peter Gustav Wichberg og 2. hustru Thora Kirstine Ambjørn. • Gift 2. 06.06.1873 i Frederiksberg med Laura Frederikke Berthelsen, 22 7/12 år, Harsdorffsvej 8. Født 08.10.1850 i Kbh./Trinitatis; død 81 år gl. 25.06. 1933 i Kbh., begr. 29.06.1933 Johs./Ass.kgd. Datter af skræddermester Christian Wilhelm Berthelsen og Hanne Sophie Kønig. Forlovere farver og klædefabrikant Jens Danquert Magnus Mørck, Hørsholm, og brudens fader Christian Wilhelm Berthelsen, Harsdorffsvej 8. Brudgommen foreviste Testamente af 31.05.1853 med Skifterettens Paategning af 29.06.1853 og Næringsbevis som Bogbindermester af 07.08.1851.

Udlært af J.C. Falck, Kbh. 27.01.1840-30.09.1844.

Indtegnet til mesterstykke 22.04.1851, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og Det kgl. Academie. Anført i Laugesprotokollen 18.10.1851. Opført i Laugets regn-

skab for Mich.kvt. 1851 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerskab 07.08.1851. Borgerligt Infanteri.

1852-59	Skindergade 23	
1860-88	Skindergade 8, 1.	(nummerændring)
1889-90	Nytorv 3	
1899-	Baggesensgade 36	
1901-	Nørre Allé 19	

Fortsat af enken til 1899; hun fik siden fribolig i Alderstrøst, virkede som musiklærerinde til 1919.

Folketælling 1850 Skindergade 23 baghuset, 3.sal: Niels Christian Frederik Nielsen, 25 år, ugift, galanteriarbejder.

Folketælling 1855 Skindergade 23 st.: Fredrik Nielsen, 29 år, enkemand, bogbinder.

Folketælling 1860 Skindergade 23, 1.sal: N.C.F. Nielsen, 34 år, enkemand, bogb.-mester, husejer.

Folketælling 1870 Skindergade 8, 1. sal: Frederik Nielsen, 44 år, enkemand, bogb.-mester.

Folketælling 1880 Skindergade 8, 1. sal: Frederik Nielsen, 54 år, bogb.mester, Laura Frederikke f. Berthelsen, 29 år, hans kone.

Folketælling 1885 Skindergade 8, 1.sal: Niels Christian Frederik Nielsen, 59 år, bogb.mester, Laura Frederikke Nielsen f. Bertelsen, 34 år, hans kone.

Folketælling 1890 Nygade 3, sidebygningen, 3.sal: Niels Christian Frederik Nielsen, 66 år, bogb.mester, Laura Frederikke Nielsen, 40 år, husmoder.

Folketælling 1901 Baggesensgade 36, 1.sal: Nielsen, Laura, f. 08.10.1850 Kbh., enke, musiklærerinde.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

01.11.1862	Riis, Niels Christian Martin / f. 04.05.1844 Kbh., overgået fra E.J. Lange, mester i Kbh. 1899, fa. Meyer & Riis
09.05.1863	Schou, Johan Carl Ferdinand / f. 09.01.1844 Kbh., overgået fra E.J. Lange, mester i Kbh. 1873
26.05.1868	Lund, Frederik Carl Christian / f. 24.03.1849 Kbh., mester i Kbh. 1914
1871	Møller, Peter Sigvard / f. 18.11.1851
1873	Lassen, Victor Thorvald / f. 02.01.1854
1876	Nielsen, Jens Peter / f. 04.01.1857
11.10.1879	Nielsen, Peter Emil / f. 25.06.1860 Kbh.
26.04.1881	Barfred, Aloys August / f. 05.12.1861 Kbh.
1882	Nielsen, Villiam Nobertus / f. 06.06.1863

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

23.10.1854	Mogensen, Jens Peter / for 5 år fra Mich.kvt.
12.05.1860	Hein, Theodor Peter / for 5 år fra nytår

Annoncer i Dansk Boghandler-Tidende:

10.10.1859	Sælger presse til presning og forgyldning.

17.08.1861	Fotoalbum i shirting, chagrin eller træbind. [Gentages.]
23.07.1864	Fotoalbum, 9 typer.
25.11.1870	Portemonnaie, Almanakker, elegant indbundne 16 Sk. netto pr. stk., ord. 24 Sk. Gentages frem til 1873

Salmebogsfabrikation [ingen annoncer fundet], den første der fabrikerede Album. CPN.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 4 linier i dobbelt ramme, på bageste forsatsblads inderside nederst til venstre: Indbunden / hos / N. C. F. Nielsen, / Skindergade Nr. 23

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Kopulationsregister, kirkebog Trinitatis-Helligånd-Frederiksberg, FT 1850-1855-1860-1870-1880-1885-1890-1901, DBhT, Pol. Reg., vejviser, CPN, LI.

Nielsen, N. W.

Nielsen, Niels Wilhelm, født i Kbh. 24.10.1823; død - - -. • Søn af - - - • Gift 03.05. 1856 i Kbh./Helligånd med Jensine Marie Christine Böy, 27 år, Kompagnistræde 61. Født i Hillerød 01.05.1828; død - - -. Datter af farver Jens Christian Böy og Johanne Frederiche Therchilsen. Forlovere kammagermester H.L.T. Schubart, Frederiksborggade 144 og farver J.C. Boy, Kompagnistræde 61.

Udlært af Peter Ursin, Kbh. 07.07.1838-25.09.1843. Ved Folketælling 1840 lærling hos samme, Store Kannikestræde 34 A. Ved Folketælling 1845, bogb.svend, ugift, logerende hos enken Christine Marie Petersen, fød Jensen, Skt. Pedersstræde 128 st.

Indtegnet til mesterstykke 18.10.1851, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og det kgl. Academie. Anført i Laugsprotokol 03.05.1852. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1851 med 5 rdl. for stemplerne. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 25.03.1852. Borgerskab 27.01.1853, tillige galanteriarbejder. Indskrevet ved Kongens Livjægerkorps.

1853Til.-56	Store Købmagergade 60
1857	Gothersgade 113, 2.sal
1858-59	Store Kannikestræde 43
1860-65	Vimmelskaftet 41

CPN noterer udvandret til USA 1865, men anfører senere udlærte svende. Ikke fundet i Udvandrerarkiv.

Folketælling 1850 Aabenraa 241, 1.sidesal: Niels Wilhelm Nielsen, 27 år, ugift, bogb.-svend, logerende hos skomagermester Anders Petersen.

Folketælling 1855 Store Købmagergade 60, 2.sal: Niels Wilhelm Nielsen, 31 år, bogb.mester, Emil Carl Paulsen, 16 år, bogb.lærling.

Folketælling 1860 Vimmelskaftet 41, 3.sal: Niels Vilhelm Nielsen, 36 år, bogb.-mester, Jensine Marie f. Bøg, 31 år, hans kone, Vilhelm Chr. Nielsen, 3 år, Mathilde Nielsen, 1 år, Ludovica C. Foght, 17 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

15.05.1858 Poulsen, Carl Emil / indskrevet 09.05.1854 for 4 år fra påske kvt., f. 12.09.1839 Helsingør, mester i Helsingør 1867
11.05.1861 Odemar, Emil August Frederik / indskrevet 03.11.1856 for 5 år fra påske kvt., f. 15.02.1841 Kbh., mester i Kbh. 1872
1864 Eriksen, Villum / overgået fra Th. Larsen, mester i Kbh. 1881
11.05.1866 Hansen, Vilhelm Valdemar / f. 11.01.1847 Kbh.
1867 Thiersen, Villiam Ferdinand / f. 17.06.1848
21.05.1869 Wissing, Hans Madsen / f. 30.03.1849 Kbh., mester i Kbh. 1880

Kontrabog for indbindinger 1849-57 i Kgl.Bibl. Arkiv G, specielt 1855-61 Hielmstiernes samling.

Udateret priscourant i Det kongelige Biblioteks arkiv:

Octaver indbundne i Kalveskinds-Chagrin eller Ryslæders Velskbind	4 Mk.	8 Sk.
Octaver indbundne i Faareskinds Velskbind med Snore og gammeldags Forgyldning	4 Mk.	8 Sk.
Octaver indbundne i almindelige Faareskinds Velskbind	3 Mk.	8 Sk.
Octaver indbundne i Papbind med Skindryg	2 Mk.	
Octaver indbundne i Papbind med Shertingsryg	1 Mk.	12 Sk.
Octaver indbundne i Papbind	1 Mk.	4 Sk.
Smaapjecer stivtheftede		8 Sk.

Qvarter omtrent dobbelt saa meget som Octaver hvis de ikke ere uforholdsmæssig store og tykke, i hvilket Tilfælde jeg maa udbede mig et lille Tillæg efter Rimelighed.

Aviserne: Berlingske og Adresseavisen 5 Rdl.pr. Bind, de Øvrige til de iaar ansadte Priser.

Rektangulær etiket med skrå hjørner, lysegrønt papir, sort tryk, 4 linier i dobbelt ramme, øverste og nederste linie og buet, på bagpermens inderside nederst til venstre:
M. W. Nielsen / Bogbinder og / Galanteriarbeider / St. Kjöbmagerg. No. 60

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Helligånd-Frederiksborg, Kgl.Bibl.Arkivreg., vejviser, FT 1845-1850-1855-1860, CPN, LI.

Nielsen, Peter

Nielsen, Peter [Peder].

Borgerskab 1645?

1659 Skindergade 81 - møder selv og med 1 mand i fuldt gevær under købmand Herman Mercker på voldstrækningen fra Hanens skanse til Nørreports bastion.

Ejendommen Frimands kvarter matr.nr. 81 Skindergade ejes før 1661 til efter 1674 af bogbinder Jens Pedersen, hans søn?

REF.: Marquard, Ramsing, Nielsen.

Nielsen, Wolfgang

Nielsen, Wolfgang, født ca. 1686.

Udlært af Andreas Lyman d.æ. 01.05.1703-12.08.1706. Betalte bøde 09.10.1706. Hab ich auch abschied genommen und ist wieder gearbeitet, habe auch 3 mk [bezahlt]. Ankom fra Malmø til Kbh. 18.05.1708, er kommet til Kbh. uden hilsen og måtte derfor betale 3 mk i straf.

1728 bopæl brændt

REF.: CPN, 1728, FF 34.

Nissen, R. H.

Nissen, Rasmus Herman, født i Kbh./Helligånd 28.10.1826; død 69 år gl. 25.04.1896 i Kbh., begr. 03.05.1896 Jacob/Ass.kgd. Ved begravelsen sendte Lauget en palmekrans til kr. 12 (regnskab april 1896). • Søn af bogtrykkersvend, senere fiskebløder Anders Nissen og Regine Petronelle Knudsen. • Ugift.

Udlært af morbroderen K.M. Knudsen, Kbh. 12.04.1845. Ved Folketælling 1850 opført på faderens adresse Gråbrødre torv 111 st., men indkaldt til krigstjeneste. Ved Folketælling 1855 også anført som medlem af faderens husstand.

Tegning til mesterstykke i oktavo godkendt af Akademiet 16.09.1850. Indtegnet til mesterstykke 18.10.1852, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og Det kgl. Academie. Indført i Laugsprotokol 22.10.1853. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1852 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerskab 14.07.1853. Overtog 1853 onklen K.M. Knudsens værksted.

1854-59 Gråbrødre torv 111
1860-96 Gråbrødretorv 1 (nummerændring) fra 1892 tlf. 1298

Overtaget 1895 af H.V. Skiby, som havde været bestyrer fra 1892.

Folketælling 1860 Gråbrødre torv 111, 1.sal: Rasmus Herman Nissen, 34 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1870 Gråbrødre torv 1, 1.sal: Rasmus Herman Nissen, 43 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1880 Gråbrødre torv 1: Rasmus Herman Nissen, 53 år, ugift, bogbinder, Reine Andrea Nissen, 36 år, ugift, hans søster.

Sat i skat 1891 af kr. 5400, i 1896 af kr. 6400.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

10.11.1860 Berg, Mads Mathias Hans Herman Nicolai / f. 14.04.1840 Bornholm, mester i Kbh. 1875
10.11.1860 Skiby, Harald Vilhelm / f. 23.01.1841 Kbh., mester i Kbh. 1895
25.05.1867 Skiby, Fritz Julius / f. 15.06.1847 Kbh.

16.04.1878 Winge, Niels Oluf Bang / f. 30.06.1860 Kbh.
26.10.1882 Irgang, Lauritz Sophus / f. 01.10.1863 Sundbyvester, mester i Kbh. 1893
25.04.1890 Hansen, Julius Frederik Martin Benzen / f. 11.02.1870 Kbh. god

Udstilling: Kunstindustrimuseets Hetsch-udstilling 1988 (mesterstykket).

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, sort tryk, 3 linier i ramme af stregslyng, på bagpermens inderside nederst til venstre: **R. H. Nissen**, / Bogbinder, / Graabrödretorv Nr. 111.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Dødeblade, kirkebog Helligånd-Jacob, vejviser, FT 1850-1855-1860-1870-1880, KDH, Hannover*, CPN, LI.

Nordgreen, Erich

Nordgreen [Nørgreen], Erich Andreas, født i Sverige ca. 1741; død af nervesyge 67 år gl. 24.05.1808 i Kbh., begr. 29.05.1808 Trinitatis. • Søn af hårskærer Nordgreen, Stockholm og - - -. • Gift 30.05.1783 i Kbh./Vor Frue i huset med Catharina Johanne Stub, Vestergade. Døbt 02.12.1751 Kbh./Nikolaj, død af apopleksi 56 år gl. 24.06.1809 Kbh., begr. 27.06.1809 Trinitatis/Ass.kgd. Datter af skomager Ole Andersen Stub og Ane Cathr. Torin [?]

Udlært af P.A. Pripps enke, Kbh. 01.08.1764-11.07.1768.

Indskrevet til mesterstykke 30.04.1781; forevist Magistraten og godt befundet, borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 06.05.1782.

1784-90 Regnegade 193
1791-92 Lille Regnegade 193
1794 Hummergade 384
1795 Møntergade 46
1796 Store Grønnegade 240
1797-99 Vingårdsstræde 157 F
1800-07 Landemærket 121
1808-09 Landemærket 145 (nummerændring)

Ved kontrakt 23.12.1808 overtaget af G.F. Saxbech mod at han betalte enkens husleje og contingenter til to ligkasser samt fra 01.01. til 01.04.1809 betalte hende 1 rdl. ugentlig og derefter 5 mark ugentlig.

Folketælling 1787 Regnegade 193: Erich Norgren, 45 år, bogb.mester, Johan. Cath. N., 33 år, hans kone, Petter Norgren 3 år, Oluf Biisel, 26 år, bogb.svend, Johan Karnelius, 26 år, bogb.svend, Karrel Lange, 17 år, dreng, Anne Malene, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1801 Landemærket 121: Erich Norgreen, 60 år, bogb.mester, Catharina Johanne Stub, 49 år, Hans Peter Rose, 34 år, bogb.svend, Peder Chrestensen, 12 år, læredreng.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

13.07.1789 Lange, Carl Martin / indskrevet 11.10.1784 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Bergen 1794

23.01.1792 Jessen, Jess Friderich / indskrevet 15.01.1787 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1799

15.01.1798 Bagger, Niels Peter / indskrevet 14.01.1793 for 5 år fra nytår, mester i Assens 1800

13.01.1800 Halvorsen, Niels / forbundt i 16 uger

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.01.1790 Andersen, Carel Ferdinand / for 5 år fra Mich.kvt. 1789

12.01.1795 Thune, Knud Christian / for 5 år fra juni 1794

TILREJSTE SVENDE:

00.00.1798 Ballkaurs [Balkenhausen], Diedrich W. / hjemsted svensk

26.04.1802 Warngren, Lars Ludvig / svensk

30.08.1803 Segerström, Erich / svensk

31.10.1803 Hägenström, Anders / kom fra Göteborg / svensk

19.07.1804 Middelthun, G.J. / dansk

Altgesell 17.07.1775 og 27.04.1778. Svendefader 1789.

Kollektkommissionen for Brandlidte i Byen 1795, No. 1746/1517.

Bogbinder Mester og Borger i den Kongl. Recidence Stad Kiøbenhavn, som findes udi Magistrats Protocollen d. 6. Maj 1782 da ieg Opviste mit Mester Stykke.

1795 5. Juni Blev mit Huus ved Canalen No. 7 ved den Ulykkelige ildebrand fra Holmen rent afbrændt, hvorved ieg kom af min Nærings Vei.

Huset kiøbte ieg 1790 for den Summe	Rdl.	4100
som er Assereret for i Brand Cassen		4000
derfra afdrages nu		800
Paa den Summa 4100 haver ieg betalt contant		550
som ieg nu seer bliver mit rene Tab	Summa	550

Sager og Gods deels af ilden og deels bortkommet	Rdl.	mk.
1 Stor Kiste med Linned og Gangklæder	40	
6 Tylter Bræder à 2 rdl. pr. Tylt	12	
100 Aln Plancker 8 sk. pr. Aln	8	2
1 Stor Nye Præsse til *Columbia* Format	6	
1 dito Reol med Høvel og Jern	6	
8 nye Stole à 2 rdl. Styk	16	
7 nye Fløy Borde 4 rdl. Styk	8	
1 forgyldt Backe Bord	4	
Møbler til 2de Værelser 12 Stole à 1 rdl. Styk	12	
2 nye Speile 6 rdl. Styk	12	
9 nye Thier Lyse Stager 4 mk. Styk	6	
2 Consol Borde 4 rdl. Styk	8	
12 Senge med Sirtzes Omheng 6 rdl. Styk	72	
4 Favne Brænde 5 rdl. Favn	20	

1 liden Dragkiste med Sedler og Courant		80	
mit Værksted helt spoleret i Alt		60	
13 Stempler, Skrifter, Brætter, Borde, Stole, Præsser og Skabe m.m.			
Bøger og Papir:			
12 Riis fin *Propatria* Papir 16 mk. pr. Riis		32	
8 Riis *Bikub* Papir 4 rdl. Riisen		32	
10 Bunter Pap à 10 mk. pr. Bunt		16	4
8 Riis stort Tryk Papir à 7 mk. Riisen		9	2
20 Deger Faar Skin 2 rdl. pr. Deger		40	
6 Deger Kalve Skin 5 rdl. pr. Deger		30	
400 Exp. af den *Philosophiske* Læge 3 mk. Styk		200	
14 Brochmans Postile fr.Bind Spende 2 rdl. Styk		28	
20 Møllers Postile dito Bind Spende 10 mk. Styk		33	2
50 Exp. Søe Mænds Siæle Roe fr.Bind Spende 3 mk. Styk		25	
50 Exp. Psalme Bøger fr.B. Spende 4 mk. Styk		32	4
1000 Almanaker 9 mk. pr. hundre		15	
24 Skrivebøger i Folio Velsk Bind 3 mk.		12	
22 Skrive i dito Bind og Format 1 rdl. Styk		22	
1200 ABC à 1 rdl. pr. hundre		12	
Stampe Erklæringer 2-3de Tome Skrivp. 3 rdl. Styk		6	
Millors Verdens Historie 12-13-14-15-16 Tome 4 mk. Styk		3	2
12 Tydske Grovstillede Psalme Bøger m. Bind 1 rdl. Styk		8	
12 dito mindre Stile m. Bind 3 mk. Styk		6	
16 Nye Psalme Bøger forgyltsnit *Carduan* 1 rdl. Styk		16	
24 Kingos Psalme Bog fr.B. Spende 2 mk. Styk		8	
	Summa	1594	
		550	
		1044	

Mange flere af mine Ting er endnu forkommen, som vilde blive alt for vidtløftige at Opregne, og ieg rent sat ud af min Nærings Vey. I hvilken ieg dog Ønskede gierne Nogenledes at Stilles, hvilket snart synes umuligt uden Guds og den Velviise Magistrats Særdeles Bevaagenhed.

Erich Nordgreen / Bogbinder Mester
Boende i Store Grønnegade No. 240

[Påtegninger:]

At Bogbinder Mester Erich Nordgreen som boede i No. 7 lige for Holmens Kirke, er en fattig Mand, som ved den ulykkelige Ildebrand blev sat ud af Nærings Drift og siden kummerlig har ernæret sig med familie; saa at han virkelig er En af de værst trængende Borgere til at nyde Brandhielp, kan ieg med Sandhed bevidne.

Kbhvn. d. 27. Febr. 1796 J.H. Munthe

At Supplicanten er trængende til Understøttelse bevidnes af Rodemesteren.

S. Hóngaard

Ovenstaaende Supplicant har ieg kiendt som en stræbsom Mand over i 30 [Aar], og at han ikke er formuende, og har meget mistet i Ildebranden, kan jeg med Sandhed bevidne.

Joh. Rud. Thiele / Bogtrykker

1795 17.Novbr. Bekom ieg af Comission 15 rdl. Til Forskud at begynde min Proffision med.

[Bilag:] ad No. 1746/1517
At Ihændehaveren er *Erich Nordgreen* som boede i *Størrestrædet No. 7* under *Øster* Qvarter, da Staden 1795 overgik Ildebrand, og at han ved denne blev sadt i trængende Forfatning, og endelig at han er den, som i forberørte Anledning allerede efter eget Sigende har faaet af Collecten *30* Rdlr. - Sk., samt nu attraaer hvad mere kan tilstaaes ham, det vorder alt herved attesteret.

Kiøbenhavn den *22 Febr.* 1798 Saxtorph S. Hóngaard / Rodemester

ad No. 1746/1517
I Commissionen har jeg opgivet mit Tab af rørligt Gods, under den store Ildebrand 1795, til den Summa *1044* Rdlr. - Sk., efter den Værdi, som jeg efter bedste Skiønnende i min Anmeldelse har vedtegnet, og at dette Opgivende, som saavidt mueligt med Attester er gotgiort, virkelig endnu er mir sande Tab, efterdi jeg ikke har faaet, eller skal have nogen Gotgiørelse af Meubel-Assurance-Cassen, som i bemeldte mit Tab kan komme til Afgang, dette bekræftes herved med min Underskrivt i Collect-Commissionens, under min Eed: Saa sandt hielpe mig Gud og hans hellige Ord.

Kiøbenhavn den *24 febr.* 1798 *Erich Nordgreen*

Protocol No. 1746 Litr. / Protocol No. 1517 Litr.
Erich Nordgreen kan i Forhold til hans Tab, som er opgivet at være *1044* Rdlr. - Sk., foruden de forlængst givne *30* Rdlr. - Sk., endnu tilkomme af Collecten *178* Rdlr. *76* Sk., siger *Et Hundredehalvfierdsindstyve og aatte Rigsdaler 76 Sk.* hvilken Summa ham af Hr. Platou kan udbetales.

Kiøbenhavn i Commissionen for Collecten den *24. febr.* 1798
Hionhoy [?] Flindt N.Walt [?]

Ved skiftet efter enkens død anføres, at han havde arbejdet for præsten J.C. Halse, Nykøbing S., landinspektør Lund, hr. Lindgreen, kapt. Lützow, bogholder Scheel, hr. Heid, hr. Steinmand. Boet havde en indtægt af 281 rdl. 5 mk. 1 sk., gæld og beerdning 250 rdl. 1 mk. 4 sk. Skiftets omkostninger 14 rdl. 4 mk. 10 sk., endelig beholdning 16 rdl. 5 mk. 3 sk. Ingen børn.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Trinitatis-Vor Frue, FT 1787+1801, udskrift af skifteprotokol, Seidelin, Kollektkommissionen, vejviser, CPN, LI.

Nordstedt, Joh. Fr.

Nordstedt, Johan Friedrich, født i Sverige ca. 1761; død 70 år gl. 12.04.1830 i Forsørgelseshuset i Århus, begr. 16.04.1830 Domsogn. • Søn af - - - • Gift 1. 07.03.1787 i Århus/Vor Frue i huset efter kgl. bevilling af 11.01.1787 med Anne Kirstine Jessen, døbt 17.10.1755 i Århus/Frue, død 31 år gl., begr. 14.06.1787 i Århus/Vor Frue. Fremlagde attest fra Arboga af 23.02.1787 der bevidner ham som frie for ægteskabsløfter der og vidnesbyrd om hans skikkelige opførsel. Forlovere H. Nøster og H.I. Kiersgaard. Datter

af Jacob Jessen og Dorothea Christensdatter. • Gift 2. 06.10.1790 i Århus/ Vor Frue i huset efter vielsesbrev dat. Kbh. 30.08.1790 med Ellen Jensdatter/ Christensdatter. Forlovere Jens Christensen og Anders Stenberg. Bevis for skiftet blev givet. Født ca. 1766 i - - -; død 47 år gl. 21.02.1813 i Århus, begr. 26.02.1813 Vor Frue. • Gift 3. 09.06.1822 i Århus Domsogn med Karen Thorchildsen. Født ca. 1783 i - - -; død - - -.

Antagelig udlært i Sverige. Ankom 12.10.1782 fra Helsingborg til Kbh., svend hos J.H. Møller.

Arbejdede for den første avis i Århus.

Borgerskab i Århus 09.07.1792. Tillige handel med skolebøger og anden litteratur.

»nær ved det lidet Torv«

-1801- Graven 6

Folketælling 1801 Graven 6: Johan Friderich Nordstedt, 41 år, bogb.mester, Ellen Christensdatter, 34 år, hans kone, Friderich Nordstedt, 3 år, Anne Kierstine Nordstedt, 9 år, Sophie Fridericia Nordstedt, 5 år, Dorthe Sørensdatter, 25 år, tjenestepige, Jørgen Bager, 17 år, skolediscipel, logerende, Christian Bager, 12 år, skolediscipel, logerende.

1807 Lille Larsbjørnstræde 196-198, Kbh.

Navnestempel, sort, lodret på forpermens inderside øverst til venstre: indbunden hos J. F. Nordstedt *Aarhuus*

REF.: Borgerskabsprotokol Århus, kirkebog Århus Vor Frue-Domsogn, Århus, P.J., Sejr, vejviser, FT 1801, CPN.

Normann, J.

Normann, Johannes, født i Mariestad, Sverige ca. 1780; død af kræft og brystsyge 57 år gl. 18.08.1837 i Kbh., begr. 21.08.1837 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift med Ellen Kirstine Strandberg, født 14.10.1785 i Kbh./Nikolaj; død af cachexi 84 år gl. 25.10.1869 i Kbh., begr. 31.10.1869 Helligånd/Ass.kgd. Datter af handskemagersvend Peter Strandberg og Beata Johanna Wahl. • Fader til Johannes Ferdinand Normann.

Udlært af Isac Liebe, Kbh. 13.01.1800-21.01.1805. Ved Folketælling 1801 læredreng hos samme.

Indtegnet til mesterstykke 18.01.1812; forevist Lauget og Magistraten og godt befundet. Borgerskab 29.06.1812. Borgerligt artilleri. Anført i Laugsprotokol 07.07.1812.

1807 hjørnet af Dybens- og Ulkegade 183
1809 Laksegade 183
1810 Ulkegade 183
1811 Lille Kongensgade 53
1811 Laksegade 219
1812-13 hjørnet af Nellike- og Dybensgade 180
1814-15 Gothersgade 11

1816-18	Admiralgade 226
1819-21	Dybensgade 174
1822-25	Antonistræde 226
1826-28	Store Kongensgade 34
1829	Store Kongensgade 36
1830-33	Store Kongensgade 34
1834-37	Gothersgade 338
1837Tillæg	Møntergade 57, bogb.enke E.C. Normann
1838	Store Regnegade 195
1839	Lille Købmagergade 185
1839-40	Møntergade 57
1841-50	Lille Kongensgade 75
1851	Store Kongensgade 32
1852-69	Filosofgangen 227 Haandværkerstiftelsen

Overtaget af sønnen J.F. Normann.

Folketælling 1840 Møntergade 57 st.: Ellen Christine Normann født Strandberg, 54 år, bogbinderenke, Johannes Ferdinand Normann, 31 år, gift, bogb.svend, Else Christine Brodersen, 27 år, hans kone, Georg Ferdinand August Normann, 1 år, Frederik Christian Emil Rossing, 17 år, læredreng.

Folketælling 1845 Lille Kongensgade 75, 1.sal: Ellen Christine Normann, 57 år, enke, lever af sin formue, Carl Wilhelm Normann, 33 år, ugift, malersvend, Adelaide Wilhelmine Normann, 29 år, ugift, datter.

Folketælling 1850 Lille Kongensgade 75, 1.sal: Ellen Christine Normann, 65 år, enke, ernærer sig ved syning, Adelaide Wilhelmine Normann, 35 år, datter, Hansine A..., 51 år, [utydelig tekst].

Folketælling 1855 Philosophgangen 227: Ellen Christine Normann, 69 år, bogb.-enke, Adelaide Wilhelmine Normann, 38 år, ugift, hendes datter, nåler.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

14.07.1817	Madsen, Johannes / indtegnet 15.07.1816 i forbundt 1 år fra nytår, udskrevet nytår kvt. 1817
18.07.1829	Normann, Johannes Ferdinand / søn, mester i Kbh. 1841

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.07.1829	Kølbye, Moritz W. / fra Sorø, 1 år i forbundt fra nytår, udskrevet 11.01.1830 af Lauget
07.07.1838	Rossing, Frederik Christian Emil / for 5 år fra nytår

TILREJSTE SVENDE:

29.06.1815	Pettersson, Anders / svensk
18.04.1821	Schreiber, Christian Adolf / hjemsted St.Petersborg

Markedspas:

1814	Roskilde 19.10.
1815	Roskilde 13.09., Helsingør 29.09., Frederiksborg 01.11.

1816 Frederiksborg 21.06., Køge 26.07., Frederikssund 30.07., Helsingør 01.10., Roskilde 18.10.
1817 Frederiksborg 10.04., Frederikssund 15.04., Roskilde 06.05., Frederiksborg 20.06., Helsingør 30.09., Frederiksborg 04.11., Køge u.dato.
1818 Frederiksborg 26.03., Frederikssund u.dato, Helsingør 29.09., Roskilde 20.10.
1819 Frederiksborg 24.06., Kalundborg 29.06., Sorø 02.07., Slagelse u.dato, Vordingborg 09.07., Holbæk 05.10., Stege 14.10., Roskilde u.dato, Frederiksborg 02.11.
1820 Roskilde 02.05., Nykøbing F. 18.07., Køge 27.07., Frederikssund 01.08., Roskilde 14.09. og 20.10., Frederiksborg 01.11.
1821 Roskilde 22.05., Frederiksborg 26.06., Roskilde 14.09., Frederikssund 30.11.
1822 Frederikssund 30.07. og 29.11.
1823 Roskilde 29.04., Frederiksborg 06.11.
1824 Frederiksborg 02.11.
1826 Frederiksborg 23.06. og 31.10.

Lauget indstillede 28.12.1850 Normanns enke til fribolig i Haandværkerstiftelsen, samt samme understøttelse til brændsel som mad [H.J.] Berg, 6 rdl. årligt fra Mich.kvt. 1851 til Mich.kvt. 1869, årlig husleje 1860-69 19 rdl.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Nikolaj, Skattemandtal, Markedspas Stadsarkiv, vejviser, FT 1787-1801-1840-1845-1850-1855, CPN, LI.

Normann, J. F.

Normann, Johannes Ferdinand, født i Kbh. 18.11.1810; død 77 år gl. 05.02.1886 i Kbh., begr. 10.02.1886 Holmen/Trinitatis. • Søn af Johannes Normann og Ellen Christine Strandberg. • Gift 22.07.1838 i Frederiksberg med Else Christine Brodersen, 24 år, Vesterbro. Forlovere skomagermester P.J. Pohlmann, Vesterbro 6 og kukkenbager C.G.H. Kuhn, Møntergade 43. Født ca. 1813 i - - -; død af forbrænding 72 år gl. 09.11.1885, begr. 14.11.1885 Holmen/Ass.kgd. Datter af Peter Brodersen og Ane Christine Johansen.

Udlært af faderen J. Normann, Kbh. 18.07.1829. Svendeladens regnskab 18.07.1836 anfører udgift for ham. Ved Folketælling 1840 svend hos moderen, Møntergade 57.

Indtegnet til mesterstykke 15.07.1837, kasseret 13.01.1838 af Lauget og Det kgl. Kunstacademie. Omgjort og antaget af Lauget og Det kgl. Academi for de skjønne Kunster 23.01.1841. Anført i Laugets regnskab nytår 1841 med 5 rdl. for stemplerne og 4 rdl. indskrivningspenge. Borgerskab 02.01.1841 efter Magistratens resolution 24.12.1840. Indtegnet ved Kongens Livjægerkorps.

1841-44 Møntergade 57
1845-53 Møntergade 41

1853Til.-59	Ny Adelgade 315	
1860-68	Ny Adelgade 19	(nummerændring)
1869	Norgesgade 19	
1870	Ny Adelgade 19	
1871-86	Laksegade 23	

Folketælling 1845 Møntergade 41, 1.sal: Johannes Ferdinand Normann, 36 år, bogb.-mester, Else Christine Normann, 28 år, hans kone, Georg August Ferdinand Normann, 6 år, Jens Julius Bang, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1850 Møntergade 41, 2.sal: Johannes Ferdinand Normann, 41 år, bogb.mester, Else Christine Normann, 35 år hans kone, Georg August Ferdinand Normann, 11 år, Johan Carl Frederik Jærgel, 17 år, lærling.

Folketælling 1855 Ny Adelgade 315, 1.sal: Johannes Ferdinand Normann, 46 år, bogb.mester, Christine Brodersen, 42 år, hans kone, Leopold Thorvald Olsen, 17 år, bogb.lærling.

Folketælling 1860 Ny Adelgade 19, 1.sal: Johannes Ferdinand Normann, 51 år, bogb.-mester, Else Christine Normann f. Brodersen, 47 år, hans kone.

Folketælling 1870 Ny Adelgade 19 st.: Johannes Ferdinandt Normann, 60 år, bogb.-mester Else Christine Normann, 56 år, husmoder.

Folketælling 1880 Laksegade 23: Johannes Ferdinand Normann, 70 år, bogb.mester, Else Christine Normann f. Brodersen, 66 år, hustru.

Folketælling 1885 Laksegade 23 st.: Johannes Ferdinand Normann, 75 år, husfader, Else Christine Normann, 71 år, hans kone.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

19.04.1847	Bang, Jens Julius / indskrevet 04.04.1842 for 5 år fra påske kvt.
06.11.1858	Olsen, Leopold Thorvald / indskrevet 23.10.1854 for 4 år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1871
12.05.1870	Christensen, Niels Julius / f. 26.06.1851 Kbh.

INDSKREVET LÆREDRENG:

16.10.1848	Jæchel, Johan Carl Frederik / for 6 år fra påske kvt., overgået til H.C. Lerche, mester i Kbh. 1872
12.05.1860	Hansen, Jens Christian / for 5 år fra Mich.kvt. 1859

Sat i skat 1883 af kr. 1000.

Udgav 1854 Afregningsbog til Brug for Underklasserne ved Infanteriet og Artilleriet. Pris 4 sk.

Altgesell året 1835 og forår 1836.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Frederiksberg-Holmen, Vejviser, FT 1845-1850-1855-1860-1870-1880-1885, KDH, CPN, LI.

Norrie, J. R.

Norrie, John [Johannes] Richard, født i Helsingør/Olai 26.09.1822; død af hjertelammelse 83 år gl. 10.10.1905 i Kbh., begr. 14.10.1904 Østervold/Holmens kgd. Laugets udgift ved Norries begravelse en krans kr. 10 (regnskab jan. 1906). • Søn af købmand og skibsklarerer Gordon Norrie og Maria Craig. • Gift med Louise Augusta Jacobsen, født i Nykøbing S. 14.05.1830; død af kræft i underlivet 60 år gl. 06.07.1890 i Kbh., begr. 11.07.1890 Skt.Jacob. Datter af konsumptionsbetjent Thorvald Jacobsen og Zara Margrethe Salling.

Lærested kendes ikke. [Døvstummeinstituttet?]
[Folketælling 1845 Studiestræde 82-83, 1.sal: Johan Richardt Norrie, 21 år, ugift, fuldmægtig, logerende hos fuldmægtig i Magistraten Jens Friderick Thomsen]

Etableret 1850 i Helsingør.

Folketælling 1850: John R. Norrie, 28 år, ugift, bogbinder, logerende hos brændevinsbrænder Hans Christensen, Strandgade, Helsingør.

Folketælling 1855: John Richard Norrie, 32 år, ugift, bogbinder, logerende hos kontorist Christian August Moritz Soldan, Strandgade 380-381, Helsingør.

»Ifølge Skrivelse fra Magistraten, er Hr. Norrie der er døvstum og i en Række af Aar har været etableret i Helsingør, meddelt Rettighed som Bogbindermester i Kjøbenhavn, og under 28. Januar d.A. vundet Borgerskab [i henhold til allerh. Bev. 22.12.1857].« Anført i Laugsprotokol 15.05.1858. Personligt medlem 1891.

1858Til.-59	Lorentzensgade 504 D5
1857Tillæg	Pilestræde 98, 3.sal
1860-61	Pilestræde 11, 3.sal (nummerændring)
1861Til.-62	Store Kongensgade 16, 2.sal
1863-65	Gothersgade 91
1866-76	Reverentsgade 4
1877-87	Laksegade 4
1888-1905	Øster Farimagsgade 91, 4. sal

Folketælling 1860 Pilestræde 98, nyt nr. 11, 3.sal: John Richard Norrie, 37 år, ugift, bogb.mester, døvstum.

Folketælling 1870 Reverentsgade 4, 1.sal: Johan Richart Norrie, 47 år, Louisa Augusta Norrie, 40 år, hans kone, Adam Gordon Norrie, 8 år, William Good Norrie, 4 år, Dagmar Hunæus, 15 år pensionær, Maren Hansen, 23 år, tjenestepige.

Folketælling 1880 Laksegade 4: John Richard Norrie, 57 år, bogb.mester, Louise Augusta Norrie f. Jacobsen, 50 år, hustru, Adam Gordon Norrie, 18 år, William Good Norrie, 14 år, Jacobine Wilhelmine Møller, 63 år, logerende, Johanne Marie Besser, 43 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Laksegade 4, 2.sal: John Richard Norrie, 62 år, bogb.mester, Louise Augusta Norrie, 54 år, husmoder, Adam Gordon Norrie, 22 år, secondlieutenant, Jacobine Møller, 67 år, frøken, Clausine Johansen, 24 år, tjenestepige.

Folketælling 1890 Øster Farimagsgade 91, 4.tv.: John Richard Norrie, 67 år, bogb.-mester, Louise Augusta Norrie f. Jakobsen, 59 år, husmoder, William Good Norrie, 23 år, stud.mag., Jacobine Møller, 73 år, pensionær, Hanne Kirstine Petersen, 29 år, tyende.

Sat i skat 1883 af kr. 2000, 1887 af kr. 3000, 1891 af kr. 3400, 1896 af kr. 3000; skat 1901 og 1904 kr. 30.

»Efter »Nat.-Tid.« har vi bragt i Erfaring, at et af vore ældre Medlemmer *J. Norrie* den 26. Septbr. fejrede sin 80-aarige Fødselsdag. Han stammer fra en i Helsingør indvandret skotsk Familje og var selv i nogen Tid bosat som Bogbinder i denne By, men flyttede 1857, da Sundtolden ophævedes og Helsingør som Følge heraf stagnerede, til Hovedstaden, hvor han snart oparbejdede sig en ganske god Forretning. I Begyndelsen af 90-erne ophørte han med sin Virksomhed. Gamle Norrie har i Ægteskab med sin for flere Aar siden afdøde, døvstumme Hustru havt to Børn, af hvilke Sønnen, Inspektør W. Norrie som bekendt er ansat ved Dagmartheatret. I de døvstummes Kreds er Norrie meget afholdt saavel paa Grund af sit gode Humør og sin fortræffelige Mimik som for sin Redebonhed til at hjælpe. I Dagens Anledning har han efter Forlydende skænket en større Sum til Døvstummeforeningen, hvoraf Renten straks forfalder, men Kapitalen først udbetales efter hans Død.« DBT 24/1901-02

»Vort mangeaarige Medlem af Lavet Hr. J. R. Norrie døde den 10. Oktober og blev begravet den 14. Han blev nogle og firs Aar og var Medlem af Lavet i 47 Aar, idet han efter Lavsprotokollen optoges i Lavet den 28. Januar 1858. Han havde først været Mester nogle Aar i Helsingør, men fik Tilladelse af Magistraten (uden Mesterstykke) til at arbejde videre her i Byen. Han mødte aldrig til vore Møder og Forhandlinger, fordi han var døvstum, men trods dette omfattede han vort Fag med stor Interesse.«
DBT 2/1905-06

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Helsingør Olai-Nykøbing S., Dødeblade, vejviser, FT 1845-1850-1855-1860-1870-1880-1885-1890, KDH, DBL (William Norrie), DBT 24/1901-02, 2/1905-06, CPN, LI.

Naabye, C. F.

Naabye [Naarbye], Christian Ferdinand [Frederich], født ca. 1812 i - - -; død 20 år gl. 21.05.1832 på Frederiks Hospital i Kbh., begr. 27.05.1832 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af afsk. soldat fra Sjællandske Regiment, senere spisevært Peter Christensen Naabye og 2. hustru Sophie Magdalene Grünemann?

Udlært af C. Lundholm, Kbh. 23.01.1832.

1832 Christenbernikovstræde 213, 1.sal.

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Fr.Hosp., CPN, LI.

Ohm, Hermann

Ohm, Christoph Heinrich Hermann, født i Gundersheim, Braunschweig 25.03.1829; død - - - • Søn af - - - • Gift 05.08.1853 i Kbh./Frederiks Tyske kirke med Louise Berg, 26 år, St. Annægade 311. Født i Gentofte 03.11.1827; død - - -. Datter af indsidder og skomager Niels Jensen Berg og Johanne Kirstine - - -. Forlovere grosserer N.P. Larsen, Bag Børsen 74 og skræddermester Adamus Lötsch, Laksegade 219.

Ukendt lærested.

Borgerskab 08.06.1854 som portefeuillearbejder og fotograf.

1855-56	Norgesgade 161
1857	Store Kongensgade 235
1858-59	Store Kongensgade 234
1860-67	Gothersgade 49, 2. fra 1861 tillige fotograf Flensborg og Hamburg

Agent for fotofirmaet Voigtländer & Sohn.

Folketælling 1855 Norgesgade 161 stuen: Christopher Heinrich Hermann Ohm, 26 år, porteføljearbeyder, Lovise Oline fød Berg, 25 år, hans kone, Frids Hermann Ohm, 1 år.

Folketælling 1860 Gothersgade 330, nyt nr. 49, 2.tv.: Christoph Heinrich Hermann Ohm, 31 år, portefeuillefabrikant, Luise Ohm, 31 år, hans kone, Hermann Ohm, 6 år, Louis Ohm, 4 år, Fritz Ohm, 3 år, udøbt datter, 1 år, Emilie Laura Petersen, 17 år, tjenestepige.

Udstillede fotografier Malmö 1865, Berlin 1866, Stockholm 1866.

REF.: Ochsner, kirkebog Fr.Tyske kirke-Gentofte, FT 1855-1860, vejviser.

Ole Bogbinder se **Gregersen, Oluf** og **Kiersten Ole Bogbinders**

Olsen, Ferdinand

Olsen, Johan Ferdinand, født ca. 1814; død af brystsyge 27 år gl. 26.09.1841 på Frederiks Hospital i Kbh., begr. 30.09.1841 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af - - -

Udlært af J.C. Lerche, Kbh. 10.01.1829-20.01.1834. Ankom til Odense aug. 1839.

1841	Vestergade 208 kælderen

»Udgifterne til afdøde Bogbinder Svend J.F. Olsens
Begravelse d. 30. Septbr. 1841:

Jorden graven at grave og Kirkebetjentene m.m.	5 Rbdlr.	Mk.	14 Sk.
Liigvogn i alt	1	4	2
Liigkisten og en Krands	5	3	
Liig Toget	2	4	
Konen der klæde Liiget	1		

Hospitals Præst og Betjenter	2	2	8
4 Kareder til Sorgeparrene og Kudskene	2		
Forskjellige smaa Udgifter		3	
For min Ulejlighed	1	2	8
Summa	25 Rbdlr.«		

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Fr.Hosp., Festskrift for Bogbindersvendeforeningen 1898, CPN, LI.

Olsen, F.

Olsen, Frederik, født i Kbh./Trinitatis 07.05.1808: død af chron. leversygdom 62 år gl. 10.03.1870 i Kbh., begr. 17.03.1870 Kongens Lyngby. • Søn af smedesvend Andreas Olsen og Gunild Øsmann. • Gift 1. 12.06.1835 i Kbh./Petri med Wilhelmine Marie Sophie Frideriche Caroline Kuhn, født 16.02.1806 i Vanløse/Brønshøj; død 54 år gl. 14.07.1860 i Kbh., begr. Frb.kgd. Datter af Claus Friderich Kuhn og Marie Elisabeth Braden. Forlovere Conradt Holm, Skovbogade 28 og isenkræmmer Jacobsen, Nytorv 48. • Gift 2. ca. 1862 med Caroline Amalie Dahlmann, født 07.10.1823 i Fredensborg; død 87 år gl. 31.05.1911 i Kbh., begr. 03.06.1911 Johs./Ass.kgd. Datter af maler Andreas Dahlmann og Marie Nørregaard.

Udlært af C. Holm, Kbh. 18.07.1825-11.01.1830.

Mesterstykke antaget af Bogbinderlauget og Det kgl. Kunstacademi 07.07.1834. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget, borgerskab 08.11.1834. Borgerligt infanteri.

1835-59 Store Købmagergade 5
1860-66 Store Købmagergade 46 (nummerændring)
1868-70 Nørretorv 62

Folketælling 1840 Store Købmagergade 4, sidestuen: Frederik Olsen, 33 år, bogb.mester, Wilhelmine Kuhn, 34 år, hans kone, Hans Christian Petersen, 20 år, bogb.svend, Lorentz Nicolay Eduard Møller, 20 år, bogb.lærling, Martin Barbrandt Siersted, 16 år, bogb.lærling, Carl Georg Julius Lappé, 16 år, bogb.lærling, Ida Marie Hansen, 25 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Store Købmagergade 5, 2. sal: Frederik Olsen, 38 år, bogb.mester, Wilhelmine Kuhn, 38 år, hans kone, Carl Lappé, 21 år, bogb.svend, Martin Barbrand Siersted, 20 år, bogb.svend, Jens Søeborg, 22 år, bogb.lærling, Harald Rasmussen, 19 år, bogb.lærling, Marie Benzen, 25 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Store Købmagergade 5, 2. sal: Frederik Olsen, 43 år, bogb.mester, Wilhelmine Olsen, 43 år, hans kone, Rudolph Høst, 22 år, lærling, Anton Rasmussen, 20 år, lærling, Johanne Cathrine Frederiksdatter, 21 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Store Købmagergade 5, 2.sal: Frederik Olsen, 48 år, bogb.mester, Wilhelmine Kuhn, 48 år, hans kone, Sophie Rosine Kjær, 19 år, husjomfru, Harald Strøm, 21 år, bogb.lærling, Niels Jeppesen, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1860 Store Købmagergade 5, nyt nr. 46, 2.sal: Frederik Olsen, 53 år,

bogb.mester, Wilhelmine Olsen, 53 år, hans kone, Theodor Emil Madsen, 18 år, lærling.

Folketælling 1870 Nørretorv 62, 3 sal: Frederik Olsen, 62 år, forhen bogbinder, Amalie Olsen, 50 år, husmoder, Agnes Olsen, 10 år, Christiane Sørensen, 18 år, husjomfru.

Folketælling 1880 Rosengården 10: Amalie Olsen, 59 år, enke, Agnes Clara Olsen, 20 år, adoptivdatter, Ane Sørensen, 60 år, gift, håndarbejde, Herman Kok, 21 år, ugift, logerende, stud.theol.

Folketælling 1890 Fælledvej 11, 2.sal: Amalie Olsen, 64 år, enke, Alfred Jacob Olsen, 35 år, søn, ugift, malersvend.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

13.07.1839 Petersen, Hans Christian / indskrevet 07.07.1834 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Vejle 1845 / f. 05.03.1820

25.07.1840 Møller, Lorentz Nicolai Edvard / indskrevet 18.07.1836 for 5 år fra nytår

12.04.1845 Lappé, Carl Georg Julius / indskrevet 27.01.1840 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1860

12.04.1845 Siersted, Barbrandt Martin / indskrevet 27.01.1840 for 5 år fra nytår, mester i Kbh. 1854

07.10.1845 Søeborg, Jens Frederich / indskrevet 25.07.1840 for 5 år fra St.Hans kvt., boghandler i Kbh. 1850

18.04.1846 Rasmussen, Harald Hendrik / indskrevet 05.10.1841 for 5 år fra påske kvt., mester i Kbh. 1852

29.04.1850Høst, Rudolph / indskrevet 18.04.1846 for 5 år fra St.Hansdag 1845, mester i Thisted 1873, i Kbh. 1873.

18.10.1851 Rasmussen, Anton / indskrevet 12.04.1845 for 7 år fra påske kvt.

03.11.1856 Jeppesen, Niels

16.11.1861 Madsen, Theodor Emil / mester i Kbh. 1872 / f. 03.11.1843 Kbh.

17.05.1865 Elling, Carl Georg / mester i Kbh. 1887 / f. 09.01.1845 Kbh.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

28.01.1837 Frørup, Jens Frederich / for 5 år fra nytår, overgået til J. S. Holm

07.07.1838 Meyer, Johan Carl / for 5 år fra St.Hans kvt

18.04.1846 Baith, Samuel Levin / for 5 år fra påske kvt.

03.05.1856 Strøm, Christian Harald / mester i Kbh. 1864

TILREJSTE SVENDE:

29.06.1834 Bole, C.W. / tysk

19.01.1835 Johansen, Christian Frederik / dansk

Medlem af bedømmelsesudvalget 24.04.1843.

Rektangulær etiket med skrå hjørner, rosa eller lyseblåt glanspapir, sort tryk, 5 linier i dobbelt ramme, på forpermens inderside øverst til venstre eller bagpermens inderside øverst til højre: Indbunden / hos / **F. OLSEN** / i / KIÖBENHAVN.

REF.: Borgerskabsprotokol, kopulationsreg., kirkebog Trinitatis-Brønshøj-Petri-Frue-Lyngby,-Fredensborg, Frb.begr.prot., vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1880-1890, CPN, LI.

Opfostringshuset

Det kongelige Opfostringshus. Fundats 29.06.1753 til opdragelse og oplæring af 200 drengebørn til manufakturer og søfarten.

1753 Overgaden oven vandet [senere overtaget til Søkvæsthus]
1777 Store Kongensgade

Foruden oplæring i læsning og skrivning samt det fornødne af regning, skulle børnene beskæftiges ved håndarbejde med henblik på, at de senere kunne tages i håndværkerlære.

Æskefabrikation 1811-18; arbejder i papirmasse 1819-25.

»1837 indrettes et værksted for æskemageri af en cand.pharm Busch, der tillige benyttede en del af drengene til at »illuminere kobbere« til børnebøger. Fra 1841 var der også bogbinderi og fabrikation af legetøj. - - -

Også æskemageriet var en god beskæftigelse, der heller ikke var uden betydning, da man hidtil havde måttet forskrive apotekeræsker fra Tyskland, og den mester, der lededede arbejdet, mekaniker Buchmann, rostes meget for sin dygtighed i alle henseender. Der blev fra Opfostringshuset leveret æsker til de fleste apoteker i Danmark, og i flere år havde stiftelsen en god indtægt af denne virksomhed. - - -

Ved æskemageriet beskæftigedes 24 drenge i 2 hold à 3 timer daglig. - - -

Forstanderen (Emil Elvius) foreslog (1855) at afskaffe dre jeri, bogbinderi og legetøjsfabrik til fordel for undervisning i matematik og naturfag.« OTTESEN

Fattigvæsenets administrerende Directions Sag-Protocol XXXVI, 19/3 1836-7/1-1837.
Nr. 802 14. October
Forstander Borch ved Opfostringshuset, der af Directionen er overdraget at træffe de fornødne Foranstaltninger med Hensyn til at det er paatænkt i Stiftelsen at etablere to eller efter Omstændighederne flere Arbeidsanstalter, og desangaaende at indkomme med forslag, indberetter Resultatet af de af ham i saa henseende trufne Foranstaltninger. Efter deels ved Bekjendskab og deels ved Avertissement at søge at forskaffe En som vilde paatage sig at lære Drengene at dreie, og en Anden at lære dem at flette Kjøre- og Ridepidske, er til det første Hverv truffen En, nemlig Dreiermester G.F. Pikker, som Forstanderen antager at kunne være Stiftelsen tienlig. Fra denne følger en Ansøgning, hvori opgives de Vilkaar under hvilke han vil paatage sig at lære Drengene at dreie. Disse Vilkaar ere: 1. Han erholder i Betaling 8 sk. pr. Time; 2. Undervisning gives 3 Timer Formiddag og 3 Timer Eftermiddag; 3. Stiftelsen forsyner Drengene med Dreierarbeide, Værktøi og Arbeidsmaterialier, samt Lys og Varme om Vinteren; 4. Opsigelse af Contracten er gjensidig ¼ Aars Varsel. - Forstanderen finder Intet imod disse Conditioner at erindre, med mindre det skulde være Forandring af Opsigelsestiden fra ¼ Aar til en Maaned. Udgifterne til Dreierbænke, Værktøi og Materialier, anslaas for det første Aar, Gagen iberegnet, til imellem 200 og 300 Rdl.; paa Afsætning af det Drengene forarbeidede kan slet ikke gjøre Regning; at lade Rokke reparere paa Opfostringshuset, troer Forstanderen snarere at maatte fra- end tilraade.

Hvad angaar den paatænkte Arbeidsanstalt, - Pidskefletning -, da har Forstanderen indtil videre ladet være at tænke derpaa, da Ingen dertil har været at erholde, der ansaas tienlig til at entrere med, og det dertil paatænkte Locale er taget til Brug af Udsalgsmagasinet.

Forstanderen gjør derimod opmærksom paa en anden Arbeidsanstalt, nemlig Papirbeide, angaaende hvilket Directionsbud Engelstrup, der har megen Øvelse i dette Slags Arbeide, er henviist til ham. Forstanderen anseer dette Slags Arbeide som passende for Drengene; og de med sligt Arbeide forbundne Omkostninger ere ikke betydelige. Forsaavidt Engelstrup maatte antages til at lære Drengene at gjøre Paparbeide, formenes det at han derfor maatte have Betaling enten timeviis eller som Douceur, hvilken første Betalingsmaade dog ansees at være den bedste.

Sluttelig bemærker Forstanderen:

a. at nye Arbeidsanstalters Organisation, uden Hensyn til derved at Lucrere, ere forbundne med temmelig høie Udgivter, som han ikke veed om Stiftelsen kan taale at tabe, da der ikke var Udsigt til, at de kunne vindes tilbage.

b. at han, ved den tilsyneladende Vidtløftighed hvormed han har behandlet denne Sag om Arbeidsanstalter, har allene tilsigtet at overbevise Directionen om at han ingenlunde har været ligegyldig eller forsømmelig i det ham paalagte Hverv, men at han har været nødsaget til at rette sig efter Omstændighederne.

Fremdeles meddeler Forstanderen, at Pharmaceut Busch, som i et Aarstid skal have forestaaet en Papæskefabrik paa Ladegaarden, har henvendt sig til ham, foreviist en Plan, som Forstanderen ikke tør indlade sig paa at bedømme, og et Satr Æsker, der fandtes meget gode og Prisen overordentlig billig. I Planen var ikke opgivet de Vilkaar, hvorpaa Busch vilde entrere med Directionen, men af Samtale med ham erfaredes, at han forlanger fri Bolig af 2 Værelser med Kjøkken. Den Leilighed som haves og som blev Busch viist, formente han nok at kunde gaae an, naar samme blev repareret. Det formenes imidlertid at være nødvendigt, at Busch nøiere opgiver Conditionerne. Forsaavidt det maatte være Directionens Hensigt at nedlægge Paparbeidet paa Ladegaarden, antages det at Opfostringshuset maaske kunde faa de Materialier og Former der haves for en mere moderat Priis end om de skulle anskaffes af nye.
- Til Justitsraad Peterson til Circulation og Votering. 17. [Oct.] Afgivet til Herr Justitsraaden den 18de Octbr. 1836.

Nr. 80814/15 October 1836
Opsynsmand paa Ladegaarden Busch henleder Directionens Opmærksomhed paa, at han som Candidatus Pharmaciæ, der i nogle Aar har været Medhjælper paa et Apothek, er vel bekjendt med den Slags Papæsker, som Apothekerne bruge, og som disse forskriver fra Udlandet til høie Priser, naar Told og Fragt iberegnes; og han har derfor gjort Forsøg med at forfærdige et Satr saadanne Æsker, hvorved han er kommet til Kundskab om at han kan gjøre dem lige saa gode som de der gjøres i Udlandet, og til billigere Priis end Apothekerne nu betale for saadanne. Idet han indleverer disse Prøver af hans Arbeide, vedlægger han ham meddelte Erklæringer og Anbefalinger fra endeel Apothekere her i Staden betræffende bemeldte Æsker, samt Priis-Couranter fra Udlandet, yttrer han, at foruden de 6000 Satr Papæsker, som Apothekerne her i Staden aarli-

gen have Brug for, troer han at turde haabe at de øvrige 60 Apotheker i Danmark vilde gjøre Brug for 4000 Satr; og han antager, at naar der saaledes kunde haves en aarlig Bestilling af 10000 Satr à 14 rbdlr. pr. 100 Satr, kunde han derved have sit Udkomme, naar Directionen vilde give ham Understøttelse af Arbeiderne imod en billig Betaling. Derved forventes at opnaaes et dobbetl Øiemed, nemlig at endeel Drenge oplæres til Forfærdigelsen af saadanne Arbeider, og at han ved sin Flid fik Udkomme for sig og Familie. Han formeener derfor, at naar Indretningen kom i Gang, kunde foruden til Apothekerne forfærdiges Papæsker til Oblathandlere, Conditore og Galanterihandlere. Sluttelig yttrer han, at naar Directionen maatte bestemme sig for, at begjære Monopol for Stiftelsen til Forfærdigelse af Papæsker, og overlade ham at forestaae sadanne Arbeider, vil han samvittighedsfuldt bestræbe sig for at udføre dens Villie.
- Til Justitsraad Peterson til Circulation og Votering. 17. [Oct.] Afgivet til Herr Justitsraaden d. 18/10 36.

Nr. 1070 SP XXXIX-42 15. December
Forstander Borch fra Opfostringshuset fremsender ham fra Pharmaceut Busch leveret Indstilling til Directionen, hvori han fremsætter Forslag til de Vilkaar, hvorpaa Directionen vil tilstede ham at anlægge et Æskefabrik paa bemeldte Stiftelse, hvilken Indstilling Forstanderen ledsager med sine Bemærkninger.

De af Pharmaceut Busch foreslaaede Vilkaar er:

1, at ham overlades et Arbeidsværelse til Benyttelse, med den dertil fornødne Belysning og Brændsel;

2, Ligeledes 2de Beboelses-Værelser med Kjøkken, imod en saa billig Godtgjørelse som Directionen maatte bestemme;

3, at de maa tillades ham til Arbeidets Udførelse at udvælge 6 Drenge i 12 Timer om Sommeren og 10 Timer om Vinteren, mod en Erlæggelse af 8 sk. for hver Dreng; hvorfor han dog indstiller om Directionen ikke maatte tilstaae ham Arbeiderne i de første Maaneder gratis; med Hensyn til at han i den første Tid maa lide Tab under Arbeiderne, deels derved at de som Lærlinge maculerer endeel Materialier, og deels at han i den Tid ikke erholder det fuldstændige Arbeide af dem; - og

4, at Directionen vil foranstalte de fornødne Apparater til Fabricationen, som da vedbliver at være Stiftelsens Eiendom; hvorimod han besørger Indkjøbet af Materialier og Æskers Afsætning for egen Regning. -
Forstanderens Bemærkninger gaae ud paa:

at der, naar Busch skal have den hele Tagqvist til sin Beboelsesleilighed, uden deraf at benytte et Værelse til Værksted, ikkun ere to Localer ledige, det ene et stort Værelse paa 4 Fag, som naar det skal opvarmes for 6 Drenge vil koste betydelig Brændsel, og en Skole ved Siden af Spindestuen paa 3 Fag, der ikke vel kan undværes, da den benyttes til Opbevaringssted for Rokke. Det bemærkes, at Modelleur Mølsted, der i sin Tid lærte Drengene at gjøre Arbeider af Papir-maché, havde ikkun til Beboelse og Værksted den ene af Tagqvistens Værelser.

at, Arbeidsmestere paa Stiftelsen forhen have forsynet Værkstedet med Brænde og Lysning; men at det syntes billigt, at Værkstedet, da Busch vil betale Leie af Localet til

Beboelse, opvarmes og oplyses for Stiftelsens Regning. Leien formenes at kunne ansættes til 50 rdl. aarlig i det høieste.

at han i flere Henseender troer det at være rigtigt, at Busch overlader Forstanderen Valget af Drengene; men at det er billigt, at den Dreng, der efter en Maaneds Prøvetid, ikke findes skikket til Arbeidet, ombyttes med en Anden,

at den foreslaaede Arbeidstid formenes at være for lang, og at Arbeidstimerne vil komme i Collision med de øvrige Informationer; Drengene maa saaledes Onsdag og Lørdag alle være til de gymnastiske Øvelser, og saa formenes det, at de maa have Friheds eller Legetimer;

at det ansees billig, at Busch fritages for Betaling for den første Maaned; og forslaaes at han for den anden Maaned erlægger halv Betaling;

at Apparaterne, ifølge Busch's Erklæring vilde koste 50 rdl; men at nogle af dem kunde gjøres paa Ladegaarden.

- Circuleres med det foregaaende 22. [Dec.] Afgivet til Herr Justitsraad Peterson d. 23/12 36.

samme, bd. XXXIX 7/1-31/12 1837 14. Januar 1837

Nr. 42SP XXXVI - 1070 Jf. 66

Opsynsmand Busch paa Ladegaarden bringer i Erindring hans til Directionen indgivne Forslag angaaende Etableringen af en Æskefabrik paa Opfostringshuset, da det var fornødent, dersom den paatænkte Plan skal komme til Fordeel i dette Aar, at han i Begyndelsen af Martii Maaned, førend de tyske Probenreutere ankommer med deres Prøver og Apothekerne hos dem gjøre Bestillinger, har færdig omtrent 200 Satr Æsker til Forsendelse som Prøver, ei alene til Danmarks Provindser, men ogsaa til Norge og Sverrig; og der vil hengaa længe Tid forinden han kan paabegynde Indretningen, da han maa arbeide med Lærlinge, og der ligeledes vil medgaae nogen Tid førend Inventariet kan blive færdigt.

- See Resolutionen SP XXXVI - 1070 21. [Jan.]

Nr. 46 23. Januar

Catechet Lund ved Skoleanstalten paa Ladegaarden indberetter, at Opsynsmand Busch har atter flyttet sin Seng ind i sit eget Værelse, og paa Lunds Forestilling om at dette ikke gik an, erklæret: at han paa ingen Maade ville ligge paa Drengenes Soveværelse.

26. Januar - Busch blev ved Møde givet en alvorlig Irettesættelse og paalagt at flytte sin Seng ind i Drengenes Locale. - -

Nr. 66 - 42. - 78. 27-28. Januar 1837

Forstander Borch ved Opfostringshuset indberetter, at han har ryddeliggjort de Localer, som Pharmaceut Busch er overladt paa Stiftelsen, og foranstaltet dem reparerede, men at Reparationen ikke kan være færdig før Mandag Aften, og da Værelserne maa rengjøres, saa ville de næppe blive istand til Indflytning før Onsdagen den 1. Febr.; og da de til Fabrikat fornødne Reqvisita maa være færdige førend der kan begyndes med at gjøre Æsker, saa er det endnu uvist naar Busch kan modtage saa mange Drenge som Localet

og Omstændighederne. Det ansees imidlertid rimeligt, at han vil paaskynde, at Redskaberne blive færdige saasnart muligt.
- Til Efterretning. 1./2.

Nr. 78. - 66. StP XXVIII 123,1 30-31 Januar 1837
Opsynsmand paa Ladegaarden Busch ansøger Directionen om, at det maatte tillades ham at tiltræde hans nye Function den 1. Febr. d.A., da Forstander Borch har tilladt ham at indflytte i de ham bestemte Værelser i Opfostringshuset, og det var ham af høieste Vigtighed for hans Plans Udførelse, at han saa hurtigt som muligt kan træde i Virksomhed med samme. For at hans nuværende Forretninger kunne blive udførte, indtil Directionen maatte ansætte en nye Opsynsmand, ansøger han tillige Tilladelse til, at Urtekræmmer Fischer, der er særdeles velanbefalet, maa antage samme.

Bemeldte Ansøgning er vedlagt Erklæringer fra Inspecteur Schleisner og Catechet Lund, at der ikke kan være noget til Hinder for at Busch flytter, naar Directionen midlertidig antager den af ham foreslaaede Mand i hans Sted.
78 - Insp. Schleisner og Catechet Lund underettes om at Busch kan afgaa saasart en nye ugift Opsynsmand er antaget. 31. [Jan.] Tilskrevet Inspecteur Schleisner og Catechet Lund den 31de Januar 1837.

Fattigvæsenets Sekr.Ref.Prot. 1839/1419 StP XXIX 486/1.

18/6 Æskefabrikant Busch ansøger om at overlades det attraaede Værelse uden Betaling i et Par Aar.
23/6 Kan ikke bevilges, og behøves Underretning, om Ansøgeren vil afbenyte Localet til den omspurgte Pris, meddelt inde 8 Dage da Directionen er tilsindt at disponere over denne Leilighed paa anden Maade.
4/7 Samme ønsker Salen for 40 Rbd. Aarlig Leie. StP XXIX 560/2
6/7 Contract maa udstedes og stemplet Papir præsteres af Leieren.

Fattigvæsenets Sekr.Ref.Prot. 1840/239 StP XXIX 606/1.

29/1 Forstander Borch fremsender en Klage over Æskefabrikant Busch, betræffende dennes Adfærd mod endeel Opfostringshuusdrenge.
29/1 Tilskrives Politiet.
4/2 Samme indsender Udkast til Svar paa Inseratet i Kjøbenhavnsposten betræffende ovennævnte Gjenstand.
4/2 Bilaget remitteres med Tilføiende, at Directionen maa aldeles overlade til Herr Forstanderen, hvorledes han formener at burde yttre sig i et offentligt Tidende angaaende det Passerede. /Sito/
6/2 Samme indsender den forlangte Instrux for Opsynsmanden Thomsen.
7/2 Samme indstiller om en Person maatte ansættes til at vaage over Buschs Forhold mod Drengene.
13/2 Student Borring overdrages Tilsynet med Drengene, medens de arbeide hos Æskemager Busch, indtil anden Bestemmelse tages, mod Betaling af 2 Sk. daglig, regnet til 8 Arbeidstimer daglig. Det - - komne Skillerum til Brødkammeret skal strax opføres.

21/2 Samme indberetter at Busch har puffet en af Drengene i Siden. Stud. Th. Borring afgiver Erklæring.
20/2 Æskefabrikant Busch udbeder den tagne Bestemmelse forandret m.H.t. Ombytning af Drengene paa Værkstedet.
21/2 Det fornødne meddeles Bogholderiet.
24/2 Borring betydes at han under sit Opsyn med Drengene ligesaavel skal paasee, at de passe deres Arbeide og ere høflige mod Busch, samt at denne ei mishandler Børnene. - Ham meddeles at Justitsraad Peterson ikke vilde lægge nogen Vægt paa den af ham brugte Skrivemaade.
27/2 Svares Forstander Borch til videre Meddelelse, at foroven meldte Betydning er meddelt Borring, hvorved den fornødne Flid og gode Opførsel vil blive opretholdt mellem Børnene og at saaledes den af Justitsraad Peterson foreløbig trufne For[anstaltning?] nu ikke længer er nødvendig.

1840/888
9/4 Justitsraad, Directeur Peterson afgiver en Forklaring af Æskemager Busch i Anledning af dennes Klage over Drengen No. 110 Lars Pedersen Jensen.
9/4 Drengen fremstilles i morgen Kl. 2.
11/4 Gav en alvorlig Irettesættelse, det Fornødne meddeles Forstander Borch.
18/4 Kbhvns Politi meddeler, at der ikke imod Æskefabrikant Busch er fremkommen saadanne Beviisligheder, at han vil kunne straffes.
21/4 Udbedes Forstander Borchs Yttringer om, hvorvidt han anseer det for vigtigt, at der foretages Videre med Hensyn til Æskefabrikant Busch.
30/4 Forstander Borch meddeler sin Formening.
19/5 Æskefabrikanten opsiges til førstkommende Flyttedag og bedes Tilstaaet om Opsigelsen meddelt. Tilføjes, at hvis ikke den til Hk [Hovedkassen] d.M. forfaldne Gjæld berigtiges inden 14 Dage, anseer Directionen sig ikke forpligtet til at afgive Drenge til hans Fabrikation, under fuldstændig Reformation af sin ret i alle øvrige Henseender.
21/5 Det Fornødne meddeles Forstanderen.
22/5 Samme indberetter at Drengen Søren Christian Eistrup klager over Busch, og at Opsynsmanden var fraværende.
22/5 Borring maatte møde paa Onsdag Kl. 11½.
23/5 Betydet, at Fraværelser af lignende Art ei tolereres og i Gjentagelsestilfælde medfører at han ei kan vedblive Opsynet.
27/5 Dette meddeles Forstander Borch.

1840/1294 - 888
11/6 Fra Opfostringshuset indberettes, at Æskefabrikant Busch har betalt sin Skyld, en Ansøgning fra denne om at maatte vedblive Æskefabrikationen i Stiftelsen fremlægges.
11/6 Opsigelsen af Contracten ved af Forstanderen foranlediges forsynet med Buschs Erkjendelse og derefter herom - - - indberettes.

18/6 Commandeur Capitain Brinck Seidelin anmoder om at Busch maa vedblive Æskefabrikationen i Opfostringshuset.
20/6 Fra Opfostringshuset indberettes, at Buschs Tilstaaelse for Opsigelsen endnu ikke er modtaget.
22/6 Sammestedsfra indsendes Tilstaaelse om Opsigelsen.
20/7 Meddeles Borch, at Opsigelsen ikke kan foreholdes.
15/9 Sammestedsfra indberettes, at Busch har slaaet nogle af Drengene m.v.
19/9 Sagen afgives til Major Mangor til Afgjørelse efter Omstændighederne.
24/9 henlægges
1/10 Sammestedsfra indberettes, at Busch har slaaet Drengen No. 27
2/10 Lægens Erklæring begjæres indsendt.
3/10 Den forlangte Lægeerklæring indsendes.
6/10 Til Efterretning.
8/10 Forstander Borch indberetter, at Busch endnu ikke har betalt sin Gjæld.
10/10 Begjæres Arrest paa Buschs Eiendele for det forfaldne Gjældsbeløb.
20/10 Samme indberetter, at Busch er udflyttet og har betalt sin Huusleie.
23/11 Meddeles Sagføreren med Opgivelse af Personens endnu udestaaende Gjæld til Stiftelsen.

1840/2113

20/10 Den Kgl. Lands Over samt Hof og Stads Ret indberetter at have tillagt Procurator Klein Ordre til at varetage Fattigvæsenets Tarv i Sagen mod Æskefabrikant Busch.
21/10 Til Efterretning.
28/10 Æskefabrikant Busch ansøger om at hans Skyld til Fattigvæsenet maa nedsættes til 50 Rdl.
2/11 Svares paa Sekretariatet, hvor Busch tilkaldes, at det ansøgte ikke kan bevilges, men at man vil indrømme ham lempelige Afdrag, som nogenlunde kunne indrømmes.
5/11 Dette meddeles tillige Procurator Klein.
14/11 Det af Busch gjorte Tilbud modtages mod de efter Sagens Paategning nærmere opgivne Betingelser.
26/10 Udskrift af det med Busch indgaaede Forlig fremlægges. FSBP 2161/1841
9/12 Afgives til Kasseren til fornøden Indkrævning efter Forfaldstiden og Løbedagenes Udløb.

1841/2161

2/10 Kasserer Engersløv indberetter, at Æskefabrikant Busch ikke har opfyldt det af ham indgaaede Forlig.
10/11 Forliget bliver at exequere.
16/10 Ligeledes, at Pengene ere betalte.
18/10 Det maa oplyses, hvor meget der er betalt.
22/10 Volontair Bruun ligeledes, at hele Fordringen er berigtiget.
23/10 Til Efterretning.

Fattigvæsenets Arkiv 1697 A:

1841 [højre kant læderet med teksttab, forsøgt udbedret]

Til den Administrerende Direction for Kiøbenhavns Fattigvæsen.

Da jeg har bragt i Erfaring at Æske[fabrikant] Busk, der var ansat ved Opfostringshuset, - - have forestaaet Æskemageriet sammesteds til[lader] jeg mig at ansøge den ærede Direction om at [ind]træde i hans Forretninger.

Med Hensyn til de Betingelser, hvorunder [jeg] vente mig at modtage det Ansøgte, forventer jeg de[rom] nærmere at modtage Directionens ærede Bestemmelse, og tillader jeg mig blot at anføre at [efter] hvad jeg har bragt i Erfaring, troer jeg ikke [at kunne] indgaae paa samme Vilkaar som Busk [saafremt] jeg nogenlunde skal erverve et tarveligt U[dkomme] for mig, Kone og 2 Børn.

Med Hensyn til mit tidligere Liv tillader jeg mig at anføre Følgende:

Efterat jeg, som nu er 33 Aar gammel [hav]de lært Kunstdreieriet og var bleven Svend i denne Profession, gav jeg mig af Mangel paa Arbeide i Bomuldsvæverlære og blev i Aaret 1835 Mester i denne Profession, som jeg derefter drev indtil i Aaret 1838, da jeg ophørte dermed fordi der ved et Finnerskjæreri tilbød sig fordelagtigere Fortieneste for mig. Dette Arbeide ophørte imidlertid snart ved Fabrikkens Ophævelse, og da jeg ikke senere har havt Evne til igjen at starte et Væveri har jeg arbeidet deels hos Hr. [Graveur] Winther og deels hos Hr. Instrumentmager Korfitsen fra hvilke jeg tillader mig at vedlægge hosfølgende tvende Attester.

Underdanigst

Kiøbenhavn d 20/2 41 Severin Worsøe

boende i Vognmagergade No. 89 2den Sahl

Pätegnet:

Herr Forstander Borch, Ridder af Dannebroge, anmoder om, ved Tilbagesendelsen af dette Andragende med Bilag, herover at meddeles Erklæring.

d. 24. Februar 1841 [sign.]/ R. Schmidt

Da Hr. Worsøe har assisteret mig ved Underviis[ningen] i Paparbeide i Asylskolen, og desforuden har arbeidet - - et Aar hos mig, hvoraf jeg ved hans Færdigheder i for[skjel]lige Retninger, saa at han foruden det, han nu attr[aar] vil kunne Beskjæftige Børnene paa forskjellige Maade, hvorved de bedre sættes istand til senere at gjøre det rette Valg for deres Fremtid, og jeg derfor ud- - som et moralsk godt Menneske hvilket jeg anseer at være af lige saa stor Vigtighed, for med Nytte at kunne virke paa Børnene kan jeg med en god Samvittighed paa det bedste anbefale ham til det han ansøger. Maatte Hr. Worsøe være saa Lykkelig at opnaae det ansøgte skal det stedse være mig en sand Glæde at [under]støtte ham efter bedste Evne med Raad og Daad.

Kjøb. d. 19/2 1841 S. Seidelin Winther

At Herr Johan Severin Nicolai Worsøe siden August 1840 til Dato og tidligere i en Tid af et Aar har været beskjæftiget i mit mekaniske og optiske Værksted, hvor han ikke allene har udførte dets Kunstdreierarbeide som er forekommet men ogsaa flere mekaniske Instrumenter hvilke han i enhver Henseende har udført til min fuldkommende Til-

fredshed saa jeg gjør mig hermed en Fornøielse af at meddele ham et Beviis for sin udviste Flid, Paapassenhed, Duelighed og gode moralske Opførsel, og ønsker ham tillige all muelig Held og Lykke i Fremtiden og anbefaler ham særdeles til Dem han senere maatte komme i Forbindelse med.

Kjøbenhavn d. 19 Februar 1841 P. Korfitsen, Mekaniker & Optiker

Til den administrerende Direction for Fattigvæsenet i Kjøbenhavn.

Erklæring over Vævermester Worsøes Ansøgning om at forestaae et Æskermagerie paa Opfostringshuset.

»Naar man sammenligner de Vilkaar, hvorpaa Pharmacist og Æskefabricant Busch blev antagen til at lære en Deel af Opfostringshusets Drenge at gjøre Papæsker og illuminerede Kobbere, med dem, som blive paalagte Dreier Scheel ved hans Antagelse, kan man ikke nægte, at Sidstnævnte er meget favoriseret. - Busch maatte betale en aarlig Leie af 50 Rbdlr., og i det sidste Aar 90 Rbdlr., selv forsyne Værkstedet med Varme og Lys, samt befordre Afsætningen af sine Fabricata, hvorimod Scheel er tilstaaet fri Bopæl, 2 Lp. Lys, 1 Favn Brænde, og har stadigen deels nyt, deels Reparationsarbeide fra Fattigvæsenets respective Stiftelser.

I mine Tanker maa man vel vogte sig for at foreskrive en Begyndende Entreprenør saadanne Betingelser, der ere ham vanskelige, ja ofte umulige at opfylde, især naar det gjælder Fabricata hvoraf der ikke kunne ventes betydelig Afsætning. Erfaring har vist, at næsten Ingen af de forskjellige Mestere, der have været antagne til at lære Opfostringshuset Drenge et eller andet Haandarbeide have kunnet præstere den accorderede Betaling og Stiftelsen saaledes har lidt Tab ved dem. - Imidlertid fraraader jeg aldeles, at alt Saadant drives for Stiftelsens Regning. - For nærværende Tid kunde Opfostringshuset vist nok behøve Beskjæftigelse for endeel af dets Drenge, og Paparbeider ere af den Beskaffenhed, at de, uden at anstrænge Drengenes Kræfter, danne dem til Fingernemhed. Jeg har ogsaa tænkt paa Bogbinderie der saa at sige ogsaa er en Slags Paparbeide, og maaske kunde kaste mere af sig end det egentlige Æskemagerie, hvilket nu drives af Flere, end deraf kunde leve. - Jeg kjender forresten ikke Worsøe, men han har gode Rygte, og skal være et Universalgenie, men tillige af en meget godmodig Karakteer. - Da hans Ansøgning vedlagte Attester fra Graveur Winther og Mekanicus Korfitsen synes ogsaa meget favorable for hans Duelighed og Karakteer, hvorfor det nok var værd at anstille en Prøve med ham. - Naar Worsøe begynder som Scheel med et Antal af 6 Drenge Formiddag og ligesaamange Eftermiddag, saa kunde man, efter min Mening, ansætte Betalingen til 36 sk. daglig eller 1 sk. for Timen, hvorfor han maatte nyde samme Agrements som Scheel.«

Ærbødigst, Borch

Det Kongelige Opfostringshuus d. 25. Februar 1841

Til den Administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen

Ifølge Anmodning fra den høie Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen om, at opgive for dem, de Betingelser paa hvilke jeg, med Hensyn til en af mig til den høie Direction indgiven Ansøgning om at vorde ansat som Æskemager ved Opfostringshuset, kan modtage denne Ansættelse, tillader jeg mig, efter at have talt med Hr. Forstander Rid-

der Borch, angaaende de Betingelser hvorpaa den nuværende Dreiermester er ansat, i Modsætning til de den forrige Æskemager havde, hvilke sidste jeg tog mig den underdanige Frihed at anmelde i den ovennævnte Ansøgning som saadanne hvorpaa jeg ikke kunne indgaae, at anføre Følgende:

Da Dreierarbeidet ikke allene er en langt mere curant Artikkel men ogsaa tillige i Henseende til hvad derpaa kan fortienes er en Artikkel, som i det mindste er 50 % bedre end det Paparbeide som jeg med ganske unge Drenge seer mig istand til at forfærdige, og da endogsaa den Dreiermester som nu er ansat ved Opfostringshuset tillige har alt Fattigvæsenets Arbeide saavel det nye, som Reparationer hvilket ogsaa er en Fordeel som jeg, som Æskemager ikke kan vente mig, og da tillige Materialerne i samme Forhold ere billigere for Dreieren end for Æskemageren, saa indsees lettelig at en Sammenligning i enhver Henseende vil blive til Dreierens Faveur.

I Hensyn til Ovenstaaende tager jeg mig derfor den underdanige Frihed at anføre de Betingelser paa hvilke jeg troer at kunne overtage Æskefabrikationen ved Opfostringshuset.

1. Fri Bopæl,
2. 1 Favn Brænde og 1 Lp. Lys Aarlig
3. Forpligter jeg mig derimod til at betale de Drenge som jeg beskjæftiger ved Æskefabricationen med ½ sk. for hver Dreng om Timen; Dog, da jeg som i den senere Tid er meget tilbagesat og intet har at begynde med, uden gode Menneskers Velvilje der kunde forsynlige mig til et Laan, forbeholder jeg mig i det første halve Aar at erholde Drenge det Arbeide uden nogen somhelst Betaling.

Paa ovenanførte opgivne Betingelser tillader jeg mig at bemærke, at de 2de første ere overeensstemmende med Dreierens som nu for Tiden er ansat ved Opfostringshuset.

Kiøbenhavn d. 5 Marts 1841 Underdanigst, Severin Worsøe

[højre kant læderet med teksttab, forsøgt udbedret]

Undertegnede kan ikke ansee de Vilkaar, hvorpaa Worsøe vil paatage sig Æskemageriet paa Stiftelsen, for ubillige, ja jeg skulde - - ved, at han, naar det tilstaaes ham, endda vil have Ondt ved at - - - ud af det. - Antages maa at forrige Æskefabrikant Busch, [hvis Fabri]cata vare meget slette, havde Leverancen til de fleste Apotheker [her i] Staden og Provindserne, og rimeligviis har den endnu, saa kan de[r for an]dre ikke være betydelig Afsætning af Æsker, med mindre Worsøe [vil ned]sætte Prisen, men derved blev det ham endnu vanskeligere at komme - - af det. - Gaar man ud fra den Grundsætning: Opfostringshusets Drenge skulle beskjæftiges med Haandarbeide, uden Hensyn til Fordeel for Stiftelsen, saa kan man maaske sætte en Mand i Stand til at leve af Drengenes Arbeide, men naar man see til, at en Professionist i syv Aar klæde, føde og oplære en Dreng i sit Fag, saa bliver Fordelen b[edst nyt]tig for den, der kan nytte en Drengs Arbeide uden nogen Udgift —- Jeg skulde derfor være af den Mening, at den af Worsøe tilbudte [Betaling] ½ Skilling for Timen, er passende, men at have Drengene ½ Aar uden [Beta]ling, forekommer mig forlænge, jeg anseer ¼ Aar for tilstræk[keligt], thi jeg kan ikke undlade at bemærke, at her ved nu er end[eel af] - - - de Drenge, som arbeidede hos Busch og Disse behøve ikke først [lære] hvorledes de skulde bære dem ad med at forfærdige [Æsker.] Hvad det i Worsøes Ansøgning omtalte Laan angaar, da vil jeg

derom ikke yttre Noget, men anseer det for bedst, at han søger at faae det andetsteds end fra Opforstringshuset Kasse. Ærbødigst, Borch

Det Kgl. Opfostringshuus d. 6. Marts 1841

påtegnet: 9/3 41 Efter alt hvad jeg har hørt om Worsøe skal han være en ordentlig, stræbsom og dygtig Mand i Udførelsen af flere Haandarbeider. Han er derhos af en blid Karacteer. Disse Egenskaber mener jeg at man burde - - Opfostringshuset til Nytte, da jeg antager, at man netop ved ham Maa komme i Besiddelse af en Mand, der kan lære Drengene flere nyttige Haandarbeider. Men Sagen er Mandens oekonomiske Stilling er maadelig. Man maae derfor fra Begyndelsen lade ham som meget muligt Byrdes ved Entreprisen, og i det hele see mere paa at have en dygtig Lærer end paa at erhverve Penge Indtægt for Stiftelsen. Jeg skulde derfor stemme for at man gaar ind paa Worsøes Tilbud, dog saaledes at der oprettes en Kontrakt med ham hvori alle de forsigtiheds Bestemmelser optages som Erfaringen har vist at være nødvendige.

utydelig signatur

Til Herr Forstander Borch,
Ridder af Dannebroge.

d. 3. April 1841

F.S.R.P. 524/1841

Worsøes Tilbud om at etablere et Æskemagerie i Opfostringshuset. Sv.

Directionen har under 1ste d.M. besluttet, at modtage det af Vævermester Severin Worsøe i Skr. til Directionen af 5te f.M. (Hvorom Herr Forstanderen under 6te indst. efter har afgivet Deres Erklæring) gjorte Tilbud om at etablere et Æskemageri i Opfostringshuset og ved samme at beskjæftige nogle af de i Stiftelsen indlagte Drenge, ligesom Directionen ogsaa vil være villig til at give Worsøe et Forskud af 100 Rdl. til Materialiers Indkjøb mod Selvskyldnercaution og 8 Rdl. maanedlig Afbetaling.
Dette meddeles Herr Forstanderen, efter den Secretariatet i saa Henseende tillagte Ordre med Anmærkning om at De vilde gjøre Udkast til Kontracten med Worsøe, som derefter forventes indsendt til Directionen. - Secret.

FSRP 524/1841 d. 30/4 41

Undertegnede indestaaer hermed som Cautionist og Selvskyldner for at det Laan, til Beløb 100 rbd. Sedler, som Herr Worsøe erholder af den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen, skal blive tilbagebetalt med et maanedligt Afdrag af 8 rbd. 2 sk., saaledes at den første Afbetaling finder Sted d. 11. August indeværende Aar og derefter fremdeles d. 11. i hver af de paafølgende Maaneder.

Kjøbenhavn d. 29de April 1841 J. E. Leerbeck

Påtegnet: 30/4 41 Beløbet anvist. Utydelig sign. Feddersen Sager
9/5 41 Afdragenes rigtige Erlæggelse maa paasees af Kassereren.

Ad F.S.R.P 524/1841

Udkast

til en Kontract med Linnedvæver Severin Worsøe angaaende Etablissementet af et

Æskemageri paa det Kongelige Opfostringshuus.

§ 1

Directionen overlader Linnedvæver Severin Worsøe til Beboelse og Værksted 2de Værelser i Tagqvisten til Gaden, og et derved værende Kammer, samt Kjøkken, Spisekammer, og et Aflukke til Tørv eller Brænde.

Indtil videre benytter Worsøe disse Værelser uden Betaling.

§ 2

Til Værkstedets Opvarmning om Vinteren tilstaaes ham en Favn Brænde og til Lysning 1 Lp. Lys. [note: eller andre tilsvarende Lysningsmaterialer.]

§ 3

Worsøe beskjæftiger daglig 6 à 8 af Opfostringshusets Drenge med at forfærdige Æsker i Timerne fra 8 til 9 og fra 10 til 11 om Formiddagen og fra 3 til 5 om Eftermiddagen. - Skulde han foruden Æskefabrikationen ønske at sysselsætte Drengene med andet for dem passende Arbeide da kan foreslaas Forstanderen det, ligesom han og kan faae flere Drenge naar han troer at kunne bruge dem.
[note: saamange Drenge som muligt den hele Dag igjennem til de forskjellige nærmere fastsættende Timer, og i de Beskjæftigelser, som nærmere bestemmes.]

§ 4

Han anskaffer for egen Regning alle de til Fabricationen nødvendige Materialier samt Redskaber, og er Directionen villig til at give ham et Forskud af 100 Rdl. imod Selvskyldnercaution, og maanedlig Afbetaling af 8 Rdl. 32 Sk.

§ 5

Skulde der imellem nogle af de til at arbeide hos Worsøe ansatte Drenge findes en eller flere indkaldte, som ikke have mindste Anlæg eller Haandelav til Arbeidet, da kunne Saadanne blive ombyttede med andre.

§ 6

I Tilfælde at en Dreng muligen kunde tilliste sig et eller Andet af de paa Værkstedet fabrikerede Sager, da anmelder Worsøe det for Forstanderen, ligesom han og underrettet Sidstnævnte om, naar der begaaes saadanne Feil af Drengene der kunde ansees strafværdige og maa han saaledes ikke Selv paatage sig at revse dem. Forøvrigt vaager han over Orden paa Værkstedet, og omgaaes Drengene saa blidt og kjærligt som deres Forhold tillader.

§ 7

Tre Maaneder førend de lovbestemte Flyttedage kan Directionen opsige Worsøe. Til samme Tid kan han frasige sig at lære Drengene at fabrikere Æsker.

Det Kgl. Opfostringshuus, d. 7. April 1841

påtegnet: Hvor tit skal Worsøe afvexle med nye Drenge til Arbeidet? Eller kan han forlange stadigt at beholde de samme? Hvor meget skal W. betale daglig for hver Drengs Arbeide?

15/11 41 Med Hensyn til Tidsbestemmelsen henholder jeg mig til mit Vetum, som et paategnet Sagen. Sager

F.S.R.P. 524/1841 d. 7/4 41
12/4 41 Til Directeur Sager
Efter Ordre, har jeg hermed den Ære at indsende Udkast til en Contract med Linnedvæver Worsøe. Der vil vist findes Et og Andet deri, som trænger til Modification.
Det Kgl. Opfostringshuus d. 7. April 1841 Ærbødigst, Borch

påtegnet: 19/4 41 Det opsatte Udkast reenskrives og sendes gjennem Forstanderen til Worsøes Underskrift.

24/4 41 Meddeles Forstander Borch, at den i Udkastet omtalte Beboelsesleilighed strax kan anvises Worsøe. (Seir) Com. Forst. Borch d. 24/4 41
Udkastet er vedlagt 1135/1841, ang. Tschernings Fabrikation.
Til den administ. Direction for Fattigvæsenet i Kjøbenhavn

19/5 41 Gjenpart af Contracten er afgivet til Revisionen.

Udkast pr. 1 Mai 1841 af F.S.R.P. 524/1841 indst. P. 819 1798
[udkast til ny kontrakt med rettelser og nye tilføjelser, ikke afskrevet da den opfulgtes af nedenstående endelige kontrakt.]

Contract mellem Directionen for Kjøbenhavns Fattigvæsen og Linnedvæversvend Severin Worsøe angaaende et Etablissement paa det Kongelige Opfostringshuus til Børnenes industrielle Beskjæftigelse.

§ 1

Undertegnede Linnedvæversvend Severin Worsøe forpligter sig til dagligen at beskjæftige paa det Kongelige Opfostringshuus saamange af sammes Børn, som muligt, i de nærmere fastsættende Timer, deels ved Forarbeidelsen af Æsker og andet Paparbeide, deels ved de andre industrielle Arbeideer, som han med Fattigvæsenets Directions Indvilgelse maatte finde hensigtsmæssigt at indføre.

Skulde Directionen finde det gavnligt at etablere industrielle Øvelser, som han ikke kunde finde overeensstemmende med sine private Interesse at begynde, skal han dog være forpligtet til at overtage sammes Ledelse efter nærmere Overeenskomst om Betingelserne, ligesom han i det Hele anseer det som sin Forpligtelse at sørge for Børnenes bedst mulige Uddannelse i haandværksmæssige Færdigheder.

Worsøe har i alle forekommende Sager umiddelbart at henvende sig til Forstanderen, der er hans nærmeste Foresatte, idet hans Forhold til Stiftelsen maa betragtes som en Lærers, hvoraf ogsaa følger, at Forstanderen er berettiget saa ofte han finder det passende at indfinde sig paa de Steder i Stiftelsen, hvor Børnene under Worsøes Veiledning beskjæftiges, ligesom saadan Adgang forbeholdes Directionen i Almindelighed og i Særdeleshed Fattigvæsenets Industri-Directeur.

§ 2

De Børn, som maatte ansees uskikkede til de Haandteringer, som Worsøe driver til de forskjellige Tider, ville, naar samme er tilstrækkeligt godtgjort, ombyttes med Andre. Det er iøvrigt en Selvfølge, at Børnene efter Omstændighederne afvexle for at saamange som muligt kunne deltage i Øvelserne og de Forandringer, som af Forstanderen i denne Henseende angives, maa Worsøe underkaste sig.

§ 3

I Tilfælde, at et Barn skulde paa nogensomhelst Maade opføre sig utilbørligen paa Arbeidsstuen, da skal Worsøe, saafremt han anseer ham strafskyldig, melde det til Forstanderen, hvorimod han paa ingen Maade selv maa revse Børnene corporligt.

Ugentligen afgiver Worsøe en Liste over de Børn, som hos ham beskjæftiges med Bemærkninger over deres Flid og Opførsel.

§ 4

Dersom Directionen maatte indføre Vævning i Stiftelsen, af saadanne Gjenstande, som forbruges til Børnenes Beklædning, skal Worsøe være forpligtet til, saavel at indrette Vævene, som til at tillære Børnene og siden føre Tilsyn med Arbeidet uden særlig Betaling.

§ 5

Naar forøvrigt intet Andet ved speciel Overeenskomst bliver fastsat, tilfalder al Arbeidsfortjenesten Worsøe, imod at han svarer af enhver Dreng, som han har havt i ½ Aar til Forberedelse ½ sk for Timen.

Endvidere erholder Worsøe uden Betaling til Beboelse og Værksted 2 Værelser i Tagqvisten til Gaden og et derved værende Kammer, samt Kjøkken, Spisekammer og et Aflukke til Brændsel, endvidere til Værkstedets Opvarmning og Belysning 1 Favn Brænde og 1 Lp. Lys eller Andet i Henseende til Qvantitet tilsvarende Varme og Lysningsmateriale.

§ 6

Tre Maaneder førend de sædvanlige Flyttedage kan denne Contract fra Fattigvæsenets Direction eller fra Worsøes Side opsiges. Hvorfor Directionen til enhver Tid maa kunne ophøre med at lade Drengene beskjæftiges af Worsøe, imod at Contracten forøvrigt staar ved Magt.

Den administrerende Direction for Fattigvæsenet i Kjøbenhavn, den 26. April 1841

Feddersen /R. Schmidt

Til Herr Forstander Borch, R. af Dbr.

Ved det Kongl. Opfostringshuus 1. Mai 1841

F.V.R.P. 524/1841 Indført pag. 825

(Kontrakt mellem Directionen og Linnedvæversvend Severin Worsøe, angaaende et Etablissement paa Opfostringshuset til Børnenes industrielle Beskjæftigelse.) Sv.

Efterat Directionen har taget under Overveielse det af Herr Forstanderen under 7. d.M. hertil fremsendte Udkast til en Kontrakt med Linnedvæversvend Severin Worsøe, [4 linier overstreget] i Overensstemmelse [4 linier overstreget] affattet den vedlagte Kontrakt mellem Directionen og Linnedvæversvend Severin Worsøe, aangaaende et Etablissement paa det Kongelige Opfostringshuus til Børnenes industrielle Beskjæftigelse.

Man anmoder Dem tjenstl. om at forelægge benævnte Worsøe denne Kontrakt til Gjennemsyn, og, forsaavidt han Intet mod samme skulde have at erindre, at erholde hans Underskrift paa den, hvornæst De bedes at indsende Originalen, efterat De af samme har besørget en Afskrift, som af Dem verificeres og derefter tilhændiges Worsøe. Herr Forstanderen bedes tillige at besørge en Afskrift af Kontrakten til Opbevaring ved Opfostringshuset.

Til den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen

Da jeg paa Grund af de Fordele, jeg kan vente at forskaffe mig ved det Æske fabrik, som jeg har etableret paa det Kongelige Opfostringshuus, ikke ere saa betydelige, at jeg seer mig istand til at udrede det høie Maanedlige Afdrag, nemlig 8 Rdl. 2 Sk., paa det Laan som den høie Direction i April Maaned dette Aar tilstod mig, for dermed at begynde ovennævnte Æske fabrik, saa tager jeg mig, med Herr Politie Adjutant Leerbecks Tilladelse, der som Cautionist indestaar for Laanets prompte Tilbagebetaling, den underdanigste Frihed, at ansøge den høie Direction om, at det Maanedlige Afdrag maae vorde nedsat til det halve, nemlig 4 Rdl. 1 sk.

Underdanigst, Severin Worsøe

Det Kgl. Opfostringshuus, d. 11. Septbr. 1841.

Til den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen

Da Herr Worsøe, der er ansat ved Opfostringshuset, for mig har andraget, at han ønskede at afbetale det ham af Fattigvæsenet tilstaaede Laan med mindre maanedlige Afdrag end han oprindelig har forpligtet sig til, tillader jeg mig, som Cautionist for Laanets Tilbagebetaling, at underrette den ærede Direction om at der fra min Side Intet er til Hinder for at den maanedlige Afbetaling han ønsker tilstaaes ham.

Kjøbenhavn d. 29de September 1841 Ærbødigst, J. E. Leerbech

Til den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen

Med dybeste Smerte maa jeg tilmelde den ærede Direction, at min kjære og brave Mand Paparbeider Johan Severin Worsøe, Lærer ved det Kongelige Opfostringshuus, igaar Morges er afgaaet ved Døden efter 3 Dages Sygeleie.

Med 3 Børn paa resp. 6, 3 og ½ Aar er jeg saaledes pludseligen og uforberedt nedstyrtet i den største Elendighed, da jeg, uden at tale om Fremtiden, der for mig er mørk og øde uden Udsigt til at kunne ernære og opdrage mine stakkels Børn, ikke er efterladt saameget som jeg kan leve for i den allerførste Tid, langt mindre at bekoste min sal. Mands Begravelse.

Jeg vover derfor i dybeste Ærbødighed at ansøge den ærede Direction om gunstigen at maatte blive forundt en Understøttelse i dette Øiemed, og haaber jeg i Betragtning af den Velvillie og Yndest jeg troer at have Grund til at antage, at min salig Mand har erhvervet hos sine høie Forsatte i Forbindelse med min og mine Børns ulykkelige Stilling, en gunstig Bønhørelse.

I dybeste Ærbødighed, Wilhelmne sal. Worsøe

Det Kongel. Opfostringshuus, d. 10de October 1844

påtegnet: Uagtet Enken Madam Worsøes Kaar, saavidt mig er bekjendt, ikke er saa slette, at hun jo ved at faae, hvad hun har tilgode, til Nød kunde bestride de med hendes Mands Begravelse forestaaende Omkostninger, saa vilde disse dog aldeles blotte hende for det nødvendige til daglige Udgifter. - Jeg kan derfor med god Føie anbefale hende til en passende Støtte for at faae sin Mand begravet.

d. 12.Octbr. 1844 Ærbødigst Borch

Afskrift af Opfostringshuset Referat Protokol
Sagen No. 183 for 1844

9/10 1844 Forstanderen melder, at den brave og stræbsomme Paparbeider Worsøe, under 9de Dennes er afgaaet ved Døden efter 2 Dages Sygeleie. Til Efterretning

Til den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen

I Tillid til den Godhed og Interesse, der siden April Maaned 1841, da min kjære afdøde mand blev ansat ved Opfostringshuset, er bleven os tildeel, vover jeg underdanigst at fremkomme for den høie Direction med Følgende:

Hvor sørgeligt det er for mig, at have mistet min stræbsomme Mand og Forsørger, kan kun Faa dømme; vor huuslige Lykke, og vore, siden min Mands Ansættelse ved Opfostringshuset, forbedrede Omstændigheder, ere nu ved hans Død, blevne mig i høi Grad sørgelige, dersom den høie Direction ikke vil være saa naadig imod mig ulykkelige Enke med 3 smaae uskyldige Børn, at antage mit underdanigste Forslag.

Jeg vover nemlig at anmode den høie Direction om, at maatte fortsætte min afdøde Mands Næringsdrift med Børnene i Opfostringshuset, og forblive i min tidligere Stilling. Efter velvillig Tilbud er min afdøde Mands egen Informator og Ven, Herr Bogbindermester og Pap- Galanteriarbeider Kemnitz villig til, som Lærer at være ansvarlig for Børnenes Undervisning, dog uden Forpligtelse til stedse at være nærværende ved Undervisningen, men i den Tid han er forhindret fra at være nærværende, vil saa sørge for, at der stedse er en, i alle Henseender paalidelig Svend som kan paatage sig Tilsynet.

Den høie Directions Tilladelse hertil, ville være mig en stor Trøst, i min sorrigfulde Stilling, min fremtidige Skjæbne hviler ganske i den høie Directions Magt. - Min Helbredstilstand er ikke stærk, og skulde jeg være saa ulykkelig at miste min nuværende Stilling, da vilde jeg see en altfor skrækkelig Fremtid imøde, idet jeg kun kunde beskjæftige mig med Haandarbeide, og ved dette næppe fortjene det Halve af hvad der udfordres til mit eget Ophold, samt 3 smaa Børns Opdragelse. Med den høieste Forsikring lover jeg Directionen at Alt skal blive udført til dens Tilfredshed, og med den samme Orden og Accuratesse som i min salig Mands Tid, og at Hr. Kemnitz stedst vil stræbe efter at opfylde de Pligter han som Lærer har paataget sig.

Jeg slutter med den Forvisning, at have tilladt mig at berøre for den høie Direction mine nærmeste og høieste Ønsker i denne min ulykkelige Stilling, jeg kan kun stole paa den høie Directions Godhed og Medvirkning, og i Betragtning af den Yndest, min kjære Mand havde erhvervet sig hos sine Foresatte, undertegner jeg mig i dybeste Underdanighed Wilhelmine sal. Worsøe

Det Kongelige Opfostringshuus, den 18. October 1844

I Tilfælde at denne Anmodning skulde blive bevilget, er jeg villig til at paatage mig Ansvaret som Lærer.

Ærbødigst,
Carl G. Kemnitz
Bogbinder, store Kjøbmagergade No. 66

påtegnet: Af Madam Worsøes ovenstaaende Ansøgning vil Directionen behageligen erfare hvilke Personer hun har til Hjælp for at kunne fortsætte Æskemageriet og Papar-

beidet, og der er saaledes gode Udsigter til at Arbeidet kan gaae, og hun paa den Maade være sikret det Nødtørftigste til sig og hendes 3 Børn. - Efter mit Bekjendskab til Bogbinder Kemnitz kan jeg ikke troe Andet end at det vil gaae godt, og i det Mindste var det altid et Forsøg værd. - Madam Worsøe er virkelig at beklage, hvis hun ikke faaer sin Ansøgning bevilget, den jeg anbefaler paa det Bedste.

d. 19. October 1844 Ærbødigst, Borch

utydelig påskrift med blyant: cfr. Directionen ad 1069/52 d.d. 24/10 i hvis Følge den bevilgede Rs. af 10/10 om Anbefaling til 30 Rdl. i Begravelseshjælp bortfalde

Ref. 24/10 Pl.Rf.
Contracten med den Afdøde vedbliver saaledes som den for Tiden er oprettet, og indrømmmes det derefter Enken under det af hende foreslaaede Tilsyn og Veiledning at besørge Børnenes Underviisning efter de fastsatte Bestemmelser , hvorfor Directionen inden indenværende Aars Udgang, naar Forstanderens Betænkning over Forholdene er indhentet, forbeholder sig at tage nærmere Bestemmelse.

Til Hr. Cancelliraad Borch,
Forst. Ved det Kgl. Opfostringshus, R. af Dbg.
d. 31 Octbr. 1844
Worsøes Enke

Fra Enken efter den under 9. dennes ved Døden afgaaede Lærer i Æskemageri og Bogbinderi ved Opfostringshuset, Severin Worsøe, har Directionen under 19. October sidstl. modtaget en med Hr. Cancelliraadens Anbefaling forsynet Ansøgning, hvori hun anholder om fremdeles at maatte fortsætte sin afdøde mands Bestilling under Bogbindermester Kemnitz Tilsyn.

Idet Directionen i Anledning heraf meddeler Hr. Cancelliraaden til med– Communication for Ansøgerinden, at vi, i Betragtning af Omstændighederne indvilger i Opfyldelsen af hendes Begjæring, under Betingelse af, at hun i et og alt opfylder de i den med hendes afdøde Mand afsluttede Contract fastsatte Betingelser samt i øvrigt besørger Børnenes Underviisning under det af hende foreslaaede Tilsyn og Veiledning, forbeholder vi os dog, forinden indenværende Aars Udgang atter at tage Sagen under Overveielse naar vi til den Tid modtager Deres nærmere behagelige Erklæring om Forholdene.

29/10 44

FSBP 1069/52/1844
Til Den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen

I Skrivelse af 31te October d.A. har den ærede Direction forlangt en nærmere Erklæring af mig, angaaende den af Paparbeider Worsøes Enke under 9de f.M. indgivne Ansøgning om fremdeles at maatte fortsætte sin afdøde Mands Bestilling som Bogbinder og Æskefabricant heri Stiftelsen, under Bogbindermester Chemnitzs Tilsyn.

Paa Grund heraf har jeg den Ære at meddele, at man har Aarsag til at være tilfreds med den Orden, der hersker paa Værkstedet, saavelsom med den Lærdom, der gives

Børnene, idet Bogbindermester Chemnitz, der flere Gange daglig selv møder her paa Stiftelsen, paa Værkstedet har anbragt en duelig og paalidelig Svend, der tillige besidder en blid Caracteer og godt kan forstaae at omgaaes Børnene. Jeg har derfor Grund til at anbefale Mad. Worsøe til fremdeles at forblive her paa Stiftelsen, og tillader jeg mig slutteligen at bemærke, at hun har meget at bestille, især fra Apothekerne, saa at hun dagligen beskjæftiger 18 Drenge paa Værkstedet.

Det Kgl. Opfostringshuus d. 27de Dec. 1844, ærbødigst Borch

Påtegnet: Res. 16/1 45 s l Ref

Forbliver indtil videre med det Bestaaende Directeur Sager stemte for, at en ny Lærer skulde ansættes til førstkommende Flyttedag, og Madam Worsøe da efterlader Arbeidspladsen. Sager

FSRP 1069/52/1844

Til Hr. Cancelliraad Borch, Rid. af Danb. d. 7. Jan 1845. Madam Worsøe

At Alt indtil videre forbliver ved det Bestaaende m.H.t. Enkemadam Worsøes Bestyrelse af hendes afdøde Mands Bestilling som Bogbinder og Æskefabricant i Stiftelsen, dette skulde Directionen ikke undlade hermed at meddele i Henhold til Hr. Cancelliraadens Indberetning af 27. f.M. P S Hs

Til Den Administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen

Undertegnede Bogbindermester og Paparbeider C. G. Kemnitz tager sig [den under]danige Frihed at anmode den høie Direction for Kjøbenhavns Fattig[væsen om at] blive, fra October Flyttetid dette Aar, overdraget det af Afg. Paparbeider [Worsøe] etablerede Etablissement paa det Kgl. Opfostringshuus, for at beskjæf[tige] Børnene i mit Fag, paa samme Vilkaar som Paparbeider Worsøe havde.

Som Grund til ovennævnte Andragende tillader jeg mig at anføre, at jeg inden ovennævnte Tid agter at indlade mig i Ægteskab med Afg. Worsøes Enke, og at jeg ved at paatage mig Ansvaret for en Families Forsørgelse, troer at burde sørge for hvad jeg anseer for mit oeconomiske Tarv ved at anmode om ovennævnte Beskjæftigelse.

Den 18de Juli 1845 Ærbødigst Carl G. Kemnitz

Da Etablissementet siden min sal. Mands Død næppe har kunnet indbringe [saa] meget at Udgifterne kunne blive dækkede, og det Haab i Fremtiden at [have] nogen Fortjeneste af det er saare ringe, saa jeg kunde vente i Tiden at blive nødsaget til at opgive min Stilling paa det Kgl. Opfostringshuus, og saaledes blive sat ud af Erhverv, troer jeg at have handlet rigtigst ved at indgaa denne Forbindelse, der er en Følge af prøvet og agtelsesfuldt Venskab, at have forhvervet mine Børn og mig en lysere Fremtid, hvorfor jeg tillader mig at føie min Bøn til Ansøgerens. I Tillid til den Velvillie, som den høie Direction stedse har viist mod mig og mine haaber jeg at denne Anmodning ikke maa blive uopfyldt.

d.u.s. Ærbødigst Wilhelmine, sal. Worsøes Enke

Påtegnet: Ref.Res. /8

Chemnitz antages til Lærer, naar han gifter sig med Enken.

Det er mig bekjendt at det i det sidste Aar er gaaet meget tilbage for Mad. Worsøe, der naturligvis som Fruentimmer maa have besværligt ved at soutenere et Værksted. Jeg maa derfor ansee en Forbindelse, som den [paa]tænkte for heldig for hende, og jeg tillader mig at anbefale Hr. Kemnitz, om hvem jeg ikke har hørt andet end at han er en retskaffen og i sit Fag duelig Mand, til Ansættelse her paa Stiftelsen.

Det Kgl. Opfostringshuus d. 21de Juli 1845 Eibe const.

Res. 24/7 Hr.Justitsraad Peterson Sager

24/7 45 Jeg stemmer for Bevilgelsen af dette Andragende. Peterson

I Frederiksberg Kirkes Ministerialbog Litr. J fol. 55 findes anført.

»Ungkarl Carl Gottlieb Kemnitz, Bogbindermester af Kiøbenhavn og Enke efter 1ste Ægteskab med Æskefabrikant Severin Johan Nicolai Worsøe, Wilhelmine Cecilie Worsøe født Hansen af Cathrinelyst, ere copulerede den 7de Octbr. 1845, atten hundrede fyrgetyve og fem.

Hvilket herved attesteres.

Frederiksberg d. 28de Octbr. 1845 Holsøe, Sognepræst

FSRP 1007/1845

Til den høie administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen

Ifølge Directionens Skrivelse den 7de August d.A. tillader jeg mig at sende den høie Directio medfølgende Vielses Attest som Beviis for at jeg er bleven givt med Afd. Paparbeider Worsøes Enke, vorfor jeg haaber at den høie Direction vil opfylde min Anmodning at overdrage mig Afg. Worsøes Etablissement paa Det Kongelige Opfostringshuus.

Ærbødigst,

Carl G. Kemnitz, Bogbinder og Paparbeider

Påtegnet: Res. 1/11 Til Efterretning og i øvrigt foranstaltes det Fornødne mHt Contracten.

FSRP 1007/45 indf. 429 287

Contract med Kemnitz angaaende et Etablissement paa Opfostringshuset til Børnenes industrielle Beskjæftigelse, d. 20. Februar 1846

Contract

mellem Directionen for Kjøbenhavns Fattigvæsen og Bogbinder og Paparbeider Carl Gottlieb Kemnitz angaaende et Etablissement paa det Kongelige Opfostringshuus til Børnenes industrielle Beskjæftigelse.

§ 1

Undertegnede Bogbinder og Paparbeider Carl Gottlieb Kemnitz forpligter mig til dagligen at beskjæftige saamange af Børnene paa det Kongelige Opfostringshuus som muligt i de Timer, som nærmere maatte blive fastsatte, deels ved Forarbeidelse af Æsker og andet Paparbeide, deels ved de andre industrielle Arbeider, som jeg med Fattigvæsenets Directions Indvilgelse maatte finde det hensigtsmæssigt at indføre.

Skulde Directionen finde det gavnligt at etablere industrielle Øvelser, som jeg ikke maatte finde overeensstemmende med min private Interesse at paabegynde, da skal jeg dog være forpligtet til at lede samme, efter nærmere Overeenskomst om Betingelserne, ligesom jeg i det Hele anseer mig forpligtet til at sørge for Børnenes bedst mulige Uddannelse i haandværksmæssige Færdigheder.

I alle forefaldende Sager og forekommende Tilfælde har jeg, Kemnitz, hvis Forhold til Stiftelsen og dens Bestyrelse maa betragtes som en Lærers, umiddelbart at henvende mig til Forstanderen, som min nærmeste Forsatte.

§ 2

Ligesom det er en Selvfølge, at Børnene efter Omstændighederne jævnligen afvexle, forat saamange som muligt kunne deeltage i Øvelserne, saaledes ville ogsaa de Børn, som beviisligen maa ansees uskikkede til de Haandteringer, som af mig, Kemnitz, drives til forskjellige Tider, blive ombyttede med Andre. De Forandringer, som af Forstanderen i denne Henseende ønskes, maa jeg underkaste mig.

§ 3

I Tilfælde af at et Barn skulde paa nogensomhelst Maade opføre sig utilbørligen paa Arbeidsstuen, skal jeg, Kemnitz, saafremt jeg maatte ansee ham strafskyldig, melde saadant til Forstanderen, hvorimod jeg paa ingen Maade selv maa revse Børnene corporlig.

Ugentlig afgiver jeg, Kemnitz, en Fortegnelse over de Børn, som hos mig ere beskjæftigede, med Bemærkninger om deres Flid og Opførsel.

§ 4

Saafremt forøvrigt intet Andet ved speciel Overeenskomst bliver fastsat, tilfalder al Arbeidsfortjenesten mig, Kemnitz, mod at jeg svarer af enhver Dreng, som jeg har haft i ½ Aar til Forberedelse ½ sk for Timen.

Endvidere erholder jeg, Kemnitz, uden Betaling, til Beboelse og Værksted 2 Værelser i Tagqvisten til Gaden og 2 derved værende Kammere, samt Kjøkken, Spisekammer og et Aflukke til Brændsel. Endvidere til Værkstedets Opvarmning og Belysning 1 Favn Brænde og 1 Lp. Lys eller Andet, i Henseende til Qvantitet dertil svarende Varme- og Lysnings-Materiale.

§ 5

Ligesom det til enhver Tid staaer undertegnede Direction frit at lade Drengenes Beskjæftigelse af Kemnitz ophøre, imod at denne Contract forøvrigt staaer ved Magt, - saaledes kan samme enten fra Directionens eller Kemnitz's Side med tre Maaneders foregaaende Varsel opsiges til en af de sædvanlige Flyttedage.

Den administrerende Direction for Fattigvæsenet
i Kjøbenhavn, den 20 Februar 1846.

Peterson Sager H.H. Herforth /C. Basse

Carl G. Kemnitz

Caracteer-Liste for de Drenge som arbeide paa Bogbinderværkstedet & Æskefabrikken.

	Flid	Opførsel		Alder*	Konf.*
Otto Ferdinand Loll	ug	ug		14/7-32	1.s.e.M.46
Andr. Fred. Ferd. Schmidt	ug	ug		28/2-32	1.s.e.P.46
Niels Chr. Nielsen	ug	ug		8/2-32	1.s.e.P.46
Charles Sebastian Federholdt	ug	g		12/9-32	1.s.e.M.46
Carl Wilh. Emil Meyer	ug	ug		3/4-32	1.s.e.P.46
Hans Chr. Andersen	ug	ug	[E.Ursin]	8/10-31	1.s.e.P.46
Johan Peter Chr. Helsing	mg	mg		30/9-33	10.09.47
Christen Nohr Jacobsen	ug	g		27/3-34	1.s.e.P.48
Christian Emil Jacobsen	ug	ug		23/3-32	1.s.e.M.46
Georg Waldemar Brandt	ug	mg		23/1-33	
Henning Chr. Laurits Madsen	g	g	[Clément]	22/4-33	10.09.47
Jens Larsen Skibsbye	mg	mg		6/9-31	1.s.e.M.46
Carl Fred. Nielsen	ug	ug		21/10-33	1.s.e.P.48
Johan Georg Johansen	ug	g		25/11-32	1.s.e.P.47
Mylius Martinus Strømann	ug	ug		15/3-33	10.09.47
Hans Peter Kamp	mg	g		28/5-33	10.09.47
Jacob Conrad Carlé	mg	g		18/11-33	01.10.48
Johan Chr. Foght	mg?	Mg		19/12-33	1.s.e.P.48
Jacob Daniel Hansen	mg	mg		22/4-34	1.s.e.P.48
Victor Valdemar Juul	mg	mg	[J.F. Milo]	9/10-33	10.09.47
Mylius E. Barløse	ug	ug		25/9-33	10.09.47
Jens Valdemar Steenholdt	g	tg		29/12-33	1.s.e.P.48
Chr. H. T. Flittner	ug	mg		12,3 år	
August Emil Petersen	mg	mg		13 år	01.10.48
Chr. Ludv. Falck ug	ug	12 år		01.10.48	
Johannes Victor Valdemar Clemmensen	ug	ug		6/1-34	1.s.e.P.48
Ferdinand Jacobsen	ug	ug		11,6 år	15.04.49
Laurits Petersen ug	ug	6/5-33		10.09.47	
Carl Christian Dahl	mg	mg		?	15.04.49
N. F. Theodor Petersen	mg	g		11 år	
Thorvald E. Buchsmann	mg	mg		10,9 år	07.10.49
M. Vilhelm Brønnelsen	g	mdl		10,9 år	

1. April 1846 Carl G. Kemnitz

*Alder og konfirmationsdato fra klasse- og konfirmationslister. 1.s.e.P. - første søndag efter påske, 1.s.e.M. - første søndag efter Mikkelsdag. I [ ] er anført navnet på den mester, som senere tog eleven i lære.

Opforstringshusets arkiv nr. 232 Protokol/karakterbog for Bogbindermester Kemnitz Mai 1846-Oktober 1854. [karakterer for flid og opførsel ikke medtaget]

Nr.	Navn	periode			
1	Helsinge	maj 1846 - maj 1847	1.kl. 14 t.ugl.		
5	Rønnow	dec. 1847 - april 1851	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl. 14 t. ugl.	1.kl.
3	Loll	aug. 1846 - sept. 1846	1.kl. 14 t.ugl.		

9	Olsen	dec. 1847 - marts 1850	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 14 t.ugl.	1.kl. 13 t.ugl.
20	Jacobsen	maj 1846 - okt. 1846	1.kl. 14 t.ugl.		
16	Carlé	dec. 1847 - sept. 1850	3.kl. 15 t.ugl.	2 kl. 14 t.ugl.	
28	Brandt	maj 1846 - okt. 1846	1.kl. 14 t.ugl.		
20	Jensen	dec. 1847 - marts 1850	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 14 t.ugl.	1.kl. 13 t.ugl.
40	Federholdt	maj 1846	1.kl. 14 t.ugl.	kommen til Hr. Pilckert	
25	Andersen	dec. 1847 - marts 1850	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 14 t.ugl.	1.kl. 13 t.ugl.
58	Madsen	maj 1846 - sept. 1847	1.kl. 14 t.ugl.		
47	Kronstrøm	juni 1848 - sept. 1851	4.kl. 11 t.ugl.	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl. 1.kl.
66	Skibsbye	maj 1846 - okt. 1846	1.kl. 14 t.ugl.		
3	Christensen	dec. 1847 - april 1851	4.kl. 12 t.ugl.	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl. 14 t.ugl.
78	Johansen	maj 1846 - marts 1847	1.kl. 14 t.ugl.		
11	Silberschwartz	jan.1848 - marts 1848	4.kl. 12 t.ugl.		
1	Petersen	dec. 1848 - aug. 1851	4.kl. 11 t.ugl.	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl.
93	Kamp	maj 1846 - maj 1847	1.kl. 14 t.ugl.		
27	Street	dec. 1848 - sept. 1851	4.kl. 11 t.ugl.	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl.
10	Jacobsen	maj 1846 - sept. 1847	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
36	Hansen	okt. 1847 - marts 1850	1.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 10 t.ugl.	
64	Nielsen	maj 1846 - dec. 1849	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
44	Bruun	jan. 1850 - marts 1850	1.kl. 13 t.ugl.		
8	Carlé	maj 1846 - dec. 1849	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
105	Petersen	jan. 1850 - marts 1850	1.kl. 13 t.ugl.		
19	Hansen	maj 1846 - maj 1847	2.kl. 13.t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
68	Olsen	maj 1849 - marts 1850	2.kl. 14 t.ugl.	1.kl.	
29	Juul	aug. 1846 - maj 1847	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
39	Stub	dec. 1848 - sept. 1852	4 kl. 11 t.ugl.	3.kl.	2.kl.
30	Barløse	maj 1846 - sept. 1847	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
80	Hansen	dec. 1848 - sept. 1852	4.kl. 11 t.ugl.	3.kl.	2.kl.
32	Steenholdt	maj 1846 - dec. 1849	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
107	Leister	jan. 1850 - april 1851	2.kl. 14.t.ugl.	1.kl.	
39	Flittner	maj 1846 - juli 1847	2.kl. 13.t.ugl.		
28	Larsen	juni 1848 - april 1851	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl. 14 t.ugl.	1.kl.
18	Hoffmann	maj 1846 - april 1852	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl. 13 t.ugl.	
53	Falck	maj 1846 - sept. 1848	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
19	Nielsen	maj 1848 - april 1852	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl.	1.kl.
64	Clemmensen	maj 1846 - dec. 1849	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
66	Carlsen	jan 1850 - april 1851	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl.	
74	Jacobsen	maj 1846 - april 1849	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 13 t.ugl.	
82	Petersen	maj 1846 - sept. 1847	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
41	Dahl	aug. 1846 - april 1849	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 13 t.ugl.
57	Petersen	maj 1846 - juni 1846	3.kl. 14 t.ugl.		
61	Bucksmann	maj 1846 - sept. 1849	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 13 t.ugl.
80	Bønnelsen	aug. 1846 - jan 1847	4.kl. 13 t.ugl.		
21	Mortensen	dec. 1846 - marts 1850	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 14 t.ugl.	1.kl. 13 t.ugl.
24	Street	dec. 1846 - sept. 1848	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.
45	Hall	dec. 1846 - sept. 1849	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 13 t.ugl.
59	Christensen	dec. 1846 - maj 1847	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 13 t.ugl.	

72	Andersen	dec. 1846 - marts 1850	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 14 t.ugl.	1.kl. 13 t.ugl.	
90	Morgenstjerne	dec. 1846 - sept. 1850	4.kl. 12 t.ugl.	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl. 14 t.ugl.	
102	Benedictus	dec. 1846 - sept. 1848	3.kl. 14 t.ugl.	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 14 t.ugl.	
37	Sandrue	mai 1847 - sept. 1849	2.kl. 13 t.ugl.	1.kl. 13 t.ugl.		
12	Brannwardt	dec. 1849 - april 1852	3 kl. 15 t.ugl.	2.kl.	1.kl.	
30	Andersen	dec. 1849 - marts 1853	4.kl. 11 t.ugl.	3.kl.		
32	Jacobsen	dec. 1849 - april 1852	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl.		
50	Melbye	dec. 1849 - marts 1853	4.kl. 11 t.ugl.	3.kl.		
56	Eckardt	dec. 1849 - maj 1851	3.kl. 15 t.ugl.	2 kl.	fragaaet til Hr. Plicker	
64	Andersen	dec. 1849 - april 1852	3.kl. 15 t.ugl.	2 kl.		
74	Richter	dec. 1849 - marts 1853	4.kl. 11 t.ugl.	3 kl.		
75	Nielsen	dec. 1849 - marts 1853	4.kl. 11 t.ugl.	3.kl.		
89	Jensen	dec. 1849 - april 1852	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl.		
91	Ebbeltofte	dec 1849 - april 1852	3.kl. 15 t.ugl.	2.kl.		
14	u.navn	nov. 1850 - marts 1853	3.kl.	2.kl.	1.kl.	
17	u.navn	nov. 1850 - maj 1851	4.kl.	Fragaaet		
41	u.navn	nov. 1850 - april 1854	4.kl.	3.kl.	2.kl.	1.kl.
					Konf. 1/5-54	
44	u.navn	nov. 1850 - sept. 1853	4 kl.	3.kl.	2.kl.	1.kl.
60	u.navn	nov. 1850 - april 1854	4.kl.	3.kl.	2.kl.	1.kl.
76	u.navn	nov. 1850 - sept. 1853	4.kl.	3.kl.	2.kl.	1.kl.
2	Frederik Mohr	dec. 1851 - okt. 1854		3.kl.	2.kl.	1.kl.
16	Fr. Hoffmann	dec. 1851 - april 1854		3.kl.	2.kl.	1.kl.
					Konf. 1/5 54	
23	Peter Emil Lind	dec. 1851 - okt. 1854	4.kl.	3.kl.	2.kl.	
35	Axel Peter Strøm	dec. 1851 - okt. 1854	4.kl.	3.kl.	2.kl.	
43	Chr.Vald Kronstrøm	dec. 1851 - okt. 1854	4.kl.	3.kl.	2.kl.	
68	Hans Carl Ditl. Foght	dec. 1851 - nov. 1852	4.kl.	3.kl.		
77	Chr. Nic. Rocartis	dec. 1851 - okt. 1854	4.kl.	3.kl.	2.kl.	
90	Adolph Morgenstern	dec. 1851 - okt. 1854	4.kl.	3.kl.		
40	Carl Møller	dec. 1851 - okt. 1854		4.kl.	3.kl.	2.kl.
96	Carl Jensen	dec. 1851 - okt. 1854		4.kl.	3.kl.	2.kl.
1	J. Pflug	nov. 1852 - okt. 1854		4.kl.	3.kl.	
27	Fr. Schjøtt	nov. 1852 - okt. 1854		4.kl.	2.kl.	
32	J. Andersen	nov. 1852 - okt. 1854		4.kl.	3.kl.	
49	L. Meiling	nov. 1852 - okt. 1854		4.kl.	2.kl.	
55	A.O. Nielsen	maj 1853 - maj 1854		2.kl.	Fragaaet	
19	E. Riege	maj 1853 - okt. 1854		3.kl.		
78	J.F. Slangerup	maj 1853 - okt. 1854				
3	G.K. Geisler	okt. 1853 - okt. 1854		2.kl.		
75	J. Lynge	okt. 1853 - okt. 1854		4.kl.		
83	H. Haslund	okt. 1853 - okt. 1854		4.kl.		
29	R. Petersen	okt. 1853 - okt. 1854		4.kl.		
70	J.L. Andersen	okt. 1853 - okt. 1854		4 kl.		
22	K.Th. Nielsen	okt. 1853 - okt. 1854		4.kl.		

Regnskab [taksten pr. elev pr. time var i hele perioden ½ sk.]:

år	måned	timer	beløb	år	måned	timer	beløb
1846	maj	879	4 rdl. 55½	1847	januar	1479	7 rdl. 67½
	juni	997	5 rdl. 18½		februar	1376	7 rdl. 16
	juli	995	4 rdl. 17½		marts	1529	7 rdl. 92½
	august	1422	7 rdl. 39		april	734	3 rdl. 79
	september	1274	6 rdl. 61		maj	1266	6 rdl. 57
	oktober	1309	6 rdl. 78½		juni	981	5 rdl. 10½
	november	1133	5 rdl. 86½		juli	770	4 rdl. 1
	december	1201	6 rdl. 24½		august	831	4 rdl. 31½
					september	1003	5 rdl. 21½
					oktober	846	4 rdl. 39
					november	866	4 rdl. 49
					december	946	4 rdl. 89
1848	januar	1249	6 rdl. 48½	1849	januar	1114	5 rdl. 77
	februar	1039	5 rdl. 39½		februar	917	4 rdl. 74½
	marts	1149	5 rdl. 94½		marts	1052	5 rdl. 46
	april	218	1 rdl. 13		april	581	3 rdl. 2½
	maj	778	4 rdl. 5		maj	1281	6 rdl. 64½
	juni	766	3 rdl. 95		juni	1421	7 rdl. 38½
	juli	706	3 rdl. 65		juli	1071	5 rdl. 55.½
	august	997	5 rdl. 18½		august	1598	8 rdl. 31
	september	1074	5 rdl. 57		september	1487	7 rdl. 71½
	oktober	877	4 rdl. 54½		oktober	1340	6 rdl. 94
	november	919	4 rdl. 75½		november	1328	6 rdl. 88
	december	886	4 rdl. 59		december	1011	5 rdl. 25½
1850	januar	1650	8 rdl. 57	1851	januar	1570	8 rdl. 17
	februar	1547	8 rdl. 5½		februar	1214	6 rdl. 31
	marts	1576	8 rdl. 20		marts	1619	8 rdl. 41½
	april	625	3 rdl. 24½		april	1154	6 rdl. 1
	maj	1054	5 rdl. 47		maj	1066	5 rdl. 53
	juni	956	4 rdl. 94		juni	713	3 rdl. 68½
	juli	-	-		juli	978	5 rdl. 9
	august	-	-		august	910	4 rdl. 71
	september	-	-		september	1020	5 rdl. 30
	oktober	-	-		oktober	928	4 rdl. 80
	november	-	-		november	908	4 rdl. 70
	december	1377	7 rdl. 16½		december	1300	6 rdl. 74
1852	januar	1400	7 rdl. 28	1853	januar	1108	5 r 4 m 10 sk
	februar	1248	6 rdl. 48		februar	1023	5 r 1 m 15½
	marts	1496	7 rdl. 46		marts	1024	5 r 2 m
	april	784	4 rdl. 16		april	735	3 r 4 m 15½
	maj	909	4 rdl. 70½		maj	958	4 r 5 m 15
	juni	926	4 rdl. 79		juni	860	4 r 2 m 14

	juli	1004	5 rdl. 22	juli	915	4 r 4 m 11½
	august	987	5 rdl. 13½	august	829	4 r 1 m 14½
	september	1030	5 rdl. 35	september	988	5 r - 14
	oktober	952	4 rdl. 92	oktober	1104	5 r 4 m 8
	november	1133	5 rdl. 86½	november	1286	6 r 4 m 1
	december	1077	5 rdl. 58½	december	1212	6 r 1 m 14
1854	januar	1244	6 r 2 m 14 sk	juni	857	4 r 2 m 12½
	februar	1128	5 r 5 m 4	juli	1029	5 r 2 m 2½
	marts	1352	7 r - 4	august	1029	5 r 2 m 2½
	april	878	4 r 3 m 7	september	1061	5 r 3 m 2½
	maj	906	4 r 4 m 5	oktober	507	2 r 3 m 13½

Opfostringshusets arkiv nr. 739: Fortegnelse over elever og deres fravær aug. 1852-okt. 1854. Hr. Bogbinder Kemnitz. [dagligt fravær ikke noteret]:

Elev nr.	Navn	Klasse				Anmærkning
2	J. Mohr	"	3	"	1	
14	K. Hansen	"	3	"	"	Konf. 14.04.53
16	C. Hoffmann	"	3	"	1	Konf. 05.01.54
23	P. Lind	4	"	2	1	Konf. 14.04.53
30	G. Andersen	"	3	"	"	Konf. 14.04.53
35	A. Strøm	4	"	2	1	Konf. 14.04.55
39	N. Stub	"	"	2	1	Konf. 01.10.52
40	C. Møller	4	"	2	1	Konf. 14.04.55
41	V. Svendsen	4	"	"	1	Konf. 05.01.54
43	C. Kronstrøm	4	"	2	1	Konf. 01.10.54
44	P. Kragh	4	"	"	1	Konf. 27.09.53
50	Fr. Melbye	"	3	"	"	Konf. 14.04.53
60	F. Hansen	4	"	"	1	Konf. 05.01.54
68	C. Fogh	4	"	"	"	Ovg.t.Sk. [?
74	P. Richter	"	3	"	1	Konf. 14.04.53
75	H. Nielsen	"	3	"	"	Konf. 14.04.53
76	V. Medholdt	4	"	"	1	Konf. 27.09.53
77	C. Rocatis	4	"	2	1	Konf. 14.04.55
80	L. Hansen	"	"	2	"	Konf. 01.10.52
90	Morgenstjerne	4	"	2	1	Konf. 14.04.55
96	C. Jensen	4	"	2	1	Konf. 14.04.55
	Fra Paaske					
1	J. Pflug	4	3	2	"	
9	P. Pless	4	"	"	"	Ovg.t.Sk. [?]
27	Fr. Schjøtt	4	3	2	"	
32	John Andersen	4	3	2	"	
49	L. Meiling	4	3	2	"	
59	E. Bremer	4	"	"	"	Ovg.t.Sk. [?]
	Fra 1. Novbr. 1852					
55	A.O. Nielsen	3	"	2	1	Udsl. 29.08.
78	A.F. Slangerup	4	3			

19	E. Riege	4	3	2	
	Fra 14 April 1853				
3	G.K. Geisler	"	"	2	1
75	J. Lynge	4			
83	H. Haslund	4	3		
29	R. Petersen	4	3		
70	J.L. Andersen	4			
22	K.Th. Nielsen	4			
	Fra 6. Mai 1854				
16	L. Larsen	"	3		
57	K. Hansen	4			

Fattigvæsenets Arkiv 1697 A:

Ifølge den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsens Ordre opsiges hermed De, Hr. Bogbindermester Kemnitz, saavel med Hensyn til den Beskjæftigelse af Æskemageri og Paparbeider, som De hidtil har havt med endeel af Børnene her, som og til de Dem overladte og leiede Værelser, alt til Fratrædelse og Fraflytning førstkommende Oktober Flyttedag d.A.

Det Kongelige Opfostringshuus, den 22de Juni 1854. Elvius

At denne Opsigelse er mig lovlig forkyndte og Kopi modtaget tilstaaes hermed.
d.u.s. Carl G. Kemnitz
At denne Opsigelse er Hr. Bogbinder Kemnitz forkyndt og paategnet af ham bevidnes:
d.u.s. R. Hansen M. Larsen

RSP 1854 5 J 48

Res. 27/6 54
Til Efterretning - Meddeles Bogholderiet.
Meddelt Bogh. i H[ovedkassen] d. 30/6 54 K.

RSP 1854 5 J 48

Til den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen

Efter Avertissement i Adresseavisen angaaende En som kunde træde i Stedet for den nu ved Flyttedagen fratrædende Bogbinder Kemnitz, have efternævnte Personer været her, hvilke imidlertid ei senere ere komne igjen, hvorfor de sandsynligviis ikke tænke paa at entrere:

Hr. C. C. M. Sørensen, tidligere Kunstdreier (han har lært hos Schwartz) nu Maler ved Kunstakademiet, 21 Aar, Borgergaden No. 141.

Hr. Reitz, Galanteriarbeider, Store Strandstræde No. 82.

Hr. van Deurs, Foutteralmager, Gothersgade No. 334.

Det Kongelige Opfostringshuus, den 17. Oktober 1854 Ærbødigst Elvius

påtegnet: Res. 17/10 54 Til Industridirectionen

Da Reitz, som har givet Møde i Directionen, ikke har villet modtage Posten paa de

tilbudte Vilkaar, maatte Hr. Forstanderen for[anledige] at et nyt Avertissement indrykkes - - i 3 Uger førend Udgangen af indeværende Aar. 28/11 1854
J. Petersen

Hr. Overauditeur Petersen, Ridder af Dannebrog!

I afvigte Uges Løb henvendte jeg mig til Foutteralmager van Deurs, som havde været her for at høre Vilkaarene angaaende den ledigværende Plads, men han vil ei entrere derpaa. Galanteriarbeider Reitz ønskede først idag at tale nærmere om den Sag, han kom og [blev] nærmere oplyst om Forholdene her, og vil i morgen henvende sig til Hr. [Over]auditeuren, da han mener, at Vilkaarene ere for ringe til uden videre at gaa ind paa dem.

Det Kongelige Opfostringshuus, den 22de Oktober 1854 Ærbødigst Elvius

RSP 1854 5 J 48

Til den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen

Ifølge den høie Directions Resolution af 28de f.M. har jeg indrykket et Avertissement i Adresseavisen den 8de d.M. om En, som kunde træde istedenfor den ved Flyttedagen fratraadte Kemnitz Bogbinder. Efter denne Bekjendtgørelse meldte Ingen sig, hvorfor samme Avertissement indrykkedes igjen den 16de d.M. i Adresseavisen og Berlingske Tidende, hvorefter disse have meldt sig:

Bogbinder Norby, Landemærket 135, 3. Sal
Bagersvend Iversen, gl. Mønt 247, Stuen
Bog- og Steentrykker Heymann, Hotel du Nord
Bogbinder Kongerslevff, Hyskenstræde 146
Physisk og optisk Instrumentmagersvend Jensen, Kaninlængen 64 A, Baghuset, 4. Sal

De ville alle beskjæftige Børnene med Pap- eller Foutteralmagerarbeide undtagen Bog- og Steentrykker Heymann. Jeg gjorde dem bekjendte med de nærmere Omstændigheder, og henviste dem dernæst til Direkteuren, Hr. Overauditeur Petersen, til hvem de sagde, de ville henvende sig i løbet af disse Dage, dersom de ønskede at indlade sig paa Sagen.

Det Kongelige Opfostringshuus, den 19de December 1854 Ærbødigst Elvius

påtegnet: Res. 19/12 54 Til Industridirectionen

Hr Overauditeur, Ridder Petersen!

Angaaende de Personer, som have meldt sig om den ledigværende Plads som Bogbinder her ved Stiftelsen, maa jeg efter Deres Ytringer til mig bemærke dette: At de fleste staaer i den Formeening, at der gives en vis bestemt Lønning for et vist indskrænket Timetal. At skulle beskjæftige sig med Børnene fra Kl. 8-12 og fra Kl. 2-5 ansees i almindelighed for at afdrage for meget fra andet Arbeide, som i den Tid skulde passes. At skulle tillægge Materialer og Redskaber, samt at skulle afsætte det Producerede, have de fleste meent ikke at kunne indlade sig paa. At skulle svare en vis Afgift af den Arbeidskraft, som gives ved Børnene, har man aldeles ikke kunnet tænke sig, og endelig menes

at den frie Bolig ikke kan være noget tilstrækkeligt Vederlag for det, som fordres. Jeg har imidlertid bestandig gjort opmærksom paa, at nærmere enkelte Bestemmelser eller Ønsker, som muligen maatte bringes i Forslag, vilde Directionen visselig tage under Overveielse, naar man vilde henvende sig til Hr. Overauditeuren eller om de igjennem mig vilde have dem fremførte for Directionen, ligesom jeg til enhver Tid vilde give den hvilkesomhelst Oplysninger, de ved nærmere Overveielse kunde attraae. Ingen af dem, som have meldt sig, have senere ladet høre fra sig, hvad de dog i almindelighed sagde, at de vilde, hvorfor holder mig overbeviist om, at de ikke ville indlade sig paa Sagen.

Angaaende de Personer, der ere nævnede i min Skrivelse til den høie Direction af 19de d.M., maa jeg bemærke Bogbindersvend Norby, som var et blot ungt Menneske, som var hjemme hos sine Forældre, og havde aldeles ingen Brug for Leiligheden. Bagersvend Iversen havde nok været hos en Foutteral- eller Legetøisfabrikant, men hos hvem og i hvilken Stilling hos denne, vilde han ikke sige. Han synes iøvrigt i ingen Henseende at passe her. Bog- og Steentrykker Heymann vilde indføre noget Andet end det her søges. Bogbinder Kongerslevff troede ikke, at den Tid han maatte anvende, og Materialierne, der skulle anskaffes, samt Afsætningen, som kunde ventes, stod i Forhold til Vederlaget, som Stiftelsen vilde byde. Physisk og optisk Instrumentmagersvend Jensen meente, at han nok kunde beskjæftige Børnene i det Forlangte, men fandt Intet at sætte deri.

Det Kongelige Opfostringshuus, den 27de December 1854 Ærbødigst Elvius

StP 5 J 83/1854

Under 10de Februar 1846 blev oprettet Contract med Bogbinder og Paparbeider C. G. Kemnitz om at undervise Eleverne i Opfostringshuset til Forarbeidelse af Æsker og andet Paparbeide m.v., og blev der tilstaaet ham fri Afbenyttelse af den øverste eller Qvistetagen til Gaden, bestaaende af ialt 4 Værelser, Kjøkken, Spisekammer og et Aflukke til Brændsel samt 1 Favn Brænde og 1 Lp. Lys aarligen til Værkstedets Opvarmning og Belysning, hvorimod han havde at erlægge ½ sk. for Timen for hver Dreng, som underviistes og afbenyttedes ved Fabrikationen af de nævnte? Gjenstande.

Da Kemnitz imidlertid i den senere Tid var meget uefterrettelig med Indbetalingen af hvad han maanedligen blev skyldig for Drengenes Afbenyttelse, og flere Paamindelser i denne Anledning bleve frugtesløse, blev det nødvendigt at opsige ham til October Flyttetid 1854, idet det forventedes, at han efter at en slig Opsigelse var skeet, vilde mere punktligen indbetale de skyldige Summer til Hovedkassen, i hvilket Tilfælde Opsigelsen vilde kunne tages tilbage. Kemnitz bestemte sig imidlertid til at fraflytte Stiftelsen og ophøre med sin sammesteds hidtil havte Virksomhed, og har det ikke været mueligt strax at en Lærer i hans Sted, hvorfor Børnene i Mellemtiden ere blevne beskjæftigede hos de andre i Stiftelsen værende Haandværkere, for - - - på Skræderværkstedet. Efter flere indrykkede Avertissementer som forskjellige Personer meldte sig til den nævnte Post, men af disse ogsaa ingen skikkede til at optage samme, med Undtagelse af 2: Bogbindermester Kongersleff, der er en noget ældre Mand, og en yngre Bogbindermester Andersen. Da den sidste foruden med de Arbeider, der henhøre til den egentlige Bogbinderprofession beskjæftiger sig med at forfærdige Etuier og Fouteraler m.v. og som

tillige forekommer mig at være en paalidelig og sindig Mand, hvem Bogbinder Westermann, der har endeel Arbeide for Fattigvæsenet, har anbefalet, og som jeg ham ser meest skikket af de nævnte to Aspiranter, og jeg tillader mig derfor at indstille, at han antages som Lærer i Kemnitz' Sted og paa samme Vilkaar som denne, med Undtagelse af, at der i det mindste for det første ikke tilstaaes ham Brænde eller Lys. - Andersen kan tiltræde forinden næstkommende Flyttetid og saasnart Leiligheden er istandsat.

d. 22/1 1855 P. Petersen

påtegnet: Res.Ref. 24/1 55 Beroer efter C--lationssagen
- - 7/3 55 Bogbinder Andersen antages som Lærer for Børnene i Bogbinder og Paparbeide, fra April d.A.

Paa Hr. Bogbinder og Galanteriarbeider Andersens Forlangende bevidnes hermed at jeg i flere Aar har bestilt og erholdt en betydelig Mængde af hans større og mindre Arbeider, og at han saavel i Accuratesse og Redelighed, som hvad Udførelsen angaar, i enhver Henseende har tilfredsstillet mig. Jeg kan derfor ikke tage i Betænkning paa det bedste at anbefale ham.

Kjøbenhavn d. 22. Januar 1855 A. Michelsen Hofjuvelerer

På bagsiden:

At jeg ikke kan andet end anbefale for H. P. Andersen som en dygtig Bogbinder og Galanteriarbeider, [attesterer] herved. A. Westergaard

StP 1854 5 J 83

Til Sekretariatet ved Kjøbenhavns Fattigvæsen!

Med Hensyn til den mig tilstillede Kontrakt angaaende Bogbinder Andersen finder jeg intet Andet at gjøre opmærksom paa end at i § 3 Udtrykket »Ugentlig« forandres til: Maanedlig afgiver jeg, A., en Fortegnelse osv., thi saaledes var det faktisk, da jeg kom her til Stiftelsen, og ved de mellem mig og Haandværkerne dagligt gaaende Løbebøger holdes iøvrigt tilbørlig Kontrol.

I § 4 burde vel tilføjes efter: »½ sk for Timen, dog svarer jeg strax denne Afgift af de Drenge, som jeg overtager og som vare beskjæftigede hos Hr. Bogbinder Kemnitz ved hans Afgang fra Stiftelsen.«

Det Kongelige Opfostringshuus, d. 7. April 1855 Ærbødigst Elvius

StP 1854 5 J 83 d. 17/4 55 IndførtP 411

Contract
mellem Directionen for Kjøbenhavn Fattigvæsen og Bogbinder og Galanteriarbeider Hans Peter Andersen, angaaende et Etablissement paa det kongelige Opfostringshuus til Børnenes industrielle Beskjæftigelse.

17 Aptil 1855

St.P. 1854 5 J 83
Hr. Forstander Elvius d. 25/4 55 IndfP. 411/387

Bogbinder Andersen / Oprettet Contract

Ved at tilstille for Forstanderen medfølgende Gjenpart af den imellem Directionen for Kbhavns Fattigvæsen og Bogbinder Hans Peter Andersen, angaaende et Etablissement paa det Kgl. Opfostringshuus til Børnenes industrielle Beskjæftigelse, tillader jeg mig tjenstl. at anmode Dem om at indberette, naar han er indflyttet og har begyndt sin Virksomhed i Stiftelsen. Sekr.

Hr. Bogbinder og Galanteriarbeider H.P. Andersen Indf. 411/388 d. 25/4 55
Hoslagt undlader Sekretariatet ikke at tilstille Dem Gjenpart af den imellem Dem og Directionen for Kbhavns Fv. oprettede Contract, angaaende et Etablissement paa det Kgl. Opfostringshuus til Børnenes industrielle Beskjæftigelse. Sekr.

St.P. 1855 5 J 28

Til den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen!

Jeg tillader mig at indberette, at den til Børnenes Beskjæftigelse i Bogbinder og Paparbeide antagne Bogbinder Andersen er indflyttet sidste Flyttedag og i dag har begyndt sin Virksomhed ved at overtage de Børn, som tidligere vare hos Hr. Kemnitz.

Det Kongelige Opfostringshuus, den 1. Mai 1855 Ærbødigst Elvius

påtegnet: Res. 1/5 55 Til Efterretning. Com. Bagl. 2/5 55
Opsagt FSRP 1223/1855

Fattigvæsenets Referatprotokol 1855, nr. 733, 22/5
Capitain Herforth yttrer, at der fra Secretariatet udgaar et Circulaire til Fv's Stiftelser og Skoler, at det behøvende Bogbinderarb. bliver at udføre ved Bogbinder Andersen ved Opfostringshuset.
FSRP 567/1855 Circulaire udgaar 23/5

Fattigvæsenets Referatprotokol 1855, nr. 1223, FRSP 1033/1854

1/12 Forstander Elvius yttrer sig om Omordningen af Arbeidsvirksomheden med Hs til Haandværkerne. 1/12 til Efterretning, 19/12.

8/12 Samme sender 3 Planer til Ordningen af Stiftelsens Localer. 10/12 til Efterretning, 19/12

18/12 Samme fremsætter en ny Plan over Fordelingen af Stiftelsens Localer. Forslaget bifaldes 9/12

18/12 Samme forespørger, hvorledes der skal forholdes med Hs til at den fornødne Tid ikke blev skaffet tilveie for Bogbinderen. Underviisning i Pap og Bogbinderarbeide bortfalder fra Paaske Flyttetid og Bogbinder Andersen opsiges til Fraflyttelse den nævnte Flyttedag. Res. 19/12.

19/12 Bogbinder Andersen opsiger sin Huusleilighed til Fraflyttelse Paaske Flyttedag 1856. Til Efterretning, 27/12

(Bogbindermester Andersen fratraadte sin Virksomhed i Opfostringshuset ved April Flyttetid 1856.
cfr. FSRP 1223/1855)

Selskabet for indenlandsk Husflids udstilling 1812 kat.nr. 166: Runde og ovale Medicin- og andre Træspaanæsker. Pisen er paategnet. [ellers trævarer] - 1814 kat.nr. 145: Sex Daaser. Prisen findes paaheftet. [med andre varer] - 1819 kat.nr. 83-105: forsk. figurer af papirmasse.

Industriudstillingen 1840: C.C. Busch fra fabrikken for Paparbeide paa det kgl. Opfostringshuus, St. Kongensgade 269, kat.nr. 736: Prøver af forskjællige Æsker. »- æsker, der i elegance kunne måle sig med franske og engelske. Udstillingen i 1840 viste, at der på trods af den store import faktisk udførtes glimrende æsker og papting herhjemme som apotekeræsker med smukke litografier, pulveromslag m.v. fremstillet af drengene på Det kgl. Opfostringshus' papfabrik i St. Kongensgade under Buschs ledelse. De stod i »Zirlighed« ikke tilbage for tysk apotekerembalage, og så var det en velegnet industri til at »sysselsætte« børn med. Birchs æske- og foderalmagerarbejde viste den med »Held drevne Kunst« fra de senere år.« Haugsted

Industriudstillingen 1844 kat.nr. 480-487:

480 38 Stkr. runde Apothekeræsker, med og uden Fals, i 10 Størrelser fra 64 Sk. til 21 Rbd. pr. 100 Stkr.
481 27 Stkr. lange og korte Skyde-Apothekeræsker fra 1 Rbd. 64 Sk. til 7 Rbd. pr. 100 Stkr.
482 6 Stkr. Oblat- og Lakæsker fra 1 til 3 Mk. Stk.
483 2 Stkr. Parfumeæsker, 2 à 3 Rbd. pr. 100 Stkr.
484 En Jettonkasse, 6 Rbd. (uden Indlæg 4 Rbd.)
485 En Læsepult, 2½ Rbd.
486 En Globus construeret og tegnet af Kammerjunker v. Oldenburg. Globen forfærdiget af Indsenderen, 10 Rbd. uden Stativ.
487 8 Prøver af Lomme- og Tegnebøger fra 15 Mk. til 14 Rbd. pr. Dousin.

»Af Æskefabricant Worsøe fandtes en meget accurat udført Globus, samt en Deel courante Æsker, endvidere Lomme- og Tegnebøger til billig Priis. - - - den af nu afdøde Æskefabricant Worsøe begyndte Fabrication af Apothekeræsker o.s.v. henviser til en Industrigreen, som, dreven paa en hensigtsmæssig Maade, vistnok kunne blive indbringende. Dog ogsaa her kræves en fabrikmæssig Drift, understøttet af flere Maskiner, og Bihjælp af andre Frembringelser, saasom farvede Papirer, lithographiske Tryk o.desl. Vi kunne herved i det Hele ikke forbigaae at bemærke, at baade Bogbinderfaget og Æskemageriet føle ofte væsentlig Ulæmpe af, at næsten alle Materialier maae hentes fra Udlandet, og at man desuagtet her i Handlen savner gode Papper. Det er saaledes kun i Altona og Rendsborg, at der findes Fabrikker for farvede Papirer; dog ogsaa dette turde vi vente afhjulpet, enten ved at Handelen her skaffede billigere Priser paa de fornødne Materialier, eller at der oprettedes en Fabrik for samme, saasnart en større Udvidelse især af det simplere Æskemageri gjorde det fornødent.« Udstillingskomiteens bedømmelse.

»Fra nylig afdøde æskefabrikant W. Worsøe, St. Kongensgade matr. 269, sås der i 1844 runde apotekeræsker, oblat- og lakæsker, parfumeæsker, en læsepult, lomme- og tegnebøger, samt en »accurat« globus, sidstnævnte tegnet af kammerjunker von Oldenburg. *Udsigt* vurderede, at apotekeræsker var en genre, der havde gode muligheder for at blive en indbringende forretning under forudsætning af fabriksmæssig drift med maskiner og »Bihjælp« af andre ting, såsom farvede papirer, litografiske tryk osv. Der burde snarest oprettes en fabrik for simpelt æskemageri, da det ikke mere var nødvendigt at skaffe papir, pap osv. hjem fra udlandet.« Haugsted

Busch, Christian Carl, født ca. 1809 i - - -; død i Kbh. 09.07.1885; begr. 17.07.1885 Matthæus/ Frue Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 1. 04.08.1834 i Kbh./Frelser med enke efter styrmand Joh. Pet. Søeberg, Maria Elisabeth Sødergreen, 34 år, Lille Kongensgade 101. Vielsesbrev af 28.07.1834. Forlovere kaptajn i Søetaten H.D.B. Seidelin, Nybørs 66 og husmand N.P. Nielsen, Lille Kongensgade 101. Født ca. 1800, død 54 år gl. i Kbh. 07.07.1854, begr. 10.07.1854 Frue. Datter af snedkermester Carl Sødergreen og Anne Cathrine Mathiesen. • Gift 2. 30.08.1856 i Frederiksberg med Thora Caroline Søderberg, 21 år, Garnisons plads 111. Forlovere boghandler L.C. Holt, Borgergade 564, præst N.P. Grønberg, Gammeltorv 37. Født i Kbh. 25.08.1835; død 87 år gl. i Kbh. 04.10.1922; begr. 09.10.1922 Andreas/Ass.kgd. Datter af - - -.

Farmaceutisk kandidat (laud) 2.hold 1825. Han anføres 1834 som farmaceut og gårdejer i Riisbye.

1839-40	Store Kongensgade 269, Æskefabrikant
1841-46	Adelgade 272, Æskefabrikant
1847-54	Adelgade 272, Kgl. Proviantsforhandler, Assistent ved det Kgl. Assistentshuus
1855	Nørrebro 36 X, A 2 [Blågårdsvej 36]
1857	Fortunstræde 151, Hovedtelegraphist ved den sjæll. Jernbane
1858-72	Jernbanegaarden, Hovedtelegraphist
1873-75	Vesterbrogade 4, Telegraphinspecteur
1876-77	Frederiksberggade 29, 2. Telegraphinspecteur
1878-85	Petersens Passage 10, 1. [= Gl. Kongevej 7]
1922	Vendersgade 22, 5.sal (enken)

Folketælling 1840, Store Kongensgade 269, 2.sal: Christian Carl Busch, 32 år, æskefabrikant, Marie Elise Sødergren, 35 år, hans kone, Emma Hansine Busch, 4 år, pleiedatter af Busch.

Folketælling 1845, Adelgade 272, 2.sal til gaden: Christian Carl Busch, 36 år, forvalter. Maria Elisa Busch, 37 år, hans kone, Emma Hansine Busch, 8 år.

Folketælling 1850, Adelgade 272, 2. sal i forhuset: Christian Carl Busch, 41 år, proviantforvalter i Marinen, Marie Elisa Søeborg, 42 år, hans kone, Emma Hansine Busch, 14 år, Carl Otto Schlag, 25 år, f. i Emden, ugift, musiker, kostgjænger, Marie Elisabeth Sommerfeldt, 66 år, enke efter Candidatus Philosophie og fuldmægtig, pension, + en logerende snedkersvend (utydeligt navn).

Folketælling 1855, Udenbys Klædebo kvarter, Blågård 36 X 2 A, stuen: Christian Carl Busch, 46 år, enkemand, telegrafist ved den sjællandske Telegraph, Oline Anette Busch, 38 år, ugift, hans søster, bestyrer huset, Carl Otto Schlag, 30 år, ugift, f. Emden, hans plejesøn.

Folketælling 1870, Vesterbrogade 4 sidehus: Christian Carl Busch, 59 år, hovedtelegrafist ved de sjællandske jernbaner, Thora Caroline Busch, 40 år, husmoder, Alvilda Oline Marie Busch, 13 år, Ida Louise Busch, 12 år, Christian Carl Busch, 9 år, Waldemar Theodor Busch, 4 år, Frederikke Julie Cecilie Marie Kragh, 21 år, tjenestepige.

Politiets mandtal 1882, Gl. Kongevej 10, 1.tv.: Christian Carl Busch, 70 år, pensioneret telegrafinspektør, Th. Caroline Busch, 46 år, hustru, Ida Louise Busch, 22 år, Valdemar Th. Busch, 16 år.

Worsøe, Johan Severin Nicolai, født på Løvegård, Holbæk amt, 03.07.1808, død i Kbh. 09.10.1844, begr. 14.10.1844 Garnison. • Søn af løjtnant ved artilleriet, forpagter af Løvegård Conrad Frederik Worsøe (1781-1831) og Mariane Catrine f. Stolpe (1783-1863), viede i Slagelse Skt. Mikkels 20.10.1807. • Gift i - - - med Wilhelmine Cecilie Hansen, født i - - - ca. 1811; død i Kbh. 12.01.1861, begr. 18.01.1861 Helligånd/Ass.kgd. • Gift 2. på Frederiksberg 07.10.1845 med bogbindermester Carl Gottlieb Kemnitz, født i Kbh. 01.05.1817; død i Kbh. 14.08.1866, begr. 22.08. 1866 Ass.kgd.

Borgerskab 05.09.1835: Johan Severin Nicolai Worsøe født paa Løvegaard under Holbecks Amt d. 3. Juli 1808 foreviste Mesterstykke i Tøimager Professionen hvorefter han vandt Borgerskab som Tøimagermester i Lauget. Ansat ved Livjægercorpset.

Folketælling 1840 Vognmagergade 89, 2.sal: Severin Worsøe, 31 år, tøjmagermester, Wilhelmine Hansen, 28 år, hans kone, Adolfine Worsøe, 4 år, Caroline Worsøe, 2 år.

Folketælling 1845 Store Kongensgade 269, forhuset 2. sal: Wilhelmine Cecilie Worsøe, 34 år, enke, driver æskefabrik efter manden; Adolphine Worsøe, 8 år, Gottfriede Worsøe, 4 år, Ida Worsøe, 2 år.

Kemnitz, Carl Gottlieb, født i Kbh. 01.05.1817; død i Kbh. 14.08.1866. - se dennes optagelse.

Andersen, Hans Peter, født i Kbh. 10.09.1820; død i Kbh. 07.02.1875. - se dennes optagelse.

REF.: Rawert, A.T. Høy: Det kgl. Opfostringshus 1753-1903, Ottosen, Industriudstillingen, Udsigt, Haugsted, Fattigvæsenets protokoller, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1870.

Osserin, Gert

Osserin, Gert. Perlestikker. Død 1639.

Broderet bogbind til Christian IV's Bibel 1633, indbundet i grønt silkevelour med rigt guld- og sølvbroderi samt med indfældede medaljoner med silkebroderi i såkaldt schattér-syning eller kunstbroderi. Palmetternes bløde form med gyldne dråber er karakteristisk for den tidlige barok. I medaljonerne ses på forsiden Kristus i brystbillede som den velsignede hersker med jordkuglen med korset i hånden. I bagsidens medaljon er Kristi

monogram IHS broderet i guldtråd og ses under en halv himmelglobus med hebraiske tegn for Jahve; forneden ses Helligåndens due. Broderierne er meget velbevarede, og bindet er som helhed enestående i dansk sammenhæng.

Proveniens Holck-Winterfeldt/Knuth-Winterfeldt, Rosendal ved Præstø siden 1837. Anskaffet af Kulturværdiudvalget til Kunstindustrimuseet.

REF.: Kulturværdiudvalgets erhvervelser 1998*.

Pacht, F. W.
Drammen omkring 1841

Pacht, Frederik Wilhelm, døbt 19.11.1811 i Kbh./Trinitatis; død - - -. Søn af bagersvend Johan Frederik Pacht og Mette Margrethe Resløv [gift 2. 28.10.1842 i Kbh./Garnison med værtshusholder, enkemand Hans Jensen, St. Annegade 141, 53 år.] • Gift 07.12. 1839 i Oslo/Domkirken med Thale/Natalia Johanne Pedersdatter. Født 31.01.1821 i Asker; død - - -. Datter af Peder Jonsen og Ingerborg Andersdatter.

Forfærdigede svendestykke hos oldermanden, udskrevet som svend af Bogbinderlauget 08.07.1833. Udskrevet som svend af M. Friis 07.07.1834.

Virksom i Drammen omkring 1841.

Rektangulær etiket, sort tryk, 2 linier i ramme: Indbunden hos Pacht. / i Drammen.

REF.: Schjoldager*, CPN, Kopulatonsprotokol, kirkebog Garnison, familysearch.org, digitalarkivet.no

Parman, Johan

Parman, Johan, født i Stralsund - - -; død ca. 1727 i Odense? • Søn af - - - • Gift 1. med NN. Gift 2. med Anna Christensdatter. • Fader til Joachim, Johan Christian og Martinus Parman.

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Rostock til Kbh. 12.04.1692, svend hos Urban Eckhorst. Ankom fra Göteborg til Kbh. 20.10.1694, svend hos Johan Walter Redhus.

Borgerskab 09.12.1695.

-1701- Løvstræde 122

UDLÆRT SVEND FRA VÆRKSTEDET:
21.02.1699 Wallekilde, Jacob / f. Ringsted / indskrevet 1697
TILREJSTE SVENDE:
04.11.1697 Schwertfeger, Johan / - / hjemsted svensk
08.05.1698 Stack, Daniel Michel / - / Lübeck
17.11.1698 Waxmuth, Johan / kom fra Nyköping / svensk
12.03.1699 Wallekilde, Jacob / - / Ringsted

Altgesell 28.05.-25.07.1694, herbergsfader 1697-99.

Medlem af Odense Bogbinderlaug 28.01.1705. Oldermand i Odense 02.11.1723-29.12.1727.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

08.11.1717 Parman, Johan Christian / læretid fra påske 1715, mester i Odense 1727

11.01.1723 Parman, Joachim / indskrevet 31.03.1717, mester i Odense 1734

Bogtrykker Johan Laverentsen fra København førte 1716 sag mod klokker ved Frue kirke og bogbinder Johan Parman for solgte urigtige eksemplarer af Kingos Psalmebog.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, Nielsen, Milo, Wads sedler, OBL, CPN, LI.

Peckelin, H. J.

Peckelin, Henrik Jacob, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Anført som bogbinder i indkvarterings-skattemandtalslisten for 1735-36, men i følgende årgange som urmager.

1735-36 Østergade 23

REF.: Skattemandtal.

Peder Bogbinder
Peder Bogbinder

Mester ved laugets stiftelse 1645; fordreven fra Skåne på grund af krigen. Signerer Drengernes Indskriff-Bog 06.11.1646.

-1645- Silkegade

REF.: Nielsen, Hovedskattemandtal, KD, CPN.

Peder Bogbinder

Peder Bogbinder. Muligvis **Nielsen, Peder**. • Gift med - - -

Mester ved laugets stiftelse 1645.

-1645- uden for Vesterport

REF.: Nielsen, Hovedskattemandtal, KD.

Pedersen se også **Petersen**

Pedersen, Anders

Pedersen, Anders, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Ukendt lærested.

INDSKREVEN SVEND:

23.08.1647 Børresen, Rasmus
I *Drengenes Indskriff Bog* med tilføjelsen »de er begge borte«.

REF.: Drengenes Indskriff-Bog.

Pedersen, Chr.

Pedersen, Christen, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Ukendt lærested.

19.12.1632 For den jydske Lovbog indbundet med Skrivepapir udi, item en Bog med alle Forordninger og en Bog med alle Ordinantserne udi han d. 12 Aug. 1632 har indbundet udi Rentecammeret, 4½ rdl.

REF.: Udskrift af Rentekammerregnskab.

Pedersen, Jens

Pedersen, Jens, født - - -; død - - - • Søn af bogbindermester Peder Nielsen? • Gift med - - -, enke efter Diderich von Lou [Lohe/Low]?

Ukendt lærested. Etableret 1657 ved ægteskab med Lous enke?

-1661-74- Skindergade 81

Efter bogbinder Peder Nielsen; købt 16.06.1678 af skrædder J.W. Bürchener.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

30.06.1662 Bähr, Petter Caspersen / indskrevet. 04.01.1658

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

30.06.1662 Lohe [Low], Hans von / stedsøn
15.04.1667 Lohe [Low], Diedrich von / stedsøn
15.04.1672 Landt, Jens

REF.: Drengenes Indskriff Bog, Ramsing, LI.

Pedersen, P.

Pedersen, Peder, født - - -; død - - - [før 1724?] • Søn af - - - • Gift med Anne Marie - - -

Ukendt lærested. [Peter Petersen udlært af J. Liebe 1708?]

Arne Magnussøn fik maj 1724 leveret indbundne bøger af Anne Marie Peder Pedersen.

REF.: Springborg 2, LI.

Peters, Jacob

Peters [Petersen?], Jacob, født - - -; død - - -. • Søn af - - -

Signerer andragende 1664 mod bønhaser.

REF.: Nielsen.

Peters, Jens

Peters [Petersen], Jens, født - - -; død - - -. • Søn af - - -

Signerer andragende 1664 mod bønhaser.

REF.: Nielsen.

Petersen, C. L.

Petersen, Carl Ludvig, født ca. 1819 i - - -; død - - -. • Søn af - - -

Indskrevet hos P.P. Holm 08.07.1833, overgået 01.01.1835 til P.J. Hyltoft, udlært 19.01. 1839.

Mesterprøve med udmærkelse 24.04.1843. Borgerskab 01.07.1843 [ikke i Borgerskabsprotokol].

CARL P. NIELSEN ANFØRER FØLGENDE SOM UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

30.04.1849 Sahlgren, Gustav Harald Lauritz / overgået fra C. Holm
22.04.1851 Rasmussen, Ludvig Andreas / indskrevet 18.04.1846 for 5 år
18.10.1851 Olsen, Johan Frederik
09.05.1854 Jørgensen [Schjerfbeck?], Christian / overgået fra C.N. Schmidt?
10.11.1866 Vermuth, August Valdemar / ros / f. 02.06.1847

I Laugsprotokollen anføres mesterens navn kun som Petersen [jeg har derfor valgt at anse dem som svende udlært af H.P. Petersen, hvis samtidige værksted kan dokumenteres].

REF.: CPN, LI. Ikke fundet i vejviser.

Petersen, Ewald

Petersen, Ewald Peter Julius [ved dåben Peter Evald Julius], født 06.01.1818 i Kbh./Holmen; død af cancer ventriculi 73 år gl. 05.06.1891 i Kbh., begr. 12.06.1891 Holmens/ Ass.kgd. Ved begravelsen sendte Lauget en krans til kr. 12 (regnskab okt. 1891). • Søn af kgl. skibsbygningssvend Peter Frederich Petersen og Elisabeth Funch. • Gift 1. 15.10. 1852 i Århus/Domsogn med Hedevig Wilhelmine Augusta Born. Forlovere fhv. skibsbygsskriver Petersen, Kbh. og købmand Andersen. Født 16.01.1825 i Holbæk; død 30 år gl. 28.02.1855 i Århus, begr. 03.03.1855 Vor Frue. Datter af Wilhelm Ferdinand Born og Augusta Elisabeth Feldman. • Gift 2. 17.03.1857 i Kbh./Helligånd med Cecilie Martine Soelberg, 24 år, Østergade 61. Enke efter C.F. Sørensen. Forlovere fhv. kgl. skriver Peter

Fr. Petersen, St. Kongensgade 94-95 Chr.havn og skriver ved Holmen Joh. Christopher Petersen, Haregade 8. Født ca. 1833; død af meningitis 46 år gl. 05.04.1879 i Kbh., begr. 11.04.1879 Vor Frue/Ass.kgd. Datter af kammagersvend Christian Emanuel Soelberg og Henriette Olsen. • Fader til Adam Petersen og Oluf Petersen.

Udlært af J.Fr. Milo, Kbh. 01.01.1833-13.01.1838. Ved Folketælling 1840 og 1850 som ugift bogb.svend boende hos forældrene, Store Kongensgade 94, 1.sal.

Tegning til mesterstykke antaget med udmærkelse af Akademiet. Forfærdiget mesterstykke efter anordningen„ antaget med udmærkelse af Lauget og Det kgl. Academie 10.10.1850. Refereret i Laugsprotokol 26.10.1850 med note: er rejst til Aarhus for at etablere sig. Mesterstykke forevist Magistraten, antaget 21.09.1850. Borgerskab i Århus 21.10.1850; opsagt 24.02.1857.

1850-57 Vestergade og Grønnegade bogbinder, bog- og papirhandel

Folketælling 1855 Vestergade 627: Peter Evald Julius Petersen, 37 år, bogbinder, Wilhelmine Augusta Petersen, 30 år, hans kone, Jens Nielsen, 18 år, bogb.lærling.

Borgerskab i København 26.03.1857. Tilmeldt borgerlig indrulleringskommission. »Efter at have været etableret i Aarhus i 7 Aar, er han vendt tilbage til Kjøbenhavn og efter Anordningerne har ladet sig indtegne i det Kjøbenhavnske Bogbinderlaug«, anført i Laugsprotokol 23.05.1857. Medlem af Bogbinderlauget igen 01.11.1877.

Overtog værksted efter C.F. Sørensen ved ægteskab med enken.

1858-59 Østergade 61, 2.sal.
1860 Østergade 36, 2.sal (nummerændring)
1861-74 Amagertorv 20
1875-91 Laksegade 18

Overtaget 1891 af sønnen Olaf Petersen.

Folketælling 1860 Østergade 61, nyt nr. 36: Peter Ewald Petersen, 42 år, bogb.mester, Cecilie Martine f. Soelberg, 28 år, hustru, Hertha Christine, 7 år, Peter Adam Wilhelm, 5 år, Johanne Elisabeth Jørgensen, 23 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Amagertorv 20, 3.sal: Peter Evald Julius Petersen, 52 år, bogb.-mester, Cæcilie Martine Petersen, 37 år, husmoder, Hertha Christine Petersen, 17 år, Julius Valdemar Immanuel Petersen, 9 år, Frederik Olaf Oscar Petersen, 7 år, Viggo Evald Alfred Petersen, 5 år, Christiane Wissing, 23 år, tjenestepige, Hans Laurentius Martinsen, 43 år, guldsmed, logerende.

Folketælling 1880 Laksegade 18: Peter Evald Julius Petersen, 62 år, enkemand, bogb.mester, Hertha Christine Petersen, 27 år, Peter Adam Wilhelm Petersen, 24 år, Julius Valdemar Imanuel Petersen, 19 år, Frederik Olaf Oscar Petersen, 17 år.

Folketælling 1885 Laksegade 18, 3.sal: Peter Evald Julius Petersen, 67 år, enkemand, bogb.mester, Hertha Christine Petersen, 30 år, Frederik Olaf Oscar Petersen, 22 år, bogb.svend, Viggo Alfred Evald Petersen, 20 år, handelskommis.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

09.05.1863 Rømer, Carl Adolph / indskrevet 14.11.1857 for 5½ år fra Mich.kvt. Mester i Kbh. 1881 / f. 07.08.1843 Kbh.
1868 Jacobsen, Viggo Lykke / f. 01.05.1849
1871 Jensen, Villiam Jens / f. 01.08.1852

Sat i skat 1883 og 1891 af kr. 1800. Ejendommen Wildersgade 34-34 A var 1852-76 ejet af kgl. skibsbygningsskriver Peter Frederik Petersen og af bogbindermester Peter Ewald Julius Petersen.

Skuemester til 30.04.1864 og fra 23.10.1865.

Rektangulær etiket, gult glanspapir, sort tryk, fraktur, 3 linier i dobbelt ramme med hjørneblomster, på bagpermens inderside nederst til højre: Evald Petersen / Bogbinder / og Foderalmager

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Holmen-Trinitatis-Helligånd-Vor Frue Århus-Århus domsogn, DKE, vejviser, Historiske huse på Christianshavn 1993, FT 1840-1850-1855-1860-1870-1880-1885, KDH, CPN, LI.

Petersen, H.

Petersen, Henrich, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Udlært af J. Fraun, Kbh., 04.07.1740-08.01.1748. Var 06.07.1750 svend hos J.C. Fraun. Ankom fra Hamburg til Kbh. 08.07.1752, svend hos J.C Fraun. 16.10.1752 svend hos J.C. Fraun.

»Anno 1753 d. 30 Aprill haver Henrich Petersen angivet sit Mesteraar og skal staa det hos J.C. Fraun.« [egenhændig indførsel i Laugets Regnskabsprotokol s. 261]

Junggesell 06.07.1750. Altgesell 16.10.1752.

REF.: Regnskabsprotokol, CPN, LI.

Petersen, H. C. **Udenbys mester**

Vejle 1845-1900

Petersen, Hans Christian, født 05.03.1820 i Kbh./Trinitatis; død 80 år gl. 30.11.1900 i Vejle, begr. 02.12.1900 Nikolaj. • Søn af glarmester Hans Georg Petersen og Ane Marie Skriver. • Gift 1. 01.09.1848 i Vejle/Nikolaj med Jensine Kirstine Bagger, født 02.09. 1817 i Vejle/Nikolaj; død 50 år gl. 18.02.1868 i Vejle, begr. 25.02.1868 Nikolaj. Datter af bager Christian Andersen Bager og Ane Kirstine Grytter. • Gift 2. 19.03.1869 i Vejle/ Nikolaj med Laurentine Langhoff, 29 år. Født i Kolding/Nikolaj 12.05.1840; død - - -. Datter af kontorist Peter Severin Lauritz Langhoff og Maren Hviis. • Fader til Peter Harald Petersen.

Udlært af Fr. Olsen, Kbh. 01.07.1834-13.07.1839. Ankom til Odense 12.07.1841, svend hos madam F. Hansen.

Løste borgerskab i Vejle 17.11.1845.

1845	Grønnegade
1848	Kirketorvet
1850	Grønnegade 225
1855	Nørregade 13
1860	Nørregade 27
1864	Nørregade 29
1868	Nørregade 24
1869	Nørregade 8
1883-1900	Nørregade 454

Overtaget 17.11.1898 af sønnen Harald Petersen.

Folketælling 1850 Grønnegade 225: Hans Christ. Petersen, 30 år, bogbinder, Jensine Kirst. Bagger, 31 år, hans kone, Maria Nielsen, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Nørregade 13: Hans Chr. Petersen, 35 år, bogbinder, Jensine Kirstine Petersen, 37 år, hans kone, Hans Chr. Jensen, 16 år, bogb.lærling, Marie Kjestine Eskildsen Frydensberg, 16 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Nørregade 27: H. Christian Petersen, 40 år, bogbinder, Jensine K. Petersen, 42 år, hans kone, Hans Chr. Jensen, 21 år, bogb.svend, Carl A. Timmermann, 19 år, bogb.lærling, Christine Riis, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Nørregade 8, 1.sal: Hans Christian Petersen, 49 år, bogbinder, Laurentine Petersen, 29 år, husmoder, udøbt drengebarn under 1 år, Marie Johansen, 32 år, tjenestepige, Peter Emilius Haarslev, 19 år, bogb.svend, Frederik Anton Vinceslaus Waigner, 15 år, bogb.lærling.

Folketælling 1880 Nørregade 454 forhuset, st. og 1.sal: Hans Christian Petersen, 59 år, bogbinder, husejer, Laurentine Petersen født Langhoff, 39 år, hans kone, Peter Severin Lauritz Langhoff, 74 år, enkemand, husfaderens svigerfader, forhen farver, Christian Vilhelm Petersen, 10 år, Peter Harald Petersen, 8 år, Anna Elisabeth Petersen, 4 år, Marie Johansen, 42 år, ugift, tjenestepige, Ernst Emil Toftegaard, 19 år, bogb.-svend, Sophus Theodor Toftegaard, 17 år, bogb.lærling.

Folketælling 1890 Nørregade 454, 1.sal: Hans Christian Petersen, 69 år, bogbinder, Laurentine Petersen, 49 år, husmoder, Peter Harald Petersen, 18 år, medhjælper, Anna Elisabeth Petersen, 14 år, Johanne Magdalene Eleonora Nielsen, 23 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

15.10.1849	Tranberg, Christian Julius
09.05.1854	Thorkildsen, Christian M. / mester i Kbh. 1866, i Vejle 1871
1863	Jensen, Hans Christian / f. 22.05.1839
1869	Haarsløv, Peter Emil / mester i Hobro 1884 / f. 03.11.1850
1873	Cohen, Georg Christopher / mester i Kbh. 1891 / f. 01.07.1854
1877	Petersen, Christian Peter / mester i Vejle / f. 04.12.1858

1880 Jensen, Rasmus / mester i Horsens 1886 / f. 01.06.1860
1880 Ravn, Jens Frederik / mester i Silkeborg 1885, Brædstrup 1888, Kjellerup 1891 / f. 30.08.1860
1880 Toftegaard, Ernst Emil / mester i Aalborg 1887 / f. 17.06.1860
1881 Luplau, Vilhelm Henrik Daniel / mester i Kbh. 1885 / f. 21.07.1862
1882 Toftegaard, Sophus Theodor / mester i Aalborg 1887 / f. 11.05.1862
17.11.1889 Petersen, Harald / mester i Vejle 1898 / f. 17.11.1871
1893 Reinholdt, Marinus Peter Hansen / f. 23.04.1873
31.07.1895 Jochumsen, Carl Emil / f. 04.07.1876

[Listen er antagelig ufuldstændig.]

Skatteansættelse 1883, 1887, 1891 af kr. 2000, 1896 af kr. 1200, 1901 af kr. 1600.

Helsides annonce i Vejviser og Adressebog, Vejle 1869:

H. C. Petersen,
Nr. 8, Nørregade Nr. 8,

anbefaler sit **Bogbinderi** med solid og smuk Indbinding som og med Galanteri- og Paparbeide og Indfatning af Broderier, og haves stedse i Oplag: indbundne Skolebøger for Almueskoler, Psalmebøger af flere Slags i elegante og simplere Bind, Protokoller m.m. til Faget henhørende

H. C. Petersens
Papirhandel

er stedse velsorteret med mange fortrinlige og simplere Sorter Skrivepapirer, Post-, Tegne- og Nodepapir, hvide og couleurte Convoluter samt mange andre smukke Skrive-, Tegne- og Regnematerialer;

tillige anbefales et smukt Udvalg af
Galanterivarer og Nips,

hvoraf fremhæves især Skrivemapper, Brevtasker, Notitsbøger, Cigartasker, Portemonnaier, Punge og Albums, - Desuden mange smukke Gjenstande af Saffians- og Paparbeide til Broderiindfatning.

Nyt Brevpapir med Veile Prospect,
smukt litograferet efter Fotografi, faaes à 4 Sk. Arket i
H. C. Petersens Boglade.

Rektangulær etiket, lyserødt papir, sort tryk, 3 linier i ramme med stregslyng i hjørnerne: Bogbinder / **H. C. Petersen** [med langt s] / WEILE.

Rektangulær etiket, hvidt eller sort glanspapir, guldtryk, 3 linier i dekoreret ramme, på indersiden af forpermen øverst til venstre; samme tekst.

Rektangulær etiket, blåt papir, sort tryk, 3 linier i ramme: Bogbinder / **H. C. Petersen** / Vejle

REF.: Kirkebog Trinitatis-Nikolaj Vejle-Nikolaj Kolding, Bog og Bind, FT 1850-1855-1860-1870-1880--1890, Vejle Vejviser 1869, KDH, CPN, LI, Jørgen Swane: Vejle Borgerbog 1754-1870, Harald Petersens Jubilæumsbog.

Petersen, H. P.

Petersen, Hans Peter, født i - - - ca. 1818; død af erysepelas 54 år gl. 09.09.1873 i Kbh.; begr. 14.09.1873 Vor Frue/Ass.kgd. I Laugets regnskab for Mich.kvt. 1873 opføres udgift ved hans begravelse 20 rdl. • Søn af - - - • Gift 11.10.1841 i Kbh./Vor Frue med Ida Sophie Tromholdt, 19 år, hjørnet af Halmtorvet og Lavendelstræde. Født 17.07.1822 i Kbh./Helligånd; død af syphilis 58 år gl. 21.01.1881 i Kbh., begr. 27.01.1881 Stephan/ Vestre kgd. Forlovere skomagermestrene Melsted og Olsen begge boende i Søe-Etatens Borgerskolebygning i Nyboder. Datter af bud ved banken for udenlandske betalinger Mads Petersen Tromholdt og Ane Marie Kirstine Stenser. [Enken boede 1840 Vestervold 71, 3.sal]

Udlært af J.C. Rasch, Kbh. 08.07.1833-07.07.1838. Ved Folketælling 1840 bogb.svend, 22 år, ugift, logerende Vestervold 213, 3.sal hos enken Johanne Marie Petersen, 47 år, lever af sine midler.

»Hr. Petersen meldte sig til Mesterstykke og udførte samme efter egen Smag, som af Lauget blev antaget som et godt og forsvarligt Mesterstykke og af det kongelige Academie blev antaget med Udmærkelse i 1842.« Referetet i Laugsprotokol 24.04.1843. I Laugets regnskab for påske kvt. 1842 anføres betaling 5 rdl. fra bogbindersvend Petersen for stemplerne; i regnskabet for Mich.kvt. 1842 har lauget brugt 6 rdl. 5 mk. ved opvisningen af Petersens mesterstykke. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget 11.06.1842. Borgerskab 15.07.1843. Borgerligt infanteri.

1844	Store Kongensgade 216
1844Tillæg	Store Kongensgade 32
1845	Østergade 30
1845Til.-52	Skoubogade 104
1853-55	Skindergade 39 A-94 C
1856-57	Store Helliggeiststræde 153
1858	Lygtevejen 24
1859	Gråbrødre torv 90 B
1860-62	Gråbrødrestræde 23 (navne- og nummerændring)
1863	Gammel torv 18
1863-65	Kompagnistræde 29
1866-73	Peder Hvidtfeldtsstræde 12

Folketælling 1845 Østergade 30, 1.sal: Hans Peter Pedersen, 27 år, gift, bogb.mester. Ida Sophie Tromholdt, 23 år, hans kone, Mathilde Alexandrine Pedersen, 4 år, Agnes, 1 år, Ane Sophie ?? 27 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Skoubogade 104, 3.sal: Hans Peter Petersen, 31 år, bogb.mester, Ida Sophie født Tromholdt, 27 år, hans kone, Mathilde Alexandrine Petersen, 8 år, Agnes Francisca Marie Petersen, 6 år, Ida Augusta Petersen, 5 år, Vigo Emanuel Petersen, 3 år, Arthur William Petersen, 1 år, Ida Margrethe Johansen, 15 år, tjenestepige, Maren Jørgensen, 28 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Skindergade 39-94, 1.sal: Hans Peter Petersen, 37 år, bogb.mester,

Ida Sophie Petersen, 33 år, hans kone, Alexandrine Mathilde Petersen, 14 år, Agnes Francisca Marie Petersen, 11 år, Ida Augusta Petersen, 10 år, Wiggo Emanuel Petersen, 8 år, Arthur William Petersen, 6 år, Betty Amalie Petersen, 5 år, Ane Cathrine Johannesdatter, 35 år, tjenestepige, Thøger Jacob Edvard Hansen, 16 år, lærredreng.

Folketælling 1860 Gråbrødrestræde 90, nyt nr. 23, forhuset, 4.sal: Hans Peter Petersen, 42 år, bogb.mester, Ida Sophie Tromholdt, 36 år, hans kone, Agnes Marie Petersen, 16 år, Vigo Emanuel Petersen, 12 år, Arthur William Petersen, 11 år, Mathilde Petersen, 2 år.

Folketælling 1870 Peder Hvidtfeldtsstræde 12: Hans Peter Petersen, 52 år, bogb.-mester, Ida Sophie Petersen, 47 år, husmoder, Agnes Petersen, 24 år, Arthur William Petersen, 20 år, bogb.svend, Elisabeth Petersen, 19 år, Mathilde Petersen, 11 år.

Folketælling 1880 Smedegade 14: Ida Sofie Petersen f. Tromholdt, 58 år, enke, håndarbejde, Mathilde Petersen, 21 år, ugift, håndarbejde, Vilhelm Petersen, 2 år, søn af datteren.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET [ifølge CPN, i Laugsprotokol anføres kun Petersen]:

30.04.1849 Sahlgreen, Gustav Harald Lauritz / overgået fra C. Holm
22.04.1851 Rasmussen Ludvig Andresen / indskrevet 18.04.1846 for 5 år fra påske kvt.
18.10.1851 Olsen, Johan Frederik
09.05.1854 Jørgensen, Christian [Schjerbeck?] / overgået fra C.N. Schmidt
10.11.1866 Vermuth, August Valdemar / ros / f. 02.06.1847 Kbh.

INDSKREVET LÆREDRENG:

Hansen, Thøger Jacob Edvard / overgået til P. Larsen, prøven kasseret 10.11.1860; udlært af F. Koop, Sorø 19.01.1861

TILREJST SVEND:

12.04.1845 Termansen, Frederik Meiner / hjemsted Ribe

Modtog 1864 fra Hielmstierne-Rosencroneske Stiftelse 100 rdl. til liniermaskine.

Lauget ydede understøttelse til enken med 20 kr. i efteråret 1879, derefter 25 kr. indtil påske kvt. 1881, begravelseshjælp kr. 20.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., vejviser, kirkebog Vor Frue-Helligånd, kopulationsprotokol, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1880, Nyström, CPN, LI.

Petersen, Hans

Petersen, Hans Christian Ludvig, født i - - - ca. 1824; død 24 år gl. 18.01.1848 på Frederiks Hospital i Kbh., begr. 23.01.1848 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af - - -

Udlært af P. Ursin, Kbh. 27.01.1840-12.04.1845. Ved Folketælling 1840 og 1845 lærling hos samme, Store Kannikestræde 34 A.

1848 Nørrevold 225 o.g. mb. 2.sal

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Fr.Hosp., FT 1840-1845, CPN, LI.

Petersen, Holger

Petersen, Holger, født i - - - ca. 1678; død 02.11.1735 i Kbh./Vor Frue. • Søn af - - - • Gift med Anne Margrethe Lyman. Datter af Andreas Lyman sen. Se slægtstavle ved **Lyman**. • Fader til Andreas Holger[sen] Petersen, døbt 28.09.1716 i Kbh./Nikolaj.

Udlært af Chr. Jacobsen, Kbh. 20.06.1698. Ankom fra Hamborg til Kbh. 19.10.1708, svend hos Chr. Jacobsen; ankom fra Hamborg til Kbh. 22.10.1712, svend hos Chr. Jacobsen.

Medlem af Bogbinderlauget 19.04.1713. Borgerskab 24.04.1713.

-1719-	Lille Helliggeiststræde
-1728-	Store Kannikestræde 18 F - afbrændt; logerede efter branden med kone, 4 børn, 2 karle og drenge, en tjenestepige i Dybensgade 132.
-1735-	Store Helliggeiststræde

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

10.07.1719	Andersen, Jens / indskrevet 10.09.1714
23.04.1725	Fraun, Johan Christian / indskrevet 08.01.1720, mester i Kbh. 1734
00.10.1729	Friderich, Christian / indskrevet Mich.kvt. 1726
24.04.1730	Wolck, Hans Heinrich / indskrevet 27.04.1727 for 3 år, mester i Aalborg 1738
31.05.1735	Andreas Holger Petersen / søn

INDSKREVEN LÆREDRENG:

Påske kvartal 1731	Nielsen Tostrup, Jørgen	for 6 år, laugsmestrene forespurgtes 07.03.1736 om nogen anden mester ville overtage læredrengen Jørgen Nielsen Beck, men ingen meldte sig.

TILREJSTE SVENDE:

19.10.1713	Gabareck, Mattes / kom fra Lübeck / hjemsted Pilsen
24.06.1716	Tietze, Johann Tobias / Lübeck / Herschberg
12.09.1716	Schnapper, Johann Sigismund / Lübeck / Rügen
04.05.1717	Reich, Johan / Hamburg / Elbing
05.09.1717	Graa, Lars Petersen / Christiania / Christiania
17.04.1720	Dahlström, Erich Olsson / Göteborg / Göteborg
29.09.1721	Bechstadius, Johan / Lübeck / Kalmar
16.05.1722	Spangenberg, Johan / Lübeck / -
19.06.1722	Winckelmann, Johann Christian / Christiania / Lüneburg
23.08.1723	Graa, Lars Petersen / Hamburg / Christiania
18.08.1724	Dahlström, Erich Olsson / Aalborg / Göteborg
08.06.1725	Klempeno, Joachim / Malmö / Stargardt
28.06.1725	Harralsen, Gieselerus / Husum / Fredrikshald
30.06.1726	Heidemann, Christian / Malmö / Nykøbing F
08.05.1727	Beyer, Johann Simon / Lund / Jena
27.05.1728	Teschendorf, Christian / - / Friedland

27.07.1732	Fraun, Johann Christian / Danzig / København
15.07.1733	Müller, Bartholomeus / Aalborg / Greifswald
26.03.1734	Falck, Andreas / Göteborg / Stockholm
14.09.1737	Kampf, Carl Ludwich / Stockholm / Königsberg
20.04.1740	Biörnmarck, Georg Olof / Göteborg / Skara
26.05.1740	Duckewitz, Joh. Hinr. / Stralsund / Kiel

Altgesell 07.06.1709, herbergsfader 1727-30, oldermand 1728-30.

Ved skifte 02.11.1735 anføres, at han ejede et 4-fags hus i Kannikestræde, brændt 1728, gæld til Præste-Enkekassen 666 rdl. Grunden og diverse »rudera« vurderet til 80 rdl. Boets formue 278 rdl. 1 mk. 2 sk., gæld 520 rdl. 1 mk. 8 sk., tillige en del regninger på udført bogbinderarbejde. Som formyndere for de to ældste børn, Anders og Anne Margrethe, blev indsat Peder Lyman, for de to yngste børn, Bodel og Cathrine Margrethe, blev indsat Anders Lyman.

REF.: Borgerskabsprotokol, udskrift af skifteprotokol, Nielsen, 1728, Ramsing, CPN, LI.

Petersen, Imm.

Petersen, Peter Immanuel, født i Kbh./Blågård 01.02.1836; død 24.06.1903 i Skovshoved, begr. 01.07.1903 Holmen/Garnison kgd. • Søn af kobberstikker Søren Henrik Petersen (1788-1860) og Ane Hedevig Petersen (1792-1857). • Gift 1. 28.11.1863 i Kbh./Vor Frue med Elina Lovise Marie Müller, født 01.03.1843 i Krogstrup; død af tyfus 26 år gl. 08.04.1869 i Kbh., begr. 14.04.1869 Holmen/Garnison kgd. • Gift 2. 02.08.1873 i Svendborg med Ida Charlotte Müller, født 19.04.1846 i Krogstrup; død af influenza, pneumonia 84 år gl. 03.12.1930 på Frederiksberg, begr. 07.12.1930 Garnison kgd. Begge hustruer var døtre af forpagter Carl Ludvig Müller (1816-1885) og Thora Christine Sünckenberg (1821-1900).

Udlært af P.C. Gether, Kbh. 18.10.1851-20.10.1855. Ansat hos F. Wichmann, Kbh. 1855-59. Berlin 1859-60. Ved Folketælling 1860 boende hos faderen, Nyhavn 31, mellembygningen 3.sal.

Myndig ved bevilling 02.03.1860; mesterstykke antaget af Bogbinderlauget og Det kgl. Kunstacademi 28.04.1860; refereret i Laugsprotokol 12.05.1860. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1860 med 5 rdl. for stemplerne. Etableret 01.05.1860. Borgerskab 03.05.1860.

1861	Store Kjøbmagergade 11
1862-63	Klareboderne 10
1864-65	Klareboderne 5 (nummerændring)
1866-75	Løvstræde 6

Overtog 10.06.1877 værksted efter D.L. Clément under navnet D.L. Clément Eftf., fortsatte som universitetsbogbinder.

1876-84 Kjøbmagergade 44
1885-1905 Købmagergade 62 1905 tlf. 3396

Efter hans død ledet af hans enke; faglig leder fra 01.05.1903 Niels Breum Kjær (f.23.07. 1869), fratrådt 1936. Overtaget 01.03.1923 af bestyrer Henry Andersen.

Folketælling 1870 Løvstræde 6, sidebygn. 1.sal: Peter Immanuel Petersen, 34 år, enkemand, bogb.mester, Thora Hedvig Petersen, 5 år, Ida Louise Petersen, 3 år, Elisabeth Marie Langeland, 38 år, husholderske.

Folketælling 1880 Landemærket 3, 3.sal: Peter Immanuel Petersen, 44 år, bogb.-mester, Ida Charlotte f. Müller, 33 år, hustru, Ida Louise Petersen, 14 år, Gerda Petersen, 4 år, Christine Charlotte Landgreen, 40 år, enepige.

Politiets Registerblade april 1883 Emiliegade 9, 1.sal: Peter Immanuel Petersen, 47 år, Ida Charlotte Petersen, 36 år, Thora Hedvig Petersen, 18½ år, Ida Louise Petersen, 16 år, Gerda Petersen, 7 år, Christine Charlotte Landgren, 42 år, tjenestepige. Halvårlig leje kr. 300, antagen indtægt kr. 2900.

Folketælling 1885 Margrethevej 1, 1.sal th.: Peter Immanuel Petersen, 49 år, bogb.-mester, Ida Charlotte Petersen, 38 år, husmoder, Thora Hedevig Petersen, 20 år, i faderens forretning, Ida Louise Petersen, 18 år, i faderens forretning, Gerda Petersen, 9 år, Christine Charlotte Landgren, 45 år, tjenestepige.

Politiets Registerblade april 1901 Bülowsvej 38 C, 3.sal: Peter Immanuel Petersen, f. 01.02.1836 Kbh., Ida Charlotte Petersen, f. 19.04.1846 Kbh., Rigmor Mariager Schou, 1½ år, Christine Charlotte Landgren, 62 år, f. Lund, tjenestepige. Leje kr. 425, antagen indtægt kr. 6000.

SVENDE UDLÆRT PÅ EGET VÆRKSTED:

11.06.1866 Lindgreen, Ernst Ludvig / indskrevet 12.05.1860 / f. 02.11.1846 Kbh.
11.06.1866 Olsen, Jens Peter / udmærkelse / mester i Kbh. 1884 / f. 23.02.1846 Kbh.
25.05.1867 Hansen, Thorvald Conrad / f. 26.06.1847 Kbh.
21.05.1869 Olsen, Oscar Wilhelm / ros / f. 25.02.1850 Kbh.
23.05.1871 Birch, Christian Jens Alfons / ros / f. 19.11.1851 Kbh.
23.05.1871 Holst, Carl Peter Vilhelm Bryde / ros / mester i Kbh. 1877 / f. 15.09. 1851 Kbh.
16.05.1873 Hansen, Carl Ludvig Philip / mester i Kbh. 1897 / f. 07.01.1853 Kbh.
07.05.1874 Olsen, Jochum Thorvald / mester i Kbh. 1896 / f. 01.05.1855 Kbh.
16.04.1875 Olsen, Christian Edvard Cælius / mester i Kbh. 1882 / f. 12.10.1855 Kbh.
10.11.1876 Banemann, Christian Nicolai Severin / mester i Rønde 1885, Ebeltoft 1891, Randers 1901 / f. 16.08.1856 Kbh.

SVENDE UDLÆRT AF D.L. CLÉMENTS EFTF.:

01.11.1877 Johansen, Johan Julius / udmærkelse / mester i Kbh. 1888 / f. 05.06. 1859 Kbh.
16.04.1878 Løvgren, Christian Vilhelm / medalje / f. 15.01.1859 Kbh.
26.04.1879 Nissen, Jens Christian Thomas / f. 26.05.1859 Kbh.

26.10.1880 Petersen, Carl Christian Thorvald / mester i Kbh. 1895 / f. 22.05.1861 Kbh.
26.04.1881 Andersen, August Sophus / f. 24.03.1861 Kbh.
26.04.1881 Bøsting, Theodor Emil Valdemar / f. 01.09.1862 Kbh.
26.10.1882 Pehrson, Leonhard Anders / mester i Kbh. 1892 / f. 13.12.1862 Varberg
26.10.1882 Widriksen, Christian Ludvig Valdemar / mester på Frederiksberg 1897 / f. 27.04.1864 Kbh.
23.10.1883 Gjerding, Hans Peter / medalje / f. 06.12.1862 Kbh.
28.02.1885 Johansen, Anton Alexander / medalje / f. 01.04.1866 Kbh.
30.04.1886 Buhl, Lars Peter Alexander / medalje / f. 10.11.1866 Karleby
26.10.1886 Rode, James Vilhelm Andersen / ros / mester i Kbh. 1894 / f. 11.11. 1866 Torstedlund
26.10.1886 Hansen, Oluf Hans / medalje / f. 28.10.1867 Kbh.
04.11.1887 Olsen, Carlo Martin Ingomar / ros / f. 09.11.1867 Kbh.
01.05.1888 Widriksen, Axel Georg Alfred medalje / f. 27.08.1868 Kbh.
26.04.1889 Wilhjelm, Sophus Frederik Ludvig Leth / ros / f. 19.02.1870 Helsingør
04.11.1891 Bager, Boye Kromann / medalje / f. 11.11.1871 Marstal
04.11.1891 Jordan, Axel Bendix Hans / medalje / f. 04.02.1872 Kbh.
28.10.1892 Larsen, Anders Lauritz / god / f. 14.11.1872
30.10.1893 Jensen, Valdemar Nicolai / medalje / f. 07.09.1874 Kbh.
30.04.1894 Uttenthal, Carl Julius / mester i Kbh. 1902 / f. 15.03.1875 Frederiksb.
31.05.1896 Horn, Georg Vilhelm / bronze / f. 23.07.1876 Kbh.
25.09.1897 Beck, Ole Martin Jørgen / sølv / f. 26.10.1877 Haderslev
25.10.1899 Stauning, Charles Harald / f. 29.01.1879 Kbh.
31.10.1900 Petersen, Søren Frederik Holger / sølv / f. 20.02.1879 Kbh.
30.10.1901 Carlsen, Oluf Emil / sølv / mester i Kbh. 1915 / f. 18.02.1882 Kbh.
30.10.1901 Kragh, Emil Johannes / sølv / f. 27.04.1881 Kbh.
28.04.1902 Thomsen, Sophus Peter Carl / sølv / mester i Kbh. 1930 / f. 08.09.1882 Kbh.
29.10.1903 Otto, Martin Ferdinand Daniel / bronze / f. 16.01.1884 Kbh.
29.10.1906 Andreassen, Ivar Albert Alexander / sølv / mester i Kbh. 1914 / f. 24.09. 1887 Kbh.
28.10.1907 Christensen, Oluf Peter Valeur / f. 04.11.1887 Viborg
28.10.1907 Svendsen, Carl Emilius / f. 29.10.1888 Kbh.
29.10.1908 Jensen, Emanuel Ernst / medalje / f. 26.02.1889 Kbh.
28.10.1909 Hansen, Eugen August / f. 14.08.1890 Kbh.
28.10.1909 Lorentzen, Otto Thorvald Henry / ros / mester i Kbh. 1917 / f. 04.03. 1890 Kbh.
28.10.1909 Sørensen, Lars Peter Marius / f. 01.08.1890 Kbh.
30.04.1910 Bentzen, Charles Andreas Holger Nicolai sølv / f. 26.03.1891 Kbh.
01.11.1910 Clemmensen, Aage / sølv / f. 14.12.1890 Kbh.
01.11.1910 Wassmann, Gustav Carl Ludvig / sølv / f. 09.10.1890 Ringsted
30.04.1911 Petersen, Thøger Haugaard / mester i Kbh. 1919 / f. 27.10.1892 Kbh.
01.11.1911 Carlsen, Albert Christian / mester i Kbh. 1919 / f. 12.01.1892 Kbh.

30.04.1914 Elborg, Viggo Carl / f. 03.11.1894 Kbh.
29.10.1914 Carlsen, Max Alexander Viktor / medalje / f. 07.11.1894 Kbh.
30.04.1915 Elborg, Erik Egeberg Sørensen / f. 24.03.1896 Kbh.
31.03.1920 Robrahn, Peter / f. 18.04.1901
30.04.1922 Hansen, Arne Alex / mester i Kbh. 1942 / f. 08.11.1903 Kbh.

UDSTILLINGER: Kbh. Industriudstillingen 1872, 1880, 1891, 1901, Paris 1878, 1889, 1889, 1894, Malmø 1881, Den store nordiske udstilling 1888, Chicago 1893, London 1894, Stockholm 1897, Leipzig 1914, Universitetsbiblioteket 1924, Forening for Boghaandværk 1958.

Modtog 1863 fra Hielmstierne-Rosencroneske Stiftelse 300 rdl. til anskaffelse af maskiner.

Deltog i 7 bogbinderiers fælles Priscourant for Bogbinderarbeide til det store kongelige Bibliothek 17.06.1872, 20.07.1875, 1876 og 28.09.1898.

Annoncer i Nordisk Boghandler-Tidende:
11.01.1868 udlover dusør, hvis nogen boghandler kan bevise, at Veiviseren for 1868 er solgt inden udgivelsesdagen 31.12.1867.
04.07.1874 opklæbning og fernisering af landkort. (gentages jævnligt)

I årene 1878 til 1899 annoncerer Clémens Eftf. jævnligt i Nordisk Boghandler-Tidende med tilbud på indbinding af bogværker i særligt komponerede Bind og på løse bind og rygge, bl.a. Tuxen: Søfarten og Skibsbygningskunsten efter tegning af Marinemaler Baagøe, Ude og Hjemme, tegning af A. Jerndorff, Chr. Winther: Efterladte Digte, Lübkes Kunsthistorie, Illustreret Tidende, Nordisk Konversationsleksikon, Opfindelsernes Bog, Illustreret Husbibel, Hver 14de Dag, Henrik Cavling: Fra Amerika og Paris, Carit Etlar: Gøngehøvdingen illustr., M. Goldschmidt: Poetiske Skrifter, Oehlenschläger: Sanct Hans-Aften Spil, Paludan-Müllers poet. Skrifter, Granzow: Geografisk Leksikon, H. Hansen: Illustr. Idrætsbog, Trap: Danmark, Carit Etlars Skrifter illustr.udg., Drachmanns Ungdomsdigte, Nord og Syd, Hverdagsfysik, Kromann: Tænke- og Sjælelære, Københavns vejviser 1900.

Disse bind kan derfor forekomme med etiketter fra andre bogbindere. Om værkstedets komponerede bind se Harald Ilsøes illustrerede artikler i Fund og Forskning, bd. 41-43, 2002-2004, samt F. Hendriksens illustrerede artikel om gravøren Chr. Danielsen i Forening for Boghaandværks Beretning 1915-16.

Annonce i Adressebog for den danske, norske og svenske Boghandel, 8.årg., 1882:

»Universitetsbogbinder D.L. Clémens Efterfølger, Imm. Petersen (adr.) Komponerede Bind og Rygge forefindes til en stor Del Værker af danske og fremmede Forfattere, såsom:

Carl Andersen, H.C. Andersen, Asbjørnsen, Fr. Barfod, Vilh. Bergsøe, Bibelen i 4to, Bjørnstjerne Bjørnson, Steen Blicher, E. Brandes, Brehm, Bruun: Pompeji, Erik Bøgh, Cantù, Dante, Drachmann, Carit Etlar, H.F. Ewald, Forlagsbureauets Miniatureudgaver, Goethe: Faust, M. Goldschmidt, Guillemin: Universet, P. Hansen: Nordiske Digtere, Heiberg, H. Hertz, Holberg, H.P. Holst, H. Ibsen, Illustreret Tidende, Ingemann, Landbrugsordbog, Jonas Lie, Lübke: Kunsthistorie,

Marryat, Molbech, Poul Møller, Mythologisk Haandbog ved Bloch og Secher, Nordisk Conversationslexikon, Oehlenschläger, Opfindelsernes Bog, Paludan-Müller, Paulsen (Naturkræfterne), Ploug, Recke, Richardt, Schandorph, H. Scharling, Walter Scott, Taine, Thomsen (Naturkræfterne), Topelius, Topsøe, Trap (Danmarks Beskrivelse), Tuxen, Ude og Hjemme, Wessel, Chr. Winther.

Da jeg har sikret mig fortrinlig Assistance i kunstnerisk Retning, kan jeg særlig anbefale mig til de Herrer Forlæggere med Indbinding eller Levering af løse Bind i smagfuld og efter Bogens Indhold passende Udstyrelse.«

Annonce i Adressebog for den nordiske Boghandel, 16.årg., 1901:
»Universitetsbogbinder D.L. Cléments Eftf. Imm Petersen [adr.] udfører al Slags Bogbinderarbejde, men Værkstedet er særlig indrettet paa componerede Bind samt bedre Vælsk- og Franskbindsarbejde. Adressemapper og Festalbums leveres hurtigt. Det bedes erindret, at der som Regel ved Enkeltindbinding i componerede Bind fra eget Værksted gives 20 pCt. Rabat paa Bindets Bogladepris.« Gentaget 1904.

Komponerede bind tilbudt i annoncer:

DBT 1/1899-1900	løse bind netto	Indb.ord.
Brøndsted: Borretaarn	0,80	1,50
Etlar: Skrifter, illustr.	0,85	1,50
-: Mine kæreste danske Fortællinger I-II	0,75	1,50
Carl Ewald: Min lille Dreng	0,75	1,25
Knudsen: Den gamle Præst	0,75	1,50
Lange: Paludan-Müller	1,15	2,00
Troels-Lund: Livsbelysning, 2.udg.	0,75	1,50
Nathansen: Sommernat	0,75	1,50
Henrik Pontoppidan: Lykke-Per	0,75	1,50
Morten Pontoppidan: Aldrig fortvivle	0,75	1,50
Sheldon: I Jesu Fodspor	0,60	1,00
-: Syv Dage	0,60	1,00
-: Filip Strongs Korsfæstelse	0,60	1,00
Skram: Lucie. 2.opl.	0,75	1,50
Topelius: Feltlægens Historier, illustr. I-VI	0,75	1,25
Wahlenberg: To Hustruer	0,75	1,50
Wied: Fire Satyrspil	0,75	1,50
Aakjær: Derude fra Kjærene	0,75	1,50
Aarestrup: Samlede Digte	0,85	1,75
DBT 5/1899-1900		
Aho: Bogen om Finland	0,75	1,50
H.C. Andersen: O.T. 4.udg.	0,75	1,50
-: Improvisatoren 5.udg.	0,75	1,50
-: De to Baronesser 3.udg.	0,75	1,50
-: Kun en Spillemand 4.udg.	0,75	1,50
Andersen-Nexø: Det bødes der for -	0,75	1,50
Boothby: Den hvide Djævel	0,75	1,50
Borchsenius: Minder og Stemninger (Skindbd.)	1,25	2,25

Breve fra J.P. Jacobsen	0,75	1,50
Breve fra P.V. Jacobsen	0,85	1,75
Bruun, Laur.: Rejsefærd	0,75	1,50
Bøgh, Erik: Peder Eriksens Efterladenskaber	0,75	1,25
Cavling: Paris	1,40	2,75
Danske Billeder (tværformat, Gads Forlag)	1,00	3,00
Egeberg: Ved Dødens Port	0,75	1,35
Esmann: Det gamle Hjem	0,75	1,35
Ewald, H.F.: Daniel Rantzow	0,85	1,75
Geijerstam: Lykkelige Mennesker	0,75	1,50
Gnudtzmann: Ridder Thorvald	0,75	1,50
Goldschmidt: En Jøde 3.udg. (ryg)	0,70	2,00
-: Ravnen 3.udg. (ryg)	0,70	2,00
-: Arvingen 3.udg. (ryg)	0,70	2,00
Hansen, Jacob: Neropolis	0,85	1,75
Jacobsen, I.P.: Niels Lyhne 3.opl.	0,75	1,50
Ibsen, Aage: Jacob Linde	0,85	1,75
Johanne: Comtesse Flory	0,75	1,50
Kaarsberg: Trange Stier	0,75	1,50
Knudsen-Hjortø: Syner	0,75	1,35
Krag: Marianne	0,60	1,00
Lange, Thor: 12 Baumbadiske Eventyr	0,65	1,25
Lagerlöf: Antikristens Mirakler	0,75	1,50
-: En Herregaardshistorie	0,60	1,00
Larsen, Knud: Fra det gamle Voldkvarter	0,60	1,00
Lemche: Folkets Synder	0,85	1,75
Liisberg, Bering: Fra gamle Dage	0,75	1,50
Lund, M.M.: En fremmed Fugl	0,85	1,75
Lundegård: Struensee I-II	à 0,75	1,50
Nannestad, V.: Portrætter fra Kirken III	0,65	1,25
Nielsen, L.C.: Drenge til Orlogs	0,75	1,25
Nordmann: Den gamle Psalmebog	0,75	1,50
Oesterby: Kvinden	0,85	1,75
Paulsen, John: Julehistorier	0,75	1,50
Pontoppidan: Lykke-Per IV	0,80	1,50
Reumert: Klitrose	0,75	1,35
Rosenkrantz: Fruen paa Havreholm	0,75	1,50
Schack: Phantasterne	0,75	1,50
Schandorph: Gamle Billeder	0,85	1,75
Sienkiewicz: Fra Neros Tid, 1-2 i et bd.	0,90	2,00
Strindberg: Folkungerne	0,75	1,50
-: Gustav Wasa	0,75	1,50
-: Erik XIV	0,75	1,50
Thomsen: Af Kains Slægt	0,75	1,50
Thoresen: Skjæbner og Viljer	0,75	1,35
Verga: Landsbyhistorier fra Sicilien	0,75	1,50
Woldemar: Tre kuriøse Historier	0,75	1,25

DBT 2/1900-01		
Andersen, Vilh.: Adam Oehlenschläger 1-3 (rygge)	4,00 pr.sæt	10,00
Bergsøe: Krigen og Koleraen	0,75	1,50
Blicher-Clausen: Violin	0,75	1,50
Boothby: Ægypteren Faros	0,75	1,50
Breum: Hyld og Humle	0,75	1,50
Gontscharof: Afgrunden I-II (ryg)	0,80	2,50
Henckel: Vekslende Tider	0,75	1,50
Kipling: Lyset der sluktes	0,75	1,50
Krig, Den store Nordiske. I Krigen 1700 (ryg)	1,25	4,00
Levertin: Rococo-Noveller (skindbind)	1,50	3,00
Lund, M.M.: Fra Nordsøen	0,75	1,50
Neuhau og Casse: Vor Tids Viden	0,65	1,25
Poulsen: Mo'rs Dreng	0,75	1,50
Recke: Dronning Eigra	0,75	1,35
DBT 7/1900-01		
Ahlgren: Fra Skåne	0,80	1,50
Andersen-Nexø: En Moder	0,85	1,75
-: Muldskud	0,75	1,50
Benzon: Gerda Rossen	0,85	1,75
Bergsøe: Falskmøntneren	0,60	1,00
Brødre, De spanske, I-II i 1 bd. (læderryg)	1,00	2,00
Brøndsted: Frihed	0,80	1,50
Etlar: Skrifter, illustr. I-VIII	à 0,85	1,50
-: Singebæk	0,75	1,25
-: Karl XII's Stjerne	0,80	1,50
Claussen: Byen. Junker Firkløver	0,75	1,50
Dolleris: Johannes Ewald	1,00	1,75
Eddaens Gudesange ved Gjellerup, nedsat pris	2,50	5,00
Egeberg: Helligbrøde	0,75	1,35
Ewald, Carl: Crumlin	0,75	1,50
Hallas: Elena	0,75	1,50
Hammer: Ale Langskægs Saga	0,75	1,50
Hancke: Ungdomsaar (silkebind)	1,25	2,00
Hansen, Jacob: Menneskenes Døtre	0,75	1,35
Holst, Sophie: Smaa Fortællinger	0,75	1,50
Hyne: Kaptajn Kettles Oplevelser	0,75	1,50
Ibsen, Aage: Den unge Præstefrue	0,75	1,50
Janssen, Børge: Fatme	0,75	1,50
Kielland, J.Z.: Eugenie	0,75	1,50
Krapotkin: En Anarkists Erindringer	0,85	1,75
Lange, Sven: Hjærtets Gærninger (ryg)	0,70	2,25
Larsen, K.: Sexten Aar (perg.vbd.)	1,25	2,50
Lemche: Kjøbmænd	0,75	1,50
Levertin: Magistrene	0,60	1,00
Lie, B.: Hildr	0,60	1,00
Liisberg: Havmanden	0,75	1,50

Lovlexikon, Dansk I (ryg)	1,00	2,50
Lundegård: Struensee I-III pr.sæt	2,40	4,50
Michaelis: Dødedansen	0,75	1,50
-: Livets Fest	1,00	1,75
Mylius Erichsen: Vestjyder	0,75	1,50
Münter: Fra Morgenrødens Rige	0,75	2,00
Møller, Isted: Ferie paa Skovkildeg.	0,75	1,50
Nielsen, Z.: Kilderne	0,75	1,25
Obstfelder: En Præsts Dagbog	0,75	1,50
Paludan-Müller, J.: Set og tænkt	0,75	1,50
Paulsen, John: Mine Erindringer	0,85	1,75
Rantzau Breitenburg: Erindringer fra Fr.IV's Tid	0,75	1,50
Rasmussen, Emil: Anita (bind med skindryg)	1,00	2,00
Rasmussen, H.: Dragende Egne	0,75	1,50
Rosenberg: Siam	1,00	2,00
Rosenkrantz: Bjørnø	0,75	1,50
Rørdam: Karen Kjeldsen	0,75	1,50
Schandorph: Helga	0,75	1,50
Schepelern: En Postille	1,00	2,00
Stepniak: Det underjordiske Rusland	0,75	1,50
Steenbuch: Skæbner	0,75	1,50
Tranaas: Kamp	0,75	1,50
Vitu: Paris nedsat pris	2,50	5,00
Wied: Det svage Køn	0,75	1,50
DBT 16/1900-01		
Bruun: Kjøbenhavn I-III	5,25 pr.sæt	10,00
Bruun: Afrika I-II (franskbind)	3,00 pr.sæt	8,00
Galschiøtt: Danmark I-II (franskbind)	6,00 pr.sæt	17,00
Verdens Storbyer (skindryg)	2,50	5,00
Den ældre Edda	2,50	5,00
DBT 8/1901-02		
Andersen, A.: Linda (bind med skindryg)	0,85	1,75
Andersen, H.C.: Mit Livs Eventyr I-II i et bd.	0,90	2,00
Andersen-Nexø: Familien Frank	0,75	1,50
Biehl, Charl.: Breve om Chr.VII bind med skindryg	0,75	1,50
Bille: Soldaterkrøniker	0,75	1,50
Bruun, C.: Kjøbenhavn I-III	5,25	10,00
Bruun, D.: Afrika I-II (rygge)	3,00	8,00
Bruhn: Mo'r Sara	0,75	1,50
Edda, den ældre ved Gjellerup (nedsat pris)	2,50	5,00
Egeberg: Et Levnedsløb	0,75	1,35
-: Mellem Børn	0,75	1.35
Elkan: Drømmen	0,60	1,00
Etlar, Carit: Smugleren	0,75	1,50
-: Skrifter, illustr. I-XII	à 0,85	1,50
Ewald, Carl: Ferie	0,75	1,50

Frommel: Festblus	0,65	1,25
Galschiøtt: Danmark I-II (rygge)	6,00	17,00
-: samme, det gamle bind	14,50	25,50
Garborg: Den tabte Fader	0,75	1,50
Gjellerup: Tankelæserinden (bind med skindryg)	1,10	2,25
Gnudtzmann: Det stille Vand	0,75	1,50
Grønborg: Ud i Verden	0,75	1,50
Henckel: Et Fyrstepar	0,75	1,50
Husbibel, illustr. (hel Læderbind)	4,50	10,00
Ibsen, Aage: Hans Lykkes Historie	0,85	1,75
Jansson: Middelalderlige Billeder	0,60	1,00
Johanne: Generalens Sønnedatter	0,75	1,50
Johs. Jørgensen: Romersk Mosaik (bd.m.skindryg)	1,10	2,25
Kaarsberg: Stort Vildt	0,85	1,75
Kieler, Laura: Dit Folk skal være mit Folk	0,75	1,50
Kipling: Kim I-II (2 bd.)	1,60	3,00
Langsted: Lyng	0,60	1,00
Larssen, Anna: Æventyr ude og hjemme	0,85	1,75
Lemche: Valeur & Krüger	0,75	1,50
Liisberg, Bering: Trange Tider	1,00	2,00
Lovleksikon, Dansk (ryg)	à 1,00	2,50
Lundegård: Den røde Prins	0,80	1,50
Madsen, Johanne: Ida-Sofie	0,75	1,50
Malling: Damerne paa Markby (bd.m.skindryg)	1,10	2,00
Meyer & Horwitz: Gynækologi (bd.m.skindryg)	1,25	3,00
Michaelis: Giovanna	0,60	1,00
Müller, Alice: Vore Slotte	1,25	2,50
Münther: Crysanthemum	1,00	2,00
Mylius Erichsen: Strandingshistorier	0,75	1,50
Nordahl-Petersen: Blandt Højskolefolk	0,75	1,50
Paulsen, John: Enkens Søn	0,75	1,50
-: Nye Erindringer	0,75	1.50
Rist: Fortællinger og Typer (bind med skindryg)	1,10	2,00
Rosenkrantz: Retsbetjente	0,85	1,75
Rørdam: Dansk Tunge	0,65	1,25
Schandorph: Ursulas Uheld	0,75	1,50
-: Sidste Fortællinger	0,75	1,50
Scharling: Jøvik (bind med skindryg)	1,00	2,00
Schwanenflügel: Jacob Peter Mynster (ryg)	1,00	2,50
Shakespeare: Romeo og Julie	0,50	1,00
-: Skærsommernatsdrøm	0,50	1,00
Steffensen: En Bortførelse	0,75	1,50
Stepniak: Paa Flugt og Omvendelse	0,75	1,50
Trap: Danmark II-IV (ryg)	à 1,35	3,50
Warming: Alm. Botanik (bind med skindryg)	1,00	2,25
Østergaard: Vort Folk I-II (2 bd.m.maroquinryg)	9,00	16,00
Østrup: Gennem Jorderig	0,75	1,50

DBT 15/1901-02		
Blicher-Clausen: Farbror Frans	0,75	1,50
Christmas: Frits Banner	0,75	1,50
Danmarks Kultur ved Aar 1900 (ryg)	1,50	4,00
Janson, Gust.: Abrahams Offer I-II i et bd.	0,90	2,00
Jørgensen, Johs.: Romerske Helgenbilleder (bind med skindryg)	1,10	2,25
Knudsen, Jacob: Gæring	0,85	1,75
Michaelis, Karin: Barnet	0,75	1,50
Møller, P.R.: Sejr og Thora	0,85	1,75
Rostrup: Plantepatologi (bind med skindryg)	1,15	2,50
Schmidt & Weiss: Bakterierne	0,70	1,50
Ussing: Evangeliets Sejrsgang	1,00	1,80
-: samme (ryg)	1,00	2,50
Verdensspejlet	1,60	3,00
DBT 1/1905-06		
Teatret	1,50	2,50
Illustreret Tidende (det gamle sorte bd.)	2,70	6,50
Bruun: København I-II pr.sæt	5,25	10,00

»IMM. PETERSEN's Kommissionslager af indbundne Bøger, oprettet i September 1899, omfatter nu ca. 225 forskellige Værker af videnskabelig og Æsthetisk Indhold, som ellers ikke vilde kunne faas færdig indbundne gennem Boghandelen. Lageret omfatter kun saadanne Bøger, som ikke føres i indbunden Stand af Forlæggerne, og kun Bøger paa dansk Forlag. Bøgerne udleveres kun til rabatberettigede Boghandlere og med Forlæggerens Rabat paa Bogen, medens der paa Indbindingen gives en Rabat af 30 % pr. Kontant.

Om Benyttelsen af Lageret. For en *indenbys* Boghandler falder det naturligst at medgive Budet et heftet Expl. af paagjældende Bog til Ombytning med et indbundet mod Betaling af Prisforskjellen. Hvis Boghandleren ikke har Bogen paa Lager, kan han dog, for ikke at spilde Tiden med at sende Bud til Forlæggeren først, levere Lageret en Ordreseddel paa Bogen, og vil saa ved Aarets Slutning faa denne ført i Regning hos Forlæggeren.

For *udenbys* Boghandlere vil denne Fremgangsmåde (1 Ordre paa Bog og 1 paa Bind) jo passe bedst; men hvis der kun sendes 1 Ordreseddel, vil hele Beløbet blive taget kontant.

Da Expeditionen jo let sinkes, naar Ordrer paa Lagerets Indbindinger først fejlagtig sendes til Forlæggerne, bedes man efterse og efterhaanden efter Annoncerne i »Nordisk Boghandlertidende« supplere:

Fortegnelserne over Lageret. En Fuldstændig Fortegnelse over alt, hvad der er optaget i Lageret indtil 30. April 1900 findes i Slutningen af »Dansk Bogfortegnelse 1899« og vil blive fortsat i de følgende Aargange. Desuden er der i August 1900 udsendt »Fortegnelse over Bøger, der bruges ved Universitetet o.s.v.«, samt i December 1900 »Fortegnelse over Skjønlitteratur m.m.« Med passende Mellemrum vil der stadig ud-

komme nye fuldstændige eller supplerende Fortegnelser, der venligst bedes opbevarede og benyttede, naar Lejlighed gives.« [Herefter liste over 105 lærebøger ved Universitetet, Polyteknisk Læreanstalt og Veterinær- og Landbohøjskolen.]

»King Florus and the Fair Jehanne« udgivet af Tregaski i London blev af Petersen indbundet i lædermosaik af 13 farver efter tegning af N. Fristrup og med forgyldning af J. Andersen til en udstilling i London 1894, hvor den blev udvalgt som udstillingens smukkeste. Bindet blev købt af John Ryland's Library, Manchester. Bogvennen 1894*, DBT 1.årg.nr.15*. En kopi af bindet blev udført med mindre ændringer af Anker Kyster 1924 for en amerikansk samler, Charles H. Sloan, Columbus, Ohio. Dette eksemplar blev først i 1960'erne købt af antikvarboghandler Hans Gøtz, Branners Bibliofile Antikvariat. Bogvennen 1962-63*.

»Tilbageblik paa Udstillingen [1888]
- - - Clémens Eftf. har stillet sig *hors de concours*; Enhver veed, at den nuværende Ihændehaver Imm. Petersen kan præstere prima Arbejde og fuldstændig hævde det gamle Firmas Ry.« NBhT 21/9 1888

»Nordisk Boghaandværk paa Stockholmer-Udstillingen.
- - - I Forening for Boghaandværks egen Montre finde vi et andet Eddabind tegnet af Bindesbøll, udført af Imm. Petersen. - - - Tegner har faaet sit morsomme Bind til Boganis Jagtbreve med de malede middelalderlige Gobelinsdyr udført hos Imm. Petersen. - - - Ogsaa Immanuel Petersen har en Række rige og gode haandforgyldte Bind; det er yderst paaskønnelsesværdigt, at dette vort største Fabriksbogbinderi har bevaret Sansen og Evnen for smukke Bogelskerbind og hævder sin Stilling saa smukt blandt de yngre Firmaer.« NBhT 2/7 1897

»Først at nævne er Hr. Im. Petersen, som den Dag [3.Maj 1900] har været Borger her i Byen i 40 Aar. For den nulevende Generation staar han som et Mønster til Efterlignelse baade som Bogbinder og som Menneske, og ikke faa af de nuværende Mestre have ham at takke for deres Uddannelse i Faget, dels som Lærlinge, dels som Svende. Hans personlige Dygtighed i Faget er almindelig bekendt og anerkendt, og denne Dygtighed kom ham særlig tilgode da han overtog afdøde Clements Forretning, som han har vidst at fortsætte og drive frem til Danmarks største Bogbinderi, han var ligeledes den første, som indførte Drivkraft. Trods det, at han altid har været i første Række paa Fagets Omraade, har han stedse været en behagelig Konkurrent i Faget, idet han med Omhu har undgaaet at komme sine Kolleger i Vejen i Konkurrencen. Hans Fortjenester ere ogsaa paa højere Steder blevne vurderede, og hans Udnævnelse til R.D. er Beviset herpaa. Trods Hr. Im. Petersens Ønske, at dette hans 40-aarige Jubilæum maatte gaa ubemærket hen, da han selv undervurderer alle 40-aarige Jubilæer, har vort lille Blad dog ment at maatte vise ham denne Opmærksomhed og ønske, at han længe maa bevare sin Sundhed og Energi til Gavn og Glæde for sig selv og Familie og til Held for Faget.« DBT 14/1899-1901

»Der findes paa Bogbinderfagets Omraade ikke mange Mænd, der i større Grad nyder alles Beundring og Agtelse end den, som vi i Dag bringer en Biografi af. I hans lange 42-

aarige Virksomhed har han altid forstaaet at hævde sin Plads som en første Rangs Haandværker, til Ære og Gavn for sig selv og vort Fag.
Det er i Dag, den 10. Juni [1902], 25 Aar siden, at Hr. Im. Petersen overtog D. L. Clé-ments Værksted, og naar vi benytter Lejligheden til at mindes denne Dag, er det for at yde ham vor Anerkendelse og Tak for den Maade paa hvilken han har forstaaet at hæve Bogbinderfagets Anseelse, baade her i Landet og ud over dets Grænser, og vi føjer hertil et Ønske om, at Hr. Petersen endnu i mange Aar maa forundes Kraft og Lyst til at virke for vort Fag.

Bogbindermester Peter Immanuel Petersen er født i Kjøbenhavn den 1. Februar 1836, er Søn af Landskabskobberstikker S.H. Petersen. Han lærte hos P.C. Gether fra 1851-55 og arbejdede som Svend hos F. Wichmann fra 1855-59. I 1859-60 arbejdede han i Berlin og gjorde Mesterstykke i April 1860 (det sidste Mesterstykke, der over-hovedet blev udført af Bogbindere i Kjøbenhavn). Petersen etablerede sig den 1. Maj 1860 (Borgerbrev af 3. Maj 1860) og udvidede, ved Køb af D.L. Cléments Bogbinderi, den 10. Juni 1877 yderligere Forretningen, som han fra dette Tidspunkt førte videre under Firmanavnet D.L. Cléments Eftf. I denne lange Aarrække har Petersen ved sin Dygtighed og Intelligens, til trods for sin beskedne og maaske noget for tilbagetrukne Stilling, vidst at hævde sit Renomé som den første og mest ansete Mand i sit Fag, og han har paa de fleste Omraader indtaget en Førerstilling indenfor Faget, idet han be-standig har fulgt med Tiden og dens Fordringer, og han har væsentlig bidraget til at højne Faget, særlig paa det kunstindustrielle Omraade, saa at hans Navn har Klang langt ud over Landets Grænser. Da Petersen i 1877 overtog Cléments Værksted med otte Hjælpemaskiner, medbragte han selv 6 Hjælpemaskiner, og dette Tal er i Tidens Løb forøget til mere end det dobbelte, saa at Værkstedet nu rummer 24 større og 12 mindre Hjælpemaskiner, foruden Dampmaskine til Drivkraft samt til Ophedning af Forgylderpresser og Limpotter og Varmeledning. Petersen var den første, som i 1880 an-skaffede Staaltraadsheftemaskine til Heftning af Bøger, og i 1884 indførte han den første Traadheftemaskine, samt i 1888 Falsemaskine med Hefteapparat, og at hans Kol-leger ventede en lang Aarrække, inden de fulgte det givne Eksempel med Anskaffelse af de nu saa almindelige Maskiner, har sikkert bragt ham mange Fordele og skaffet ham et stort Forspring.

Petersen har deltaget i de fleste store Udstillinger saavel herhjemme som i Udlandet, særlig i Kjøbenhavn 1872, Malmø 1881, Kjøbenhavn 1888, Stockholm 1897, Chicago 1893, Paris 1878, 1889 og 1894, hvoraf i nogle for egen Regning og i andre i kollektive Udstillinger, og, hvor han ikke har staaet udenfor Konkurrence, har han altid hjem-bragt en Sølv- eller Guldmedalje.

Foruden de nævnte Udstillingsarbejder er der i Aarenes Løb fra Petersens Værksted udgaaet særdeles mange fine og smagfulde Kunstværker, som det her vilde blive for vidtløftigt at nævne, kun skal her nævnes Brudegaverne til Prinsesserne Dagmar og Thyra, samt Adressemapper til Kongehuset ved forskellige Festligheder.

Endnu skulle vi dog nævne et Værk, som maske mere end noget andet har bidraget til at gøre Immanuel Petersens Navn bekendt i Udlandet, og som vidner højt om det Standpunkt, hans Kunst indtager.

Det var i Aaret 1894, at det londonske Antikvariat-Firma Tregaski udsendte i et An-

tal af 76 Eksemplarer en lille Bog i Oktav »Den smukke Jehanne« [King Florus and the Fair Jehanne] til alle Verdens Storbyer, for i hver af disse at lade et Ekspl. indbinde paa det Værksted, som almindeligt blev anset for Byens bedste, og var det da Meningen at foranstalte en Udstilling af hele Samlingen, og lade Publikum selv bedømme Arbejderne og deres Værd. Af de 76 Eksemplarer kom tilbage 42, og af disse blev den af Imm. Petersen indbundne Bog i indlagt Mosaik i 13 forskellige Farver i den engelske Presse enstemmig erklæret for den fineste og smukkeste, som der stod i Bladene: »den som vakte størst Sensation, intet kunde overgaa dets dygtige Sammensætning og glimrende Virkning«. Efter Immanuel Petersens Bog stod vor Kollega i Stockholm, Hofbogbinder Arvid Hedbergs Arbejde fremhævet som Nr. 2.

Der kunde jo endnu siges mangt og meget om Immanuel Petersen og hans Virksomhed og Værd som Menneske og Kollega, og i denne sidste Egenskab bør fremhæves, at kun faa have forstaaet at skaffe sig den Agtelse og Anseelse indenfor Konkurrenternes Kreds som han; hans Kolleger se op til ham og søge Raad og Bistand hos ham, som altid er redebon til at yde, og havde Faget mange Dyrkere med hans Karakter og Tænkemaade, vilde det sikkert have været bedre Tider for vort Fag, end det maa siges at være Tilfældet. Imm. Petersen har været Medlem af Bestyrelsen for Forening for Boghaandværk siden dens Stiftelse.

I Juli 1894 udnævntes han til R. af D.« DBT 17/1901-02

Laugets udgift til jubilæet kr. 7 (regnskab juli 1902).

»I dag har vi et Sorgens Budskab at bringe vore Læsere, idet vor agtede og højtskattede Kollega Imm. Petersen pludselig er gaaet bort. I de senere Aar havde han været lidende af et Maveonde, som ganske vist ængstede hans Omgivelser, men som man dog ikke mente skulde bevirke hans saa tidlige Død, i Særdeleshed da han førte en yderst eksemplarisk Levevis.

Med ham er forsvunden en værdig Repræsentant af den gode gamle paalidelige og trofaste Generation, som vi alle kan tage Eksempel efter baade i kollegial og faglig Henseende.

Mange af os, som nu er Medlem af Lavet, kan kun med Tilfredshed se tilbage paa den Tid, vi som Svende tilbragte i hans Forretning, og høstede Lærdom for senere at kunne udnytte denne i selvstændig Virksomhed.« DBT 18/1902-03

Lauget bekostede en palmedekoration kr. 12 og vogne ved begravelsen kr. 12 (regnskab juli 1903).

»Immanuel Petersens Begravelse.

Under stor Deltagelse fandt Immanuel Petersens Jordefærd Sted Onsdagen den 2. Juli [1903] fra Holmens Kirke. Den med Blomsterdekorationer rigt smykkede Kiste stod foran Koret, hvor Lavets og Bogbindersvendenes floromvundne Bannere var henstillede. Til Kisten var sendt en stor Mængde Palmedekorationer og Kranse, blandt andet fra Bogbinderlavet, Bogbindermestrenes Centralforening, Bogbinder-Hjælpeforeningen, den afdødes Arbejdere, Forening for Boghaandværk og flere. Saa godt som alle Lavets Medlemmer viste den afdøde den sidste Ære, tilligemed en Mængde Repræsentanter af

Boghaandværkets Mænd og andre, der havde staaet den afdøde nær. Efter at en Salme var sunget, talte Pastor Hvid-Nielsen smukke Mindeord over den afdøde. Derefter blev Salmen: Jeg lever - og ved hvor længe fuldtrøst, sunget, og Kisten bares af Lavets Bestyrelse ud af Kirken, efterfulgt af de floromvundne Bannere, medens Koret sang et smukt Farvel. Jordfæstelsen fandt Sted paa Garnisons Kirkegaard, hvor den afdødes Arbejdere bar Kisten til Graven.«

»Fra Imm. Petersens Enke har Lavet modtaget følgende Skrivelse:
Til Bogbinderlavet!
Ved disse Linier beder jeg min Mands Kolleger modtage en hjærtelig Tak for det gode venskabelige Samarbejde, der I saa mange Aar var ham en Glæde, saavelsom for den sidste Ære, de viste ham ved hans Begravelse. Med venlig Tak. Ida Petersen«
DBT 19/1902-03

»Bogbindermester Immanuel Petersen (D.L. Cléments Eftf.)

Ved Midsommertid i Aar døde *Immanuel Petersen* efter én Dags Sygeleje. Han havde vel næppe tænkt sig, at han til sin sidste Dag skulde være Indehaver og Leder af Forretningen; thi det var ingen Hemmelighed, at han i nogle Aar havde følt sig sygelig og trættet og ønskede at trække sig ud af den. Det føjede sig ikke saaledes for ham. Derimod fik han sit Ønske opfyldt, aldrig at se den store Forretning splittet ad eller vanrøgtet under nye Ledere. Selv havde han drevet den op, og det var hans Stolthed, at han holdt den i fuld Virksomhed og paa Højde med sin Tid.

Immanuel Petersen var en af de sidste Bogbindere, som gjorde Mesterstykke - det var i 1860 - , og til en Begyndelse var det vanskeligt nok for ham at slaa sig igennem. En halv Snes Aar efter sad han dog med et godt Værksted og var anset som en af de dygtigste af de yngre Mestre. Haandforgyldningen var hans Speciale, og han drev det et godt Stykke videre end sine Kolleger i den Retning. Paa Udstillingen i 1872 var hans Montre fyldt med Haandarbejde, og paa Aabningsdagen solgte han straks et Bind til Kongen for hundrede Rigsdaler. For at kunne forstaa Petersens Overraskelse og Glæde over dette Salg maa man erindre sig Forholdene paa den Tid: hvor lidt kultiveret Smagen var for Bogbinderarbejde, og hvor sjældent der blev gjort Bestillinger paa Bind i fuldt Skind og med gennemført Dekoration. Det kan vel næppe være Tvivl underkastet, at hin Udstillings Resultater have opmuntret ham til at gaa videre med det fine Haandarbejde.

Nogle Aar senere døde Universitetsbogbinder *D.L. Clément*, Indehaveren af Datidens største og mest kendte Bogbinderi herhjeme. Cléments Værksted overskyggede alle andre danske Bogbinderes; det var forsynet med Maskiner og Værktøj af nyere Dato og kunde derfor paatage sig alle Arter af Bogbinderarbejde. Da Petersen en Dag tilfældig havde Ærinde paa Værkstedet i Aabenraa, blev Forretningen tilbudt ham, og efter at have summet sig lidt paa det overtog han denne. Nu var der noget for hans rastløse Arbejdsevne at tage fat paa. Alt indrettedes efterhaanden efter de nyeste Fremskridt; Maskinerne gik tilsidst med Damp, og han var parat til med kort Varsel at fylde Boghandlernes Hylder og Vinduer med Omslagsbøger og pressetrykte Shirtingsbind. Stadig arbejdedes der paa Læderbind til Vaisenhusets Bibler, og hvert Aar ved Juletid var hans store Værkstedspersonale i en Ugestid udelukkende beskæftiget med ilsom Indbinding af Vejviseren. Naar Huset i den travle Tid var fyldt til Overmaal med Arbejde,

var Petersen rigtig i sit Es. Han var alle Vegne, havde sine Øjne med sig og gav Besked til højre og venstre, hvis han da ikke netop en halv eller en hel Dag støt tog Plads ved en Forgylderpresse og betjente den. Naar dette skete, forstod man, at nu var det Alvor med Travlheden. »Mester ta'r selv sit Tag med og gaar i Spænd med os andre«. Han var meget nøjeregnende overfor Arbejdets Udførelse; saa at sige hver Bog, som skulde afleveres, gik først gennem hans Hænder, og vé den Arbejder, som havde sjusket eller lavet Fejl.

Naturligvis var der megen Brug for Tegning og Komposition til disse mange forskellige Hundredvis- og Tusindvis-Bind. Petersen tog sig selv af de mere jævne og benyttede Kunstnere, hvor Forlagene forlangte det, og dette skete hyppigt. Olrik, Frølich, Fristrup, Aagaard, Jerndorff, Tegner og Heilmann, for blot at nævne enkelte, havde tegnet Bind for ham, og det var ikke altid saa lige til at udføre deres Ideer. Nye Fremgangsmaader, som Relief-, Bronce- og Farvetryk, maatte tages i Brug for at opnaa Lighed med Tegningen og for at forhøje Effekten, og de tekniske Vanskeligheder herved kunde undertiden gøre Arbejdet broget nok for Bogbinderen. - Resultatet til Tider *for* broget for et kritisk Publikum.

Til Trods for denne Fabriksvirksomhed bevarede Petersen sin gamle Kærlighed til det ærlige Haandværk. I mindre travle Perioder var der Tid til Indbinding af Ekstra-Bind, og det interesserede ham i høj Grad - gammel Haandforgylder som han var - at sysle med Sammenstilling af sine gamle og nye Stempler paa tit helt overraskende virkningsfulde Maader. Han tegnede selv, gav Udkast til og lod i Firserne udføre ikke saa faa dekorerede Helbind, og da »Forening for Boghaandværk« omkring 1890 foranledigede et nærmere Samarbejde mellem Kunst og haandværksmæssigt Bogbinderi, var han straks villig til at yde *sin* Indsats i Arbejdet. Ganske vist studsede han lidt, da han saa Førstegrøden, thi det var imod al gammel Bogbinder-Skik saaledes at skære helt nye Stempler for at forgylde én Bog. Det, at benytte det tilstedeværende Stempelmateriel og at faa noget godt ud af det, stod for ham som den største Kunst, og den senere Udvikling af den Gren af Faget har delvis givet ham Ret. Men han var trods sin Alder baade klarsynet nok til at kunne følge Fremskridtet og til at se Vindingen derved, og bøjelig og interesseret nok til med Lyst og Forstaaelse at kunne indarbejde sig i disse for ham saa nymodens Former, Farver og Materialer.

Baade til Foreningen og andre udførte han fra 1891 en anselig Række Bestillinger efter forskellige Kunstneres Tegninger, og høstede Anerkendelse herfor i fuldt Maal og i Reglen med Rette. Stærkest kom den til Orde i Udlandet paa Grund af det rige og dygtigt udførte Arbejde, han med megen Møje og Bekostning havde anvendt paa et Bind til Londoner-Boghandleren Tregaskis i 1894. Desværre var det tegnet uden at der fra Kunstnerens Side var taget mindste Hensyn til Haandværkets Teknik, og Petersen selv var bagefter klar over, at dette var en Afvej, som man kun bør betræde én Gang. Han var Andelshaver i de kollektive danske Bogafdelingers Guldmedailler og grand prix'er paa de senere Aars Verdens- og Special-Udstillinger. Næsten alle disse Kunstner-Bind have været afbildede og beskrevne i »Bogvennen« 1893, 1894, 1896, 1898-99 og »Tidsskrift for Kunstindustri« 1888, 1889, 1890, 1892, 1895, 1896.

Naar man gaar Immanuel Petersens ældre haandforgyldte Arbejder igennem, tænker man tit med et stille Suk paa, hvilken grundig og alsidig Værkstedsuddannelse

forrige Tiders Bogbindere fik. Den, der vilde tage Mestergraden, maatte have sit Mesterstykke godkendt af Lavet, og forud for dette laa nødvendigvis lang Tids redelig Stræben og Øvelse. Thi der stilledes store Fordringer til Forgylderarbejdet, som baade skulde være med »Løvefødder og Gesveisning«, og der skabtes et fortrinligt praktisk Grundlag for *den* unge Mester, som havde Energi og Lyst til at gaa videre. Immanuel Petersen besad begge disse Egenskaber, og han har sikkert ikke ladet sin Øvelse og sine Evner ligge brak i sine første Mesteraar. Ganske vist kendes ikke fremragende Arbejder fra hans Haand i Tredserne; men de store Bind, han udførte til Udstillingen i 1872, vidne herom og vise tillige, hvilken Indflydelse Mesterstykkernes lovbefalede Dekoration har øvet paa ham. Hetsch's Empire-Ornamenter fra Folio-Mesterstykket blive under Petersens - og muligvis Gravørens - Omformning til sirlige, fint udførte, romersk-stiliserede Akanthus-Blade i Spiraler, Palmetter og Rosetter, og de gotiske Ornamenter fra Kvart-Mesterstykket simpliciferer han til Konturstempler. Begge Sæt ere praktiske at arbejde med og lette at sammenføje til en Helhed. Ogsaa i de store Træk vise disse Bind fra 1872 stærk Indflydelse af det overleverede. Hans Hovedmotiv paa en Bogside er altid Indramningen; der kan indlægges megen Opfindsomhed i dens Inddeling, der kan anvendes forskelligfarvet Skind og Blindtryk, tilføjes Hjørner, Titel med Haandtyper, Navnetræk eller Midterparti; men Rammen er der, enten han saa sammenstiller sine egne eller udenlandske Stempler. Den sidste Bog, Immanuel Petersen selv har forgyldt i Haanden med et Kniplingsmønster paa rødt Chagrin, viser, at han har været en Forgylder af høj Rang. Hvert enkelt Stempel staar fint og sirligt og er trykt frisk væk, direkte paa Skin det, uden Benyttelse af nogen Arbejdstegning. Guldlinien i Kanten er uheldigvis bleven for massiv og jævnlig brudt af Overtryk af Smaastemplerne.

I de følgende Aar arbejdedes der en Del efter gamle franske Mønstre, som dog aldrig kopieredes fuldstændigt, og der anskaffedes dertil flere Sæt Renaissance-Stempler. Saa kom Udstillingen i 1888, hvor Firmaet var smukt repræsenteret med Haand- og Pressetryk og stod uden for Konkurrence. De svenske Bogbinderes gratiøse Tegninger og overlegne Behandling virkede forbløffende, og i en lille Samling Bogbind fra Pariser-Bogbinderen *Marius Michel* fandt man den allerfineste Kunst og den højest udviklede tekniske Dygtighed. Bekendtskabet med disse udsøgte Sager virkede stærkt og ansporende paa vore Bogbindere, og Petersen tog straks fat paa at udnytte de her anviste Midler. Han forsøgte Mosaikarbejde, Skindpaalægning med Schattering i Farverne og i Relief uden Guld, og han anvendte nu ofte betydelig friere Kompositioner; enkelte Blomstergrene, frit henkastede paa Bindet, og andre japansk paavirkede Motiver, endog Figurer og naturalistiske Fremstillinger. End ikke den saakaldte nye Stil blev han upaavirket af. De forskelligartede nye Fremgangsmaader indbød dertil, og han vilde følge med i Bevægelsen, gik undertiden i Iver videre, end han vel burde, og lod arbejde efter Tegninger, som godt kunde være forblevne paa Papiret.

For disse senere Arbejders Vedkommende er det ofte vanskeligt at afgøre, hvor megen del Petersen selv har i Kompositionen, og hvor meget deraf hans vekslende Haandforgyldere have tegnet; men sikkert er det, at Initiativet til Arbejdet altid er udgaaet fra ham og at han har haft det afgørende Ord baade under Tegningens og Arbejdets Tilblivelse. Hans sidste Værk, som han ikke naaede at se fuldført, var den store Udgave af Andersens Eventyr, dekoreret med flyvende Svaner og Tulipaner.

Det er maaske Immanuel Petersens største Fortjeneste, at han som Haandværker holdt Fanen højt og Traditionerne vedlige efter Lavstidens Ophør; men det maa ogsaa nævnes til hans Hæder, at han i samme Overgangsperiode ledede det fabriksmæssige Bogbinderi ind paa nye rationelle Baner. Han var den første, som tog Kraftmaskiner i Brug, og han var Foregangsmand med Anskaffelsen af adskillige nye Hjælpemaskiner. I det hele taget fulgte han godt med paa hvad der fremkom af nyt udefra; han søgte og forsøgte stadig og stillede med den største Beredvillighed sin Erfaring og sin omfattende Viden til andres Disposition. I Lavet var han en lang Tid Bisidder, indtil sin Død var han Bestyrelsesmedlem i »Forening for Boghaandværk«, og i mange Aar sad han i Bestyrelsen for Det tekniske Selskabs Skole; men han afslog andre fremtrædende Tillidsposter, som bleve ham tilbudte. Hans noble Forretningsledelse var almindelig skattet baade af Kunder, Kolleger og Arbejdere, og han var en dygtigere Forretningsmand end de fleste Haandværkere. Han har lidt Skuffelser som Forretningsmand og blandt andre følt Tyngden af at arbejde med fremmed Kapital; men i sine senere Aar kunde han tage forholdsvis fattet mod hvad Skæbnen og nymodens Forretningsgang i Bogverdenen førte med sig.

Naar franske Bogbindere indbyrdes taler om deres Førstemand, Marius Michel, nævnes han altid ved Fornavn. I Omtale forkortedes *vor* afdøde Førstemands Navn som oftest paa samme fortrolige Maade, og næppe helt tilfældigt. Mange - ja der siges de fleste - nulevende Bogbindere her i Byen have arbejdet kortere eller længere Tid hos ham, og ikke faa ere vedblevne at staa i et nært venskabeligt Forhold til ham. De, som ad den vej have lært ham at kende, vide tilfulde, hvilken dygtig Mester og elskværdig Kollega vi have mistet, og ikke mindst de kunne ogsaa tale med om, hvilket gennemdannet, finttænkende Menneske Immanuel Petersen var.«

ANKER KYSTER / BOGVENNEN 1901-03

[Overtog 1877 Cléments værksted] »og udviklede efterhånden dets tekniske indretning med henblik på en massefabrikation, der skaffede ham en omfattende forretning. Mangfoldige komponerede shirtingsbind med pressetrykt dekoration udgik fra hans værksted, og han optog gerne nye fremgangsmåder (relieftryk, farvetryk o.l.), ligesom han altid var meget interesseret i alle tekniske fremskridt. Ved siden af fabrikationen vedblev Petersen dog at dyrke det håndgjorte bind, af hvilke mange indbragte ham medaljer på udstillinger i ind- og udland. Han tegnede selv adskillige af disse bind, der viser hans evne til af sammenstille gamle stempler på en virkningsfuld måde, og han udførte desuden mange efter tegninger af tidens fremtrædende kunstnere, Th. Bindesbøll, L. Frølich, G. Heilmann, A. Jerndorff, Joakim Skovgaard, Hans Tegner m.fl. Også lædermosaik o.l. dyrkede han, men sine største triumfer fejrede han dog i de håndforgyldte bind; navnlig blandt hans ældre ting fra 80erne og 90erne er der mange eksempler på en smuk indramning af permerne, udført med små stempler og konturer.«

PALLE BIRKELUND-EDWARD C.J. WOLF/DBL

»- Bogbinder Imm. Petersen, der var en af de intelligenteste Haandværkere, jeg har kendt. Hans Karakter var baade finere og bredere, hans Syn videre end sædvanlig blandt Standsfæller. Selv en udmærket Haandværker var han levende foretagsom i det faglige,

og han saa aarvaagent til og fulgte villigt med i det, det blev sat i Værk gennem Foreningen for Boghaandværk.« F. HENDRIKSEN.

»Fra Beuchel gik jeg til IMM. PETERSEN, der ogsaa var en dygtig Haandværker, dertil en sindig og taalmodig Natur og en fint dannet Mand, som ikke kendte til at yppe Kiv med sin Kunde, men stilfærdigt imødekom hans Ønsker. Han var næppe mindre interesseret i sit Værksted end Beuchel; men formodentlig fordi han forholdt sig lidenskabsløsere til sit Arbejde, prægede han det ikke saa personligt. Beuchels Bind, hvori alt er Fasthed, kan jeg den Dag i Dag finde i min Bogsamling mellem alle de andre; Imm. Petersens har jeg vanskeligt ved at genkende, naar der ikke knytter sig særlige Erindringer til dem. Bedst husker jeg nogle faa Helbind i Kalveskind, jeg fik indbundne hos ham, samt nogle Halvbind af et smukt Pergament, han havde liggende. En af de sidste mindes jeg af en ganske særlig Grund. Paa det er nemlig kun de tre af de fire store Hjørner begrænsede af en Dobbellinje i Guld; paa det fjerde Hjørne er Dobbeltlinien glemt. Det er næppe det eneste existerende Exempel paa, at det selv paa de bedste af Byens Bogbinderværksteder kunde hænde den Gang, at man forsømte at syne Bøgerne med vaagne Øjne, før de som færdige udgik fra Værkstedet.« EMIL HANNOVER/ AARB.F. BOGV. 1921.

»Den tarifmæssige løn var kr. 17,50 ugl., men det vilde min læremester ikke betale, men gav mig min afsked. Jeg havde ikke forstand på at gå til fagforeningen og de andre svende hjalp mig ikke. - Efter nogle mdr. arbejdsløshed fik jeg arbejde hos Imm. Petersens Ef. Købmagerg. Der var et stort moderne værksted, der var meget travlt med Vejviseren så der var antaget mange, bl.a en gammel svend, der havde en hund med på værkstedet. Der var også svendegilde, 2 blev udlært, den ene blev senere værkfører hvor jeg arbejdede. Vi fik øl og chokolade, der blev holdt taler og en svend optrådte med at slå kraftspring. - Vi endte på en antiautomatcafe på Købmagergade.« EMIL MANNICHE OLSEN, NIHA NR. 806, 1952

H.P. Rohde refererer i sin biografi over Anker Kyster fra et af hans breve fra 1891, at Imm. Petersen havde håbet på, at Kyster senere ville videreføre hans værksted.

Bisidder i Københavns Bogbinderlaug 17.10.1884-26.01.1894, skuemester 10.11.1866- , bestyrelsesmedlem i Forening for Boghaandværk 1888- og i Teknisk Skole. Ridder af Dannebrog 28.07.1894. Skænkede 30.10.1894 Bogbinderlauget kr. 500 [som overførtes til strejkekassen]. På laugssamlingen 25.04.1892 vedtoges efter forslag fra Imm. Petersen at lærlinge fremover kunne vælge at aflægge prøve i en af fire kategorier: 1. seks halvbind i kvart, 2. billedværk i folio eller kvart i halvbind, 3. helbind med guldsnit og forgyldning, 4. en protokol.

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 3 linier i dobbelt ramme: J. Petersen / *Bogbinder* / Klareboderne 10 på bagpermens inderside nederst til venstre. Forekommer med gadenummer overstemplet til 5 p.gr. af nummerændring i 1860.

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 3 linier, øverste og nederste buet: Imm. Petersen / BOGBINDER / Løvstræde 6. på bagpermens inderside nederst til venstre, eller på indersiden af bageste forsatsblad øverst til højre.

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 3 linier i ramme: Imm. Petersen / BOGBINDER / Kjöbmagergade 44 på indersiden af bageste forsatsblad øverst til højre eller på bagpermens inderside nederst til venstre.
Oval etiket, hvidt papir, lysegråt negativt tryk, 3 linier, øverste og nederst buet: IMM. PETERSEN / D.L. CLÉMENTS / EFT. / BOGBINDERI på bagpermens inderside nederst til venstre.

Prægestempel bag i Thyra-bind med samme udformning.

På komponerede bind anvendes blindtrykt rundt stempel om forlagsmærke midt på bagpermen.

Blindtrykt segl med monogram DLC Eft. i cirkel, i randen foroven 1844.1862.1877, forneden Imm. P. midt på bagpermen.

REF.: DBL, D.B.Haandleks., Borgerskabsprotokol, Begravelsesprotokol, Kirkebog Vor Frue, DPG, Adressebog, FT 1860-1870-1880-1885, Handelsregister A 487, Bogvennen 1893*, 1894*, 1897*, 1898-99*, 1901-03 (portr)*, 1962-63*, DBT 14+15/1899-1900*, 15/1900-01*, 14+17/1901-02 (portr.)*, 18+19 1902-03 (portr.), 3/1944-45 (portr.), The Studio Winter No. 1899-1900*, Tidsskr.f. Kunstindustri 1888*, 1889*, 1890*, 1891*, 1892*, 1895*, 1896*, Tidsskr.f. Industri 1903, 12/1913*, DGF 9/1901-02, Krak 1915+1940, Vejviser, KDH, Nystrøm, Hannover, UB 1924*, Ridderordener, Kgl.Bibl.arkiv, Bog og bind, Nielsen, NBhT 21/9 1888, 2/7 1897, FF 2002*, 2003*, 2004*, CPN, LI. [Levnedsberetning i Ordenskapitlet.] F. Hendriksen: Mennesker og Oplevelser, 1932 (portr.) H.P. Rohde: Anker Kyster. 1982, NIHA 806, Saxhof 5/4104*.

Petersen, J. C.

Petersen, J. C.

1857 Vognmagergade 63

REF.: vejviser [ingen udlærte på den tid hos CPN/LI passer med forbogstaverne].

Petersen, Jacob

Petersen, Jacob, født i - - - ca. 1629 ; død 1696 i Kbh.? • Søn af - - - • Gift med - - - • Fader til Christian Jacobsen og Peter Jacobsen.

Udlært af Hans Schall, Kbh. 01.10.1648.

Underskrev andragende mod bønhaser 1664. Universitetsbogbinder (efter Jørgen Holst) 30.03.1664-1696: Acta Consist.: »Sluttet, at Jacob Petersen skal have Kaldsbrev at være Universitetets Bogbinder i Stedet for Sal. Jørgen Holst. - Matrikel 30.03.1664: Jacobus Petræus, librorum compactor civitatem academicam nactus est. »Universitetets Bogbinder nød de sædvanlige akademiske Privilegier. Til Vederlag for denne Frihed vare Bogbinderne fra først af forpligtede til, foruden i paakommende Tilfælde at lade sig bruge til Beskikkelser, at binde Professorernes Bøger billig og hurtig samt gratis at indbinde deres theses (men det lader ikke til at han oprindeligt har erholdt anden Godtgørelse herfor end sin Titel.) Den 20. Oktober 1694 tilkjendegav nemlig Bogbinder Jacob Petersen, at han ikke længere som tilforn kunde indbinde Professorernes ordinære

disputationes. Derfor sluttedes, at han herefter for hver Professor, som ordinarie disputerede, en Gang om Aaret skulde indbinde 30 Disputatser i blaat Papir og 70 i blaa Strimler; men hvis nogen Professor vilde have andet og mere indbundet, skulde han selv betale det.« Fritaget for indkvartering 23.01.1682: »Blev efter Jacob Petersen, Akademisk Bogbinders, Begjæring, hannem forundt, efter som han skal binde Professorum Theses frit udi blaat Papir og Strimler, og nu ingen Frihed nyder for borgerlig Tynge, at han da herefter indtil videre maa nyde Frihed og Forskaansel for Indkvarteringen, for hvilken imidlertid Magnificus Rector efter Professorum Slutning betaler for hvis Portion Jacob Petersen han vedkomme.« Efterfulgt 1696 af sønnen Christian Jacobsen.

Løste 1664 rejsepas til Christiania.

-1691-92-Store Kannikestræde, fattig og sengeliggende, 2 tjenestefolk

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

19.04.1658 Lauridsen, Christian / indtegnet 12.05.1655
15.04.1667 Scharg [Schung], Jørgen [Georg] / indtegnet 28.04.1663
04.04.1673 Petersen, Heinrich / indtegnet 27.06.1670
27.06.1681 Jacobsen, Peter / indtegnet 05.01.1676
1684 Petersen, Lorenz
08.12.1684 Jacobsen, Hans
29.07.1686 Jacobsen, Christian / indtegnet 08.12.1684, mester i Kbh. 1691
01.07.1689 Jonsen, Carl / indtegnet 19.04.1686
18.05.1693 Rasmussen, Rasmus
10.12.1697 Nielsen, Jacob / indtegnet 10.12.1693

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

06.04.1657 Pettersen, Nicolaus / overtaget fra Jacob Hardener Birker, bortløben
29.06.1674 Jacobsen, Jacob / søn, død
22.07.1682 Jacobsen, Jens / søn
18.05.1689 Leth, Rasmus

TILREJSTE SVENDE:

12.05.1682 Norman, Ole / kom fra Göteborg / hjemsted Uppsala
00.00.1689 Jacobsen, Christian / Stralsund / København
19.07.1690 Tremper, Valentin / Lübeck / Västerås
00.09.1690 Petersen, Lorentz / Lübeck / København
20.06.1693 Jastram, Johan / Schwerin / -

Betalte kopskat m.m. 1691-92 for sig selv, hustru og 2 tjenestefolk, samt 2 ildsteder, i alt 6 rdl. 4 mk.

REF.: Matzen, Thomsen, Nielsen, Kop- heste- og ildstedsskat 1691-92, Nyrop, CPN, LI.

Petersen, Jens

Petersen, Jens, født - - -; død - - - • Søn af - - - • Gift med - - - enke efter - Visdorff.

Ukendt lærested.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

30.06.1662 Behr, Peter Caspersen / mester i Kbh. ca. 1666
15.04.1671 Visdorff, Urban / stedsøn, mester i Bergen ca. 1687
15.04.1676 Lund, Jens

REF.: Nielsen, CPN, LI.

Petersen, I. Chr.

Petersen, Johan Christian Theodor, født i Søllerød 16.08.1816; død af lungebetændelse 62 år gl. 14.01.1879 i Kbh., begr. 19.01.1879 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af toldassistent Thomas Petersen og Sophie Reuss. • Ugift.

Udlært af isenkræmmer N.P. Steenberg, Kbh. 23.04.1836. [Isenkræmmerlauget havde privilegium på handel med papir.]

Borgerskab 26.04.1845 på handel med papir og indbundne bøger. Etableret 06.05.1845. Brodersønnen Louis F. Petersen (08.02.1848-05.09.1904) optaget som medejer 01.07. 1875, eneindehaver 1879. Den yngre broder H.C.G. Petersen (31.05.1863-24.12.1912) optaget som medejer 1893, fortsatte fra 1904 forretningen i kompagniskab med Robert Wasmann (18.09.1867-09.07.1924), prokurist siden 1897. 1924 overtaget som I/S ved L.A. Steenbeck, Mogens Kramer Petersen og Louis Petersens Legat, A/S fra 1939. Tillige bogbinderi fra 1890 og bogtrykkeri siden 1929. Fra 1888 hovedforhandler af statens papir.

1845 Halmstræde 56
1846 Østergade 68
1847 Lille Kongensgade 53
1902 Hvælvingen ved Nikolaj kirke

Folketælling 1850 Lille Kongensgade 53 st.: Johan Chr. Theod. Petersen, 33 år, ugift, papirhandler, Laurentius Møller, 33 år, ugift, fuldmægtig, Marie Kirstine Christensen, 36 år, ugift, (erhverv kan ikke tydes).

Folketælling 1855 Lille Kongensgade 53 st.: Johan Theod. Chr. Petersen, 39 år, ugift, bog- og papirhandler, Peter Harald Mortensen, 18 år, lærling.

Folketælling 1860 Lille Kongensgade 53 st.: Joh. Christ. Theod. Petersen, 43 år, papirhandler, Harald Peter Mortensen, 22 år, ugift, medhjælper ved papirhandelen.

REF.: Begr.Prot.Kbh., Backhausen, FT 1850-1855-1860, Krak 1940+1950. Louis Petersen: Om J.Chr. Petersen og hans Papirhandel 1845-1895. - Knud Bokkenheuser: I.Chr. Petersens Papirhandel. 1920. - Erik Brüel: Om Louis Petersen og hans legat. 1957.

Pheiffer se **Piper**

Pihl, Just Hansen

Pihl [Piil] Hansen, Just [Justus], født i - - - ca.1768; død af alderdom 78 år gl. 15.03. 1847 på Almindeligt Hospital i Kbh., begr. 19.03.1847 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 03.09.1799 i Lund med Agneta Catharina Stäck, født 07.08.1770 i Lund; død - - -. Datter af glasinstrumentmager ved Akademiet Baltzar Stäck (Steckow) og Elsa Catharina Bengtsdotter.

Udlært af J.C. Heidner, Kbh. 03.05.1784-09.05.1791. Ved Folketælling 1787 læredreng hos samme, Grønnegade 231. Idømt bøde på 1 mk. til svendeladen »fordi jeg har gaaet med Drengene« [udateret, 1791-99]. Til 1796 svend hos Christian Bong, Lund, og efter dennes død for enken Fredrika Herbst gift Bong leder af Akademiets bogbinderværksted. Søgte 13.06.1798 borgerskab i Lund. Blev 1799 anerkendt som mester af Göteborgs ämbete [laug].

1800 Gråbrödersgatan 297, Lund

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET I LUND:

1805 Bong, Henrik Martin / mester i Kristianstad, død 1838

Ca. 1805 rejst til Kbh. Hustruen og to børn blev boende i Lund, 1812 hos høker og parykmager Josef Stäck, 1820 omtalt som »utfattig«.

Borgerskab som frimester 12.07.1811. Indtegnet ved Brandcorpset.

1810 Vognmagergade 59
1813 Nørrevold 232
1817 Regnegade 176
1819 Store Kongensgade

Altgesell for året 1817-St.Hans kvt. 1818.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Alm.Hosp., Karlson*, Hedberg, vejviser, LI.

Pinkwitz, J. G.

Pinkwitz, Johan Gottlieb [Georg], født i Lübeck - - -; død 52 år gl. som lem i Almindeligt Hospital 20.05.1815 i Kbh., begr. Alm.Hosp./Ass.kgd. 24.05.1815. • Søn af - - - • Gift med Cathrine Margrethe Sophia Petersen, enke, født ca. 1750 i Køge; død 64 år gl. 06.06.1814 i Kbh., begr. 09.06.1814 Alm.Hosp./Ass.kgd.

Antagelig udlært i Tyskand. Ankom fra Hamburg til Kbh. 27.05.1788, svend hos Grono. Symbolum: Wer mit Vernunft betracht den Wechsel aller Sachen/ der kan kein Glück stolz, kein Unglück traurig machen. Ankom 01.09.1791 fra Flensborg til Kbh., svend hos H.J. Berg. Ankom 24.07.1796 fra Sverige til Kbh., svend hos mad. Helmuth. Idømt bøde på 3 mk. til svendeladen »weil ich auf ein Laufschreiben gekommen bin und kein ¼ Jahr weggewesen bin« [23.04. u.år (1791-99)].

Borgerskab som frimester 26.01.1801 efter Forordning af 21.03.1800. Casseret Nr. 1264/1821.

1801 Antonistræde 331
1807 Regnegade 189/178

Folketælling 1801 Antonistræde 331: Johan Gottlieb Pinkvitz, 45 år, bogb.mester, Grethe Sophia Petersen, 42 år, Lovisa Boritz, 29 år, tjenestepige, Ulrich Adolph, 54 år, kollektør, lejer, Søren Knudsen, 37 år, kontorist, lejer.

TILREJSTE SVENDE:

24.10.1804 Tillberg, Marcus / svensk
15.07.1805 Schlyter, H / svensk

Altgesell 21.01.1799.

Bilag til borgerskabet:
»1796 den 24. Juli kom Monsør J.G. Pinckwitz født i Lybeck fra Svherrig og har siden den Tied Arbeidet her i Staden, og er indet skyldig til Svenernes Lade vilges Testeres af mig.

1.Liebe
Kiøbenh. d. 22. Januv. 1801 Olderman for Lauget«

»At J.G. Pinckwitz som i en Tid af 16 Uger har været i mit Arbejde ikke er mig noget skyldig, attesteres herved under min haands underskrift og Signet.

Kiøbenh. d. 23. Janu. A. Nagel
1801 Bogbindermester«

»Underdanigst Pro Memoria!
Da jeg i Aaret 1800 i *Octobr.* Maaned fik Borger Brev af Den Høye Magistrat her i Staden, som Fri Bogbinder Mester, paa min Profession - Men ved Bombardementet i faarige aar i *Septbr.* Maaned, vor mit Tøye blev ruineret og bortkommen for mig, Da ieg har Mistet og Er mig fra kommen Mit Borger Brev Er det ieg underdanigst and Søger Den Høye Magistrat, Oom at Er Holde Et Nyt Borger Brev *Gratis* Da ieg Som Ere uformuendes Mand ikke Kan Betale Det. Haaber Den Høye Magistrat Haver Den Naade for mig at ieg maae Erholde Samme For Ventes Een Naadig Bønhørelse.

Underdanigst,
J.G. Pinkwitz
Bogbinder Som Fri Mester,
Kiøbenhavn Boendes i Store Regnegaden No. 178
d. 7de Juli 1808
Til De Høyædle Herrer Magistrat!«

Fattigvæsenets Hovedprotokol 1799-1816, nr. 4751:
Johan Gotfred Pinkvitz, 52 år, født i Lübeck og kone Cathrine Margrethe, 57 år, født i Køge, Store Regnegade 178-177, tildelt understøttelse fra 7. febr. 1808 om vinteren/ om sommeren 3 rdl. husleje og 32 sk. almisse.

REF.: Borgerskabsprotokol+bilag, FT 1801, Skattemandtal, Kollektkommissionen, Fattigvæsenets Hovedprotokol 1799-1816, kirkebog Al.Hosp., CPN.

Piper, J. J.

Piper [Pipper, Pheiffer], Jens Jørgensen, født i Flensborg - - -; død 56 år gl. 26.03.1765 i Kbh., begr. 29.03.1765 Vor Frue kgd. • Søn af - - - • Gift med Anne Margrethe Sivertsdatter. • Fader til Jørgen Pipper (ca. 1734-1764).

Ukendt lærested. Ankom fra Lübeck til Kbh. 06.08.1731, svend hos Andreas Lyman jun.

Frimester 25.01.1745 efter bevilling. Ao. 1748 d. 5 Juni haver Monsieur Jens Piper givet sit Mesteraar an. Ansøgte om tilladelse til at holde en svend til hjælp, ikke bevilget 22.03.1765.

1755 Skidenstræde 162-163 på salen
1757 Skidenstræde 157
1760-65 Skindergade 36

Altgesell 01.10.1731.

Boede ved sin død til leje i bogtrykker Høpffners gård i Skindergade. Boets formue var 193 rdl. 4 mk. 15½ sk., værktøj 39 rdl., gæld 244 rdl. 1 mk. 8 sk. Til stede ved skifteforhandlingerne var bogbinder Lyman. I rest arv efter sønnen Jørgen, udbetalt af dennes enke 35 rdl.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, udskrft af skifteprotokol, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1765, kirkebog Vor Frue, CPN.

Piper, Jørgen

Piper [Pipper], Jørgen [Georg], født i Hamburg? - - -; død 31 år gl. 05.08.1764 i Kbh., begr. 08.08.1764 Vor Frue. • Søn af Jens Jørgensen Piper og Anne Margrethe Sivertsdatter. • Gift 02.06.1764 i Kbh./Trinitatis med Anne Marie Nørager, i mad. Wenges hus på Vandkunsten. Gift 2. 1766 med Jacob Eschelii. Født ca. 1740 i - - -; begr. 23.05.1771 i Kbh./Nik.

Udlært af P.A. Pripp ? Ankom fra Flensborg til Kbh. 07.11.1754, svend hos P.T. Schrøder. Ankom fra Hamburg til Kbh. 13.10.1756, svend hos Helmuth. 13.10.1760 svend hos Pripp. Idømt bøde på 3 mk. til svendeladen »weil ich bei meinem Vater Jens Piper der Frey Meister ist gearbeitet habe« [udateret, 1757-64].

Indtegnet til mesterstykke 21.04.1760; efter hans mesterår var forløbet, gjorde han 27. 04.1761 den anden anfordring. Mesterstykke udført hos Pripp, godkendt, laugsmedlem og borgerskab 17.08.1761, udstedt 06.04.1762.

1763-64 Peder Hvidtfeldtsstæde 136, logerende hos skomager Svane.

Holdt 2 svende og 1 dreng, indbandt for Kongens Håndbibliotek 1762-65.

INDSKREVET LÆREDRENG:

11.07.1763 Daniel, Jan / for 6 år

TILREJSTE SVENDE:

16.03.1763 Wikstrand, Johan / kom fra Göteborg / hjemsted svensk

15.10.1766 Hoppe, Johann Carl / Stralsund / Stralsund

Altgesell 26.04.1757 og 13.10.1760.

Stempler gengivet i Larsen & Kyster kan bruges til identifikation af bind.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kopulationsreg., kirkebog Trinitatis-Vor Frue-Nikolaj, Larsen, CPN.

Plesner, J. P.

Plesner, Johan Philip [Jacob], døbt i Kerteminde 04.03.1706; begr. 26.03.1736 i Kbh./Trinitatis. Søn af købmand Bendix Jens Plesner (ca. 1668-1708) og Anne Dorothea Andersdatter Bager (d. 1748). • Gift 16.11.1733 i Kbh./Trinitatis med Anna Margretha From, født ca. 1714, død 28 år gl. af hitzig feber 24.11.1742 i Kbh., begr. 27.11.1742 Trinitatis. Gift 2. 29.11.1736 med Ludvig Fenniger.

Udlært af J. Boppenhausen, Kbh. 30.09.1720-25.06.1726. Ankom fra Aalborg/Holbæk [tekst rettet ved overskrivning] til Kbh. 06.08.1731, svend hos P. Lyman.

Borgerskab 26.10.1733. Tillige boghandler?

1733-36 Springgade 19-20

Værksted overtaget af Ludvig Fenniger ved ægteskab med enken.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.04.1735 Berg, Jan Janson / for 5 år, udlært 19.10.1739 af L. Fenniger

09.10.1735 Jensen, Marckus / for 3 år, udlært 06.10.1736 af L. Fenniger

TILREJST SVEND:

04.08.1734 Johansen, Johann Christian / kom fra Kiel / hjemsted Lübeck

Ludvig Holberg: Naturens og Folkeretten, 3.udg., 1734, blev udleveret til køberne gennem bogbinder Johan Philip Plesner, boende i Springgaden tæt ved Trinitatis kirkegårds port.

Altgesell 15.07.1730, 08.01.1731, 07.01.1732 og 29.06.1733.

Afg. Plesner hans søn Knud Johansen, hos formynderen Ferdinand Brandt, Nørre kvarter 56, Nørregade, fik 1743 intet til arv efter faderen.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, Ehrencron-Müller, kirkebog Kerteminde-Trinitatis, CPN.

Plüer, J. Fr.

Plüer [Plÿer, Plier, Pliir, Plöyer, Blyr], Johan Friederich, født i Hannover ca. 1693; død af alderdom 76 år gl. 17.04.1767 i Kbh., begr. 22.04.1767 Skt.Petri. • Søn af - - - • Gift i Kbh. med Anna Margrethe Schlichtkrull, enke efter Johan Daniel Liebe. Døbt i Kbh./Petri 23.07.1682, død af brystsygdom 78 år gl. 08.07.1760 i Kbh., begr. 11.07.1760 Skt. Petri. • Se slægtstavle ved **Liebe**.

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Königsberg til Kbh. 27.08.1725, svend hos Lars Graa.

Borgerskab 10.04.1726. Medlem af Bogbinderlauget 18.04.1726.

1728	til leje hos Casper Lemvig, Lille Helliggeiststræde 182, afbrændt
1730	Ved Stranden 1
1731-37	Lille Kirkestræde 45
1741-67	Østergade 46, hjørnet af Christen Bernikowstræde (ejer fra 1757)
1756	opført som ejer af Lille Kirkestræde 51

Overtaget af Jens Halkier Møller.

UDLÆRTE SVENDE FRA VÆRKSTEDET:

19.10.1728	Liebe, Georg Julius / stedsøn, mester i Kbh. 1734
00.01.1730	Grono, Hans / indskrevet 1727, mester i Kbh. 1740
19.10.1739	Cammersberg, Johan Martin / indskrevet 04.10.1734 for 5 år, mester i Nyborg 1746
14.10.1743	Liebe, Abraham / stedsøn, mester i Kbh. 1751
14.10.1743	Zimmermann, Lars / indskrevet 19.10.1739 for 5 år, mester i Helsingør 1788
16.10.1747	Liebe, Jacob Lorents / indskrevet Mich.kvt. 1742 for 5 år
03.07.1752	Dreyer, Rasmus Jensen / indskrevet 03.07.1747 for 5 år
06.10.1755	Fusman, Peter Thomesen / indskrevet 04.10.1751
07.07.1760	Møller, Jens Mortensen [Halkier] / indskrevet 12.07.1756, mester i Kbh. 1768.
07.05.1764	Schütz, Frederich Wilhelm / indskrevet 02.10.1758 / søn af steddatter
18.01.1768	Top, Rasmus Thomsen / indskrevet 20.01.1766, overgået fra Eidlitz, Nykøbing F., skolelærer og bogbinder i Tureby 1772-1807

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

Nytårs kvt. 1731	Wolck, Karl Fridrich / for 3 år, 1735 idømt bøde for fuskeri
00.10.1753	Tautenberg, Elias David / fra Mich.kvt. 1753
22.04.1765	Schultz, Heinrich Wilhelm / overgået til G.J. Liebe, udlært 30.04.1770
18.01.1768	Schrøder, Thomas / overgået til J. Tribler, udlært 02.05.1774

TILREJSTE SVENDE:

22.07.1728	Kühes, Christian / kom fra Stralsund / hjemsted Alt Brandenburg
08.07.1732	Liebe, Georg Julius / Göteborg / København
20.11.1732	Liebe, Georg Julius / Göteborg / København

13.08.1735 Hallonqvist, Jacob / Göteborg / Jönköping
02.06.1736 Bloch, Mathias Larsen / Christiania / København
05.08.1736 Schütz, Johan Wilhelm / Neumünster / Celle
29.08.1737 Bäck, Johan Michael / Göteborg / Stralsund
08.06.1738 Koch, Johann Heinrich / Vänersborg / Lübeck
20.07.1739 Polin, P.W. / Eckernförde / svensk
07.08.1739 Weber, Daniel Christian / Rostock / Magdeburg
12.05.1740 Krumm, Peter Siegfried / Landskrona / Berlin
08.07.1740 Koch, Hans Jacob / Lübeck / Lübeck
02.05.1741 Bayer, David Benau / Stralsund / Ulm
10.07.1741 Weber, Daniel Christian / Stralsund / Magdeburg
14.09.1741 Cammerberg, Johann Bernhard / Hamburg / Güstrow
10.09.1743 Öhman, Johan Pettri / Kiel / Stockholm
27.07.1744 Berg, Johan / Göteborg / Göteborg
02.07.1747 Bückner, Christoph Friedrich / Bergen / Alt Brandenburg
26.07.1747 Schich, Joh. Christian / Stralsund / Hildburghausen
04.06.1748 Schich, Joh. Christian / Århus / Hildburghausen
18.05.1749 Block, Wichmann / Flensborg / Tønning
15.06.1749 Speckt, Johann Christian / Rostock / Stralsund
27.06.1749 Lambert, Otto / Odense / Odense
25.07.1749 Meyer, Johann Friederich / Stockholm / Berlin
08.07.1750 Liebe, Abraham / Lübeck / København
14.08.1751 Pripp, Peter Albrecht / Königsberg / Helsingborg
10.07.1753 Salvius, Mathias / Lübeck / Helsingborg
17.09.1753 Meyer, Johann Gottlieb / Lübeck / Königsberg
16.10.1755 Frydensberg, Janus / Horsens / Horsens
01.05.1759 Meyer, Herman Gottfried / Stege / Königsberg
17.04.1760 Gram, Christian / Odense / Odense
27.07.1766 Tegelman, Andreas / Stralsund / Stockholm
08.06.1767 Møller, Jens Halkiær / Hamburg / København

Altgesell 07.01.1726 og 25.02.1726. Herbergsfader 1739-40, oldermand 1747-49.

Registreret som bogkøber pä auktionen 1743 efter boghandler Madam Lossius.

Ao. 1760 d. 11. Nov. blev udi Kbh. Raadhuus foretaget Session ang. følgende Stervboer. Nr. 13. Anne Margrethe Johan Friderich Plyrs. Enkemanden mødte og prod. en kgl. tillag- - —-post af Registrerings Forretningen og Vurderingen over Huuset. Sr. Stouager mødte for 3de Arvinger og begierede 14 Dages anstand. Sr. Grøn mødte, saa og Andreas Liebe og Jacob Liebe. Hvorved det beror i 14 Dage.

Ao. 1760 d. 25. Nov. blev udi Kiøbenhavns Raadhuus foretaget Session angaaende følgende Stervboer: Nr. 17. Anne Margrethe Johan Friderich Plyers. Sr. Stouager paa Mester Schrøders vegne, saavelsom paa Mester Helmuths vegne, og æskede af Enkemanden speciale Regninger for de af ham dennem til last førte Summer - - i Registrerings Forretningen. Enkemanden mødte tilligemed Sr. Windelev og prod. en speciel

Regning paa Schrøder, stor 404 rdl 4 mk 6 sk og ellers begierede 8 Dages anstand, som blev bevilget.

Ao. 1760 d. 2. Dec. blev udi Kbh. Raadhuus foretaget Session holdt angaaende efterfølgende Skifter. Nr. 19. Anne Johan Friderich Plyers. Sr. Windelev mødte tilligemed Enkemanden og prod. Sr. Helmuths Obl. stor 500 rdl. og een skrevet af Sr. Schrøders formand i Ægteskabet Schiøt stor 155 rdl., saa forelagde hand og en Seddel fra Sr. Helmuth, at ald disputte imellem dennem afgiort, hvorfor Sr. Windelev paastod Skiftet sluttet. Sr. Stouager mødte paa Mester Schrøders vegne og begierede 14 Dages anstand for at —- det Indkomne. Retten bevilgede 8 Dages anstand.

Ao. 1760 den 9de Dec. blev udi Kiøbenhavns Raadhuus foretaget Session ang. følgende Stervboer. Nr. 15. Anne Johan Friderich Plyers Hustru. Sr. Stouager paa Mester Schrøders vegne, paastod at Enkemanden maa legitimere den af ham fremlagte Regning paa 404 rdl 4 mk 6 sk ihv— til Schrøder ved ikke i nogen maade - - - at kand være meere skyldig end omtrent 5 rdl. Og dernest begierede hand paa Schrøders saavelsom paa 4 af de andre arvingers vegne, hvoraf de 2 var umyndige, at Stervboets tilhørende Huuse og effecter maatte til Boets - - komme til Auction. Sr. Windelev protesterede imod Sr. Stouagers u-rimelige og lovstridige Paastand, som neppe kommen fra Arvingerne, men fra Sr. Stouager selv, og ellers begierede 8 Dages anstand, Sr. Liebe mødte og havde ingen Deel i Sr. Stouagers Paastand. Thi blev det i 8 dage.

Ao. 1760 d. 16 Dec. blev udi Kbh. Raadhuus foretaget Skiftesession ang. følgende Stervboer: Nr. 11. Anne Johan Friderich Plyers. Sr. Windelev prod. Enkemandens Regning saavidt Mester Schrøder angaar, og dernest en Extract af Skifteboet efter Schrøders formand i ægteskabet, som beviiser de 312 rdl 4 mk 15 sk i Enkemandens Regning, og der øvrige ventede han ikke blev imodsagt. Sr. Stouager begierede anstand til neste Act efter Nye Aar. Sr. Plyer protesterede imod saadan anstand, da hand ønskede ende paa Skiftet. Retten bevilgede den begierte anstand.

Ao. 1761 den 13 Janv. Nr. 8. Anne Johan Friderich Plyers. Sr. Stouager paastod at Enkemanden bør sit Krav at beviise, og dernest foreviste hand en Pante Obl. med Transport af 12 Junii 1747 som findes udslettet af Ranch Bager d. 18 Junii 1755 under Sr. Plyers Haand Qviteret og dog fordrer Sr. Plyer i hans fremlagte Regning resten - - - 29 rdl. Sr. Windelev ved Sr. Plyer forsikrede at hans Regning var rigtig, og under - - - imod alt u-rigtig, paastod decision. Sr. Stouager - at - — sig til sit forige, indlod det ligeledes til Decision, og lod derfor forberørte Obl. blive i Retten. Sr. Liebe overlod alting til Rettens behandling. Thi blev det til Decision optaget.

Ao. 1761 den 27. Janv. Nr. 5. Anne Johan Friderich Plyers. Hvorudi skulle have været aflagt Decision, men Sr. Stouager paa Bogbinder Schrøders vegne, declarerede at hand med Enkemanden var bleven forenede, og desaarsags behøvedes ingen Decision, men Skiftets deeling at nyde sin fremgang til dets endelig slutning, tillige var St. Stouager og mødt paa Johan Jacob og Andreas Liebes vegne, saa vel deres 2de Søstres vegne, som ikke havde noget imod dette Skiftes slutning. Sr. Windelev paastod Decision, med mindre Sr. Stouager paa Schrøders vegne ville erklære, at hand ville antage Plyers Regning for sammes summa, som den er bleven fremlagt, uden nogen be- -ling. Sr. Stouager endnu som før, forlangte uden nogen Decision, og lod gierne den omrørte Regning

passere for saa vit som Sr. Plyer selv finder for got. Georg Julius Liebe mødte og havde ej noget at erindre. Sr. Grøn ej - —. Thi blev Retten sluttet.

Ved skifte efter hustruen sluttet 27.01.1761 vurderedes huset på hjørnet af Østergade og Chr. Bernikowsstræde til 1300 rdl., indbundne bøger og værktøj m.v. 608 rdl., rede penge 193 rdl. Gæld (lån til børnene) 3700 rdl. Boets formue 6189 rdl. 3mk. 2 sk., gæld 307 rdl. 2 mk. 12 sk. Arvesum 5882 rdl. 6 sk. I hendes første ægteskab var børnene Georg Julius Liebe, Abraham Liebe (død 28.08.1760), Johan Christian Liebe (død, efterlod sig 4 børn: matros Johan Jacob Liebe, husmand Abraham Liebe, Buddinge, Anne Kirstine Liebe, Lise Liebe), Marie Elisabeth gift med fodgarder Nicolai Rolfsen, Dorthe Malene Sophie gift med Peder Thomsen Schrøder, Anne Cathrine gift med August Henrik Helmuth.

Johan Friderich Plüers testamente:
- - - At, eftersom hos Os allernaadigst er bleven ansøgt og Begiært, Vores allernaadigste *Confirmation* paa efterskrevne Forskrivelse, lydende Ord efter andet saaledes:
Da vi alle ere dødelige, saa haver ieg i Betragtning deraf hermed villet tilkiendegive, hvorledes der efter min Død skal forholdes med den Formue, hvormed Gud haver velsignet mig. Og er da min sidste Villie følgende:

1. Skal ald min bortskyldige Gield betales.
2. Min endnu levende Broder *Hans Hinrich Plüer*, som er i Huset hos mig og haver 4re levende Børn, *Testamenterer* og skiænker ieg 200 Rdl. og et hvert af hans Børn 100 Rdl. tilsammen Sex Hundrede Rigsdaler dansk *Corant*, ligeledes *Testamenterer* og skiænker ieg bemelte min Broder det Senge Stæd med Gardiner, hvori og de Senge-Klæder, hvorpaa hand saaver, bestaaende af 3 Under-Dyner 1 over Dyne 2 Hoved-Puder og en træk-Pude med Vaar, tilligemed 2de Par gode Blaar-Garns Lagener, Endvidere skiænker ieg ham alle mine Gang-Klæder, Skiorter, Hals-Kraver, hals-Klude, halv-Ermer og mine Sølv Skoe-Spender.
3. Giver og *Testamenterer* ieg til min afdøde Broders *Joost Wilhelm Plüers* Søn *Magr. Carl Christoph Plüer, Compastor* i *Altona*, 300 Rdl. *Contant*, og da hand til sit Brøllup og sin Reise af mig have bekommet 300 Rdl. mod *Obligation*, saa skienkes hannem ogsaa herved bemelte 300 Rdl.
4. Til min Tredie Broders *Anthon Georg Plüers* 5 Faderløse Børn, nemlig 3 Sønner og 2 Døttre, giver ieg 600 Rdl. saaledes, at de 3 Sønner og den Ældste Datter skal have hver 100 Rdl., men saasom den yngste Datter skal være gandske Liden og Gebrækkelig, saa skal hun have 200 Rdl.
5. Og da min Ældste Søster *Margarethe Elisabeth Plüers* ogsaa ved Døden er afgangen og haver i sine 2de Egteskaber avlet 5 Børn, Nemlig 2 Sønner og 3 Døttre, saa giver ieg Enhver af disse Børn 100 Rdl. tilsammen 500 Rdl., men saasom en Datter et døed, og haver efterladt sig 2de Børn, altsaa bliver de hende givne 100 Rdl. deelte i 2de Deele hvoraf ethvert af hendes Børn bekommer 50 Rdl; Den eene Søn have ogsaa været gift og efterladt sig 1 Datter, følgelig træder Datteren i hans Stæd og bekommer de ham givne 100 rdl.
6. Til min afdøde Systers *Anna hedevig Plüers* Sønne-Søn *Johan Hinrich Jacob Bardei testamenterer* ieg 100 Rdl.

7. Min Stif-Datters Søn *Friderich Wilhelm Schütz testamenterer* ieg alt mit Værk-Tøi paa *Condition* at hand skal give sin Søster *Lucia* 10 Rdl., naar hun bliver gift.

8. Min Stif-Daatters *Anne Catharina Liebes* Mand, Bogbinder *August Hinrich Helmuth*, eftergiver ieg alt det hand er mig skyldig.

9. Til min Pige *Marie Christophers* Datter skienker ieg 50 Rdl., samt 2de gode Under-Dyner, 1 Over-Dyne, 2 Hoved-Puder og 2 Par gode Blaar-Garns Lagen.

10. Til *Executores* af dette mit *Testamente* indsætter ieg min Stif-Søn *Georg Julius Liebe*, som er Hans Mayestæts Bogbinder og *Sr. Jacob Damkiær*, Fuldmægtig hos Hr. Cammer-*Advocat Bang*; Og skulle De for at *legere* mit Sterv-oe, og bringe Skiftet til enden, nyde hver 150 Rdl., dog saaledes at alle de, til dette Skiftes Endebringelse behøvende Udgifter og Bekostninger, tages ud af min Boes *Massa*.

11. Endvidere skiænker ieg til min Broder Søn Hr. *Magister Carl Christoph Plyer* i *Altona* den *Summa* 50 Rdl. paa *Condition* at hand gaaer mine udnævnte *Executores testamenti* tilhaande i alt det, som de af hannem til mit Skiftes des hastigere Befordring kunde forfange.

12. Skulde noget overskyde lidt eller meget, da skal min Broder *Hans Henrich Plüer* dertil være *Universal* Arving. Kiøbenhavn den 16de April 1767 Johan Fridrich Plüer (LS)

Anno et Die ut supra hora 2 Post meridiem, haver ieg underskrevne *Christian Schmidt*, Kongelig *Notarius Publicus* i denne Kongelig *Residentz* Stad Kiøbenhavn, Budstikkelse tilligemed undernævnte Vidner indfundet mig hos Bogbinder *Johan Friderich Plüer*, boende paa Hiørnet at Østergade og *Christen Coperniker* Strædet, hvilken med fuldkommen Fornuft og Forstand, dog sængeliggende loed i Nærværelse af *Sr. Georg Julius Liebe*, Hans Mayestæts Bogbinder, af hans Broder, *Hans Hinrich Plüer*, af *Christian Petersen* buntmager, boende *Christen Copernikov* Strædet og hans Bogbinder Plüers Pige *Marie Christophers* Datter, forfatte forestaaende *Testamentariske Disposition*, som hand derefter, da Ieg havde forelæst ham samme, i alle dens *Puncter* og *Clausuler ratihaberede*, egenhændig underskrev og forseiglede.

Og findes i denne *Disposition* paa den anden Side *lin.* 15. det Ord *Søn* understrøget og i dets Stæd *in margine Dotter*, *lin.* 19. det Ord *Datter* understrøget og i dets Sted sat *in Margine* Søn, og *lin.* 24 det ord *Friderich* understrøget, saasom *Testator* i den opsatte *Concept*, havde i henseende til Navnene feylet men besindede sig paa hans Broders, bemelte *Hans Henrich Plüers* Erindring anderledes, hvorudav er disse *Correctioner* bleven giorte; Og var bemelte *Testator* af mig begiærende, at ieg alt forestaaende vilde *attestere* hvilket ieg ogsaa hermed paa Embeds Vegne bekræfter. *Actum præsente teste Do. Olav Muuss Hauniæ ut ante. Qvod attestor Sacræ Regiæ Majestatis Daniæ et Norvegiæ Notarius Publicus. C Schmidt* (LS)

Da, saafremt fornevnte Johan Friderich Plüer af Vores Kongelig *Residentz* Stad Kiøbenhavn, som siden ved Døden skal være afgangen, sig ingen Livs-Arvinger haver efterladt, vilde Vi indbemelte Forskrivelse, udi alle dens Ord, *Clausuler* og *Puncter*, saa som samme herover indført findes, allernaadigst have *confirmeret* og stadfæstet, saa og hermed *Confirmere* og stadfæste, Dog Siette- og Tiende Penge, samt ald anden Os tilkommende Arvefalds Rettighed i Alle Maader u-forkrænket, Saa og at der strax erlegges og betales Tyve Rigsdaler - Halv-Parten deraf til Vor Frelsers Kirke paa Christianshavn, og

den anden halve-Part til Tugt- og *Manufactur*-Huuset paa Vort Land *Møen*. Forbydendes etc. Christiansborg Slot d. 5te Mai 1769 / O. Thott
[Testamentets samlede beløb udgør 2500 rdl. - uden gælden.]

Skifte efter Plüer afsluttet 29.03.1770. Han ejede en gård på hjørnet af Østergade og Chr. Bernikowsstræde, som ved auktion blev solgt for 2010 rdl. Boets formue 3542 rdl. 1 mk. 10 ¼ sk., udgifter 2200 rdl. Arvesum 1342 rdl. 1 mk. 10 ¼ sk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, Nielsen, Gedde, 1728, Ilsøe: Biblioteker, Personalhist. Tidsskr., kirkebog Petri, udskrift af Skifteprotokol, Skiftebehandlingsprotokol 1760-61, skifteudskrift, Sjællandske Tegnelser 1769, CPN, LI.

Poulsen, C.

Poulsen, Carl, født 21.12.1816 i Kbh.; død 75 år gl. 24.02.1892 i Horsens, begr. 29.02. 1892 Vor Frelser gl.kgd. • Søn af - - - • Gift 22.10.1846 i Kbh./Slotssogn med Jacobine Dorothea Ross, 30 år, hos livlæge Dr. Lund. Forlovere bogbinder Ursin og Dr. Burmann Becker. Født 02.07.1816 i Randers/Skt.Morten; død 71 år gl. 07.12.1887 i Horsens, begr. 12.12.1887 Vor Frelser. Datter af skomager Johan Christensen Ross og Johanne Frideriche Bernhard. Fader til Johan Georg Poulsen, mester i Horsens 1882, og Anne Margrethe Poulsen, gift med H.M. Wenk, mester i Fredericia 1861.

Udlært af P. Ursin, Kbh. 14.07.1836-25.07.1840. Ved folketælling 1840 læredreng hos samme, Store Kannikestræde 34 A.

Industriudstillingen 1840: kat.nr. 359 En Octav. Svendestykke.

Borgerskab i Horsens 09.06.1848. Uegnet til militærtjeneste, mistet 3. finger på højre hånd.

-1850- Smedegade 308
-1880-92 Smedegade 3

UDLÆRTE SVENDE PÅ VÆRKSTEDET:
00.00.1866 Poulsen, Johan Georg / søn, mester i Horsens 1882
25.05.1882 Kyster, Anker Julius / mester i Kbh. 1892

Folketælling 1850 Smedegade 308: Carl Poulsen, 32 år, bogbinder, Jacobine Christensen, 32 år, hans kone, Johan Poulsen, 3 år, Ane, 1 år, Inger Andersdatter, 19 år, tjenestepige, Flamme, 20 år, bogb.svend, f. Preussen.

Folketælling 1860 Graven 268 F: Carl Poulsen, 43 år, bogbinder, Jacobine Dorthea f. Rau, 43 år, hans kone, Hedevig Poulsen f. Bibel, 74 år, enke, hans moder, Johan Gottfred Poulsen, 12 år, Ane Margrethe Jacobe Poulsen, 10 år, Pouline Louise Poulsen, 8 år, Petrea Frederikke Christiane Hedevig Poulsen, 5 år, Carl Jacob Vilhelm Poulsen, 4 år, Frederik Peder Svenningsen, 6 år, plejesøn, Osvald Adolbert Wetterberg, 18 år, lærling, Mette Marie Nielsen, 28 år, tjenestepige, Jens Ditlev Svendsen, 21 år, bogb.svend, Herman Wenck, 28 år, bogb.svend, fra Preussen.

Folketælling 1880 Smedegade 3 forhuset, 1.sal: Carl Poulsen, 63 år, bogbinder, Jo-

han Gottfred Poulsen, 32 år, bogb.svend, Ane Margrethe Poulsen, 30 år, Anker Julius Kyster, 15 år, bogb.lærling, Karl Theodor Jørgensen, 14 år, bogb.lærling, Mette Katrine Holm, 17 år, tjenestepige, Jacobine Dorthea Poulsen, 63 år, husmoder, Pouline Louise Poulsen, 27 år.

Folketælling 1890 Smedegade 3, 1.sal: Carl Poulsen, 73 år, enkemand, husejer, Ane Margrethe Poulsen, 40 år, datter.

REF.: Industriudstillingen, borgerskabsprotokol Horsens, kirkebog Slotssogn-Randers Skt. Morten-Horsens Vor Frelser, Rohde, FT 1840-1850-1860-1880-1890, CPN, LI.

Poulsen, H. F.

Poulsen, Hans Ferdinand, født i Kbh. 06.09.1806; død 83 år gl. 05.04.1890 på Almindeligt Hospital i Kbh., begr. 13.04.1890 Alm.Hosp. • Søn af - - - • Gift 09.01.1832 i Kbh./Holmen med Margrethe Marie Kirstine Tribler, 21 ¾ år, Holmensgade 114. Datter af J.F.W. Tribler og Louise Frederikke Rasmussen. Forlovere N.C. Møller, Ulfeldts Plads 97 og P.W. Tribler, Holmensgade 114. Født i Kbh./Holmen 16.04.1810; død 1852 i - - -. • Fader til Eduard Poulsen, Emil Poulsen og Emma Sofie Frederikke Poulsen, gift med N.C.M. Riis. • Se slægtstavle ved **Tribler**.

Udlært af J.F.Triblers enke, Kbh. 14.01.1822-10.07.1826.

Borgerskab 07.01.1832. Borgerligt infanteri. Mesterstykke antaget af Kunstakademiet og forevist Magistraten, medlem af Bogbinderlauget 23.01.1832.

1832-33	Store Grønnegade 283	
1834-41	Ulfeldts Plads 110	
1842-49	Gråbrødre torv 110	(navneændring)
1850-54	Løvstræde 120	
1854Til.-59	Møntergade 129	
1860-65	Møntergade 4	
1870-74	Nørrebrogade 17	Alderstrøst, fribolig

15.03.1874 indlagt på Almindeligt Hospital, støttet fra Lauget med 2 kr. pr. måned fra 01.11.1877

Folketælling 1840 Gråbrødre torv 110 st.: Hans Ferdinand Poulsen, 34 år, bogb.mester, Margrethe Marie Tribler, 29 år, hans kone, Edvard Christian Poulsen, 8 år, Johannes Harald Poulsen, 5 år, Jens Martin Jensen, 18 år, læredreng, Charlotte Amalie Hansen, 23 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Gråbrødre torv 110 st.: Hans Ferdinand Poulsen, 39 år, bogb.-mester, Margrethe født Tribler, 35 år, hans kone, Edvard Poulsen, 13 år, Harald Poulsen, 10 år, Laura Poulsen, 5 år, Frederik Poulsen, 1 år, Herman Wartou, 35 år, bogb.svend, William Thrye, 20 år, bogb.lærling, Frederik Kisselhahn, 17 år, bogb.lærling, Lovise Løser, 24 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Løvstræde 120 st.: Hans Ferdinand Poulsen, 44 år, bogb.mester, Margrethe Marie Christine Poulsen født Fribert [Tribler], 40 år, Eduard Christian

Waldemar Poulsen, 18 år, bogb.lærling, Johannes Harald Wilhelm Poulsen, 14 år, Laura Emilie Poulsen, 10 år, Emil Frederick Poulsen, 6 år, Nielsine Poulsen, 3 år, et udøbt barn, 1 år, Jens Fauerholdt, 17 år, læredreng.

Folketælling 1855 Møntergade 129: Hans Poulsen, 49 år, enkemand, bogb.mester, Edvard Poulsen, 23 år, bogb.svend, Harald Poulsen, 20 år, sadelmagersvend, Frederik Poulsen, 11 år, Nielsine Poulsen, 8 år, Emma Poulsen, 5 år.

Folketælling 1860 Møntergade 4, 1.sal: Hans Ferd. Poulsen, 53 år, enkemand, bogbinder, Harald Poulsen, 25 år, sadelmagerfrimester, Laura, 20 år, Frederikke, 16 år, Line, 13 år, Emma, 10 år.

Folketælling 1870 Møntergade 10, baghuset, kvisten: Hans Ferdinand Poulsen, 62 år, enkemand, bogb.mester, Johannes Harald Wilh. Poulsen, 34 år, sadelmagersvend, Nielsine Christiane Poulsen, 23 år, Emma Sophie Frederikke Poulsen, 20 år.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

13.01.1838 Brandt, Jørgen Peter / indskrevet 08.07.1833 for 5 år fra nytår, mester i Helsingør 1847

19.01.1839 Fog, Adolph / indskrevet 20.01.1834 for 5 år fra nytår, mester i Kerteminde 1844

22.04.1844 Jensen, Jens Martin / indskrevet 13.01.1838 for 5 år fra nytår, svend i Kbh. til sin død 20.03.1846

18.04.1846 Thrye, Wilhelm Frederich Heinrich / overgået fra W. Bielefeldt, indskrevet 29.05.1841 for 5 år fra påske kvt., mester i Kbh. 1857

22.04.1851 Poulsen, Eduard Christian Valdemar / søn, bogbinderibestyrer i Randers ca. 1865

14.11.1863 Poulsen, Emil Frederik Ferdinand / søn, mester i Kbh. 1880

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

23.01.1832 Brodersen, Hans Peter / fra nytår

18.04.1846 Holtemann, Heinrich Georg / for 5 år fra Mich.kvt. 1845

Fauerholdt, Jens / overgået til A.W. Andersen, udlært 22.10.1853

TILREJST SVEND:

21.01.1834 Sørensen, Anton Frederik Axel / hjemsted København

Fra efteråret 1870-75 i vinterhalvåret tildelt brændeselshjælp 6 rdl. fra Lauget, derefter fra efteråret 1876 til april 1890 halvårligt 12 kr. Ved begravelsen kr. 30.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Alm.Hosp., vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870, Alderstrøst, CPN, LI.

Poulsen, Niels

Poulsen, Niels, født - - -; død - - - • Søn af - - - • Gift med - - -

Ukendt lærested.

En Niels Poulsen nævnes 1546 som bogbinder i Ribe.

Kong Christian III gav 1558 besked om at bogbinderen skulle hente sin hustru og selv skaffe sig hus. Kongen ville da give ham nogen fetalje til husholdningen og 100 mark på betingelse af, at han skal være beredt til at drage til kongen, når det måtte ønskes. Har tilsagt kongen sin tjeneste som bogbinder 26.07.1558 med årlig løn 100 mark danske, en hofklædning og til underhold for sin hustru 2 pd. malt, 1 pd. mel, 1 fjerding smør, 4 sider flæsk, kongen leverer materialer, bogbinderen skal benytte egne redskaber. Lønningen skal begynde fra sidste nytår (01.01.1558).

Bestalling 1559 som kongelig bogbinder; nævnes samme år på en fortegnelse, som kongen sendte Mogens Gyldenstjerne, over de »meget unyttige folk, som daglig spiser der på slottet, og som I på vore vegne skulle forløve og afvise, thi vi ikke vil, at de længere skal underholdes der på slottet«.

23.06.1554 Item Stj. Hannse baptiiste affthenn wdj Colldinnge epther mester Henrich Predicanthærs beffalninng betaltt Niels Bogebinder aff Riibe for hues bøger, hannd haffeer bundett for K.M., epther thette hans registers lydelse, som beløff seg: 22 mk.

17.03.1556 Item thenn 17. dag martij anthwordet mester Hans Goltsmedt, att give for 4 pund allun tiil Niels Bogebinder, 3 mk.

03.06.1556 Item thenn 3. dag junij anthwordet mester Hans Goltsmedt att betalle alun mett tiill bogebinderen, 2 mk.

06.07.1556 Item anthwordet Niels Bogebinder epther K.M.s beffalling wed mester Hans Goltsmedt, som hand skulde haffue att wdgiffue tiill hwes behoff haffuer werit tiill K.M.s bøgers behoff, epther hanns registers lydelse, 5½ dlr. 2 sk.

16.07.1556 Item thenn 16. dag julij giffuet Niels Bogebinder aff Ripe paa regenschaff for arbeyde, epther K.M.s beffalling, 10 dlr.

30.07.1556 Thenn 30. dag julij anthwordet Niels Bogebindere att betalle 5 pund mesing met, han haffde wdtagit, oc for traadt, 4 mk. 2 sk.

15.08.1556 Item thenn 15. dag augustj anthwordet Niels Bogebindere att kiøbe lim, traadt oc snorer fore, 1½ mk.

06.09.1556 Thenn 6. dag septembris anthwordet Niels Bogebinder att kiøbe 4 lot sylcke fore, att binde K.M.s bøger mett, 2½ mk.

18.09.1556 Item thenn 18. sag septembris anthwordet Niels Bogebinder att kiøbe 2 pund lym fore tiill K.M.s bøger, 8 sk.

28.09.1556 Item thenn 28. dag septembris anthwordet mester Hans Goltsmedt epther K.M.s beffallning att betalle suine skind met, wdtagne tiill K.M.s bøger, 11½ dl. 4 sk.

01.10.1556 Item thenn første dag octobris epther K.M.s beffaling giffuet Niels Bogebinder paa reg[nsk]ap for arbeyde, 20 dlr.

14.11.1556 Thenn 14. dag nouembris anthwordet Niels Bogebindere at kiøbe alun fore, 2 mk.

28.11.1556 Item thenn 28. dag nouembris anthuordet Niels Bogebindere att kiøbe remmer for att sette wdj K.M.s discanth bøger, 8 sk.

30.11.1556 Thenn 30. dag nouembris anthwordet Niels Bogefører[?] att giffue for eenn bog papir tiill K.M.s bøger, 4 sk.

18.12.1556 Thenn 18. dag decembris anthuordet Niels Bogebindere att kiøbe sylcke fore oc allun tiill K.M.s bøger, 11 mk.

Udat.1556 Giffuet Niels Bogebinder, epther mester Hans Goltsmedis beffalning, som hand sagde, att K.M. skenncte hanum: 2 alne engelst [klæde]; nersk [hollandsk uldklæde] 1 alne.

21.06.1557 Then 21. dag junij betaldt Niels Bogebinder for huess arbeide, hand haffuer giordt for K.M. till thenne dag, fran thet siiste, ther wor giordt regenschaff met hanum, som mester Hans Goltsmed haffde met hanum affregnett, 18 mk. 7 sk.

03.03.1558 Thend 3. martij antwordet Niels Bogebindere att giffue for en fierring guld att binde wdj bøger, 1½ mk.

19.03.1558 Thendt 19. martij antwordet Niels Bogebindere att kiøbe eth pund sye traad och 1 lod silcke fore, 1½ mk. 2 sk.

16.04.1558 Antwordet Niels Bogbindere att kiøbe seffue for ath vdthoe skind met paa bøger, 2 sk.

07.05.1558 Niels Bogbindere, thend 7. dag maij giffuet hanum hans halffue aarss besolding nu till Sanctj Hans dag fortient, 20 dlr. - End givet hannem og dermed afbetalt fore dette aar, 13 dlr. 1 mk.

02.09.1558 Thendt 2. septembris antwordet Niels Bogbindere att kiøbe 2 lod silcke och 1 pund sye traad fore, 2 mk. 4 sk.

10.09.1558 Thendt 10. septembris antwordet Niels Bogbinder att kiøde 2 lod slaa lott, 1 lod boratz och mesing fore att beslaa eth segeruerckis huss met for K.M., 4 mk.

15.10.1558 Same tiid antwordet Niels Bogbindere att giffue for guld, alun och traad till K.M.s bøger, 1½ mk. 1 sk.

24.10.1558 Thend 24. octobris giffuet Hans Bøse for 10 pund allun, som kiøbtes till K.M.s bøger, som Niels Bogebinder anamet, 7½ mk.

03.11.1558 Thend 3. nouembris antwordet Niels Bogbindere att giffue for 4 bøger papiire och lym, 3 mk.

19.11.1558 Thend 19. nouembris antwordet Niels Bogebinder att giffue for 2 pund sye traadt, 2mk.

24.06.1559 givet hannem hans Besolding til Johannis for ½ Aar, fik Forlov og annammit sin Bestilling fran hannem, 50 mk.

04.07.1559 til et Skind, han købte og skulde omdrage et Cypresskrin med for K.M., ½ dlr.

23.07.1559 for Skind, han købte og forede et Fôr med til 6 store Flasker, 3½ mk. Og til 1 Pund Lim, 4 sk. - er 3½ mk.

31.07.1559 til Læder og Pap til tvende K.M. Bøger, han bandt, 2 mk.

07.08.1559 givet Niels Bogbinder Kostgæld for 23 Uger, han haver selv underholdet sig, føre han fik Besked, hvorefter han skulde rette sig, om han skulde blive i Tjenesten, hver Uge 20 sk. - er 29½ mk. 4 sk.

10.08.1559 for 2 store Regnskabsbøger, han bandt for K.M., 1½ mk.

11.08.1559 for et Hus til 6 store Flasker, han betog med Læder for K.M., 1 dlr.

11.08.1559 givet Niels Bogbinder for en halv Hofklædning, K.M. hannem skyldig var til Sancti Hans Dag forleden, 11 mk. 8 sk.

Hos Collijn anføres stempel med initialer og årstallet 1554 anvendt ved en bog trykt 1579, »skulle därför passa på hans äldsta verksamhetstid.«

REF.: Nielsen, Carl S. Petersen, Isak Collijn: Två danska bokband*, trykt i »De libris. Bibliofile Breve til Ejnar Munksgaard, 1940, Rentekammerregnskab, Thomsen.

Pripp, P. A.

Pripp, Peter Albrecht[sen], født i Helsingborg ca. 1726; død 17.06.1765 i Kbh./Nikolaj. • Søn af - - - • Gift 1. 08.08.1753 i Kbh./Helligånd efter kgl. tilladelse i hendes faders hus på Gråbrødretorv med Dorothea Sophie Krog. Forlovere Pontoppidan, Fredericia, og Rasmus Sørensen Krog. Datter af boghandler Rasmus Sørensen Krog og Dorthe Hansdatter Wiibe. Født - - -; død før 1759. • Gift 2. 20.07.1764 i Västra Sonnarslöv med Martha Cathrine Malmgren. Enken gift 2. 1767 med Andreas J. Kanneworff (ca. 1722-1771).

Udlært af J.C. Fraun, Kbh. 14.10.1748-30.06.1749 [i forbundt?] Ankom fra Königsberg til Kbh. 14.07.1751, svend hos J.F. Plüer. Symbolum: Sic quoqis gratiora vincit patientia.

Ved vielsen anføres han som borger og bogbinder i Fredericia.

Kgl. Missiv af 18.11.1757: tilladelse til at ernære sig med egne hænder, efter nogle år i Tyskland er han vendt tilbage og har giftet sig med en borgermands datter i tanke for at etablere sig.

Kgl. Missiv af 19.10.1759: andraget at hans omstændigheder for den tid er så fattige, at han ikke kunne bestride de udgifter og omkostninger, som medgå til at komme i lauget; fik tilladelse til uden at stå mesterår at gøre mesterstykke i eget værksted under sædvanlig forordnet mestertilsyn.

Kgl. Bevilling 17.07.1767: Martha Malmgreen, Pripps enke, må fremdeles vedblive i bogbinderprofessionen, endskønt hun måtte indlade sig i ægteskab uden for professionen, da hendes mand har efterladt hende i slette omstændigheder med to umyndige børn; hun vil forsøge et betale den store gæld. Det gøres til en betingelse, at hendes tilkommende mand ej har lært nogen anden profession.

Kgl. Missiv af 22.04.1768: Marthe Malmgreen Kanneworff må holde svende og drenge og nyde laugs-rettighed.

Borgerskab 11.07.1759 til handel med gamle bøger og bogbinderfrimester. Mesterstykke godkendt af Bogbinderlauget 15.12.1759. Borgerskab 17.12.1759. Drev boghandel, forlag og lejebibliotek over musikalier, historiske og moralske skrifter.

1756 Lille Kannikestræde hos Mad. Weinholtz
1760-61 Gråbrødretorv 71
1763-67 Silkegade 66

Overtaget 1767 af A.J. Kanneworff. Boghandel af enken solgt 02.05.1775 til Søren Gyldendal.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

01.08.1764 Schärling, Erick / indskrevet 27.04.1761 for 4 år fra 14.07.1760, mester i Kbh. 1774

11.07.1768 Nordgreen, Erick / indskrevet 01.08.1764 for 4 år, mester i Kbh. 1782

TILREJSTE SVENDE:

15.04.1760 Bong, Mathias Albrecht / kom fra Lund / hjemsted svensk

04.05.1760 Raffenius, Hans / - / Trälleborg

13.05.1761 West, George/Jørgen / Riga / København

06.06.1761 Knutson, P. / Lund / Lund

11.02.1763 Adler, Johannes Janson / - / Karlstad

21.07.1764 Biörnström, Petter / Norge / Vesterås

14.06.1766 Schwerin, A. / Rostock / Rostock

Udgav: [Anon.] Kort Begreb af Alle Videnskaber til Brug for Ungdommen af begge Kiøn. Oversat fra Tysk. 1763.

Medlem af Det kgl. Skydeselskab 1760 (boghandler).

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Helligånd-Petri, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1757, 1759, 1768, Sjællandske register 1767, Skattemandtal, Nyrop, Frøland, Fog, CPN, LI, Hedberg.

Proft, C. G.

Proft, Christian Gottlob, født i Tyskland ca. 1736; død 57 år gl. 30.11.1793 i Kbh., begr. 06.12.1793 Skt.Petri. • Søn af - - - • Gift 27.07.1763 i Kbh./Skt. Petri i huset i Frederiksdal med Christina Rothe, døbt i Kbh./Petri 20.11.1743; død af nervefeber 49 år gl. i Kbh., begr. 02.09.1791 Skt.Petri. Datter af boghandler Gabr. Chr. Rothe og Mette Cathrina - - -. Forlovere fuldmægtig ved Vestindisk Toldkammer Rothe og kopist S.A. Thomsen ved generalkrigskommisær Wodroffs kontor. • Datteren Charlotte Amalie gift 1798 med forlægger og boghandler Fr. Brummer (1768-1836).

Etableret i 1760'erne, i 1770 kompagniskab med svigermoderen, havde 3 boder på Børsen og et udsalg i byen, leverandør til Det kgl. Bibliotek. En oversættelse af Goethes Werther blev i 1776 forbudt af det teologiske fakultet; forlægger for Ewalds skrifter med kobberstik af Abildgaard og Chodowicki (1780-91), udgiver af Kiøbenhavns Veiviser fra 1784, universitetsboghandler 1786.

Den driftige boghandler/forlægger Chr. Gottlob Proft ansøgte december 1784 Magistraten om tilladelse til selv at indbinde bøger til salg, men blev afvist med henvisning til Bogbinderlaugets privilegium (Laugsartiklerne §6).

-1771- Ny Kongensgade 330

-1791-93 Vandkunsten 265

Fortsat af sønnen Christian Georg Proft (d. 1809).

Folketælling 1787 Ny Kongensgade 330: Christian Gotlob Proft, 50 år, boghandler, Christine Rothe, 43 år, hans kone, Christian Georg, 23 år, ved samme handel, Johan

Friderich, 5 år, Margreta Helene, 19 år, Frideriche Lovise Caroline, 17 år, Charlotte Amalie, 11 år, Christine Hedevig, 9 år, Christine Lovise Rothe, 38 år, konens søster, Birgitte Sophia Graf, 27 år, logerende, Johannes August Stork, 26 år, fuldmægtig, Birthe, Maria Brandt, 32 år, tjenestepige, Sisse Christensdatter, 28 år, tjenestepige.

REF.: kirkebog Skt. Petri, skattemandtal, FT 1787, Weitemeyer, Frøland, Nyrop.

Qvasinitzky se **Kruse, B. U.**

Qvist, Jørgen

Qvist, Jørgen Mauritz Severin, født i - - - ca. 1798; død af brystsyge 20 år gl. 19.05.1818 på Alm. Hospital i København, begr. 23.05.1818 Garnison/Ass.kgd. • Søn af farver Hans Jørgen Qvist og Birgitte Marie - - -

Udlært af H. Berg, Kbh. 21.10.1811-14.07.1817. I svendeladens regnskab for St.Hans kvt. 1818 anføres sygepenge for Qvist 4 rdl. og nytårs kvt. 1819 15 rdl. 1 mk. 14 sk.

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Alm.Hosp., FT 1801, CPN.

Raff, C. F. W.

Raff, Carl Frederick Wilhelm, født i Kbh./Petri 03.11.1822; død af pneumonia 82 år gl. 29.03.1905 i Kbh.; begr. 04.04.1905 Vor Frue/Ass.kgd. Laugets udgift ved Raffs begravelse kr. 16 (regnskab jan.kvt. 1905). • Søn af stolemager Ernst Heinrich Raff og Anna Catharina Sørensen. • Gift 1. 17.11.1849 i Kbh./Trinitatis med Amalia Caroline Rau, 24 år, Nørrebro 168. Forlovere stolemagermester L. Raff, Teglgårdsstræde 191 og fabrikant Rau, Nørrebro 168. Født 08.11.1825 i Kbh./Petri; død 14.12.1851 i Kbh., begr. 19.12. 1851 Petri. Datter af stolemagermester, senere brunkulsfabrikør Carl August Rau og Maria Christine Søderberg. • Fader til Vilhelm Carl August Raff (19.11.1851-01.06. 1893). • Gift 2. 20.12.1856 i Kbh./Vor Frue med Katharine Pouline Sophie Buchmann, 28 år, Larslejstræde 179. Forlovere stolemagermester W. Raff og hattemagermester Buchmann, Borgergade 193. Født 30.10.1828 i Kbh./Frue; død af organisk hjertesygdom 44 år gl. 05.06.1873 i Kbh., begr. 11.06.1873 Vor Frue/Ass. kgd. Datter af hattemagermester, senere værtshusholder Lorenz Ferdinand Buchmann og Sophie Margrethe Knudsen. • Fader til Marius Theodor Raff (16.03.1860-14.11.1935). • Gift 3. 27.06.1874 i Kbh./Holmen med Laura Birgitte Møller, 37 år, Havnegade 11-13. Født i Kbh./Helligånd 10.10.1836; død 74 år gl. 13.10.1910 i Kbh., begr. 16.10.1910 Johs./Ass. kgd. Datter af hattemagersvend Frederik Møller og Frederikke Christiane Berregaard. Forlovere gulvtæppefabrikant F. Møller, Havnegade 11-13 og manufakturhandler C.W. Løber, Nygade 8.

Udlært af W.E. Westermann, Kbh. 13.07.1839-24.04.1843. Ved Folketælling 1840 lærling hos samme, Lille Fiolstræde 195 st. Ved Folketælling 1845 hos moderen, Skt. Pedersstræde 137, baghuset, 2.sal.

Indtegnet til mesterstykke 04.10.1847, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og Det kongelige Academie, anført i Laugsprotokol 23.02.1848. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1847 med 5 rdl. for stemplerne. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget 11.03.1848. Borgerskab 21.04.1849.

1849Til.-59 Store Kannikestræde 30
1860-1901 Store Kannikestræde 5 (nummerændring)

Overtaget 1901 af sønnen Marius Raff.

1901-10 Møllegade 28 A, 3.sal fribolig i Alderstrøst

Folketælling 1850 Store Kannikestræde 30, 1.sal: Carl Fridrick Wilhelm Raff, 27 år, bogb.mester, Amalie Caroline Rau, 24 år, hans kone.

Folketælling 1855 Store Kannikestræde 30, 1.sal: Carl Fridrich W. Raff, 32 år, enkemand, bogb.mester, Wilhelm Carl August Raff, 3 år, Christine D. Raff, 42 år, ugift, hans søster, bestyrer huset.

Folketælling 1860 Store Kannikestræde 30, st.: Carl F.W. Raff, 37 år, bogb.mester, Cathrine Raff f. Buchmann, 31 år, hans kone, Vilhelm Carl August Raff, 8 år, Richard Carl Ferdinand Raff, 3 år, Lorentz Anton Raff, 3 år, Caroline Christine Larsen, 23 år, tjenestepige, Valdemar C. Rasmussen, 18 år, lærling, Friedrich Carl Zierau, 16 år, lærling.

Folketælling 1870 Store Kannikestræde 5, st.: Carl Friedrich Wilhelm Raff, 47 år, bogb.mester, Cathrine Pouline Sophie Raff, 41 år, husmoder, Wilhelm Carl August Raff, 18 år, bogb.lærling, Richard Carl Ferdinand Raff, 12 år, Lorentz Sophus Anton Eggert Raff, 11 år, Theodor Marius Raff, 9 år, Sophus Alfred Raff, 6 år, Carl Christian Evald Raff, 3 år, Victor Emanuel Raff, 2 år, Siri Magrethe Elisabeth Ahlefeldt, 31 år, tjenestepige.

Folketælling 1880 Store Kannikestræde 5, st.: Carl Frederik Wilhelm Raff, 57 år, bogb.mester, Laura Birgitte Raff født Møller, 43 år, hans hustru, Sophus Alfred Raff, 16 år, Carl Christian Ewald Raff, 13 år, Viktor Emanuel Raff, 12 år, Ane Marie Christine Bendix, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Store Kannikestræde 30, forhus, st.: Carl Frederik Wilhelm Raff, 62 år, bogb.mester, Laura Birgitte Raff f. Møller, 48 år, hans kone, Sophus Alfred Raff, 21 år, stud.med. og chir., Carl Christian Evald Raff, 18 år, snedkerlærling, Victor Emanuel Raff, 17 år, kontorist, Marie Sophie Andersen, 19 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

24.05.1862 Rasmussen, Carl Emil Valdemar / indskrevet 15.05.1858 for 5½ år fra Mich.kvt. 1856, svendeprøven kasseret af Magistraten, da tegningerne ikke var godkendt af Kunstakademiet, og i det hele mindre godt udført, men da Lauget havde fundet sig fyldestgjort, fandt det intet at indvende mod at udskrive svenden, f. 06.06.1842 Kbh., død 24.08.1872
12.05.1870 Raff, Vilhelm Carl August / mester i Kbh. 1876 / f. 19.11.1851 Kbh.
18.10.1872 Sørensen, Emil Theodor / f. 14.07.1853 Kbh.
26.04.1879 Raff, Marius Theodor / mester i Kbh. 1901 / f. 16.03.1860 Kbh.
25.04.1890 Jørgensen, Carlo Christian Jules / god / f. 09.08.1871 Kbh.

13.05.1897 Borum, Fritz Michael / f. 30.09.1876 Kbh.
26.10.1899 Nicolaisen, Charles Georg / f. 10.05.1880 Kbh.

Sat i skat 1883 af kr. 1600, 1887 af kr. 2000, 1891 og 1896 af kr. 1600; skat 1901 kr. 20.

Bisidder 26.04.1881-28.04.1885; foreslået som æresmedlem 14.04. udnævnt 29.04.1898. I Laugets regnskab jan. 1898 opføres udgift ved Raffs jubilæum kr. 85,25; desuden juli 1898 10 kr. til J.L. Flyge for en mappe til Raff som æresmedlem.

»Atter har Døden bortkaldt en af vore gamle trofaste Kolleger, idet gamle Raff Onsdag Eftermiddag er afgaaet ved Døden, 82 år gammel. Med ham forsvinder en af vort Lavs ældste Medlemmer. Han trak sig for nogle Aar siden tilbage fra Forretningen,som fortsættes af Sønnen M. Raff. Den afdøde henlevede sine sidste Aar i Alderstrøst. Lavets bestyrelse og vort Banner vil være tilstede ved Begravelsen, som foregaar paa Tirsdag Kl. 12 fra Frue Kirke. Alle Medlemmer, som paa nogen Maade kan, bør give Møde.« DBT 12/1904-05

»Vor afdøde Kollega Raffs Efterladte har tilsendt Lavet en Takskrivelse for den Deltagelse, der blev udvist af Bogbinderlavets Bestyrelse og dets Medlemmer ved Raffs Begravelse; denne vil bevares i taknemlig Erindring af de Efterladte. Afdøde var en Mand, der holdt sit Fag i Ære og satte Pris paa sine Kollegers Opmærksomheder.

Enkefru Raff har, for at vise sin Taknemmelighed, betænkt vor Understøttelseskasse, hvorfor vi bringer vor Tak.« Bestyrelsen DBT 13/1904-05

»Æresmedlem af Bogbinderlauget C.F. Raffs Jordefærd foregik den 4. April [1905] fra Frue Kirke. Den med et rigt Væld af Kranse smykkede Kiste var hensat foran det prægtigt oplyste og med stedsegrønne Planter smykkede Kor. Her paraderede Lavets Banner og Forsvarsbrødrenes Fane.

Efter at Salmen »Lær mig, o Skov« var sunget, talte Hr. Pastor Prior i jævne Ord over den afdøde. Han betonede særlig den store Kærlighed, hvormed han havde omfattet sin Hustru og sine mange Børn. Han dvælede endvidere ved den Interesse, hvormed den afdøde altid havde virket for sit Haandværk. Efter Talen blev »Kirkeklokke ej til Hovedstæder« sunget, hvorefter Medlemmer af Lavet bar deres gamle afholdte Kollega ud af Kirken, medens Koret sang et smukt Farvel. En talrig Kreds af Lavets Medlemmer overværede den smukke Højtidelighed.« DBT 13/1904-05

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Dødeblade, kopulationsreg., kirkebog Trinitatis-Frue-Petri-Johannes, Flyge 1905, Krak 1910+1915, KL, FT 1845-1850-1855-1860-1870-1880-1885, vejviser, KDH, DBT 12-13/1904-05, Alderstrøst, CPN, LI.

Rahm, Nicolaus

Rahm [Ram eller Reim], Nicolaus, født - - -; død - - - • Søn af - - -. • Gift med Johanne Rasmusdatter.

Ukendt lærested. Ankom fra Flensborg til Kbh. 16.04.1707, svend hos Nicolai Kikens; ankom fra Halmstad til Kbh. 27.02.1708, svend hos Chr. Jacobsen.

Borgerskab 08.05.1709 [Reim].

-1710- Helliggeiststræde

Altgesell 29.04.1708.

Ved sønnen Rasmus' dåb 29.10.1710 var Wolfgang Lamprecht blandt fadderne.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Nikolaj, CPN.

Rasch - Saxbech

Johan Christian Rasch (ca. 1791-1854), gift 1824 med Jacobine Henriette Holm (ca. 1782-1830), enke efter *Gustav Fridrich Saxbech* (ca. 1778-1815).

A. *Carl Julius Ferdinand Rasch* (1825-1906), gift 1. 1850 med Laurine Wilhelmine Juul (1826-1859), gift 2. 1859 med Flemine Cecilie Lange (1841-1917). Datter af *Ernst Julius Lange?* og - - -
   1. Emilie Johanne Christine Rasch (1851-).
   2. Johan Christian Rasch (1853-).
   3. Emil Frederik Constantin Rasch (1854-).
   4. Johan Christian Rasch (1857-).
   5. Carl Emanuel Flemming Rasch (1861-), læge.
   6. Louise Flemine Rasch (1862-).
   7. *Emil Anton Gustav Rasch* (1865-).
   8. Johan Andreas Alexander Rasch (ca. 1869-), instrumentmager.
   9. *Michael Constantin Rasch* (1872-1934), gift 1923 med Karen Kristine Hilbertine Frederikke Andersen (1895-1975). Datter af kusk Jens Hilbert Andersen og Marie Nielsen.
      a. *Erik Constantin Rasch* (1916-).
   10. Thora Magdalene Rasch (1874-).
   11. Osvald Gotfried Ferdinand Rasch (1876-), herredsfuldmægtig.
   12. *Otto Rasch* (1878-).
   13. Emilie Gustava Rasch (1880-).

Rasch, C. J. F.

Rasch, Carl Julius Ferdinand, født 12.03.1825 i Kbh./Helligånd; død 81 år gl. 10.07.1906 i Nærum, begr. 15.07.1906 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af Johan Christian Rasch (1791-1854) og Jacobine Henriette Holm (ca. 1782-1830). • Gift 1. 31.08.1850 i Kbh./Vor Frue med Laurine Vilhelmine Juul, 24 år, Halmtorvet 72. Forlover C.J. Rasch, Gråbrødre torv 109. Født 14.07.1826 i Kbh./Frue; død af lungesvindsot 33 år gl. 09.01.1859 i Kbh., begr. 14.01.1859 Helligånd/Ass.kgd. Datter af skræddermester Niels Juul og Christine Juliane Mezger/Metcher. [Enken boede 1850 Mikkel Bryggersgade 104, 1.sal, ernærede sig ved håndarbejde.] • Gift 2. 23.12.1859 i Kbh./Vor Frue med Flemine Cecilie Lange, 18 år, Haandværkerstiftelsen. Født 10.09.1841 i Bergen, død 75 år gl. 18.03.1917 i Nærum, begr. 23.03.1917 Ass.kgd. Datter af [Ernst Julius?] Lange og - - -. Forlovere kammerråd,

teaterdirektør H.W. Lange [broder til E.J. Lange] og overretsprokurator A.T. Raasløff. • Fader til Emil Anton Gustav Rasch (1865-), Michael Constantin Rasch (1872-1934) og Otto Rasch (1880-).

Udlært af faderen J.C. Rasch, Kbh. 24.04.1843. Ved Folketælling 1850 bogb.mester hos faderen, Gråbrødre torv 109.

Indtegnet til mesterstykke 30.09.1844, antaget 12.03.1845. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 31.05.1845. Borgerskab 23.11.1845. Borgerliget Infanteri. Overtog faderen J.C. Raschs værksted. Bogbinderi, protokolfabrik, papirforretning.

1846-59 Gråbrødre torv 109
1860-1914 Gråbrødre torv 5 (nummerændring)

Prokura tildelt 01.08.1889 sønnen E.A.G. Rasch, tilbagekaldt 05.09.1902. Prokura tildelt 02.05.1900 sønnen M.C. Rasch, tilbagekaldt 15.11.1906. E.A.G. Rasch og Otto Rasch indtrådt 02.9.1911 i ledelsen. 11.09.1906 fortsat af enkefru F.C. Rasch, Nærum; udtrådt 18.09.1911.

Værkstedet overtaget 06.02.1914 af H.A. Schjerning.

Folketælling 1855 Gråbrødre torv 109, 1.sal: Carl Julius Ferdinand Rasch, 30 år, bogb.mester, Laurine Wilhelmine Rasch, 28 år, hans kone, Emilie Johanne Christine Rasch, 3½ år, Johan Christian Rasch, 1½ år, Christine Karen Hansen, 16 år, tjenestepige, Philip Albrecht Hansen, 19 år, i lære.

Folketælling 1860 Gråbrødre torv 109, 1.sal: Carl Julius Ferdinand Rasch, 35 år, bogb.mester, Flemine Cecilie født Lange, 19 år, hans kone, Christian Philip Hecht, 17 år, bogb.lærling, Henriette Petrea Mathilde Madsen, 24 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Gråbrødre torv 5, 3.sal: Carl Julius Ferdinand Rasch, 44 år, bogb.-mester, Flemine Cecilie Rasch f. Lange, 28 år, husmoder, Carl Emanuel Flemming Rasch, 8 år, Louise Flemine Rasch, 7 år, Emil Anton Gustav Rasch, 4 år, Johan Andreas Alexander Rasch, 1 år, Inger Line Jensen, 18 år, tjenestepige, Carl Christian Jensen, 21 år, bogb.svend, logerende.

Folketælling 1880 Gråbrødre torv 5: Carl Julius Ferdinand Rasch, 54 år, bogb.-mester, Flemine Cecilie Rasch f. Lange, 38 år, Carl Emanuel Flemming Rasch, 18 år, stud.med., Louise Flemine Rasch, 17 år, Emil Anton Gustav Rasch, 14 år, Johan Andreas Alexander Rasch, 11 år, Michael Constantin Rasch, 7 år, Thora Magdalene Rasch, 5 år, Osvald Goftried Ferdinand Rasch, 3 år, Otto Rasch, 1 år, Johanne Cecilie Hansen, 16 år, tjenestepige.

Politiets mandtalsliste 1883 Gråbrødre torv 5: C.J.F. Rasch, F.C. Rasch f. Lange, Vilhelm Peter Theodor, f. 16.04.1853, bogb., Carl Emanuel Flemming, f. 07.02.1861, stud. med. [senere prof., dr.med, død 06.07.1938], Louise Flemine, Emil Anton Gustav, f. 04.05.1865, bogb., Johan Andreas Alexander, instrumentmager, Michael Constantin, f. 29.09.1872, bogb., Thora Magdalene, Oswald Gottfried Ferdinand, f. 05.08.1876 [senere herredsfuldmægtig, død 11.05.1917], en tjenestepige.

Folketælling 1885 Gråbrødre torv 5: Carl Julius Ferdinand Rasch, 59 år, bogb.-mester, Flemine Cecilie Rasch, 43 år, Carl Emil Flemming Rasch, 23 år, stud.med.& chir., Louise Flemine Rasch, 22 år, Emil Anton Gustav Rasch, 19 år, bogb.svend, Johan And. Alex. Rasch, 16 år, optisk instrumentmagerlærling, Michael Constantin Rasch, 12 år, Thora Magdalene Rasch, 10 år, Osvald Gottfried Rasch, 8 år, Otto Rasch, 6 år, Emilie Gustava Rasch, 4 år, Karen Marie Nielsen, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1901 Nærum matr.nr. 2Aefgh: Carl Julius Ferdinand Rasch, 12/3 1825, bogb.mester, Flemine Cecilie Rasch, 10/9 1841 (Bergen), husmoder, Louise Flemine Rasch, 18/5 1862, Thora Magdalene Rasch, 11/8 1874, Otto Rasch, 24/7 1878 (Gentofte), stud.polyt., Emilie Gustava Rasch, 22/4 1880, cand.phil., Augusta Hansine Nicolaisen, 29/1 1885, tjenestepige. Midlertidigt fraværende: Oswald Gottfried Ferdinand Rasch, 5/8 1876, stud.jur., Gothersgade 157, 5.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

23.04.1855	Munch, Ludvig Christian / ind- og udskrevet samme dag
23.04.1855	Umbach, Gottlieb Philip Albrecht / ind- og udskrevet samme dag
15.05.1858	Rasmussen, Christian Valdemar / indskrevet 03.05.1856 for 2 år fra påske kvt. / f. 25.05.1837 Kbh.
14.05.1859	Kaas, Conrad Ludvig / indskrevet 23.10.1854 for 5 år fra påske kvt. udmærkelse, mester i Kbh. 1882 / f. 20.04.1840 Kbh.
09.05.1863	Hecht, Christian Philip / indskrevet 06.11.1858 for 5 år fra påske kvt. / f. 12.08.1843 Kbh.
11.05.1866	Bauch, Hans Lorentz / f. 20.05.1847 Kbh.
26.05.1868	Jensen, Carl Christian / ros / f. 30.01.1849 Kbh.
1872	Rasch, Ole Christian / mester i Helsingør 1883 / f. 07.12.1852
1873	Ahler, Carl Johan / mester i Kbh. 1899 / f. 25.10.1853
07.05.1874	Rask, Vilhelm Peter Theodor / f. 16.04.1855 Kbh.
17.10.1884	Rasch, Emil Anton Gustav / medalje, mester i Kbh. 1911 / f. 04.05. 1865 Kbh.

INDSKREVET LÆREDRENG:

20.11.1867	Nielsen, Frederik Elias / for 5 år fra 01.10.1867

Annoncer i Dansk Boghandler-Tidende:
Fra 1854 til 1875 årlige annoncer for bind til Hof- og Statskalenderen. 1857 for 3 mk. Prisen anføres tillige på bogens sidste side; til bogen fandtes et komponeret blåt shirtingsbind med guldsnit eller halvlæderryg. Allerede 1846 anføres på bindet, at kalenderen sælges hos Rasch, Gråbrødretorv 109, indbindes Borgergade 146 2.sal.; fra 1848 til 1903 kun salgsstedet. Udgivelsen overgik 1904 til J.H. Schultz.

Annonce i Kjøbenhavns Adressebog for 1856:
C. J. F. Rasch, Bogbinder, anbefaler sig med Indbinding af alle Slags Comptoir- og Læsebøger. Endvidere anbefales et Udsalg af Bibler, Testamenter, Psalmebøger, Almanakker, Calendere, linierede og ulinierede Protocoller, Skrivebøger, Tegnebøger, Porte-monnais, Cigar-Etuier, m.m. Graabrødretorv Nr. 100.

Sat i skat 1883 af kr. 4000, 1887 af kr. 4400, 1891 af kr. 5400, 1896 af kr. 6400; skat 1901 kr. 64.

Tilbød det nyoprettede Boghandler-Medhjælper Bibliotek 50 gratis indbindinger. NBhT 04.07.1873.

Stifter og formand for Bogbindernes Hjælpefond 1862-1900. Formand for Bogbindernes Sygeforening 1863-97. Oldermand 04.05.1877-16.06.1897. Stiftede 1884 sølvbryllupslegat på kr. 1000. Æresmedlem af lauget 08.05.1895. I Laugets regnskab sept. 1897 opføres underskud ved festen for Rasch kr. 41,64. Ved hans begravelse sendte Lauget en krans kr. 12,50 (regnskab juli 1906). Ridder af Dannebrog 08.12.1884.

»Den 4. Maj [1902] er det 25 Aar siden, af Hr. *C.J.F. Rasch* blev valgt til Oldermand for Bogbinderlavet i Kjøbenhavn, en Stilling som han beklædte i 20 Aar, indtil han, paa Grund af svækket Helbred, den 16. Juni 1897, trak sig tilbage fra denne Plads.

Naar vi nu mindes denne Dag, er det for at bevidne ham vor Taknemlighed for den loyale Maade han udfyldte den Plads, han var kaldt til at indtage. Agtet og afholdt som han var, baade indadtil blandt sine Lavsfæller og Kollegaer, og udadtil blandt de forskellige Haandværkerrepræsentanter han kom i Berøring med. Han kan med Glæde se tilbage paa en smukt udført Gærning. Hvad enten det var i en Sag, der berørte Fagets Anliggender, eller man søgte Raad eller en Hjælp, var man sikker paa, i den bekendte røde Bygning paa Graabrødre Torv Nr. 5 (note: Denne Bygning blev af Raschs Fader købt i Begyndelsen af Fyrrerne) at finde en Mand i Hr. Rasch, der beredvillig gav en hjælpende Haand, et godt Raad eller en paalidelig Støtte, naar man anmodede ham om hans Bistand.

Dette Hjem i det røde Hus var for ham en lille Verden for sig, ved sin venlige og opofrende Hustrus Side og i sine mange kære Børns Kreds. Det gamle Hjem rummer for ham saa mange kære Minder, lad os i Dag føje et Blad til denne Mindekrans ved at erindre den 4. Maj 1877.

Naar man ser efter i Lavets halvandethundredaarige gamle Protokol træffer man første Gang Navnet Rasch den 15. Oktober 1810, da Bogbindermester H. Berthelsen lod en Dreng indskrive ved Navn Johan Christian Rasch for at lære i 4½ Aar.

Aar 1820, den 10. Juli, mældte J.C. Rasch sig til at forfærdige Mesterstykke, og den 9. Juli 1821 er Hr. J.C. Rasch indskrevet i Lavet efter i Juli Maaned at have forfærdiget sit Mesterstykke, som for Kunstakademiet, den Høye Magistrat og Lauget blev opvist og godt befunden.

Aar 1841, den 23. August: Ved det ifølge Magistratens Approbation i Dag foretagne Oldermandsvalg havde Rasch 11 Stemmer, Andersen 6 Stemmer.

Aar 1843, den 24. April lod Rasch sin Søn Carl Julius Rasch ind- og udskrive.

Hr. C.J.F. Rasch har forfærdiget Mesterstykke og udført samme efter Anordningen, og blev af Lavet enstemmigt antaget med 27 Stemmer, og af det Kgl. Akademi for de skønne Kunster antaget som godt og forsvarligt Mesterstykke, den 12. Marts 1845. Gamle Rasch døde Januar 1855. Saavidt Lavsprotokollen.

Da Clément var død, og Lavet skulde vælge en ny Oldermand, var det ganske natur-

ligt, at Tanken straks fæstnedes ved Rasch, saa populær en Mand han var blandt Bogbinderne. Han blev da ogsaa enstemmigt valgt til Oldermand den 4. Maj 1877.

Som en Mærkelighed kan det anføres, at da Clément første Gang blev valgt til Oldermand efter Raschs Faders Død i 1855, blev der afgivet 1 Stemme for Rasch, ja ved et senere Oldermandsvalg erholdt han 6 Stemmer. Som man ser, var han altsaa i flere Aar et Oldermandsemne.

I hans 20-aarige Virksomhed som Oldermand ligger der et Bevis for, at han fuldt ud forstod at udfylde denne Plads til sine Lavsbrødres Tilfredshed.

At Rasch, foruden at ofre Lavet sin Tid og sine Kræfter, udfoldede en stor Virksomhed i filantropisk Øjemed er almindelig bekendt.

Som Formand for Bogbinder-Sygekassen stiftede han saaledes 1864 Bogbinder-Hjælpekassen, hvis Formaal var at hjælpe trængende Bogbindere, der var Medlemmer af Sygekassen.

1872 udvidedes den til at omfatte alle Bogbindere og blev saaledes en mere selvstændig Forening.

1885 opførte Hjælpekassen en Stiftelse i Elmegade, hvor der, naar Kassens Midler tillader det, oprettes Friboliger. For Tiden findes der 2 saadanne.

Rasch har altid omfattet denne Hjælpekasse med stor Interesse. Det var derfor ganske naturligt, at dens Medlemmer fattede den Beslutning at sætte Stifteren et varigt Minde ved at lade hans Portrætmedaillon udføre og opsætte paa Bygningen.

Han virkede som Formand for Hjælpekassen i 36 Aar, 1864-1900, og modtog efter sin Afgang en Takadresse fra samtlige Medlemmer. Foruden i Hjælpekassen, udfoldede han ogsaa en stor Virksomhed i Bogbinder-Sygekassen, han var saaledes dens Formand og Kasserer i 34 Aar, 1862-1896.

Da Rasch og Hustru den 8. December 1884 fejrede deres Sølvbryllup, blev der af Lavet oprettet et Legat, C.J.F. Raschs og Hustru Flemine Cecilie Raschs Sølvbryllupslegat, til Fordel for trængende Bogbindermestre i Kjøbenhavn, der har taget Borgerskab som saadanne, samt deres Enker. Legatets Kapital er 1500 Kr.

Da Rasch den 12. Marts 1895 fejrede sit 50-aarige Mesterjubilæum, modtog han talrige Beviser paa sine Lavsbrødres Taknemlighed og Tillid til ham.

Han blev hædret ved et Festmaaltid, modtog en smuk Lænestol og udnævntes til Æresmedlem af Lavet, en Hædersbevisning som ikke tidligere var blevet tildelt noget Medlem. Han er tillige Æresmedlem af Bogbinder-Sygekassen og af Bogbindersangforeningen af 1885.

Rasch, der i 1884 blev udnævnt til Ridder af Dannebroge, er født den 12. Marts 1825 og er saaledes nu fyldt 77 Aar.

For nogle Aar siden flyttede han til Nærum, hvor han købte sig en lille Ejendom. Her nyder han nu den Ro, som en ældre Mand kan trænge til efter et langt, virksomt Liv, et Liv og en Virken, hvorom der kun kan siges godt.

Det var naturligt, at det faldt ham lidt haardt at skulde forlade sit gamle Hjem og det Værksted, som han i saa mange Aar havde ledet og styret, men i sine to Sønner har han et Par Arvetagere, der vil vide at bevare det gamle Firma C.J.F. Raschs gode Navn.
DBT 14/1901-02

»C.J.F. Rasch. 80-aarige Fødselsdag - 12. Marts 1905 - 60-aarige Jubilæum.
Søndagen den 12. Marts indtræffer et meget sjældent Jubilæum, idet vort Fags gamle Veteran, Hr. C.J.F. Rasch, paa denne Dag kan holde sit 60aarige Jubilæum som Bogbindermester. Samme Dag fylder Rasch 80 Aar, saa det bliver en dobbelt Festdag for vor gamle Kollega i Nærum.

Det er nu flere Aar siden, at Rasch trak sig tilbage til Privatlivets Fred, og flyttede til sin lille Ejendom i det naturskønne Nærum, for der at henleve Resten af sit Liv, sammen med sin Hustru og flere af Børnene.

Et langt og virksomt Liv indenfor vort Fag fik derved sin Afslutning. Vi har tidligere i Bogbinder-Tidende omtalt den lange, betydningsfulde Virken han udfoldede i de 20 Aar, han var Oldermand for Bogbinderlavet, og skal derfor kun i korte Træk berøre hans mange Aars Virksomhed. Som Oldermand var han en sjælden repræsentativ Skikkelse, der forstod at vinde Alle for sig. Han viste altid en levende Interesse for, hvad der rørte sig indenfor Faget, særlig hvor han med sit gode Hjerte og hjælpsomme Haand kunde yde en Hjælp, baade i filantropisk og andet Øjemed.

Det var Rasch, der stiftede Bogbinder-Hjælpeforeningen, for hvilken han var Formand i 36 Aar, ligesom han beklædte Posten som Formand og Kasserer i Bogbinder-Sygekassen i 34 Aar.

At han i disse mange Aar har udført et stort og ansvarsfuldt Arbejde, er noget, man vil kunde forstaa, og at det ikke altid har været saa let en Sag for ham, fuldtud at tilfredsstille alle, har han vist ofte mærket. Med med den Offerberedvillighed, hvormed han omfattede alt, hvad der rørte sig i de Foreninger, som han stod i Spidsen for, vedblev han at virke, indtil Alderdomssvaghed nødte ham til at trække sig tilbage.

Som tak for sin Virksomhed blev han ved flere Lejligheder hædret af sine Kolleger. Saaledes ved sit Sølvbryllup, og da han i 1895 fejrede sit 50-aarige Jubilæum. Han blev paa den dag blandt andet udnævnt til Æresmedlem af Bogbinderlavet.

Ti Aar er forløbet siden hin Jubilæumsdag, men disse ti Aar er desværre ikke gaaet uden at have sat sit Mærke paa vor gamle Ven. Alder og Sygdom har lammet den før saa arbejdsdygtige og livsglade Mand.

Nu stunder den 12. Marts til, en dobbelt Festdag for Hr. Rasch. Hans gamle Venner og Kolleger vil sikkert paa den dag give ham Beviser for, at hans lange og betydningsfulde Livsgerning ikke er glemt.« DBT 10/1904-05

»C.J.F. Rasch. Tirsdagen den 10. Juli 1906 Kl. 3 Eftm. afgik vor gamle Ven og Kollega ved Døden efter i de sidste to Maaneder at have holdt Sengen.

Han var Oldermand i Bogbinderlavet fra 1877-97, Æresmedlem af samme Lav fra 1895, Formand for Hjælpeforeningen i 36 Aar og Sygekassen i 34 Aar.

Den Afdøde er saa godt kendt, og dette Blad har gentagende skrevet om hans mange Fortjenester i tidligere Aar, at vi ikke er skal gentage disse, men kun omtale den Lykke, vor gamle Ven opnaaede i sin høje Alder og under sin Sygdom, at blive plejet af sin kærlige og opofrende Hustru og Døtre. Alle, som kender Fru Rasch, véd, hvormegen Del hun har taget i Rasch mange Hverv, hvorledes hun har støttet ham i Udøvelsen af alle de mange Forpligtelser, som Kollegerne Tid efter anden havde lagt paa hans Skuldre. Alt, hvad han foretog sig, var præget af en Trang til at hjælpe og gøre godt, hvor det

var fornødent, og alt, hvad han begyndte paa, blev gennemført, naar der var Udsigt til, at det kunde gavne andre, selv om det mange Gange var forbunden med pekuniær Støtte fra hans Side. Rasch Arbejde vil stadig fæstne ham i vor Erindring, og vi maa kun beklage, at vi i de sidste Aaringer har maattet savne ham iblandt os.« DBT 19/1905-06

Rektangulær etiket, på bagpermens inderside nederst til venstre, rødt eller blåt papir, guldtryk, 3 linier i dobbelt ramme, øverste og nederste linie buet, øverste linie i fraktur
C. J. F. Rasch / BOGBINDER / Graabrødretorv 5

Rektangulær etiket, på forpermens inderside øverst til venstre, grågrønt papir, guldtryk, 4 linier i ramme **C. J. F. Rasch.** / Bogbinderi. / Graabrødretorv 5. / Telefon 5062.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Helligånd-Søllerød, Helligåndskirkens skødeprotokol, Firmareg. I, Nielsen (portr.), DPG. (portr.), Ridderordener 1903 (portr.), Krak 1910+1915+1940, KL, vejviser, FT 1850-1855-1860-1870-1880-1885-1901, KDH, Flyge 1905, DBT 14/1901-02 (portr.), 10/1904-05, 19/1905-06 (portr.), Hof- og Statskalenderen, CPN, LI.

Rasch, J. C.

Rasch, Johan Christian [Christian Johan], født i - - - ca. 1791; død af stenoperation 63 år gl. 27.12.1854 i Kbh., begr. 31.12.1854 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 03.05.1824 i Kbh./Helligånd med Jacobine Hendrine [Henriche] Holm, 36 år, Kompagnistræde 61. Døbt 09.08.1782 i Kbh./Trinitatis; død af brystsyge 50 år gl. 17.03.1830 i Kbh., begr 21.03.1830 Helligånd/Ass.kgd. Enke efter G. F. Saxbech. Forlovere bogbinder M.J. Top, Knabrostræde 108 og major ved det 2det Liv-Regiment L.A. Lassen, Gothersgade 139. Enken foreviste Udskrift af Skifteprotocollen at der var holdt Skiftesession i hendes Boe d. 8de Juli 1815. Datter af skibstømmermand Svend Holm og Birgitte Hall. • Fader til Carl Julius Ferdinand Rasch (1825-1906).

Udlært af H.R. Berthelsen, Kbh.15.10.1810-10.07.1815.

Indtegnet til mesterstykke 10.07.1820, opvist juli 1820 for Kunstacademiet, Magistraten og Lauget og for godt befundet. Betaling for tilmelding og stemplerne 13.06.1820 3 rdl. sølv eller i tegn 3 rbdl. 4 mk. 8 sk. Medlem af Bogbinderlauget 09.07.1821. Borgerskab 11.07.1820. Borgerligt Infanteri. Overtog værksted efter G.F. Saxbech ved ægteskab med enken.

1824-25	Kompagnistræde 61
1826-35	Skindergade 32
1836-45	Kompagnistræde 61
1846-55	Gråbrødretorv 109

Overtaget 1855 af sønnen C.J.F. Rasch.

Folketælling 1840 Kompagnistræde 61, 1.sal: J. C. Rasch, 48 år, enkemand, bogb.mester, Charel Julius Ferdinand Rasch, 15 år, i lære, Niels Majer, 20 år, i lære, Christian Grønsund, 17 år, i lære, Ane Marie Lind, 34 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Kompagnistræde 61, 1.sal: Johan Chr. Rasch, 52 år, enkemand, bogb.mester, Carel Julius Rasch, 26 år, bogb.svend, Hans Grønsund, 22 år, bogb.svend,

Anemarie Lind, 45 år, tjenestepige, Hans Hansen, 19 år, lærling, Adolf Nielsen, 17 år, lærling.

Folketælling 1850 Gråbrødre torv 109, 1.sal: Johan Christian Rasch, 58 år enkemand, bogb.mester, Carl Julius Ferdinand Rasch, 25 år, bogb.mester, Ane Marie Lind, 45 år, ugift tjenestepige, Carl Wilhelm Peter Anton Thulstrup, 19½, læredreng, Henrik Nicolai Hoffmann, 16 år, læredreng.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

13.01.1827	Algreen Erich Wilhelm / indskrevet 08.07.1822 for 5 år
10.01.1829	Saxbech, Ludwig E.W. / stedsøn
07.07.1834	Kullerup, August Georg / indskrevet 11.01.1830 for 5½ år fra nytår 1829
07.07.1838	Petersen, Hans Peter / indskrevet 08.07.1833 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Kbh. 1843
23.01.1841	Meyer, Niels Lauritz / indskrevet 25.01.1836 for 5 år fra nytår mester i Kbh. 1846
28.01.1843	Grønsund, Christian William / indskrevet 07.07.1838 for 6 år fra nytår, mester i Kbh. 1873
24.04.1843	Rasch, Carl Julius Ferdinand / mester i Kbh. 1845
18.04.1846	Hansen, Hans Jessen / indskrevet 05.10.1841 for 5 år fra påske kvt.
16.10.1848	Nielsen, Gustav Adolph / indskrevet 25.09.1843 for 5 år fra Mich.kvt.
29.04.1850	Thulstrup, Carl Wilhelm Peter Anton / indskrevet 19.04.1847 for 5 år fra påske kvt. 1845, indtegnet til mesterstykke i Kbh. 1852, mester i Silkeborg 1853
09.05.1854	Hoffmann, Henrich Nicolai / indskrevet 15.10.1849 for 5 år fra påske kvt., mester i Kbh. 1856

Altgesell efterår 1819-forår 1820. Bisidder 19.01.1839-25.08.1841. Oldermand 25.08. 1841 til sin død 1854.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd, Nielsen, KL, Krak 1915, vejviser, FT 1840-1845-1850, DBT 14/1901-02, 16/1913-14, CPN, LI.

Rasmussen, H. H.

Rasmussen, Harald Henrik, født i Kbh./Helligånd 08.11.1826; død 91 år gl. 17.02.1918 i Kbh., begr. 23.02.1918 Helligånd/Holmens kgd. • Søn af høker Jochum Hendrick Rasmussen og Maren Wiuff. • Gift 20.11.1853 i Kbh./Vor Frue med Marie Elisabeth Falck. Født i Kbh./Frue 04.10.1834, død 78 år gl. 28.05.1913 i Kbh., begr. 02.06.1913 Vor Frue/ Holmens kgd. Datter af Jens Chr. Falck og Juliane Sophie Hansen. Se slægtstavle ved **Falck**. • Fader til Henrik Julius Falck Rasmussen (29.01.1857-1947).

Udlært af Fr. Olsen, Kbh. 05.10.1841-18.04.1846. Ved Folketælling 1845 lærling hos samme, Store Købmagergade 5. Ved folketælling 1850 fraværende, indkaldt til krigstjeneste.

Indtegnet til mesterstykke 03.05.1852, udført efter L.A. Winstrups tegning nr. 2. (2 helbind i sort saffian med rig forgyldning, 3-sidet guldsnit, 4to), antaget af Lauget og Det kgl. Academie, refereret i Laugsprotokl 18.10.1852. Medlem af Bogbinderlauget 22.12. 1851. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1852 med 5 rdl. for stemplerne. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 17.06.1852. Borgerskab 23.12.1852, ved bevilling af 15.08.1856 tillige borgerskab på papirhandel 25.09.1856. Fremstilling af glober, protokolfabrik. Overtog værksted efter svogeren A.C. Falck.

1853Tillæg	Norgesgade 161	
1854-59	Frederiksberggade 7	
1860-82	Frederiksberggade 9	(nummerændring)
1885-1914	Hyskenstræde 10	

Sønnen Jul. Falck-Rasmussen optaget i firmaet 31.01.1882; etableret som H.H. Rasmussen & Søn 01.08.1885. H.H. Rasmussen udtrådt 1914.

Folketælling 1855 Frederiksberggade 7, st.: Harald Henrik Rasmussen, 29 år, bogb.-mester (husejer), Marie Elisabeth født Falck, 21 år, hans kone, Jens Peter Falck Rasmussen, 1 år, Rudolph Hermann Sørensen, 18 år, bogb.lærling, Carl Emil Theodor Widriksen, 17 år, bogb.lærling, Maren Sørensen, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Frederiksberggade 9, st. og 1.sal: Harald Henrik Rasmussen, 34 år, bogb.mester, Marie Elisabeth født Falck, 26 år, hans kone, Jens Peter Falck Rasmussen, 6 år, Henrik Julius Falck Rasmussen, 4 år, Sabine Eleonora Petersen, 17 år, tjenestepige, Christian Gunder Conradsen, 16 år, bogb.lærling, Osvald Alfred Berthelsen, 17 år, bogb.lærling.

Folketælling 1870 Frederiksberggade 9, st. og 1.sal: Harald Henrik Rasmussen, 43 år, bogb. og papirhandler, Marie Elisabeth født Falck, 35 år, hans hustru, Jens Peter Falck Rasmussen, 15 år, Julius Falck Rasmussen, 13 år, Vilhelm Falck Rasmussen, 9 år, Thorvald Falck Rasmussen, 6 år, Vilhelmine Marie Falck Rasmussen, under 1 år, Boline Christiane Sørensen, 18 år, tjenestepige, Louise Lassine Marie Jørgensen, 15 år, tjenestepige.

Folketælling 1880 Frederiksberggade 9, 2.sal og kvist: Harald Henrik Rasmussen, 53 år, bogb.mester og papirhandler, Marie Elisabeth født Falck, 45 år, hans kone, Julius Falck Rasmussen, 23 år, bogb.svend, Vilhelm Falck Rasmussen, 19 år, mekanikuselev, Thorvald Falck Rasmussen, 16 år, sølvsmedeelev, Vilhelmine Falck Rasmussen, 10 år, skoleelev, Vilhelmine Caroline Christoffersen, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Hyskenstræde 10 forhus, 2.sal: Harald Henrik Rasmussen, 58 år, bogbinder og papirhandler, Marie Elisabeth født Falck, 50 år, husmoder, Thorvald Falck Rasmussen, 21 år, sølvsmedesvend, Vilhelmine Marie Falck Rasmussen, 15 år, Marie Johansen, 20 år, tyende.

Folketælling 1911 Larslejstræde 19, 1.sal: Harald Henrik Rasmussen, 8/1 1826, bogb.mester, papirhandler, Marie Elisabeth Rasmussen, 4/10 1834, husmoder, Nanna Falck Rasmussen, 7/9 1891, barnebarn, sagførerkontorist, Susanne Mathilde Jensen, 19/1 1885, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

14.05.1859	Sørensen, Rudolph Herman / f. 11.08.1838 Kbh., mester i Kbh. 1867, i Slagelse 1879
16.05.1876	Falck Rasmussen, Henrik Julius / f. 29.01.1859 Kbh., mester i Kbh. 1882
10.11.1876	Meyer, Emil Ellef / f. 22.05.1857 Kbh., mester i Kbh. 1888
10.11.1876	Sørensen, Villiam Camillus / f. 01.12.1857 Kbh.
26.04.1881	Jochumsen, Christian Joh. / f. 07.03.1862 Kbh.
25.04.1884	Juul, Niels Christian Vilhelm / f. 30.06.1864 Kbh.
28.04.1885	Jørgensen, Valdemar / f. 28.08.1863 Frederiksberg
26.10.1886	Surballe, Viggo Villiam Jensen / f. 10.11.1864 Kbh. / meget god
29.10.1889	Clément, Valdemar Chr. Carl / f. 16.02.1869 Kbh. / meget simpel
25.04.1890	Nielsen, Jørgen Valdemar / f. 11.01.1871 Slagelse
30.10.1893	Off, Osvald Carl / f. 14.07.1874 Kbh., mester i Kbh. 1904 / god
30.10.1894	Nielsen, Martin Frederik / f. 29.05.1873 Frederiksberg
29.04.1901	Olsen, Emil Christian Manniche / f. 15.03.1882 Snesere
29.04.1901	Christiansen, Einar Chr. David / f. 03.07.1881
28.04.1906	Olsen, Carl Christian / f. 15.10.1886 Sundby, mester i Kbh. 1942
29.10.1906	Mejer [Meyer], Alfred Christian / f. 01.06.1887 Kbh.
05.05.1913	Lund, Carl August / f. 30.11.1893 Kbh., mester i Kbh. 1926 / ros

Udstillinger af glober: Industriudstillingen 1870 diplom 1.kl., Nordiske Udstilling 1888 hædrende omtale, Kbh. 1893 diplom 1.kl., Malmö 1896 broncemedalje, Stockholm 1897 broncemedalje.

København 1958 helbind fra 1864. Mesterstykke udstillet af Cappelens Antikvariat, Helligåndshuset 1991.

Annonce i Nordisk Boghandler-Tidende 20.06.1868: Ægte kinesisk tusch hjemkommet.

Erindringer af Emil Manniche Olsen, skrevet 1952:
»Den 12. april 1896 blev jeg konfirmeret i St. Pauls kirke. [festen udeladt]
Den 14/4 96 begyndte jeg min lære som bogbinder hos H.H. Rasmussen & Søn, Hyskenstræde 10, det var et gammelt firma. H.H. Rasmussen var vistnok over 75 år dengang men arbejdede stadig med, selv om det var sønnen Julius Falck-Rasmussen som var den egentlige leder, de boede begge i huset, hvor der tillige blev drevet papirhandel, der var en stor del arbejde til Statens og Kommunens kontorer, protokoller, dokumentkasser - samt privat arbejde. - Der var 7-8 svende i stadig arbejde og 2 lærlinge, hvoraf min lærekammerat, der kom samtidig med mig endnu arbejder for værkstedet. - Jeg har for c. 1 md. siden talt med ham. - Svendene var ret dygtige og vi lærlinge hjalp dem på forskellig måde, bl.a. med ansmøring = at smøre lim eller klister på papiret der brugtes ind- og udvendig, der var ingen kvinder beskæftiget. - Mesteren havde alle bøger at indbinde til Kom. Hospitalets bibliothek og dem fik vi lærlinge at lave så de var jo gode at øve sig på og da det var ny udkomne bøger, var det en kærkommen lekture for os lærlinge. - Bøgerne blev alle indbundne med skindryg - vælskbind.

Vi arbejdede fra 7.-6. havde ½ time frokost og 1 time middag. - Svendene tjente 20

kr. ugl. og lærlingen begyndte med 2 kr. uge og det sidste år 8 kr. ugl., vor læremester betalte ingen teknisk eller fagskole, men jeg gik på De Massmannske Søndagsskoler, det var fra 6-9 om søndagen vi lærte dansk, regning og tysk. - Der var ligeledes tegneundervisning vistnok i Ny Vestergade om aftenen. Min lærekammerats fader betalte hans undervisning på Tekn. Skole og senere på Fagskolen for Boghaandværk. Da der ikke var bud gik vi læredrenge en del i byen, bl.a. med en stor trækvogn fuld af dokumentkasser til ministerierne.

Tonen på værkstedet var nogenlunde, der blev ikke drøftet nogen politik, der var ikke noget særligt drikkeri, udover at et par af de ældste svende skulde have en rød bitter til frokost og om eftermiddagen, ligesom de røg pibe på værkstedet, om efteråret når man skulde tænde lys, et alen gasfladbrænder, senere auer net, så blev der drukket en ekstra bitter (der var vinhandel i kælderen og man købte en ¼ pægl ad gangen). - På værkstedet fandtes ingen kraftskæremaskiner, var det store partier bøger der skulde skæres, f.eks. Køb.kom. regnskab, så måtte en læredreng stå i dagevis og dreje skæremaskinens store svinghjul, enkelte meget store kort til militær blev skåret med en høvl, som nu kun bruges af amatørbogbinderne, man havde ingen valse og for at få bøgerne faste, blev de efter at have været i presse taget ned i gården, hvor der i et lille skur var en stor jernklods, man tog da en 4-5 ark af bogen og bankede dem med en stor hammer, der vejede c. 5 kg. Det var hårdt arbejde for en læredreng der dårlig kunde løfte den store hammer i en hånd, alt hæftearbejde foregik med hånden, der var ingen hæftemaskine, man havde en papsaks, klisteren blev lavet af hvedemel i en meget stor gryde, lærlingene skiftedes til dette, det var nærmest svendene der viste drengene til rette med arbejdet og det var de meget villige til. Lussinger hørte også med når man hjalp dem, lærlingene måtte ikke tale højt sammen. Der var forskellige skikke indenfor faget, en ny lærling fik besked på at samle alt affald af skindet og gå på apoteket for at sælge det, til alm. morskab også for apotekeren, ligeledes at gå hen på et værksted og låne øjemål og presseklodser - og få en tung sæk af gamle brædder og jernting med tilbage. Om aftenen skulde lærlinge feje værkstedet for alt papiraffald og stoppe det i sække, der blev vasket gulv et par gange årligt. - I foråret 1899 trak det op til strejke og efter c. 3 uger sluttede denne med nogle lønforbedringer - understøttelsen fra fagforeningen var vistnok meget ringe. I en overenskomst af 1/10 96 var lønnen det første år efter læretiden 2 kr. dgl. derefter 3 kr. dgl. - det blev forhøjet til kr. 17,50 ugl. det første år og 9½ times dagl. arbejde.

Under mine læreår var jeg meget plaget af kirtelsyge og da jeg var 16 år var jeg i c. 1 md. indlagt på det daværende Frederiks Hospital i Bredgade og opereret og blev derefter sendt på landet i rekonvalescens til Storehedinge hos pastor Lichtenberg, som jeg kendte fra sognets kristelige ungdomsforening, jeg var meget glad for opholdet. Lichtenberg var en frisk mand der havde store evner - blev senere provst. - En anden gang skar jeg min tommelfinger, så jeg den dag i dag har ar i neglen. - Under min læretid vistnok i 1898 havde jeg været til middag og så da i Gothersgade den første elektriske sporvogn, en af de osende og stinkende akkumulatorvogne. I foråret 1901 lavede jeg svendestykke, det var på oldermanden P.O. Olsens værksted på Fælledvej, et dårligt værksted, med dårlige maskiner, da jeg ikke havde lært ordentlig forgyldning - jeg havde kun gået lidt søndag formiddag hos min mester - fik jeg intet ud af det. Den

14/4 1901 var jeg udlært og nu svend; vi to lærlinge havde som svendegilde købt nogle øl og bitter, det blev dog taget meget ilde op af læremesteren. - Jeg fik 15 kr. ugl. i løn.

Den tarifmæssige løn var kr. 17,50 ugl., men det vilde min læremester ikke betale, men gav mig min afsked. Jeg havde ikke forstand på at gå til fagforeningen og de andre svende hjalp mig ikke. - Efter nogle mdr. arbejdsløshed fik jeg arbejde hos Imm. Petersens Ef. Købmagerg.« NIHA 806

Æresmedlem af lauget 23.12.1902, kontingentfri. Laugets udgift til Anker Kysters æresmedlemsdiplom til H.H. Rasmussen kr. 75 (regnskab jan.1903).

»I Midten af Februar Maaned afgik vorte eneste Æresmedlem *H.H. Rasmussen* ved Døden i sit 92de Aar. Efter Afdødes Ønske foregik Begravelsen i Stilhed, kun den nærmeste Familie var nærværende. Lauget var saaledes afskaaret fra at vise Afdøde den Opmærksomhed at følge ham til Graven.

De færreste af Laugets Medlemmer kendte ham personlig, men én Ting vidste man, at han alletider havde været en flittig og nøjsom Mand, ret en Type paa den gamle solide Haandværker, som elskede Arbejdet for Arbejdets Skyld.« DBT 11/1918-19

Rektangulær etiket, hvidt eller violet glanspapir, sort tryk, 4 linier i dobbelt ramme, , på forsatsbladets inderside nederst til venstre: H.H. Rasmussen / Bogbinder, / Frederksberggade No. 7 / *KJÖBENHAVN.*

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Vor Frue, Dødeblade, NIHA, Nielsen (portr.), KL, KBL, Krak 1910-1915-1940-1950, vejviser, FT 1850-1855-1860-1870-1880-1885-1911, DBT 11/1918-19, CPN, LI.

Rasmussen, J. L.

Rasmussen, Julius Lauritz Michael, født i Kbh. 14.08.1810; død af diphteritis 70 år gl. 06.03.1881 i Kbh., begr. 13.03.1881 Frederiksberg. • Søn af - - - • Gift 1. 17.11.1838 i Kbh./Helligånd med Sophie Wilhelmine Holm, 25 år, Ulfeldts plads 97. Forlovere Tribler, Holmensgade og Møller, Ulfeldts plads. Født på Frederiksberg ca. 1813; død af brysttæring 34 år gl. 30.06.1847 i Kbh., begr. 04.07.1847 Fr.berg. Datter af - - - • Gift 2. 09.11.1850 i Frederiksberg med Ane Cathrine Severin, 27 år, af Vesterbro; død - - -. Forlovere restauratør P.C. Mathiesen, Holmens Kanal 259 og buntmagermester C. Trolle, Østergade 20. Datter af - - - • Gift 3. 02.08.1857 i Frederiksberg med Julie Jacobine Kullerup, 43 ¼ år, Allégade 3. Født i Kbh. ca. 1815; død 47 år gl. 02.08.1862 i Kbh., begr. 08.08.1862 Fr.berg. Forlovere klubvært Peter Christian Mathiesen, Vesterbros F- - og kammerråd Johannes Hansen, bogholder, Admiralgade 103. Datter af - - - • Gift 4. 01.08.1871 i Uggeløse med Hansine Vilhelmine Hansen, 46 år, Badstrup, enke efter bager Joachim Christoph Friedrich Simon. Født 27.08.1825 i Kbh.; død af cancer 72 år gl. 19.05.1898 i Kbh., begr. 25.05.1898 Johs./Fr.berg kgd. Datter af - - - . Forlovere værtshusholder J. Andersen og skomagermester J.A. Kohn, Kbh.

Udlært af G. Wichberg, Kbh. 13.01.1827-05.07.1830.

Mesterstykke antaget af Bogbinderlauget og Det kgl. Kunstakademi, anført i Laugsprotokol 18.07.1836. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget, borgerskab 06.08. 1836. Brandkorpset. Løjtnant ved Borgerligt artilleri 1847, premierløjtnant 1854, kaptajn 1858. Tillige linierer.

1837-41	Kronprinsessegade 38
1842-59	Sværtegade 120 B
1860-62	Sværtegade 4 (nummerændring)
1863-70	Store Regnegade 6
1871-98	Nørrebrogade 17, fribolig i Alderstrøst fra 1878

Folketælling 1840 Kronprinsensgade 38 st.: Julius Lauritz Rasmussen, 29 år, bogb.-mester, Sophie Wilhelmine Holm, 26 år, hans kone, Karl Jacob Clausen, 18 år, bogb.lærling, Rasmus Theodor Olsen, 16 år, bogb.lærling, Josephine Amalie Backmann, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Sværtegade 120 B st.: Julius Lauritz Rasmussen, 34 år, bogb.-mester, Sophie Holm, 31 år, Henrich Evert, 17 år, bogb.lærling, Peter Petersen, 19 år, bogb.lærling, Jensine Larsen, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Sværtegade 120 B st.: Julius Lauritz Rasmussen, 39 år, enkemand, bogb.mester, Wilhelm Ludvig Saul, 29 år, bogb.svend, Christian Mortensen, 17 år, bogb.lærling, Waldemar Stiegaard, 17 år, bogb.lærling.

Folketælling 1855 Sværtegade 120 B st.: Julius Lauritz Rasmussen, 44 år, enkemand, bogb.mester, Sophus Anton Rasmussen, 4 år, Julie Jacobine Kullerup, 40 år, husbestyrerinde, Christian Theodor Mortensen, 22 år, bogb.svend, Carl Christian Olsen, 19 år, bogb.lærling, Johanne Caroline Stribe, 28 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Sværtegade 120, nyt nr. 4, st.: Julius Rasmussen, 49 år, kaptajn og bogb.mester, Julie født Kullerup, 48 år, hans kone, Sophus Rasmussen, 9 år, Frithjof Appelberg, 20 år, bogb.lærling, Johanne Andersen, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Store Regnegade 6 st.: Julius Rasmussen, 59 år, enkemand, bogb.-mester, afsk. Capt. ved Borgl. Artld.

Folketælling 1880 Nørrebrogade 17-19: Lauritz Michael Jul. Rasmussen, 69 år, bogb.mester, lever af sine midler, Hansine Vilhelmine do., 54 år, hans kone, Ida Marenke Francisca Hermansen, 12 år, deres adoptivbarn.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

05.10.1841	Claussen, Carl Jacob August / mester i Kbh. 1849
22.04.1844	Olsen, Rasmus Frederik Theodor / indskrevet 05.10.1841 for 5 år fra påske kvt. 1839
12.05.1845	Brede, Frantz Anton / f. 13.04.1826 Hessen, frimester i Kbh. 1855
12.10.1846	Evert, Heinrich Theodor / indskrevet 25.09.1843 for 5 år fra Mich.kvt. 1841, linierer i Kbh. 1853
12.10.1846	Petersen, Peter Marinus
19.04.1847	Mulvad, Verner Benzon Julius / overgået fra C. Holm, indskr. 03.10. 1842, mester i Hjørring 1849
18.10.1852	Mortensen, Christian Theodor

23.10.1854 Harenberg, Christian Petersen
12.05.1860 Appelberg, Fridtjof / f. 25.04.1836 Ordrup, mester i Kbh. 1887

Industriudstillingen 1836: Mesterstykke. »Når bogbindermester Julius Rasmussen viste ellers særdeles veludførte, smagfulde mesterstykker, var det beklageligt, »at Lauget den Gang endnu holdt paa de forældede smagløse Snirkler og Sveifninger ved Foliobindets Forgyldning«, skrev *Udsigt. Nyt Magazin* mente mesterstykket ganske vist viste »megen Duelighed«, men at de betingelser, der pålagdes en kommende mester »tillade ham ikke at gjøre saadant Valg af Stæmpler, Læderfarvning o.s.v. Som kunde gjøre Arbeidet tillige Smagfuldt«.« HELSTED

Bedømmelsesudvalg 1844-.

Efterlod 1878 et legat på kr. 19.500 til Stiftelsen Alderstrøst.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Frb.Begr.Prot., kirkebog Frederiksberg-Johannes-Uggeløse, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1880, Haugsted, Alderstrøst, CPN, LI.

Redhus, J. W.

Redhus [Redehass, Radehass], Johan Walther, født i Helsingør ca. 1667; død ca. 1701 i - - -. • Søn af bogbinder Walter Reddehus (død 1671) og - - - - . • Gift med - - -

Udlært af H.C. Zimmermann, Helsingør, 20.02.1686. Ankom fra Flensborg til Kbh. 02.08.1690, svend hos Johan Kruse. Svendeprøven godkendt af Københavns Magistrat 21.11.1692.

1694 Vimmelskaftet 177, logerende [som Johan Valter]
1701 Vimmelskaftet 174, logerende [som Johan Valter]

Fortsat af enken.

TILREJSTE SVENDE:
20.10.1694 Parmann, Johan / kom fra Göteborg / hjemsted Greuwalt
12.12.1701 Pedersen, Lauritz / Odense / -

Altgesell 28.11.1690 og 31.01.1692.

REF.: Borgerskabsprotokol, Indkvarteringsmandtal, CPN, LI.

Reich, Valentin

Reich, Valentin, født - - -; død - - -. • Søn af - - -

Ukendt lærested. Indbandt for Danske og Tyske Kancelli, Rentekammeret og kongehuset.

17.02.1585 for en gammel Latin Cancelli Registerbog han af ny ombandt for tyske Cancelli, 12 sk.

24.08.1586	for tre Register Bøger han har bundet i prentet Pap med Læder til Tyske Cancelli, 2 dlr. 1 ort.
14.04.1587	fire smaa Regnskabsbøger indbundet i Pergament til Rentemesteren, 1 dlr.
01.05.1587	for en Registerbog og en anden Regnskabsbog han indbundet, den ene i hvidt Kalveskind og den anden i hvidt Skrivepapir, til Rentekammeret, 28 sk.
25.05.1587	for en Registerbog han har indbundet, som kom »udi mit eget Kammer«, 12 sk.
02.07.1587	for en skreven Bog han har indbundet i hvidt Pergament i Rentekammeret, 1½ mk.
17.11.1587	for en Bog han bandt i Pergament »udi mit eget Kammer«, 6 sk.
13.01.1588	som 17. Nov. 1587, 1 ort.
28.07.1591	for 11 Bøger fint Papir saa og for de 200 tectum, han haver forgyldt, at bruges naar K.M. lader skrive fremmede Potentater til, 1 dlr. 1 ort.
08.05.1594	for tre Registerbøger han har indbundet af rent Papir, en til tyske Cancelli, 2 til Rentekammeret, 1½ dlr.
28.09.1594	Indbundet tre Registerbøger i hvidt Pergament til Rentekammeret, 1 dlr.
14.07.1595	for adskillige Slags Register og Regnskabsbøger han har indbundet i Rentekammeret i 1594 og 1595 (6 i brunt Pap, 9 i hvidt Kalveskind) hvilke Bøger var belangende fra 1 Maj 1591 til 1 Maj 1594, 11 dlr. 4 sk.
05.08.1595	bundet 3 Register Bøger i Pap og Pergament til Tyske Kancelli, 1½ dlr.
31.05.1596	for en Registerbog af rent Papir han bandt i hvidt Kalveskind saa og en anden Regnskabsbog han indbandt i Pergament her udi Rentekammeret, 1 dlr. 1 ort.
10.07.1596	for to Bøger han har indbundet i Enevold Kruse Rentemesters eget Cammer, 1 dlr.
21.09.1596	for 14 Bøger til Tyske Cancelli han forgyldte paa Kanten, 2 dlr.
13.10.1596	for en skreven Bog han indbandt i hvidt Kalveskind i Enevold Kruses eget Kammer, 20 sk.
21.07.1597	for adskillige Registranter saa og andre skrevne Bøger han har indbundet til Tyske Kancelli og Rentekammeret, 5 dlr.
25.04.1598	for 4 Bøger og 1 Registerbog han har indbundet, udi Hoffmesters eget Cammer her paa Slottet, 2½ dlr. 1 ort.
24.08.1598	for adskillige Registerbøger og andre Bøger han i 1598 har indbundet i Rentekammeret saa og for 14 Bøger han har forgyldt omkring Randene til Tyske Cancelli, 5 dlr. 1 ort.
16.10.1598	for adskilligt Arbeide i Danske og Tyske Cancelli, 15½ dlr. 1½ ort.
07.11.1599	for et Foeder til et Credentzbæger af Guld, han har overdraget med Læder og med eget Guld og Sølv stafferet, 24 sk.
27.04.1600	Indbinding og Forfærdigelse af to Register Bøger til tyske Kancelli, samt for andre Bøger, 6½ dlr.

10.11.1600 Indbinding af en Bog in quarto og en i folio til K.M., 2 dlr.
13.11.1600 et Ris fint Papir tilskaaret og forgyldt i Kanten til tyske Kancelli, samt Indbindingen af en Bog til danske Kancelli og af en Bog til K.M., 3½ dlr.
28.04.1601 Indbindinger til tyske Kancelli og til Rentekammeret, 17 dlr. 1 ort.
14.04.1602 for Indbinding af et Antal Bøger i hvidt Kalveskind til det Danske og Tyske Cantzeli og til Statholderens Cammer her paa Kjøbenhavns Slot, samt for et Ris fint Papir, han har forgyldt paa Kanterne, til det Tyske Cantzeli, 7 dlr.
16.12.1602 givet Falentin Falentinsen Bogbinder og Indvaaner udi Kjøbenhavn, sen Sum der er hans afgangne Fader Valentin Reichs fortiente Arbeidsløn for 36 Kancelli Bøger han paa Kansler Christian Friis Ordre har indbundet til Danske Kancelli, 27 dlr. 18 sk.
16.12.1602 givet Fallentin Falentinsen, Bogbinder, den Betaling, der er hans afdøde Fader 16.12 Valentin Reichs fortiente Arbeidsløn for en Registerbog indbundet i hvidt Pergament og for tre andre Bøger af rent Papir indbundet i andet Pergament, alt til Rentekammeret, 2 dlr. 1 ort.
16.12.1602 ligeledes givet F.F. For hans afdøde Faders Arbeide med Indbinding af tre Bøger i hvidt Pergament til Statholderens eget Kammer til K.M.s Behov, 1½ dlr.

REF.: Carl S. Petersen, Nielsen, udskrifter af Rentekammerregnskaber.

Reich, Valentin jun.

Reich, Valentin [Falentin Falentinsen], født - - -; død - - - • Søn af Valentin Reich sen. og - - -

Antagelig udlært af faderen Valentin Reich sen. Fortsatte faderens værksted.

04.06.1603 Indbundet 3 Stævningsbøger i hvidt Pergament til Danske Kancelli, 1½ dlr.
16.09.1603 Forgyldt 20 Bøger fint Skrive Papir paa Kanterne til Tyske Kancelli, 2 dlr. 14 sk.
24.04.1604 Indbundet en Registerbog i hvidt Læder til Tyske Kancelli, 1 dlr.
07.05.1604 for 4 Stævningsbøger til Danske Kancelli indbundet i hvidt Pergament, 2 dlr.
19.09.1604 for 13 Bøger Papir han til Tyske Kancelli har forgyldt i Kanten 1½ dlr. 2½ sk.
23.11.1604 for 3 Bøger Papir han til Tyske Kancelli har forgyldt paa Kanterne, 12 sk.
13.02.1605 for en Registerbog han har indbundet i hvidt Pergament til Tyske Kancelli, 1 dlr.
27.04.1605 for et Ris Papir skaaret og forgyldt paa Kanterne til Tyske Kancelli, 2 dlr. 14 sk.

11.05.1605	for to Bøger af Reindt Papir han udi Pap har indbundet til K.M.s det danske Cancelli, 1½ dlr. ½ ort.
27.09.1605	for 16 Bøger han har forgyldt paa Kanterne til K.M.s Tyske Cancelli, 1½ dlr. 15 sk.
21.02.1606	Indbundet 3 Steffnebøgger til Danske Cancelli, 1 dlr. 15 sk.
21.02.1606	Indbundet en Bog til Tyske Cancelli, 8 sk.
17.05.1606	for et Ris fint Papir han har forgyldt paa Kanterne til K.M.s det Tyske Cancelli, 2 dlr. 14 sk.
20.06.1606	Indbundet to Registerbøger til Tysske Cancelli, 2 dlr.
03.11.1606	for et Ris Papir han har forgyldt paa Kanterne til Tyske Canccelli, 2 dlr. 14 sk.
01.07.1607	for een Riis fiin Pappir hand haffuer forgyldt paa Kanterne til K.M.s Tyske Kancelli, 2 dlr. 14 sk.
17.08.1607	Indbundet 3 Register Bøger til Tyske Kancelli, 2½ dlr.
13.11.1607	for et Ris fint Papir har har forgyldt paa Kanterne til K.M.s Tyske Kancelli, 2 dlr. 14 sk.
15.02.1608	Indbundet to Registerbøger i sit eget Læder til K.M.s Tyske Kancelli, 2 dlr.
14.05.1608	Indbundet 4 Stævningsbøger og en anden Cantzelie Bog til Danske Kancelli, 2 dlr. 14 sk.
14.05.1608	Indbundet en Del Bøger til Tyske Kancelli, 4 dlr. 4 sk.
01.08.1608	Forgyldt 1 Ris Skrivepapir og 4 Bøger Postpapir paa Kanterne, samt beskaaret 4 Ris Papir, alt til Tyske Kancelli, 3 dlr. 13 sk.
24.02.1610	Indbundet 3 Stævningsbøger til danske Kancelli i Læder, 1 dlr. 28 sk.
15.12.1612	Indbundet 3 Bøger i Pergament til Danske Cancelli, 1½ dlr.

Universitetsbogbinder (før) 1607: »at Valentin Bogbinder begjærede ett Sted i Kircken ved Sprinckelverkitt for leye oc at indhefftte Theses professorum; huilcket bleff hannom beuilgitt.«

20.01.1611 - »Valentin Bogbinder anklagede Jens Lauritsen, Student, fordi han om forgangen Søndag Aften skulle have slagen hannem i Ansigtet, som han stod udi sin egen Dør. Hvilket Studenten og bekjendte, dog ogsaa beklagede, at en udaf Valentin Bogbinders Hus havde kaldet hannem Peder Skoufte. Blev afsagt, at samme Student skulde udi 8 Dage straffes med Fængsel.«

02.10.1616 - »Kom op i Rette ex carcere en Studiosis Andreas Matthiæ Scanus og bekjendte, at han samt nogle andre Studenter, iblandt hvilke var Anastasius Svecus, var kommen i Valentin Bogbinders Hus paa St. Michaelis Dag, Middagstide, der drukket og spillet Kort tilhobe. Og berettede han, at som han havde fornøiet Værten 24 Skilling og vilde saa gaa bort, da greb Anastasius hannem hart an og sagde, han skulde endda betale mere. Men Andreas svarede hannem hasteligen og sagde: Jeg haver intet med den Svensk at gjøre. Men der de komme bort med hinanden paa Gaden, gav Anastasius hannem et Mundslag og stødte hannem til Jorden; men blev strax stukken af Andreas med en Kniv. Efter denne Bekjendelse, som Andreas fremsatte, blev han vist in carcerem

igjen, der at blive, indtil han enten sætter nøjagtig Borgen for sig, eller og i anden Maade stiller Anastasium tilfreds.«

REF.: Rørdam, Thomsen, Acta Consist., Nielsen, udskrifter af Rentekammerregnskaber.

Reim, Nicolaus

Reim [Rahm?], Nicolaus, født - - -; død - - -. • Søn af - - -

Ukendt lærested.

Borgerskab 08.05.1709.

REF.: Borgerskabsregister, CPN, LI.

Reinher, Johannes

Reinher, Johannes, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Ukendt lærested.

07.10.1622 for 3 Balberer Kister han har beklædt inden i med Klæde til K.M.s ostindiske Reises Behov, 2½ rdl. 16 sk.

REF.: Udskrift af Rentekammerregnskab.

Reinwaldt, W.

Reinwaldt, Heinrich Wilhelm, født i Kbh./Trinitatis 18.01.1827; død 65 år gl. 22.08.1895 i Kbh., begr. 27.08.1895 Vor Frue/Frederiksberg kgd. Ved begravelsen sendte Lauget en krans til kr. 12 (regnskab okt. 1895). • Søn af skomagermester Christian Ludvig Reinwaldt og Marie Kathrine Larsen. • Gift 19.07.1857 i Kbh./Petri med Johanna Susanna Erlewein, f. Chartie. Født i Kbh./Fødselsstiftelsen 03.03.1827; død 66 år gl. 05.02.1894 i Kbh., begr. Vor Frue/Frederiksberg kgd. Datter af Johanne Susanne Christine Schiebler og - - -. Forlovere skomagermester C. Erlewein, Springgade og skomagermester C.L. Reinwaldt, Lavendelstræde 82. Gift. 1. 28.10.1846 i Kbh./Petri med snedkermester Johan Frederich Ferdinand Erlewein (23.12.1816 Kbh.-). • Fader til Henrik Ferdinand Reinvald (Kbh. 18.12.1866-25.08.1906 Kbh.), gift med Cathrine Sofie Amalie - - - (Kbh. 20.08.1875-).

Udlært af N.M.C. Møller, Kbh. 03.10.1842-17.04.1848. Ved Folketælling 1845 svend hos samme, Lille Kirkestræde 42, ved Folketælling 1850 som bogb.svend boende hos forældrene, Gråbrødre torv 105, 2.bagsal.

Mesterstykke opvist 02.11.1858 og antaget af Bogbinderlauget og Kunstakademiet, anført i Laugsprotokol 06.11.1858. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1858 med 5 rdl. for stemplerne. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget 11.11.1858; borgerskab 21.12.1858.

1859 Store Kongensgade 59-60
1859Tillæg Kompagnistræde 70, 2.sal.
1860-69 Kompagnistræde 20 (nummerændring)
1870-76 Farvergade 3
1877-95 Ny Kongensgade 9

Folketælling 1860 Kompagnistræde 70, forhuset 2.sal: Henrik Wilhelm Reinwaldt, 33 år, bogb.mester, Johanne Susanne Reinwaldt, 32 år, hans hustru, Johanne Catherine Schiller, 60 år, enke, svigermoder, Carl Ferdinand Erlewein, 13 år, stedsøn, Bernhard Wilhelm Reinwaldt, ½ år, Hanne Petersen, 16 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Farvergade 3, 3.sal: Vilhelm Reinwaldt, 43 år, bogbinder, Johanne Reinwaldt, 42 år, husmoder, Vilhelm Bernhard Reinwaldt, 10 år, Caroline Cathrine Reinwaldt, 8 år, Agnes Vilhelmine Reinwaldt, 6 år, Ferdinand Henrik Reinwaldt, 3 år, Anna Maria Reinwaldt, 1 år.

Folketælling 1880 Ny Kongensgade 9, bagbygningen 1.sal: Henrik Wilhelm Reinwaldt, 53 år, bogb.mester, Johanne Susanne Reinwaldt, 51 år, hans kone, Bernhard Wilhelm Reinwaldt, 20 år, bogb.svend, Caroline Katerina Reinwaldt, 18 år, Agnes Wilhelmine Reinwaldt, 16 år, Ferdinand Henrik Reinwaldt, 13 år, Anna Johanne Maria Reinwaldt, 10 år.

Folketælling 1885 Ny Kongensgade 9, baghus over gården, 1.sal: Henrik Vilh. Reinwalds, 58 år, bogb.mester, Johanne Reinwalds, 57 år, husmoder, Bernhard Vilh. Reinwalds, 25 år, bogb.svend, Ferdinand Henrik Reinwalds, 18 år, [bogb.]lærling, Anna Johanne Reinwalds, 16 år.

UDLÆRT SVEND FRA VÆRKSTEDET:
23.05.1871 Køhn, Emil Julius / f. 15.10.1851 Kbh.

Sat i skat 1883, 1887 og 1891 af kr. 1000.

Annonce i Dansk Boghandler-Tidende 28.09.1861:
Peter Herslebs Prædikener indbindes med dertil componeret Ryg i sort Chagrin à 40 Sk., sort Shirtingsbd. med Guldsnit og Blindtryk paa Siderne à 52 Sk. Bind og løse Rygge kunne særskilt erholdes.

REF.: Borgerskabsprotokol, Dødeblade, kirkebog Vor Frue-Petri, vejviser, FT 1850-1860-1870-1880-1885, KDH, CPN, LI.

Reitz, G. S.

Reitz [Reit], Gottfried Samuel, født i Tilsit ca. 1775; død af nervefeber 42 år gl. 29.07. 1817 i Kbh., begr. 01.08.1817 Petri/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 12.12.1800 i Kbh./Petri med skomagerdatter Johanna Sophia Elisabeth [Frederike] Petersen, f. ca. 1782; død af vattersot 38 år gl. 03.02.1829 på Alm.Hosp. i Kbh., begr. 08.02.1829 Petri/Ass.kgd. Datter af Anna Maria Barbra Klovdi og - - - (en sælgekone, 1.gang gift, manden rejst fra hende og var soldat). Forlovere J.G. Lappé og brændevinsbrænder P. Engersløv. Enken

gift 2. 15.06.1827 i Kbh./Vor Frue med skomagermester Niels Christian Schling, født ca. 1801. • Fader til Johan Carl Reitz.

Ukendt lærested. Ankom fra Riga til Kbh. 28.08.1799.

Indtegnet til mesterstykke 13.07.1807; foreviste 27.07.1807 mesterstykke for Magistraten og Lauget og godt befundet, laugsmester og borgerskab samme dag. Borgerligt Artillerie Corps.

1807-08 hjørnet af Kongens Nytorv og Store Strandstræde 204
1809-11 Store Kongensgade 229 Brevtaske Frabriqveur
1812-16 Store Strandstræde 107
1817-27 samme adr., bogbinderenke E. Reitz; 1817 ved død: Peder Hvidtfeldsstræde 78

Værkstedet fortsat af sønnen J.C. Reitz.

UDLÆRTE SVEND FRA VÆRKSTEDET:

29.04.1811 Berlin, Carl Carin / indskrevet 15.10.1810 i forbundt ½ år fra Mich.kvt., mester i Randers 1817

INDSKREVET LÆREDRENG:

08.07.1811 Rudolph, Karl Frederich / for 6 år fra St.Hans kvt.

TILREJSTE SVENDE:

16.01.1804 Segelken / - / hjemsted Bremen
02.07.1804 Beek, Christian Diedrich / kom fra Hamburg / -
28.10.1806 Bong, Henrik Martin / - / svensk
20.12.1809 Hammarin, Fredrik Gabriel / - / svensk
01.01.1810 Post, J. Heinr. / Stockholm / Tilsit
16.09.1816 Nygren, Trived / - / svensk

Markedspas: Roskilde 20.10.1809, Kalundborg 11.10.1811, Helsingør 02.10.1811.

[Skattemandtal 1807 anfører Chr. Ritz, St. Strandstræde 123; 1811 Fr. Rietz, St. Strandstræde 107]

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Stadsarkiv-markedspas, kirkebog Vor Frue-Petri, Petri Leichen- Protokol 1777-1838, FT 1787, vejviser, Skattemandtal, CPN, LI.

Reitz, J. C.

Reitz, Johann Carl, født i Kbh./Petri 14.04.1807; død - - - • Søn af Gottfried Samuel Reitz og Johanne Sophie Elisabeth [Frederike] Petersen. • Gift 1. 10.10.1830 i Hvidovre med Elisabeth [Lisbet] Grell, født 08.09.1803 i Maglebylille; død af lungebetændelse 39 år gl.13.11.1842 i Kbh./Petri, begr. 18.11.1842 Ass.kgd. Datter af møller Asmus Grell og Elisabeth Christine Bergstrøm. Forlovere -mester H. Jensen, Dybensgade 177 og papirfabrikant J. Lappé, Frederiksberg. • Gift 2. 04.06.1843 i Kbh./Garnisons med Gunild Marie Johansen. Forlovere glarmester Branstrup og værtshusholder Rasmussen.

Udlært af J.Fr. Milo, Kbh. 20.01.1823-09.07.1827, derefter svend hos foderalmager Svenstrup.

Foderalmager. Fritaget for borgerlig militærtjeneste. Fortsatte faderens værksted. Borgerskab som værtshusholder 14.09.1839. Ved vielse 1843 benævnt linierer.

1830 Store Strandstræde 107
1830 Valby huskarl
1835 Rådhusstræde 28 trådhandler
1836 Østergade 70 værtshusholder
1837 Lille Købmagergade 77
1838 Hummergade 229 musiker
1840 Christianshavns Brogade 9
1842 Sværtegade 172 værtshusholder
1845 Holmens Kanal 246
1849 Filosofgangen 249
1853 Nørretorv 226
1858Tillæg Nørrevold 46 B
1860 Østergade 9
1863 Pilestræde 9
1864 Købmagergade 28
1865 Pilestræde 9

Folketælling 1840 Christianshavns Brogade 9, st.: Johan Carl Reitz, 32 år, værtshusholder, Lise Grell, 37 år, hans kone, Gotfried Adolph Reitz, 6 år, Caroline Elisabeth Reitz, 2 år.

Folketælling 1845 Holmens Kanal 246, baghuset til Hummergade, 2.sal: Johan Carl Reitz, 37 år, værtshusholder, Marie Lassen, 30 år, hans kone, Gottfred Adolf Reitz, 10 år, Caroline Reitz, 6 år, Carl Frederik Reitz, 2 år.

Folketælling 1860 Østergade 9: Johan Carl Reitz, 52 år, gift, bogbinder.

Folketælling 1885 Vinstrupvej 6, Frb., forhus, 2.opg.st.: Johan Carl Reitz, 76 år, enkemand, bud, Gottfred Adolf Reitz, 50 år, ugift, snedkersvend, brandbud.

REF.: kirkebog Petri-Tårnby-Hvidovre-Helligånd-Holmen-Trinitatis-Garnison, Vejviser, FT 1840-1845-1860-1885, CPN, LI.

Richardt, H.

Richardt, Herman, født i Brede 02.12.1821, døbt i Lyngby 21.12.1821; død - - - [ifølge meddelelse fra Marius Raff aflivede han sig, vistnok fordi han sad i trange kår og forsøgte at få en regning betalt to gange fra ministeriet/CPN] • Søn af forpagter Johan Joachim Richardt og Friderike Bohse. • Gift 15.11.1861 i Kbh./Helligånd med Wilhelmine Fridenburg, 35 år, Lille Helliggeiststræde 4. Forlovere papirhandler Barfred og landskabsmaler F. Richardt. Datter af grosserer J. A. Fridenborg og Hanne Jacobsen. Født ca. 1825 i Holland; død - - -.

Udlært af P.J. Hyltoft, Kbh. 07.07.1838-24.04.1843.

Indskrevet til mesterstykke 04.10.1847, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og Det kongel. Academie 03.12.1847. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1847 med 5 rdl. For stemplerne, for påske kvt. 1848 med 4 rdl. for buddet [yngste mester fritages for budtjeneste ved at betale 4 rdl. til laugskassen]. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget 17.12.1847; borgerskab 15.01.1848. Indtegnet ved Livjægerkorpset. Kompagniskab med Johan Daniel Walther Barfred, (f. Kbh. 26.10.1822-), borgerskab som papirhandler 29.07.1852, bog- og papirhandler 06.04.1854.

1849-59 Lille Helliggeiststræde 165
1860-74 Lille Heliggeiststræde 4 (nummerændring)
1875 Kattesundet 10
1876 Ravnsborggade 17, 3.

Folketælling 1850 Lille Helliggeiststræde 165, kælderen: Herman Richardt, 29 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1855 Lille Helliggeiststræde 165, 2.sal: Herman Richardt, 33 år, ugift, bogb.mester, Johan Daniel Walter Barfred, 32 år, ugift, bog- og papirhandler, Johanne Richardt født Bohse, 56 år, enke, Caroline Bohse, 52 år, ugift, Jens Pedersen, 29 år, tjenestekarl, Niels Pedersen, 51 år, tjenestekarl, Sine Hansen, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Lille Helliggeiststræde 165: Herman Richardt, 37 år, ugift, bogb.-mester, Johan Daniel Walter Barfred, 37 år, ugift, bog- og papirhandler, Carl Richardt, 45 år, ugift, elev af Kunstacademiet, portrætmaler. 2.sal: Frederikke Richardt født Bohse, 68 år, enke, Caroline Bohse, 64 år, ugift, Ane Ravn, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Lille Helliggeiststræde 4, 2.sal: Herman Richardt, 48 år, bogbinder, Wihelmine Adaria fød Friedenberg, 44 år, Emmy Betzy Richardt, 10 år, Petrea Philippa Sørensen, 19 år, tjenestepige.

UDLÆRT SVEND FRA VÆRKSTEDET:

16.11.1871 Schwartz, Johan Heinrich August / f. 30.09.1852 Kbh.

Rektangulær etiket, sort glanspapir, guldtryk, 4 linier, for oven lodret delt i 2 felter, på forpermens inderside øverst til venstre (protokolbind): D. BARFREDs / Papirhandel // H. RICHARDTs / Bogbinderi // Lille Helliggeiststræde Nr. 4 / KJÖBENHAVN

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Lyngby-Helligånd, kopulationsprotokol, Dolleris, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870, vejviser, CPN, LI.

Richardt, J.J.

Richardt, Johan Joachim, født ca. 1776 i - - -; død 75 år gl. 20.11.1849 i Kbh., begr. 25.11.1849 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 02.05.1813 i Kbh./Vor Frue med Johanne Frederikke Bohse, døbt 08.06.1795 i Helsingør/Maria; død af apoplexi 70 år gl. 10.06.1866 i Kbh., begr. 14.06.1866 Helligånd/Ass.kgd. Datter af skorstensfejer Henrich/Erentz Bohse og Maria Estzesbarch. • Fader til Herman Richardt (1819-) og kunstnerne Johan Carl Richardt (1816-87) og Joachim Ferdinand Richardt (1819-95).

Oprindeligt forpagter i Brede, senere kromand. [Anføres i Weilbach og DBL 2.-3.udg. som bogbinder - måske i forveksling med sønnen? Ikke optaget i Vejvisere 1840-49.]

Folketælling 1834 Ørholm, kroen: Johan Joachim Richardt, 50 år, kromand, Frederiche Bohse, 37 år, hans kone, Lowise Richardt, 16 år, Ferdinant Richardt, 14 år, Friderich Richardt, 13 år, Herman Richardt, 12 år, Caroline Bohse, 31 år, konens søster.

Folketælling 1850 Lille Helliggeiststræde 165, 1.sal: Johanne Frederike Richardt, 52 år, enke, Caroline Bohse, 46 år, ugift, søster, Marie Louise Richardt, 30 år, datter, Ernst Nicolai Richardt, 36 år, møllebestyrer, Christian Frederik Richardt, 29 år, instrumentmager.

Ved Folketælling 1855-60 boede enken hos sønnen Herman Richardt, Lille Helliggeiststræde 165/4.

REF.: kirkebog Helligånd-Vor Frue-Helsingør Maria, Begr.Prot.Kbh., DBL, Weilbach, FT 1834-1850-1855-1860.

Richmeyer, J. S.

Richmeyer, Jacob Svendsen, født 14.01.1755 i Skelskør; død af apoplexi 69 år gl. 07.12. 1823 i Kbh., begr. 11.12.1823 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af Svend Feldbereder og Mette Hansdatter. • Gift 1. med Ana Holm, født - - -; død - - -. • Gift 2. med Cathrine Larsdatter, født ca. 1740 i - - -; død af vattersot 64 år gl. 24.10.1804 i Kbh., begr. 27.10.1804 Nikolaj/Ass.kgd. • Gift 3. 07.05.1805 i Kbh./Trinitatis med Birgitte Lind, født - - -; død af brystsyge 52 år gl. 11.01.1810 i Kbh., begr. 14.01.1810 Helligånd/Ass.kgd. Ved Folketælling 1801 anføres Birgitte Lind, 40 år, ugift, husjomfru, veninde i huset, hos kgl. gartner Peter Lindegaard, Rosenborg Slot. • Gift 4. 17.06.1810 i Kbh./Vor Frue med Anne Marie Petersen, Lavendelstræde.

Ukendt lærested.

Borgerskab 20.08.1798 som foderalmager ved bevilling.

1800-02	Store Kirkestræde 43
1803-07	Antonistræde 321
1808-11	Antonistræde 234
1812-18	Skindergade 30
1819-20	Ulfeldtsplads 105
1822-23	Ulfeldtsplads 122
1824-26	samme adr., A.M. Richmejer, futteralmager, enke

Folketælling 1801 Store Kirkestræde 43: Jacob Richmejer, 46 år, futteralmager, Ana Holm, 54 år, hans kone (gift 3.gang), Dorothea Lange, 20 år, tjenestepige.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Trinitatis-Vor Frue-Helligånd-Nikolai-Skælskør, Begr.prot.Kbh., kopulationsprotokol, vejviser, FT 1787-1801.

Riis, N. C. se **Meyer, M. H.** Meyer & Riis

Ringberg, C. W.

Ringberg, Carl Wilhelm, født 22.12.1818 i Kbh./Hof- og Slotssogn/Trinitatis; død 83 år gl. 05.07.1902 i Kbh., begr. 11.07.1902 Johs./Ass.kgd. Ved begravelsen sendte Lauget en palmedekoration til kr. 10 (regnskab juli 1902). • Søn af bud og fyrbøder ved det store Kgl. Bibliothek og geheime Archivet Peter Ringberg og Ane Sophie Westergaard. • Ugift.

Udlært af H.C. Lerche sen., Kbh. 08.07.1833-07.07.1838. Ved Folketælling 1845 som *lærling*, hjemmeboende, Bag Børsen 81, Geheimearchivets bygning.

Indtegnet til mesterstykke 30.09.1844. Mesterstykket blev første gang opvist 01.02.1845, men folien blev kasseret af alle de tilstedeværende, oktaven blev kasseret med 8 stemmer mod 7, kvarten blev antaget med 8 stemmer mod 7; refereret i Laugsprotokol 12. 04.1845. På Laugssamlingen 07.10.1845 meddeltes, at mesterstykket var antaget. Borgerskab 27.09.1845. Borgerligt Infanteri. Personligt medlem af Lauget 1887.

1846-54	Store Helliggeiststræde 147	
1854Til.-59	Laksegade 198	
1860	Laksegade 18	(nummerændring)
1861	Laksegade 23	
1862-91	Badstuestræde 12	Fra 1868 til 1900 tillige stadsbedemand.
1898	Valkendorfsgade 34	

Værkstedet overtaget 1900 af Johan Kihl.

Folketælling 1850 Store Helliggeiststræde 147 st.: Carl Wilhelm Ringberg, 31 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1855 Laksegade 198, 1.sal: Carl Wilhelm Ringberg, 36 år, ugift, bogb.-mester, Ane Sophie Ringberg, 65 år, fyrbøderenke, moder til ovenstående, Oline Catherine Rosengreen, 30 år, tjenestepige, Hans Peter Lyster, 17 år, bogb.lærling, Valdemar Diederik Kriedt, 17 år, bogb.lærling.

Folketælling 1860 Laksegade 18: Carl Wilhelm Ringberg, 41 år, ugift, bogb.mester, Ane Sophie Ringberg, 70 år, enke efter fyrbøder Ringberg, pensionist, Maren Kirstine Nielsen, 25 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Badstuestræde 12, 2.sal: Carl Vilhelm Ringberg, 51 år, ugift, bedemand, bogb.mester, Christian Frederik Ringberg, 36 år, ugift, billetteur ved de Sjællandske Jernbaner.

Folketælling 1885 Badstuestræde 12, 2.sal: Carl Wilhelm Ringberg, 66 år ugift, bogbinder og bedemand.

Havde fra 1901 fribolig i Alderstrøst.

Modtog fra Hielmstierne-Rosencroneske Stiftelse 1865 100 rdl. til anskaffelse af valse og 1868 100 rdl. til anskaffelse af skæremaskine.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

22.04.1851 Jørgensen, Christian Frederik Ferdinand / indskr. 18.04.1846 for 5 år fra påske kvt., mester i Kbh. 1858 / f. 18.04.1832 Kbh.
15.05.1858 Lyster/Lyder, Hans Peter / mester i Kbh. 1871 / f. 25.04.1838 Kbh.
11.05.1861 Jensen, Frederik Ferdinand / f. 23.10.1842 Kbh.
20.11.1867 Kragh, Christian Vilhelm / f. 06.01.1846 Kbh.
06.11.1868 Kihl, Johan Albert / mester i Kbh. 1878 / f. 17.11.1849 Kbh.
23.05.1871 Lund, Viggo Christoffer Frederik / f. 09.04.1852 Kbh.
1893 Ringberg, Christian August / f. 26.06.1874 Kbh.

INDSKREVET LÆREDRENG:

16.10.1848 Ottesen, Jens Christian / for 5 år fra påske kvt.

Kontrabog for indbindinger til Det kgl. Bibliotek 1842-76, specielt Hielmstiernes samling 1855-61. Deltog i 7 bogbinderiers fælles Priscourant for Bogbinderarbeide til det store kongelige Bibliothek 17.06.1872, 20.07.1875 og 1876.

Nov. 1867 bestalling som stadsbedemand. Var kendt for sin godgørenhed.

Sat i skat 1883 af kr. 1600, 1887 af kr. 1800, 1891 af kr. 2400.

I Laugets regnskab for okt. 1895 anføres udgift ved Ringbergs jubilæum kr. 39 [samt udgift til et diplom fra Flyge kr. 50].

»En af Bogbinderlavets gamle Veteraner, Bogbindermester *K. V. Ringberg*, er afgaaet ved Døden og begravet i Stilhed. Lavet sendte en Krans. Ringberg gjorde Mesterstykke 1845 og har siden været Medlem af Lavet.« DBT 19/1901-02

REF.: Borgerskabsprotokol, Dødeblade, kirkebog Hof og Slots, Johs., Kgl.Bibl.Arkivreg., Nyrstrøm, vejviser, Alderstrøst, FT 1845-1850-1855-1860-1870-1885, KDH, DBT 19/1901-02, CPN, LI.

Ritter, Claus

Ritter [Rytter], Claus, født i Kbh. ca. 1690; død af alderdom 73 år gl. 29.03.1763 i Kbh., begr. Helligånd/Sprøjtehus kgd. • Søn af - - - • Gift 12.10.1723 i Kbh./Trinitatis i huset med Kirsten/Kirstine Johansdatter Kruse, født ca. 1693 i Kbh.; død 51 år gl. af svindsot efter 1 års svaghed, begr. 17.09.1744 i Kbh./Helligånd, Søndre kgd. Datter af Johan Kruse (død 1718). Se slægtstavle ved **Kruse**. • Fader til Johan Wilhelm Ritter, Anna Maria Ritter, gift med Chr. Grono, og Clara Kirstine Ritter, gift med Johannes Dinesen Høeg, Anna Sophie Ritter gift med skriverkarl Søren Schmidt. Som faddere ved børnenes dåb er bl.a. indskrevet boghandler Paullis kone, Johan Christopher Boppenhausen, Anna Boppenhausen, Martinus von Fenden, Holger Petersen, Anne Margrethe Holger Petersens, Susanne Martinus von Fendens, oldermand Johan Boppenhausen, bogtrykker J.J. Høpfner, Lars Graa, Anne Margrethe Graa.

Udlært af Johan Kruse, Kbh. 26.08.1709-28.05.1714. Ankom fra Lübeck til Kbh. 17.06. 1719, svend hos M. Brandt; ankom fra Danzig til Kbh. 18.07.1722, svend hos Chr. Jacobsen.

Medlem af Bogbinderlauget 10.06.1723. Borgerskab 12.07. og 26.07.1723.

1724 Skindergade
1727-33 Klædebo kvt. Matr.nr. 18 D i Skindergade, købt 11.06.1727, solgt 21.04.1733.
1728 Skindergade 18, 4-fags hus, afbrændt, gæld til sal. Jens Nielssøns legat (som rådmand Bech administrerede) 800 rdl., gæld til sal. Christen Jacobsen bogbinders enke 300 rdl. Logerede med kone, 2 børn, 2 svende og drenge, en pige og hans faster Cathrine Vallentin Meyers hos grovsmed Niels Jacobsen Hundt, Store Torvegade 177. [Ramsing skriver Store Kannikestræde, men kortet viser matriklen i Skindergade]
1729 Store Kannikestræde
1730-31 Ved Stranden 1 (logerende)
1733 Løvstræde 141-142
1735-55 Vimmelskaftet 166
1757-63 Vimmelskaftet 152 (nummerændring)
1763 Nygade

Værkstedet formodentlig fortsat af sønnen J.W. Ritter.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

08.01.1725 Heydemann, Christian / f. Nykøbing F.
20.10.1732 Friederichsen, Henning / indskrevet 03.05.1726 [kaldte sig siden Henning Friederich Bundt], mester i Lund 1745
21.04.1738 Hansen, Peter / indskrevet 29.06.1733 for 5 år, mester i Næstved ca. 1747
04.07.1740 Anthoni, Peter / mester i Kbh. 1751
04.07.1740 Mørck, Jens Anthonissen / indskrevet 08.01.1737 til St.Hans kvt. 1740, død 32 år gl. af svindsot efter 1/4 års svaghed, begr. 23.05.1746 i Kbh./Helligånd, Den fattige kgd.
18.10.1745 Schrøder, Peder Thommesen / indskrevet 19.10.1739 for 6 år, mester i Kbh. 1752
10.04.1747 Ritter, Johan Wilhelm / mester i Kbh. 1760
08.07.1750 Dreyer, Henrik Andreas
09.07.1759 Blom, Baltzer Petersen / indskrevet 08.07.1754

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

08.01.1725 Christensen, Hieronimus Adam / slettet
07.07.1738 Röttel, Johan Philipp / for 5 år, slettet
03.07.1741 Mogensen, Friederich / for 6 år, slettet
19.01.1761 Bruun, Andreas Cerelius / for 6 år, overgået til sønnen J.W. Ritter

TILREJSTE SVENDE:

04.05.1726 Rask, Stehanius / kom fra Odense / hjemsted Flensborg
19.09.1726 Lange, Gotthelf Friedrich / Lübeck / Freiburg
19.09.1726 Lidenblom, Olaus Caroli / Lübeck / Linköping

15.09.1727 Santen, Jochum Christopher von / Slesvig / Stralsund
18.12.1729 Hagemann, Christian / Aalborg / Rendsborg
22.04.1731 Dahl, Carl Gottlieb / Lübeck / Alten Stettin
26.08.1732 Wanncke, Ephraim / Haderslev / Danzig
02.04.1733 Stüve, Friederich Wilhelm / Norrköping / Oldenburg
31.08.1733 Schramm, Christoph / Hamburg / Lübeck
03.07.1735 Kummer, Johann / Aalborg / Lübeck
17.05.1736 Bundt, Henning Friderich / Lund / København
01.11.1736 Schmidt, Johann Nicolaus / Bragenes / Coburg
12.04.1737 Utter, Friedrich Heinrich / Göteborg / Halle
16.06.1738 Bundt, Henning Friderch / Rostock / København
13.09.1738 Heintze, Hans Gottfried / Lund / Kristianstad
20.06.1739 Kampf, Carl Ludwig / Horsens / Königsberg
23.07.1740 Ekström, Wilhelm Peter / Kiel / Stockholm
13.09.1741 Ingelsberg, Johan / Lübeck / Stockholm
24.06.1742 Berggren, Elias / Göteborg / Göteborg
05.04.1743 Nielsen, Petter / Danzig / Aalborg
16.09.1743 Mengel, Johann Sigismund / Hamburg / Schwendietz
13.05.1745 Mengel, Johann Sigismund / Aalborg / Schweidnitz
12.10.1745 Schrøder, Johannes / Odense / København
29.04.1746 Bulsius, Andreas Michel / Stralsund / Stralsund
30.07.1746 Jänke, Friedrich Benjamin / Danzig / Danzig
01.09.1746 Hansen, Peder / Hamburg / København
00.05.1749 Grono, Christian / Viborg / København
00.04.1750 Garlohff, Abraham / Stralsund / tysk
25.05.1751 Ritter, Johan Wilhelm / Lübeck / København
26.07.1752 Mayer, Thomas Friedrich / Stockholm / Königsberg
29.05.1754 Borch, Andreas Bernhard / Sverige / Hamburg
00.00.1755 Heide, Andreas v. / Riga / Nyborg
17.05.1756 Ekendahl, Lars Larsson / Stockholm / svensk
11.06.1760 Enwolsen, Holger / - / norsk

Altgesell 06.07.1722, herbergsfader 1736-37; oldermand 1737-45.

Ved skife efter Claus Ritter 30.03.1763 blev huset i Nygade vurderet til 1700 rdl. Boets formue 2067 rdl. 5 mk. 6 sk., gæld 1878 rdl. 5 mk. 6 sk., til rest 189 rdl. Foruden sønnen J.W. Ritter anføres Anne Marie gift med Chr. Grono, bogbinder, og Anne Sophie, 24 år, [ugift].

Da sønnen indgiver en større regning i boet, protesterer svigersønnen i skr. af 21.02. 1764 mod størrelsen af denne, den viser: »mere hans ublue Begierlighed til at blive eneste Arving, som en fingeret Creditor, end hans Fordringers Rigtighed.« Svarskrivelse fra sønnen, dat. 27.0 .1764, hvori han forundrer sig over den malice, der vises ham, men vægrer sig i øvrigt ved nærmere at begrunde sin fordrings rigtighed. Ved skifterettens decision af 10.04.1764 nedsættes sønnens fordring til knap det halve. Sluttet 01.05.1764.

REF.: Borgerskabsprotokol, Mallings Vielsesregister, kirkebog Trinitatis-Helligånd, skattemandtal, Nielsen, 1728, Ramsing, udskrift af skifteprotokol, CPN, LI.

Ritter, J. W.

Ritter, Johan Wilhelm, døbt 17.03.1729 i Kbh./Frue; død - - - • Søn af Claus Ritter og Kirsten Johansdatter Kruse. Se slægtstavle ved **Kruse**.

Udlært af faderen Claus Ritter, Kbh. 10.04.1747. Ankom fra Lübeck til Kbh. 25.06.1751, svend hos Claus Ritter. Idømt bøde til svendeladen 1753 for at være kommet for sent til møde, måtte 1755 betale 3 mk. i straf for »et liche Schünfwörten«. Arbejdede 1753-59 hos faderen.

Mesterår anmeldt 07.01.1754 til udførelse hos Claus Ritter; gjorte 07.07.1760 efter udstanden mesterår sin anden anfordring. Mesterstykke antaget, medlem af Bogbinderlauget og borgerskab 28.07.1760. Betalt til lauget 13.10.1760 5 rdl. Har antageligt overtaget faderens værksted.

1760 Store Torvegade 177
1764 Vimmelskaftet 152

UDLÆRT SVEND FRA VÆRKSTEDET:
1767 Bruun, Andreas Cornelius / indskrevet hos faderen 19.01.1761

Altgesell 09.07.1753, 13.01.1753 og 21.01.1759.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Frue, skattemandtal, CPN, LI.

Rohde, J. C. **Udenbys mester**
Bergen 1723-54

Rohde [Rothe], Johan Casper, født ca. 1694 i Rostock; død 60 år gl. i Bergen, begr. 29.08.1754 i Korskirken. • Søn af - - - • Gift 1. med - - - Zicher [enke eller datter efter bogbinder Zacharias Zicher/Seecher (d. 1736), gift 1692 med Anna Tostensdatter?] Gift 2. med Karen Knudsdotter, gift 2. med N. Kiøstadius.

Udlært af Johan Kruse, Kbh. 11.04.1712-23.05.1718. Ankom fra Rostock til Kbh. 24.08.1719, svend hos mad. Kruse.

Løste borgerskab i Bergen 22.11.1723, tillige boghandler. Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1728-54. Værkstedet overtaget 1754 af N. Kiøstadius ved ægteskab med enken.

-1754 ved Korskirken, rode 21 nr. 23

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:
26.04.1745 Schmith, Hans Henrich / indskrevet St.Hans kvt. 1739 for 6 år, mester i Bergen 1752

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

St.Hans kvt. 1739 Zicher, Henrich / for 2 år; stedsøn [død over 60 år gl., begr. 22.10. 1758 i Borgen sokn, Borgund]

07.01.1754 Olsen, Follev / for 6 år

REF.: Schjoldager, CPN, LI, digitalarkivet.no

Romeis, J. N. A.

Romeis [Romais], Johan Nicolai Adam, født i Kbh. 03.12.1806; død af senil hjernelidelse 81 år gl. 23.12.1887 i Kbh., begr. 29.12.1887 Frederiksberg. • Søn af kejserlig generalconcilie Johan Romeis og Elisabet Hemmer (død 18.09.1825 i Kbh.) • Gift 04.12.1840 i Kbh./Petri med Ida Marie Haase, født 12.09.1819, død af hamorrhages arebi 71 år gl. 23.02.1890 i Kbh., begr. [u.dato] Frue/Frb.kgd. Datter af C.G. Haase og Johanne Cathrine Westergaard. Forlovere Johan Christian Wunderlich, Silkegade 14 og Schneider, Gl. Strand 160.

Udlært af J.C. Falck, Kbh. 08.07.1822-13.01.1827. Efter læretiden 10 år i udlandet, 26.01.1837 svend hos J.C. Falck.

Indskrevet til mesterstykke 19.01.1839, nytårs kvt. betalt for stemplerne til mesterstykket 5 rbdlr. Mesterstykke antaget som forsvarligt af Lauget og Det kgl. Kunst Academi, anført i Laugsprotokol 13.07.1839. St.Hans kvt. 1839 Laugets udgift til opvisning hos Bang og Kehlet 3 rbdl. 1 mk. 8 sk. Medlem af Bogbinderlauget 27.03.1839. Borgerskab 09.03.1839. Fortsatte enken J.C. Haases værksted ved ægteskab med datteren.

1840-53 Skindergade 31
1854-58 Klædeboderne 7
1859 Rådhusstræde 145
1860-90 Rådhusstræde 8

Folketælling 1840 Skindergade 31 st.th.: Johan Nicolai Romeis, 34 år, ugift, bogb.-mester, Johanne Cathrine Haase, 50 år, bogbinderenke, Ida Marie Haase, 22 år, hendes datter, Peter Wilhelm West, 16 år, bogb.lærling.

Folketælling 1845 Skindergade 31 st.th.: Johan Nicolai Romeis, 38 år, bogb.mester, Ida Marie Romeis f. Haase, 26 år, Johanne Catrine Hasse, 55 år, enke, svigermoder, Agate Johanne Romeis, 4 år, Ludvig Emilius Jørgensen, 22 år, bogb.lærling.

Folketælling 1850 Skindergade 31 st.: Johan Nicolai Adam Romeis, 44 år, bogb.-mester, Ida Maria Haase, 32 år, han kone, Agathe Johanne Elisabeth Romeis, 9 år, Just Christian Nicolai Romeis, 2 år, Johanne Cathrine Haase, 60 år, enke, svigermoder, Christian Ferdinand Madsen, 21 år, læredreng, Carl Christian Olsen, 17 år, læredreng.

Folketælling 1855 Klædeboderne 7 st.: Johan Nicolai Adam Romeis, 49 år, bogb.-mester, Ida Maria Romeis født Haase, 37 år, hans kone, Johanne Agathe Elisabeth Romeis, 14 år, Just Christian Nicolai Romeis, 7 år, Johanna Catherina Haase født Westergaard, 65 år, husfaderens svigermoder, Christiane Pedersen, 21 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Rådhusstræde 145, ny nr. 3, 2.sal: Johan Nicolai Adam Romeis,

54 år, bogb.mester, Ida Marie Romeis født Haase, 42 år, hans kone, Agatha Johanne Elisabeth Romeis, 19 år, Just Christian Nicolai Romeis, 12 år, Johanne Cathrine Haase født Westergaard, 70 år, enke efter bogb.mester Haase, husfaderens svigermoder.

Folketælling 1870 Rådhusstræde 8, 3.sal: Johan Nicolai Adam Romeis, 63 år, bogb.-mester, Ida Maria Romeis, 51 år, husmoder, Just Christian Nicolai Romeis, 21 år, Emilie Petrine Hellesen, 56 år, ugift, logerende, lærerinde ved Alumne-Skolerne på Christianshavn.

Folketælling 1880 Rådhusstræde 8, 3.sal: Johan Nicolai Adam Romeis, 73 år, bogb.-mester, Ida Marie Romeis fød Haase, 61 år, hans kone, Just Christian Nicolai Romeis, 31 år, bogb.svend, Johanne Vilhelmine Haase, 60 år, ugift, foderalmagerske*, Frederik Waldemar Oscar Nedahl, 21 år, handelskommis.

Folketælling 1885 Rådhusstræde 8, 3.sal: Johan Nicolai Adam Romeis, 79 år, bogb.-mester, Ida Marie Romeis født Haase, 66 år, hans kone, Just Christian Nicolai Romeis, 37 år, bogb.svend, Johanne Vilhelmine Haase, 64 år, foderalmagerske*, logerende.

Folketælling 1890 Rådhusstræde 8, 3.sal: Ida Marie Romeis f. Haase, 71 år, enke, husejer, Just Christian Nicolai Romeis, 41 år, flhv. bogbinder, Johanne Wilhelmine Haase,* 69 år, syning.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

23.01.1841	Suchow, Berthel Wernick / indskrevet 25.07.1840 i forbundt 1½ år, logerede FT 1840 hos Christine Marie Lindberg, Vingårdsstræde 145, 3.
03.10.1842	Klagenberg, Reinholdt Abel / indskrevet 23.01.1841 i forbundt 1½ år
18.04.1846	Jørgensen, Emilius Ludvig / mester i Skælskør 1855
26.10.1850	Madsen, Christian Ferdinand
25.04.1853	Olsen, Carl Christian / overgået fra A.W. Andersen, indskr. 04.10.1847, mester i Kbh. 1865

Industriudstillingen 1840: kat.nr. 355 En Folio (Mesterstykke).

Sat i skat 1883 af kr. 2000, 1887 af kr. 3000.

*Johanne Wilhelmine Haase løste 01.08.1871 borgerskab i Kbh. som pap- og papirarbejder. [Hun havde siden Folketælling 1840 ophold hos foderalmager J.C. Wunderlich, gift med hendes moster.]

Rektangulær etiket, gult papir, sort tryk, 4 linier i rosetramme, i bunden af salmebogskassette (bind dateret 1846, sort hellæder med 2 forsk. pladetryk à la cathedrale):
Bogbinder / *I. N. A. Romeis's* / Udsalg / Skindergade Nr. 31.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., FT 1801-1840-1845-1850-1855-1860-1870-1885-1890, vejviser, KDH, Industriudstillingen, Haugsted, CPN, LI.

Roos, Andreas

Roos [Rose, Ross, Rost], Andreas [Anders Nielsen], født i Kristianstad - - -; død 1697 i Kbh. • Søn af - - - • Gift med Rebecca Johansdatter [Kruse]? • Fader til Ludvig Roos, født i Husum; ankom fra Slesvig til Kbh. 11.11.1715?

Svendeprøve godkendt af Magistraten 03.06.1695. Ankom fra Kristianstad til Kbh. 17.07.1691, svend hos Jacob Petersen og Johan Kruse.

-1697 Klosterstræde

INDSKREVET LÆREDRENG:

24.06.1696 Meyer, Jørgen / for 5 år; overgået til Christian Jacobsen, udlært 25.07.1701.

TILREJSTE SVENDE:

14.10.1696 Schmidt, Johan Ambrosius / kom fra Malmö / hjemsted Stralsund
10.05.1697 Stars, Friedrich / Lübeck / Zittau
24.08.1697 Eikens / Elbing / Bremen
24.04.1698 Moncrieff? Wilhelm / Skotland / -

Skifte 09.02.1698 efter Anders Nielsen Rost, boende i Klosterstræde, gift med Rebecca Johansdatter, barn Kirstine Margrethe Andersdatter Rost, 2½ år. Mere gæld end gods: 3 rdl. 4 mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, udskrift af skifteprotokol, CPN.

Rose, H. P.

Rose, Hans Peter, født i Helsingør ca. 1767; død af brystsyge 40 år gl. 09.04.1806 på Frederiks Hospital i Kbh., begr. 14.04.1806 Holmens. • Søn af - - - • Ugift.

Udlært af E. Schärling, Kbh. 03.07.1780-15.10.1786. Ved Folketælling 1787 svend hos Andreas Claussen, Skidenstræde 155, ved Folketælling 1801 svend hos Erich Nordgreen, Landemærket 121.

Borgerskab som frimester 25.03.1803.

-1806 Kongens Nytorv 164, baggården, 2.sal, til leje hos skomager Engel

Altgesell 28.04.1800 og 17.07.1800.

Som fattig og uformuende indlagt 07.12.1805 til fri kur og pleje på Frederiks Hospital. Efter hans ønske flyttedes hans ejendele til bogbindermester Tribler, Ulkegade 116. Hans efterladenskaber vurderedes til 15 rdl. 1 mk.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Fr.Hosp., udskrift af skifteprotokol, FT 1787-1801, CPN, LI.

Ruben, S. M. **Udenbys mester**

Århus 1832-

Ruben, Sally Magnus, født i Kbh./Mosaisk 01.04.1808; død af vattersot 33 år gl. 14.06. 1839 i Kbh., begr. 16.06.1839 Mosaisk nordre kgd. • Søn af Magnus Ephraim Ruben (Helsingør 1767-Kbh. 25.08.1850) og Hanne Salomonsen (Kbh. 1781-Kbh. 04.07.1855).

Udlært af Jonathan Lerche, Kbh. 09.07.1821-10.07.1826. Ankom efter 4 år på valsen til Kbh. 01.07.1831.

Indtegnet til mesterstykke 23.01.1832; mesterstykket ikke antaget af Det kgl. Kunstacademi og Lauget 09.07.1832.

Løste borgerskab i Århus 01.04.1833.

-1834- Studsgade 189
1839 Klosterstræde 77, Kbh. [tydning usikker]

Folketælling 1834 Studsgade 189: Sally Magnus Ruben, 28 år, ugift, bogbinder, Frederick Julius Bay, 24 år, ugift, svend, Jørgen Jacobsen, 15 år, læredreng.

REF.: Borgerskabsreg., Århus, FT 1834, Margolinsky, mosaisk ministerialbog, Josef Fischer: Slægten Salmonsen (Nyborg), 1927, CPN, LI.

Sadolin, Rottbøll **Udenbys mester**
Aalborg 1800-55

Sadolin, Christian Michael Rottbøll, født 14.08.1771 i Hinge; død 82½ år gl. 17.01.1854 i Aalborg, begr. 23.01.1854 Budolfi. • Søn af sognepræst Albert Sadolin (ca. 1736-1810) og Marie Kirstine Ravn (d. 1807). • Gift 28.07.1804 i Kbh./Nikolaj i huset med Else Cathrine Graa, født 10.05.1774 i Kbh.; død 76½ år gl. af forkølelsesfeber 08.01.1850 i Aalborg, begr. 16.01.1850 Budolfi. Datter af M. J. Graa (ca. 1740-1795) og Maren Thomsen. Se slægtstavle ved **Graa**.

Udlært af M.J. Graa, Kbh. 14.01.1788-23.01.1792. Idømt bøde 1 mk. til svendeladen [uden dato, 1791-99] »for forglemmelse af i af Fadderne en Frie til qvartal - - -«

Etableret 1799. Løste borgerskab i Aalborg 21.03.1800, tillige boghandel. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget dec. 1800, betalte kvartalspenge til påske kvt. 1842. Rabatberettiget som boghandler 27.08.1838.

1804 Gravensgade 126
1807 Gravensgade 8
Gravensgade 110

Værkstedet overtaget 1855 af Joseph Asmussen; boghandel solgt 1851 til Eiler Krarup.

Folketælling 1801 Vester Ågade 8: Christian Rotbøl Sadolin, 28 år, ugift, bogbinder og boghandler, Christen Aagaard, 16 år, læredreng.

Folketælling 1834 Gravensgade 110: Christian Michael Rotbøll Sadolin, 63 år, bogbinder og boghandler, Else Christine Graae, 57 år, hans kone, Nille Maturin Sadolin, 57 år, ugift, husfaders søster har sit ophold hos familien, Maren Petronelle Mecaline Holst, 25 år, husjomfru, Peter Kreiberg, 27 år, bogb.svend, Jens Karl Beck, 20 år, bogb.-lærling, Lars Christian Nielsen, 24 år, tjenestekarl, Elisabeth Sophie Christine Kreisler, 20 år, tjenestepige, Johann Chr. Kriger, 30 år, reservekirurg, logerende.

Folketælling 1840 Gravensgade 110: Rotbøll Sadolin, 69 år, bogbinder og bog-

handler, Else Catrine Graah, 66 år, hans kone, Nille Sadolin, 63 år, ugift, husfaderens søster, Maren Petronelle Holst, 31 år, husjomfru, Hans Christian Olesen, 32 år, handelsbetjent, Peter Brandt, 27 år, svend, Johan Hansen, 22 år, læredreng, Joseph Asmussen, 17 år, læredreng, Lars Pedersen, 30 år, tjenestekarl, Johanne Thomsdatter, 29 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Gravensgade 110: Rotbøll Sadolin, 74 år, bogbinder, Chatrine Graae, 71 år, hans kone, Nille Sadolin, 67 år, ugift, hans søster, Catrine Holst, 27 år, husjomfru, C. Olesen, 37 år, i bogladen, Joseph Asmussen, 21 år, bogb.svend, Niels P. Dyhr, 15 år, læredreng, Maren Villadsdatter, 33 år, tjenestepige, Niels Christensen, 30 år, tjenestekarl.

Folketælling 1850 Vestre Gravensgade: Christian Michael Rotbøll Sadolin, 79 år, enkemand, bogbinder og boghandler, Maturine Petronelle Sadolin, 73 år, ugift, husfaderens søster og har sit ophold hos ham, Cathrine Sophie Frederikke Holst, 34 år, ugift, husfaderens kones søsterdatter, husbestyrerinde, Hans Christian Olesen, 42 år, ugift, bogholder hos husfaderen og hans plejesøn, Jacob Gustav Ferdinand Vestermand, 23 år, (Stockholm) bogb.svend, Niels Peter Dyhr, 21 år, bogb.svend, Alexander Jensen, 24 år, tjenestekarl, Ane Margrethe Nielsdatter, 33 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

01.02.1806	Aagaard, Christen Sørensen / indskrevet 19.01.1801 for 5 år, mester i Randers 1820
20.04.1809	Rosted, Ole Peter / indskrevet 16.07.1804 for 6 år fra Mich.kvt. 1803
13.01.1817	Ritz, Christian Thorgaard / indskrevet 18.01.1812 for 5 år fra nytår 1811
08.08.1819	Mülendorph, Hans Christian / indskrevet 14.07.1817 for 3 år
11.01.1830	Philipsen, Jens David / indskrevet 12.07.1825 for 5 år fra Mich.kvt. 1824, mester i Aalborg 1838
25.01.1836	Bech, Jens Carl / indskrevet 11.07.1831 for 5 år fra nytår, udskrift af Aalborg Kjøbstads Raadstue Protokol af 09.09.1835 blev fremvist ved indskrivingen i Laugets protokol 18.07.1836, mester i Aalborg 1839
22.04.1844	Asmussen, Joseph / indskrevet 27.01.1840 for 6 år fra 01.04.1839, mester i Aalborg 1849
30.04.1848	Dyhr, Niels Peter / indskrevet 01.05.1844, mester i Nykøbing M. 1853

INDSKREVEN LÆREDRENG:

25.01.1836	Hansen, Jens Jørgen / for 5 år fra 01.03.1835

TILREJST SVEND:

22.07.1822	Ursin, Johannes Georg / kom fra København / hjemsted København

»Lære Contract imellem Boghandler, Bogbinder Rottbøll Sadolin i Aalborg og Johan Jørgen Hansen, Søn af Kjøbmand Peter Hansen i Aalborg og Plejesøn af Apotheker Dahlerup i Thisted, nu fyldt sit 17 Aar. -

Jeg Boghandler og Bogbinder Rottbøll i Aalborg tilstaar hermed og vitterliggjør at have modtaget til Oplærelse af Bogbinder Professionen, Johan Jørgen Hansen, paa følgende Vilkaar. -

a) Johan Jørgen Hansens Læreaar skal være 5, at regne fra 1ste May 1835, til 1ste May 1840; -
b) I den Tid bibringer jeg ham Alt hvad som han behøver at vide for ved Læretidens Ophør, at kunde blive erklæret for en duelig Bogbindersvend, -
c) Medens han er i mit Huus som Lærling nyder han frie Kost, Logie og Vask; er frietaget for Byærinder, spiser ved vort eget Bord, og Nyder i Sygdomstilfælde frie Lægehjælp og Medicin:

Hermed maae Johan Jørgen Hansen forbinde sig til:

1) Selv at betale sin Lærecontract, samt Ind og Udskrivning ved Lauget i Kiøbenhavn;
2) Han holder sig selv med Klæder af hvad Navn nævnes kand;
3) Da han fritages for Byærinder, betaler hans Plejefader Apotheker Dahlerup i Thisted som Billig Godtgjørelse 20 rcd Aarlig i de 5 Læreaar. Hvilken Betaling erlægges mig i min Bopæl her i Aalborg, ved hvert Læreaars udgang; og
4) Han lover ubrødeligt at vise den største Opmærksomhed; Troeskab og Fliid; flittig at varetage Alt hvad som kan være til mit Gavn, og ingensinde at skjule for mig hvad som han maatte finde, at ville foraarsage mig Skade og Tab. -

Dette til Bekræftelse har jeg Sadolin undertegnet i undertegnede gode Mænds Overværelse.

Rottbøll Sadolin F. Stulthin, M. Waarum

Ligeledes har jeg Johan Jørgen Hansen egenhændig undertegnet i Forening med min Plejefader Apotheker Dahlerup som i Et og Alt indestaar for Opfyldelsen af de mig paaliggende Pligetr, og som haver formaaet undertegnede Vitterlighedsvidner til at attestere, -

J.J. Hansen Dahlerup Til Vitterlighed Berthelsen J.S. Pauli«

Udstilling: Aalborg rådhus 1811.

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 4 linier, på forpermens inderside: Indbunden hos / *Rottböll Sadolin / i Aalborg,*/ Gravensgade 110.

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 4 linier, på forpermens inderside: Faaes tilkjöbs / hos / *Rottböll Sadolin / i Aalborg* / Gravens - Gade No. 110.

REF.: Nielsen*, Frøland, Dolleris I+Provins, Aalborgsk Lommebog for 1804, ÅB 69b, CPN, LI, J.Th. Sadolin: Slægten Sadolin gennem 300 Aar, 1924, FT 1801-1834-1840-1845-1850, kirkebog Budolfi-Nikolaj.

Salto, F. C.

Salto, Frederik Christian Christopher, født i Kbh./Helligånd 10.07.1810; død af pneumonia senilis 78 år gl. 27.10.1888 i Kbh., begr. 02.11.1888 Trinitatis/Vestre kgd. • Søn af bogtrykkersvend Johan Frederik Salto og Mette Marie Sørensen. • Gift [betalt kopulationsafgift 31.05.1862, Trinitatis anført, men ikke fundet i kirkebog] med Sophie Caroline Jeroma [Cherona] Willerup, født 20.11.1822 i Kbh./Trinitatis; død af barselsfeber 39 år gl. 10.02.1863 i Kbh., begr. 11.02.1863 Vor Frue/Ass.kgd. Datter af kgl. toldkontrollør Andreas Willerup og Louise Westergaard. • Fader til Jerome Christian Albert Salto, f. 31.01.1863.

Udlært af J. J. Schønecker, Kbh. 07.07.1828-24.01.1831, efter 3 år hos en frimester.

Indtegnet til mesterstykke 07.10.1845, udført efter egen smag, hvilket af Lauget med 15 stemmer og Det kongel. Academie er antaget som godt og forsvarligt mesterstykke 19.05.1846; anført i Laugsprotokol 12.10.1846. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1846 udgift ved opvisning af mesterstykket 1 rdl. 5 mk. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget, borgerskab 20.06.1846. Borgerligt Infanteri.

1846-59	Peder Hvidtfeldtsstræde 92-93
1860-75	Peder Hvidtfeldtsstræde 14 (nummerændring)
1876-91	Hausergade 15

Værkstedet fortsat af sønnen J.C.A. Salto.

Folketælling 1845 Peder Hvidtfeldtsstræde 92-93, 4.sal; Mette Marie Salto, 60 år, enke, dameskrædersyning, Christian Frederik Christopher Salto, 33 år, ugift, bogbinder, Ane Sophie Wilhelmine Salto, 27 år, ugift, Caroline Frederikke Salto, 26 år, ugift, Emilie Charlotte Salto, 24 år, ugift, Albertine Josephine Andronica Salto, 21 år, ugift.

Folketælling 1850 Peder Hvidtfeldtsstræde 92-93, 4.sal: Mette Marie Salto, 64 år, enke, Christian Frederik Christopher Salto, 39 år, ugift, bogbinder, Ane Sophie Wilhelmine Salto, 33 år, ugift, Caroline Frederikke Salto, 31 år, ugift, Emilie Charlotte Salto, 28 år, ugift, Albertine Josephine Andronica Salto, 24 år, ugift, Frederikke Luise Hansen, 19 år, kostgænger.

Folketælling 1855 Peder Hvidtfeldtsstræde 92-93, 1.th.: Frederik Christian Christoffer Salto, 44 år, ugift, bogb.mester.

Folketælling 1860 Peder Hvidtfeldtsstræde 14, 1.sal: Frederik Christian Christoffer Salto, 49 år, ugift, bogb.mester, Johan Alfred Jensen, 17 år, bogb.lærling, Johan Wilhelm Thorvald Berg, 19 år, bogb.lærling.

Folketælling 1870 Peder Hvidtfeldtsstræde 14, 1.th.: Frederik Christian Christoffer Salto, 58 år, enkemand, Carl Sophus Jacob Buton Hesse, 19 år, lærling.

Folketælling 1880 Hausergade 15, 1.sal: Frederik Christian Christoffer Salto, 69 år, enkemand, bogb.mester, Caroline Loise Bentzen, 47 år, enke, husmoder, Martha Caroline Bentzen, 13 år, hendes datter.

Folketælling 1885 Hausergade 15, 1.sal: Frederik Christian Christoffer Salto, 74 år, enkemand, bogb.mester.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

26.10.1850	Sigumfeldt, Frederich Wilhelm / overgået fra H.C.G. Thortsen
06.11.1858	Nicolaisen, Carl Lorentz / indskrevet 22.10.1853 for 5 år fra Mich.kvt.
09.05.1863	Jensen, Johan Alfred / indskrevet 14.11.1857 for 6 år fra påske kvt., mester i Kbh. 1893 / f. 10.02.1843 Kbh.
17.05.1865	Christensen, Vilhelm Emil / indskrevet 12.05.1860 for 5 år fra påske kvt. / f. 19.04.1845 Kbh.
16.11.1865	Larsen, Hans Peter Christian / mester i Kbh. 1875 / f. 23.04.1843 Kbh.
20.11.1867	Eriksen, Emil Edvard / indskrevet 01.11.1862 for 5 år fra Mich.kvt. f. 09.08.1849 Kbh.

23.05.1871 Hesse, Carl Jacob Sophus Bülow / mester i Skive 1879 / f. 12.03.1850 Fr.havn
18.10.1872 Jacobsen, Frants Julius / indskrevet 26.05.1868 for 5 år fra Mich.kvt. 1867, mester i Kbh. 1899 / f. 02.11.1852 Kbh.
16.04.1875 Hadsteen, Peter Emil / indskrevet 17.11.1870 for 5 år fra påske kvt. f. 15.02.1856 Kbh.
17.10.1878 Petersen, Lorents Christian Theodor / indskrevet 07.05.1874 for 5 år fra Mich.kvt. 1873 / f. 16.10.1859 Kbh.
28.04.1885 Rasmussen, Andreas Marius Emil / simpel / f. 10.02.1866 Odense
01.05.1888 Jensen, Niels Theodor / god / f. 11.01.1869 Kbh.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

23.05.1857 Hjorth, Alfred Christian Sophus / for 3 år fra påske kvt.
15.05.1858 Berg, Johan Vilhelm Thorvald / for 5 år fra Mich.kvt. 1857
26.11.1864 Palm, Peter Conrad / for 5 år fra påske kvt. 1863 / f. 09.09.1847 Kbh.
17.05.1865 Hansen, Hans Christian Marius / for 5 år fra Mich.kvt. 1864
16.11.1869 Thorup, Peter Valdemar / for 5 år fra Mich.kvt. 1869
15.05.1873 Hansen, Christian Oscar / for 5 år fra Mich.kvt. 1872 / f. 14.06.1858

Sat i skat 1883 og 1887 af kr. 1400, 1891 af kr. 1200.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Vor Frue-Trinitatis, vejviser, FT 1845-1850-1855-1860-1870-1880-1885, KDH, CPN, LI.

Samson, J. F.

Samson, Jean Francois, født i Geneve - - -; død - - - • Søn af Theodore Samson og Lea Douet. • Gift 16.06.1689 i Kbh./Fransk Reformert med Jeanne Uranie Marie - - -, født i Paris - - -. Datter af Guillaume Marie Hath - - - og Jeanne d'Ehé.

Boghandler og bogbinder.

-1690- Åbenrå

Fransk bogbinder, anses af Ingrid Ilsøe som mulig ophavsmand til de specielle Masius- og Bois-Clair-bind i Det kgl. Bibliotek.

Førstegraver ved den franske reformerte kirke.

REF.: kirkebog Fr.Reformert, FF 34*, Clément: Notice sur l'église francaise de Copenhague, 1870, Børge Janssen: De Reformerte i Danmark, 1922.

Sartor, Salomon

Sartor [Sartorius], Salomon, født - - -; død 1644 i Kbh. • Søn af - - - • Gift 1. med Sidsel Mouritzdatter, født - - -; død - - -. • Gift 2. med Cathrine Orkitzdatter (Orchisdatter) Grefkens. Gift 2. 1646 med apoteker Melchior Winckler, som fortsatte trykkeriet (bevilling 18.03.1646), død april 1650. • Gift 3. 13.04.1651 med bogtrykker Melchi-

or Martzan, begr. 27.07.1654. Som følge af stor gæld til universitetet og ubetalte leverancer til regeringen måtte hun 1656 erklære sig insolvent. Nævnes som fattig 1659, død 1667.

Ukendt lærested. Bogtrykker fra ca. 1612. Privilegium 1617 på skole-, salme-, bønnebøger og almanakker. Universitetsbogtrykker (og -boghandler) 1623. Oprettede efter befaling 19.08.1622 boghandel og bogbinderi »på fransk og nederlandsk maneer«, som en del af det kgl. privilegium til at trykke fremmedsproglige bøger, fik han 10 års ret på bøger trykt på egen bekostning og at skulle holde bogtrykkeri og boghandel, desuden skattefrihed, fri bolig og årlig løn af 200 rdl. Der blev imidlertid klaget over hans utilstrækkelige forråd af de bøger, som professorerne forlangte brugt, og at han ikke rejste til messerne i Frankfurt. Universitetsbogladen overgik derfor til Joachim Moltke, og som 2. universitetsbogtrykker indsattes1631 Melchior Martzan.

1612-59 Skindergade 12, oprindelig lejer af 3 boder, købte matr.nr.12 A 18.07. 1615, tilføjet 12 B 21.04.1632; overtaget af enken 06.02.1646 til 21.12. 1659 i Martzans navn. »Disse tre Huse bortsolgtes 7 Jan. 1632 til Bogtrykker Salomon Sartor, der 28. Juli 1615 havde lejet det vesterste Hus »til sit trøckeri och neringsbrug« og som fik Tilladelse til at ombygge det. Salomon Sartor, der gav Leje af 53 Sletdaler 3 Mark, købte alle tre Huse for 1000 Sletdaler. Han solgte dem til Melchior Martzan, der sammenbyggede dem til et Hus, der i Resens Tid beboedes af Daniel Paulli (nu den vestligste Del af Skindergade 32).« KD

1622-54- Fiolstræde 175, erhvervet 15.07.1622, til efter 1654 af enken i hendes ægteskaber.

1622-25 stade i Frue kirke i gangen ved Hans Ålborgs kapel

1625-48 stade i Frue kirkes St. Rochi kapel efter Hans Ålborg

Hovedskattemandtal 1645 Skindergade: Salmon Sartors høstru self 7 vnder academiet.

Sophie Brahe betalte 1633 4 sldlr. 3 mk. for bøger købt af Sartor.

Optaget i Det kgl. Skydeselskab 1629.

REF.: Nielsen, Thomsen, Ilsøe, KD, N.P. Jensen: Kbh. Skydeselskabs Medlemmer, 1904, Ramsing, Ingrid Ilsøe i P. Raes: På sporet af gamle bibler, 1995, hovedskattemandtal, Frøland, Nyrop, Stolpe.

Sator, A. J.

Sator, Johan Anton, født i Pressburg (Bratislava) 03.05.1802; død 36 år gl. af apoplexie på Frederiks Hospital, Kbh., 18.06.1839, begr. 21.06.1839 Petri. • Gift 02.10.1828 i Kbh./Petri med Anna Magdalena Jensen, født i Roskilde Domsogn 15.04.1802; død 84 år gl. 13.01.1888 i Kbh., begr. 17.01.1888 Johs./Vestre kgd. Forlovere skomagermester F. Abell, Møntergade 46 og J.K. Lüchtenberg, Borgergade 193. Datter af Anton Carl Jensen og Karen Larsdatter.

Borgerskab som foderalmager 29.09.1827.

1828 Store Strandstræde 92 Etui- og Portefeuillefabrik
1829 Størrestræde 50
1830-31 Lille Kongensgade 64
1832-33 Kristen Bernikovstræde 217
1834-38 Store Kongensgade 51
1839 Bredgade 202 Futteralmager og Silkehattefabrikant
1840 Store Kongensgade 222 A.M. Sator, Madame

Folketælling 1834 Store Kongensgade 51 mellembygningen, 3.sal: Anton Johan Sator, 31 år, foderalmager, Ane Magdalene Sator, 32 år, ægtefælle født Jensen, Ida Josephine Sator, 7 år, Anton Charles Sator, 2 år, Marie Theresia Bothman, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1840 Store Kongensgade 222, 3.sal: Ane Magdalene Sator, 37 år, enke, ernærer sig ved håndarbejde, Ida Dorthe Josephine, 12 år, Anton Carel Frederik, 7 år.

Folketælling 1845 Store Grønnegade 272, 3.sal: Ane Magdalene Sator, 43 år, enke, ernærer sig ved syning, Ida Dorothea Josephine Sator, 17 år, Carl Anton Frederik Sator, 12 år, Christian Warsach, 53 år, bogtrykkersvend, logerende.

Folketælling 1880 Smedegade 2: Anna Sator, 69 år, enke, håndarbejde, Ida Sator, 37 år, ugift, håndarbejde.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.prot.Kbh., kirkebog Petri-Roskilde Domsogn, vejviser, FT 1834-1840-1845-1880.

Sax, Gabriel

Sax [Saxe], Gabriel, født - - -; død 1627 i Kbh.? • Søn af - - - • Gift med Cecilie [Sidsel, Sidsille] - - -, død 1650. Gift 2. med bogtrykker Melchior Martzan (død 1654, gift 2. 13.04.1651 med Cathrine Grefkens, enke efter Salomon Sartor og Melchior Winckler). • Fader til Frederik Gabrielsen Sax, bogbinder i Kolding.

Ukendt lærested.

Universitetsbogbinder, optaget i matriklen 20.07.1620. Acta Consist. 07.07.1627 Salig Mester Gabriels Hustru begjærer Bogbinderiet, men da det tilforn er lovet Oluf [Gregersen] Bogfører, bevilges det ham.

14.02.1620 Indbundet 3 store Registerbøger i Svinelæder til K.M.s Tyske Kancelli, 3 dlr.
29.10.1620 for to Foeder af rødt Fløjl til to Clenodier Corvinianus Saur Guldsmed har forfærdiget til K.M., 1 dlr.
26.06.1621 for to Bøger in folio han har indbundet i hvidt Pergament til hans fyrstelige Naade Prinsens Behov, 1½ dlr. 16 sk.
27.07.1621 Indbundet to Bøger til Tyske Kancelli, 2 dlr.
11.03.1622 for 200 kordewanusche [korduanske] Skind han skal forgylde for K.M., 16½ dlr. 16 sk. (hver dlr. à 96 sk.)
27.05.1622 Aldeles afbetalt 75 rdlr., hans Betaling for 100 store og 100 smaa kordewansche Skind han har forgyldt og dernæst leveret til Frederiks-

borg. D.11. Marts 1622 har han faaet 20 dlr. curant, og en anden Gang har han hos Tilsynsmanden i Lysthaven u.f. Byen faaet 40 dlr. curant. Resten 25 rdl.à 96 sk. betales nu.

26.06.1622 for et Foder til Smykker til hans fyrstelige Naade Prinsen. 3 rdl. 32 sk. til 96 sk. pr. dlr.

26.10.1624 for 4 Registerbøger in folio han har indbundet i Pergament til Tyske Kanccelli, 4 rdl.

30.09.1626 Betaling for eett Aars Regnskaber han har indbundet for Christoffer Dirichsen, 5 rdl. 32 sk.

30.03.1627 for Regnskaber og Registre han har indbundet til Rentecammeret, 24½ rdl.

08.03.1628 givet Sichell, afgangne Gabriel Saxs, forige Bogbinder hans efterleverske, som er hendes Betaling for sex - 6 - Aars Regnskaber hun har ladet opskære og igen tilsammen binde for Christoffer Dirichsen, Renteskriver, 5 rdl.

22.01.1629 givet Sedsell, afgangne Gabriel Saxes, forige Bogbinder, hans Efterleverske hendes Betaling for et Aars Regnskab med Registre, hun har ladet indbinde, som tilhørte Rentemesteren Christoffer Urne og afgangne Siwerdt Beck her af K.M.s Rentecammer fra 1 Maj 1622 og til 1 Maj 1623, 12 rdl.

08.04.1629 givet Sedsell afgangne Gabriel Saxes, Bogbinder her udi Kjbhvn., hendes Betaling og Arbeidsløn for et Aars Regnskab med tilhørende Biregister tilhørende Christopher Urne Rentemester i K.M.s. Rentecammer fra Phil.Jac.Dag 1626 og til Aarsdagen 1627, hun har ladet indbinde, 14½ rdl. 1½ ort 4 sk.

Sax var oversætter og udgiver af: Joco-Seria eller Skæmt og Alvor, 1625, hvori fortalen er signeret G.S.B.

»Af et konsistorieforhør 27.08.1631 i en sag om krænkelse af gravfreden på Frue Kirkegård, vidnede Sidsille (Cecilie) Melchior Martzans, hvad hun havde set, da hun Mikkelsaften 1629 bar en kande øl ud til karlene, der gravede. Hun var enke efter bogbinderen Gabriel Sax, som omtales ved Aaret 1625, og hun bragte sin anden husbond to voksne sønner, hvilke hun først i 1636 »paa Grund af Armod og Gjæld« formåede at betale deres fædrenearv, 25 dlr. curant til hver, og det kun med 25 sletdlr.« STOLPE

REF.: Thomsen, Nielsen, Matzen, Rørdam, Ehrencron-Müller, Stolpe, udskrifter af rentekammerregnskab, CPN.

Saxbech, G. F.

Saxbech, Gustav Friederich [Friderich], født i Finland ca. 1778; død ca. 1815 i Kbh. • Søn af - - - • Gift 05.04.1809 i Kbh./Trinitatis 05.04.1809 med Jacobine Henriche Holm, døbt 09.08.1782 i Kbh./Trinitatis; død 17.03.1830 i Kbh., begr. 21.03.1830 Helligånd/Ass.kgd. Datter af skibstømmermand Svend Holm og Birgitte Hall. Gift 2.

03.05.1824 med Johan Christian Rasch. • Se slægtstavle ved **Rasch**. • Fader til Ludwig E. W. Saxbech, udlært 10.01.1829 af stedfaderen.

Ukendt lærested. Ankom fra Sverige til Kbh. 17.08.1800, svend hos J.E. Lindgreen. Ved Folketælling 1801 svend hos J.E. Lindgreen. Ankom fra Kbh. til Odense 16.05.1803, svend hos J.G. Schmidt. Ankom 03.10.1806 til Kbh., svend hos Liebe (i svendebogen 03.04.1807).

Indskrevet til mesterstykke 14.01.1809. Forevist Magistraten og Lauget og for godt befundet 20.04.1809. Borgerskab 20.03.1809. Borgerligt Infanteri.

1810	Store Regnegade 189
1811	Store Kongensgade 223
1812	Christen Bernikowsstræde 217
1813	Store Regnegade 195
1814	Laksegade 194
1816-18	Skindergade 13, bogb.enke
1819-21	Tugthusporten 129
1822	Kompanistræde 49
1823-24	Kompagnistræde 61

Overtaget 1824 af J.C. Rasch ved ægteskab med enken.

TILREJST SVEND:

29.03.1820 Carlsen, Andreas / hjemsted København

Oldgesell 04.04.1807.

REF.: Borgerskabsprotokol, kopulationsreg., kirkebog Trinitatis, vejviser, CPN, LI.

Schad, Louis

Schad, Louis [Carl Ludwig Heinrich], født i Vegesack 07.09.1830, døbt i Bremen 27.12. 1830; pludselig død 73 år gl. 11.01.1904 i Kbh., begr. 18.01.1904 Petri/Ass.kgd. • Søn af bogbindermester Heinrich Schad og Lucie Margaretha Pansing. • Gift 26.05.1860 i Kbh./Petri med Frederikke Emilie Schultz, født 20.06.1833 i Valby, døbt 15.09.1833 i Hvidovre; død af cancer ventriculi 75 år gl. 23.09.1908 i Kbh., begr. 29.09.1908 Petri/ Ass.kgd. Datter af skræddermester Johan Theodor Schultz og Caroline Lecurd, Pilestræde 36. Forlovere assistent i Krigsministeriet T. Møller, Hummergade 19, skræddermester J.T. Schultz, Pilestræde 36. • Fader til A.V. Erh. Schad (1873-1922).

Antageligt udlært af faderen Heinrich Schad, Bremen.

Etableret linierværksted 31.10.1859. Fri næring uden borgerskab. Etablering annonceret i Dansk Boghandler-Tidende 04.11.1859.

1859	Pilestræde 119
1860	Pilestræde 36 (nummerændring)
1860-61	Løvstræde 9

1861-68 Pilestræde 36, mellmbygn., 3.sal
1868-70 Store Købmagergade 47
1870-75 Skindergade 3
1875-78 Ny Adelgade 5
1879-87 Pilestræde 40
1889-1905 Amagertorv 21 bolig Nørresøgade 19

Sønnen A.V.Erh. Schad medejer 1896, eneindehaver 1904.

Folketælling 1860 Pilestræde 119, nyt nr. 36, mellembygningen 3.sal: Johan Theodor Schultz, 72 år, skrædder, Caroline Schultz født Lichheit, 59 år, Frederikke Emilie Schultz, 26 år, datter. - Louis Schad, 29 år, linierer.

Folketælling 1870 Store Købmagergade 47: Louis Henry Schad, 38 år, linierer, Emilie Frederikke Schad, 36 år, husmoder, Louis Henry Schad, 8 år, Anna Marie Schad, 7 år, George Schad, 1 år, Jensine Margrethe Christine Andersen, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1880 Pilestræde 40, forhus 3.sal: Louis Schad, 49 år, linierer, Emilie Frederikke Schad, 46 år, hans kone, Johan Louis Henry Schad, 18 år, cand.phil., Anna Augusta Maria Schad, 17 år, George Schad, 14 år, Laura Amalie Frederikke Schad, 11 år, Adolph Erhardt Veits Schad, 6 år, Vilhelmine Larsen, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Pilestræde 40, 3.sal: Louis Schad, 54 år, Emilie Frederikke Schad, 51 år, Johan Louis Henrik Schad, 23 år, student, Anna Maria Augusta Schad, 22 år, Georg Schad, 19 år, Laura Frederikke Amalie Schad, 16 år, Erhard Adolph Vest Schad, 11 år, Elna Sjöberg, 17 år, tjenestepige.

Annoncer i Nordisk Boghandler-Tidende:
22.12.1869 oplag af protokoller, skrivebøger, nodepapir m.m.
01.07.1870 handelsbøger, linieret papir

REF.: BegrProt.Kbh., Dødeblade, kirkebog Petri, vejviser, FT 1860-1870-1880-1885, DBhT, NBhT, Backhausen, KL, Krak 1910-1940-1950.

Schall, Hans Sen.

Schall, Hans, født - - -; død - - - • Søn af - - - • Gift med - - - • Fader til Hans Schall jun., mester i Aalborg.

Ukendt lærested.

Overtog 11.07.1642 værksted efter Johan Helleforth. Signerede Drengernes Indskriff-Bog 09.11.1646.

1642-[1681] Skindergade 42 solgt 25.07.1681 af Hans Schall jun. af Aalborg med fuldmagt af sin fader.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:
01.10.1648 Petersøn, Jacob / mester i Kbh. før 1655
16.04.1653 Carstens[en], Jochum / indskrevet Mich.kvt. 1648
11.04.1659 Habermann, Johan / indskrevet 02.01.1655, mester i Kbh.

26.06.1665 Andersen, Peder / indskrevet 07.01.1661
07.10.1667 Schall, Hans jun. / indskrevet 05.10.1663, mester i Aalborg
04.10.1669 Segebade, Jørgen / indskrevet 02.10.1665

INDSKREVNE SVENDE:

St.Hans 1649 Andersen, Oluf
16.09.1650 Jenssen, Rasmus
27.06.1653 Scherger, Friderick / bortløben
01.03.1654 Porstius, Martin
03.01.1670 Ulsted, Christen Larsen / bortløben

Tre rejsende bogbindere logerede 1669 hos Hans Schall: Hans Christian, Jonas Schumacher, Hans Strazmann.

Mødte 1659 selv og med en mand i »fuldt gevær« under købmand Herman Mercker på voldstrækningen fra Hanens skanse til Nørreports bastion.

19.04.1642 for en Del adskillig Bogbinderarbejde han siden 21 September 1631 til K.M.s Behov har forfærdiget, 2½ enck. Dlr.

Oldermand 1648-50 og 1664-68. Var 05.06.1650 laugets repræsentant ved prins Christians valg til tronfølger. Stævnede 1657 på laugets vegne universitetsbogtrykker Peder Jensen Morsing »for at have antaget til Bogbinder en gift Mand Johan Dixwurst, som ikke boede i hans Hus og ikke var i Lauget; men da Kongebrevet, ifølge hvilket Morsing skulde holde et perfekt Bogbinderi, blev Schall forelæst, erklærede han at ville tage det ad referendum for de andre Bogbindere, hvormed Sagen synes at være falden hen.« STOLPE.

REF.: Nielsen, Ramsing, Marquard, Thomsen, Stolpe, Rockstroh, KD, hovedskattemandtal, grundtakst 1653, CPN, LI.

Schallemann, C. P.

Schallemann [Schalmann], Christian Peter, født 29.10.1780 i Kbh./Petri; død af kolera 74 år gl. 02.08.1853 i Kbh., begr. 05.08.1853 Garnison. • Søn af skomager Christian Schalleman og Anne Marie Detlef. • Gift med Ellen Marie Hansen, født ca. 1777 i - - -; død af pneumonie 78 år gl. 20.08.1855 i Kbh., begr. 25.08.1855 Vartov. Datter af - - -.

Udlært af C.F. Bergmann, Kbh. 04.07.1796-02.05.1803. Ved Folketælling 1801 læredreng hos samme, Højbro Plads 253 A.

Borgerskab som frimester 12.12.1820, må ifølge reskript af 08.03.1820 holde en dreng. Borgerligt Artilleri.

1826-43 Mikkel Bryggersgade 106 [ikke med flere årg.]
1845-46 Løngangsstræde 162-163
1847 Lavendelstræde 90
1848-49 Lavendelstræde 88
1853 Tolbodplads 32

Folketælling 1840 Mikkel Bryggersgade 106, 2.sal: Christian Schallemann, 59 år, bogb.mester, Maria Hansen, 60 år, hans kone, Karoline Olsen, 20 år, ugift, syning, logerende.

Folketælling 1845 Løngangsstræde 162-163, baghuset: Christian Peter Schallemann, 65 år, bogb. frimester, Ellen Marie Schallemann, 66 år, hans kone, Gabriel Hansen, 27 år, ugift, snedkersvend, logerende, Niels Hansen, 29 år, ugift, snedkersvend, logerende.

Folketælling 1850 Toldbodplads 80: Christian Peter Schallemann, 61 år, bogb.frimester, Ellen Marie Schallemann, 64 år, hans kone.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Petri-Garnison-Vartov, vejviser, FT 1840-1845-1850, LI.

Scharling, Erich

Scharling [Schärling], Erich, født i Helsingborg, døbt 12.03.1745; død 85 år gl. 03.05. 1829 under ophold i Sorø, begr. 09.05.1829 Sorø. • Søn af bogbindermester Birger Eriksson Schärling og Johanne Andersdotter Grubb. • Gift 23.12.1774 i Kbh./Nikolaj med Christiane Holm. Døbt 05.12.1749; død af nervefeber 63 år gl. 07.06.1812 i Kbh., begr. 11.06.1812 Holmen. Enke efter Simon Peter Graa (ca. 1735-30.11.1772). Se slægtstavle ved **Graa**. • Fader til Jens Birger Scharling og skolebestyrer Simon Peter Scharling (1776-1831).

Udlært af P.A. Pripp, Kbh. 14.04.1760-01.08.1764. Svend hos S.P. Graa.

Indtegnet til mesterstykke 02.05.1774 og igen 25.07.1774. Borgerskab 29.08.1774.

Overtog ved ægteskab 1774 med S.P. Graas enke dennes værksted.

1776-1807	Lille Kongensgade 63	husejer 1806
1807-24	Lille Kongensgade 58	(nummerændring)

Folketælling 1787 Lille Kongensgade 63: E. Schærling, 43 år, bogb.mester, Christiane Holm, 36 år, Simon Peter, 11 år, Jens Birger, 6 år, Henriche Jacobine, 4 år, Andreas Christian, 1 år, Karen Holm, 34 år, hendes søster, ugift, Jonas Karl, 24 år, bogb.svend, Friedr. Klintrup, 15 år, læredreng.

Folketælling 1801 Lille Kongensgade 63: Erik Scharling, 56 år, bogb.mester, Kirstine Holm, 52 år, Jens Berger Scharling, 24 år, bogb.svend, Anders Christian Scharling, 14 år, Johannes Christian 11 år, Niels Halvorsen, 24 år, bogb.svend, Christian Hansen, 19 år, læredreng, Karen Holm, 50 år, konens søster, ugift.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

07.10.1776	Lütken, Johan Leonhardt Rudolph / indskrevet hos S.P. Graa 30.10. 1769, skal lære indtil sit 24. år, mester i Kbh. 1795
11.10.1779	Schärling, Jacob / indskrevet 07.10.1776 for 4 år / f. Helsingborg
20.01.1783	Bertelsen, Hans Ravn / indskrevet 12.01.1778 for 5 år, mester i Kbh. 1796

15.10.1786 Rose, Hans Peter / indskrevet 03.07.1780 for 6 år fra St.Hans kvt., frimester i Kbh. 1803
19.04.1790 Klintrup, Thruels Christophersen / indskrevet 03.05.1784 for 5 år
10.07.1797 Lerche, Jonas Christian / indskrevet 04.07.1796 et år i forbundt, mester i Kbh. 1806
30.04.1798 Schärling, Jens Birger / søn, mester i Kbh. 1809
13.10.1800 Göttinger, Cornelius / indskrevet 28.04.1800 i forbundt ½ år
21.01.1805 Hansen, Christian Ulrich / indskrevet 19.01.1801 for 4 år, mester i Svendborg 1810
21.01.1805 Olsen, Christian / indskrevet 26.04.1802 for 4 år fra nytår 1801, mester i Viborg 1830
14.07.1810 Schärling, Hans Berger / ind- og udskrevet samme dag, mester i Helsingborg 1824, f. 04.04.1789 Løgstør, nevø

INDTEGNET LÆREDRENG:

15.10.1787 Seidenwis, Christian / for 6 år

TILREJSTE SVENDE:

06.08.1778 Kruse, Daniel Benjamin / kom fra Danzig / hjemsted tysk
18.05.1779 Wohlers, Hendrick / Stockholm / Stockholm
11.10.1779 Sauer, Isac / Göteborg / Stockholm
15.09.1782 Hedengren, Jonas / Stockholm / svensk
00.00.1784 Åberg, Anders / Göteborg / svensk
10.07.1786 Carehl, Thomas / - / Reval
02.06.1788 Nissen, C. / Haderslev / Haderslev
00.00.1791 Adrian, Jöran / - / svensk
11.07.1794 Mörck, P.A. / Lübeck / tysk
20.04.1795 Dahlmann, Emanuel Friederich / - / Stargard
20.04.1795 Seyffart, H.G. / - / Potsdam
13.07.1799 Wallin, Carl Gustaf / - / svensk
13.10.1800 Gothinger, Cornelius / - / svensk
17.10.1803 Wernicke, J.G. / Kiel / tysk
28.09.1805 Scharling, Jens Birger / Hamburg / København

Altgesell 22.01.1770 og 18.01.1773. Svendefader 1782. Medlem af Det forenede Understøttelsesselskab fra 23.09.1793.

Indbandt for Det store kongelige Bibliothek:
Fra Bogbinder Scharling efter Regningen 29. Febr. 1780.
Liste over 4 folianter: For disse 4 Folianter i Faareskind à 8 mk 5 rdl 2 mk
Liste over 28 kvarter: For disse 28 Qvarter 16 Median à 4 mk 10 rdl 4 mk, 12 mindre à 3 [mk] 6 [rdl]
Liste over 29 Octavo Franzbind: For disse 29 No. à 24 sk 7 rdl 1 mk 8 sk
Liste over 23 Qvarto Vælskbind: For disse 23 No. à 20 sk 4 rdl 4 mk 12 sk
Liste over 27 Octavo Vælskbind: For disse 27 No. à 14 sk 3 rdl 5 mk 10 sk
Regning assigneret 4 Mart. 1780 udgiør 45 rdl. 5 mk naar dertil kommer de heftede 192 St. for 8 rdl. Liste over heftede: 95 kvarto, 4 folio, 102 oktaver.

Fra Bogbinder Scharling.

Liste over 21 fol.+20 kvart.+15 oktav. titler med anført bogbinderløn for hver samt 178 unævnte heftede bøger. NB blev betalt med 126 rdl 4 mk 12 sk ca. sept. 1780.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Sorø-Holmen, Skattemandtal, Seidelin, vejviser, DBL, FT 1787+1801, CPN, LI, William Scharling: Slægterne Scharling-Lund 1581-1893, Kbh.1894, Kbl.Bibl. Arkiv E 39.

Scharling, H. B.

Scharling, Hans Birger, født i Løgstør 04.04.1789; død 13.06.1860 i Helsingborg. • Søn af herredsfoged Johannes Scharling (10.03.1748-22.05.1838) og Karen Hansen (26.04. 1759-03.06.1821). • Gift ca. 1820 i Helsingborg med Ulrika Møller. Født 23.04.1795; død 20.02.1872. [slægtning af farmoderen Johanne Andersdotter Grubb]. • Fader til Hans Birger Magnus Scharling (11.03.1821-13.11.1883), gift med Anna Petronella Grubb (30.04.1817-) bogbindermester i Helsingborg - og til Johannes Christian Scharling (01.10.1823-08.06.1893), gift 12.05.1873 med Jakobine Andrea Marie Krog, f. Bruun (24.08.1826-), gift 1. 1844 med kavartermester i marinen Niels Herman Krog, død 1855 i Dansk Vestindien.

Udlært af farbroderen E. Scharling, Kbh. 14.07.1810, siden svend hos samme.

Nedsatte sig ca. 1824 som bogbindermester i Helsingborg.

REF.: William Scharling: Slægterne Scharling-Lund 1581-1893, Kbh. 1894, LI.

Scharling, J. B.

Scharling [Schärling], Jens Birger [Berger, Birkner], født i Kbh. 27.07.1777; død af tæring 38 år gl. 25.02.1817 på Frederiks Hospital i Kbh., begr. 01.03.1817 Holmen/Ass.kgd. • Søn af Erich Scharling (1745-1829) og Christiane Holm (1749-1812).

Udlært af faderen E. Scharling, Kbh. 30.04.1798. Akom fra Wismar til Odense 12.09. 1805, svend hos Milo. Ankom fra Hamburg til Kbh. 28.09.1805, svend hos Erich Scharling.

Indtegnet til mesterstykke 20.04.1809. Forevist Lauget og Magistraten og for godt befundet 17.07.1809. Borgerskab 26.06.1809. [har antageligt arbejdet på faderens værksted, Lille Kongensgade 58, anført som bogb.svend 1817.]

Altgesell påske kvt. 1802.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog-Holmen-Fr.Hosp., CPN, LI, William Scharling: Slægterne Scharling-Lund 1581-1893, Kbh. 1894.

Schiemann, J. E.

Schiemann, Johann Ernst, født i Königsberg - - -; død - - -

Ukendt lærested. Ankom fra Danzig til Kbh. 28.05.1766, svend hos P.O. Berg.

Bogbinder Schiemann begærede 08.05.1786 mesterår i København; [måske ikke udført?] Ankom fra København til Odense 01.08.1786, svend hos J.G. Meyer.

Altgesell 10.07.1769, 02.11.1772, 13.05.1775, Mich.kvt. 1780 og 01.07.1782.

REF.: CPN.

Schiønning, C.

Schiønning, Christian, døbt 23.09.1734 i Kbh./Holmen; død 73 år gl. 24.02.1806 i Viborg, begr. 05.03.1806 Domsogn. • Søn af renteskriver Peter Schiønning og Anna Leth, Laksegade. • Gift 24.09.1765 i Kbh./Frelser efter vielsesbrev af 14.09.1765 i huset med Sara Agnetha Rose. Forlovere hans svoger Gøttsche og brudens fader krudtmester Rose ved Donse Krudtfabrik. Kopulationsafgift betalt 23.09.1765. Født - - -, død - - -. Datter af Friederich Rose og Birgitte - - -.

Student, boghandler, bogbinder.

-1766-	Pustervig, første dør på venstre hånd
1767-71	Rosenborg kvt. matr.nr. 75-76 i Pustervig
-1787-	Viborg, Ans Mølle [?]
-1801-	Viborg, Skt. Ibsgade 13
1806	forhen boghandler og literatus

Folketælling 1801 Viborg, Skt. Ibsgade 13: Christian Schønau, 67 år, boer til leye, lever af sine midler, Agnette Rosen, 61 år, hans kone.

Forlægger for P. Rosenstand-Goiske: Betragtninger over alle Søn- og Hellige Dages Evangelier, 4 bd., 1766-69. Berømmes af forfatteren for sin »ugemene« adfærd over for ham.

REF.: Skattemandtal, kopulationsprotokol, kirkebog Holmen-Vor Frelser-Viborg Domsogn, Nyrop, FT 1801, BIV.

Schlippe, H. C.

Schlippe, Hans Christian, født i Kbh./Petri 12.04.1824; død af morbus cordii 82 år gl. 21.11.1906 i Kbh., begr. 25.11.1906 Alm.Hosp./Bisp.kgd. • Søn af fuldmægtig Johann Andreas Schlippe (d. 16.12.1839) og Ana Friderikke Hansen. • Gift 30.12.1853 i Kbh./Trinitatis med Esther Michaelsen, 25½ år, Springgade 38. Forlovere justitsråd Andersen, Langebro 260 og frugthandler Levin Michaelsen, Lille Kongensgade 61. Født i Kbh./Mosaisk 29.06.1828; død 74 år gl. 25.01.1902 på St. Josephs Hospital i Kbh., begr. 28.01.1902 Mosaisk Vestre. Datter af handelsmand Moses Michelsen (d. 1836) og Sophie Hertz (d. 1834).

Udlært af H.P. Clausen, Kbh. 03.10.1842-12.04.1845. Ved Folketælling 1840 som bog-

*trykker*lærling logerende med 2 søstre hos broderen, skrædermester Johan Peter Simon Schlippe, Holmensgade 140, ved folketælling 1845 også hos broderen, Antoniegade 223, 2.sal.

Indtegnet til mesterstykke 23.05.1857, antaget af Lauget og Det kongel. Kunstacademi 22.07.1857. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1857 med 5 rdl. for stemplerne. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 13.08.1857. Borgerskab 01.07.1858. Bogbinder og galanterihandler.

1853	Skt. Pedersstræde 138
1858-59	Mikkel Bryggersgade 107, 3.
1859Tillæg	Mikkel Bryggersgade 104
1860-62	Mikkel Bryggersgade 5 (nummerændring)
1863-64	Brogade 7
1865	Brogade 4
1869	Springgade 5
1873-74	Krystalgade 15
1875	Læderstræde 3
1876-77	Store Helliggeiststræde 5
1878	Nybrogade 10
1883	Knabrostræde 21
1884-85	Magstræde 12
1887-88	Kattesundet 12
1889-92	Kattesundet 8
1893-1901	Holmensgade 27
1901	Asylgade 12 kld.
1902-03	Gammeltoftsgade 20 kld.
1904-06	Alderdomshjemmet

Folketælling 1860 Mikkel Bryggersgade 104, st.th.: Hans Chr. Schlippe, 36 år, bogb.mester, Emma Schlippe født Michaelsen, 31 år, hans kone, Amalie Maria Schlippe, 12 år, deres barn, Emma Stransberg, 22 år, [tjenestepige?], Emil Olsen, 22 år, bogb.svend, Harald Maier, 23 år, handskemagersvend.

Folketælling 1880 Nybrogade 10, 5.sal: Hans Christian Schlippe, 55 år, bogb.mester, Esther Schlippe, 51 år, hans kone, Andrea Emilie Mathilde Schlippe, 19 år, Sophie Frederikke Schlippe, 14 år, Johan Ferdinand Viggo Schlippe, 13 år, Lauritz Christian Petersen, 33 år, ugift, forgylder.

Folketælling 1885 Magstræde 12, forhus 2.sal: Hans Christian Schlippe, 60 år, bogb.mester, Esther Schlippe født Michaelsen, 56 år, hans kone, Johan Ferdinand Viggo Schlippe, 17 år, skibsbyggerlærling i marinen, Ernst Julius Wilhelm Christoffersen, 30 år, ugift, skrædersvend, logerende.

Sat i skat 1891 af kr. 800.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kopulationsreg., kirkebog Petri-Trinitatis, mosaisk ministerialbog, Margolinsky, vejviser, FT 1840-1845-1860-1880-1885, KDH, CPN, LI. Elias Levin: Jødiske

gravsten 1901-1915 på Mosaisk Vestre Gravplads, nr. 748*. [Margolinsky og Levin anfører hendes navn Schlipper, men på stenen står Schlippe].

Schmedtgen, C. D.

Schmedtgen, Christian Dietrich, født - - -; død - - - • Søn af bogtrykker Joacim Schmedtgen (død ca. 1733) og NN (død 1711).

Borgerskab 1734 som bogtrykker, fortsatte faderens trykkeri; solgt 1735 til A.H. Godiche.

1728 ved Nikolaj kirke (med en svend)
1735-36 Øster kvarter matr.nr. 187, Kirkegården
Skattemandtal anfører bogbinder *Johan Smitcher.*

REF.: Skattemandtal, Ilsøe.

Schmidt, C. N.

Schmidt, Carl Nicolai [Nicolaus], født 15.06.1807 i Odense/Skt.Knud; død af svindsot 67 år gl. 14.08.1874 i Kbh., begr. 20.08.1874 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af køb- og handelsmand Johan Gabriel Schmidt og Anna Maria Holm. • Gift 25.04.1838 i Kbh./Garnisons med Katrine Henriette Meier. Født 16.11.1815 i Viborg/Domsogn; død af alderdomssvaghed 87 år gl. 25.12.1902 i Kbh., begr. 30.12.1902 Andreas/Ass.kgd. Forlovere –- Hersum og –- Mejer. [Utydelig tekst] Datter af kommandersergent Daniel Vilhelm Meyer og Johanne Frideriche Schioberg.

Udlært af J.C. Falck, Kbh. 07.07.1823-14.01.1828. På valsen 1828-34. Svend hos N.C. Møller 16.10.1834.

»Januar Quartal 1828 blev jeg Svend efter at have udlært hos Bogbinderm. Falck. Reiste strax bort men kom senere hiem og modtog Arbeide hos nuværende Oldermand Hr. Bogbinderm. N.C. Møller den 16. October 1834. Den 19. Januar 1835, Carl Nicolaus Schmidt« / Einschreibbuch

Indtegnet til mesterstykke 25.09.1843, antaget af Lauget og Det kgl. Academie for de skiønne Kunster 30.09.1844. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 27.04. 1844. Anført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1843 med 5 rdl. for stemplerne, for påske kvt. 1844 udgift ved opvisningen 4 mk. Borgerskab 01.06.1844. Borgerligt Infanteri.

1844Til.-59 Store Købmagergade 48, baghus, 3.
1860-64 Store Købmagergade 47, baghus, 3. (nummerændring)
1865-74 Købmagergade 47 (navneændring)

Værkstedet fortsat af enken; overtaget 05.12.1878 af bestyrer Carl Landau.

Folketælling 1845 Store Købmagergade 48, 1.sal: Carl Nicolaus Smidt, 37 år, bogb.-mester, Katrine Henriette Smidt født Meier, 30 år, hans kone, Marie Frederikke, 6 år,

Ernst Julius Lange, 23 år, bogb.svend, Carl Julius Smidt, 16 år, bogb.lærling, Inger Marie Nielsen, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Store Købmagergade 48, 3.sal: Carl Nicolai Schmidt, 41 år, bogb.-mester, Henriette Schmidt, 33 år, hans kone, Marie Frederikke Schmidt, 12 år, Dagmar Friga Schmidt, 2 år, Thomas Helm Petersen, 25 år, bogb.forbundt, Axel Thorvald Heick, 19 år, bogb.lærling, Carl Emil Vilhelm Vendelbo Hansen, 17 år, bogb.lærling.

Folketælling 1855 Store Købmagergade 48, baghuset 3.sal: Carl Nicolai Schmidt, 47 år, bogb.mester, Catrine født Meyer, 37 år, hustru, Marie Fred. Schmidt, 15 år, Dagmar Schmidt, 7 år, Agnes Doris Schmidt, 1½ år, Frans Breininger, 22 år, bogb.svend, Frederik Hougaard, 17 år, bogb.elev, Carl Ringheim, 17 år, bogb.elev, Christian Gundersen, 16 år, bogb.elev, Emanuel Sørensen, 14 år, bogb.elev.

Folketælling 1860 Store Købmagergade 48, baghuset 3.sal: Carl Nicolai Schmidt, 53 år, bogb.mester, Cathrine Henriette Schmidt, 45 år, hans kone, Dagmar Frigga Schmidt, 12 år, Agnes Doris Schmidt, 7 år, Frederik Ferdinand Back, 18 år, bogb.lærling, Thorvald Anton Carstens, 17 år, Peder Carl Christensen, 16 år, bogb.lærling, Anthon Christian Jørgensen, 17 år, bogb.lærling, Jørgen Hansen, 13 år, bogb.lærling.

Folketælling 1870 Store Købmagergade 47, baghuset 3.sal: Carl Nicolai Schmidt, 62 år, bogbinder, Catherine Henriette Schmidt, 53 år, husmoder, Marie Frederikke Schmidt, 30 år, ugift, musiklærerinde, Doris Agnes Valborg Schmidt, 16 år, Anthon Martin Petersen, 18 år, lærling, Peter Jacob Winslov, 17 år, lærling, Carl Julius Henrik Neumann, 17 år, lærling. Fraværende: Dagmar Frigga Schmidt, 21 år, i Frankrig fra 1/12 [1869].

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

04.10.1847	Harttung, Julius Emil / overgået fra C.F. Lerche
29.04.1850	Helm-Petersen, Thomas / mester i Odense 1852 / f. 15.12.1823
22.04.1851	Heick, Axel Thorvald
03.05.1852	Hersom, Carl Frederick Wilhelm Emil Wendelboe
03.11.1856	Haugaard, Frederik / udmærkelse
12.11.1859	Gundersen, Niels Christian / udmærkelse / f. 16.03.1839 Kbh., mester i Fredericia 1866
12.11.1859	Sørensen, Theodor Emanuel / udmærkelse / f. 09.06.1840 Kbh., mester i Kbh. 1868
01.11.1862	Carstens, Thorvald Anton / f. 01.03.1843 Kbh.
30.04.1864	Johansen, Johan Frederik / f. 19.02.1845 Kbh.
1864?	Ahrens, Christian / f. 12.03.1845
31.03.1872	Schmidt, Georg W. Emil / f. 14.02.1845
1873?	Landau, Carl Otto Theodor / mester i Kbh. 1878 / f. 26.07.1853

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

22.04.1851	Schjerbeck, Christian Jørgensen Nielsen / for 7 år fra påske kvt., overgået til C. Petersen, udlært 09.05.1854
18.10.1851	Hoffmann, Wilhelm Frederik Ferdinand / for 7 år fra Mich.kvt.

TILREJST SVEND:

19.04.1847	Petersen, Christian Siegfried Antonius / efter læretid i Kbh.

Havde allerede før 1848 anskaffet en forgylderpresse, som også uden betaling kunne benyttes af andre laugsmedlemmer: Ansøgte Den Reiersenske Fond om 300 rdl. til forbedring, men fik halvdelen. Ansøgte igen 1850 om 500 rdl. til en ny presse, stempler og høvlede jernplader til prægning; blev 1852 bevilget 300 rdl. til ny presse.

Averterede i Dansk Boghandler-Tidende 01.05.1858 en jernskruepresse til salg.

Industriudstillingen 1844 kat.nr. 476: En indbunden Qvart. Mesterstykke. 6 Rbd.

Skuemester til 26.11.1864. Studierejse til Paris 1849.

Rektangulær etiket, hvidt papir, blåt tryk, 4 linier i ramme, på bagpermens inderside nederst til højre: Bogbinder / *C. N. Schmidt* / St. Kiøbmagergade / No. 48

Rektangulært stempel med skrå hjørner, sort tryk, versaler, 3 linier i dobbelt ramme, på bagpermens inderside øverst til højre: INDBUNDEN / HOS / C. SCHMIDT. (H.P. Holst: Den lille Hornblæser, 2.opl. 1849, komponeret shirting).

Rektangulær etiket, blåt papir, sort tryk, 2 linier i ramme med »gardiner«, på bagpermens inderside nederst til højre eller på bageste forsats yderside nederst til venstre: *Bogbinder* / C. N. Schmidt

Samme udformning, gult papir, blåt eller brunt tryk, men skrift ikke udfyldt; variant med første linie opret, navn i kursiv. Variant i ramme forneden med versaler KJÖBENHAVN

Rektangulær etiket, hvidt papir, blåt eller sort tryk, 2 linier i ramme med hjørneornamenter, på forpermens inderside øverst til venstre: Bogbinder / C. N. Schmidt

Rektangulær etiket, hvidt eller blåt papir, sort tryk, 2 linier i ramme med hjørneornamenter, på bageste forsatsblads inderside nederst til venstre. Variant med titel i skriveskrift, navn i antikva: Bogbinder / *Carl N. Schmidt - Bogbinder* / Carl N. Schmidt

Navnestempel, sort tryk, versaler, 1 linie, på bageste forsatsblads inderside øverst til højre: SCHMIDT. BOGB.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Garnison-Skt.Andreas-Skt.Knud Odense-Viborg Domsogn, FF 1960-61*, Industriudstillingen, vejviser, FT 1850-1855-1860-1870, CPN, LI.

Schmidt, H. H. **Udenbys mester**
Bergen 1752-86

Schmidt [Smith], Hans Henrich, født ca. 1722 i - - -; død 82 år gl. i Bergen, begr. 17.02. 1804 i Domkirken. • Søn af - - - • Gift 31.10.1752 i Bergen/Domkirken med Anna Margaretha Heinrichsdt./Lignis, enke efter H.J. Gøtze.

Udlært af J.C. Rohde, Bergen, 26.04.1745. Ankom til Kbh. 23.06.1746, svend hos Boppenhausen. Senere svend hos Gøtze i Bergen.

Løste borgerskab i Bergen 18.07.1752. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 15.01.1753, betalte kvartalspenge til 1762. Overtog værksted efter H. J. Gøtze ved ægteskab med enken. Kgl. bevilling 02.03.1753 på bogbinding og boghandel i Bergens by og

stift samt Nordlandene undtagen Helgelands fogderi. Solgte bøger fra flere boder i byen og oplandet. Senest nævnt 1786.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

03.10.1757 Enevoldsen, Holger / mester i Bergen 1771

14.06.1762 Götze, Jacob Philip / stedsøn

INDSKREVET LÆREDRENG:

14.06.1762 Michelsen, Haldor / for 6 år fra påske kvt.

REF.: Schjoldager, CPN, LI, digitalarkivet.no

Schnell, J. H. **Udenbys mester**

Aalborg 1726-

Schnell, Johann Heinrich, født - - - i Oldenburg; død - - - • Søn af - - - • Gift med Martha Marie Holm, født - - -; død - - - • Fader til Hans Heinrich Schnell.

Antagelig udlært i Tyskland.

Løste borgerskab i Aalborg 1707? Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1735-45.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

19.02.1712 Hans Heinrich Schnell / Mester i Aalborg 1719

Schnell, Hans Heinrich, født - - - ; død - - - . • Søn af Johann Heinrich Schnell og Martha Marie Holm.

Udlært af faderen Johann Heinrich Schnell, Aalborg 19.02.1712. Ankom fra Lübeck til Kbh. 21.04.1714, svend hos Joh. Boppenhausen, ankom fra Christiania til Kbh. 09.05.1716, svend hos Johan Kruse, altgesell 10.05.1716.

Borgerskab i Aalborg 03.11.1719. Sammen med Carl Comælius, Peter Christian Holm og Christopher Wille fik han 1748 løfte om, at der fremover kun måtte være fire bogbindere i Aalborg; dog måtte 3 unævnte, fattige bogbindere fortsætte så længe de boede i byen og kunne ernære sig.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

03.11.1735 Preus, Johan Jacob / indskrevet 1731 for 5 år

En bogbinder H.H. Schnell klagede 1783 over et bind udført af svenden J.M. Sander for S.D. Stach i Viborg, fremvist på Vestervig marked.

Budolfi kirkebog anfører Martha Maria Hans Heinrich Schneel Bogbinders Hustru, begravet på Budolfi kirkegård 25.07.1743, 51 år gl. - Heraf kunne udledes, at Johann og Hans er samme person?

REF.: Borgerskabsregister Aalborg, Danske Kancelli Jyske Tegnelser 1748 f. 191, kirkebog Budolfi, Nielsen, Milo, CPN, LI.

Schougaard, J. P.

Schougaard, Jochum Petersen, født ca. 1735 i - - -; død af leverbetændelse 52 år gl., begr. 22.01.1785 i Kbh./Helligånd. • Søn af - - - • Gift 1. NN, født - - -; død - - - • Gift 2. 06.09.1765 Kbh./Helligånd, trolovet 19.12.1764 i hendes forlovers, guldsmed Thomas Andreas Westrups hus i Badstuestræde med Anne Marie Jensdatter Wind efter forevist skiftebrev af 30.10.1764. Gommens forlover var værtshusholder Lorents Svendsen i Nyhavn. Født - - -; død af forkølelse 58 år gl., begr. 05.04.1780 i Kbh./Helligånd, Ass.kgd.

Foderalmager 06.06.1766 ved kgl. privilegium.

-1768- Hyskenstræde
-1780- Trompetergangen
-1785 Ulfeldts Plads

REF.: Danske Kancelli adskillige bevillinger, kirkebog Helligånd.

Schrodt, Christopher

Schrodt, Christopher, født - - -; begr. 03.08.1583 i Kbh./Frue. • Søn af - - - • Gift med - - -; begr. 03.08.1583 i Kbh./Frue.

Antagelig udlært i Tyskland. Indrejst fra Wittenberg 30.11.1568. Universitetsbogbinder 1568 med privilegium 19.08.1568 fritagelse for skat, hold, vagt, og al borgerlig og bys tynge; ophævet 20.06.1575 da han driver borgerlig næring.

17.09.1569 for et Foder til en Kop, han foret og med Læder overdrog for K.M., 3 mk.
23.01.1570 for en Registerbog han bandt til Rentheri Behov, 1½ mk.
13.08.1571 for enn Bogh hanndt bannt for K.M. udi Rød Pap och forgild som K.M. vilde haffue - - - registerrit Rigenns - - - pannt och forlenngh, 6 mk.
15.10.1572 for 1 Daler Bog han bandt till K.M.
29.12.1573 for 2 Bøger han bandt i Guld for K.M. efter Kaas Bef., En in folio 5 Ark, 1 in 4to 3 Bøger - giffuet for 1 Regi Bog til Kammret at registrere - - - udi, - mk.
17.02.1574 for 1 Bog han bant til Rentecammeret som Chriff. Valckendorff bruges til allehaande bestilling, 8 sk.
17.04.1578 Christoffer Schrodt, bogbinder i København, skal årlig have 10 dlr. til hjælp til husleje og 1 pd. korn af slottet til sin underholdning.
22.09.1579 for 3 Cantzellibøger paa nøy wor Indbundne och hialp nogle, som icke wore af nøy well forsvarett effther Lorentz Martens befal., 2½ mk.
17.12.1579 for 3 Bøger hand bantt udi hvidt Pergament, kom i K.M. Rentek., 3 ort.
18.01.1580 for en Bog med rent Papir han bandt til Rentekammeret, 1 dl.

28.12.1580 forarmede Christoffer Bogbinder modtog årsfetalje med andre ansatte ved Københavns Slot.

Hans initialer CS findes indskåret i de plader eller stempler, han har brugt. Der kendes ca. 50 bind fra hans værksted.

REF.: Nielsen, KD, Kancelliets Brevbøger, Bogvennen 1929-1948, FF 24*, KB Bogbinderi, Thomsen.

Schrøder, P. T.

Schrøder, Peter Thomesen [Tommesen], født i Kbh. ca. 1716?; død - - -. • Søn af [skrædder Thomas Schrøder, som ved branden 1728 ejede et 4-fags bindingsværkshus i Store Skt. Clemensstræde, og - - -.] • Gift 06.07.1753 i Kbh./Petri i huset med Magdalena Sophia Liebe, enke efter Johann Wilhelm Schütz (ca. 1706-1751). Forlovere Claus Ritter og Joh. Fr. Plüer. Datter af Johan Daniel Liebe og Anna Margrethe Schlichtkrull (gift 2. med J.Fr. Plüer). Døbt i Kbh./Petri 01.11.1719; død af svindsot 43 år gl. i Kbh., begr. 28.10.1762 Petri gl.kgd. Ved begravelsen anført som *enke*, boende hos bogbinder Plüer, Østergade. • Fader til Thomas Schrøder. Se slægtstavler ved **Liebe** og **Tribler**.

Udlært af C. Ritter, Kbh. 18.10.1745. Ankom fra Rostock til Kbh. 20.07.1750, svend hos G.v. Fenden. Symbolum: Soli Deo gloria. Måtte 1751 bøde 3 mark for at være vendt hjem ¼ år for tidligt. 05.07.1751 svend hos C.G.v. Fenden.

Begærede mesterår 27.07.1750 hos G. v. Fenden. Indført i Laugets regnskabsprotokol: »Anno 1750 d. 27 July hat Peter Johannes Schröder angegeben sein Meister Jahr stehen bey Herr [Mauritzius slettet] V. Venden.« Mesterstykke godkendt og medlem af Bogbinderlauget 04.09.1752. Borgerskab 18.09.1752. Overtog ved ægteskab med enken værksted efter Johann Wilhelm Schütz.

1755-57	Lille Kongensgade 87	(hjørnet af Ulkegade, ejer 1757)
1758-64	Lille Kongensgade 97	(nummerændring)
1773	Vognmagergade	
1771-78	ikke i vejviseren	
1779-82	Vognmagergade 123	
1795	Kattesundet	

TILREJSTE SVENDE:

07.11.1754	Piper, Georg/Jørgen / kom fra Flensborg / hjemsted København
16.09.1755	Fenden, Friederich Christian v. / Flensborg / København
06.04.1756	Welin, Olaus Nicolay / Stockholm / svensk
21.05.1758	Köhler, Johann Heinrich / Slesvig / Osterode
22.10.1781	Schön, Nathael Heinrich / Hamburg / Danzig
28.07.1782	Eshelbrunn, Johannes / Stockholm / Bremen
02.09.1783	Friess, Joh. Conrad / Hamburg / Meiningen
02.09.1783	Ewers, G. H. / Riga / tysk
25.06.1784	Juchanowitz, Gottfried / Danzig / tysk?
10.07.1784	Ingmann, Hindrich / Aalborg / svensk?

29.05.1786 Carehl, Thomas / Riga / Reval
28.09.1789 Brasen, Jens Rahr / Sønderborg / Ribe
01.08.1790 Melbye, Ole Andersen / Odense / Odense

Altgesell 08.10.1745 og 05.07.1751.

Laugssamling indkaldt 27.06.1775 paa Begæring hos Magistraten af Peter Thomesen Schrøder, for at anføre de Besværinger, som bemeldte Schrøder har gjort mod Lauget og bestod deri:

1. hvorfor han ikke over sex Aar er bleven tilsagt til nogen Laugs-Samling, for det 2. hvorfor ingen Svende i samme Tiid var bleve ham tilskuede, og for det 3. at Oldermanden maatte blive tilholdt at giøre Forklaring over Laugets Casses Tilstand, og hvor Beholdningen fandtes, foregivende at af Laden skulde være skeet en Deeling iblandt de andre Mestere, og hand deraf ikke havde faaet sin Deel. -

Oldermanden med samtlig Lauget svarede paa det første, at siden hand saa tit forandrede sin Bopæl og ikke havde givet det for Oldermanden tilkiende hvor hand var flytted hen, saa var det deraf kommen, at hand ikke var bleven tilsagt, paa det 2det blev svaret: at det var sket af samme Aarsag neml. af Uvidened om hans Bopæl, ihenseende til Svendenes Tilskuelse, paa det 3die at den nuværende Oldermand agtede at fratræde sit Æmbede og vilde det da viise sig ved hans Regnskabsaflæggelse hvad Laugets Casses tilstand var, og hvor Beholdningen fandtes, hvad den omtalte Deeling anbelangede som var skeet udi forrige Oldermands nuværende Hr. *Capit. Frauns* Tiid, blev det beviisliggiort, at meerbemeldte *Schrøder* havde faaet liigesaavel sin Deel deraf saavidt det har kundet tilstrække efter hans *Restancers Decourtering* og blev Samlingen hermed sluttet.

Referatet signeret af 15 mestre (men ikke Schrøder)

Indbandt for Det Kongelige Bibliotek:
Den 6te juli [1781] leveret til Bogbinder Schroeder følgende Bøger at indbinde:
Liste over [27] titler med anført bogbinderløn for hver. Summa 34 rdl. Approberet og betalt med Creditiv den 8de Sept. 1781.
1781 Sept. 4de leveret til Bogbinder Schröder:
Liste over [34] titler med anført bogbinderløn for hver. Summe 71 rdl. 1 mk. Approberet og betalt d. 20. October 1781 med 70 rdl.
1781 October 16de leveret til Bogbinder Schrøder:
Liste over [24] titler [65 bind] med anført bogbinderløn for hver. Summa 51 rdl. 5 mk. Approberet med 50 rdl. og betalt med Creditiv d.d. 15. Febr. 1782.

Kollektkommissionen for Brandlidte 1795-1798, nr. 313:
»Underdanigst *Pro Memoria!* / Til den høye Magistrat
Jeg takker underdanigst for den Naade mig er viist i at bekomme Sædel paa Huus ved Øster Port, maa jeg hermed erindre, at for det første er det mig til mit Værksted og Professions Drivt for lidet, og for det andet ville all Næring gaae fra mig; Thi hvo vilde gaae til mig saa langt fra Haanden, og med meere er jeg en gl. Mand, der ikke kan udholde Vinter-Dage at gaae i Regn og Redd her i Byen at fortiene noget; Det er én stor Godhed af Gud, at jeg endnu er nogenlunde ved Helsen, da jeg fra Ildebrands Tiden har brugt, og endnu maae ligge i en Telt paa Steenbroen ved Vester-Vold.

Min underdanigste Bøn er at forundes et Huus enten paa Slottet eller paa beqvem Plads andetsteds, om det end kunde skee paa almindelige Hospital, eller i *Barraquerne*, for at ernære mig ved mit Arbeyde. - Foruden at jeg forventer herpaa *favorable Resolution*, udbeder jeg underdanigst at forlagte *Specification* paa min Brandskade maatte naadigst blive *regarderet* og at jeg derefter maatte nyde nogen Hielp for mit Tab af de uddeelende Penge. - Og herom Bønfalder jeg underdanigst.

Kjøbenhavn den 20. Novbr. 1795 Peter Thomsen Schrøder
Borger og Bogbinder-Mester imod 50ve Aar og nu høysttrængende

Specification
over hvad jeg underskrevne mistede og tog Skade paa i den store Ildebrand afvigte *Juni* Maaned d.a.

1.	En Dragkiste med mit og Kones Linned	13 Rdl.	
2.	1 Skjænk af Eeg med Glas og Dørre over til	11	
3.	8 Skuffer forskiellige Bogstaver, foruden Messing Bogstaver	6	
4.	4 Satz Messing Stempler	8	
5.	Presser, Brædder og Beskiær-Høvle	4	
6.	2 Borde, det ene brændt, det andet stjaalet	1	
7.	2de Messing Lyse-Stager, 2 Gryder og øvrigt Kjøkken-Tøy	3	
8.	3 stk. Guldlæders Stole, og 2 Speyle i forgyldt Ramme	1	
9.	En Slump Bøger jeg nu maae betale Ejeren	2	
10.	3 Messing-Ruller og endeel *Filleeter*	2	
11.	1 Nysvendt Kjol og Vest, og 2de par *Manchesters* Skjorter	11	
12.	1 rød Ponce-Kaabe, og adskilligt Fruentymmer Sager	3	
13.	1 Overdyne og 2 Underdyner gandske forbrændt, samt 2 Hoved-Puder ligeledes forbrændt, som endnu kan faaes		
1.4	1 Slag-Hammer og Slag-Steen	-	4 Mk.
Som, om alt dette skulde Kjøbes, ville overstige 60 Rdl.		65 Rdl.	4 Mk.

Peter Thomsen Schrøder

[påtegninger:] Ovenskrevne Peter Thomsen Scrøder har jeg kjendt i mange Aar, han har indbundet for mig og fleere, jeg kan og endelig bevidne han var paa Landet i Arbeyde da alt brændte, desaarsag mistede hans Ejendomme for det meeste og hans Bogbinder-Redskaber maaskee end meere end her over Specificeret. T. Holst

Ligeledes tilstaas dette af mig, Niels Pederson

I Protocollen anføres han som 79 år, lejer i Kattesundet, arbejdsfør, har endnu næring, modtog understøttelse af kammerjunker v. Krogh, nød hjælp 1729 af Brandstyrelsen; søger om penge til husleje og fortsættelse, modtog 8 + 4 + 3 rdl.

REF.: Borgerskabsprotokol, kopulationsreg., kirkebog Petri, Skattemandtal, 1728, vejviser, Gedde, Kollektkommissionen, CPN, LI, Kgl. Bibl. Arkiv E39.

Schrøder, T.

Schrøder, Thomas [Petersen], døbt 07.10.1753 i Kbh./Petri, faddere Mad. Liebe, C.G.v. Fenden, [G.J.] Liebe m.fl.; død af brystsygdom 34 år gl. 07.02.1788 i Kbh., begr. 13.02. 1788 Petri [benævnt *Johan Peter*]. • Søn af Peter Thommesen Schrøder og Mette Magdalena Sophia Liebe. Se slægtstavle ved **Liebe**. • Gift 02.05.1783 i Kbh./Petri i huset med Elisabeth Gühne. Døbt 08.12.1756 i Kbh./Petri; død 06.07.1804 i Alm.Hosp., Kbh. Datter af Philip Andreas Gyne og Maria Margarethe Quitzau. Forlovere Joh. Tribler, Ulkegade 116 og garver Johann Nicolaus Quitzau, hjørnet af Vestergade og Larsbjørnstr.

Indskrevet 18.01.1768 hos J.F. Plüer, overgået til J.Tribler, Kbh. udlært 02.05.1774. Symbolum: Dagen vige skal og gaa/ Aften, Natten komme paa/ Morgen Røden saa opstaa/ Dagen derpaa følge maa/ men naar Ugen den er omme/ tar jeg Lønnen i min Lomme.

Indskrevet til mesterstykke 30.04.1781, forevist Magistraten og godt befundet, medlem af Bogbinderlauget og borgerskab 16.05.1781.

1784-85 Badstuestræde 89
1786-87 Skindergade 33
1787-91 Pilestræde 87

Folketælling 1787 Pilestræde 87: *Friderich Paul* Schrøder, 33 år, bogb.mester, Elisabeth, 30 år, hans kone, Philip Andreas Schrøder, 3 år, Johanne Nielsdatter, 30 år, tjenestepige, Jørgen Iversen,19 år, læredreng, Johan Paar, 16 år, læredreng.

Folketælling 1801 Almindeligt Hospital, Amaliegade: Elisabeth Schrøder, 46 år, enke, lem.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

19.01.1789 Pahr, Johan Friedrich / indskrevet 22.10.1781 for 8 år
19.04.1790 Iversen, Jørgen Zacharias / indskrevet 03.05.1784 for 6 år

Altgesell 30.06.1777. Svendefader juli 1785.

Ved sønnen Johann Philip Andreas' dåb i Petri 29.03.1784 var blandt fadderne mad. Anna Tribler, Poul Berg, Jens Møller, Niels Hiort og Andr. Claussen; ved datteren Maria Sophias dåb i Petri 27.04.1786 var blandt fadderne mad. A.C. Tribler, agent Gyldendal og Joh.Fr. Liebe.

Ved skifte vurderedes hans efterladenskaber til 56 rdl. Han boede til leje hos urmager Hyphof, Pilestræde 87. Ingen børn. Lauget betalte 3 mk. til mad. Schrøders husleje 30.04.1798 og 15.07.1799.

REF.: Borgerskabsprotokol, kopulationsreg., kirkebog Petri-Alm.Hosp., Regnskab, FT 1787-1801, vejviser, CPN, LI.

Schuster, F. J. **Udenbys mester**
Fredrikshald 1753-68

Schuster, Friederich Joachim, født - - - i Stettin; død - - - • Søn af - - -

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Sønderborg til Kbh. 28.08.1744, måtte betale 3 mark i straf 12.10.1744 for at have taget arbejde hos en fusker; ankom fra Stettin til Kbh. 10.04.1747, svend hos J.W. Boppenhausen. Symbolum: Trau auf Gott und nicht versage / Geld und Guth kommt alle Tage.

Løste borgerskab i Fredrikshald 1753, tillige boghandel. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 13.01.1755, betalt kvartalspenge for 4 år; drev landbrug, biavl og handel med kanariefugle. Afrejst til Christiania 1768.

REF.: Schjoldager, CPN, LI.

Schwartz, W. F.

Schwartz, Wilhelm Friederich, født i Kbh.[?] 28.04.1826; død af phthisis 52 år gl. 29.08. 1878 i Kbh., begr. 02.09.1878 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af kunstdrejermester Carl Schwartz og Maria Mathisen. • Gift 21.03.1852 i Kbh./Trinitatis med Annine Caroline Emilie Olsen, 25½ år, Helsingørgade 313. Forlovere kunstdrejer Carl Schwartz, St. Kongensgade 39 og høker Kierkegaard, Helsingørgade 318. Født 06.06.1826 i Kbh./Garnison; død 68 år gl. 31.08.1894 i Kbh., begr. 05.09. 1894 Johs. Datter af Svend Olsen og Maren Bolette Kristine Kiær. • Fader til skuespillerinde Thora Marie Christine Schwartz (19.07.1854-14.05.1894).

Udlært af J.L. Brænnings enke, Kbh. 04.04.1842-12.10.1846. Ved Folketælling 1845 lærling hos samme, Store Kirkestræde 49.

Indskrevet til mesterstykke 25.04.1853, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og Det kgl. Academie, indført i Laugsprotokol 22.10.1853. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 18.08.1853. Borgerskab 15.01.1854.

1852	Skt. Pedersstræde 126
1854Tillæg	hjørnet af Store Helliggeiststræde og Købmagergade 56
1855	Skindergade 26
1856-59	Lille Kongensgade 92
1860	Lille Kongensgade 39 (nummerændring)
1861	Kattesundet 7
1862-66	Lille Kongensgade 39
1867-72	Grønnegade 24
1873-75	Østergade 52
1876	Fredericiagade
1877-78	Frederiksborggade 26
1878	Nørrebrogade 17 (enken havde fribolig i Alderstrøst 1885-94)

Folketælling 1850 Østergade 58, 3.sal: Wilhelm Schwartz, 24 år, bogb.svend, hos stenhuggermester Jens Ferdinand Schwartz, hvor hans moder var husbestyrerinde.

Folketælling 1855 Skindergade 26 sidehuset 4.sal: Frederik Wilhelm Schwartz, 29 år, bogb.mester, Annina C. Emilie Schwartz, 29 år, hans kone, John August Henrik, 2 år, Thora Marie Christine, 1 år, Sophie Fransine Betner, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Lille Kongensgade 92: Vilh. Fr. Schwartz, 34 år, bogbinder, Emilie Anine f. Olsen, 34 år, hans kone, John Hendr. Aug. Schwartz, 8 år, Thora M. Christine Schwartz, 6 år, Vilh. Georg Adolph Schwartz, 4 år, Johanne Vilh. Rohlff, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Grønnegade 24 2.sal: Wilhelm Ferdinand Schwartz, 43 år, bogb.-mester, Anine Caroline Emilie Schwartz, 43 år, husmoder, John Henrik August Schwartz, 17 år, bogb.lærling, Thora Marie Christine, Schwartz, 15 år, Wilhelm Georg Adolph Schwartz, 13 år, Nancy Alvilda Caroline Schwartz, 1 år.

Folketælling 1890 Blågårdsgade 9 st.: Emilie Schwartz, 63 år, enke, husmoder, Nancy Schwartz, 20 år, barn.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

03.05.1856	Raffelsen, Harald Frederik
03.11.1856	Løving, Johan Adolph / indskrevet 09.05.1854 i forbundt 2 år fra påske kvt.
14.11.1857	Hverring, Waldemar / overgået fra C.J.A. Clausen, indskr. 18.10.1852 for 5 år, mester i Kbh. 1872
14.11.1857	Olsen, Frederik Christian Emil / overgået fra C.F. Sørensen, indskr. 09.05.1854 for 4 år fra påske kvt., mester og boghandler i Maribo 1863
30.04.1864	Sørensen, Valdemar Peter / indskrevet 10.11.1860 for 4 år, mester i Kbh. 1875 / f. 09.02.1846 Kbh.
10.11.1866	Kleist, Odin Valdemar / mester i Kbh. 1888 / f. 07.03.1848 Kbh.
25.05.1867	Hansen, Emil Gotfred / f. 26.03.1848 Kbh.
16.11.1871	Mai, Carl August Emil / mester i Kbh. 1899 / f. 05.09.1852 Kbh.

Skuemester fra 26.11.1864.

REF.: Borgerskabsprotokol, kopulationsreg., kirkebog Johs.-Trinitatis-Helligånd, DBL (datteren), vejviser, FT 1855-1860-1870-1890, Alderstrøst, CPN, LI.

Schütz, J. W.

Schütz, Johann Wilhelm, født i Celle ca. 1706; død af svindsot 45 år gl. i Kbh., begr. 29.04.1751 Petri. • Søn af - - - • Gift 12.03.1738 i Kbh./Petri i huset med Magdalena Sophia Liebe, døbt 01.11.1719 i Kbh./Petri; død af svindsot 43 år gl. i Kbh., begr. 28.10. 1762 Petri gl.kgd. Forlovere Georg Julius Liebe og Joh. Friederich Plüer. Gift 2. med P.T. Schrøder. Se slægtstavle ved **Liebe**. • Fader til Frederik Wilhelm Schütz (døbt 15.09. 1742 Kbh./Petri), udlært af moderens stedfader J.Fr. Plüer 02.10.1758-07.05.1764, og

Anna Catharina Schütz (døbt 05.12.1744 Kbh./Petri-begr. 08.06.1799 Kbh./Petri), gift 1765 med Johannes Tribler. Se slægtstavle ved **Tribler**.

Ukendt lærested. Ankom fra Neumünster til Kbh. 05.08.1736, svend hos J. Fr. Plüer.

Medlem af Bogbinderlauget 24.08.1737. Borgerskab 28.08.1737.

1743-45 Lille Kirkestræde 45
1751 Lille Kongensgade 87, bogb.enke
1756 opført som ejer af [Lille] Kongensgade 97

Overtaget af P.T. Schrøder ved ægteskab med enken.

UDLÆRT SVEND FRA VÆRKSTEDET:
13.01.1744 Mortensen, Guldbrandt indskrevet 12.01.1739 for 5 år
INDSKREVNE LÆREDRENGE:
St.Hans kvt. 1742 Pedersen, Peter / for 5 år, slettet
St.Hans kvt. 1743 Schalt, Hinrich Wilhelm / for 5 år
11.01.1745 Wiig, Bringolfer Einersen / for 4 år
TILREJSTE SVENDE:
01.06.1738 Kruse, Friderich Wilhelm / kom fra Christiania / hjemsted Hamburg
06.07.1742 Welling, Johann Georg / Wolgast / Rostock
12.07.1742 Kähne, George Christian / Lübeck / Brandenburg
14.05.1743 Resch, Christoph Gottlieb / Rostock / Danzig
28.06.1743 Tiller, H. J. / Bergen / Bergen
11.06.1744 Rau, Johan Nathael / Karlskrona / Karlskrona
03.07.1744 Bökenkrieger, Johan Wolrath / Rostock / tysk
18.11.1744 Beck, Heinrich / Lund / Göteborg
17.05.1745 Bøggild, Daniel Tørresen / Horsens / Horsens / 14 dage
28.12.1745 Sturm, Gottfried / Helsingør / Danzig
14.05.1747 Hall, Matthias Olsson / - / Norrköping
01.07.1748 Meyer, Jacob / Norrköping / Norrköping
20.08.1748 Sörman, Petrus / - / svensk / 14 dage
04.05.1749 Fristadius, Hans Peter / Landskrona / Lund
16.07.1749 Langhans, Johan Jacob / Tilsit? / Königsberg

Altgesell 01.07.1737. Herbergsfader 1745-46.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Petri, Skattemandtal, CPN, LI.

Schärling se **Scharling**

Schøn, Gottlob

Schøn [Schön, Skøn], Gottlob [Gottlieb], født - - - ; død ca. 1711 [peståret]. • Søn af - - -

Ukendt lærested. Antagelig mester fra 1684.

Indbandt 1685 Inventarium for dronning Sophie Amalies bo, 1 rdl., samt for kronprins Frederik [IV] 1685-99. 1688 nævnt som »hans kgl. højheds privilegerede bogbinder.« Bogbinder ved Det kgl. Bibliotek efter W. Lamprecht fra 30.04.1688, bestalling 10.10. 1691: Chr. V giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver antaget oc bestilt, saa oc etc. Gotlob Skøn til at vere vores bogbinder i dend forige bogbinder Vulf Lambrechts sted, som sig her fra staden haver begivet. Thj haver fornefnte Gotlob Skøn at indbinde oc forfærdige imod billig betaling hvis bøger og andet bogbinder arbeide, som hannem fra vores cancellier og rentekammer anbefalet oc beordret vorder. Dog at hand samme arbeide forsvarlig uden billig klage forretter oc sig ellers i det øfrige som en erlig, troe undersaatt oc betiente i alle maader vel eigner oc anstaar, skicker og forholder. Oc haver vi allernaadigst bevilget, at hand lige med andre vores hofbetienter maa være delagtige udj hvis privilegier oc friheder, dennem allereede gifne ere eller hereffter givendes vorder.
- - -

1694	lejer i Skt. Nikolaj kirkes ejendom i Lille Kirkestræde, Øster kvarter matr.nr. 202
1699-1700	Store Kirkestræde, Øster kvarter matr.nr. 40
1701-08	Lille Kirkestræde/ På Kirkegården, Øster kvarter matr.nr. 53

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

30.04.1688	Hillers, Johann / indskrevet 26.04.1685, overgået fra Urbann Eckhorst
06.10.1690	Schalle, Peter Lorentz [Lorensen] / indskrevet 09.04.1687
22.12.1694	Pedersen, Johan / indskrevet 24.12.1690
27.05.1704	Andersen Kerulff, Jens / indskrevet 10.01.1698

TILREJSTE SVENDE:

14.09.1690	Løwenhertz, Christian Thomas / kom fra Århus / hjemsted Århus
11.07.1691	Albrecht, Johan Joachim / Stockholm / Hamborg
01.06.1694	Rössner, Gottfried / Stralsund / Taüben
31.05.1695	Bartels, Andreas / Stockholm / Königsberg
02.07.1696	Schalle, Peter / Danzig / København
10.04.1697	Krause, Kasper Friederich / Lübeck / Stargard
07.08.1701	Cammersberg, Johan Petters / Rostock / -
25.07.1704	Rohde, Nicolai / Kiel / Riga
14.08.1704	Hallenqvist, Jonas / Lübeck / Gränna
17.01.1710	Montelius, Andreas / Lund / Varberg

Schøn formodes af C.J. Ballhausen at kunne have indbundet for bogsamlerne Fr. Walter og Chr. Gyldenløve. Regninger for bind til kongen og kroprinsen indtil 12.11.1710. Værkstedet udførte 100 af de 982 bind til Kongeloven for Frederik IV, resten fordelt med 782 af Andreas Lyman og 100 af Jørgen Gade.

REF.: Nielsen*, Fabritius, FF 34, KD, KB Bogbinderi, C.J. Ballhausen: Et langt skud, Watson! - eller var Gotlob Skøn mesteren for Walter bindene? u.år, CPN, LI.

Schøn, Hubert

Schøn [Skøn], Hubert, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Udlært af Chr. Eckhorst 18.04.1664-19.04.1669.

Indtegnet som laugsmedlem i København [udenbys?]

REF.: CPN.

Schønberger, C. J.

Schønberger [Schønberg], Carl Johan, født i Kbh. ca. 1790; død - - - • Søn af korporal Nicolai Schønberg og - - -. Gift 2. 09.07.1800 i Kbh./Garnison med Bente Dorothea Schnitcher [Smidthier].

Udlært af C.H. Westphal, Kbh. 30.04.1803-17.07.1809. Modtog geschenck i Kbh. 20.04. 1813.

Indskrevet til mesterstykke 12.02.1816, bedømt af Lauget og Academiet og for godt befundet, anført i Laugsprotokol 15.07.1816. Borgerskab 19.06.1816.

1816 Regnegade 179

REF.: Borgerskabsprotokol, vejviser, kirkebog Garnison, FT 1801, CPN, LI.

Schønecker, F. W.

Schønecker, Frederik Wilhelm, født i Kbh./Helligånd 12.12.1826; pludselig død af sthenecordia 03.05.1900 i Kbh., begr. 06.05.1900 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af Johan Josef Schønecker (1796-1858) og Anne Alhed Tribler (1807-). • Se slægtstavle ved **Tribler**. • Gift 1. 16.09.1859 i Kbh./Vor Frue med Maria Sophia Magdalena Sørensen, 24 år, Skt. Pedersstræde 138. Forlovere skomagermester N. Thye, Borgergade 64 og bud i hofetaten C. Sørensen, Skt. Pedersstræde 138. Født ca. 1835 i - - - ; død af barselsfeber 25 år gl. 16.01.1861 i Kbh., begr. 21.01.1861 Helligånd/Ass.kgd. [Søn Ernst Frederik Sophus født 28.12.1860 Kbh./Helligånd.] Datter af - - - . • Gift 2. 23.03.1862 i Kbh./Helligånd med Mathilde Charlotte Dalhberg, 25 år, Pilestræde 25. Forlovere C. Salto, Peder Hvidtfeldtsstræde 14 og skrædermester J. Jacoby, Østergade 36. Født i Kbh. 13.11.1835; død af degeneratis myocordis 68 år gl. 08.07.1904 i Kbh., begr. 14.07.1904 Vor Frue/Ass.kgd. Datter af smedesvend Jens Nicolai Dahlberg og Maren Mauridtzen. • Fader til Johan Joseph Schønecker (27.06.1865-01.08.1917).

Udlært af faderen J.J. Schønecker, Kbh. 12.04.1845. Ved Folketælling 1850 som bogb.-svend noteret på faderens adresse, Løvstræde 120, 1.sal, men fraværende ved Armeen; ved Folketælling 1855 svend hos faderen, Pilestræde 90, 2.sal.

Borgerskab 13.10.1859. Medlem af Bogbinderlauget 12.11.1859. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1859 med 5 rdl. for stemplerne. Overtog 1859 faderens værksted.

1859 Pilestræde 90
1860-64 Pilestræde 25 (nummerændring)
1865-68 Gothersgade 4
1869-71 Vimmelskaftet 36
1872-79 Klædeboderne 40
1880-84 Skindergade 40 (navneændring)
1885-93 Naboløs 3
1894-96 Rosengården 7
1897-1904 Fiolstræde 21

Værkstedet fortsat 1900 af enken under ledelse af sønnen J.J. Schønecker, eneindehaver 1904.

Folketælling 1860 Pilestræde 90, 1.bagsal: Frederik Wilhelm Schønecker, 33 år, bogb.-mester, Maria Sophia Magdalena, 24 år, hans kone.

Folketælling 1870 Vimmelskaftet 36, 3.sal: Wilhelm Schønecker, 41, bogbinder, Mathilde f. Dahlberg, 33, husmoder, Sophus Schønecker, 9 år, Adolfine Schønecker, 7 år, Hjalmar Schønecker, 5 år, Johan Schønecker, 4 år, Terese Schønecker, 3 år, William Schønecker, 1 år.

Folketælling 1880 Skindergade 40, 4.sal: Frederik Vilhelm Schønecker, 53 år, bogb.-mester, Mathilde Charlotte Schønecker, 44 år, hans kone, Adolfine Maria Schønecker, 18 år, Hjalmar Ragnvald Schønecker, 16 år, Johan Josef Schønecker, 14 år, Therese Mathilde Alhed Schønecker, 13 år, Margrethe Vilhelmine Hedvig Schønecker, 9 år, Anna Johanne Schønecker, 7 år, Aage Vilhelm Schønecker, 5 år.

Folketælling 1885 Naboløs 3, 3.sal: Frederik Vilhelm Schønecker, 58 år, bogb.-mester, Mathilde Charlotte Schønecker, 49 år, husmoder, Adolfine Maria Schønecker, 22 år, Hjalmar Ragnvald Schønecker, 21 år, kontorist, Johan Josef Schønecker, 19 år, bogb.svend, Therese Mathilde Alhed Schønecker, 17 år, Margrethe Vilhelmine Hedvig Schønecker, 13 år, Anna Johanne Schønecker, 11 år, Aage Vilhelm Schønecker, 9 år.

Folketælling 1890 Naboløs 3, 3.sal: Frederik Vilhelm Schønecker, 63 år, bogb.-mester, Mathilde Charlotte Schønecker f. Dahlberg, 54 år, husmoder, Maria Adolfine Schønecker, 27 år, Johan Josef Schønecker, 24 år, bogb.svend, Therese Alhed Mathilde Schønecker, 22 år, Margrethe Vilhelmine Schønecker, 19 år, Anna Johanne Schønecker, 17 år, Aage Vilhelm Schønecker, 15 år, handelslærling.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

1884 Schønecker, Johan Josef / f. 27.06.1865, mester i Kbh. 1898
1887 Lassen, Carl Christian / f. 01.08.1868, mester i Kbh. 1904
1889 Andresen, Ernst Johannes / f. 16.02.1870

Sat i skat 1883 og 1887 af kr. 800, 1891 og 1896 af kr. 1000.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Dødeblade, kirkebog Trinitatis-Vor Frue-Helligånd, Krak 1915, FT 1850-1855-1860-1870-1880-1885-1890, vejviser, KDH, CPN, LI.

Schønecker, J. J.

Schønecker, Johann Joseph, født i Danzig 14.11.1796; død af paralysis 61 år gl. 05.09. 1858 i Kbh., begr. 10.09.1858 Petri. • Søn af - - - • Gift 01.07.1825 i Kbh./Holmen med Anne Alhed Tribler, 17 ¾ år, Holmensgade 107. Forlovere N.C. Møller, Ulfeldtsplads 110 og instrumentmager Andreas Mareschall, Norgesgade 197. Datter af J.F. Tribler og Elisabeth Margrethe Christensen. Født i Kbh./Holmen 25.10.1807; død - - -. • Se slægtstavle ved **Tribler**. • Fader til Frederik Wilhelm Schønecker (12.12.1826-03.05.1900).

Ukendt lærested. Ankom til Kbh. 22.08.1821, svend hos N.C. Møller.

Indtegnet til mesterstykke 12.07.1824; forevist Lauget, Kunstacademiet og Magistraten, og af samme godt befundet, anført i Laugsprotokol 17.01.1825. Borgerskab 05.07.1825. Borgerligt Infanteri. Etableret 05.06.1825.

1825	Norgesgade 191
1826-28	Gammel Mønt 118
1829	Klareboderne 2
1830-31	Møntergade 55
1832-43	Møntergade 43
1844-50	Løvstræde 120
1850-58	Pilestræde 90, 1.

Overtaget 1859 af sønnen F.W. Schønecker.

Folketælling 1840 Møntergade 43 st.: Johan Schønecker, 43 år, enkemand, bogb.mester, Ane Marie Schønecker, 44 år, hans søster, Frederik Schønecker, 13 år, Anna Schønecker, 10 år, Emilie Schønecker, 10 år, Jens Brandt, 24 år, bogb.svend, Karen Jensen, 39 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Løvstræde 120, 1.sal: Johan Joseph Schønecker, 48 år, enkemand, bogb.mester, Frederik Wilhelm Schønecker, 18 år, bogb.lærling, Emilie Charlotte Schønecker, 15 år, Amalia Augusta Schønecker, 15 år, Johanne Marie Jensen, 31 år, tjenestepige, Christen Larsen, 31 år, arbejdsmand, logerende, samt en logerende enke med 4 børn.

Folketælling 1850 Løvstræde 120, 1.sal: Johan Joseph Schønecker, 53 år, enkemand, bogb.mester, Frederik Wilhelm Schønecker, 23 år, bogb.svend, tjener ved Armeen, Emilie Charlotte Schønecker, 20 år, Amalie Augusta Schønecker, 20 år, Johanne Marie Jensen, 36 år, tjenestepige, Frederik Wilhelm Riise, 53 år, ugift, examineret gartner, logerende.

Folketælling 1855 Pilestræde 90, 2.sal: Johan Joseph Schønecker, 58 år, enkemand, bogb.mester, Frederik Vilhelm Schønecker, 28 år, ugift, bogb.svend, Amalia Augusta Schønecker, 25 år, Emilie Charlotte Schønecker, 25 år.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

24.01.1831	Salto, Christian Frederik Christopher / indskr. 07.07.1828 for 3 år fra nytår efter 3 år hos frimester, mester i Kbh. 1846
23.01.1832	Melchior, Peter / indskrevet 30.01.1826 for 6 år

18.07.1836 Stein, Hendrik Preben / læretid 1 år ifølge forordning af 21.03.1800, mester i Odense 1838
13.01.1838 Damm, Niels Wilhelm / indskrevet 23.01.1832 for 6 år, mester i Christiania 1846
12.04.1845 Schønecker, Frederik Wilhelm / søn, mester i Kbh. 1859

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

17.01.1825 Hansen, Peter Martin / for 5 år
11.01.1830 Carlsen, Christian Georg / for 5 år
07.07.1838 Grovermann, Carl Eduard / for 7 år fra St.Hans kvt. 1837

TILREJST SVEND:

05.07.1830 Merschwinsky, Carl / hjemsted Altona

Oval etiket, hvidt papir, sort tryk, 4 linier i ramme sammensat af buer, øverste og nederste linie buet, på bagpermens inderside nederst til venstre: J. J. SCHÖNECKER / *BOGBINDER*, / Pilestræde nr. 90, / KJÖBENHAVN.

REF.: Borgerskabsprotokol, BegrProt.Kbh., kirkebog Holmen-Petri, FT 1840-1845-1850-1855, vejviser, Krak 1915, CN, LI.

Siersted, M.

Siersted [Siirsted], Barbrandt Martin, født i Rønne 14.12.1824; død af influenza 76 år gl. 11.03.1901 i Kbh., begr. 17.03.1901 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af købmand Niels Johannes Siersted og Marthe Cathrine Olsen. • Gift 1. 19.10.1856 i Fr.berg med Johanne Caroline Johansen Halgreen, 21 8/12 år, Vesterbro 58. Født i Kbh. 10.01.1834; død af cancer hepatis 63 år gl. 30.05.1898 på Kommunehospitalet i Kbh., begr. 03.06.1898 Trinitatis/Vestre. Forlovere værtshusholder Johannes Olsen Halgreen, Dronningensgade 253 og skomagermester Joh. Rosenlund, St. Regnegade 193. Datter af tjenestepige Maren Johannesdatter Halgreen og - - -. • Gift 2. 04.05.1899 i Kbh./Trinitatis i hjemmet ved vielsesbrev af 15.12.1898 med sygeplejerske Bothilde Petrea Cecilia Wethje, født 28.06.1860 i Munkbrarup, Sydslesvig; død af mb. basedowi 44 år gl. 01.02. 1905 i København, begr. 07.02.1905 Jacob/Holmens kgd. Datter af skolebestyrer Claus Peter Wethje (f. 23.03.1815-) og Cecilie Reinhold. [Hendes bopæl maj 1892-april 1894 Kronprinsensgade 4.]

Udlært af Fr. Olsen, Kbh. 27.01.1840-12.04.1845. Ved Folketælling 1840 lærling og 1845 svend hos samme, Købmagergade 5.

Indskrevet til mesterstykke 25.04.1853, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og det Kongel. Academie, anført i Laugsprotokol 23.10.1854. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1853 med 5 rdl. for stemplerne. Foreviste mesterstykke for Magistraten 14.09.1854. Borgerskab 19.02.1857. Borgerligt Infanteri.

1858Til.-59 Landemærket 172
1860 Landemærket 19 (nummerændring)
1861-62 Klareboderne 16

1863	Tornebuskegade 5
1863-64	Åbenrå 33
1865-67	Pilestræde 39
1868	Krystalgade 13
1869-70	Kompagnistræde 8
1871-74	Kronprinsensgade 4
1875	Saxogade 4
1876-94	Kronprinsensgade 4
1894	Løvstræde 8
1894-96	Kronprinsensgade 8
1897-1901	Fiolstræde 50
1901	Frederiksborggade 19
1903	Nordre Frihavnsgade 13

Folketælling 1860 Landemærket 172, 3.sal: Martien Siersted, 35 år, bogb.mester, Johanne fød Halgreen, 25 år, hans kone, Frederikke Siersted, 3 år, Frederik Johansen, 15 år, bogb.lærling, Siegfuss Eimundsen, 21 år, Island, bogb.lærling, Ane Marie Rasmussen, 16 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Kompagnistræde 8, 2.tv.: Martin Siersted, 45 år, bogb.mester. Johanne Siersted, 35 år, husmoder.

Folketælling 1885 Kronprinsensgade 4, 4.sal: Martin Barbrandt Siersted, 60 år, husejer, Johanne Caroline Siersted, 50 år, husmoder.

Folketælling 1890 Kronprinsensgade 4, 4.sal: Martin Barbrandt Siersted, 65 år, grundejer, Johanne Caroline Siersted, 55 år, husmoder.

Folketælling 1901 Fiolstræde 50, 4.sal: Martin Brabrandt Siersted, f. 14.12.1824 Rønne, grundejer, Bothilde Petrea Siersted, f. 28.06.1860 Brarup, husmoder, Dagmar Petersen, f. 14.12.1878 Kbh., tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

01.11.1862	Sønderskov, Julius Valdemar / f. 15.08.1844 Kbh.
17.05.1865	Mortensen, Harald Peter Christian August / f. 24.06.1845 Kbh., mester i Kbh. 1874
16.11.1865	Rettrup, Johannes / f. 01.09.1846 Kbh., mester i Kbh. 1879
26.05.1868	Andersen, Jens Christian / f. 22.11.1848 Kbh.

INDTEGNEDE LÆREDRENGE:

14.11.1857	Mackeprang, Hans Christian Mathias Schrader / for 4½ år fra Mich.kvt.
12.05.1860	Madsen, August Christian / for 5 år fra 01.05.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Rønne-Fr.berg-Trinitatis-Jacob, Begr.Prot.Kbh., dødeblade, Pol.reg.bl., vejviser, FT 1860-1870-1885-1890-1901, CPN, LI.

Simon Bogbinder
Symen Bogebinder

1510 Strand rodermål

REF.: KD (mandtal over våbenført mandskab).

Sivert, Jochum

Sivert, Jochum, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Ukendt lærested.

02.07.1589	for 11 Regnskabsbøger han har indbundet her paa Rentekammeret, de 4 i brunt prentet Pap og 7 i hvidt Kalveskind, hvilke Bøger er belangende paa Indtægt og Udgift fra 8 Maj 1588 til 1 Juli 1589, 4½ dlr. ½ ort.
18.07.1589	Indbundet 6 Copibøger til Danske Cancelli, 3 dlr.
22.05.1590	for to Register Bøger han bandt i hvidt Kalveskind til tyske Cancelli, 2 dlr. 1 ort.
10.07.1590	4 Bøger (to i brundt Pap, 2 i hvidt Kalveskind) til Rentekammeret, 3½ dlr.
15.12.1591	Indbundet 4 Registerbøger til tyske Cancelli, 2½ dlr.
09.02.1592	for Regnskabs- og Registerbøger han har indbundet til Rentekammeret, 7 dlr.
28.07.1593	for adskilligt Arbeide til tyske Cancelli og Rentekammeret, 6½ dlr.

REF.: Udskrifter af Rentekammerregnskaber.

Skøn se **Schøn**

Smith, H. A.

Smith, Hans Adolph, født i Kristrup ca. 1749; død af tærende syge 40 år gl. 22.05.1789 i Kbh., begr. 25.02.1789 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af grovsmed Axel Smith og - - - • Ugift.

Ukendt lærested. Ved Folketælling 1787 35 år, svend hos enken efter G.J. Liebe, Helene Liebe, Østergade 25. Boede ved sin død hos sin søster Regine Fridericke Smith, gift med hårskærer Jon Olsen, Skindergade 69. Hans efterladenskaber vurderedes til 5 rdl. Det anføres, at han arbejdede hos bogbindermester Zimmermann [der var ingen af dette navn i København, men en Lars Zimmermann i Helsingør.]

REF.: Udskrift af skifteprotokol, kirkebog Helligånd, LI.

Stach, D. M. **Udenbys mester**
Viborg ca. 1700-36

Stach, Daniel Michelsen, født - - - i Lübeck; død 63 år gl. 13.02.1736 i Viborg, begr. 20.02.1736 Sortebrødre. • Søn af Michel Jacobsen Kuur og - - - • Gift 1. 31.10.1700 i Viborg/Gråbrødre med Maren Eskildsdatter Danielsen, trolovede 04.07.1700. • Fader til Sylvester Danielsen Stach. • Gift 2. med Margrethe Andersdatter.

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Lübeck til Kbh. 08.05.1698, svend hos J. Parmann.

Etableret i Viborg ca. 1700. Registreret i Bogbinderlauget 1723.

Vestergade 16 brandlidt 1726

svend udlært fra værkstedet:

okt.1728 Stach, Sylvester Danielsen

REF.: Skifteprotokol, Viborg Bys Historie, Spreckelsen, kirkebog Viborg Gråbrødre-Sortebrødre, BIV, CPN, LI.

Stach, S. D. **Udenbys mester**
Viborg 1735-41

Stach, Sylvester Danielsen, døbt 15.03.1706 i Viborg/Søndre; død 18.02.1741 i Viborg, begr. 26.01.1741 Gråbrødre. • Søn af Daniel Michelsen Stach (død 1736) og Maren Eskildsdatter Danielsen. • Gift med Maren Hansdatter, født - - -; død 13.12.1751 i Viborg, begr. 20.12.1751 Gråbrødre. Datter af Hans - - - og Inger Jørgensdatter. Gift 2. 07.03.1742 i Viborg/Gråbrødre med Johan Zander.

Udlært af faderen D.M. Stach, Viborg, okt. 1728. Ankom fra Viborg til Kbh. 22.05.1727, svend hos Hans Møller, ankom til Kbh. 16.11.1727, svend hos F.H. Fosgraf, ankom til Kbh. 04.10.1728, svend hos Lyman, ankom fra Viborg til Kbh. 10.10.1729, svend hos Liebe, ankom fra Christiania til Kbh. 01.10.1732, svend hos M. Brandt, ankom fra Malmö til Kbh. 10.05.1733, svend hos F. H. Fosgraf. Siden svend hos Liebe og A. Lyman.

Løste borgerskab i Viborg 28.06.1735. Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1738-42, sidst af enken. Ansøgning om eneret som bogbinder og forhandler af uindbundne bøger og almanakker afslået 1738. Klagede 04.01.1738 over at andre sælger bøger m.m. på lørdags-markeder.

Nytorv

Værkstedet overtaget af Johan Zander ved ægteskab med enken.

INDSKREVET LÆREDRENG:
Mich.kvt.1740 Fürst, Christian / for 6 år

Indklages 1735 for at have mishandlet læredrengen Peter Christian Pedersen.

UDSTILLINGER: Pinsemarked, Aalborg 1740 - Vestervig marked - en Postil indbundet af svenden Johan Zander (fra Lübeck) blev synet af Hans Heinrich Schnell fra Aalborg, som bedømte ham for fusker og skelm. Svenden (og hans kollega Balthasar Daniel Krasemann fra Lübeck) klagede herover til Svendelauget i København, og nedlagde arbejdet til sagen blev afgjort. Sagens afgørelse kendes ikke, men svendene fik udbetalt rejsepenge af Schnell.

Skiftesamling på 30' dagen 18.02.1741, enken har bevilling af 17.02.1741: må sidde i uskiftet bo så længe hun forbliver i enlig stand, 2 børn på 3 og 6 år.

REF.: Skifteprotokol Viborg, kirkebog Gråbrødre, Nielsen, BIV, Milo, Viborg Bys Historie, Spreckelsen, CPN, LI.

Steenberg - Westphal - Brænning

Magnus Steenberg, gift med Alhed Schiønnemand, Lille Færgestræde.

1. *Gabriel Steenberg* (ca. 1727-1785), gift 1757 med Salome Mühlhausen.
   - A. Carl Albreth Steenberg (1759-).
   - B. Elisabeth Steenberg (1762-1827), gift 1785 med *Carl Hiob Westphal* (1756-1830).
     1. Christiane Caroline Westphal (1786-1848), gift 1818 med *Ludvig Jensen Brænning* (1785-1843).
        - a. *Carl Ludvig Brænning* (1819-1855), gift 1849 med Marie Kirstine Elisabeth Dahl (ca. 1820-1855).
          1. Caroline Elisabeth Brænning (1849-1851).
        - b. Julius Christian Brænning (ca. 1821-1873).
        - c. Frederik Wilhelm Brænning (1825-52 tømrersvend).
        - d. Emil Gabriel Brænning (1826-1881 vinhandler).
        - e. Holger Hiob Brænning (1826-1836)
        - f. Caroline Elisabeth Brænning (1828-1830)
     2. Carl Christian Westphal (ca. 1790-).
     3. Friderich Westphal (ca. 1792-1839 cand.theol.).
     4. Wilhelm Westphal (ca. 1797-).
   - C. Carolina Steenberg (1769-).

Steenberg, G.

Steenberg, Gabriel, født i Kbh. ca. 1727; død af apoplektisk tilfælde 58 år gl. 16.09.1785 i Kbh., begr. 20.09.1785 Nikolaj gl.kgd. • Søn af tjener Magnus Steenberg og Alhed Schiønnemand. • Gift 20.05.1757 i Kbh./Petri i huset med Salome Mühlhausen. Forlovere Magnus Steenberg og Gottschalck Mühlhausen. Datter af skarpretter Gottschalck Mühlhausen og Elisabeth Orsula - - -. Født - - -; død - - - . • Fader til Elisabeth Steenberg, gift 1785 med Carl Hiob Westphal.

Udlært af L. Fenniger 01.06.1745. Ankom til Kbh. 06.06.1748, svend hos J.C. Greuel.

13.01.1749 svend hos Fraun, 01.07.1749 svend hos A. Lyman. Ophold i Christiania til 1756.

Ved kgl. missiv af 02.06.1756 tillades det Steenberg at optages som laugsmester, såfremt han i det øvrige opfylder Laugs-Articlerne. Af faderen Magnus Steenbergs ansøgning fremgår det, at sønnen har været svend i 11 år, nu opholder sig i Christiania, men vil nedsætte sig i København uden at være indtegnet til mestersvendsår. Indtegnet til mesterstykke 09.08.1756. Borgerskab og laugsmester 23.08.1756.

1757	Antonistræde 315 st.
1758-63	Købmagergade 94
1764-77	Store Helliggeiststræde 149
1778-85	Store Helliggeiststræde 141

Fortsat af svigersønnen C.H. Westphal.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

06.07.1767	Pflug, Nicolai / indskrevet 25.10.1762
14.01.1782	Mule, Mads Hansen / indskrevet 12.01.1778 for 4 år

INDSKREVET LÆREDRENG:

14.10.1782	Lohman, Johan August / for 7 år, overgået til C.H. Westphal, udlært 13.07.1789

TILREJSTE SVENDE:

14.11.1757	Becker, Johan Michael / kom fra Stralsund / hjemsted Stralsund
09.11.1758	Rønne, Christian / Aalborg / København
28.06.1760	Falck, Carl Magnus / - / Jönköping
13.09.1769	Åhman, Carl Henrik / Halmstad / svensk
11.09.1772	Blom, Jacob Mattson / - / Björneborg
24.10.1773	Barkies, Jørgen Jørgensen / Danzig / Holsten
16.10.1783	Boström, H. / - / svensk
08.07.1784	Brunfell, Olaf / Christiania / svensk

Altgesell 13.01.1749 og 01.07.1749. Herbergsfader 1770, oldermand 30.06.1777-05.07. 1779. Udførte 1779 laugets mesterlade - kassen til opbevaring af laugets bøger m.m. (illustr. i Nielsen & Berg).

REF.: Borgerskabsprotokol, kopulationsreg., kirkebog Petri-Nikolaj, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1756, Skattemandtal, vejviser, Nielsen*, CPN, LI.

Steendorff, P.

Steendorff, Jens Peter Christian Wilhelm [Wille], født i Kbh. 05.01.1812; død 19.12.1888 i Kbh., begr. 26.12.1888 Johannes/Garnison. I Laugets regnskab ved okt. halvår 1889 anføres udgift til en krans kr. 12. • Søn af kattuntrykker Johan Wilhelm Steendorph og Mariane Madsen. • Gift 05.01.1839 i Fr.berg med bevilling af 15.12.1838 fra Vor Frue med Rasmine Kirstine Rasmussen, 22 år, hos Steendorff på hjørnet af Løngangsstræde og Philosophgangen 161. Forlovere værtshusholder Steendorff, Løngangsstræde 161 og

skræddermester Rasmussen, hjørnet af Knabrostræde og Brolæggerstræde 81. Datter af skræddermester Peter Rasmussen og Kirstine Møller. Født 06.10.1816 i Kbh./Helligånd; død af apoplexi 69 år gl. 16.07.1886 i Kbh., begr. 23.07.1886 Helligånd/Garnison.

Udlært af S. Holst, Kbh. 07.07.1828-21.01.1833.

Indtegnet til mesterår 15.07.1837, mesterstykket antaget af Lauget og Det kongl. Kunstacademie og for godt befundet, anført Laugsprotokol 13.01.1838, betalte samme dag 3½ rbdl. for tilmelding. Forevist mesterstykke for Magistraten, antaget 04.11.1837. Borgerskab 10.11. 1838. Fritaget for borgerlig militærtjeneste så længe han er bogbinder i Nationalbanken (skrivelse til Magistraten 07.11.1838).

1838	Lavendelstræde 88	
1839-40	Lille Kongensgade 54	
1841	Store Kongensgade 31	
1842-43	Rosengården 130	
1843Til.-44	Gothersgade 120	
1845-49	Lille Kongensgade 54	
1849Til.-53	Gothersgade 10	
1854-59	Store Strandstræde 90	
1860-61	Store Strandstræde 9	(nummerændring)
1862-65	Fortunstræde 3	
1866-73	Klosterstræde 24	
1874-75	Klosterstræde 21	
1876-77	Larslejstræde 21	
1878-80	Købmagergade 63	
1881-89	Klosterstræde 21	
1888	Ravnsborggade 6	bolig

Folketælling 1840 Lille Kongensgade 54, 1.sal: Peter Steendorff, 28 år, bogb.mester, Rasmine Rasmussen, 23½ år, hans kone, Dorothea Johanne Hybler, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Lille Kongensgade 54, 1.sal: Peter Steendorff, 33 år, bogb.mester, Rasmine Christine Rasmussen, 29 år, hans kone, Eleonore Wilhelmine Steendorff, 5 år, Emma Christine Steendorff, 4 år, Johanne Frederikke - - -, 24 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Gothersgade 10, 2.sal: Peter Steendorff, 38 år, bogb.mester, Rasmine Kierstine Steendorff født Rasmussen, 34 år, hans kone, Eleonora Steendorff, 10 år Emma Steendorff, 8 år, Christian Steendorff, 5 år, Christiane Hansen, 21 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Store Strandstræde 90, forhuset st.: Peter Christian Steendorff, 44 år, bogb.mester, Rasmine Rasmussen, 38 år, hans kone, Eleonora Wilhelmine Steendorff, 15 år, Emma Kirstine Steendorff, 14 år, Christian Otto Steendorff, 10 år, Christiane Häger, 42 år, frugt- og grønthandlerske, Helsingør, her i besøg.

Folketælling 1860 Store Strandstræde 90: Jens Peter Christian Steendorff, 48 år, bogb.mester, Rasmine Kerstine født Rasmussen, 43 år, hans hustru, Eleonora Wilhelmine, 20 år, Emma Kerstine, 18 år, Christian Otto Georg, 15 år.

Folketælling 1870 Klosterstræde 24, 2.hjørnesal: Peter Steendorff, 58 år, bogb.-mester, Rasmine Kierstine Steendorff, 53 år husmoder, Chr. Otto Steendorff, 25 år, kontorist, Eleonora Wilhelmine Steendorff, 29 år, Emma Kierstine Steendorff, 27 år.

Folketælling 1885 Klosterstræde 21, forhus 2.sal: Jens Peter Steendorff, 73 år, bogb.-mester, Rasmine Kirstine Steendorff, 68 år, hustru, Eleonora Vilhelmine Steendorff, 43 år, ugift, Emma Kirstine Steendorff, 41 år, ugift.

SVEND UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

12.10.1846 Østerbye, Lauritz Cecius / indskrevet 25.09.1843 for 3 år fra Mich.kvt., mester i Kbh. 1853.

Sat i skat 1883-1887 af kr. 1200.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh, kirkebog Trinitatis-Vor Frue-Helligånd, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1885, KDH, CPN, LI.

Stranberg, Erich

Stranberg [Strangbech], Erich, født i Stockholm - - -; død - - - • Søn af - - - • Gift med - - -

Ukendt lærested.

Borgerskab som foderalmager 28.11.1707.

1708 Klareboder 1
1717 Købmagergade 107 enken

REF.: Borgerskabsprotokol, Indkvarteringsskattemandtal.

Strodt, S. J.

Strodt, Samuel Jacob [Jacob Samuel], født i Wolgast - - -; død af slagtilfælde 48 år gl., begr. 23.08.1780 i Kbh./Petri. • Søn af - - -

Ukendt lærested. Ankom fra Rostock til Kbh. 20.05.1758, svend hos A.H. Helmuth; 10.06.1760 svend hos A.H. Helmuth; ankom fra Riga til Kbh. 27.07.1766, svend hos M. Block.

Indtegnet til mesterstykke 17.11.1766, godkendt og laugsmester 12.12.1767. Borgerskab 30.11.1767.

1768-80 Vimmelskaftet 23
1780 Skindergade hos skriftstøber Petsch

TILREJSTE SVENDE:

04.11.1771 Krause, Christian David / kom fra Rostock / hjemsted tysk
22.06.1775 Bruse, Olaus / Lübeck / Stockholm
08.05.1779 Schuldte, Peter Christian / Lübeck / Lübeck

10.07.1779 Reetz, Hans / Randers / norsk

Altgesell 10.06.1760 og 25.03.1767.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Petri, Skattemandtal, vejviser, CPN, LI.

Strüwing, W.

Strüwing, Christian Wilhelm Horatius, født 16.10.1828 i Kbh./Fr.tyske kirke; død af influenza 80 år gl. 20.02.1909 i Kbh., begr. 26.02.1909 Nazareth/Garnison kgd. • Søn af revisionsassistent Jens Dahl Strüwing og Catharina Edwards Holm. • Gift 02.08.1862 i Kbh./Trinitatis med Nielsine [Signe] Margrethe Nielsen, 28½ år, Åbenrå 15. Forlovere assistent J. Dahl Strüwing, Vestergade 17 og silke- og klædehandler J.V. Pamperin, Højbro plads 110. Født 19.12.1833 i Kbh./Trinitatis; død af brystsyge 32 år gl. 16.01.1866 i Kbh., begr. 21.01.1866 Garnison/Ass.kgd. Datter af arbejdsmand Jørgen Nielsen og Maren Elisabeth Musfeldt.

Udlært af H.P. Clausen, Kbh. 25.09.1843-16.11.1848. Ved Folketælling 1845 som lærling hjemmeboende, Lille Torvegade 114, 2.sal., ligeledes Folketælling 1850 hos faderen, Dronningensgade 247.

Mesterstykke antaget af Lauget og Det kongl. Kunstacademie, anført i Laugsprotokol 12.11.1859. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1859 med 5 rdl. for stemplerne. Mesterstykke forevist for Magistraten, antaget 13.10.1859. Borgerskab 03.05.1860.

1860-66	Landemærket 1
1867-1905	Silkegade 7 fra 1898 tlf. 17098
1909	Blegdamsvej 108, 1. bolig

Overtaget 1905 af P. Molnit.

Folketælling 1860 Landemærket 1: Christian W. H. Strüwing, 33 år, ugift, bogbinder.

Folketælling 1870 Silkegade 7, 2.sal: Chr. William Horatius Stryving, 41 år, enkemand, bogbinder.

Folketælling 1880 Silkegade 7: Christian William Horatius Strüwing, 51 år, enkemand, bogb.mester, Lene Moser, 74 år, enke, lever af understøttelse, Lea Gellin, 67 år, gift, syning, Bertha Gellin, 16 år, barnebarn, Marie Berg, 51 år, fraskilt, arbejdskone, Emilie Theodora Weber, 72 år, ugift, lever af understøttelse.

Folketælling 1885 Silkegade 7, 2.sal: Christian William Stryving, 56 år, enkemand, bogb.mester.

Sat i skat 1883 af kr. 1600, 1887 af kr. 2400, 1891 af kr. 1800, 1896 af kr. 1600; skat 1901 og 1904 kr. 20.

»Lørdag den 20. Februar [1909] afgik et trofast mangeaarigt Medlem af Lavet ved Døden, nemlig gamle W. Strüving. Han blev over 80 Aar, løste Borgerskab 4. Maj 1860 samme Dag som afdøde Imm. Petersen. Hr. Strüving afstod sin Forretning for faa Aar siden og levede nu som Partikulier. Han drev kun en lille Forretning, men havde gode

og stabile Kunder og omfattede Lavet og dets Medlemmer med Interesse. Lavets Bestyrelse var til Stede ved Begravelsen, der foregik fra Garnisons Kirkegaards Kapel, Fredagen den 26. Februar Kl. 2. Som sædvanlig var Banneret tilstede og en Krans var sendt til Kisten.« DBT 10/1908-09

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Dødeblade, kopulationsreg., kirkebog Frederiks tyske kirke, Trinitatis-Nazareth-Garnison, vejviser, FT 1845-1850-1860-1870-1880-1885, DBT 10/1908-09, KDH, CPN, LI.

Stubbe, O. D.

Stubbe, Otto Dieterich, født i Stade - - -; død af hidsig feber 32 år gl., begr. 07.07.1764 i Kbh., Helligånd/Ass.kgd. • Søn af - - - . • Gift med Anna Maria - - -.

Udlært i Tyskland? Ankom fra Rostock til Kbh. 08.10.1752, svend hos A.H. Helmuth; ankom fra Christiania til Kbh. 13.09.1755, svend hos A.H Helmuth, okt. 1755 svend hos A.H Helmuth; 18.01.1756 idømt bøde til svendeladen for at være kommet for sent til møde. Okt. 1756 svend hos Antoni.

Foderalmager ved kgl. privilegium 13.08.1762.

1764 Badstuestræde

Altgesell 26.10.1755 og 18.10.1756.

Ved en søns dåb 01.08.1760 Petri er fadderne guldsmede, som antagelig aftog hans produktion.

REF.: Danske Kancelli adskillige bevillinger, kirkebog Helligånd-Petri, CPN.

Stube, E. C.

Stube, Ernst Christoph, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Ukendt lærested.

Herbergsfader 1681.

REF.: CPN, LI.

Sundbeck, J. J.

Sundbeck, Jonas Johannes [Johansen], født i Udevalla ca. 1753; død - - - • Søn af - - - • Gift 1. 11.01.1788 i Kbh./Nikolaj i huset med Anne Koefoed. Født - - - ; død - - - . Datter af - - - . • Gift 2. med Mette Maria Sackmann/Soetmann. Født - - - ; død - - - . [Datter af slagtermester Evart Sachmand og Mette Kierstine - - -?] • Fader til Johan Jacob Sundbeck.

Udlært af Niclas Lundberg, Göteborg 1769-73. Ankom fra Varberg til Kbh. 17.04.1775, svend hos J.C. Fraun. Svendeladen betalte 08.04.1781 hospitalsudgifter for ham.

Borgerskab 01.09.1788 som værtshusholder (ved vielsen benævnt som dansemester), ombyttet til bogbinder 04.09.1800. Indtegnet til mesterstykke 17.07.1800, måtte først betale sin gæld på 6 rdl. til svendenes lade, 21.07.1800. Dato for laugsoptagelse ikke anført.

1800 Regnegade 203-204
1801 Didrik Badskærs gang 203-204
1802 Peder Madsens gang
1803 Store Købmagergade 90
1804 Skt. Pedersstræde 143-144
1805-07 Antonistræde 317
1807 Antonistræde 230 (nummerændring)
1809-15 Store Regnegade 250
1816 Klosterstræde 89
1817 Store Kongensgade 40
1818-21 Rosengaden 447
1822 Adelgaden 238
1823 Prindsensgade ved NB 370
1825 Gammel Mønt 145
1826 Gammel Mønt 169
1827 Åbenrå 223
1828 Springgade 31
1829 Christen Bernikowsstræde 213
1830 Adelgade 240

Folketælling 1801 Didrik Badskærsgang 203-204: Jonas Johnsen Sunbek, 48 år, bogb.-mester, Mette Maria Sackmann, 36 år, Maria Pisano, 15 år, konens søsterdatter.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

19.10.1807 Jørgensen, Johan Christian / indskrevet 18.10.1802 for 5 år fa Mich.kvt.
22.01.1816 Jørgensen, Jens Lykke / indskrevet 22.01.1814 for 1½ år, overgået fra J.L. Lütken, indskrevet 22.11.1811
08.07.1822 Sundbeck, Johan Jacob / søn, f. 05.01.1804 i Kbh., Petri

TILREJSTE SVENDE:

02.08.1800 Brandt, Olof Johan / - / hjemsted svensk
06.02.1803 Bernström, Knut / - / svensk
29.05.1805 Sangberg, Joh. Jacob / - / svensk
04.07.1806 Aagaard, Christian Sørensen / - / dansk
24.04.1814 Oelrich, W. / - / Hamburg
30.08.1815 Westerberg, Pehr Gustaf / kom fra Göteborg / Stockholm

Altgesell 15.01.1776. Lauget støttede 05.02.1830 Hr. og Mad. Sundbeck med 4 rbdl.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Nikolaj, FT 1801, Skattemandtal, veiviser, Seidelin, CPN, LI.

Sveinsson, P.

Sveinsson, Páll [Paul], født i Vik, Island, 23.02.1818; død 56 år gl. 06.07.1874 i Kbh., begr. 12.07.1874 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af fjordungslækne Svein Pálsson (død 1840) og Thórunnar Bjarnadóttur. • Ugift.

Udlært af J.C. Lerches enke, Kbh. 05.10.1841-25.09.1843.

Borgerskab som frimester 30.10.1860 i henhold til bevilling af 29.01.1859. Tillige forlægger af islandske bøger og islands kommissionær.

1859	Gammel Mønt 155
1860-74	Gammel Mønt 12 (nummerændring)

Folketælling 1845 Lille Kongensgade 70, 3.sal: Poul Sveinsen, 27 år, ugift, bogb.svend, logerende hos murersvend Elias Magenbach.

Folketælling 1860 Gammel Mønt 155, nyt nr. 12, 2.sal: Paul Sveinsson, 41 år, bogb.-mester, logerende hos skomagersvend Christian Petersen.

Folketælling 1870 Gammel Mønt 12, 2.sal: Poul Sveinison, 52 år, bogbinder, logerende hos skrædder Arndt Vilhelm Jacobsen.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis, vejviser, FT 1845-1860-1870, J. Helgasson: Islendinga a Danmörku, Reykjavik1931 (portr.), LI.

Svenstrup, J. N.

Svenstrup, Jens Nicolai, født i Aalborg/Budolfi 09.07.1800; død af kolera 53 år gl. 16.07.1856 i Kbh., begr. 18.07.1856 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af skipper Niels Sørensen Svenstrup og Mette Cath. Andersdatter. • Gift 07.01.1825 i Kbh./Garnison med Maren Kristensdatter. Forlovere Søborg og Nützel. Født ca. 1796 i Frederikshavn; død - - - . Datter af - - - .

Udlært snedkersvend.

Borgerskab som foutteralmager 13.10.1827. Borgerligt artilleri.

1828-33	Læderstræde 27
1834-35	Helsingørsgade 318
1836-40	Dronningens tværgade 342
-1845-	Adelgade 298
-1850-52	Adelgade 226

Folketælling 1834 Helsingørsgade 318: Jens Nicolai Svendstrup, 35 år, fouteralmager, Maren Svendstrup, 39 år, hans kone, Niels Christian Svendstrup, 9 år, Peter Rudolph Svendstrup, 8 år, Emma Jensine Svendstrup, 2 år.

Folketælling 1840 Dronningens Tværgade 342, sidesal th.: Jens Christian Svendstrup, 39 år, futteralmager, Marie Svendstrup, 43 år, hans kone, Niels Christian Svendstrup, 14 år, Peter Rudolph Svendstrup, 12 år, Emma Svendstrup, 7 år.

Folketælling 1845 Adelgade 298, 3.sal: Nikolai Svenstrup, 44 år, snedkersvend,

Maren Christensen, 47 år, Niels Svenstrup, 20 år, ankersmedlærling, 20 år, Emma Svenstrup, 13 år.

Folketælling 1850 Adelgade 226, 2.sal: Jens Nicolai Svendstrup, 50 år, futteralmager, Marie Christensen, 53 år, hans kone, Emma Svendstrup, 18 år, Niels Christian Svendstrup, 25 år, grovsmedesvend, Bergithe Klogberg, 30 år, hans kone.

TILREJST SVEND:

09.07.1829 Reitz, Carl Johan / dansk

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., vejviser, kopulationsprotokol, kirkebog Vor Frue-Garnison-Budolfi, FT 1834-1840-1845-1850, CPN.

Søborg, J. F.

Søborg [Søeborg], Jens Frederik Gundersen, født 29.06.1823 i Kbh./Trinitatis; død af brystsyge 51 år gl. 18.07.1874 i Kbh., begr. 24.07.1874 Johannes. • Søn af høker Lars Gundersen Søeborg og Christine Margrethe Bentzen. • Gift 28.05.1854 i Kbh./Holmens med Emma Margrethe Landsvig Mogensen, 23 ¾ år, Elsdyrgaden 46. Født 19.08.1830 i Kbh./Holmen; død 73 år gl. 14.04.1904 i Kbh., begr. 21.04.1904 Andreas/Ass.kgd. Forlovere brudgommens broder N.J. Søborg, stabshornist ved 10. Lette Bat., Hoppelængden 66, og brudens fader A. Mogensen, mestersvend ved skibbyggeriet på Nyholm, Elsdyrgade 46. Datter af kvartermd. Andreas Mogensen Landsvig og Marie Hansdatter Bech.

Udlært af Fr. Olsen, Kbh. 25.07.1840-07.10.1845. Ved Folketælling 1845 svend hos samme, Købmagergade 5.

Mistede højre arm i slaget ved Fredericia 06.07.1849. Søgte 17.04.1850 Boghandlerforeningen om understøttelse til et lejebibliotek, rabatberettiget på indkøb dertil 13.08. 1850; opnåede desuden tilskud fra københavnske damer og andre. Borgerskab som bog- og papirhandler 15.02.1851. Etablerede boghandel 1855, rabatberettiget 13.06. 1855, drev tillige klasselotterikollektion.

1851-54 Lille Helliggeiststræde 158
1855-60 Lille Helliggeiststræde 133
1860-74 Lille Helliggeiststræde 13 (nummerændring) bopæl 1874 Dosseringen 16

Fortsat af enken. Lejebibliotek fortsat 1876-83 af broderen, billedskærer Jens Christian Søborg på samme adresse (d. på Alm.Hosp. 30.10.1889).

Folketælling 1855 Lille Helliggeiststræde 133 st.: Jens Frederik Søborg, 32 år, boghandler og lejebibliotekar, Emma Margrethe Mogensen, 25 år, hans kone.

Folketælling 1860 Lille Helliggeiststræde 13 st.: Jens Frederik Søborg, 37 år, lejebibliotekar, Emma Margrethe født Mogensen, 30 år, hans kone, Margrethe Kristine Søborg født Bentsen, 69 år, enke, husfaderens moder, Sophie Amalie Mogensen, 5 år, husmoderens broderdatter, Ingum Ane Marie Fransberg, 19 år, tjenestepige, Carl Frederik Larsen, 16 år, er behjælpelig i biblioteket.

Folketælling 1885 Lille Kongensgade 20, 1.sal: Emma Margrethe Søborg, 54 år, klasselotterikollektrice, Sofie Rosalie Mogensen, 29 år, Sigrid Bertha Søborg, 26 år.

Dannebrogsmand 09.09.1850 efter indstilling af soldaterkammeraterne.

REF.: Borgerskabsprotokol, Hof- og Statskalender 1852, Dolleris+Provinsboghdl., Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis-Holmen-Andreas-Johs., vejviser, FT 1855-1860-1885, CPN, LI.

Søested, W.

Søested, Werner Petersen, født ca. 1729; fundet druknet 29 år gl. 21.10.1758 i kanalen, Kbh., begr. 26.10.1758 Vor Frue/Linden. • Søn af - - - • Ugift.

Udlært af F.H. Fosgraph, Kbh. 16.10.1747. Ankom til Odense 09.11.1747; ankom fra Flensborg til Kbh. 28.08.1750, svend hos Lars Graa; ankom fra Helsingør til Kbh. 22.04. 1758, svend hos J.C. Fraun.

Boede til leje i bogtrykkersvend Johan Julius Reitzens hus i Larsbjørnsstræde.

Ved forseglingsforretningen 22.10.1758 var tilstede den afdødes morbroder Henrich Pihl. Broderen Peder Søested, farver i Helsingør var den eneste arving. Sølv 10 rdl., rede penge 1½ rdl. Begravelsesregning, heri en post på 2 rdl. 4 mk. til de folk, som tog ham op af vandet og siden bar ham til bogbinderkroen. Efterladenskaberne vurderedes til 26 rdl. 3 mk. 12 sk., udlagt til begravelsesomkostningerne m.v.

Ao. 1758 d. 22. Octobr. var Rettens Middels Fuldmægtige forsamlede udi Johan Julius Reitzen Bogtrykkersvends tilhørende Huus i Lars Biørnsstræde for at foretage forsegling og annotation efter Werner Søested Bogbindersvend, som i nogle Dage have logeret hos fornævnte Reitzen, men i gaaer funden at være druknet i Canalen ved Gammel Strand; Ved denne Forretning tilstæde den afdødes Morbroder Henrich Pihl, Huusværten Reitzen og Fogedtieneren Hans Rasmussen, hvor da forefandtes og blev annoteret som følger:

Et par Sølv Knæspænder blev af Under Foged Grøn tillige med en Nøgel til den afdødes Kuffert og 2 - - ved Forretningen bevaret. Huusværten foreviste et Sølv Lomeuhr, en Sølvsnustobaksdaase, 2 Croner og en - - - som blev - - - at være lagt i - - -, hvilke effecter nu blev nedlagt i den afdødes Kuffert, som der efter med Rettens Seigl, blev forseiglet, endnu fandtes en grøn Kiol, 1 par Stovler, 1 Hatt. Hvor efter de tilstædeværende erklærede at de indtet vidrer vidste at angive den afdøde tilhørende. Thi tog Forretningen sen redskab for denne sinde.

REF.: Udskrift af Skifteprotokol, Forseglingsprotokol 1758, kirkebog Vor Frue, CPN.

Søren Bogbinder

Søren Bogbinder

1510 Klædeboder rodermål.

REF.: KD (mandtal over våbenført mandskab).

Sørensen, A.

Sørensen, Anton Frederik Axel, født 14.08.1813 i Kbh./Trinitatis; død af lungesygdom 64 år gl. 21.03.1878 i Kbh., begr. 27.03.1878 Holmen. • Søn af assistent i Banken Andreas Sørensen og Charlotte Amalie Hieronimi. • Gift 02.05.1846 i Fr.berg med Wilhelmine Dorthea Petersen, 25 8/12 år, Frederiksberg slot. Forlovere høker F. Hartnig, Rosengården 440 litr.ABC og marskandiser L.T. Schou, Borgergade 103. Født 09.07. 1820 i Kbh.; død 78 år gl. 23.10.1898 på Almindeligt Hospital i Kbh., begr. 30.10.1898 Alm.Hosp./Holmen. Datter af - - -.

Udlært af M.J. Top, Kbh. 10.01.1829-08.07.1833. Ankom til Kbh. 21.01.1834, svend hos H.F. Poulsen. Ved Folketælling 1845 svend hos J.C. Berg, Østergade 61.

Mesterstykke antaget som godt og forsvarligt af Lauget og det Kongel. Academie 26.02. 1846, refereret i Laugsprotokol 18.04.1846. Opført i Lagets regnskab for påske kvt. 1846 udgift ved opvisningen 4 rdl. 2 mk. Borgerskab 28.03.1846; ombyttet 09.02.1854 til mel- og grynhandler samt brødudsælger. Ændret 27.09.1860 til høker uden brændevinsudsalg. Ændret 25-30.08.1864 til detailhandler. Borgerligt Infanteri. Enken optaget i Bogbinderlauget 1876.

1846Til.-47	Pilestræde 122
1848-50	Gammel Amagertorv 37
1851	Knabrostræde 108
1852	Store Grønnegade 280
1853-54	Pilestræde 108
1854Tillæg	Suhmsgade 173
1855-59	Gothersgade 331
1860-64	Gothersgade 47 (nummerændring)
1867-78	Admiralgade 16
1879-81	samme adr., bogb.enke V. Sørensen

Folketælling 1850 Gammel Amagertorv 37, 1.sal over gården: Anton Frederik Axel Sørensen, 37 år, bogb.mester, Wilhelmine Dorthea Sørensen, 30 år, hans kone, Nielsine Borup, 26 år, solodanserinde på Det kgl. Teater, Emilie Flittner, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Gothersgade 331 kælderen: Anton Frederik Sørensen, 41 år, mel- og grynhandler, Wilhelmine Dorthea Sørensen, 34 år, hans kone, Karen Marie Rasmussen, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Gothersgade 47 kælderen: Anton Frederik Sørensen, 44 år, mel- og grynhandler, Wilhelmine Dorthea Sørensen, 36 år, hans kone, Ane Jensen, 69 år, ugift, lever af understøttelse, Hansine Caroline Mathiese, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Admiralgade 16 kælderen: Anton Sørensen, 57 år, melhandler, Wilhelmine Sørensen, 49 år, husmoder, Amalie Marie Sørensen, 12 år, datter, Emma Amalie Stadager, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1880 Admiralgade 16 kælderen: Wilhelmine Dorthea Sørensen, 59 år, melhandlerske, Amalie Marie Sørensen, 21 år.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

04.10.1847 Tietz, August Julius / mester i Kbh. 1862
18.10.1852 Bech, Christian Watkinson [Wilhelm] / overgået fra C. Lerche

Lakerede kort for bogbindere efter 1854.

Laugsprotokol 29.10.1889 »Fra Bogbinder Anton Sørensens Enke boende i Haandværkerstiftelsen forelaa et Andragende om Brændselshjælp. Det vedtoges at yde hende en saadan med 6 Kr. aarligt indtil videre.« - 04.11.1895 »Understøttelsen af Sørensens Enke forhøjet med 3 Kr. til 15 Kr. aarligt.« Sidst udbetalt april 1897.

Rektangulær etiket, lysegrønt papir, sort tryk, 4 linier i ramme af sløjfer, navn med fraktur A. Sørensen / Bogbindermester, / Amagertorv Nr. 37 lige / for Helliggeistes Kirke.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Dødeblade, kirkebog Trinitatis-Fr.berg-Alm.Hosp., vejviser, FT 1850-1855-1860-1870-1880, CPN, LI.

Sørensen, C. F.

Sørensen, Carl Ferdinand, født 06.03.1825 i Kbh./Garnison; død af lunge- og strubehoste 30 år gl. 24.11.1855 i Kbh., begr. 01.12.1855 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af værtshusholder Peter Sørensen og Kirstine Olsdatter. • Gift 07.08.1852 i Kbh./Trinitatis med Cecilie Martine Soelberg, 19½ år, Sølvgade 409. Forlovere skrædermester W. Sørensen, Vognmagergade og kammagermester Soelberg, Sølvgade 409. Gift 2. 17.03.1857 med Ewald Petersen. (06.01.1818-05.06.1891). Født ca. 1833 i - - -; død 05.04.1879 i Kbh. Datter af kammagersvend Christian Emanuel Soelberg og Henriette Olsen.

Udlært af P.C. Gether, Kbh. 05.10.1841-07.10.1845. Ved Folketælling 1845 lærling hos samme, Krystalgade 50; ved Folketælling 1850 svend hos bogbinderenke Caroline Sophie Berg [J.C. Berg] Østergade 61 1.tv.

Indtegnet til mesterstykke sept. 1850, anført i Laugsprotokol 26.10.1850. Mesterstykket bedømt 14.04.1851 af Lauget således: folien enstemmigt antaget med 16 stemmer, kvarten kasseret med 10 stemmer mod 6, oktaven kasseret med 12 stemmer mod 4, anført i Laugsprotokol 22.04.1851. Forfærdiget mesterstykke efter anordningen, antaget af Lauget og det kongel. Academie, anført i Laugsprotokol 18.10.1851. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1850 med 5 rdl. for stemplerne. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 31.05.1851. Borgerskab 04.03.1852. Etableret 01.04.1852.

1852-55 Østergade 61
1856 Lille Kongensgade 53 bogb.enke C.M. Sørensen
1857-58 Østergade 61

Fortsat af enken, ved hendes 2. ægteskab 1857 overtaget af Ewald Petersen.

Folketælling 1855 Østergade 61, forhus 2.sal: Carl Ferdinand Sørensen, 30 år, bogb.-mester, Martine Cecilie Sørensen, 28 år, hustru, Hertha Chrestine Sørensen, 3 år, Marie Jørgensen, 24 år, tjenestepige.

INDSKREVET LÆREDRENG:

09.05.1854 Olsen, Frederik / for 4 år fra påske, overgået til W.F. Schwartz, udlært 14.11.1857

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kopulationsreg., kirkebog Garnison-Trinitatis-Frue, vejviser, FT 1850-1855, Krak 1910, DKE, CPN, LI.

Sørensen, P. R.

Sørensen, Peter Rohde, født i Kbh./Trinitatis 01.05.1800; død af lungebetændelse 68 år gl. 01.12.1868 i Kbh., begr. 06.12.1868 Holmen/Ass.kgd. • Søn af vinhandler Knud Sørensen og Cisilia Elisabet Kaldre. • Gift 15.05.1835 i Kbh./Holmen med Jensine Caroline Fuglsang, 33½ år, Elefantgaden 2. Forlovere urtekræmmer Lauritz Nielsen, Studiestræde 79 og kgl. vognmester C. Blak, Tøjhusgården 84. Født ca. 1802 i - - - ; død - - - . Datter af - - - .

Bevilges borgerskab som foderalmager 26.03.1832 efter ansøgning:
»Efter at jeg i flere Aar havde gjort mig Umage for at faae Engagement som Viinhandlersvend, hvilken Handel jeg har lært hos min afdøde Fader Cancellieraad og Kæmner Sørensen, maatte jeg der var uformuende til at etablere en Viinhandel være betænkt paa ved andet Arbeide at forskaffe mig det fornødne til Livets Ophold. Jeg begyndte derfor paa at forfærdige Foutteralmagerarbeide af forskiellige Slags og senere tillige Silkehatte, hvori jeg har opnaaet saadan Færdighed, at jeg seer mig istand til at levere Arbeider hvormed Enhver ville kunde finde sig tilfreds. Jeg tillader mig derfor underdanigst at ansøge den høie Magistrat om at bevirkes Tilladelse til at anlægge en Fabrik til at forfærdige alle Slags Foutteralmagerarbeider og Silkehatte. Prøver af mine Arbeider lader jeg hermed følge, tilligemed Attest om at de ere forfærdigede af mig selv, ligeledes følger min Døbeattest og til Beviis for min borgerlige militaire Stilling kan naar forlanges fremvises mit Patent, da jeg har været ved Brandkorpset i 11 Aar som Brandmester. Jeg smigrer mig med Haabet om en gunstig Resolution, hvorved jeg vilde see en blidere Fremtid imøde. Underdanigst, Peter Rohde Sørensen
Aabenraa 247 1.sal«

Borgerskab som foderalmager 21.06.1845.

1832	Åbenrå 247	
1833	Møntergade 142	
1834	Møntergade 144	
1835	Store Købmagergade 57	
1836-46	Kompagnistræde 53	
1845	Løngangsstræde 53	
1847-49	Store Regnegade 250 B	silkehattefabrikør, J.K. Sørensen modehandlerinde
1850	Store Kongensgade 51	do.
1851	Vognmagergade 65	do.
1853-54	Farvergade 125 B	hattefabrikant

1855-59 Farvergade 125 A
1860-62 Studiestræde 39 (70)
1863-64 Studiestræde 39
1865 Skvaldergade 13 fabrikant
1866 Vimmelskaftet 42, 2.
1867-68 Absalonsgade 16 st.

Folketælling 1840 Kompagnistræde 53 st.th.: Peter Rohde Sørensen, 40 år, fouteralmager, Jensine Caroline Fuglesang, 38 år, hans kone, Mathilde Sørensen, 4 år, Thora Sørensen, 2 år.

Folketælling 1845 Løngangsstræde 53 st.: Peter Rohde Sørensen, 45 år, fouteralmagermester, Jensine Caroline Fuglesang, 43 år, hans kone og modehandlerinde, Ida Knuddine Matilde, 7 år, Thora Ruding Cathrine, 6 år, Emma Anthonie Vilhelmine, 5 år.

Folketælling 1850 Store Kongensgade 51 kælderen tv.: Peter Rohde Sørensen, 50 år, høker, Jensine Caroline fød Fuglesang, 48 år, modehandlerinde, hans kone, Ida Knudine Mathilde, 14 år, Thora Rohdine Catrine, 12 år, Emma Antonie Wilhelmine, 9 år.

Folketælling 1855 Farvergade 125 A, 2.sal: Peder Rohde Sørensen, 56 år, hattefabrikant, Jensine Caroline Sørensen, 54 år, modehandlerinde, hans kone, Ida Mathilde Sørensen, 19 år, Thora Cathrine Sørensen, 17 år, Emma Anthonie Sørensen, 14 år.

Folketælling 1860 Studiestræde 70, 2.sal: Peter Rohde Sørensen, 60 år, hattefabrikant, Jensine Fugelsang, 56 år, husmoder, Mathilde Sørensen, 22 år, Thora Sørensen, 20 år, Emma Sørensen, 18 år.

REF.: Borgerskabsprotokol+bilag, kirkebog Trinitatis-Holmen, vejviser, FT 1801-1840-1845-1850-1855-1860.

Tems, Johann

Tems [Temms, Temps, Doms], Johann, født i Hildesheim ca. - - -; død 00.02.1788 i Kbh. • Søn af - - - • Gift 20.07.1770 i Kbh./Petri med Maria Christina Plagemann. Forlovere værtshusholder Johan Julius Raussen og bødkermester Elias Abrahamsen, Skindergade. Trolovelse 02.10.1764.

Ukendt lærested. Ankom fra Lübeck til Kbh. 04.05.1758, svend hos A.H. Helmuth.

Altgesell 05.04.1760 og 07.07.1760. Uden eget værksted.

-1769- Skidenstræde, hos nålemager Wolff

I Petri kirkebog findes indført som døbt 02.06.1765 Johan Günter, født 27.05.1765, søn af Johann Temms og Maria Christ. Plagemanns; gudmoder Anna Maria Piper, Christina Nørager, faddere Peter Anthony, Heinrich Wachser og brændevinsbrænder Ohle Ibsen. Død af kopper 4½ år gl., begr. 11.10.1769. - Søn døbt 11.12.1767 Johann Christian, født 04.12.1767, søn af Johann Tems og Maria; gudmoder Karen Anthoni, Anna Maria Helmuth, faddere Paul Olsen Berg, Georg Johan Liebe, A.H. Helmuth og Jens Halkiær Møller. Død af slag 12 uger gl., begr. 22.02.1768.

REF.: kirkebog Petri, skifteudskrift, CPN.

Teschendorph, Chr.

Teschendorph [Tesendorph, Thessendorff, Dysseldorf, Disseldorph], Christian, født i Friedland, Mecklenburg ca. 1695; død af tærende sygdom 68 år gl. 1763 i Kbh., begr. 13.06.1763 Helligånd/Nordre kgd. • Søn af - - - • Gift 27.04.1731 i Kbh./Frue med Cathrine Elisabeth Asmusdatter, Lavendelstræde [søster til Johan Fr. Asmus], løjtnant Asmussens datter. Født ca. 1702; død af brystsyge 63 år gl. i Kbh. 1764, begr. 25.11.1764 Helligånd/Nordre kgd.

Ankom fra Lübeck til Kbh. 16.05.1722, svend hos Andreas Lyman; ankom nov. 1725 fra Lund til Kbh., svend hos Peter Lyman. Indskrevet i forbundt for 3 år hos P. Lyman 07.04.1727, udskrevet som svend Michaelij kvartal 1727; senere svend hos samme. Ankom 27.05.1728 til Kbh., svend hos Holger Petersen, Store Kannikestræde, ligeledes ved brylluppet.

Borgerskab som frimester 25.01.1734 efter kgl. resolution af 13.02.1733. Ved kgl. missiv af 01.10.1751 tilladelse til at holde en medhjælp, da han er for svagelig til at bearbejde bøgerne på ret vis, og så hans kone kan fortsætte arbejdet, hvis hans selv skulle dø først.

1733-41 Tugthusporten 153
1742 Kokkegade
1743-48 Gråbrødre torv 83
1757-63 Gråbrødre torv 71 hjørnet af Skindergade

Altgesell 28.06.1723, St.Hans kvt. 1724, 04.04.1725, 24.04.1726, 01.07.1726, 18.10.1728.

Forlover ved J.T. Wilhelmis bryllup med Asmus's enke1758 .

Forfatter af: Bryllupsdigt til Bogbinder i Kbh. Johan Friderich Asmus og Inger Marie Lars Datter d. 23. Maj 1725. [han er brudgommens svoger].

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1751, Personalhistorisk Tidsskrift 1923, udskrift af skifte 17.10.1757 efter Abraham Thomsen Bruun, kirkebog Helligånd, CPN.

Therchilsen, N. M. **Udenbys mester**

Therchilsen [Terkildsen], Niels Marius, født 18.09.1834 i Århus/Vor Frue; død 06.01. 1908. • Søn af købmand Frederik N. Therchildsen og Marie Cathrine Møller. Ved folketællinger 1840-45-50 plejesøn hos landvæsenskommisær, senere justitsråd Hans Frederik Bruggemann Tørslev, gift med Kjerstine Marie Møller, moderens søsterdatter. • Gift 31.10.1868 i Lille Heddinge med Thora Theresia Møller, født i Helsingør/Skt. Olai 02.11.1846; død - - -. Datter af styrmand Johan Herman Møller og Augusta Amalie Magdalene Lundbeck. Forlovere havnefoged J.H. Møller, Rødvig og L. Voigt, Fakse.

Udlært af Conrad Frits Johnsen, Randers, 1854? Udlandsophold.

Hr. Terkelsen har forfærdiget Mesterstykke, som d. 7. Mai af Lauget og senere af Kunstacademiet er antaget, anført i Laugsprotokol 15.05.1858. Optaget i Laugets regnskab

for påske kvt. 1858 med 5 rdl. for stemplerne. Forevist for Kbh.s Magistrat, antaget 18.05.1858.

Borgerskab i Randers 19.10.1859, tillige 27.11.1867 ringe handel. Salmebogs- og protokolfabrik etableret 1866.

Nørregade matr.nr. 707

Salmebogs- og protokolfabrik overtaget 1878 af L. Møller.

Folketælling 1880 Nørregade matr.nr. 707 forhus, 1.sal: Niels Marius Therkildsen, 45 år, bogbinder, Thora Therese født Møller, 32 år, hans kone, Frederikke Kirstine Therkildsen, 9 år, Johan August Therkildsen, Julius Møller Therkildsen, 6 år, Ingrid Marie Therkildsen, 3 år, Peter Møller, 19 år, sømand, svoger, Marie Thuestrup, 23 år, tjenestepige, Sofie Sejbert, 16 år, tjenestepige.

Folketælling 1890 Nørregade matr.nr. 707 1.sal: Niels Marius Therchilsen, 55 år, bogbinder, Thora Therese Therchilsen, 19 år, Julius Møller Therchilsen, 16 år, Ingrid Marie Therchilsen, 13 år, Regine Marie Sennels, 22 år, tyende, Mariane Helmuthsen, 24 år, tyende.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

1864	Jensen, Peder Kryssing / f. 12.07.1841, mester i Viborg 1866
1867	Andersen, Svend Anders / f. 16.10.1847, mester i Århus 1875
01.03.1873	Loeb, Albert Ferdinand Ewald Lothar / f. 05.08.1853, mester i Randers 1883, i Kbh. 1889
1874	Voigt-Petersen, Henning / f. 02.06.1855, mester i Randers 1898
1879	Nielsen, Niels Anton / f. 03.02.1860

Annoncer i Nordisk Boghandler-Tidende:

11.12.1868	Almanakker for 1869 elegant Indbundne, Guldsnit 20 Sk. pr. Stk. netto kontant, leveres gennem H.F. Mansa, Randers.
29.01.1869	Valse med Svinghjul til Salg. Gentages 05.02.1869.
12.03.1869	Elegant indbundne Salmebøger til Konfirmation. Gentages regelmæssigt 1869-71.
24.11.1871	Almanakker i rødt Chagrinpapir à 20 Sk. netto. Gentages 28.11 og 01.12
04.12.1874	Bibelen, ny Udg. i Chagrinbd. med Kantforgyldning, Guldsnit, Foderal. 5 Rdl. 48 Sk. netto. Saffiansbd. med Guldsnit, Foderal. 4 Rdl. 48 Sk. netto. Gentaget 09.12
15.01.1875	Lommebøger i Læderbind, Oktav med over 100 Blade, pressede Læderbind, Shirtings Lomme, 3 Blyantsstropper, Bogen til at tage ud af Bindet, 4 Rdl. pr. Dusin. Reservebøger 9 Mk. pr. Dusin.

REF.: Borgerskabsprotokol Randers, kirkebog Århus Vor Frue-Randers Skt.Morten-Helsingør Skt.Olai-Lille Heddinge, FT 1840-1845-1850-1880-1890, NBhT, CPN, LI.

Thorsen, P.

Thorsen [Thortsen], Peter Nielsen, født i - - - ca. 1805; død - - - • Søn af - - - • Gift 1. med - - - • Gift 2. 10.06.1835 i Kbh./Holmen med Cathrine Maria Hoffmann, 36 år, Ny Vestergade 219. Forlovere S.L. Hoffmann, Ny Vestergade 219 og vinkyper August Henr. Borck, hjørnet af Laxe- og Admiralgade 221. Født 27.04.1799 i Kbh./Holmen; død - - -. Datter af sejlmagersvend ved Holmens faste stok Søren Larsen Hoffmann og Anne Marg. Wollsøe, Ny Vestergade 219.

Ukendt lærested.

Foderalmager.

1834-39 Lille Helliggeiststræde 157
1840-42 Tugthusporten 132
1845 Dronningensgade 220

Folketælling 1840 Tugthusporten 132, 1.sal: Peter Nielsen Thorsen, 38 år, fouteralmager, Maria født Hoffmann, 42 år, hans kone, Axel Thorsen, 4 år, Thora Emilie Thorsen, 2 år, Anne Pouline Mathilde Rosalie Tømmerup, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Dronningensgade 220, 1.sal.: Peter Nielsen Thorsen, 45 år, fouteralmager, Catarine Maria Hoffmann, 47 år, hans kone, Thor Waldemar Axel Thorsen, 9 år, Thora Wilhelmine Axeline Thorsen, 6 år, Petra Frederikke Emilie Thorsen, 3 år.

REF.: kirkebog Holmen, kopulationsprotokol, Vejviser, FT 1840-1845.

Thortsen, H. G. C.

Thortsen, Hans Georg Carl, født 08.07.1814 i Kbh./Frue; død af cancer 66 år gl. 23.11. 1880 i Kbh., begr. 28.11.1880 Vor Frue/Ass.kgd. • Søn af grosserer Johan Thortzen og Johanne Bruun. • Gift 27.08.1842 i Kbh./Garnison med Juliane Elisabeth Gjellum, født i - - - ca. 1817; død af lungesvindsot 50 år gl. 24.08.1867 i Kbh., begr. 28.08.1867 Vor Frue/Ass.kgd. Datter af - - - Gjellum og Elisabeth - - - (gift 2. med hørhegler Lauritz Sørensen). Forlovere skomagermester Felumb og værtshusholder Andersen. • Fader til Hans Valdemar Gjellum Thortsen.

Udlært af A.L. Lyman, Kbh. 10.01.1829-20.01.1834.

Indskrevet til mesterstykke 19.01.1839, nytårs kvt. 1839 betalt for stemplerne 5 rbdl. Opvist 27.03.1839, antaget som forsvarligt af Lauget og det Kongel. Kunst-Academie, anført i Laugsprotokol 13.07.1839. Laugets udgift St.Hans kvt. 1839 ved opvisning hos Bang og Kehlet 2 rbdl. 3 mk. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 18.05. 1839.

Borgerskab 23.11.1839. Borgerligt Artilleri. Lærer ved Vajsenhusets bogbinderskole 1844-80.

1840-43 Pilestræde 126

1844-52 Rosengården 130
1853-58 Springgade 31, 1.
1858Til.-59 Skindergade 19
1860-69 Skindergade 22, 2. (nummerændring)
1870-80 Åbenrå 15, 3. bopæl Vendersgade 8

Overtaget 1880 af sønnen H.V.G. Thortsen.

Folketælling 1840 Pilestræde 126, 2.sal: Hans Georg Carl Thortsen, 26 år, ugift, bogb.-mester.

Folketælling 1845 Rosengården 130: Hans Thorsen, 30 år, bogb.mester, Juliane Gillum, 27 år, hans kone, Augusta Thorsen, 1½ år, Johan Hertein, 18 år, læredreng.

Folketælling 1850 Rosengården 130 st.th.: Hans Georg Carl Thortsen, 36 år, bogb.-mester, Juliane Elisabeth Gjellum, 33 år, hans kone, Jensigne Oline Gjellum, 27 år, ugift, hans svigerinde, Augusta Johanne Elisabeth, 7 år, Juliane Marie, 4 år, Hans Carl Gotfred Olsen, 17 år, bogb.lærling.

Folketælling 1855 Springgade 31, 1.sal: Hans Georg Carl Thortsen, 41 år, bogb.-mester, Juliane Elisabeth Thortsen, 38 år, hans kone, Augusta Johanne Elisabeth Thortsen, 12 år, Juliane Marie Thortsen, 10 år, Hans Valdemar Gjellum Thortsen, 3 år, Chatrine Bentzen, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Skindergade 22, 2.sal: Hans Georg Carl Thortsen, 45 år, bogb.-mester, Juliane Elisabeth Thortsen, 42 år, Augusta Johanne Elisabeth Thortsen, 16 år, Juliane Marie Hansine Thortsen, 14 år, Hans Valdemar Gjellum Thortsen, 7 år, Bjørn Fredrikson, 16 år, læredreng.

Politiets Mandtalsblade nov.1869 Åbenrå 15, 3.sal: Hans Georg Carl Thortsen, 55 år, bogb.mester, Andrea Henriette Thortsen, 45 år, Hans Valdemar Gjellum Thortsen, 17 år, bogb.lærling, Christiane Sørine Vilhelmine Andersen, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Åbenrå 15, 3.sal: Hans Georg Carl Thortsen, 55 år, bogb.mester, Hans Valdemar Thortsen, 17 år, bogb.lærling, Juliane Marie Hansine Thortsen, 24 år, døvstum.

Folketælling 1880 Åbenrå 15, 3.sal og mansard: Hans Georg Carl Thortsen, 65 år, enkemand, forhen bogb.mester, lærer ved Vejsenhusets Skole, Hans Valdemar Gjellum Thortsen, 27 år, gift, bogb.mester, Charlotte Amalie Thortsen, 28 år, hans kone, Hans Julius Henrik Thortsen, 1½ år.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

22.04.1844 Dreyer, Hector Frederik / indskrevet 13.07.1839 for 5 år fra St.Hans kvt., død i Kbh. 17.03.1846
16.10.1848 Henlein, Johan Justus / indskrevet 25.09.1843 for 6 år fra Mich.kvt. 1842, mester i Nykøbing S 1856
09.05.1854 Olsen, Hans Carl Gottfred / mester i Nakskov 1862 / f. 06.03.1833 Kbh.
12.11.1859 Petersen, Johan Frederik / indskrevet 23.10.1854 for 5 år fra Mich.kvt. / mester i Kbh. 1866 / f. 20.04.1840 Kbh.
10.11.1860 Svendsen, Svend Ferdinand / mester i Kbh. 1873 / f. 25.01.1840 Kbh.

30.04.1864 Fredriksson, Bjørn / udmærkelse / indskrevet 12.05.1860 for 5 år fra Mich.kvt. 1859 / f. 13.08.1844 Reykjavik
17.05.1865 Berg, Christian / f. 24.10.1843 Kbh.
26.05.1868 Østberg, Alexander Peter Jørgen / f. 20.05.1847 Kbh.
21.05.1869 Holm, Hans Christian / f. 20.06.1849 Korsør
12.05.1870 Thortsen, Hans Valdemar Gjellum / mester i Kbh. 1878 / f. 19.05.1852 Kbh.

INDSKREVET LÆREDRENG:

19.04.1847 Sigumfeldt, Frederik Wilhelm / for 5 år fra Mich.kvt. 1846, overgået til C.F. Salto, udlært 26.10.1850
06.11.1858 Jeppesen, Jens Peter / for 5 år fra påske kvt.

Forfatter af: Grundig og letfattelig Underviisning i den meget yndede Marmorreerkonst, en længe savnet Haandbog for Bogbindere. Udarbeidet tildeels efter tydske Forfattere. Hagerup 1853.

Medlem af Bedømmelsesudvalget 22.04.1844- , bisidder 04.10.1847-18.10.1851 og 19.01.1855-26.04.1881. Gratuleret af Lauget ved samlingen 30.04.1864 for sit 25-års mesterjubilæum.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Garnison, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1880, Politiets Mandtalsblade 1869, Ottosen, vejviser, Hagerups Forlags- og Kommissionsskrifter, 1927, CPN, LI.

Thorup, J. C.

Thorup, Jochum Christopher, født ca. 1781 i - - -; død - - - • Søn af - - - • Destillateur Peter Spendrup blev 29.02.1800 beskikket til Curator for Jochum Christopher Thorup. • Gift 07.07.1803 i Kbh./Petri i huset med skomagerdatter Johanne Bolette Westenberg, født 27.08.1780 i Kbh./Petri; død - - -. Forlovere brændevinsbrænder Peter Spendrup, Vingårdsstræde 135 og spækhøker Peter Christian Just, Store Kongensgade 98. Datter af skomagermester Peter Westenberg og Gede Marie Studsgaard.

Udlært af N. Hiort, Kbh. 09.10.1797-27.04.1801. Ved Folketælling 1801 læredreng hos samme, Skidenstræde 150-151. Idømt bøde 3 mk til svendeladen 1801 »formedelst udeblivelse fra Herberget som Junge-Gesell, lover jeg at betale næste kvartal.« [Kvittering af altgesell Jean Adler.]

Mesterstykke forevist Magistraten, for godt befundet, laugsmester og borgerskab 10.06.1803. Anført i Laugsprotokollen 18.07.1803.

1804 Skindergade 68
1805 Skindergade 12
1807 Store Fiolstræde 183

REF.: Borgerskabsprotokol, kopulationsreg., kirkebog Petri, vejviser, FT 1787-1801, CPN, LI.

Thrye, W.

Thrye, Wilhelm Frederik Henrik, født i Kbh. 22.08.1825; død af influenza 82 år gl. 15.01.1908 i Kbh.; begr. 21.01.1908 Blågård/Ass.kgd. • Søn af nat- og dagvagt på Toldboden Peter Rasmussen Thrye og Else Katrine Roed. • Gift 24.12.1857 i Kbh./Helligånd med Anna Kirstine Hyltoft f. Gleerup, 35 år, Store Købmagergade 65. Enke efter P.J. Hyltoft (ca. 1802-28.9.1856). Forlovere P. Jensen, Borgergade 116 og justitsråd Hedemann, St. Hansgade, Nørrebro. Født i Aalborg 24.12.1822; død 71 år gl. 19.11.1894 i Kbh.; begr. 24.11.1894 Helligånd/Ass.kgd. Datter af murersvend Henrik Gleerup og Gjertrud Jensdatter.

Indskrevet 25.07.1840 for 5 år fra St.Hans kvt. hos Wilhelm Bielefeldt, Kbh. Udlært af H.F. Poulsen, Kbh.29.05.1841-18.04.1846, ved Folketælling 1845 lærling hos samme, Gråbrødretorv 110 st. Ankom til Odense 07.06.1847, svend hos Johan Milo. Ved Folketælling 1855 svend hos P.J. Hyltoft.

Indtegnet til mesterstykke 23.05.1857, antaget af Lauget og det Kongel. Kunstacademie 06.11.1857, anført i Laugsprotokol 14.11.1857. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1857 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerskab 19.11.1857. Borgerligt Infanteri. Overtog ved ægteskab med enken P.J. Hyltofts værksted.

1858-59	Store Købmagergade 65	
1860-91	Store Købmagergade 13	(nummerændring)
1896	Gothersgade 27	
1898-1901	Gothersgade 6	
1901	Krystalgade 9	
1902	Gråbrødretorv 4	
1903	Blågårdsgade 9	
1904-07	Nørrebrogade 17	fribolig i Alderstrøst fra 1903

Folketælling 1860 Store Købmagergade 13, 2.sidesal: William Frederik Thrye, 35 år, bogb.mester, Anna Thrye, 37 år, hans kone, Amalia Hyltoft, X år, [hendes datter af 1.ægteskab], Christian Halberg, 31 år, bogb.svend, Peter Carlus Hyltoft, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1870 Store Købmagergade 13, forhus 4.sal: Vilhelm Thrye, 44 år, bogbinder, Anna Thrye, 47 år, husmoder, Amalie Hyltoft, 19 år, Carl Thrye, 8 år, Caroline Nielsen, 17 år, tjenestepige, Sørensen, 21 år, logerende, marquer.

Folketælling 1880 William Frederik Thrye, 54 år, bogb.mester, Anna Thrye fød Gleerup, 56 år, konen, Amalia Hyltoft, 26 år, (sted)datter, Carl William Thrye, 18 år, søn, Margrethe Andersen(?), 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Købmagergade 13, 4 sal: William Thrye, 59 år, bogb.mester, Anna født Glerup, 62 år, hans kone, Amalie Hyltoft, 30 år, datter, Carl Thrye, 23 år, søn, handelskontorist.

UDLÆRT SVEND FRA VÆRKSTEDET:

11.05.1866	Clausen, Christian Andreas Oscar / f. 18.04.1848 Kbh.
1867	Pfeiffer, Gustav / f. 24.06.1848

1874 Pfeiffer, Frantz / f. 16.01.1855

Annonce Nordisk Boghandler-Tidende 04.07.1873: til det nyetablerede Boghandler-Medhjælper-Bibliothek tilbyder Thrye 50 gratis Indbindinger om Aaret.

Sat i skat 1183, 1887, 1891 og 1896 af kr. 1200; skat i 1901 kr. 12.

Skuemester fra 21.05.1869. Kontingentfri 01.01.1901; fra 29.04.1901 årlig understøttelse kr. 50 og efter skøn yderligere, juli 1901-1902-1903-1904-1905-1906 tildelt en portion kr. 50 af D. Voigts legat.

»Den 22. August 1905 fyldte vor gamle Kollega W. Thrye sit 80. Aar, idet han er født 1825. Borgerbrevets dato er 30.12.1857, og han blev optaget i Lavet samme Aar. Han har i alle de mange Aar været Medlem af Lavet og ydet sin Skærv indtil 1901, da Bestyrelsen gjorde ham kontingentfri. Han har nu i et Par Aar boet i »Alderstrøst«, hvor han nu lever glad og tilfreds ved Hjælp af nogle Legater. Han er endnu rask og rørig og kan færdes ude.« DBT 24/1904-05

REF.: Borgerskabsprotokol, Dødeblade, Begr.prot.Kbh. kirkebog Helligånd-Blågård, vejviser, FT 1834-1845-1855-1860-1870-1880-1885, Pol.Reg., DBT 24/1904-05, Alderstrøst, KDH, CPN, LI.

Thulstrup, C.

Thulstrup, Carl Wilhelm Peter Anton, født i Århus/Vor Frue 15.06.1830; død - - - • Søn af snedkermester Jens Larsen Thulstrup og Kirstine Marie Mortensen. • Gift 02.05. 1855 i Mørke med lærerinde Michelle Cathrine Sonne. Født 16.10.1824 i Neksø; død - - -. Datter af konsul og købmand Herman Jacob Sonne og Johanne Dorothea Saxtorph. Forlovere distrikstlæge F.V. Lund og gårdejer J. Klausen, Gjødvad.

Udlært af J.C. Rasch, Kbh. 19.04.1847-29.04.1850. Ved FT 1850 læredreng hos samme, Gråbrødretorv 109.

Indtegnet til mesterstykke 18.10.1852, [men har tilsyneladende ikke udført det.] I Laugets regnskab for påske kvt. 1853 opføres en udgift 11 rdl. med tilføjelsen tilbagebetalt.

Etableret i Silkeborg 1853, tillige boghandel, rabatberettiget 10.05.1853. Overtaget 01.07.1857 af sagfører H.P. Stabell.

Ankom til Odense 23.08.1864.

REF.: kirkebog Vor Frue Århus-Mørke-Neksø, FT 1834-1850, CPN, Dolleris.

Thune, J. C. **Udenbys mester**
Vejle 1831-57, Tranebjerg 1857-63

Thune, Jacob Christian, født 12.06.1805 i Odense; død 62 år gl. 02.07.1867 i Tranebjerg, begr. 06.07.1867 Tranebjerg. • Søn af *** ; døbt med moderens navn. • Gift 1. 15.04. 1836 i Vejle/Nicolai med modehandlerinde Hansine Nicoline Hellbæk [Helbek], 29 år,

Nørregade 33. Født 12.11.1805 i Skjolde; død af tæring 39 år gl. 28.10.1844 i Daarehuset i Ribe, begr. 02.11.1835 Skt. Katharine. Datter af skovrider Knud Helbeck og Eriche Hedevig Borch, Boller. Forlovere købmand N. Gylding og kæmner R. Wegner. • Fader til Carl Mathias Thune (25.11. 1838 Vejle-25.07.1918 Tranebjerg). • Gift 2. 31.08. 1849 i Vejle/Nicolai med Anna Larsine Sophie Simesen, døbt 13.03.1807 i Fredericia/ Michaelis; død 00.02.1869 i Kbh., begr. 00.00.1869 i Tranebjerg. Datter af fysikus Dines Simesen og Wilhelmine Wisbeck. Forlovere Lorentzen og Petersen.

Udlært af Fr.W. Milo, Odense, indtegnet 28.09.1818 for 7 år fra Skt.Hans kvt., lærekontrakt indgået 24.06.1818 af Commissionen for Fattigvæsenet i Odense, udlært 05.04. 1825. Ankom til Odense 15.05.1830. På valsen i bl.a. Tyskland.

Løste borgerskab i Vejle 23.12.1831, bog- og papirhandel, bogbinderi, kommissionær for den Jessenske Boghandel i Århus fra 1839, rabatberettiget 27.08.1838. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 27.01.1840, betalte kvartalspenge til 1846.

-1834-	Nørregade 29
-1840-	Nørregade 3
-1845-	Nørregade 3 a
-1850-57	Nørregade 3
1857-63	Tranebjerg, Samsø

Boghandel overtaget 01.10.1863 af sønnen C.M. Thune.

Folketælling 1834 Nørregade 29: Jacob Christian Thune, 28 år, ugift, bogbinder.

Folketælling 1840 Nørregade 3: Jacob Christian Thune, 36 år, gift, bogbinder, Hansine Nicoline Helbeck, 34 år, hans kone, Knud Peter Thune, 4 år, Carl Mathias Thune, 2 år, Ludvig Verner Helms, 15 år, læredreng, Kierstine Møller, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Nørregade 3 a: Jacob Christian Thune, 40 år, enkemand, boghandler og bogbinder, Carl Mathias Thune, 7 år, Dorthea Marie Caroline Thune, 5 år, Erich Peter Helbech Thune, 2 år, Christian Julius Tranberg, 16 år, bogb.lærling, Mette Deigaard, 55 år, husholder, Ane Marie Simonsdatter, 36 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Nørregade 3: Jacob Christian Thune, 45 år, bogbinder, Ane Sophie Simonsen, 43 år, hans kone, Carl Thune, 10 år, Ida Marie Thune, Erik Peter Helbek Thune, 7 år, Maren Sørensen, 23 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Nørregade 3: Jacob Christian Thune, 50 år, Anna Larsine Sophie Thune, 48 år, hans kone, Carl Mathias Thune, 17 år, lærling, Dorthea Marie Nicoline Thune, 15 år, Erik Peter Helbek Thune, 12 år, Karen Kirstine Augusta Grundahl, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Tranebjerg by, et hus: Jacob Christian Thune, 55 år, boghandler, Sophia f. Simonsen, 53 år, hans kone, Erik Peter Thune, 17 år, deres barn.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

25.09.1843	Helms, Werner Ludvig / indskrevet 25.07.1840 for 4 år
1858	Thune, Carl Matthias / mester i Tranebjerg 1863

»Thune søgte i øvrigt at værge sine Rettigheder; han advarede i Vejle Amts Avis 11.Sept.

1832 Kjøbmændene mod at handle med Bøger, i Henhold til Kancelliskrivelse af 20. Marts 1830; derimod fandt han sig i, at Redaktionen forhandlede Bøger, ja at den endogsaa gjennem flere Aar modtog Bestilling paa Tapetpapir efter Prøver. Boghandelen i Vejle var paa den Tid dog ikke meget udviklet. En latinsk Grammatik maatte Liebhavere forskrive fra Horsens. Ogsaa Bogholderiet var ret primitivt; hans Hovedbog, en ulinieret Kvart af Konceptpapir, tjente baade som Hovedbog for Kunder, som Fakturabog for Forlæggere og som Subskriptionsbog. Boglageret var yderst beskedent: 1848 var Beholdningen fra Gyldendalske Forlag: 30 Rd. 5 Mk. 13 Sk.; fra Schubothes Forlag: 26 Rd. 2 Mk. 8 Sk. og 1849 fra Andr.Fr. Høst: 15 Rd. 4 Mk. 9 Sk. » DOLLERIS: PROVINS

Oval etiket, hvidt eller rosa papir, eller grønt glanspapir, sort tryk, 3 linier, øverste og nederste buet, versaler, i dobbelt ramme, på forpermens inderside øverst til venstre: BOGBINDER / **J. THUNE** / I VEILE.

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 4 linier, i røskenramme, på forpermens inderside øverst til venstre: Faaes tilkjøbs / hos / J. C. Thune, / i Veile.

*** Præsten Jacob Thune, Vigsnæs, havde i 2. ægteskab med Ermgard Steenberg 3 døtre, samt 2 sønner, senere astronom Erasmus Thune og præsten Jacob Thune (nævnt af Dolleris). Ved enkens 2. ægteskab med ladefoged Hans Jacobsen Golbeck, Flintholm hovedgård, Hundstrup, opholdt i 1801 Maren Bjørn Thune, 21 år, og Anne Matthæe Thune, 17 år, begge sig i hjemmet, mens Barbara Helene Thune, 18 år, var i huset hos Lars Rasmussen Fog, præst i Stenstrup. J.C. Thunes dåb er ikke fundet i kirkebøger for Hundstrup, Stenstrup, Odense Vor Frue-Skt.Knud-Skt.Hans-Garnison.

REF.: Kirkebog Tranebjerg-Skt.Katherine Ribe-Michaelis Fredericia-Nicolai Vejle, Lærekontrakter, FT 1834-1840-1845-1850-1855-1860, Dolleris I+Provins, Krak 1910, Erhvervshistorisk årbog 1961-62 (Lauridsen), OBL, CPN, LI, Jørgen Swane: Vejle Borgerbog 1754-1870.

Tofte, A.

Tofte, Andreas Lorentz(en), døbt 28.11.1784 i Kbh./Vor Frue; fundet død 37 år gl. i Peblingesøen 19.08.1820, begr. 25.08.1820 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af sejl- og kompasmagersvend Lorentz Andresen Tofte og Anna Kirstine Hostemarck. • Gift 21.01.1811 i Kbh./Holmens med Dorothea Laurentze Schyth. Født ca. 1790 i Kbh.; død - - -. [Konfirmeret Holmen 28.04.1805, datter af tømmermand - - -.] Forlovere tømmermand Hans Jørgen og Johannes Normann, Lille Kongensgade 53.

Udlært af J.R. Brasen, Kbh. 13.10.1800-18.07.1803. Ved Folketælling 1801 læredreng hos samme, Gammel Mønt 163. Ved vielsen anført som enrolleret matros ved Sjæl.Distr. Pat. 7448 løbe nr. 198.

Frimester.

1820 Lille Brøndstræde 110

Hans efterladenskaber vurderedes til 18 rdl. En søn, Niels Toft, født ca. 1815.

REF.: kirkebog Vor Frue-Holmens, udskrift af skifteprotokol, Begr.Prot.Kbh., FT 1787-1801, LI.

Top, M. J.

Top [Topp], Mathias Hans Jensen, døbt 24.05.1781 i Kbh./Holmen; død af fractur colli femoris 89 år gl. 07.01.1870 i Kbh., begr. 12.01.1870 Holmen. • Søn af tømmermand i Søetaten Jens Mathiesen Topp og Elisabeth Pedersdatter. • Gift 1. 17.10.1810 i Kbh./Holmen med Marthe Marie Nylin, døbt 01.12.1779 i Kbh./Nikolaj; død af brystsvaghed og vattersot i benene 67 år gl. 20.05.1846 i Kbh., begr. 25.05.1846 Helligånd. Datter af skræddermester Johannes Nylin og Else Niels Bachmandsdatter. Forlovere J.M.Top, tegner ved Søe Kaart Archivet og snedkermester J.A. Buberg, Dybensgade 178. • Gift 2. 16.05.1849 i Kbh./Helligånd med Ane Cathrine Larsen, 33 år, Rådhusstræde 41. Forlovere korsanger, hoboist Hübner, Rådhusstræde 41 og klokker Phister, Helliggeist. Født ca. 1816; død 79 år gl. 25.08.1892 på Almindeligt Hospital i Kbh., begr. 29.08.1892 Holmens kapel/Vestre kgd. Datter af - - - . • Ved FT 1845 29 år, syjomfru, logerende hos Niels Olsen, Kompagnistræde 72, baghuset st.

Udlært af Isac Liebe, Kbh. 09.10.1797-18.10.1802. Ved Folketælling 1801 læredreng hos samme.

Borgerskab som the- og porcelainshandlende 22.04.1808; ændret til bogbinder 07.05. 1810. Indegnet til mesterstykke 20.01.1810, opvist 07.05.1810. Forevist Lauget og Magistraten og for godt befundet 14.07.1810.

1811	Vognmagergade 69
1811-46	Knabrostræde 108
1846Til.-59	Rådhusstræde 41
1860	Rådhusstræde 11 (nummerændring)
1860Til.-62	Filosofgangen 113
1863-70	Vestervold 113 (navneændring)

Folketælling 1840 Knabrostræde 180 st.: Mathias Jensen Top, 59 år, bogb.mester, Martha Marie Nylin, 61 år, hans kone.

Folketælling 1845 Knabrostræde 108 st.: Mathias Jensen Top, 64 år, bogb.mester, Martha Marie Nylin, 66 år, hans kone.

Folketælling 1850 Rådhusstræde 41 st.: Mathias Jensen Top, 69 år, bogb.mester, Anna Chatrine Top, 34 år, hans kone.

Folketælling 1855 Rådhusstræde 41 forhus st.: Mathias Jensen Top, 74 år, bogb.mester, Ane Catrine Top fød Larsen, 39 år, hans kone.

Folketælling 1860 Rådhusstræde 41, nyt nr. 11 forhus st.: Mathias Jensen Top, 79 år, bogb.mester, Anne Catrine Top fød Larsen, 44 år, hans kone.

Folketælling 1870 Vestervoldgade 113 Haandværkerstiftelsen, 2.opg. st.: Anne Catrine, 53 år, enke, husmoder.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET

07.07.1823	Jacuben, Salomon Moses / indskrevet 18.01.1819 for 4 år fra nytår
07.07.1828	Poulsen, Carl Frederik Severin / indskrevet 19.01.1824 for 5 år fra St.Hans 1823, mester i Helsingør 1837

08.07.1833 Sørensen, Anton Frederik Axel / indskrevet 10.01.1829 for 5 år fra St.Hans 1828, mester i Kbh. 1846

24.04.1843 Lønholdt, Andreas William / indskrevet 07.07.1838 for 5 år fra St.Hans, mester i Roskilde 1848

INDSKREVET LÆREDRENG:

20.01.1834 Petersen, Carl Frederik / for 5 år fra St.Hans 1833

Bisidder 15.07.1816-06.07.1818, oldermand 06.07.1818-10.07.1820, medlem af Bedømmelsesudvalg 22.04.1844- . Dannebrogsmand 27.04.1860 efter Laugets indstilling på samlingen 03.02.1860. Som Laugets ældste medlem ved hans 50-års mesterjubilæum 14.02.1860 tildelt en lejlighed i Haandværkerstiftelsen, efter beslutning på ekstraordinær laugssamling 13.02.1860.

»Den 7. Mai feiredes ved et Festmaaltid Hr. Tops halvtredsindstyve Aars Jubilæum som Borger og Mester i Lauget. I Anledning af dette hans Jubilæum havde Laugets Bestyrelse indstillet Hr. Top til at hædres med Dannebrogsordenens Sølvkors, hvilket Hæderstegn blev ham, i Oldermandens og begge Bisidderes overværelse, paa en smuk og høitidelig Maade overrakt af Overpræsidenten Kammerherre Lüttichau, i den samlede Magistrats Nærværelse.

Ifølge den i Laugssamlingen d. 13. Februar d.A. tagne Beslutning, ansøgte Oldermanden, om at en Fribolig maatte overlades bemeldte Hr. Top i Stiftelsen for trængende Haandværkere, hvilket ogsaa lykkedes at erholde, og saaledes tog Hr. Top denne sin Bolig i Besiddelse April Flyttedag 1860.

For Fuldstændigheds Skyld bemærkes at Hr. Tops fulde Navn er Mathias Jensen Top.«

Regnskabsprotokol påske kvt. 1860

I Laugets regnskab for påske kvt. 1860 anføres istandsættelse af lejligheden med 13 rdl. 2 mk. 10 sk. og udgifterne til jubilæet med 11 rdl. 2 mk. 8 sk. Årlig husleje 21 rdl. 1860-90, desuden tildelt brændselshjælp i vinterhalvåret 6 rdl.

Forlover 1819 ved J.F. Milos bryllup med boghandler Wahls datter og 1824 ved C.J. Raschs bryllup med G.F. Saxbechs enke.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Holmen-Alm.Hosp., Skattemandtal, vejviser, FT 1787-1801-1840-1845-1850-1855-1860-1870, Nielsen, Hof- og Statskalender 1861, CPN, LI.

Tribler - Schütz - Liebe - Schønecker - Poulsen - Riis - Cammer

David Christoffersen Tribler, mester i Halmstad 1743.

1. *Johannes Tribler* (ca. 1730-ca. 1798), gift 1765 med Anne Catharina Schütz (1744-1799), datter af *Johann Wilhelm Schütz* (ca. 1706-ca. 1751) og Magdalena Sophia Liebe. Se slægtstavle ved **Liebe**.
   A. Anna Catharina Tribler (1767-1768).
   B. *Johan Friderich Tribler* (1769-1818), gift 1. 1799 med Anne Alhed Chris-

tensen (ca. 1778-1802). Gift 2. 1803 med Elisabeth Margrethe Christensen (død 1829), enke efter Jens Madsen.

1. Johan Peter Tribler (f/d 1801).
2. *Peter Wilhelm Tribler* (1804-1860), gift 1826 med Fredericke Elisabeth Møller (ca. 1810-).
   a. *Johan Frederik Wilhelm Tribler* (1827-1896), gift med Louise Frederikke Rasmussen (ca. 1826-1885).
      1. *Otto Frederik Tribler* (1851-1922), gift med Anna Marie Jørgensen (1855-).
      2. Hertha Emilie Dorothea Tribler (1854-), gift 1879 med galanterihandler *Emil Thorvald Julius Müller* (02.05.1849-).
         A. Elena Müller (ca. 1880-).
      3. *Axel Ludvig Tribler* (1856-1917), gift med Louise Marie Jespersen (1855-1901).
         A. Johan Tribler (1886-).
         B. Holger Tribler (1889-).
      4. Ernst Wilhelm Tribler (1858-).
      5. Alma Charlotte Tribler (1860-), gift med handelsbogholder Peter Vilhelm Jørgensen (ca. 1859-).
         A. Otto Christian Tribler Jørgensen (ca. 1885-).
      6. Ernst Peter Theodor Tribler (1863-).
      7. Holger Michael Tribler (1865-), gift 1. med Caroline Elisabeth - - - (d. 1913), gift 2. med Mathilde Marie - - - (1884-).
   b. Emma Margrethe Elisabeth Tribler (1829-), gift 1857 med snedkersvend Johannes Peter Petersen Bierring (gift 1. 1846 med Henriette Andersen; gift 2. 1851 med Marie Frederikke Møller.)
   c. Catharine Marie Tribler (ca. 1833-).
   d. Thora Vilhelmine Frederikke Tribler (1836-), gift 1857 med vognmand Hans Adamsen (ca. 1826-).
      1. Christian Frederik Adamsen (1857-).
      2. Anna Dorthea Adamsen (1860-).
      3. Hans Frederik Adamsen (1869-).
      4. Julie Wilhelmine Adamsen (ca. 1876-).
   e. Giersine Marie Tribler (1838-).
   f. Peder Emil Tribler (ca. 1840-).
   g. Theodor Tribler (ca. 1842-).
   h. Gjersine Marie Nathalia Tribler (1844-).
3. Anne Alhed Tribler (1807-), gift 1825 med *J. J. Schønecker* (1796-1858).
   a. *Frederik Wilhelm Schønecker* (1826-1900), gift 1. 1859 med Maria Sophia Magdalena Sørensen (ca. 1835-). Gift 2. 1862 med Mathilde Charlotte Dalberg (1835-1904).

1. Adolfine Maria Schønecker (1862-1909).
2. Hjalmar Ragnvald Schønecker (1863-), gift med Dagmar Elisa Cathrine - (1867-)
   A. Ella Vilhelmine Mathilde Schønecker (1891-).
   B. Karen Margrethe Schønecker (1899-).
   C. Anker Fritz Schønecker (1905-).
3. *Johan Josef Schønecker* (1865-1917).
4. Therese Mathilde Alhed Schønecker (1867-).
5. Margrethe Vilhelmine Hedvig Schønecker (1871-).
6. Anna Johanne Schønecker (1873-).
7. Aage Vilhelm Schønecker (1875-), gift med Metha Marie Hansine Jørgine - (1877-).
   A. Villy Schønecker (1903-).
   B. Poul Schønecker (1904-).
   C. Edvard Schønecker (1910-).

b. Ida Emilie Caroline Schønecker (1828-1831).
c. Amalia Augusta Schønecker (1830-).
d. Charlotte Emilie Schønecker (1830-).

4. Margrethe Marie Kirstine Tribler (1810-1852), gift 1832 med *H.F. Poulsen* (1806-1890).
   a. *Edvard Christian Valdemar Poulsen* (1832-1907), gift 1869 med Ane Marie Poulsen (1844-1924). Forældre til 11 børn, hvoraf 6 døde.
      1. Hans Martin Valdemar Poulsen (1871-1955), med ugift Oline Kirstine Olsen. Gift 1. med Laurasine Christine Jørgensen, gift 2. med Meta Stade
         A. Martin Olsen (1894-1989).
         B. Josepha Marie Poulsen (1895-1940), gift med Thorvald Lauritz Peter Larsen
         C. Kaj Edvard Poulsen (1896-1945), gift med Mary Martine Willadsen.
         D. Valborg Margrethe Poulsen (1898-1979), gift med Niels Skaarup.
      2. Laura Margrethe Josephine Poulsen (1873-).
      3. Emma Josephine Mathilde Poulsen (1874-).
      4. Ellen Sigrid Poulsen (1878-).
      5. Olga Marie Cecilie Poulsen (1883-),
   b. Johannes Harald Vilhelm Poulsen (1835-).
   c. Thora Hansine Poulsen (1838-).
   d. Laura Emilie Poulsen (ca. 1840-).
   e. *Emil Frederik Ferdinand Poulsen* (1844-1914), gift med Louise Fred. Nielsen (1848-1911).
   f. Louise Nielsine Poulsen (ca. 1847-).

g. Emma Sofie Frederikke Poulsen (1849-), gift med *Niels Christian Martin Riis* (1844-1925).

5. Ivarine Christiane Tribler (1813-1841?), gift 05.08.1841 Fr.berg med *Carl Peter Emil Cammer* (1815-1887), gift 2. 1854 med Sophie Cathrine Lovise Nielsen (1830-1913). 5 børn, bl.a. *Otto Viggo Cammer* (1869-).

C. Anna Catharina Tribler (1771-).

D. *Johan Hendrick Tribler* (ca. 1772-).

E. *Christian Tribler* (ca. 1773-1809).

F. Maren Cathrine Tribler (1789-1862), gift med Simon Sørensen Svendsen (1781-1854).

1. Søren Christian Simonsen (1810-1863).
2. Christiane Amalie Simonsdatter (1814-1906).
3. Johanne Simonsdatter (1817-1818)
4. Johanne Simonsdatter (1820-1905)
5. Peter Simonsen (1823-1874).
6. Martin Wilhelm Simonsen (1827-1869).

Jens Andreas Theodor Tribler (1841-1874).

Martin Gerhardt Tribler (Holstebro 1871-1917 Kbh.), gift med Pouline Jensen (1867-).

Tribler, Gabriel

Tribler, Gabriel, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Udlært i Sverige? Ankom til Kbh. 07.05.1746, svend hos oldermand Lars P. Graa.

I svendebogen er hans navn og ankomst overklæbet med en seddel: »Der Hierunter verdeckter Gesell, mit Nahmen Gabriel Tribler ist nicht wehrt eine offens stelle im Gesellen-buch zu bekleiden, weil er verbotne Dinge sich bedinte zugeschlossene Schranken gewaltthätiger Weyse zu eröffnen und bisan 50 Rdl. an Gold und Silber zu entwenden.«

REF.: CPN.

Tribler, J. F.

Tribler, Johan Friderich, født 01.04.1769 i Kbh., døbt 10.04.1769 i Petri, faddere bl.a. Anna Margarethe Helmuth og August Heinrich Helmuth; død af brystsyge 50 år gl. 14.05.1818 i Kbh., begr. 19.05.1818 Holmen. • Søn af Johannes Tribler (død ca. 1799) og Anne Cathrine Schütz (død 1799). • Gift 1. 21.08.1799 i Kbh./Nikolaj hos sognepræsten med Anne Alhed Christensen, Store Helliggeiststræde 147. Født ca. 1768 i - - -; død af brystsyge 34 år gl., begr. 13.11.1802 Nikolaj/Helligånd kgd. • Gift 2. 30.09.1803 i

Kbh./Nikolaj i huset med Elisabeth Margrethe Møller, enke efter Jens Madsen. Født ca. 1772 i - - - ; død af alderdomssvaghed 57 år gl. 15.02.1829 i Kbh., begr. 20.02.1829 Holmen. • Fader til Peter Wilhelm Tribler (03.07.1804-18.10.1860), Anne Alhed Tribler gift med J.J. Schönecker og Margrethe Marie Kirstine Tribler gift med H.F. Poulsen. • Se slægtstavle ved **Tribler**.

Udlært af faderen Johannes Tribler, Kbh. 11.07.1785-15.10.1786.

Indtegnet til mesterstykke 15.07.1799, betalte 3 rdl. for indtræden i Lauget; forevist for Magistraten og for godt befundet, medlem af Bogbinderlauget og borgerskab 19.08. 1799. Overtog 1799 faderen J. Triblers værksted.

1800-07	Ulkegade 116
1809-11	Dybensgade 185
1812-18	Ulkegade 117
1819/20-25	Holmensgade 107 (navneædring) fortsat af enken
1826-29	Holmensgade 114

Overtaget 1829 af sønnen P.W. Tribler. [Elberling: påske 1827]

Folketælling 1801 Ulkegade 116: Johan Tribler, 39 år, bogb.mester, Anna Christensen, 32 år, hans kone, Christian Tribler, 26 år, hans broder, bogb.svend, Carl Berthelsen, 20 år, bogb.svend, Christian Møller, 13 år, læredreng, Maria Rudelstrøm, 35 år, enke, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

21.10.1805	Berthelsen, Carl / indskrevet 13.10.1800 for 5 år fra Mich.kvt.
18.01.1813	Møller, Niels Christian / indskrevet 18.01.1812 for 4 år fra nytår 1809, mester i Kbh. 1820
09.07.1821	Tribler, Peter Wilhelm / søn, mester i Kbh. 1829
07.07.1823	Andersen, Ivar / indskrevet 08.07.1822 1 år i forbundt, fra Norge
12.07.1824	Martinsen [Martens], Ditlev / indskrevet 19.01.1824 1 år i forbundt fra St.Hans 1823, mester i Bergen 1827
10.07.1826	Poulsen, Hans Ferdinand / indskrevet 14.01.1822 for 4½ år, mester i Kbh. 1832

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.07.1825	Søeborg, Niels Jørgen / for 5 år fra nytår
10.07.1826	Koop, Anders Frederich Wilhelm / for 5 år fra St.Hans kvt., overgået til P.W. Tribler, udlært 11.07.1831, mester i Slagelse 1836

TILREJSTE SVENDE:

15.08.1800	Fritzweiler, J.B. / hjemsted Bergzabern / -
27.08.1800	Möller, Johan Christian / - / svensk
03.08.1801	Ballkaurs [Balkenhausen], Diedrich W. / - / svensk
18.04.1803	Schildknecht, P.N. / kom fra Bremen / Dillenburg
21.05.1803	Brander, J. Erich / - / svensk
00.00.1823	Brandt, Johann Andreas / - / Kiel

16.11.1825 Martinsen, Ditlev / - / norsk
00.00.1827 Olsen, Johannes / - / dansk arb. 3 uger

Markedspas:
1824 Roskilde 16.09. og 21.10.
1825 Roskilde 03.05. og 15.09., Frederiksborg 01.11., derfra til Sorø
1826 Frederiksborg 29.03. derfra til Frederikssund, Roskilde 26.04.

Altgesell 19.01.1789, 22.04.1793 og 17.10.1796.

»1799 den 15. July melder Svenden Johan Frideric Tribler sig for at forfærdige Mesterstykke, samt at han den 19. August har begivet sig udi det lovlige Bogbinder Amt for at forfærdige Mesterstykke.

Joh. Fr. Tribler nævnes nu med Aars Mellemrum fra 1800-1813, idet han lader forskellige Drenge indskrive. Hvornaar han døde, vides ikke, men Anno 1821 lader Mad. Tribler sin Søn Peter William Tribler udskrive til Svend efter forevist Svendeprøve. Det maa formodentligt være ovenævnte Joh. Fr. Triblers Enke, som fortsatte hans Forretning.« DBT 3/1905-06

Enken udgav folkelige 1-bladstryk (kisteblade og lign.), folkebøger, skolebøger, skrivehefter og skillingsviser.
»Bogbinder-Dynastiet Tribler, hos hvem Visekonerne om Morgenen satte deres Forklæde i Pant for de Tryk, der betroedes dem til Forhandling.« PAULLI I DANSKE FOLKEBØGER XIII,236

»Ved [H.L.S.] Windings død var et nyt firmanavn for længst blevet sammenkædet med skillingsviseproduktionen, Tribler.

Tribler-familien var oprindelig ikke bogtrykkere, men bogbindere, boede i Ulkegade, hvor Johan Tribler købte sig en ejendom i 1767. Huset gik den 1. februar 1808 over til sønnen Johan Friderich, som imidlertid videresolgte det den samme dag, men i øvrigt forblev i kvarteret, idet han slog sig ned i Dybensgade og dér optog en udgivelse af skillingsviser.

I 1812 flyttede familien tilbage til Ulkegade, hvor J.F. Tribler døde i 1818, 50 år gammel. Enken Elisabeth Margrethe Tribler videreførte da virksomheden med bistand af sønnen Peter Wilhelm Tribler.

Tribler-viserne er let genkendelige, dels på deres format og dels på deres nummerering. Dette sidste var et salgsfif, der - med held - appellerede til købernes samlermani. I øvrigt kan Triblers måske snarere kaldes kolleger end konkurrenter. For Elisabeth Margrethe Tribler placerede adskillige viser til trykning hos C.A. Bordings enke, Marianne Magdalene Storck som hjælp i dennes enkeår.« RUTH ANDERSEN: DEN RAPMUNDEDE MUSE.

REF.: Borgerskabsprotokol, FT 1801, Skattemandtal, kopulationsreg., kirkebøger Holmen-Nikolaj-Petri, vejviser, Markedspas Stadsarkiv, Clausen, Danske Folkebøger fra 16. og 17. årh., Elberling: Oehlenschläger som Gadevisedigter 1872, Ruth Andersen: Den rapmundede muse, Odense 1995, DBT 3/1905-06, CPN, LI.

Tribler, J. F. W.

Tribler, Johan Frederik Wilhelm, født 11.02.1827 i Kbh./Holmen; død 69 år gl. 07.03. 1896 i Kbh., begr. 15.03.1896 Helligånd/Ass.kgd. Ved begravelsen sendte Lauget en palmekrans til kr. 12 (regnskab april 1896). • Søn af P.W. Tribler (03.07.1804-18.10. 1860) og Fredericke Elisabeth Møller. • Gift med Louise Frederikke Rasmussen. Født ca. 1826; død af apoplexi 59 år gl. 20.02.1885 i Kbh., begr. 25.02.1885 Helligånd/Skibskgd. Datter af sadelmagermester Joh. Kieldsen Rasmussen og Charlotte Emilie Hierck. • Fader til Otto Frederik Tribler.

Udlært af faderen P.W. Tribler, Kbh. 22.04.1844. Ved Folketælling 1845 bogb.svend hos faderen, Lille Kongensgade 89 st.

Indtegnet til mesterstykke 23.04.1855, antaget af Lauget og Kunstacademiet 06.09. 1855, anført i Laugsprotokol 20.10.1855. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1855 med 5 rdl. for melding. Borgerskab 04.10.1855. Borgerligt Infanteri. Overtog 1855 faderen P.W. Triblers værksted.

1856	Store Helliggeiststræde 131	
1857-59	Store Helliggeiststræde 144	
1860-67	Store Helliggeiststræde 8	(nummerændring)
1868-73	Trompetergangen 6	
1874-81	Lille Helliggeiststræde 32	
1882-96	Niels Hemmingsensgade 32	(navneændring)

Overtaget 1896 af sønnen Otto Tribler.

Folketælling 1850 Lille Kongensgade 89, 1.sal: Jordan Kjelsen Rasmussen, 49 år, sadelmagermester, Charlotte Emilie Rasmussen født Hierck, 46 år, hans kone, Louise F. Rasmussen, 24 år, datter, I.F.W. Tribler, 23 år, bogb.svend, logerende, N.P. Düring, 25 år, skomagersvend, logerende, Carl J. Jensen, 23 år, drejersvend, logerende.

Folketælling 1855 Lille Helliggeiststræde 131, forhuset 1.sal: Johan Frederik Wilhelm Tribler, 28 år, bogb.svend, Louise Frederikke fød Rasmussen, 29 år, hans kone, Carl Frederik Harttung, 33 år, ugift, hørkræmmersvend, Otto Theodor Harttung, 31 år, ugift, bogb.svend, Jens Andreas Theodor Tribler, 14 år, Otto Frederik Tribler, 4 år, Hertha Emilie Dorothea Tribler, 1 år.

Folketælling 1860 Store Helliggeiststræde 144 st.: Johan Frederik Wilhelm Tribler, 34 år, bogb.mester, Louise Frederikke Tribler født Rasmussen, 34 år, Otto Frederik, 9 år, Hertha Emilie Dorothea, 7 år, Axel Ludvig, 4 år, Jens Andreas Theodor Tribler, 19 år, lærling, Petrine Marie Meyer, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Trompetergangen 6 st.th.: Johan Frederik Wilhelm Tribler, 43 år, bogbinder, Louise Frederikke Tribler, 43 år, Otto Frederik Tribler, 18 år, læredreng, Hertha Emilie Dorothea Tribler, 15 år, Axel Ludvig Tribler, 13 år, Alma Charlotte Tribler, 9 år, Ernst Peter Theodor Tribler, 6 år, Holger Michael Tribler, 4 år, Jens Andreas Theodor Tribler, 28 år, ugift, bogb.svend, Johanne Marie Petrine Tribler, 28 år, ugift, tjenestepige.

Folketælling 1885 Skindergade 39, 2.sal: Johan Frederik Tribler, 57 år, bogb.mester, Louise Frederikke Tribler 59 år, hustru, Ernst Peter Tribler, 21 år, handelskommis, Emil Thorvald Myller, 35 år, fuldmægtig, Hertha Emilie Myller [f. Tribler], 30 år, hustru, Elena Myller, 5 år, Alvilda Eleonor Conradsen, 17 år, tyende.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

12.05.1860	Christiansen, Peter Edvard / indskrevet 03.05.1856 for 4½ år fra påske kvt., mester i Kbh. 1870 / f. 25.02.1839 Kbh.
12.05.1860	Petersen, Johan Theodor Vilhelm / f. 11.07.1840 Roskilde
16.11.1861	Tribler, Jens Andreas / f. 30.09.1841 Kbh.
16.11.1861	Petersen, Jens Christian / f. 01.04.1843 Kbh.
14.11.1863	Petersen, Peter Julius / f. 30.10.1844 Kbh.
12.05.1870	Tribler, Otto Frederik / medalje / mester i Kbh. 1896 / f. 15.10.1851 Kbh.
26.04.1883	Nielsen, Carl August Ferdinand / f. 06.10.1864 Kbh.
23.10.1888	Jacobsen, Axel Lorentz Frederik / god / f. 02.10.1870
1890	Tribler, Martin Gerhardt / f. 29.10.1870
28.04.1891	Rasch, Michael Constantin / meget god / mester i Kbh. 1906 / f. 29.09. 1872 Kbh.
1895	Christensen, Herman Albert / f. 19.09.1875

Sat i skat 1883 og 1887 af kr. 1600, 1891 af kr. 2200, 1896 af kr. 2000.

Annoncer i Nordisk Boghandler-Tidende:

04.08.1871	Rygge til Historisk Archiv på chagrin à forsk. kulører påsættes à 28 sk. pr. stk.
04.07.1873	Til det nyetablerede Boghandler-Medhjælper-Bibliothek tilbyder J.F. Tribler 25 gratis indbindinger.

Bisidder 28.04.1885-07.03.1896. Medlem af Bogbinder-Hjælpeforeningen.

»Johan Frederik Vilh. Tribler
Naar vi i Dag bringer et Billede af afdøde Bogbindermester Tribler, tror vi det vil glæde mange af Bladets Læsere at modtage dette som Erindring om en afdød kær Kollega. Vi som har kendt ham, mindes ham endnu som den sjældne, uegennyttige mand, han var.

Med Kærlighed omfattede han sit Fag og dets Udøvere, altid rede med Raad for de mindre Erfarne. De Unges Vejleder, og sine Jævnaldrende en trofast Ven. Johan Frederik Vilhelm Tribler var født den 11. Februar 1827. Han lærte hos sin Fader, hos hvem han vedblev at arbejde en Tid efter, at han var bleven Svend, kom saa til D.L. Clément og bestyrede senere Bogbinderværkstedet for Aug. J. Wolff & Co., indtil han gjorde Mesterstykke, der af Lavet og Kunstakademiet blev antaget den 6. September 1855. Tribler var Bogbinder med Liv og Sjæl, han hørte til den gamle Skole, men forstod dog at følge med Tiden og Faget i dets Udvikling.

Han tog med stor interesse Del i Lavslivet, og søgte, hvor han kunde, at være dette til Gavn. At han havde forstaaet at vinde sine Kollegers Tillid og Agtelse, kan ses af, at

han i 1885 blev valgt til Bisidder, en Ærespost, som han beklædte til sin Død, den 7. Marts 1896.

Ligeledes var Tribler, der nærede en stor Interesse for Bogbinder-Hjælpeforeningen, Medlem af dennes Bestyrelse i flere Aar. - [Afsnit om ældre slægtled anført under disse.] - Vi kommer nu til Johan Frederik Vilhelm Tribler, som lærte hos Faderen, ovennævnte P. Wilh. Tribler. Han blev Svend 22. April 1844, meldte sig til at gøre Mesterstykke den 23. April 1855, og han har forfærdiget Mesterstykke, som af Lavet og Kunstakademiet blev antaget 6. Septbr. 1855. Han havde dog ifølge Lavsprotokollen dengang Borgerbrev, men dette maa bero paa en Misforstaaelse, thi hans Borgerbrev, som endnu er i Sønnens Eje, er udstedt 4. Oktober 1855.

Endnu er at tilføje, at Tribler døde 1896, og at hans Søn Otto Tribler overtog Forretningen, der som tidligere meddelt, den 6. September [1906] kunde fejre sit 50-aarige Jubilæum.« DBT 3/1905-06

Rektangulær etiket, hvidt, blåt eller lysegrønt glanspapir, guldtryk [kan være sort af oxydering], 4 linier i dobbelt ramme, på bagpermens inderside nederst til venstre: J. F. W. TRIBLER. / Bogbinder. / St. Helliggeiststræde No. 144 / KJÖBENHAVN. Kan forekomme med gadenummeret rettet i hånden.

Rektangulær etiket med afskårne hjørner, hvidt glanspapir, sort tryk, 3 linier i ramme, øverste og nederste linie buet, på bagpermens inderside nederst til venstre: Indbunden hos / I. F. V. TRIBLER / St. Helliggeiststræde No. 8

Samme udformning med adressen Trompetergangen No. 6. Forekommer med adressen klippet af.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd, Dødeblade, vejviser, KDH, FF 1961, Krak 1910+1915, FT 1845-1850-1855-1860-1870-1885, DBT 3/1905-06 (portr.), CPN, LI.

Tribler, J. D.

Tribler, Joachim [Jochum] Davidson, født - - -; død - - - • Søn af David Christofferson Tribler og - - - • Gift med en datter af Peter Thomas Schrøder?

Ukendt lærested. Ankom 09.06.1767 til København, svend hos Johannes Tribler.

REF.: CPN.

Tribler, Johannes

Tribler [Trübler, Tripler], Johannes [Johann], født i Göteborg ca. 1730; død af alderdom 70 år gl. 21.04.1800 i Kbh., begr. 24.04.1800 Petri. • Søn af bogbindermester David Christofferson Tribler, født i Göteborg, udlært 1735, mester i Halmstad 1743, og - - - • Gift 28.06.1765 i Kbh./Petri med Anna Catharina Schütz, døbt 05.12.1744 i Kbh./Petri; pludselig død 55 år gl. 04.06.1799 i Kbh., begr. 08.06.1799 Petri. Datter af Johann Wilhelm Schütz og Magdalena Sophia Liebe. Forlovere Georg Julius Liebe, ved Nikolaj kirke og Joh. Fried. Plüer, Østergade, forlovede 05.06.1765. • Se slægtstavle ved **Liebe**. •

Fader til Johan Frederik Tribler (ca. 1768-1818), Johan Hendrick Tribler og Christian Tribler.

Udlært af faderen David Tribler, Halmstad, 1752-54. Ankom fra Varberg til København 21.06.1756, svend hos P. Anthoni.

Indtegnet til mesterstykke 12.11.1764. Indbandt som mesterstykke den Weimarske Bibel, indkøbt af Lauget 15.10.1764 for 14 rdl., som forsynede Tribler med alt tilbehør, antaget 10.12.1764. Købsprisen tilbagebetalt 18.01.1768. Borgerskab 10.12.1764, borgerbrev udstedt 08.03.1772.

1767 Ulkegade 97
1768-1800 Ulkegade 116

Overtaget 1800 af sønnen J.F. Tribler.

Folketælling 1787 Ulkegade 116: Johan Tribler, 53 år, bogb.mester, Anne Cathrine, 41 år, hans kone, Johan Tribler, 18 år, bogb.svend, Anne Cathrine, 17 år, Christian, 11 år, Stine Gelberg, 26 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

02.05.1774 Schrøder, Thomas Peter / indskrevet hos J.F. Plüer 18.01.1768, mester i Kbh. 1781.
15.10.1786 Tribler, Johan Friderich / indskrevet 11.07.1785, mester i Kbh. 1799
22.04.1793 Tribler, Christian
14.07.1794 Lundholm, Carl Christian Emanuel / indskrevet 26.07.1790 for 4 år, frimester i Kbh. 1802
30.04.1798 Hansen, Frederick / indskrevet 22.04.1793 for 5 år, mester i Odense 1805

INDSKREVEN LÆREDRENG:

11.07.1785 Tribler, Johan Hendrick / for 5 år

TILREJSTE SVENDE:

30.10.1766 Hasselgren, Michael Theod. / kom fra Halmstad / hjemsted Hamburg
09.06.1767 Tribler, Jochum Davidson / - / svensk
00.07.1781 Ebisch, Joseph / - / Sigmaringen
08.09.1781 Åkerberg, Jacob-H. / - / svensk
10.12.1781 Hindberg, Joachim Andreas / Norge / -
08.10.1782 Berger, Johan Fredrik / Stockholm / svensk
23.05.1783 Westberg, Olaus / Halmstad / svensk
19.09.1784 Holst, Sven Georg / Malmö / svensk
02.06.1786 Schidt, Hans
15.10.1787 Callerström, Olaus A. / Göteborg / svensk

Markedspas:

1778 Næstved 18.09. - 80 dusin div.bøger, Helsingør 15.10., Hillerød 20.10.
1779 Hillerød 08.04. - 18 dusin div.bøger, Ringsted 18.06. - 40 dusin

div.bøger, Hillerød 25.06., Slagelse 30.07. - 60 dusin div.bøger, Køge 03.08., Frederikssund 05.08.

1784 Hillerød 29.06. - 60 dusin div.bøger, udrejst 18.09. med 100 dusin div. indbundne bøger, Roskilde 21.09., Ringsted 24.09., Store Hedinge 29.09., Helsingør, 12.10., Frederiksborg u.dato, Roskilde 21.10., Hillerød 26.10., Køge 29.10., Sorø 09.11., Ringsted 12.11., Næstved 30.11.

Altgesell 25.10.1762 og 24.01.1763. Herbergsfader 1773.

Indbandt for Det store kongelige Bobliothek:
Den 7de Martii 1781 leveret følgende Bøger at indbinde til Bogbinder Tribler:

Liste over [5] titler med anført bogbinderløn for hver. Blev betalt den 15de Maij med 38 rdl.

Den 8de Maij 1781 leveret følgende Bøger at indbinde til Bogbinder Tribler:

Liste over [13] titler (53 bind) med anført bogbinderløn for hver. Summa 57 rdl 4 mk.

NB blev approberet med 57 rdl og herpaa bekommet Creditiv den 18de Aug. 1781.

Den 3de Augusti [1781] leveret til Bogbinder Tribler:

Liste over [22] titler (87 bind) i E.B. med anført bogbinderløn for hver. Summa 82 rdl 8 sk. NB approberet og betalt d. 20 8br 1781 med 80 rdl.

»I Lavets gamle Protokol kan Navnet Tribler følges tilbage, lige til 1764. Det har sin Interesse at se, hvad Protokollen indeholder for Oplysninger om denne gamle Bogbinderslægt:

Anno 1764 den 12. November - - - meldte Monsr. Johannes Tribler sig at vilde begive sig [i] Bogbinder Lauget, og Resolveret efter de Kongelige allernaadigst for unte Laugs Artickler at forfærdige et forsvarligt Mesterstøke som skal bestaa af den Weimarske Bibel som til den Ende af Lauget et anskaffet og indkiøbt, samt vil forsyne ham med al fornødenn tilbehør.

Hvorfor Lavet anskaffede den Weimarske Bibel til Monsr. Tribler, samt forsynede ham med al fornøden Tilbehør, det faar man ikke at vide, ligeledes mangler Oplysning om, hvilken Landsmand han var. Det tyder nemlig paa, at han har været en Fremmed, at dømme efter den Skrivemaade, han har brugt. Han har nemlig selv indskrevet i Lavsprotokolle følgende:

Anno 1764 den 10. December häfver ieg Johannes Tribler Begyfvet mig i det lofige Bokbindare Laug, og efter hans kongelig Majerstets allerunderdanigst för emta lags Artikler førfærdige mit mester stike. [J] Tribler

Som man ser, er der Grund til at formode at Monsr. Tribler kunde være fra Sverrig, men nogen Oplysning derom, giver Lavsprotokollen ikke.

Lavsprotokollen oplyser endvidere, at:

Anno 1785 den 11 Julius lod Hr. Tribler sin Dreng ved Navn Johan Hendrick Tribler indskrive

Anno 1786 den 15. Oktober lod Hr. Tribler sin Søn ved Navn Johan Friderich Tribler udskrive at være Svend, og

Anno 1793 den 22. April lod Hr. Tribler sin Søn ind- og udskrive ved Navn Christian Tribler.« DBT 3/1905-06

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, FT 1787, vejviser, Markedspas Stadsarkivet, Kgl.Bibl. Arkiv E 39, kirkebog Petri, DBT 3/1905-06, CPN, LI.

Tribler, P. W.

Tribler, Peter Wilhelm, født 03.07.1804 i Kbh./Nikolaj, faddere bl.a. bogbinderne Colding, Lundholm og faderen; død 64 år gl. som lem i Holmens arbejdshus 18.10.1860 i Kbh., begr. 24.10.1860 Holmen. • Søn af Johan Frederik Tribler og 2. hustru Elisabeth Margrethe Møller. • Gift 05.05.1826 i Kbh./Holmen med Frederiche Elisabeth Møller, 26 år, Holmensgade 107. Forlovere drejermester A.G. Lohmand, Holmensgade 107 og skomagermester Laue Lauesen, Gothersgade 25. Født 16.03.1800 i Store Magleby, døbt 06.04.1800 i Taarnby; død - - - . Datter af husmand og snedker Morten Møller og Gerne Marie Ebstrup. • Fader til Johan Frederik Wilhelm Tribler.

Udlært af faderen J.F. Triblers enke, Kbh. 09.07.1821. Bestyrede i en årrække moderens værksted.

Mesterstykke anført i regnskab 18.07.1829, betalte for melding og stemplerne 3 rbdl. 12 sk., for indtræden i Lauget 4 rbdl. 1 mk. 12 sk. og for tilsigelse 2 rbdl. 12 sk. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 18.04.1829. Borgerskab 24.04.1830. Borger ligt Infanteri. Overtog 1829 værksted efter faderen J.F. Triblers enke. Tillige handel med skrivebøger, skolebøger, udgiver af 1-bladstryk, skillingsviser og folkebøger.

1826	Holmensgade 107
1827-42	Holmensgade 114
1842-47	Lille Kongensgade 89
1848-49	Lille Kongensgade 88
1849Til.-50	Frederiksberggade 31
1851	Kongens Nytorv 1
1852	Store Grønnegade 267
1853	Kongens Nytorv 1

Overtaget 1855 af sønnen J.F.W. Tribler.

Folketælling 1840 Holmensgade 114 st.: Peter Wilhelm Tribler, 37 år, bogb.mester, Frederikke Elisabeth Møller, 40 år, hans kone, Frederik Tribler, 13 år, Emma Tribler, 11 år, Catharina Tribler, 7 år, Thora Tribler, 4 år, Peter Emil Tribler, 1 år, Carl Julius Randrup, 18 år, læredreng, Kirsten Christine Mathiesen, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Lille Kongensgade 89 st.: Peter Vilh. Tribler, 42 år, bogb.mester, Fredericke Elisab. Tribler, 44 år, hans kone, Frederik Vilhelm Tribler, 19 år, bogb.svend, Emma Margr. Tribler, 17 år, Cathrine Marie Tribler, 12 år, Thora Tribler, 8 år, Peter Tribler, 7 år, Theodor Tribler, 4 år, Peter Julius Sivertsen, 25 år, tjenestekarl, Caroline Aml. Aucker, 28 år, gift, tjenestepige, Freder. Marie Elisab. Møller, 14 år, i huset hos Tribler.

Folketælling 1850 Frederiksberggade 31 st.: Peter Wilhelm Tribler, 49 år, enkemand,

bogb.mester, Emma Margrete Tribler, 21 år, Trine Marie Tribler, 17 år, Tora Frederikke Tribler, 14 år, Peder Emiel Tribler, 10 år, Theodor Tribler, 8 år, Christian Sandbye, 17 år, bogb.lærling.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

11.07.1831	Koop, Anders Frederich Wilhelm / indskrevet hos J.F. Triblers enke 10.07.1826, mester i Slagelse 1836
21.01.1833	Finnbogason, Christoffer / indskrevet 23.01.1832 i forbundt 2 år fra nytår
07.07.1834	Schjønning, Johan Frederik / indskrevet 11.01.1830 for 5 år fra St.Hans kvt. 1829
06.07.1835	Cammer, Carl Peter Emil / indskrevet 24.01.1831 for 5 år fra St.Hans kvt. 1830, gift med Ivarine Christiane, datter af J.F. Tribler, 1860-83 ansat ved Det Kgl.Bibl.
07.07.1838	Kruse, Bernt Ulrik Qvatzinitschy / indskrevet 06.07.1835 for 5 år fra St.Hans kvt. 1834, mester i Ebeltoft 1840, i Rønne 1843, i Kbh. 1850
03.10.1842	Randrup, Carl Julius / indskrevet 07.07.1838 for 5½ år fra St.Hans kvt. 1837
22.04.1844	Tribler, Johan Frederik Wilhelm / mester i Kbh. 1855

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

07.07.1834	Møller, Jens Rasmus / for 5 år fra nytår
19.01.1835	Lund, Hans Peter Kofod / for 5 år fra St.Hans kvt. 1834

Altgesell 30.01.1826.

»1829 den 2. Juli blev Peter Wilhelm Tribler optaget i Lauget, efter at have forfærdiget Mesterstykke, som af Lauget og Akademiet er antaget, samt forevist Magistraten.

Det synes, at han har overtaget og fortsat Md. Triblers Forretning, thi 1831 lader han en Dreng ved Navn Koop udskrive til Svend, som kom i Lære hos Md. Tribler 1826.« DBT 3/1905-06

»Der kendes en del til bogbinder P.W. Tribler og hans forretning, takket være overleveringer fra en tidligere lærling hos ham, C. Cammer, som siden blev gift med en af hans søstre. Den vigtigste handel var faktisk med skolebøger og skrivebøger, men det er som forlægger af folkebøger og skillingsviser, at officinet er gået ind i den danske boghandels historie. Cammer har berettet, at vakte et emne interesse, var et oplag på 7.000 eksemplarer ikke usædvanligt.

Men forlaget stagnerede i tidens løb, og i 1842 måtte P.W. Tribler sælge sit hus, og også han indledte en lang række flytninger: i 1848 - 1849 - 1851 - 1852 - 1853. Derefter kan han ikke følges i Vejviseren, men vides at dø i fattigdom i 1860« RUTH ANDERSEN: DEN RAPFODEDE MUSE.

»Det er dog saa skjønt, at det sande Store er tilfælleds for Alle, at en Bondekarl gaaer hen til Triblers Enke eller til en Visekone paa Halmtorvet, og læser halvhøit for sig selv paa samme Tid som Göthe digter en Faust.« S. KIERKEGAARD: ENTEN-ELLER, 1843 [FOLKEBOGEN OM FAUST-SAGNET]

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Nikolaj-Holmen-Taarnby, Clausen, Krak 1910+1915, vejviser, FT 1840-1845-1850, Elberling: Oehlenschläger som Gadevisedigter, 1872, Danske Folkebøger fra 16. og 17. årh., Ruth Andersen: Den rapfodede muse, Odense 1995, DBT 3/1905-06, CPN, LI.

Trægaard, G.

Trægaard [Trägårdh], Gustav Frederik [Gustaf Fredrik], født i Väsby 01.07.1778; død ca. 1833 i Kbh. • Søn af kvartermester Carl Gustaf Trägårdh og Anna Maria Holmström. • Gift med B. C. - - -

Udlært af E.F. Bundt, Lund 1794-97. Ankom efterår 1798 til Kbh., svend hos Grono. Ved Folketælling 1801 svend hos Hans J. Berg.

Borgerskab som frimester 26.09.1810 efter forordningen af 21.03.1800. Ved brandcorpset.

1813-16	Skt. Pedersstræde 121
1816/17-24	Antonistræde 240
1825-27	Adelgade 306
1828	Prindsensgade 374
1829	Smedens gang 124
1830-33	Lille Kongensgade 90
1834	samme adr., bogb.enke B.C. Trægaard

TILREJST SVEND:

05.11.1816 Wingård, Carl Fredrik / svensk

Hedberg anfører ham som mester i Lidköping 1827. En Gustaf Trägårdh fra Lund ankom 31.05.1825 til Kbh.

REF.: Borgerskabsprotokol, vejviser, Hedberg: Svenska gesäller, CPN.

Tølle, F. W.

Tølle, Friederich Wilhelm, født 22.08.1828 i Kbh./Tysk Reformert; død - - -. • Søn af skræddermester, overgraver ved Tysk Reformert kirke Friedrich Christian Philipp Tölle, født i Meinberg/Lippe ca. 1796, død 84 år gl. i Kbh., begr. 29.06.1880, og Caroline Christine Wendeler, født ca. 1798, død 74 år gl. i Kbh. 13.12.1872. Viede 14.03.1824 Tysk Reformert. Datter af arbejdsmand Erhardt Joachim Christian Wendeler og Sophie Charlotte Kock. • Gift 30.11.1856 i Frederiksberg med Anna Caroline Kirstine Piculel. 37 5/12 år, Vesterbro 33. Født ca. 1818 i - - - ; død - - - . Enke efter sergent C. Stanggren. Forlovere urtekræmmer Niels Nielsen, Vesterbro 33 og skræddermester Friedr. Chr. Philip Tølle, Aabenraa 17. Skiftebrev af 08.10.1845 fra Malmö.

Udlært af Fr. Hansen, Kbh. 16.10.1848. Ved Folketælling 1845 opført som læredreng hos samme, Pilestræde 79, 1.sal.

Indtegnet til mesterstykke 20.10.1855, opvist 12.04.1856 folien enstemmigt kasseret

med 12 stemmer, kvarten og oktaven antaget ligeledes med 12 stemmer; folien omgjort, mesterstykket enstemmigt kasseret af Lauget 29.09.1856, denne dom stadfæstedes af det Kongel. Kunst-Academie, anført i Laugsprotokol 03.11.1856. For tredje gang opvist folien til sit mesterstykke, som af Lauget antoges med 11 stemmer mod 2, og ligeledes af Kunstacademiet i forening med de tvende andre bøger 07.04.1857, anført i Laugsprotokol 23.05.1857. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1855 med 5 rdl. for stemplerne. Borgerskab 08.10.1857. I activ tjeneste. Tillige galanterihandler. Overgraver ved Tysk Reformert kirke.

1858	Gothersgade 122, 1.
1859	Store Regnegade 199, 1.
1859Tillæg	Møntergade 49-50, sidebygn. 1.t.v.
1860-64	Møntergade 21 (nummerændring)
1865-67	Gothersgade 48

Folketælling 1860 Møntergade 49-50, nyt nr. 21, venstre sidebygning 1.sal: Frederik Tølle, 32 år, bogb.mester, Anna Caroline Piculel, 37 år, hans kone, Frederikke Tølle, 5 år, Helena Tølle, 3 år, [begge anført som Anna Caroline Piculels børn].

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Fr.berg-Tysk Reformert, vejviser, FT 1860, CPN, LI.

Universitetsbogbinder

Universitetsbogbinderen blev oprindeligt immatrikuleret, han og hans svende stod under Konsistoriets jurisdiktion, nød de sædvanlige akademiske privilegier (fritaget for visse af byens tynger). Embedet pålagdes gratis indbinding af professorernes theser og disputatser i blåt papir og strimler; professorernes andre bøger skulle indbindes til billig pris. Antallet af de gratis indbindinger blev 1694 nedsat til 30 i blåt papir og 70 i blå strimler for hver professor.

»- - - en Bogbinder [ved Universitetet] maae med deres Enker og Tienestefolk være eximerede for alle borgerlige Onera.« RESKRIPT 23.12.1670 OG 02.09.1740.

»- - - Alle udi Universitetets Matricul inscriberede, saalænge de derved forblive, ei aleene Studiosi, men endog Practici, baade Promoti og Priviligerede - - - en Bogbinder - - - svare til Consistorium i alle Sager, Drabs-Sager undtagne.« RESKRIPT 02.09.1740 DANSKE LOV 1-2-14

USIKRE ÅRSTALSANGIVELSER.

Krampe, Hans	1545-59
Augustinus Bogbinder	1554-67
Kasper Bogbinder	1580-81
Reich, Valentin	1597-1611
Junge, Hans	1613-19
Saxe, Gabriel	1613-27
Gregersen, Oluf	1620-42
Holst, Jørgen	1642-63

Duphorst, Johannes	1656-64
Petersen, Jacob	1664-96
Jacobsen, Christian	1696-1723
Boppenhausen, Johan	1723-40
Boppenhausen, J. C.	1740-51
Wagner, Reinhold F.	1751-94
Berg, Hans J.	1804-37
Falck, J.C.	1837-56
Clement, D.L.	1856-77
Falck, J.A	1877-98
Clément Eftf.	1898-

REF.: Rørdam, Matzen, Fogtmanns Forordninger om Geistligheden, 1784.

Ursin

Anne Christence Ursin (døbt 16.10.1756/Frue-begr. 16.11.1785/Frue), datter af kgl. bogholderfuldmægtig Laurits Ursin og Mette Seidelin Müller. Gift 1776 (kopulationsafgift 23.04.1776/Nikolaj) med cand.jur. Just Plattfusz (døbt 08.05.1752/Nikolaj-), søn af klædekræmmer Engelbreth Plattfusz og Christiane Jacobsen. Exam.jur. 26.07.1776.

A. Engelbert Platfuss (1779-).
B. *Peter Ursin Platfuss* (1783-1863), gift 1811 med Marie Cathrine Olsen (1789-1873).
   1. *Edvard Ursin* (1814-1879), gift 1846 med Sophie Nathalia Schytte (1819-1899).
      a. Sophie Cathrine Ursin (ca. 1847-).
      b. Petrea Frederikke Ursin (1849-1851).
      c. Eline Maria Ursin (ca. 1853-).
      d. Johanne Ursin (ca. 1856-).
      e. datter NN
   2. *Jørgen Wilhelm Ursin* (1816-1871), gift 1843 med Henriette Eleonore Stoll (1819-1868).
      a. Marie Wilhelmine Johanne Ursin (ca. 1844-).
      b. Mathilde Wilhelmine Ursin (ca. 1846-).
      c. Helga Cathrine Ursin (ca. 1847-).
      d. Petrea Axelline Ursin (ca. 1849-).
      e. *Axel Eliasen Ursin* (ca. 1851-1873).
      f. Peter Johan Daniel Ursin (ca. 1853-).
      g. Wilhelm Albert Adolph Ursin (ca. 1854-).
      h. Hedvig Karen Marie Ursin (ca. 1856-).
      i. Eline Eleonore Ursin (ca. 1859-).
   3. Wilhelmine Georgine Ursin (ca. 1818-)
   4. Eline Marie Ursin (ca. 1820-).

5. Marie Charlotte Amalie Ursin (1826-), gift 1854 med Gottlieb Julius Emil Kyhn.
6. *Axel Eliasen Ursin* (1829-1849).

Ursin, Johannes Georg (1802-1887). Søn af overkirurg Johannes Ursin (1762-1816) og Cathrine Frederikke Volkman. Gift 1830 med Maren Schou (1806-1882). Datter af skrædermester og politibetjent Hans Peter Schou og Marie Rosenbech. Udlært af P. Ursin, Kbh. 08.07.1822, mester i Kalundborg 1827.

Ursin, Georg Christian (1826-1872). Søn af professor Georg Frederik Krüger Ursin (1797-1849) og Helene Elisabeth de Thurah (1797-1876). Gift 1861 med Anna Nielsen (1825-1873). Boghandler i København. Søn Svend Georg Ursin (1869-1901). Ugift.

REF.: A. Falbe-Jensen og H. Hjort-Nielsen: Candidati og examinati juris 1736-1936. Kbh.1957. Dolleris.

Ursin, A. E.

Ursin, Axel Eliasen, født 25.03.1829 i Kbh./Helligånd; død 06.07.1849 i slaget ved Fredericia, begr. 08.07.1849 Fredericia kgd. • Søn af Peter Ursin og Marie Cathrine Olsen. • Ugift.

Udlært af faderen P. Ursin 19.04.1847. Ved 8. Linie Infanteri Bataillon.

REF.: Robert Lemming: Register over døde i krigen 1848-50, Århus 1997-98, kirkebog Helligånd, CPN, LI.

Ursin, A. E.

Ursin, Axel Eliasen, født i Kbh./Trinitatis 21.03.1851; død af brystsyge 23 år gl. 31.08.1873 Kbh., begr. 06.09.1873 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af Wilhelm Jørgen Ursin og Henriette Eleonore Stoll.

Antagelig oplært på faderen W.J. Ursins værksted, men ikke udskrevet som svend.

1873 Krusemyntegade 23

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis-Helligånd (anfører 33 år gl.)

Ursin, E.

Ursin, Edvard, født i Kbh./Frue 07.09.1814; død 64 ¾ år gl. 25.08.1879 i Kbh., begr. 30. 08.1879 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af Peter Ursin og Marie Cathrine Olsen. • Gift 05.04. 1846 i Kbh./Vor Frue med Sophie Nathalia Schytte, 27 år, Store Kannikestræde 34. Forlovere bogbindermester P. Ursin og krigsassessor Schytte. Født i Frederikshald, Norge 24.09.1819; død af catarh intest.chron. 79 år gl. 17.08.1899 på Apperupgård pr. Helle-

bæk, begr. 23.08.1899 Frederiksberg/Kbh.Ass.kgd. Datter af P. Schytte og Sophie Tyrholm.

Udlært af faderen P. Ursin 21.01.1833. Ved Folketælling 1840 og 1845 svend hos faderen, Store Kannikestræde 34 A St.

Borgerskab 13.06.1840. Fritaget for borgerlig militærtjeneste. Mesterstykke antaget som godt og fortrinligt arbejde af Lauget og det Kongel. Kunst-Aademie 25.07.1840. Anført i Laugets regnskab nytår 1840 med 5 rdl. for stemplerne, St.Hans kvt. 4 rdl. for indskrivning. Overtog værksted efter faderen P. Ursin.

1840	Store Kannikestræde 34
1841-42	Skindergade 38 og 94
1843-45	Store Kannikestræde 34
1846Tillæg	Skindergade 38
1847	Skindergade 38 og 94A
1847Til.-53	Trompetergangen 117
1853Til.-59	Møntergade 128 hjørnet af Pilestræde
1860-65	Møntergade 2 (nummerændring)
1866-71	Springgade 9
1872-79	Møntergade 7

Overtaget 05.02.1885 af Fr. Jensen.

Folketælling 1850 Trompetergangen 117 st.: Edvard Ursin, 36 år, bogb.mester, Nathalie Sophie Schytte, 29 år, hans kone, Julie Sophie Schytte, 27 år, konens søster, Sophie Cathrine Ursin, 3 år, Petrea Frederikke Ursin, 1 år, Ane Margrethe Olsdatter, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Møntergade 128, 1.sal: Edvard Ursin, 41 år, bogbinder, Sophie Nathalie Ursin, 36 år, hans kone, Sophie Cathrine Ursin, 8 år, Eline Maria Ursin, 2 år, Emilie Florentine Nielsen, 17 år, [tjenestepige].

Folketælling 1860 Pilestræde 128, nyt nr. 54, 1.sal: Eduard Ursin, 46 år, bogb.mester, Nathalia Schütte, 41 år, hans kone, Cathrine Ursin, 13 år, Marie Ursin, 7 år, Johanne Ursin, 4 år, Ida Møller, 26 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Rosenborggade 12 (i Veiviseren Nr.8) st.: Edvard Ursin, 55 år, bogbinder, Sophie Nathalie født Schÿth, 49 år, husmoder, Cathrine Sophie Ursin, 22 år, Eline Marie Ursin, 16 år.

Folketælling 1880 Møntergade 7, 2.sal: Nathalie Sophie Ursin født Sjødt, 60 år, enke efter bogbinder, Cathrine Sophie Ursin, 32 år, ugift.

Folketælling 1885 Skt. Knudsvej 50, 1.sal: Nathalie Sophie Ursin, 65 år, enke, lever af sin formue, Cathrine Sophie Ursin, 37 år, ugift.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

07.10.1845	Worm, Joseph Harald / indskrevet 23.01.1841 for 5 år fra nytår
04.10.1847	Kofoed, Peter Thorsen / indskrevet 03.10.1842 for 5 år fra Mich.kvt. / f. 16.01.1828 Rønne

18.10.1851 Wortmann, Niels Mandix / indskrevet 19.04.1847 for 5 år fra Mich.kvt. 1846 / mester i Kbh. 1862 / f. 10.04.1832 Kbh.
20.10.1855 Schmit, Christian August Severin Ravnkilde / indskrevet 03.05.1852 for 5 år fra Mich.kvt. 1851 / f. 13.4.1834
03.11.1856 Willadsen, Johan Leonhardt / udmærkelse / indskrevet 03.05.1852 for 5 år fra Mich.kvt. 1851 / mester i Kbh. 1864 / f. 10.02.1836 Kbh.
16.11.1861 Petersen, Lauritz / indskrevet 03.11.1856 for 5 år fra Mich.kvt. / f. 10.04.1842 Kbh.
16.11.1861 Jensen, Hans Peter / indskrevet 23.05.1857 for 5 år fra Mich.kvt. 1856 / f. 26.07.1842 Kbh.
10.11.1866 Thagaard, Hans Christian / f. 13.05.1847 Anholt
10.11.1866 Jensen, Frederik Christian / mester i Kbh. 1879 / f. 05.01.1848 Kbh.
23.05.1871 Nielsen, Peter / ros / f. 21.02.1852 Kbh.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

12.10.1846 Andersen, Hans Christian / mester i Horsens 1857
23.05.1857 Randrup, Anton Christian / for 5 år fra påske kvt. »Efter Overenskomst mellem Faderen og Læremesteren lod Hr. E. Ursin sin Lærling Anton Christian Randrup, der under 23. Mai 1857 var indskreven som Lærling hos ham, atter udslette af Laugsprotokollen, med Indvilligelse af Lærlingen. 15.05.1858.«
14.05.1859 Tullin, P. L. Alfred / for 5 år fra påske, overgået til M.H. Meyer, udlært 14.11.1863

Industriudstillingen 1840 kat.nr. 354: Mesterstykke. En Folio, 30 Rbd., en Qvart, 15 Rbd., en Octav, 8 Rbd. »Blandt Mesterprøverne, hvilke dog kun middelbart have en industriel Betydning, var *Ursins* den, der røbede mest Færdighed, ligesom han ogsaa havde ved Paatrykningen af Stemplerne og deres passende Farvning forelagt sig den vanskeligste Opgave. Imidlertid giver den fuldkomment ligesaa megen Anledning, som de to andre, til Ønske om et mere konstrigtigt Valg af de Forsiringer, som anvendes.« INDUSTRIFORENINGENS QVARTALSBERETNING 2/1842

Udstillede 1856 prøver af kopier af daguerreotypier.

Medlem af bedømmelsesudvalg 1844- .

Rektangulært stempel med konvekst afskårne hjørner, sort tryk, 4 linier i dobbelt ramme, på forpermens inderside øverst til venstre: *Ed. Ursin* / Bogbinder / *Klosterstræde No. 91* / *Hjørnet af Skindergade*

Rektangulær etiket, gult papir, sort tryk, 4 linier i ovalt felt, skraverede hjørner i ramme, på forperens inderside øverst til venstre: *Ed. Ursin* / BOGBINDER / *Klosterstræde No. 94.* / *Hjørnet af Skindergade*

Rektangulær etiket, lyserødt papir, sort tryk, 3 linier, på bagpermens inderside nederst til højre/venstre eller på forsatsbladets inderside øverst til venstre: Indbunden hos / E. URSIN / Trompetergangen 117 Afklip med navn alene forekommer.

Rektangulær etiket med afskårne hjørner, hvidt papir, sort tryk, 3 linier i ramme, øverste og nederste linie buet, på bagpermens inderside nederst til højre/venstre:

Bogbinder / **E. URSIN** / Myntergade 2.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Vor Frue-Trinitatis-Frederiksberg, vejviser, Krak 1940, Ochsner, Industriudstillingen, Haugsted, Industriforeningens Qvartalsberetninger 2/1842, A. Hellemann: Genealogiske og personalhistoriske Meddelelser, 1925, CPN, LI., Portr. i Kgl.Bibl. fotomuseum acc.nr. 1963-536/1, FT 1840-1850-1855-1860-1870-1880-1885.

Ursin, P.

Ursin [Platfusz], Peter, født i Kbh./Trinitatis 17.08.1783; død af urinbesværlighed 79 år gl. 29.05.1863 i Kbh., begr. 06.07.1863 Frue/Ass.kgd. • Søn af Anne Christence Ursin (Kbh./Frue 11.10.1756-16.11.1785 Kbh./Frue), gift 1776 med cand.jur. Just Plattfusz (Kbh./Nikolaj 08.05.1752-). • Gift i Kbh./Garnison 20.03.1811 med Marie [Maren] Cathrine Olsen, født 06.01.1789 i Kbh./Garnison; død af alderdom 84 år gl. 16.04.1873 i Kbh., begr. 23.04.1873 Frue/Ass.kgd. Datter af arbejdsmand Ole Eliasen og Ane Kirstine Jørgensdatter. • Fader til Edvard Ursin og William Jørgen Ursin.

Udlært af H.R. Berthelsen, Kbh. 18.06.1798-30.04.1804. Ved Folketælling 1802 læredreng hos samme, Adelgade 309. Ankom 05.12.1805 til København, svend hos C. Holm.

Borgerskab som frimester 24.04.1811. Indtegnet til mesterår 22.01.1816, mesterstykke vist Lauget, Kunst Academiet og Magistraten og af samme godt befundet 03.05.1819, anført i Laugsprotokol 12.07.1819. Borgerskab 25.05.1819. Livjægerkorpset.

1812	Vognmagergade 81
1813-16	Skt. Pedersstræde 108
1816/17-18	Vognmagergade 59
1819/20-28	Løvstræde 122
1829-37	Kronprinsensgade 34
1837Til.-56	Store Kannikestræde 34 A
1856Til.-59	Skindergade 19, 1. hjørnet af Lille Kannikestræde
1860-73	Skindergade 22, 1. (nummerændring)

Overtaget 1863 af sønnen E. Ursin.

Folketælling 1840 Store Kannikestræde 34 A st.: Peter Ursin, 57 år, bogb.mester, Marie Chatrine Olsen, 52 år, hans kone, Eduard Ursin, 26 år, bogb.svend, Jørgen Wilhelm Ursin, 24 år, bogb.svend, Wilhelmine Georgine Ursin, 22 år, Eline Marie Ursin, 20 år, Marie Charlotte Amalie Ursin, 14 år, Axel Eliasen Ursin, 11 år, Carl Willumsen, 15 år, skolediscipel fra Grønland, Carl Poulsen, 24 år, læredreng, Niels Wilhelm Nielsen, 17 år, læredreng, Georg Ludvig Reimann, 16 år, læredreng, Hans Ludvig Christian Petersen, 17 år, læredreng, Ane Dorthea Elisabeth Hesselberg, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Store Kannikestræde 34 A: Peter Ursin, 62 år, bogb.mester, Marie Cathrine Olsen, 57 år, Eduard Ursin, 31 år, ugift, bogb.mester, Wilhelmine Ursin, 27 år, ugift, Eline Marie Ursin, 25 år, ugift, Marie Charlotte Ursin, 19 år, ugift, Axel Ursin, 16 år, Carl Poulsen, 28 år, bogb.svend, Christian Ludvig Petersen, 22 år, bogb.lærling, Joseph Harald Worm, 19 år, bogb.lærling, Carl Wilhelm Jacobsen, 19 år, bogb.lærling,

Peter Jens Severin Motzfeldt, 17 år, logerende, skoleelev, Emil Karl Kirchheiner, 14 år, logerende, skoleelev (begge fra Grønland).

Folketælling 1850 Store Kannikestræde 34 A st.: Peter Ursin, 67 år, bogb.mester, Marie Katrine Ursin, 62 år, hans kone, Wilhelmine Georgine Ursin, 32 år, Eline Marie Ursin, 30 år, Marie Charl. Amalie Ursin, 24 år, Ida Petrine Adolphine Lange, 29 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Store Kannikestræde 34 A, forhuset st.: Peter Ursin, 72 år, bogb.-mester, Marie Cathrine Ursin, 66 år, hans kone, Wilhelmine Georgine Ursin, 37 år, ugift, Eline Marie Ursin, 35 år, ugift, Ida Petrine Adolphine Lange, 35 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Skindergade 22, 1.sal: Peter Ursin, 72 år, bogb.mester, Marie Katrine Ursin, 72 år, Eline Marie Ursin, 40 år, ugift, Ida Petrine Lange, 41 år, tjenestepige, D.B. Vogelsang, 65 år, enkemand, exam.juris., logerende.

Folketælling 1870 Skindergade 22, 1.sal: Marie Cathrine Ursin, 81 år, enke, Eline Marie Ursin, 49 år, ugift, Ida Petrine Lange, 49 år, tjenestepige, Diderik Bernhard Vogelsang, 74 år, enkemand, exam.juris., fuldmægtig, logerende.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

12.07.1819 Gether, Peter Christian / indskrevet 10.07.1815 / mester i Kbh. 1832
08.07.1822 Ursin, Johannes Georg / mester i Kalundborg 1827
20.01.1823 Johnsen, Conrad Fritz / ind- og udskrevet samme dag / mester i Randers 1843
17.01.1825 Clemmensen, Simon Carl / indskrevet 10.07.1820 for 5 år fra 01.10. 1819 til dato 1824 / mester i Kbh. 1832
09.07.1827 Mehl, Peter Emil Maximilian / indskrevet 07.07.1823 for 5 år / mester i Roskilde 1830
10.01.1829 Kemnitz, Jens Frederik Baume / indskrevet 17.01.1825 for 5 år fra nytår 1824
21.01.1833 Ursin, Edvard / søn, mester i Kbh. 1840
06.07.1835 Ursin, Jørgen Wilhelm / søn, mester i Kbh. 1842
18.07.1836 Meyer, Jens Christian Matthias Theodor / indskrevet 30.01.1832 for 5 år fra nytår / mester i Kbh. 1841
07.07.1838 Brænning, Carl Ludvig / indskrevet 08.07.1833 for 5 år fra St.Hans kvt. / mester i Kbh. 1844
25.07.1840 Poulsen, Carl / indskrevet 18.07.1836 for 5 år fra nytår, svendestykke på Industriudstillingen 1840 / mester i Horsens 1848
25.09.1843 Nielsen, Niels Wilhelm / indskrevet 07.07.1838 for 5 år fra St.Hans kvt. / mester i Kbh. 1852
12.04.1845 Petersen, Hans Christian Ludvig / indskrevet 27.01.1840 for 6 år fra nytår
12.10.1846 Jacobsen, Carl Wilhelm / indskrevet 04.04.1842 for 5 år fra Mich.kvt. / mester i Kbh. 1862
19.04.1847 Ursin, Axel Eliasen / søn, død 06.07.1849 Fredericia
03.05.1852 Kjær, Jacob Ludvig / indskrevet 04.10.1847 for 5 år fra påske kvt. / mester i Kbh. 1859

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.07.1829 Meyer, Frederik Vilhelm / for 5 år fra nytår
13.07.1839 Reimann, Georg Ludvig / for 5 år fra St.Hans kvt.
23.01.1841 Salto, August Ferdinand / for 5 år fra nytår
07.10.1845 Madsen, Niels Christian / for 5 år fra påske kvt., overgået til W. Ursin, udlært 29.04.1850

TILREJST SVEND:

00.00.1835 Hertz, Fischer / dansk

Industriudstillingen 1836 kat.nr. 384: 9 Bøger indbundne i almindeligt, 3 i allunneret kalveskind. Prøver paa Skinds Farvning og Marmorering.

Industriudstillingen 1840 kat.nr. 510: 12 forskellige fernisser. »Lakfabrikerne afsætte ogsaa endeel Fernis, som forskjeliige andre Fabrikanter og Haandværkere anvende. Som Prøve paa Fernis, som en Haandværker har tilberedt, vel nærmest til eget Brug, kan Bogbindermester *P. Ursin* anføres. - - - *P. Ursins* Fernisser vare særdeles rene, lyse og godt tørrende.« INDUSTRIFORENINGENS QVARTALSBERETNING 2/1842

Industriudstillingen 1844 kat.nr. 1213: Kort over Danmark sat paa Lærred og Stok samt ferniseret, 8 Rbd. »Af P. Ursin fandtes et Danmarkskort, sat med megen accuratesse paa Lærred og Stok og overtrukket med ypperlig Fernis.« UDSIGT

[Priskurant i Det kongelige Biblioteks Arkivsager]:
Efter Forlangende har jeg her opgivet Prisen, hvorfor jeg vil indbinde nedenstaaende særskilt udrete Formater.

Folio			
Læder Bind	fra	6 Rbdlr. til	10 Rbdlr.
Velsk Bind		4 -	6 -
Qvart			
Læder Bind		3 -	5 -
Velsk Bind		1 - 3 Mk.	2 - 3 Mk.
Stor Octav			
Læder Bind		1 - 4 Mk.	2 - 3 Mk.
Velsk Bind		5 Mk.	1 - 1 -
Lille Octav			
Læder Bind		1 - 2 Mk.	2 -
Velskbind		4 -	1 -

For ovenanførte Priser indbinder jeg Bøgerne godt og smukt, de som ere Trykpapir blive Planerede. Ved hver Artikel har jeg sat tvende Priser, da Tykkelsen og andre Omstændigheder f.E. Kobbere fordrer i forhold efter Arbeidet forskiellig Priis men ønskes paa enhver Format kun én Priis, da kunde Middel-Prisen af de tvende her anførte være den gieldende.

Dog ved store Octaver maa jeg anmærke, at de meget store Formater f.E. *Schellers* Latein.-Deutscher Wörterbuch eller andre Lignende, ikke kan indbefattes under de for store Octaver anførte Priser.

Kiøbenh. d 22 Aug. 1818 Ursin

Oldgesell 14.01.1809. Bisidder 12.07.1824-10.07.1826, Oldermand 10.07.1826-07.07.1828. Skuemester 24.04.1843- . Komitémedlem ved Haandværkerforeningens stiftelse 1841.

»I Anledning af Hr. P. Ursins Guldbryllupsdag d. 20. Marts d.A. Indfandt Oldermanden, de 2de Bisiddere samt de 2 ældste Mestere i Lauget dHrr. Top og M. Friis, sig hos Hr. Ursin, og gratulerede ham paa Laugets Vegne, samt overrakte ham en Present der var tilveiebragt ved frivillige Bidrag fra Laugets Medlemmer.« REGNSKABSPROTOKOL PÅSKE KVT. 1860.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Garnison-Vor Frue, Kgl.Bibl.Arkiv., FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870, vejviser, Nielsen, Hassø, Krak 1940, Industriudstillingen, Haugsted, Udsigt, Industriforeningens Qvartalsberetning 2/1842, A. Hellemann: Genealogiske og personalhistoriske Meddelelser, 1825, CPN, LI.

Ursin, W. J.

Ursin, Wilhelm Jørgen [Jørgen Wilhelm], født 28.07.1816 i Kbh./Trinitatis; død af febris typhoida 55 år gl. 21.11.1871 i Kbh., begr. 26.11.1871 Helligånd. • Søn af Peter Ursin (1783-1863) og Marie Cathrine Olsen (1789-1873). • Gift i Kbh./Vor Frue 07.10.1843 med Henriette Eleonore Stoll, 23 år, Studiestræde 79. Forlovere bogbindermestrene P. Ursin og E. Ursin. Født i - - - ca. 1819; død af phthisis 49 år gl. 31.08.1868 i Kbh., begr. 08.09.1868 Helligånd. Datter af - - - Stoll og Hanne Marie - - -. [Ved Folketælling 1840 drev enken Hanne Marie Stoll, 56 år, melhandel i kælderen Studiestræde 79, Henriette Eleonore Stoll, 19 år, ernærede sig ved syning.]

Udlært af faderen P. Ursin, Kbh. 06.07.1835. Ved Folketælling 1840 svend hos faderen, Store Kannikestræde 34 A.

Borgerskab 26.03.1842. Borgerligt Infanteri. Mesterstykke antaget af Lauget som godt og forsvarligt og med udmærkelse af Akademiet 04.04.1842. Anført i Laugets regnskab Mich.kvt. 1841 med 5 rdl. for stemplerne, påske kvt. 1842 udgift ved opvisning 5 rdl. 4 mk. 8 sk. Udnævnt til hofbogbinder 02.09.1855.

1843	Skindergade 38 og 94
1844-45	Skindergade 39 A og 94 B
1845Til.-47	Store Kannikestræde 47
1848-50	Vognmagergade 75 hjørnet af Landemærket
1850Til.-53	Åbenrå 230
1853Til.-55	Hummergade 230 hjørnet af Skvaldergade
1856	Laksegade 200, 1.
1857-59	Vingårdsstræde 129 A, 1.
1860-62	Vingårdsstræde 10, 1. (nummerændring)
1863	Pilestræde 45
1864-65	Gothersgade 41 mellembygn. st.
1866-67	Kongens Nytorv 8

1868 Vognmagergade 19
1869-70 Laksegade 18
1871 Store Kongensgade 30

Folketælling 1845 Skindergade 39 og 94 B st.: Wilhelm Jørgen Ursin, 29 år, bogb.-mester, Eleonora Henriette Ursin, 25 år, hans kone, Maria Wilhelmine Johanne Ursin, 1 år, Hendrik Theodor Emil Sikora, 18 år, læredreng, Frederik Christian Christiansen, 17 år, læredreng, Kirsten Pedersdatter, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Vognmagergade 75, 1.sal: Wilhelm Ursin, 34 år, Eleonora Stoll, 30 år, hans kone, Mathilde Ursin, 4 år, Helga Ursin, 3 år, Petra Ursin, 1 år, Christian Madsen, 20 år, bogb.lærling, Frederik Hermann, 18 år, bogb.lærling, Juliane Sørensen, 24 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Hummergade 230, 1.sal: Wilhelm Jørgen Ursin, 39 år, bogb.-mester, Henriette Eleonore, 35 år, hans kone, Mathilde Wilhelmine, 9 år, Helga Cathrine, 7 år, Petrea Adeline, 6 år, Axel Eliasen, 4 år, Peter Joh. Daniel, 2 år, Albert, 1 år, Ane Petrea Nielsen, 19 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Vingårdsstræde 129 A, 1.sal: Wilhelm Jørgen Ursin, 44 år, bogb.-mester, Henriette Eleonore, 40 år, husmoder, Mathilde Wilhelmine, 14 år, Helga Cathrine, 13 år, Petrea Axelline, 11 år, Axel Eliasen, 9 år, Peter Johan Daniel, 8 år, Wilhelm Albert Adolph, 6 år, Hedevig Karen Marie, 4 år, Eline Eleonore, 1 år, Marenssine Oline Margrethe Clausen, 25 år, tjenestepige.

Folketælling 1870 Laksegade 18, 1.sal: Wilhelm Jørgen Ursin, 53 år, enkemand, hofbogbinder, Mathilde Wilhelmine, 23 år, Helga Cathrine, 22 år, Petra Axelline, 20 år, Peter Johan Daniel, 17 år, handskemagerlærling, Wilhelm Adolph Albert, 15 år, handskemagerlærling, Hedevig Karen Marie, 13 år.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

16.10.1848 Sikora, Henrik Theodor Emil / indskrevet 03.10.1842 for 6 år fra Mich.kvt. / mester i Slagelse 1856
29.04.1850 Madsen, Niels Christian / indskrevet 07.10.1845 hos P. Ursin for 5 år fra påske kvt. / mester i Skelskør 1855
18.10.1851 Hermansen, Christian Frederik Nicolai / indskrevet 19.04.1847 for 5 år fra Mich.kvt. 1846 / mester i Kbh. 1874
03.05.1852 Reusch, Hendrik Joseph
1859 Jacobsen, Hans Nikolaj / mester i Thorshavn 1865 / f. 04.05.1832
1860 Eymundson, Sigfùs / 2 år i forbundt efter læretid i Vopnarfjordur og hos Asgeir Finnbogason, Seltjarnarnes / mester i Reykjavik / f. 24.05. 1837

INDSKREVET LÆREDRENG:

22.04.1844 Christiansen, Frederik Christian / for 5 år fra påske kvt. d. 31.03.1847
1858[?] Høst, Peter Christian Muusfeldt / f. 04.04.1847 Kbh. / 1½ år i lære, boghandler i Kbh. 1873

Annoncer i Dansk og Nordisk Boghandler-Tidende:

1855 7/7 W. Ursin, Sqvaldergade 230, anbefaler Udvalg af Psalmebogsbind i

32mo fra 1 Rd. til 18 Rd. pr. dusin, samt rygge i alle størrelser og forsk. sorter skind. Priskurant leveres, ligeledes modtages efter opgivet Maal og Titel Bestilling paa alle Slags presseforgyldte Bind og Rygge til billige Priser. Gentages 21/7 1855

1855 28/7 W. Ursin, Sqvaldergade 230, efter Oktober Flyttedag Laxegade 200, har stort udvalg af lommebøger til billige priser, modtager bestillinger på salmebøger i alle genrer til billigste priser.

1855 6/10 W. Ursin tilbyder Bibel-Bind efter Tegning af Chr. W. Nielsen (Elev af Prof. Hetsch) rigt forgyldt.
I Saffian med Tegninger i Guld 1 Rd. 48 Sk.
I Chagrin - - - - 2 Rd.
Rabat 8 ⅓% gennem boghandler Th. Lind.

1855 8/12 Th. Lind annoncerer 18 bindtyper til Bibler fra 2 Rd. 46 Sk. til 7 Rd. 3 Sk. Større lager af alle typer, desuden løse bind fra W. Ursin, priser fra 1 Rd. 9 Sk. til 1 Rd. 80 Sk,

1856 5/4 W.J. Ursin, Laxegade 200, har udvidet sit værksted, anskaffet maskiner, har oplag af bind og rygge til en del danske værker og passende forsiringer, udført af danske kunstnere, udført af en dansk gravør. 80 typer salmebøger.

1856 3/9 Hofbogbinder W.J. Ursins lager af salmebøger (2-3000 stk. fra 60 sk. til 26 rd.) er pr. 20/9 overgået til [boghandler] Georg Chr. Ursin, Pilestræde 80. Ursins salmebøger var udstillede ved Boghandlerforeningens møde i København 22.-24.07.1856.
[Indrykkes flere gange.]

1856 20/12 W.J. Ursin, Vingaardsstræde 129A, tilbyder bind og rygge til Brammers Postille.

1857 7/3 W.J. Ursin, Vingaardsstræde 129 A, tilbyder rygge med passende forsiringer til Carl Bernhards Noveller og Fortællinger.

1857 12/10 Georg Chr.Ursin tilbyder ny priskurant over salmebøger, Bibler og løse bind fra hofbogbinder W.J. Ursin.

1857 14/11 W.J. Ursin tilbyder bind og rygge til Høsts udgaver af Oehlenschlägers værker til forskellige priser.

1857 21/11 Georg Chr. Ursin tilbyder løse rygge, omtrent 70 forsk. forsiringer i kalveskind, chagrin og saffian fra hofbogbinder W.J. Ursin, samt salmebøger og bind og rygge til Høsts Oehlenschläger-udgaver.

1858 13/3 W.J. Ursins Salmebøger, Testamenter og Bibler fås gennem boghdl. Georg Chr. Ursin.

1858 20/5 W.J. Ursin, Vingaardsstræde 129, sælger »Forgyldte Sager for Bogbindere« gennem boghdl. Georg Chr. Ursin eller direkte.

1858 12/8 W.J. Ursin ophører med at yde 10% rabat mod kontant på »forgyldte Sager«, men stadig 6 mdrs. Kredit.

1858 28/8 W.J. Ursin tilbyder ny udg. af Det Nye Testamente i hellæderbind for 1 rd. 40 sk. netto gennem Georg Chr. Ursin.

[Vaisenhuset tilbyder samme i materie 1 rd. ord., 80 sk. netto, i hellæderbind. 1 rd. 72 sk. ord., 1 rd. 48 sk. netto.]

1858 2/10 Salg af pap.

1858 13/11 W.J. Ursin, Vingaardsstræde 129, tilbyder rygge til Nordisk Conversations-Lexicon; Chagrin 28 Sk., simplere Skind 20 Sk. Også 11/12 1858.

1859 22/1 W.J. Ursin overtager selv salget af salmebøger, Bibler og Testamenter. Bøgerne beregnes netto, på bindene 12% rabat, kun kontant.

1859 27/6 Guld, skind, shirting, pap og fernis tilbydes. [Også 10.09.1859]

1859 22/7 W.J. Ursin agter at ophæve sin handel med forgyldte salmebogsbind og rygge; udsælges med 25% rabat pr. kontant. 10/9 1859 igen annonce om nedsatte priser; udfører nu kun bestillinger.

1860 17/3 W.J. Ursin, Vingaardsstræde 10, lager af salmebøger, Bibler og Testamenter.

1860 30/6 Lager af bogbindermaterialer udbydes.

1860 7/9 W.J. Ursin. Lageret af salmebogsbind sælges på auktion 22/9.

1860 29/11 W.J. Ursin. Restlager af salmebogsbind minus 50%, en del salmebogsstokke billig til salg.

Industriudstillingen 1844 kat.nr. 474: Thorvaldsens Værker indbunden i Læderbind, farvet og Indsenderen. 32 Rbd. »Udstillingen udviiste en Deel smukt Bogbinder- og Foderalmagerarbeide. Iblandt hiint fremtræder især Thorvaldsens Værker af W.J. Ursin indbundet i farvet Læderbind - - -« UDSIGT.

Industriudstillingen 1852 »Af de øvrige Bogbinderarbeider, som frembyde mere eller mindre gode courante Indbindinger, fortiene især de af Ursin udstillede Bøger at nævnes med anerkjendelse paa Grund af deres smukke Indbinding, rene Forgyldning og øvrige gode Egenskaber.« INDUSTRIFORENINGENS QVARTALSBERETNING 13, 1853.

Ursin havde selv anskaffet en forgylderpresse, hvormed han tillige betjente 6 andre københavnske bogbindere; blev 1854 bevilget 300 rdl. til forbedringer af den Reiersenske Fond. Modtog understøttelse fra samme 1857 til studierejse til Hamburg, Berlin, Wien og Belgien.

Rektangulær etiket, grønt papir, sort tryk, 3 linier, på bagpermens inderside nederst til venstre: Bogbinder / W. URSIN / St. Kannikestræde 47

Rektangulær etiket, lysegrønt papir, sort tryk, 4 linier, på bagpermens inderside nederst til venstre: Indbunden hos / W. URSIN / Hj. af Vognmagergade / og Lavendelstræde 75

Rektangulær etiket, gult eller lysegrønt papir, sort tryk, 2 linier, på bagpermens inderside nederst til venstre: W. Ursin / Aabenraa 230.

Rektangulær etiket, lyserødt papir, sort tryk, 2 linier i fraktur, på bagpermens inderside nederst til venstre: Bogbinder W. Ursin, / Sqvaldergade 230.

Rektangulær etiket, gult papir, sort tryk, 3 linier i dobbelt ramme, navn med fraktur, på bagpermens inderside nederst til venstre: Indbunden hos / W. J. Ursin / Laxegade No. 200

Rektangulær etiket, hvidt papir, sort tryk, 3 linier i dobbelt ramme, på bageste forsatsblads inderside nederst til højre: Hofbogbinder / W. J. URSIN / Kjöbenhavn

Etiketternes farve synes at være tilpasset forsatspapirets.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis-Frue-Helligånd, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870, FF 1960-61*, Industriudstillingen, Haugsted, Udsyn, Industriforeningens Qvartalsberetning 13/1853, S. Skov: Bogsal og bogkunst, Kolding 1973*, CPN, LI.

Ussing, J.

Ussing, Johannes Gotthelph, født i Arendal ca. 1810; død af brystsyge 25 år gl. 13.03. 1835 på Almindeligt Hospital i København, begr. 18.03.1835 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af prokurator og købmand i Arendal Peder Gotthilph Ussing (1751-1831) og 2. hustru Anna Maria Hansdatter Thomassen (ca. 1770-1839). [Gift 1. med UlrikkeEleonore Bøhse (1747-87).]

Udlært af O. Kiersgaard, Kbh. 17.01.1825-09.07.1827. I svendeladens regnskab anføres udgift til sygepenge/hospital 11.07.1831 12 rbdl. 3 mk., 07.07.1834 hospital 27 rbdl. 1 sk., diætpenge 4 rbdl., 19.01.1835 hospital 1 rbdl. 2 mk. 13 sk., 06.07.1835 begravelse 7 rbdl. 3 mk. 1 sk.

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Alm.Hosp., CPN, LI, Th. Hauch-Fausbøll: Slægthaandbogen, 1900, Personalhistorisk Tidsskrift 1885.

Utter, F. H. **Udenbys mester**
Nakskov 1742-73

Utter, Friedrich Heinrich, født i Halle ca. 1712; død 61 år gl. 1773, begr. 29.11.1773 i Nakskov/Skt. Nikolaj på byens kirkegårds østre side. • Gift 1. 09.03.1742 i Kbh./Helligånd med Anne Marie Grono, som opholder sig hos hendes moder, skræder enke på Gråbrødre Torv, hvor de trolovedes med hverandre 05.10.1741. Forlovere Tommas Bertels(en) og Hans Grono. Datter af skrædder Jacob Grono og Else Bertelsdatter, født i Kbh. ca. 1714; død 54 år gl. 1771 i Nakskov, begr. 16.12.1771 Skt. Nikolaj. • Se stamtavle ved **Grono.** • Gift 2. 28.02.1772 i Stokkemarke med Anna Elisabeth Lechsero/Lexow fra Knuthenborg. »Viede de efter Kongl. Bevilling da Forløffnings Mændene for Alt hvad som i dette Ægteskab kunde være Lovstridigt var Birkedommer Mathias Knudsen paa Knuthenlund og Monsr. Ostenfeldt fra Nachscow.« [gift 2. 1774 med Poul Friderich Milo.] Født ca. 1748; begr. 24.04.1795 Nakskov.

Antagelig udlært i Tyskland. Ankom fra Göteborg til Kbh. 12.04.1737, svend hos Claus Ritter, ankom fra Stralsund til Kbh. 08.07.1740, svend hos M. Brandt. Symbolum: Glücklich ist wer vergist / was nicht mehr zu ändern ist.

»Anno 1740 d. 22 Augusti hafver Monsr. Friedrich Heinrich Utter angifvet sit Mester Aar.« [egenhændig indførsel i Laugets Regnskabsprotokol s. 259].

Løste borgerskab i Nakskov 24.04.1742. »Anno 1742 dend 25de April fremkom for Raadstuerætten Fridrich Hendrich Utter og Barnefød i Halle i Saxen og begiærte at

vinde Borgerskab paa Bogbinder Profession sig at ernære, hvortil Sr. og blef antagen og derpaa aflagde sin Borger Eed.« Antaget som udenbys medlem af Bogbinderlauget 31.10.1768, betalte kvartalspenge til maj 1773. Værkstedet overtaget af Poul Friderich Milo ved ægteskab med enken.

Altgesell i Kbh. 30.09.1737 og 09.01.1741.

Friderich Henrich Utter og Hustrue Testamentes Confirmation.
- - - At, eftersom hos Os allernaadigst er bleven ansøgt og begiert Vores allernaadigste Confirmation paa efterskrevne Forskrivelse lydende Ord efter andet som følger: Stormægtigste allernaadigste Arve Konge og Herre! I det allerunderdanigste Haab at nyde alernaadigst Confirmation paa dette vores allerunderdanigste, have vi tvende undertegnede Egtefolk, jeg Friderich Henrich Utter, Borger og Bogbinder i Naschov og jeg Anna Maria Gronov, bemeldte Utters Egte Hustrue, udi den Treenige Guds Navn overlagt med hverandre at oprette og indgaae følgende Testamente, da vi allerede i 30 Aar har levet i Egteskab sammen og alle vore Livsarvinger ved Døden er afgangen, og det nu er over den Tiid at vi kan vente fleere Livsarvinger, og Gud i denne vores Egteskab haver ved vores egen Fliid og Arbeide velsignet os med daglig Brød til Nødtørftighed, uden at vi nogentid har arvet noget af vore Venner, Saa har vi besluttet og lovet hverandre, at hvilken af os der maatte overleve den anden skal beholde vores Ringe Boehave og ubeskaaren, naar deraf alleene erlægges til den afdødes samtlige Arvinger 4 Rdl. enten saa den overlevende i andet Egteskab sig indlader eller ikke, men skulde den Efterlevende forblive i eenlig Stand til sin Død, da tiltræder vores fælles Arvinger paa begge Sider de som da lever og deeler vores Ringe Boe efter Loven; at vores allerunderdanigste Andragende er rigtig og sandfærdig, og at dette saaledes af os begge er indgaaet derom have vi anmodet tvende gode Mænd, velædle og velfornemme Sr. Jørgen Kølle, Kiøb- og Handelsmand, og velædle og velfornemme Sr. Johan Adam Henchel, Kiøb- og Handelsmand, med os til vitterlighed at underskrive, dette vores Testamente have vi egenhændig underskreved og forseigled. Vi henlever til vores Død i største underdanighed Stormeægtigste allernaadigste Arve Konge og Herre, Deres Kongelige Mayestæts allerunderdanigste Troe Arve Undersaatter. Naschov d. 4 April 1769

Friderich Henrich Utter (LS) Anna Maria Gronov (LS)

os forestaaende Testamente er af disse Egte Personer saaledes Ord efter andet indgaaet og sluttet, saa og skrevet og underskrevet i vores Overværelse, tilstaaer vi underskreve Hans Kongl. Mayst.s allerunderdanigste Tiener

J. Kølle (LS) Johan Adam Hänschel (LS)

Da saafremt fornevnte Friderich Hendrich Utter og hans Hustrue Anna Maria Gronov af vor Kiøbstad Nachschov i vort Land Lolland sig ingen Livsarvinger paa enten af Siderne efterlader ville Vi forskreven Forskrivelse udi alle dens Ord, Clausuler og Puncter, saa som samme herover indført findes allernaadigst have confirmere og stadfæste; Dog Siette og Tiende Penge, samt ald anden Os tilkommende Arvefalds Rettighed i alle Maader ei forkrænket; Forbydendeis etc. -

Christiansborg d. 4. Mai 1770 / O. Thott

REF.: Regnskabsprotokol, Nielsen, kirkebog Helligånd-Nakskov Skt. Nikolaj-Stokkemarke, Malling: Vielser i landsogne, Danske Kancelli, Fynske og smaalandske Registre, 1766-71, CPN, LI.

Vajsenhuset

Det kongelige Vajsenhus. Oprettet ved kgl. reskript af 08.04.1720. Fundats 21.07.1727 med ret til at holde manufaktur, bogtrykkeri og apotek. Eneret til at forelægge bibler, katekismer og salmebøger.

Privilegium 09.08.1717 på bogbinderfrimester, som 14.10.1724 kan optages i Lauget uden omkostninger, forskånet for alle borgerlige og byens onera og bestillinger. Missionskollegiets bogtrykkeri blev efter branden 1728 overflyttet til Vajsenhuset. Fra ca. 1735 nævnes F.H. Fosgraph som leder af bogbinderiet. 1824 oprettedes en papskole med bogbindersvend H.C. Lerche som lærer, et specielt lokale indrettedes 1826 til værksted; nedlagt 1833.

1844 oprettedes en bogbinderskole under ledelse af H.G.C. Thortsen indtil 1880, derefter under ledelse af J.V. Andersen indtil 1920, hvor skolen ophørte.

1715-28 Elers Kollegium, Store Kannikestræde
1729-95 Vajsenhuset, Nytorv, brændt 1795
1801-07 Studiestræde
1807-75 Købmagergade 44
1875- Nørre Farimagsgade

Annonce i Dansk Boghandler-Tidende 28.08.1858: Ny Udgave af Det Nye Testamente i Materie, 1 rdl. ordinær, 80 sk. netto. I Hellæderbd. 1 rdl. 72 sk. ord., 1 rdl. 18 sk. netto.

Af Vajsenhusets elever blev følgende senere bogbindermestre: Anders Wilhelm Andersen (Kbh. 1842), Julius Peter Hansen (Kbh. 1863), Henrik Nikolaj Hoffmann (Kbh. 1856), Johan Christian Holm (Kbh. 1845), Carl Richard Emil Jensen (Kbh. 1897), Niels Laurits Meyer (Kbh. 1858) og Gustav Viggo Torp (Kbh. 1907).

REF.: Ottesen, Ilsøe, DBhT, Trap.

Valentin Bogbinder se **Reich, Valentin**

Vallentin, N. L.

Vallentin, Niels Larsen , født ca. 1733 i Kbh.; død af vattersot 74 år gl. 20.10.1807 i Kbh., begr. 23.10.1807 Holmen/Ass.kgd. • Søn af - - - • Gift 13.06.1783 i Kbh./Helligånd med Anna Sophia Clausdatter Berg, hos Stadius i Badstuestræde. Født ca. 1756 i - - -; død af tæring 29 år gl. 29.05.1785 i Kbh.

Udlært af J.B. Mauritius, Kbh. 01.07.1748-07.07.1755.

1785 Adelgade, svend, logerende i spækhøker Rasmussens hus. Ved Folke-

tælling 1787 svend hos A. Claussen, Skidenstræde 174. Ved Folketælling 1801 svend hos I. Liebe, Øster kvt. Matr.nr. 25 B Ved Kirken.
1807 Lille Kongensgade 54

Ved skifte efter konen blev hendes efterladenskaber vurderet til 8 rdl.

Altgesell 14.04.1766, 02.05.1768, 03.02.1772, 19.07.1773, 09.10.1775, 05.10.1778, 14.01.1782, 18.01.1790 og 23.04.1792.

»Aar 1806 den 19. Juli, Som var Sct. Hans qvartal, har vi Samtlige Bogbinder Svende Selskab efter 51-aars Svendestand fritaget for alle till vores Lade indflydende Afgifter, vores Hædersamme Embetsbroder *Monsieur Vallentin*, Som her med *Respective* vederbøendes *Testimonium* for Fremtiden og til uvidendes efter rættelse bekræftes.
J.F. Harhoff, Aaldt-Gesell
At ovenstaaende paa bemeldte Dato er udi Enhed og god orden afhandledt Testeres af
J. Liebe Oldermand H. Berg Bisidder«

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Holmen-Helligånd, FT 1787-1801, udskrift af skifteprotokol, Festskrift for Bogbindersvendeforeningen 1898, CPN.

Venninghausen, C. F.

Venninghausen [Wenninghausen], Christian Ferdinant, døbt 31.10.1779 i Kbh./Frue; død af brystsyge 54 år gl. 22.09.1833 i Kbh., begr. 27.09.1833 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af avertissements indkasserer, lejebiblioteksholder Gottlieb Emanuel Venninghausen og Anna Cathrina Bendsdatter [Bentzen] (d. 05.12.1808). [Dennes fader, en indvandret tysk tjener, G.E. Venninghausen, oprettede ca. 1725 et lejebibliotek, som kom til at omfatte 8000 bind, dagligt udlejedes 5-600 bøger for 6 sk. pr. uge foruden sikkerhedsstillelse. Udvalget af bøger blev bedømt som af tvivlsom kvalitet, og i nogen grad forsynet med illustrationer af samme art.] • Gift 30.04.1810 i Kbh./Garnison med Friederiche Louise Leong, født 25.09.1784 i Kbh./Frederiks Tyske kirke; død af forhærdelse af leveren 73 år gl. 06.03.1858 i Kbh., begr. 13.03.1858 Helligånd. Datter af skomagermester Peter Leong og Friederica [Wilde].

1786-87 Frederiksberggade 226
1788-95 Skindergade 37
1797 Vognmagergade 145
1798-99 Gammel Mønt 168
1800-05 Møntergade 54
1807 Vognmagergade 137
1808-10 Vognmagergade 62
1811-12 Gammel Mønt 164
1814/15 Gammel Mønt 166
1815-19 Gothersgade 125
1819-58 Hyskenstræde 143 lejebibliotek indtil 1838

Folketælling 1801 Møntergade 54: G.C. Winninghausen, 53 år, udlejer bøger, Ane Cathrine Bentzen, 53 år, hans kone, Ch. Ferdinant Winnigh., 22 år, sættersvend.

Folketælling 1840 Hyskenstræde 143 st.: Frederikke Venninghausen, født Leon, 56 år, enke, lever af sine midler, Lydia Venninghausen, 29 år, hendes datter, Christine Lorenzen, 31 år, tjenestepige.

Folketælling 1845 Hyskenstræde 143 st.: Frederikke Lovise Venninghausen, 60 år, enke, ejerinde af stedet, Lydia Venninghausen, 33 år, ugift. Christiane Charlotte Lorensen, 36 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Hyskenstræde 143 st.: Friderikke Lovise Venninghausen, 66 år, enke, ejerinde af gården, Caroline Mathilde Stricker, 37 år, ugift, [uklar stilling], Christiane Charlotte Ullerike Lorenzen, 41 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Hyskenstræde 143 st.: Friderikke Lovise Venninghausen, 71 år, enke, ejerinde af huset, Caroline Mathilde Stricker, 42 år, ugift, selskabsdame, Christiane Charlotte Lorenzen, 47 år, tjenestepige.

»Dog maa jeg kort endnu nævne Lejebibliotekerne her, af hvilke der særlig er to, blandt hvilke Venninghausens mest udmærker sig.

Denne Venninghausen er en tysker, der kom som Tjener til København; han fandt smag i Læsning, og da han var en sparsommelig Natur, saa udlaante han sine Bøger og lod sig betale et Par Skilling derfor. Skønt denne Forretning ikke var meget indbringende, behagede den ham. Paa alle Auktioner købte han nu Rub og Stub og saa sig snart i Besiddelse af et lille Roman- og Historiebibliotek, som da han var den eneste, der udlaante saadanne Bøger, ofte blev læste og derved rigelig belønnede hans Møje og 10 Gange erstattede ham hans derpaa anvendte Penge. Nu er hans Lejebibliotek 8000 Bind stort, og han sidder saa godt i det, at han ikke blot kan holde en Bogfører og betale høj Husleje, men ogsaa selv henleve Resten af sine Dage sorgløs. Man betaler hver Uge 6 Sk. og kan for denne Sum faa 1, 2 og 4 Bøger paa engang, eftersom man har stillet en Kaution af 1, 2 eller 4 Rdlr. Medens de andre Biblioteker, hvor man dog ikke skal betale noget, bliver meget lidt besøgt, saa er det ikke Tilfældet i dette. Daglig udlaanes 5-600 Bøger. Han ejer særlig en stor Samling af de smudsigste Bøger og Kobberstik og forstaar i enhver Bog uden Kobbere med Snildhed at anbringe et Par af dem. Drag nu selv Deres Slutning heraf.« A.O. SCHELLENBERG: FREIE BEMERKUNGEN ÜBER KOPENHAGEN IN BRIEFEN, 1796

»For at befordre almindelig Oplysning ved Læsning af Bøger, har man saavel i Kiøbenhavn, som paa andre Steder, indrettet Leie-Bibliotheker, hvorfra enhver, mod en ringe Betaling, efter eget Valg kan blive forsynet med saa mange Bøger, som hans Tid og Lyst tillader ham at læse. Upaatvivlelig kunde slige Indretninger være nyttige for det Almindelige, om Bøgerne, som udleies, alle vare af den Beskaffenhed, at de kunde fremskynde sand Oplysning, opvække gode Følelser, skiærpe Forstanden og forøge Kundskaber om Verden og Mennesker. Men naar vi eftersee Katalogerne af de fleste Leie-Bibliotheker, saa finde vi en stor Deel af Bøgerne, hvis Indhold er: overspendt lidenskabelig Kiærlighed med Tilsidesættelse af Religionens og Moralens helligste Pligter; Røver-Historier, Grusomheder, Mord med Gift og Dolk, Spøgelser, Syner og Varseler, underjordiske Fængsler, Forbrydelser, hvorved den menneskelige Natur gyser m.v., og disse Ting ofte i

et smukt tillokkende Sprog fremsatte. Slige Bøger findes sædvanlig saa forslidte og smudsige, at man ikke kan tvivle paa, at de jo af mange ere igiennemlæste, hvorimod de bedste moralske og historiske Værker ofte findes aldeles ubrugte. Leie-Bibliothekernes Værd til at befordre sand Oplysning, Kundskaber og gode Følelser er under disse Omstændigheder meget tvivlagtig, da de ofte kunde blive meget skadelige. Ønskeligt vilde være: om Bogsamlinger, som ere bestemte til at udleies, først af kyndige Mænd bleve undersøgte, og ikkun de tillodes udleveres, som kunde befordre sand Oplysning og være nyttige, saavel for Forstanden som for Hiertet. Offentlige Tidender bebude os: at Leie-Bibliotheker ere i Königsberg forbudte, maaskee har man ogsaa der bemærket deres skadelige Indflydelse.« CALLISEN

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Garnison, Nyrop, Frøland, FT 1787-1801-1840-1845-1850--1855, vejviser, H. Callisen: Physisk-Mediziniske Betragtninger over Kiøbenhavn, bd.2, 1809. C. Behrend: Københavnske Bibliotker omkring 1796, i Aarb.f.Bogv. 1921.

Verrys se **Gallice**, fabrikanter af lakerede papirer 1760.

Vogelius, J. S. **Udenbys mester**
Aalborg 1812-

Vogelius [Wogelius], Jacob Steenstrup, født 27.04.1785 i Hundslund; død 67 år gl. 21.09. 1852 i Aalborg, begr. 28.09.1852 Budolfi. • Søn af sognepræst Michael Mogensen Vogelius (1740-1817) og Hedvig Benedicte Spandet (1753-1834). • Gift 17.04.1812 i Aalborg/ Budolfi med Johanne Brandt, døbt 28.12.1787 i Aalborg/Budolfi; død af apoplexi 73 år gl. 19.03.1861 i Aalborg, begr. 25.03.1861 Budolfi. Datter af Anne Kirstine Christophersdatter, udlagt barnefader Hans Andreas Brandt. • Fader til Michael og Lauritz Spandet Vogelius.

Udlært af C. Frydensberg, Horsens, 18.01.1802-21.10.1805. Ankom fra Horsens til Kbh. 23.10.1805, ankom til Kbh. 06.07.1807, svend hos madam Graa.

Løste borgerskab i Aalborg 13.03 og 20.03.1812 som bogbinder og boghandler. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 30.07.1819, betalte kvartalspenge til 1826.

-1834- Vestergade 26 A
-1845-61 Skolegade 350

Folketælling 1834 Vestergade 26 A: Jacob Vogelius, 49 år, bogbinder, Johanne Brandt, 46 år, hans kone, Michael, 21 år, bogb.svend, Laura, 17 år, Mogens Andreas, 13 år, Marinus Friderich, 11 år, Christian Ludvig Adolph, 11 år, Jacobine Ambrosia, 8 år.

Folketælling 1840 Skolegade 350a-351b: Jacob Steenstrup Wogelius, 55 år, bogbinder, Johanne Brandt, 53 år, hans kone, Laura Wogelius, 24 år, Jacobine F.M. Wogelius, 14 år, Lauritz Spandet Wogelius, 21 år, Marinus F.W. Wogelius, 17 år, Maren Kirstine Haagensen, 11 år, datterdatter, Johanne Evine Haagensen, 6 år, datterdatter, Jacob Wogelius, 8 år, dattersøn, Carl Christian, 3 år, dattersøn, Christence Binderkrantz, 20 år, tjenestepige, Michael Wogelius, 28 år, ugift, bogb.svend.

Folketælling 1845 Skolegade 350: Jacob Vogelius, 60 år, bogbinder, Johanne Brandt, 58 år, hans kone, Laura, 28 år, Magnus, 25 år, Marinus, 21 år, Jacobine, 18 år, deres børn.

Folketælling 1850 Skolegade 350: Johanne Wogelius født Brandt, 62 år, husmoder, Carlo Haagensen, 12 år, plejesøn, Laura Wogelius, 33 år, ugift, skrædersyning.

Folketælling 1855 Skolegade 350: Johanne født Brandt, 68 år, enke efter bogbinder, husfaderens moder, forsørges af ham, hos gørtlermester Jens Peter Kjærulf Wogelius.

Folketælling 1860 Skolegade 350: Johanne Wogelius, 73 år, enke, sengeliggende, lever af sine midler, Jacobine Wogelius, 34 år, datter, passer moderen.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

19.01.1824	Heick, Andreas Georg / indskrevet 15.01.1821 for 5 år fra påske kvt. 1819, mester i Stege 1836
30.01.1826	Lund, Peter Olsen / indskrevet 15.01.1821 for 5 år fra Mich.kvt. 1820
1832	Vogelius, Michael / søn, mester i Aalborg 1839
24.06.1840	Vogelius, Lauritz Spandet / søn, mester i Aalborg 1844, Randers 1847, Silkeborg 1854

Oldgesell i Kbh. 20.04.1809.

I Laugets regnskab for 06.07.1835 anføres udgift ved jagningen [efter bønhaser] hos bogbindermester Wogelius og den Lauget i samme anledning idømte mulkt til 13 rdl. 3 mk. 4 sk.

REF.: Borgerskabsprotokol Aalborg, kirkebog Hundslund-Budolfi, FT 1834-1840-1845-1850-1855-1860, ÅB p. 120 b, CPN, LI.

Voigt, Viggo

Voigt, Viggo [Wiggo ved dåb], født 29.08.1836 i Kbh./Frelser; død af embolia pulmon. 56 år gl. 02.02.1893 på Frederiksberg, begr. 08.02.1893 Frb.kgd. Ved begravelsen sendte Lauget en krans til kr. 12 (regnskab okt. 1893). • Søn af toldinspektør, etatsråd Carl Christian Voigt og Verona Meyer. • Gift 1. med Vilhelmine Augusta Brangstrup. Født 06.03.1830 i Farstrup; død af barselsfeber 32 år gl. 01.10.1862 i Kbh.; begr. 07.10.1862 Vor Frue. Datter af sognepræst Johan Christian Brangstrup og Johanne Christiane Synchenberg. • Gift 2. i Kbh./Vor Frue 24.03.1865 med Elisabeth Kirstine Vilhjelm, 24 år, hjørnet af Møntergade og Vognmagergade. Forlovere toldassistent Voigt, Vognmagergade 1 og justitsråd Nebelong, Frederiksholms Kanal 6. Født i Stoense 05.01. 1841; død af mb. cordis nefritis 64 år gl. 04.06.1910 i Kbh., begr. 10.06.1910 Frb.ass.kgd. Datter af forpagter på Nygård Fr. Kristian Vilhjelm og Kristine Lovise Sophie Frederikke Leth.

Udlært af D.L. Clément, Kbh. 22.10.1853-03.11.1856. Ved Folketælling1855 lærling hos samme, Aabenraa 218.

Indskrevet til mesterstykke 12.11.1859, antaget af Lauget og det Kongel. Kunstacademie, anført i Laugsprotokol 12.05.1860. Opført i Laugets regnskab for Mich.kvt. 1859 med 5 rdl. for stemplerne. Myndig ved bevilling 01.05.1860. Forevist prøvestykke for

Magistraten, antaget 09.02.1860, borgerskab 16.08.1860. Udmeldt af Lauget ved enken 01.01.1899.

1861-63 Frederiksberggade 36
1863-77 Skindergade 27

Overtaget 1877 af Julin Hansen.

Annonce i Nordisk Boghandler-Tidende 10.08.1877: »Hermed tillader jeg mig at bekjendtgjøre, at det af mig i 17 Aar drevne Bogbinderi Dags Dato er overdraget til Hr. *Julin Hansen*. Idet jeg udtaler min Tak for den Tillid og Velvillie, der fra saa mange Sider i denne Aarrække er viist mig, er det mit Haab, at samme maa blive overført paa min Efterfølger, som fortsætter Forretningen i samme Locale som hidtil.
Ærbødigst, Wiggo Voigt.«

Oprettede 15.06.1870 med broderen David Voigt som kompagnon et engrosfirma for bogbinderartikler, udtrådt 1889.

1870-84 Skindergade 27
1884-1901 Amagertorv 10

Folketælling 1870 Skindergade 27, 3.sal; Wiggo Voigt, 33 år, bogbinder, Elisabeth Kirstine Voigt, 29 år, husmoder, Emmy Mariane Anna Voigt, 1 år, Maren Kristine Jørgensen, 27 år, tyende, Axel Eugen Schlusser, 25 år, cand.pharm, logerende.

Folketælling 1880 Gammel Kongevej 41 B, forhus st.: Wiggo Voigt, 49 år, grosserer, Elisabeth Kirstine Voigt, 39 år, husmoder, Louise Wilhelmine Verona Voigt, 14 år, Anna Emmy Mariane Voigt, 11 år, Einar Wilhelm Voigt, 6 år, Bertha Agnes Kristine Welblund, 21 år, tjenestepige.

Folketælling 1885 Uraniavej 15, Frederiksberg: Wiggo Voigt, 48 år, grosserer i artikler for bogtrykker og bogbinder, Elisabeth Kirstine født Wilhjelm, 44 år, husmoder, Louise Verona Voigt, 19 år, Anna Emmy Mariane Voigt, 16 år, Einar Wilhelm Voigt, 11 år, Maria Caroline Køhler, 24 år, tjenestepige, Juliane Petrine Andersen, 21 år, tjenestepige, Thyra Elisa Thomsen, 18 år, gæst, Ingeborg Elise Voigt, 18 år, gæst.

Folketælling 1890 Mynstersvej 3, 1.sal: Wiggo Voigt, 53 år, grosserer, Elisabeth Kirstine Voigt, 49 år, Anna Emmy Mariane Voigt, 21 år, Einar Wilhelm Voigt, 16 år, Karen Marie Jensen, 31 år, tyende, Maren Nielsen, 31 år, tyende. Louise Wilhelmine Verona Voigt, 24 år, opholdt sig i Hamburg.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

14.11.1863 Lundsted, Vilhelm Victor / overgået fra J.W. Gether / f. 24.10.1844 Kbh.
17.05.1865 Helberg, Adolph Valdemar / indskrevet 11.05.1861 for 4 år fra påske kvt.
1869 Lundsted, Olaf Johan / f. 29.10.1850
1875 Jeppesen, August Henrik / f. 28.04.1856
04.05.1877 Petersen, Jørgen Ludvig / mester i Kbh. 1885 / f. 02.11.1859 Kbh.

INDSKREVET LÆREDRENG:

11.05.1861 Helberg, Adolph Valdemar udskrevet 17.05.1865, har selv fremstillet sig til at aflægge svendeprøve »uden læremester« f. 06.02.1845 Kbh.

Udstillede protokoller i København 1872. Deltog i 7 bogbinderiers fælles Priscourant for Bogbinderarbeide til det store kongelige Bibliothek 17.06.1872, 20.07.1875 og 1876.

Skuemester 21.05.1869- .

Rektangulær etiket, hvidt, lysegrønt eller lysegråt papir, sort tryk, 5 linier, øverste og nederste linie på buede bånd om ovalt midterfelt, skraverede hjørner, på bagpermens inderside nederst til venstre: **VIGGO VOIGT** / Hjörnet af / Skindergade og Klosterstr. / No. 27, 1ste Sal. / BOGBINDER.

Samme udformning, gårosa, lysegult eller grøt papir, sort tryk 5 linier, de to øverste og to nederste linier buede, på bagpermens inderside nederst til venstre: **VIGGO VOIGT** / Frederiksborggade / 36, / 2den Sidesal. / BOGBINDER.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Vor Frelser-Vor Frue-Farstrup-Stoense-Fr.berg-Solbjerg, vejviser, FT 1870-1880-1885-1890, Krak 1915, Ekman, CPN, LI.

Vossgraph se **Fossgraph**

Voz, Andreas

Voz, Andreas, født - - -; død - - - • Søn af - - -

Ukendt lærested.

Signerer Drengenes Indskriff-Bog 09.11.1646.

REF. CPN, LI.

Wagner, R. F.

Wagner [Wagener], Reinhold [Rudolph] Friderich, døbt 13.10.1722 i Kbh./Petri; død af alderdom 88 år gl. 29.03.1796 i Kbh., begr. 04.04.1796 Petri. • Søn af doctor Daniel Wagner og Hedewig Sophia Botsack. • Gift 23.10.1751 i Kbh./Petri i huset med Ellen [Edel] Christina Petersdatter, født ca. 1717 i - - -; død af alderdom 81 år gl. 22.01.1798 i Kbh., begr. 29.01.1798 Petri. Forlovere D. Wagner og H. Coppy. Laugets udgift 30.04. 1798 ved Mad. Wagners Liig 8 rdl. 1 mk.

Udlært af F.H. Fosgraph, Kbh. 04.07.1740. Ankom fra Lübeck til Kbh. 28.07.1742, svend hos A. Lyman, svend hos samme juli 1743 og april 1745. Symbolum: Anfang, Mittel und Ende Geht: Herren zum Besten wende. Idømt bøde på 3 mk. til svendeladen 22.04.1743 »weil ich habe mir gewären Algesel zu sein«.

Anno 1744 Johani Quartal haver Monsr. Reinholdt Friederich Wagner angifvet sit

Mester Aar at forarbeyde hos Herr Fosgraf til samme Quartal 1745. Medlem af Bogbinderlauget 12.06.1745. Borgerskab 12.07.1745. Universitetsbogbinder10.02.1751.

1755	Købmagergade 45
1757-63	Købmagergade 49 (nummerændring)
1773	Rosengården
1780-94	Rosengården 120
1796	Rosengården 116
	Værkstedet fortsættes af enken.
1795-97	Store Fiolstræde 114
1798	Rosengården 116

Folketælling 1787 Klædebo kvarter matr.nr. 128 Peder Hvidtfeldtsstræde: Reinhold Friderich Wagner, 65 år, bogb.mester, Edele Kirstine, 69 år, Edele Kirstine, 32 år, ugift.

TILREJSTE SVENDE:

30.04.1752	Bäck, Johan Michael / kom fra Randers / hjemsted Stralsund
24.06.1756	Boström, Nicolaus / Lübeck / Örebro
09.10.1756	Grossmann, Johann Gottlieb / Danzig / Danzig

Altgesell 29.10.1742, 01.07.1743 og 26.04.1745.

Anføres 1755 som fattig, tildelt huslejehjælp af Lauget, 13.10.1788 4 rdl. 2 mk., fra 11.10.1790 hver kvartal 5 rdl. indtil 21.10.1793. Jfr. Wagner modtog understøttelse af Lauget 12.07.1818 5 rdl. 3 mk., 18.01.1819 4 rbdl., 01.01.1820 4 rbdl., 10.07.1820 8 rbdl.

REF.: Borgerskabsregister, kopulationsreg., kirkebog Petri, FT 1787, Skattemandtal, vejviser, Matzen, Laugets regnskabsbog, CPN, LI.

Waldkirch, Henrik

Waldkirch, Henrik, født i Tyskland - - -; død 01.06.1629 i Kbh. • Søn af - - - • Gift 1. 1590 med en datter af boghandler Claus Føerd. • Gift 2. 04.05.1600 i - - - med Geske [Gesa] Pedersdatter, død 1644 i Køge.

Ukendt lærested.

Boghandler i København fra 1580'erne. Bogtrykker og forlægger 1598, universitetsbogtrykker 1599-1623; overgået til Salomon Sartor. Fortsat af enken, virksomheden indstillet ca. 1640.

Modtog 1616-19 betaling fra Rentemesteren for bøger, han har ladet indbinde til Christian IV, og 1629-32 for indbundne bøger leveret til Sophie Brahe.

Foert, Nic. Hymenæus coniugii, nuptiis Henri. Waldkirchii, Hafn. Typographi, et Gesae Petri Fil. D. Maji 4. An. 1600 celebrandis. 4to. 4 bl.

REF.: Ilsøe, Carl S. Petersen, Sophie Brahe, Bibl.Dan..

Wardinghausen, G. H.

Wardinghausen, Georg [Jørgen] Henrich, født 11.08.1777 i Kbh./Nikolaj; død 39 år gl. 08.06.1819 i Kbh., begr. 14.06.1819 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af brændevinsbrænder Nicolai Wardinghausen og Anna Maria Bajer. • Gift 00.00.1800 i Kbh. [Helligånd anført i kopulationsreg., men vielsen ikke fundet] med Maria Elisabeth Møller, enke efter Peder Hiort (død 06.03.1799). Født i Kbh. 07.09.1778 i Kbh./Nikolaj; død 11.07.1815 i Kbh. Datter af Jens Halkiær Møller (ca. 1738-1792) og Marie Kirstine Michelsdatter Svale. Hun indlod sig i ægteskab med manden i håb om, at han skulle indtræde i Bogbinderlauget som mester. Efter ansøgning 12.12.1803 separeret 23.12.1803 på grund af hans slette opførsel mod hende, børnene bliver hos hende, han skal ikke betale til hende eller børnene. Gift 3. 18.08.1809 med J. Ledder.

Udlært af Isac Liebe, Kbh. 08.07.1793-10.07.1797. Svend hos Liebe i 3 år og igen efter separationen. Rejste efter langvarig sygdom til Tyskland 1805. Ankom 24.02.1806 til Odense, svend hos J.G. Schmidt, indført i Svendebogen 31.03.1807. I svendeladens regnskab 12.07.1819 anføres diætpenge 1 rdl. til ham.

Indtegnet til mesterstykke 17.07.1800, men ses ikke udført. Overtog 26.04.1802 med Laugets samtykke sin afdøde svigerfader J.H. Møllers værksted, som blev drevet af enken og datteren. Datteren Maria Elisabeth Møller havde ved kgl. missiv 24.08.1799 bevilling på at fortsætte bogbinderprofessionen efter hendes moders død med lige rettighed som laugsmesterenker.
[Se oldermand Isac Liebes erklæring om forholdet under Marie Elisabeth Møller.]

1801 Store Strandstræde 123 A
1804 Størrestræde 7 [som Georg Christian W.]
1805 Løvstræde 186
1807 Løvstræde 106
1808 Løvstræde 122
1809 Vognmagergade 92

Folketælling 1801 Store Strandstræde 123 A: Henrick Wardinghaus, 24 år, bogb.svend, Marie Elisabeth, 21 år, Christian Hiort, 5 år, Andreas Hiort, 3 år [hendes børn af 1. ægteskab], Zakarias Iwersen, 32 år, bogb.svend, Marie Møller, 50 år, enke [efter J.H. Møller], Cathrine Jensdatter, 23 år, tjenestepige.

Bogbinderlaugets Protokol 26.04.1802:
»Paa ingaaende Contragt om at indtræde i hendes sted og fortsætte Professonen i mod at hun udtræder af Lauget og ei paa nogen mode selv eller andre driver Bogbinder Professonen nemlig Salig Hr. Müllers Enke og hindes Swiger søn Wardenhausen maa indtræde i hindes Sted og maa drive Professonen med en Svend, Hvor i mod han for binder sig at Betalle hindes Gæld til Dato, og Betalle hinde Ueligen med 1 Rd. 2 Sk. Samt at udlevere hinde det som er Specificered i Contragten som og at ved det i Contragten om melde Tvende Liie Kasser samt ved hindes Død at besørge hinde en anstændi Begravelse vor i mod han modtager det som hun effter hindes Død i bemelte Kasser kan tilkomme. En liie lüende Genpart af den i mellem Madam Müller og hindes Sviger Søn War-

denhusen oprettet Contragt findes i Laden innelagt. I mellem tied er det ham paalagt hos det høy Edle Magistradt at an halde at det maa være hun tilladt efter Contragtens indhold at Arbeyde i Bogbinder Professonen, der paa Lauget finde indet er i mod.«

Magistratens Protokol, 2. Hovedfag, 12.05.1802, sag nr. 523:
»Georg Henrich Wardinghausen ansøger Tilladelse til ved Hjælp af Svend at forestaa sin Svigermoder Anne K. Møllers Bogbinder Værksted, uden at forfærdige Mesterstykke eller tage Borgerskab i 2 Aar.

Herimod har Lauget efter dets Paategning paa forelagde Supplikantens Begjæring til samme, intet at erindre.

17. Maj - til Laugets Erkl.

27. do. - dets Erkl. Indkom, deri indstilles Ansøgningen til Bevilgelse.

31. May - Ansøgeren mødt, og blev betydet herom at indgive Ansøgning til Kongen.«

15.12.1802, sag nr. 1216:
Georg Henrich Wardinghausen, Bogbindersvend, anholder om at maatte endnu i 2 Aar drive Bogbinder Haandværket med egne Hænder og ved Hjælp af en Svend i hans Svigermoders, Enken Marie Kirstine Møllers Sted.

17. Desbr. - til Laugets Erkl.

25. do. - dets Erkl. indkom, deri tilbydes Suppl. fri Materialer til Mesterstykkets Forfærdigelse.

29. do. - Ansøgeren mødte med Oldermanden, da han foreslaaede at giøre Mesterstykke blot af en Foliant, men han ønskede Ansøgningen indsendt.

3.Jan. - Indsendes i Henhold til Oldermandens Erkl.«

Efter 8 år ved Kongens Regiment atter antaget af Lauget 22.01.1816

Oldgesell jan.kvt. 1802.

REF: Nielsen, vejviser, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Nikolaj-Trinitatis, CPN, LI, Danske Kancelli Sjællandske Registrant 1805, Kbh. Magistrats Journal, 1802/523, 1802/1216, 1803/1835.

Weidemann, H. A. **Udenbys mester**
Bergen 1735-44

Weidemann, Heinrich August, født - - - i Waldeck; begr. 21.07.1767 i Bergen/Nykirken. • Søn af - - -. • Gift 26.04.1735 i Bergen/Nykirken med Elen Marie Hansdatter, enke efter bogbindemester Israel Tiller jr. (begr. 23.02.1733 Bergen/Nykirken).

Ukendt lærested. Svend hos I. Tiller jr., Bergen.

Overtog Israel Tillers værksted ved ægteskab med enken. Løste borgerskab i Bergen 13.09.1735. Bevilling på boghandel 25.05.1739. Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1744.

UDLÆRT SVEND FRA VÆRKSTEDET:

10.07.1742 [Weidemann,] Hans Jacob Tiller / stedsøn, døbt 03.07.1722

REF.: Schjoldager, CPN, LI, digitalarkivet.no

West, Jørgen

West, Jørgen, født - - -; død - - -. • Søn af - - -.

Udlært af P. Lyman, Kbh. fra påske kvt. 1736-02.04.1742. Ankom fra Lübeck til Kbh. 08.06.1745, svend hos L.P. Graa; ankom fra Lund til Kbh. 14.05.1747; ankom fra Riga til Kbh. 12.05.1761, svend hos P.A. Pripp.

Ved kgl. Missiv 14.08.1761 tilladelse til at indtegnes i Bogbinderlauget uden at sidde mesterår.

REF.: Danske Kancelli Sjællandske Tegnelser 1761, CPN.

Westerberg, Chr.

Westerberg, Christian Georg, født 28.11.1823 i Kbh./Petri; død af pleuropneumonia 68 år gl. 30.06.1892 i Kbh., begr. 05.07.1892 Jacob/Vestre kgd. Ved begravelsen benævnt agent. • Søn af Helene Friderike Westerberg, udlagt barnefader styrmand Ludewig Kanter. • Gift 26.05.1855 i Kbh./Trinitatis med Sara Frederikke Marie Rasmussen, 28½ år, Adelgade 256. Forlovere sværdfeger J. Heraczeck, Pilestræde 101 og malermester R.P.J. Rasmussen, Adelgade 256. Født 07.05.1826 i Kbh.; død af pneumonia 86 år gl. 25.10. 1912 i Kbh., begr. 30.10.1912 Østervold/Vestre. Datter af hattemagersvend, senere jernhandler Christian Rasmussen og Ellen Sophie Hansen.

Udlært af H. D. Kreiser, Kbh. 28.01.1843.

Indskrevet til mesterstykke 03.05.1852, forfærdiget efter anordningen og antaget af Lauget og det Kongel. Kunstacademie, anført i Laugsprotokol 22.10.1853. Borgerskab ikke fundet.

1854	Klareboderne 7	
1855-57	Store Kongensgade 39	
1857	Store Kongensgade 238	G.Chr. Westerberg
1858	Store Kongensgade 46	
1858Til.-59	Store Kongensgade 36	
1860-66	Store Kongensgade 15	(nummerændring)
1867-70	Store Kongensgade 13	
1871	Store Kongensgade 15	
1872	Toldbodvej 20 A	
1873-74	Bryggerl. 6	
1875-76	Salviegade 14	
1883	Vestre Ryesgade 41	
1887	Ryesgade 41	
1891	Sølvgade 84	
1912	Stockholmsgade 9, 3.	

Folketælling 1845 Åbenrå 220/204 B 1.sal: logerende hos gadevægter Jens Olsen, Christian Georg Westerberg, 21 år, ugift, bogb.svend.

Folketælling 1855 Store Kongensgade 39 st. Christian Westerberg, 32 år, ugift, bogb.mester.
- Adelgade 256, 1.sal: Fredrik Christian Rasmussen, 31 år, jernhandler, Rasmus Peter Julius Rasmussen, 35 år, malermester, Sahra Frederikke Maria Rasmussen, 29 år, husbestyrerinde, Jørgen Julius Rønnou, 6 år.

Folketælling 1860 Store Kongensgade 39, nyt nr. 15. st.th. og 1.sal til gaden: Chr. Georg Westerberg, 37 år, bogb.mester, Marie Frederikke Westerberg, 34 år, hans kone, Jørgen Julius Rönow, 11 år, plejesøn, Dagmar Christiane Sophie Westerberg, 5 år, Christine Andrea Westerberg, 2 år, Johanne Christine Sørensen, 16 år, tjenestepige, Julius Olsen, 20 år, bogb.svend, Frederik Fridstrup, 16 år, bogb.lærling.

Folketælling 1870 Store Kongensgade 13, forhuset st.th.: Chr. Georg Westerberg, 46 år, bogbinder, Marie Frederikke Westerberg, 43 år, husmoder, Dagmar Christiane Westerberg, 14 år, Christine Andrea Westerberg, 11 år, Agnes Julie Westerberg, 9 år, Irma Petra Westerberg, 2 år, Helga Margrethe Westerberg, 6 år, Ina? Petrea Kjertman, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1880 Ryesgade 131: Christian Georg Vesterberg, 56 år, bogbinder, Marie Frederikke Vesterberg født Rasmussen, 53 år, hans kone, Dagmar Christiane Vesterberg, 24 år, Christine Andrea Vesterberg, 22 år, Agnes Julie Vesterberg, 20 år, Irma Petrea Vesterberg, 11 år.

Folketælling 1885 Ryesgade 41, 5.tv.: Christian Vesterberg, 62 år, bogbinder, Frederikke Vesterberg, 59 år, Dagmar Vesterberg, 28 år, Christine Vesterberg, 26 år, Agnes Vesterberg, 24 år, Irma Vesterberg, 16 år.

Folketælling 1890 Sølvgade 84, 5.: Christian Georg Westerberg, 64 år, bogb.mester, Frederikke Sara Marie Westerberg, 61 år, husmoder, Dagmar Andrea Westerberg, 28 år, elev ved Dagmartheateret, Christine Westerberg, 26 år, musiklærerinde, Agnes Julie Westerberg, 22 år, musiklærerinde, Irma Petra Westerberg, 20 år, tegner.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

06.11.1858 Olsen, Julius Theodor
1865 Møller, Carl / f. 23.11.1845
1866 Splid, Carl Theodor / f. 02.08.1846

REF.: Kopulationsreg., kirkebog Petri-Trinitatis-Østervold-Jacob, Begr.Prot.Kbh., Dødeblade, vejviser, FT 1845-1855-1860-1870-1880-1885-1890, KDH, CPN, LI.

Westermann, E. A.

Westermann, Edvard Alfred, født i Kbh/Petri 02.01.1838; død af phthisis 25 år gl. 07.01.1865 i Kbh., begr. 16.01.1865 Petri. • Søn af Wilhelm Edvard Westermann (11.04.1812-04.10.1860) og Josephine Maria Funch (ca. 1809-07.10.1889).

Udlært af faderen W.E. Westermann, Kbh. 23.05.1857.

1865 Hyskenstræde 6

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Petri, LI.

Westermann, H. F.

Westermann, Hans Frederik [Friederich], født i Kbh./Petri 21.01.1815; død af phthisis tuberculosa 37 1/3 år gl. 07.06.1852 i Kbh., begr. 11.06.1852 Petri. • Søn af kontorbetjent Heinrich Nicolai Westermann og Christina Maria Andersen. • Gift 07.02.1843 i Kbh./Garnison med Emma Sophie Haagensen Ruud, 16 år, Kongens Nytorv 206. Forlovere H.G.C. Thortsen, Pilestræde 126 og K.M. Knudsen, Gråbrødre torv 111. Datter af arbejdsmand Christian Peter Haagensen Ruud og Jacobine Lundberg, Strandgade 32. Født ca. 1827 i - - -; død - - -.

Udlært af N.C. Møller, Kbh. 11.01.1830-08.07.1833.

Borgerskab som foderalmager 03.09.1842. Borgerligt Artilleri. Portefeuille- og galanteriarbeider.

1843Til.-52	Østergade 57
1853-58	samme adr., Madame E. Westermann, fabrikantinde
1858Til.-59	Østergade 30
1860-62	Østergade 47 (nummerændring)

Folketælling 1845 Østergade 57: Hans Friderich Westermann, 30 år, portefeuillearbejder, Emma Sophie Westermann, 18 år, hans kone, Sophie Frederikke, 1 år, Pauline Petersen, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Østergade 57, 1.sal. Hans Friderich Westermann, 35 år, bogbinder, Emma Sophie Westermann, 23 år, Carl Wilhelm Georg Westermann, 4 år, Camilla Opheline Westermann, 2 år, Ane Katrine Kristoffersdatter, 42 år, ugift, tjenestepige, Trine Frederiksdatter eller Hansen, 16 år, tjenestepige, Thor Aksel Thorsen, 13 år, lærling.

Folketælling 1855 Østergade 57, 1.sal: Emma Sophie Westermann, 28 år, enke, har portefeuillefabrik, Georg Carl Wilhelm Westermann, 9 år, Mathilde Abelone Westermann, 5 år, Ane Catrine Christoffersen, 45 år, ugift, tjenestepige.

Folketælling 1860 Østergade 30, nyt nr. 47, st. og 2.sal: Emma Sophie Westermann, 34 år, enke, modehandlerinde, Louise Christiane Konich, 27 år, ugift, modehandlerinde, Georg Carl Westermann, 15 år, Mathilde Abelone Westermann, 11 år, Dorthea Rebecca Borup, 23 år, tjenestepige.

Industriudstillingen på Charlottenborg 1843 [?]
Industriudstillingen 1844 kat.nr. 488: Forskjelligt Galanteriarbeide. - nr. 489: En Tobaksdaase, 22 Rbd. »Blandt Portefeuillearbeiderne udmærkede sig især de fra H.F. Westermann fremsendte ved en særdeles elegant og nøiagtig Udførelse. Saavel med Hensyn til nogle enkelte af disse Arbeider - - - kunde man ønske den skadelige Indvirkning af Modesmagen paa Forsiringen mere fjernet, en Bemærkning, som man troer ikke at burde tilbageholde, da den gjælder flere af de paa Udstillingen til Skue fremsendte Arbeider.« UDSIGT

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Garnison-Petri, Vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860, Industriudstillingen, Udsigt, Haugsted, CPN, LI.

Westermann, J. F. E.

Westermann, James Ferdinand Emilius, født i Kbh./Petri 24.08.1821; død af phthisis trachialis 26 år gl. 08.10.1847 i Kbh., begr. 12.10.1847 Alm.Hospital/Nye St.Petri kgd. • Søn af kontrollør ved det Kongl. Theater Joh. Wilh. Gottfried Westermann og Maria Birgitte Thomsen.

Udlært af W.E. Westermann, Kbh. 19.01.1839, overgået fra P.C. Gether, indskr. 18.07. 1836

1847 Laksegade 192

REF.: Begr.Prot.Kbh., kirkebog Petri, CPN, LI.

Westermann, W. E.

Westermann, Wilhelm Edvard, født 11.04.1812 i Kbh./Fødselsstiftelsen; død af lungetuberkulose 50 år gl. 04.10.1860 i Kbh., begr. 10.10.1860 Petri. • Søn af moder nr. 349 og - - - • Gift 16.04.1837 i Frederiksberg med Josephine Marie Funch, 27 7/12 år, af Fr.berg. Født ca. 1809; død af alderdomssvækkelse 80 år gl. 07.10.1889 i Kbh., begr. 13.10.1889 Petri. Forlovere kontrollør ved det Kongl. Theater N. Westermann, Kongens Nytorv 356 og institutbestyrer J.O.F. Seehausen, Værnedamsvej 94. Datter af - - -. • Fader til E.A. Westermann (02.01.1838-07.01.1865) og C.V.F. Westerman (27.09.1840-28.05.1901).

Udlært af J.C. Lerche, Kbh. 09.07.1827-21.01.1833. Ophold i Hamburg.

Foreviste mesterstykke for Lauget og Magistraten, antaget og som godt befundet 17.12. 1836. Borgerskab 07.07.1838. Borgerligt Artilleri. Betalte 28.01.1837 2 rbdl. for Laugets stempler til mesterstykket. Portefeuillefabrikant.

1837Tillæg	Lille Fiolstræde 195, hjørnet af Krystalgade
1838	Møntergade 44
1839-51	Lille Fiolstræde 195
1852-54	Farvergade 140
1854Til.-59	Rådhusstræde 45
1860	Rådhusstræde 3 (nummerændring)
1861-62	Rådhusstræde 11 bogb.enke J.M. Westermann - futeralmagerinde
1863-64	Vimmelskaftet 36, mellembygn. 1.sal
1865-68	Hyskenstræde 6

Overtaget 1869 af C.V.F. Westermann.

Folketælling 1840 Lille Fiolstræde 195 st.: Wilhelm Westermann, 29 år, bogb.mester, Josephine Funck, 29 år, hans kone, Eduard Westermann, 3 år, Katarine Hansdatter, 17 år, tjenestepige, Carl Raff, 16 år, bogb.lærling, Niels Løwgreen, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1845 Lille Fiolstræde 195 st.: Vilhelm Vestermann, 36 år, bogb.mester,

Josephine Marie, 33 år, hans kone, Edvard Alfred, 8 år, Valdemar Vestermann, 5 år, Adelaide Therese, 1 år, Christiane Marie Andersen, 17 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Lille Fiolstræde 195 st.: Wilhelm Westermann, 37 år, bogb.mester, Josephine Westermann, 41 år, hans kone, Eduart Westermann, 11 år, Waldemar Westermann, 9 år, Adelaide Westermann, 7 år, Viggo Westermann, 1 år, Ane Margr. Olsen, 23 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Rådhusstræde 45, 1.sal: Eduard Wilhelm Westermann, 44 år, bogb.mester. Josephine Maria Westermann født Busch, 46 år, hans kone, Eduard Alfred Westermann, 19 år, Waldemar Frederik Westermann, 15 år, Carl Johan August Westermann,
8 år, Adelaide Therese Westermann, 11 år, Viggo Gotfred Westermann, 6 år, Georg Anton Westermann, 4 år.

Folketælling 1860 Rådhusstræde 45, nyt nr. 3, 1.bagsal: Wilhelm Edvard Westermann, 48 år, bogb.mester, Josephine Marie Westermann, 50 år, hans kone, Eduard Alfred Westermann, 22 år, bogb.svend, Waldemar Frederik Westerman, 20 år, bogb.svend, Carl Johan August Westermann, 12 år, Viggo Gotfred Westermann, 10 år, Anton Georg Westermann, 9 år.

Folketælling 1870 Store Købmagergade 47, 3.sal: Josephine Marie Westermann, 61 år, enke efter bogb. Westermann, Adelaide Theresia Westermann, 25 år, musiklærerinde, Viggo Gotfred Westermann, 20 år, kontorist.

Folketælling 1885 Havnegade 3, 2.sal: Josephine Marie Westermann, 75 år, husmoder, Adelaide Therese Westermann, 40 år, musiklærerinde, Sigurd Waldemar Westergaard, 19 år, sønnesøn, musiker, logerende.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

19.01.1839	Westermann, James Ferdinand Emilius / overgået fra P.C. Gether, indskr. 18.07.1836
24.04.1843	Raff, Carl Friederich Wilhelm / indskrevet 13.07.1839 for 5½ år fra St.Hans kvt. 1837, mester i Kbh. 1848
30.09.1844	Løvdahl, Niels Peter / indskrevet 13.07.1839 for 5 år fra St.Hans kvt.
12.04.1845	Poulsen, Jørgen Christian / indskrevet 23.01.1841 for 5 år fra St.Hans kvt. 1840
29.04.1850	Andersen, Andreas Nicolai
23.05.1857	Westermann, Edvard Alfred / søn

Industriudstillingen 1836 kat.nr. 385: Schillers Værker brilliant indbundet. Arbeidet udført i Hamborg. »Bogbindersvend Wilh. Edvard Westermann, der havde opholdt sig i Hamborg, viste Schillers værker indbundet »brilliant« med guldsnit, der, når bogen blev foldet ud, viste et prospekt af Kiel. Det var et arbejde, »der gjorde megen Lykke hos Besøgerne af Udstillingen«.« HAUGSTED

Medlem af Bedømmelsesudvalget 1844- .

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Fødselsstiftelsen-Petri, vejviser, FT 1840-1845-1850-1855-1860-1870-1885, Industriudstillingen, Haugsted, CPN, LI.

Westphal, C. H.

Westphal, Carl Hiob, født i Leipzig 17.01.1756; død af alderdom 75 år gl. 13.04.1830 i Kbh., begr. 19.04.1830 Petri/Ass.kgd. • Søn af - - -. • Gift 30.11.1785 i Kbh./Helligånd i huset med Elisabeth Steenberg. Afdøde bogbinder [G.] Steenbergs datter, boende hos bogtrykker P.H. Høecke, Store Helliggeiststræde 141. Forlovere Knud Steenberg, Badstuestræde og Severin Steenberg. Født i Kbh./Nikolaj 13.01.1762; død af indvortes svaghed 65 år gl. 31.03.1827 i Kbh., begr. 05.04.1827 Petri/Ass.kgd. • Fader til Christina Carolina Westphal (f. 29.08.1786), gift med Ludvig Jensen Brænning. • Se slægtstavle ved **Steenberg**.

Ukendt lærested. Ankom fra Danzig til Kbh. 08.09.1778, svend hos N. Hiort.

»*C.H. Westphal* bin ich genant, *Leipzig* ist mein Vaterland, von Dantzig ich die Reise began, in *Copenhagen* ich auch woll ankam, dass Geschenck wurd auch gegeben mir, mit vielen Dank ich es melde hier, habe auch *Condition* erhalten bey dH. Hiort, H. Escheel, Geselle Vater.

Copenhagen d. 8. Sept. 1778

Und wenn ich nicht mer seufzen kann, So streicht mich aus mit Dobak an.«

Indtegnet til mesterstykke 11.04.1785, godkendt af Magistraten, borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 30.05.1785. Betalte 11.10.1790 3 rdl. til Lauget for indskrivning. Overtog sin afdøde svigerfader G. Steenbergs værksted.

1786-92	Store Helliggeiststræde 141
1794-1802	Kronprinsensgade 11 F
1803-04	Pilestræde 87
1805	Store Købmagergade 90
1807	Klareboderne 9
1809-14	Klareboderne 7 (nummerændring)
1815	Lille Helliggeiststræde 165
1816	Store Helliggeiststræde 165
1817-18	Lille Helliggeiststræde 157
1819	Ulfeldts plads 112
1821-22	Nybrogade 23
1823-27	Vandkunsten 178
1828-30	Store Kirkestræde 49

Folketælling 1787 Store Helliggeiststræde 141: Carl Westfal, 31 år, bogb.mester, Elisabet Stenberg, 25 år, Krest. Caroline, 1 år, Daniel Rudal, 29 år, bogb.svend, August Lohman, 20 år, læredreng, Jacob Arboe, 16 år, læredreng, Mar. Nommesen, 22 år, tjenestepige.

Folketælling 1801 Kronprisensgade 11 F: Carl Hiob Westphael, 45 år, bogb.mester, Elisabeth Steenberg, 39 år, Christiane Caroline, 19 år, Carl Christian, 11 år, Friderich, 9 år, Wilhelm, 4 år, Gustav Wichberg, 19 år, læredreng, Christian Holst, 19 år læredreng, Marie Cathrine Sørensdatter, 50 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

13.07.1789 Lohman, Johan August / overgået fra G. Steenberg, indskrevet 14.10. 1782
22.04.1793 Arboe, Jacob Haagensen / indskrevet 23.04.1787 for 7 år fra nytår, mester i Slagelse 1800
01.05.1797 Busch, Johan Georg / indskrevet 22.04.1793 for 6½ år
17.01.1803 Holst, Christian / indskrevet 08.10.1798 for 5 år fra St.Hans kvt., mester i Horsens 1806
17.01.1803 Wichberg, Gustaf / indskrevet 16.01.1797 for 7 år, mester i Kbh. 1821
17.07.1809 Schønberger, Carl, Johan / indskrevet 30.04.1804 for 6 år fra St.Hans kvt. 1803, mester i Kbh. 1816

TILREJSTE SVENDE:

18.06.1786 Speer, Michael Gottlieb / kom fra Riga / hjemsted tysk?
00.08.1786 Kauffmann, Andreas August / Riga / Riga
26.05.1787 Rudahl, Daniel / Karlskrona / Kalmar
00.05.1788 Morchmand, J. C. / Bergen / Bergen
01.05.1789 Saltz, Peter / Bergen / Danzig
22.10.1789 Fristadius, Hans Peter / Hamborg / København
05.07.1791 Möllerstedt, Lorenz / Flensborg / Laholm
10.05.1794 Remann, A. Lut / Rostock / tysk
09.06.1803 Schröder / - / tysk
01.09.1803 Gillgren J.C. / Göteborg / svensk
17.10.1803 Windslev, August Gottlieb / Hamburg / Lauban
01.11.1804 Conradsen, Johannes / Odense / dansk
03.10.1809 Franck / - / Lübeck
00.00.1810 Söderberg, Anders G. / - / Karlskrona

Altgesell 03.07.1780. Svendefader 1790-91, bisidder 10.07.1820-08.07.1822. Oldermand 26.07.1790-16.07.1792, valgt 1798 men ved omvalg efter Magistratens anmodning blev A. Claussen valgt, ligeledes valgt 08.07.1822 med 19 af 30 stemmer, men J. Lerche tildelt posten.

Medlem af Det forenede Understøttelses-Selskab fra 23.10.1789.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Helligånd-Petri-Nikolaj, Petri Leichen Protokol 1777-1838, Skattemandtal, FT 1787-1801, vejviser, Seidelin, Nielsen*, CPN, LI.

Westring, C. J.

Westring [Vestring], Carl Jacob, født i Stockholm, Sverige ca. 1803; død på sindssygeanstalten i Vordingborg 64 år gl. 29.08.1867, begr. 04.09.1867 i Slangerup. • Søn af - - -. • Gift med Magdalene Rasmussen, født ca. 1811 i - - -; død - - -.

Udlært af Erik Norman, Stockholm 1819-24. Ankom fra Stockholm til Kbh. 01.09.1824 og igen 18.08.1827, svend hos J.F. Milo.

Borgerskab som foderalmager 03.12.1836. Brandcorpset.

-1831-34- Peder Madsens gang 94
1837 Borgergade 133
1838-42 Ny Adelgade/Lille Grønegade 319
1843 Store Grønnegade 267 husejer, med jordemoderen M. Westring

Folketælling 1840 Ny Adelgade 319 st.: Carl Jakob Westring, 37 år, futteralmagermester, Magdalene Rasmussen, 29 år, hans kone, Peder Laurits Westring, 9 år, Gustav Frederik Westring, 7 år, Klara Natalia Westring, 2 år, Carl Ferdinand Sørensen, 15 år, læredreng, Marta Cathrine Munk, 27 år, tjenestepige.

Læredrengen Carl Ferdinand Sørensen overgik til P.C. Gether, 05.10.1841, udlært 07.10.1845.

Borgerskab i Frederikssund 12.04.1843.

-1845- Udesundby, Sølyst
-1855- Østergade 24 B

Folketælling 1845 Udesundby, Sølyst: Carl J, Westring, 42 år, bogbinder, Magalene Rasmussen, 34 år, hans kone, Peter L. Westring, 14 år, Gustau F. Westring, 12 år, Clara Westring, 7 år, Adalaida Westring 4 år, Julius Westring, 3 år, Enger Larsdatter, 18 år, tjenestepige.

Folketælling 1855 Frederikssund, Østergade 24 B, baghuset: Carl Jacob Westring, 52 år, bogb.mester, Magdalone Rasmussen, 41 år, hans kone, fast ophold som Diuscipuls Jordemoder i Slangerup landsogn, Adeilaide Westring, 14 år.

Folketælling 1855 Slangerup, Hørup by, jordemoderhuset: Mataline Rasmussen, 43 år, jordemoder, Clara Nathalia Westring, 17 år, Julius Samuel Gottlieb Westring, 8 år, Emilie Cathrine Kirstine Westring, 5 år, Caroline Magdalene Westring, 3 år.

Folketælling 1860 Slangerup, Hørup mark: Carl Jacob Westring, 58 år, bogbinder, Magdalene Rasmussen, 49 år, hans kone, jordemoder, Julius Samuel Gottlieb Westring, 12 år, Emilie Catharine Christine Westring, 10 år, Caroline Magdalene Westring, 8 år.

REF.: Borgerskabsprotokol, Kbh.+Frederikssund-Slangerup, kirkebog Helligånd-Slangerup, vejviser, FT 1840-1845-1855-1860, Hedberg, CPN.

Wichberg

Johan Wichberg (ca. 1736-1786), gift 1766 med Ellen Kirstine Erichsen (ca. 1750-86).

A. Ane Kirstine Wichberg (ca. 1769-).
B. Hagvin Wichberg (ca. 1771-).
C. *Ole Wichberg* (1773-1829).
D. Hagvin Wichberg (ca. 1776-).
E. Andreas Wichberg (ca. 1779-).
F. *Gustav Wichberg* (1782-1839), gift 1818 med Ane Cathrine Thygesen (ca. 1788-1870).

1. *Peter Gustav Wichberg* (1819-1850).
2. Ane Kirstine Wichberg (1822-).

G. Carl Wichberg (1784-).

Wichberg, G.

Wichberg, Gustav, født 05.02.1782 i Kbh./Nikolaj; død af apoplexia 57 år gl. 01.03.1839 i Kbh., begr. 06.03.1839 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af Johan Wichberg (ca. 1736-1786) og Ellen Kirstine Erichsdatter (ca. 1750-1786). • Gift 11.12.1818 i Kbh./Vor Frue med Anne Christine Thyesen [Thygesen], 31 år, Gammel Torv 4. Født ca. 1788 i - - -; død af senectus 82 år gl. 27.01.1870 i Kbh.; begr. 04.02.1870 Helligånd. Forlovere Peder Bellman, Lille Kirkestræde 98 og melhandler Larsen, Vimmelskaftet 19. [Datter af arbejdsmand Thyge Poulsen og Johanne Pedersdatter ?] • Fader til Peter Gustav Wichberg (1819-).

Udlært af C.H. Westphal, Kbh. 16.01.1797-17.01.1803. Ved Folketælling 1801 læredreng hos samme, Kronprinsensgade 11 F.

Indtegnet til mesterstykke 10.07.1820, betalte for melding og stemplerne 3 rbdl. 4 mk. 8 sk. Forevist Lauget og Kunst Academiet samt Magistraten og af samme som godt befundet. Borgerskab 09.07.1822. Anført i Laugsprotokollen 20.01.1823. Borgerligt Artilleri.

1818	Lille Grønnegade 265
1819-23	Store Grønnegade 262
1824-25	Grønnegade 254
1826-30	Østergade 62
1831-35	Store Købmagergade 56
1836-37	Løvstræde 126
1837Til.-39	Store Helliggeiststræde 153
1840	samme adr., bogb.enke A. Wichberg
1841-52	Kronprinsensgade 29
1852Til.-54	Pilestræde 122
1854Til.-59	Pilestræde 108
1860-68	Pilestræde 14 (nummerændring)

Folketælling 1840 Store Helliggeiststræde 153, 1.sal: Ane Christine Wichborg, 53 år, bogbinderenke, Ane Christine Wichborg, 18 år, Peter Gustav Wichborg, 21 år, bogb.-svend, Mette Marie Andersdatter, 19 år, tjenestepige, Anders Wilhelm Andersen, 25 år, bogb.svend, Frederik Emil Theodor Larsen, 20 år, bogb.lærling, Frederik Peter Holm, 20 år, bogb.lærling, Johan Christian Fredstrup, 17 år, bogb.lærling, Jasper Hansen, 66 år, gift, forhen præst, giver information, logerende.

Folketælling 1845 Kronprinsensgade 29, 2.sal: Ane Christine Wichberg fød Tygesen, 58 år, bogbindermester enke, driver bogbinderprofessionen, Anna Christine Wichberg, 23 år, ugift, Andreas Eduard William Berg, 22 år, bogb.svend, Edvard Henrik Chr. Graffe, 18 år, læredreng, Emma Alvilde Møller, 20 år, tjenestepige.

Folketælling 1850 Kronprinsensgade 29, 2.sal: Ane Christine Wichberg, 62, bogb.-

enke, Frederich Emil Theodor Larsen, 29 år, ugift, bogb.svend, Hans Peter Schärf, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1855 Pilestræde 108: Anne Christine Wichberg, 68 år, bogb.enke, Camille Alvilde Nielsine Westergaard, 19 år, tjenestepige, Carl Valdemar Lorentzen, 18 år, bogb.lærling.

Folketælling 1860 Pilestræde 108, nyt nr. 14: Ane Christine Wichberg født Thygesen, 73 år, enke efter bogb.mester G. Wichberg, husmoder, Cathinca Dorthea Henriette Thayer, 20 år, tjenestepige.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

08.07.1822	Bellmann, Heinrich Ludvig / indskrevet 18.01.1819 hos J.C. Berg
17.01.1825	Christensen, Peter Christian / indskrevet 08.07.1822 for 5 år fra nytår 1819
18.07.1825	Berg, Carl Johan / indskrevet 12.07.1823 1 år i forbundt fra St.Hans kvt.
05.07.1830	Rasmussen, Julius Lauritz Michael / indskrevet 13.01.1827 for 5 år fra St.Hans kvt. 1826 / mester i Kbh. 1836
11.07.1831	Marqvart, Carl Frederik / indskrevet 13.01.1826 for 5 år fra St.Hans kvt. 1826 / mester i Sønderborg 1845, i Horsens 1848 / f. 11.01.1812
06.07.1835	Andersen, Andreas Niels Christian / indskrevet 24.01.1831 for 5 år fra St.Hans kvt. 1830 / mester i Ribe 1838 / f. 31.08.1812 Kbh.
07.07.1838	Wichberg, Peter Gustav / søn / mester i Kbh. 1845 / f. 21.05.1819 Kbh.
27.07.1840	Larsen, Frederich Emil Theodor / indskrevet 25.01.1836 for 5 år fra St.Hans kvt. 1835 / mester i Kbh. 1853
29.05.1841	Holm, Frederik Peter / indskrevet 28.01.1837 for 5 år fra St.Hans kvt. 1836
22.04.1844	Fristrup, Johan Christian / indskrevet 13.07.1839 fir 5 år fra nytår / mester i Kbh. 1855
04.10.1847	Greife, Eduard Hendrik Christian
26.10.1850	Scharff [Schærf], Hans Peter
03.05.1856	Lorentzen, Carl Valdemar / indskrevet 18.01.1851 for 5 år fra påske kvt. / mester i Lyngby 1896

TILREJST SVEND:

00.08.1835	Termansen, Christian Frederik / hjemsted Ribe

Oldgesell 19.10.1807, nytår kvt. 1810, st.Hans kvt. 1810, 23.07.1814 og nytår kvt. 1815. Bisidder 07.07.1828-05.07.1830. Oldermand 05.07.1830-09.07.1832.

Rektangulær etiket, gult eller grønt papir, sort tryk, 2 linier, på bagpermens inderside nederst til venstre: A. Wichberg / Pileſtræde nr. 108.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh. Kirkebog Nikolaj-Vor Frue-Helligånd, FT 1801-1840-1845-1850-1855-1860, vejviser, Nielsen, CPN, LI.

Wichberg, Johan

Wichberg [Wikberg], Johan [Johannes], født i Karlstad ca. 1736; død af forrådnelsesfeber 49 år gl. 03.05.1786 i Kbh., begr. 06.05.1786 Nikolaj/Benhus kgd. • Søn af - - -. • Gift 21.11.1766 i Kbh./Frelser i huset med Ellen Kirstine Erichsdatter, født ca. 1750; død i barselsseng 36 år gl. 1786 i Kbh., begr. 28.03.1786 Nikolaj. • Fader til Ole Wichberg (1774-02.01.1829) og Gustav Wichberg (05.02.1782-01.03.1839).

Udlært af Jacob Borgström, Karlstad 1752-55. Ankom fra Karlstad til Kbh. 06.04.1756, svend hos F.H. Fosgraph.

Indtegnet 27.04.1761 til mesterår hos G.v. Fenden, antaget af Lauget og borgerskab 26.09.1763. Betalte 24.09.1763 5 rdl. [for indtræden].

1764	Antonistræde 327 (Johan Vitberg, lejer)
1767-68	Pilestræde 106
1773-86	Pilestræde 80 lejer hos skrædder Schousboe

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

29.10.1770	Ziegler, Johan Heinrich / indskrevet 04.11.1765
07.07.1776	Schuster, Gottlob Daniel / indskrevet 17.07.1775 1 år i forbundt, har forud lært hos sin fader i Frederichshald i Norge
11.10.1784	Weide, Hans Rasmussen / indskrevet 05.10.1778 for 6 år
11.07.1785	Wissing, Johan Peter Christian / indskrevet 06.07.1778 for 7 år fra Mich.kvt.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

04.11.1765	Syhl, Johann Henrick / for 5 år
18.07.1773	Hasselmand, Bendix / har lært her i staden forud og fået et svendestykke antaget af lauget og skal nu atter 5 år i lære

TILREJSTE SVENDE:

28.05.1764	Eschelii, Jacob / - / hjemsted København
05.05.1780	Bergman, Carl Friderich / kom fra Anclam / Wolgast

Altgesell 15.07.1762. Herbergsfader 1773 og 17.01.1774, bisidder 1781-86.

Ved skifte opgjordes boets formue til 1838 rdl. til deling for de 5 mindreårige børn blev 1177 rdl. Blandt hans kunder anføres Den grønlandske Handel, Det kgl. Canal Compagni, Den kgl. islandske, finmarkske og færøske Handel, Den østerrigske guineiske Handels Equipagekontor, Den kgl. vestindiske Handel, mægler Hyllested, professor Preusler, professor Eggert, kancelliråd Næsted, kancelliråd Fabricius, kammerherre Bertouch, etatsråd Hansen, agent Erichsen, grosserer Cramer, agent Zinn, generaladjutant v. Bert.

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Nikolaj-Frelser, udskrift af Skifteprotokol, CPN, LI.

Wichberg, Ole

Wichberg [Wikberg], Ole, døbt 19.01.1774 i Kbh./Nikolaj; indbragt død af apoplexia 55 år gl. til Frederiks Hospital 02.01.1829 i Kbh., begr. 07.01.1829 Fr.Hosp./Ass.kgd. • Søn af Johan Wichberg (ca. 1736-1786) og Ellen Kirstine Erichdatter (ca. 1750-1786).

Udlært af J.C. Heidner, Kbh. 22.04.1793.

Indtegnet til mesterstykke 15.04.1799, betalte 3 rdl. til Lauget for indtegning; forevist for Magistraten og for godt befundet, medlem af Bogbinderlauget og borgerskab 05.08.1799.

1799-1802 Gothersgade 22
1822-23 Klareboderne 3
1824-25 Østergade 49
1826-27 Gammel Strand 1
1828 Læderstræde 25

Folketælling 1801 Gothersgade 22: Ole Vickberg, 27 år, ugift, bogb.mester, Peder Olesen, 15 år, læredreng. Logerende hos fhv. kontrollør Andreas Moed.

Altgesell 04.07.1796

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Nikolaj-Fr.Hosp., vejviser, FT 1801, CPN, LI.

Wichberg, P.

Wichberg, Peter Gustav [August ved dåben], født i Kbh./Fødselsstiftelsen 21.05.1819; død - - -. • Søn af Gustav Wichberg (05.02.1782-01.03.1839) og Anne Christine Thygesen (ca. 1788-27.01.1870).

Udlært af faderen G. Wichberg, Kbh. 07.07.1838. Ved Folketælling 1840 og 1845 bogb.-svend hos moderen, Kronprinsensgade 29.

Indskrevet til mesterstykke 30.09.1844. Medlem af Bogbinderlauget 01.07.1845. Anført i Lauges regnskab for Mich.kvt. 1844 med 5 rdl. for stemplerne. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 05.07.1845, borgerskab 28.11.1846. Borgerligt Infanteri.

1847 Gammel Strand 4
1848-51 Kronprinsensgade 29

Folketælling 1850 Kronprinsensgade 29 st.: Peter Gustav Wichberg, 30 år, ugift, bogb.-mester, Hans Chr. Petersen, 33 år, gift, hattemagermester, Jensine Sophie Petersen, 23 år, hans kone, Thora Emilie Kemp, 20 år tjenestepige.

REF.: Borgerskabsprotokol, kirkebog Fødselsstiftelsen, Begr.Prot.Kbh., vejviser, FT 1840-1845-1850, CPN, LI.

Wichmann, F.

Wichmann, Hans Heinrich Ferdinand, født i Brede/Lyngby 24.06.1813; død 85 år gl. 22.02.1899 i Kbh., begr. 25.02.1899 Jacobs/Ass.kgd. • Søn af skrædder Jacob Michael Wichmann og Eleonore Hartvig. • Gift 31.10.1851 i Kbh./Vor Frue med Maria Andrea Olsen, 31 år, Skt. Pedersstræde 123. Født i Christiania 31.10.1820; død 29.12.1892 i Kbh., begr. 02.01.1893 Jacobs/Ass.kgd. Forlovere skræddermester L.P. Engelstoft, Vingårdsstræde 145 og skræddermester W. Sievecher, samme steds. Datter af - - -.

Udlært af J.C. Falck, Kbh., 10.01.1829-08.07.1833. Ved Folketælling 1834 i Lyngby. Rejste 1837-42 til Tyskland, Berlin, Wien, 1842-44 Paris, London, Christiania, 1859 udlandet.

Indtegnet til mesterstykke 03.05.1852, forfærdiget efter anordningen, antaget af Lauget og det Kongl. Academie, forevist for Magistraten 12.08.1852, antaget; borgerskab 28.10. 1852. Borgerligt Artilleri. Anført i Laugsprotokollen 18.10.1852. Opført i Laugets regnskab for påske kvt. 1852 med 5 rdl. for stemplerne.

1852-59 Klareboderne 2 2.sal
1860-69 Klareboderne 14 (nummerændring)
1870-79 Gothersgade 41

Fratrådt 01.12.1877 på grund af blindhed.

1879 Odinsvej 4

Værkstedet overtaget 1880 af A.M. Petersen som F. Wichmanns Eftf.

Folketælling 1845 Lyngby, nr. 35 et hus: Wichmann, Hans Ferdinand, 33 år, ugift, bogb.svend, hos skrædder Jacob Michael Wichmann, 73 år, og Elisabeth Eleonore Hartvig, 65 år.

Folketælling 1850 Dronningens Tværgade 335 st.: Ferdinand Wichmann, 36 år, bogb.svend, logerende hos spækhøker Anders Jørgensen.

Folketælling 1855 Klareboderne 2, 2.sal: Hans Heinrich Ferdinand Wichmann, 42 år, bogb.mester, Marie Andrea Olsen, 35 år, hans kone, Jacob Wilhelm Wichmann, 3 år, Carl Waldemar Jensen, 16 år, bogb.lærling, Søren Peter August Petersen, 16 år, bogb.lærling, Henrick Martinus Flittner, 15 år, bogb.lærling.

Folketælling 1860 Klareboderne 2, nyt nr. 14, 2.sal: Hans Heinrich Ferdinand Wichmann, 47 år, bogb.mester, Marie Andrea født Olsen, 40 år, hans kone, Jacob Wilhelm Wichmann, 8 år, Johan Peter Olsen, 14 år, bogb.lærling, Christian Julius Jensen, 18 år, bogb.lærling, Emil Reinecke, 14 år, bogb.lærling.

Folketælling 1870 Gothersgade 41, mellem- og sidebygningen, 1.sal: Hans Heinrich Ferdinand Wichmann, 56 år, bogb.mester, Marie Andrea Wichmann, 49 år, husmoder, Jacob Wilhelm Wichmann, 17 år, stud.philos., Johannes Granvold, 12 år, husmoderens søstersøn.

Folketælling 1885 Nørrebrogade 13, forbygning 1.sal: Hans Heinrich Ferdinand Wichmann, 71 år, fhv. bogb.mester, Marie Andrea Wichmann, 63 år, hans kone.

Folketælling 1890 Nørrebrogade 13, 1.sal: Hans Heinrich Ferdinand Wichmann, 76 år, fhv. bogb.mester, blind, Marie Andrea Wichmann, 69 år, hans kone.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

12.11.1859 Jensen, Carl Wilhelm / udmærkelse / indskrevet 22.10.1853 for 6 år fra Mich.kvt. / f. 13.11.1839 Kbh.
24.05.1862 Olsen, Johan Peter / udmærkelse / indskrevet 23.05.1857 for 5 år fra 01.05 / mester i Kbh. 1875 / f. 26.02.1843 Kbh.
01.11.1862 Jensen, Christian Julius / indskrevet 03.11.1856 for 6 år fra 01.11 / f. 17.07.1842 Kbh.
09.05.1863 Reinicke, Emil / indskrevet 23.05.1857 for 6 år fra 01.05 / f. 08.12.1842 Kbh.
26.11.1864 Jørgensen, Heinrich Fridolin / særdeles godt / f. 30.11.1844 Kbh.
11.05.1866 Petersen, Viggo Emanuel / ros / mester i Kbh. 1885 / f. 18.05.1847 Kbh.
25.05.1867 Gislund, Carl Julius Bartholin / mester i Kbh. 1886 / f. 24.02.1847 Kbh.
1868 Hansen, Edvard Emil / mester i Horsens 1878, i Aalborg 1893 / f. 05.05.1848 Skanderborg
06.11.1868 Jensen, Sophus Theodor / ros / f. 20.09.1849 Kbh.
06.11.1868 Johnsen, Carl Alfred / ros / mester i Svendborg / f. 02.01.1850 Fåborg
06.11.1869 Jordan, Viggo Carl Ludvig / f. 27.12.1847 Kbh.
23.05.1871 Jensen, Carl Richard Emil / ros / mester i Kbh. 1897 / f. 24.10.1851 Kbh.
23.05.1871 Olsen, Emil Albert / ros / mester i Kbh. 1883 / f. 14.12.1851 Kbh.
18.10.1872 Curds, Johan Peter Svane / ros / f. 28.12.1852 Rønne
23.11.1875 Olsen, August C. Valdemar / f. 25.03.1856 Kbh.
16.05.1876 Grønvold, Johannes / f. 17.04.1857 Christiania
04.05.1877 Jensen, Herman Mathias Christian / f. 18.09.1859 Kbh.
04.05.1877 Nordentoft, Christian / mester i Thisted 1881 / f. 24.11.1858 Thisted
01.11.1877 Schmidt, Gustav Johan Karl / mester i Kbh. 1882 / f. 25.12.1858 Kbh.

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

09.05.1854 Petersen, Søren Peter August / for 5 år fra påske kvt.
03.05.1856 Thornam, Frederik Niels / for 5 år fra påske kvt.

UDSTILLINGER: Industriudstillingen 1872, Den store nordiske Udstilling 1888, Forening for Boghaandværk 1958.

Medlem af laugets bedømmelsesudvalg 1862- . Deltog i 7 bogbinderiers fælles Priscourant for Bogbinderarbeide til det store kongelige Bibliothek 17.06.1872, 20.07.1875 og 1876.

Annoncer i Dansk/Nordisk Boghandler-Tidende:

30.08.1856 F. Wichmann, Klareboderne 2, beklager at Kunderne har maattet vente længe efter deres Arbejder, men 1/9 udvides Værkstedet, lover god og hurtig Levering.
04.10.1856 Da Bogbinderlaugets Oldermand har fundet sig foranlediget til at nedsætte Priserne paa Psalmebøger i Chagrin og presede Læderbind, seer

Undertegnede sig nødsaget til at levere disse til samme billige Priser. [Clément meddeler, at han har ikke som *oldermand* nedsat priserne, men som *bogbinder*; det skulle glæde ham om andre fulgte hans eksempel.]

21.03.1857 Forgyldte Bogrygge i alle Størrelser.

12.09.1857 Psalmebøger, fine som simple. Gentaget 26.09.1857.

10.10.1857 Pressede Shirtingsbind i alle Farver med dertil graverede Forsiringer à 40 Sk. pr. Bd. til den store illustr. Udg. af Peder Paars.

17.10.1857 Peder Paars-Bind à 64 Sk. ordinair, 56 Sk. netto, med Guldsnit 1 Rd. ordinair, 80 Sk. netto. [Ved senere indrykning også] Løse Bind à 40 Sk.

28.11.1859 Undertegnede, som i Aar paa en Udenlandsrejse har erhvervet sig adskillige Kundskaber i Faget og gjort betydelige Indkøb af gode Materialer og Værktøj, tillader sig at anbefale sig til dHrr. Boghandlere med solidt og smukt Bogbinderarbejde til billige Priser.

07.09.1861 Udvalg af Psalmebøger.

29.03.1863 Salmebøger silkefløjl, chagrin og saffian.

10.09.1864 Salmebøger, priskurant leveres.

16.06.1866 Typer og stempler sælges. Gentages 28.07.1866.

20.03.1867 Salmebøger Nr. 5-20 nedsat med 10%.

03.09.1869 Salmebøger i stort Udvalg.

23.09.1870 Salmebøger.

18.09.1874 Salmebøger.

11.12.1874 Presset Saffian og forgyldte Fløjlsbind til Salmebøger til Salg for Bogbindere.

19.12.1879 Undertegnede anbefaler følgende elegante Bind og Rygge:

	Netto
Bernhard, C. Samlede Skrifter. Chagr. Rygge	à Kr. 0,60
- Krøniker. Shirtingsbind	à Kr. 1,20
Byron: Dram. Digte osv.	à Kr. 1,20
Bang, Herman. Realisme osv.	à Kr. 1,00
Elze, K. Lord Byron	à Kr. 1,20
- Sir Walter Scott	à Kr. 1,20
Fibiger, E. To Fortællinger	à Kr. 0,60
- Sorte Stefan	à Kr. 0,45
Fanzos, K.E. Jøderne i Barnow	à Kr. 0,60
- Ung Kjærlighed	à Kr. 0,60
- Fra Halvasien	à Kr. 1,00
Genéé, R. Shakespeares Liv osv.	à Kr. 1,20
Harte, Bret. Tvillingerne fra Table Mountain	à Kr. 0,60
Molières Lystspil. Chagr. Rygge	à Kr. 0,60
Meyers Fremmedordbog med Chagr. Ryg	à Kr. 1,35
Macaulay. Essays Shirtingsbind	à Kr. 1,15
Nyrop: Fra den kunstindustrielle Udstilling	à Kr. 1,35
P.P.'s hist. Romaner. Chagr. Rygge	à Kr. 0,50

Putlitz: Hvad Forglemmigeien Fortalte. Shirtingsbind	à Kr. 0,45
Shakespeare. Bind med Chagr. Rygge, pr. Expl.	Kr. 11,30
Twain, Mark. Naive Reisende. Shirtingsbind	à Kr. 1,20
- Lille Toms Æventyr	à Kr. 0,90
Tegnér: Frithiofs Saga	à Kr. 0,90
- Axel	à Kr. 0,45

Værkstedet var leverandør af komponerede bind og rygge til værker og enkeltbøger, f.eks. Carl Bernhardt, P.P. (Th. Rumohr), Shakespeare i chagrin og shirting, salmebøger i adskillige varianter.

Mange af Wichmanns bind er kendetegnet ved brugen af rygge i chagrin med ophøjninger og blindtrykte rammer derimellem, chagrineret sidepapir.

Ved etableringen af Boghandler-Medhjælper-Biblioteket i 1873 tilbød F. Wichmann 50 gratis indbindinger.

Medlem af bedømmelsesudvalget 01.11.1862- .

»Hans Heinrich Ferdinand Wichmann
Adskillige af os ældre vil med en Blanding af Ærbødighed og Højagtelse tilsat med et munter Smil erindre den Mand, hvis Navn staar over disse Linier. Jeg, der har tilbragt fem af mine Ungdomsaar paa hans Værksted i Klareboderne, hvor min Plads var lige ved Siden af hans Arbejdsplads, har sikkert saa godt som nogen Rede paa Mandens Virksomhed, hans Dygtighed, retskafne Tænkemaade og originale Væsen, og skal efter Opfordring søge at opfriske nogle af mine Erindringer om ham og hans Gerning. Som mange af Datidens Haandværkere havde Wichmann, efter sin Læretid hos Falck i Kjøbenhavn (1828-33), set sig en Del om i Verden i sine Svendeaar, naturligvis uden Hjælp af Stipendier. Han havde arbejdet i Berlin, Wien og andre tyske Byer (1837-42) samt i Paris, London (1842-44) og sluttelig i Kristiania; fra sidstnævnte By hjembragte han sin trofaste Hustru. Hans Oplevelser og Iagttagelser fra disse fremmede Lande fortalte han gerne, naar Lejlighed gaves, til Nytte og Morskab for os yngre. Ved første Møde med Wichmann fik man indtryk af en Mand, der havde gaaet en haard Skole igennem og endnu havde mange Bekymringer at kæmpe imod. »De har vist døjet meget i Deres Liv?« ytrede engang Professor Schiern til ham. »Ah ja, ligesom de fleste andre«, svarede Wichmann, og værre var det sikkert heller ikke. I alle Tilfælde mindes jeg ikke, at han har omtalt andre Genvordigheder end saadanne, som den Gang hørte med til Livet i den Stand, han tilhørte. Men det var ikke alene Mandens Ydre, der ledede Tanken hen paa haarde Prøvelser, hans Væsen og Tale var til daglig ogsaa den bekymrede Mands, i øvrigt vare begge Dele ens enten han stod over for sine underordnede eller overfor en Kunde, og hans Udtryk virkede hyppigt i høj Grad overraskende ved Hensynsløshed og Foragt for Formerne. Yttringer som: »Saadanne Narrestreger har vi ikke Tid til« eller »Ja, nu maa De bestemme Dem, for jeg har andet at bestille«, kunde let falde for; men mærkværdigt nok bleve Folk sjældent rigtig vrede, men indskrænkede sig til at gaa med en Undskylding for den Ulejlighed, de havde forvoldt. Wichmann hentede dem dog i Reglen tilbage ude fra Trappen, og man blev uden Vanskelighed forsonede, hvorefter Forhandlingerne fortsatte i normal Forretningstone. Wichmann leverede første Klasses

Haandarbejde, og dette bar altid Præg af Soliditet, Smag, Elegance og dadelfri Udførelse, som man ikke var vant til at se. Naar hertil kommer en høj Grad af Paalidelighed, Ordholdenhed og Hæderlighed i alle Forhold udadtil, forenet med Retfærdighedssans og Fordragelighed lige overfor sine undergivne og sine nærmeste samt Gemytlighed i Omgangen med sine Kolleger, saa vil det forstaas, at man efterhaanden lærte at overhøre en affejende Bemærkning. Jeg mindes, at Chefen for Gyldendalske Boghandel, hvor jeg som Lærling ofte havde Ærinde, en Gang trak mig hen til Skabet, hvor de indbundne Bøger havde Plads, og viste mig et Eksemplar af Mynsters Prædikener indbundet af W. i fransk Kalveskind med blinde »Kvadrater« paa Ryggen, ophøjede Bind med kraftige Guldlinier, og anbefalede mig at efterskole en saadan Dygtighed.

Den gang beskæftigede Kunsten sig kun med Bogbinderiet, naar det drejede sig om komponerede Shirtingsbind, og Bogbinderen selv havde ingen Lejlighed til at nyde kunstnerisk Uddannelse, thi den elementære Tegneundervisning paa Kunstakademiets Aftenskole kunde jo ikke bibringe Eleverne nogen selvstændig Tænkning eller Kunstforstand. Som Følge heraf vare Fordringerne til den ydre Bogdekoration ikke ret store, skønt altid en hel Del større end til den indre Udstyrelse. Man havde dog lært at forlange en dadelfri Udførelse af Haandarbejdet, og denne Fordring var det Wichmanns Ære og Lyst at tilfredsstille. Man kan derfor let forestille sig hans ærgrelse, da det ved Bedømmelsen af hans Arbejder paa Industriudstillingen 1872 hed sig, at den tilkaldte Fagmand erklærede hans omhyggelig og akkurat udførte haandforgyldte Rygtitler for at være trykte i Forgylderpressen.

Det vakte oprigtig Sorg og Deltagelse, da man erfarede, at hans Syn efterhaanden svækkedes og til sidst helt udslukkedes, saa han med Udgangen af 1877 maatte fratræde Ledelsen af den Forretning, han havde grundlagt 1852. Denne Tilskikkelse har sikkert været tung at bære for den arbejdsomme Mand, der maatte henleve en lang Aarrække i Uvirksomhed, i hvilken han dog havde den Lykke at blive plejet trofast og omhyggeligt af sine nærmeste.« IMM. PETERSEN /BOGVENNEN 1

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 3 linier, på bagpermens inderside nederst til venstre eller bageste forsatsblads inderside nederst til venstre: *Indbunden hos/* F. Wichmann,/ Klareboderne 2.

Næmest kvadratisk etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 3 linier i bølget ramme, samme placering: Indbunden hos/ **F. Wichmann**/ Klareboderne 2.

Nærmest kvadratisk etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 3 linier i bølget ramme, samme placering: Wichmann,/ Bogbinder/ Klareb. 14.

Samme type men med adresse Gothersg. 41. Variant af denne, hvor bølgerammens hjørner er brudt af en cirkel.

Udklip af lignende etiket, samme placering, kun med: Wichmann/ Bogbinder.

Nærmest kvadratisk etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 3 linier i bølget ramme med cirkler i hjørnerne: Indbunden/ hos/ Wichmann.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 3 linier i bølget ramme, samme placering: Indbunden/ hos/ **F. Wichmann**.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, guldtryk, 3 linier i dobbelt ramme, den inderste med fleuron i hjørnerne, samme placering: **Wichmann**/ Bogbinder,/ KJÖBENHAVN.

Tilsvarende type, sort tryk på hvidt papir, komma efter efternavn.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, blåt tryk, 3 linier i ramme med skrå hjørner, samme placering: F. WICHMANN/ Bogbinder/ KJØBENHAVN.

REF.: Kirkebog Kgs.Lyngby-Vor Frue-Jacobs, Begravelsesprotokol, Dødeblade, Kgl.Bibl.Arkiv, Borgerskabsprotokol, Nielsen, Vejviser, FT 1850-1855-1860-1870-1885-1890, Bogvennen 1897/99 (portr.), NBhT 21/9 1897, CPN, LI.

Wielandt, J.

Wielandt, Joachim, født i Kbh. marts 1690; død 18.12.1730 i Kbh. • Søn af islandsk købmand Peder Wielandt og Kirsten Margrethe Thomasdatter Daabelsten. • Gift 1714 i - - - med Inger Hansdatter Vindekilde. Hun var først gift med islandsk købmand Jacob Sørensen Graahe, derefter med kommerceråd Thomas Hiørning. Født ca. 1672, død af alderdom 82 år gl., begr. 30.06.1755 i Kbh./Helligånd i kapellet.

Student 1707, 1712 ulønnet sekretær i Danske Kancelli og protokolfører i Højesteret, justitssekretær 1726.

Fr. 4 giøre alle vitterligt, at eftersom os elskelig Joachim Wielandt, vores cancellie secreterer, hos os allerunderdanigst haver anholdt om vores allernaadigste privilegium for sig og sine arvinger paa et bogtryckerie herudi vores etc. Kiøbenhafn at maa lade indrette og derudi efter foregaaende approbation efter loven og vores allernaadigste anordning at lade oplægge hvis skrifter og bøger, som kand være tienlige til nationens gloire og det almindelige beste, som saaviit ey andre til sligt oplag ved vores dem allernaadigst givne privilegier dertil kunde være berettigede; desligeste at vi allernaadigst ville tillade hannem og hans arvinger ved bemelte bogtrykkerie en boglade og derhos ved samme verk at holde en person, der tillige forstod noget af bogbinder professionen, hvilken udi et eller andet slags papiir kunde hæfte deslige skrifter efter den maade, som udi de udenlands boglader bruges, dog uden derved at præjudicere bogbinder lauget, saa som hand ey nogen bog udi sin behørige form skal indbinde, da have vi efter saadan hans herom etc. allernaadigst bevilget og tilladt, saa og etc., at forbemeldte secreterer Joachim Wielandt og hans arvinger herudi fornevnte Kiøbenhafn paa ovenskrevne maade et bogtrykkerie, en boglade og et bogbinderie maa lade anlegge, naar hand tilforn fem hundrede rigsdaler til Sorø kirke haver given og erlagt, dog at hverken os elskelig Johannes Lauerentzen, assessor udi consistorio og directeur over vores bogtrykkerie, udi de ham allernaadigst givne privilegier, ey heller det af os elskelige vores tilforordnede missions collegio oprettet bogtrykkerie derved i nogen maade præjudiceres. Hafnia den 22 maji 1719. Udnævnt til kongelig og universitetsbogtrykker 1729 [efterfulgt af J.J. Høpfner 1731].

1719-21 Amagertorv
1721-28 Skindergade 88, afbrændt, logerer efter branden hos sin svigersøn, købmand Gregorius Nielsen, Boldthusgade 206.

Fortsat af enken til 1755 (og sønnerne til ca. 1765).

-1751-63- Gammel Strand 1755 bolig i Stormgade

Udgiver af aviser (avisprivilegiet afhændet 1748 til Berling), tidsskrifter, folkebøger, Samling af Danske Vers, auktionskataloger, forordninger, fabrikant af spillekort og kulørte papirer (med undtagelse af de sorte, røde, grønne og gule papirer, som fabrikeredes af bogbinderne). Fra enkens bogtrykkeri udgik bl.a. Bordings »Poetiske Skrifter« 1735 og Slanges »Christian IVs Historie« 1749 m.fl.

»I 1721 havde Joachim Wielandt en Ansøgning inde om Privilegium paa at trykke omtrent 100 saadanne Skrifter [folkebøger], der i Konsistoriums Betænkning af Arne Magnussen kaldes »Romaner, som smaa Drenge udraabe paa Gaden og andre, lige saa uvittige som Udraaberne, købe for at divertere sig derudi ved en Spinderok eller i gement Selskab.« - - - »Til denne gode Mand hentyder Holberg ofte, men sjælden for det gode. Han var hans fødte Modsætning, helt ud i det Ydre, saa fed og tykhodet, at det Udtryk i en af de sidste af hans utallige Suplikker, at han, efter Branden 1728, ikke havde »en Dyne« at hælde sit Hoved til, maaske skal forstaas efter Bogstaven. I hans Virkelyst og paa hans Arbejdsmark var der den samme »Overflødighed«, hvorover »samtlige københavnske Bogtrykkere« klager i et Bønskrift med Hentydning til de mange Privilegier, han opnaaede ved de nævnte Suppliker, hvori han altid sagde sig »at tjene det gemene Bedste«. Han begyndte som Student og laa i 1709 sammen med Holberg paa Borchs Kollegium, hvor han disputerede *De Thoro*, dvs. om Guden Thor; fra Arkæologien og Mytologien gik han til de mere reelle Studier, Genealogi og Heraldik, men derpaa, da hans Moder, Enke efter en islandsk Købmand, var død uden Formue, ind paa Embedsbanen som ulønnet Sekretær og Kancelliraad. 23 Aar gammel giftede han sig med en næsten dobbelt saa gammel Købmandsenke, der paa flere Maader »sad temmelig varm«, med mange Penge og syv Børn. Hermed slap han ind paa sin Boldgade, grundlagde sit Bogtrykkeri og var i ti Aar i sin Person den danske Presse, saa at han til sidst, som han oftere havde truet med i sine Suppliker, »kreperede« af Sliddet, 40 Aar gammel. Først, fra 1719, trykte han Aviser (Ugeblade), franske tyske, danske; de sidste, hvortil der knyttedes en Annoncetidende, og som efter hans dovne privilegerede Konkurrent, den kgl. Bogtrykker Johs. Lavrentsens Død forenedes med Københavns Postrytter, blev til sidst (1749) den til Forsendelse med de kgl. Brevposter privilegerede Berlingske Tidende, der endnu i sit Hoved bærer dette Minde om Wielandts seje og sejrrige Kamp med Postvæsenet for at opnaa Portofrihed. Samtidig, fra 1720, udsendte han litterære Maanedsskrifter paa Fransk, Latin og Dansk. De to første /1720-22) redigeredes af Holbergs Rival, Andreas Hojer, og de danske »lærde Tidender« bestod til 1836.

Joachim Wielandt er vistnok den Tyske Jochum, som i 3. Bog af Peder Paars læser Aviserne for Kvindfolkene og citeres som Forfatter af en samling Historier paa Latin. I al Fald er han en af de bosiddende Bogtrykkere, som nævnes i 4. Bog, der udgiver gode danske Skrifter pour servir le Publique (Motto paa Wielandts franske Ugeavis) eller, som Arianche Bogtrykkers oversætter det i Barselstuen, for at tjene Publicum eller det gemene Bedste. Mulig er han ogsaa Poeten Hans Hansen sammesteds, hvis Trommemave og tykke Kinder ikke smager af Helikons Kilde. Wielandt var nemlig ogsaa Poet. For Venlighederne i Peder Paars, hvis saakaldte anden edition han havde trykt, kvitterede han med et lille Smædevers, som Holberg optrykte i sin egen tredje Edition. For-

uden Bogtrykker-Vers som Hans Hansens i Himmelbrev-Stil skrev han i 1725 en hel Tragedie frit efter det Franske, Achilles og Polixene, ventelig for at hæve Tonen i Grønnegade, hvor den dog ikke blev opført. Og for at tjene et andet Publikum end det, han henvendte sig til med Alterbogen, Spillekortene og Folkebøgerne - hvortil der hentydes i Peder Paars og Barselstuen, det sidste Sted med et frit Citat af hans egen Ansøgning: at »saadant Kram er det, der skal soutenere en stor Hasard og de store Omkostninger, der falder med reelle og gode Bøgers Oplag« - udgav han fra det samme Aar (1725) den poetiske Antologi i 14 Bind: Samling af smukke og udvalgte danske Vers. Et moderne Tidsskrift for poetisk og historisk Læsning havde han maattet opgive af Mangel paa Bidrag; ogsaa Forsøget med det moralske Ugeblad maatte afbrydes ligesom andre samtidige: Den nyttige danske Tidsfordriv (1728), efter Gottscheds Biedermann, og Aristippus eller den filosofiske Spectateur (1738), paavirket af Shaftesbury, men i gudelig Aand. I Holbergs Skrifter staar Wielandt i Gabestokken, ogsaa i Komedierne, hvor han ligesom i Niels Kliim har givet Stof til de halvstuderede Projektmagere, der er den ensomme Stræber for en Idé en Gru; af hans Privatliv synes der at være Spor i den grimme Jeronimus i Pernilles korte Frøkenstand. Men i Litteraturens Historie er den driftige og paafundsrige Mand et Udtryk for den Magt i det nye Aarhundredes Aandsliv, der kom lige saa tidlig til Verden som den selvstændige Skribent: *Publikum*, der kræver sit Foder: *Pressen*. Hans Virksomhed lægger Sporene for den litterære Industri helt ned til Nutiden. Hans Sammenstød med Holberg er et besk Epigram over Forholdet mellem Forfatteren, Publikummets Herre, og Presssen, dets Tjener. Hans Person er Virkeligheden til det Symbol, som hundrede Aar senere indførtes i Litteraturen (af J.L. Heiberg) som »Publikum, en kolossal Vanskabning.« (VILH. ANDERSEN: ILLUSTRERET DANSK LITTERATURHISTORIE, BD. 2)

Skifte i Hofretten 11.05.1731. Pantobligationer og andre gældsbeviser, bl.a. et fra sognepræst Joachim Wielandt til Fjeldsted og Harendrup, 50 sletdlr. Bogtrykkeriet vurderet til 1319 rdl., 5-6000 forordninger i rå materie 250 rdl., endel andre bøger i materie m.v. 604 rdl. Formue 2582 rdl., gæld 12.330 rdl. Sluttet 28.06.1734.

REF.: KD, Ilsøe, Stolpe, Nyrop, 1728, skifteudskrift, kirkebog Helligånd.

Wilhelmi, J. T.

Wilhelmi, Johan Tobias, født i Kbh. 30.05.1714; død 85 år gl. 26.01.1798 i Kbh., begr. 31.01.1798 Vor Frue. • Søn af regimentskvartermester ved Jydske National Regiment Conrad Wilhelmi og 1. hustru Martha Kruse. Datter af Johan Kruse og Martha Arlodt. (Gift 2. i Rendsborg med Catharine Margrethe Horst.) • Se slægtstavle ved **Kruse**. • Gift 1. 17.11.1741 i Kbh./Vor Frue med Inger Marie Larsdatter, i hendes hus i Lille Kannikestræde 5. Født ca. 1715 i - - -; død 03.03.1758 i Kbh., begr. 07.03.1758 Vor Frue. Enke efter Johan Friderich Asmus (død 13.11.1740). • Gift. 2. 04.10.1758 i Kbh./Slotskirken i kok Boelsens hus i Lille Kongensgade med Anna Margrethe Rasmusdatter, tjenende hos slotsprædikant mag. Bloch. Født ca. 1726 i - - -; død 63 år gl. 10.12.1789 i Kbh., begr. 14.12.1789 Vor Frue. Forlovere Chr. Teschendorff, Ulfeldts Plads og Dr. Gamst, Vandkunsten. • Fader til Marthe Wilhelmi gift med Poul Dyrendahl, senere præst i

Omlie, Christianssand stift, og Wilhelmine Catharine Wilhelmi, gift med præsten Frederich Christian Grønlund, Nykøbing M.

Udlært af A. Zimmermann, Horsens, påske kvt. 1730-28.06.1734. Ankom fra Horsens til Kbh. 31.08.1734, svend hos J. Boppenhausen; idømt bøde på ½ rdl. til svendeladen 16.04.1735 »weil ich gesagt habe, dass ich Reisen wolte«; ankom fra Kiel til Kbh. 01.08.1738, svend hos J. Boppenhausen; ankom fra Lübeck til Kbh. 14.09.1740, svend hos J.B. Mauritius. Symbolum: A jove principium, cum jove vinserit [Begynd med Gud, vil man sejre med Gud].

Anno 1741 d. 12 Martii hafver Monsr. Johan Tobias Wilhelmi angifvet sit Mester Aar. Mesterstykke godkendt juli 1741. Borgerskab og medlem af Bogbinderlauget 14.08.1741. Overtog 1741 værksted efter J.F. Asmus ved ægteskab med enken. Bogbinder ved Det kgl. Bibliotek fra 10.11.1767, hofbogbinder 18.05.1778. Indbandt for kongens håndbibliotek 1762-90.

1741	Skindergade 27	
1743-51	Lille Kannikestræde 27	
1752-55	Skindergade 24	
1757-94	Skindergade 22	(nummerændring)
1798	Skindergade 11	

Folketælling 1787 Skindergade 22: Johan Wilhelmi, 74 år, Anne Margrethe, 61 år, hans kone, Wilhelmine, 25 år, Marthe, 22 år, Johan Büthner, 40 år, bogb.svend, Andreas Witt, 25 år, bogb.svend, Niels Gylling, 18 år, læredreng, Johan Westphal, 15 år, læredreng, Karen, 31 år, tjenestepige, Bolette, 30 år, tjenestepige, samt 3 logerende studenter: Poul Dyrendal, 25 år, Friderik Haunt, 19 år, Peter Haunt 17 år.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

10.06.1747	Berg, Poul Olsen / indskrevet St.Hans kvt. 1742 for 5 år, mester i Kbh. 1760
12.07.1756	Asmus, Jens / stedsøn / indskrevet 03.07.1752
04.07.1757	Michelsen, Michel / indskrevet 09.07.1753
02.10.1758	Bruun, Abraham Simonsen / indskrevet 16.10.1752
25.02.1765	Skohlesen, Skohle / indskrevet 15.01.1759 for 6 år
18.01.1768	Jensen, Jacob / indskrevet 27.04.1761 for 7 år fra nytår
31.10.1768	Büthner, Poul Conrad / indskrevet 10.10.1763 for 5 år, mester i Kbh. 1792
20.01.1783	Witt, Andreas Hansen Winding / indskrevet 20.01.1777 for 6 år, mester i Sorø 1795
07.07.1783	Dürendahl, Poul / indskrevet 05.07.1777 for 4 år, efter svendeprøven student, gift med Wilhelmis datter
13.07.1789	Westphal, Johann Hendrich / indskrevet 12.01.1784 for 6 år
19.04.1790	Gysting, Niels Hansen / indskrevet 03.05.1784 for 6 år
30.04.1798	Licht, Conrad Ludvig / indskrevet 17.01.1791 for 6 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

24.06.1748 Kindsker, Christian Friderich / for 5 år, slettet
10.04.1758 Kampen, Hans Michael von / for 5 år
19.01.1761 Bruus, Morten / for 7 år
06.07.1767 Friderich, Jürgen / skal lære til sit fuldendte 24. år, bortløben
31.10.1768 Pedersen, Jesper / for 6 år
21.01.1771 Olsen, Morten / for 8 år
18.01.1790 Møller, Mads Hansen / for 7 år

TILREJSTE SVENDE:

14.04.1742 Licto, N. N. / kom fra Bergen / hjemsted København?
18.07.1743 Conis, Christian Johansen / Randers / Århus
05.10.1744 Lehmann, Philip Jacob / Stralsund / Berlin
26.06.1747 Vagt, Peter Hinrich / Lübeck / Lübeck
22.04.1748 Meyer, Johann Jacob
10.05.1751 Grosse, Peter / Stettin / Alt Brandenburg
13.08.1757 Hochberger, Carl Friderich / Rostock / Freiburg
31.09.1757 Lochmann, Samuel Gottlieb / Frankfurt/M / Stralsund
29.11.1757 Lundström, Matthias / Riga / Nyland 14 dage
01.07.1758 Berg, Paul Olsen / Lübeck / København
03.07.1759 Bille, Peter Larsson / Lund / svensk
22.04.1760 Friederichsen, Christian / Flensborg / Flensborg
27.06.1760 Rosenkilde, Hans Larsen / Odense / dansk
26.06.1761 Meyer, Johann Heinrich / Rostock / Slesvig
19.09.1761 Sas? Nicolay / Sønderborg / Flensborg
12.06.1763 Junge, Hans Christian / Odense / Odense
03.05.1765 Schadebrodt, Christoph / Danzig / Heilgenbeil
07.06.1765 Holm, Nicolaus / Laholm / Laholm
19.10.1765 Palmgren, H. H. / Göteborg / svensk
02.04.1766 Fischer, Gottlob Ernst Friedrich / Danzg / Eisfeldt
25.10.1767 Bille, Petter Larsson / Riga / svensk
20.04.1768 Lindman, Johan / - / svensk
26.06.1768 Hägg, Olaus Christ. / Riga / Landskrona
20.07.1769 Schrader, Hans Gottfried / Tønder / Tønder
02.10.1769 Hindberg, Joachim Andreas / Landskrona / Landskrona?
19.09.1770 Wessels, Herrmann Hinrich Christ. / Riga / tysk
20.10.1770 Borg, Brynolph J. / Riga / tysk?
18.05.1771 Walter, Christian Friderik / Wolgast / Bützow
02.05.1772 Stelter, Daniel Jacob / Odense / -
06.08.1772 Delphin, Magnus / - / svensk
21.03.1773 Palmgren, J. / - / svensk
21.03.1773 Palm, Sven / - / Ängelholm
06.04.1774 Streichert, Rudolph / Danzig / Riga
01.10.1774 Hoppe, Carl Friderich / St.Petersborg / Stralsund
25.04.1775 Bundt, Andreas / Lund / Lund

22.06.1775	Bugge, Christian / Lübeck / København
03.10.1776	Uhlenhoff, A. F. A / Hamburg / Altona
09.05.1777	Schäffer, J. H. / Göttingen / Göttingen
02.08.1777	Büttner, Johann Conrad / Lübeck / København
06.08.1778	Schnickert, Joh. David / Danzig / tysk
21.03.1779	Büttner, Johann Conrad / Lübeck / København
05.06.1779	Berggren, Heinrich Gabriel / Riga / Reval
01.10.1779	Haigner, Daniel Gottfried / Riga / Slesvig
08.11.1779	Kruse, Daniel Benjamin / Helsingborg / tysk
31.08.1782	Haase, Friderich Hendrich / Helsingør / Helsingør
22.04.1792	Müller, Johannes Jacob / Haderslev / Glückstad
03.06.1792	Hägg, Johannes / - / Landskrona

Forestod efteråret 1772 udlevering i København til subskribenter af pragtudgaven af Holbergs »Peder Paars« med kobberstik af J.F. Clemens udgivet af et selskab, pris hft. 3 rdl. Overskydende eksemplarer solgtes sammesteds for 3½ rdl. plus indheftningens pris.

Annoncerede bøger til salg i Adresse-Contorets Efterretninger 14.12.1765, hos bogbinder Sr. Wilhelmi i Skindergaden mellem Sverdfegeren og Guldsmeden, lige for Keysergaden.

Forgyldte superexlibris på Luxdorphs bøger 1771.

Indbandt til Det store kongelige Bibliothek:
Efter et Beviis, som sal. Mölmann omtrent i Maj eller Jun. (uden Datum) havde udstedt til M. Brandt, at Bogbinder Wilhelmi maatte gives nogle Bøger til at indbinde, ere af samme Bogbinder følgende Bøger med vedfølgende Regning opleverede den 21. Oct. 1778.

Liste over 26 titler (39 bind) med anført bogbinderløn for hver; samlet regning 108 rdl 3 mk

Efter Bogbinder Wilhelmis Regning af 15 Mart. 1779 som jeg undertegnede den 19. Mart.

Liste over 26 titler (32 bind) med anført bogbinderløn for hver; samlet regning 50 rdl 5 mk

Overleveret til Wilhelmi den 7 April 1779 og efter hans Regning af 24. Jul. 1779 som jeg paategnede den 28. Julii 1779.

Liste over 43 titler (88 bind) med anført bogbinderløn for hver; og er af Herr Capit. v. Grabe undertegnet 28. Jul. 1779, samlet regning 73 rdl 4 mk

Overleveret ved Herr Capit. v. Grabe i min Fraværelse til Bogbinder Wilhelmi.

Liste over 50 titler (81 bind), samlet regning 158 rdl 5 mk

Ny anskaffede Bøger, som jeg efter min Hjemkomst har givet Wilhelmi at binde Oct. 1779 og som ere bragte af ham under én Regning med en foregaaende 12 Jan. 1780.

Liste over 34 titler (46 bind) med anført bogbinderløn for hver, for at hente Bøgerne fra Biblioteket, og for at bringe samme 1 rdl, samlet regning ikke opgjort.

Efter Regning af 4de September 1780 fra Bogbinder Wilhelmi.
Liste over 26+71+ 56+3 titler med anført bogbinderløn for enkelte.
Blev tilligemed de Pag 35, 36 og 37 anførte Octaver betalt med 355 rdl

Den 14 September 1780 af Bogbinder Wilhelmi.
Liste over 85 titler med anført bogbinderløn for hver. NB. Blev betalt med 355 rdl tilligemed de for p. 27 til 32 anførte Bøger.

Den 28de December 1780 blev følgende Bøger indbundne tilbageleverede fra Bogbinder Wilhelmi, som endelig Rest af de hannem af Sl. Just.Raad Schlegel under 9. Martii a.c. til Indbinding leverede Bøger.
Liste over [98] titler i Engelsk Bind+ [133] titler i Engelsk Velsk Bind med anført bogbinderløn for hver. Summa 268 rdl 5 mk. Hertil kommer for en Foliant som forlidet var bereg. 3 mk 8 sk: 269 rdl 2 mk 8 sk, hvori afgik for 35 Qvarter i E.V.B., som for meget var beregnet à 8 sk 2 rdl 5 mk 8 sk. Igjen 266 rdl 3 mk som blev approberet den 29de pb 1780.

Den 13de Jan. 1780 leveret følgende Bøger til Bogbinder Wilhelmi at indbinde:
Liste over [45] titler hver med anført bogbinderløn. Summa 149 rdl 3 mk 8 sk, heri blev rabbateret 11 rdl, Igjen som blev betalt med 138 rdl 3 mk 8 sk.

Den 14de April 1781 leveret Bogb. Wilhelmi følgende:
Liste over [11] titler (46 bind) fol. i E.B. med anført bogbinderløn for hver. NB Blev approberet og udbetalt af Partikul.K. d. 14 Aug. 1781 med 110 rdl.

Do. Dato [30.07.1781] leveret til Bogbinder Wilhelmi:
Liste over [32] titler med anført bogbinderløn for hver. Summa 97 rdl. 1 mk. Desforuden var paa Regn. anført for 2de Protocoller til Bibliotheket 3 rdl 2 mk og 2de Saffians-Titler paa Bøger 1 mk 8 sk, som udgjør Regningens fulde Summa 100 rdl 4 mk 8 sk. Blev approberet og anviist d. 10de Nov. 81 at udbetales med 100 rdl.

1781 Sept. 11te leveret til Bogbinder Wilhelmi:
Liste over [17] titler med anført bogbinderløn for hver. Summa 31 rdl 1 mk 8 sk. Beregnet og betalt under et med de Bøger som var anførte i den nye Indbindings Protocol Pag. 3 et 4.
[liste over senere indbindinger synes ikke bevaret]

»W. kom 1730 i bogbinderlære hos Andreas Zimmermann, 1734 tog han til Kbh. og indledte dermed en næsten tresårig løbebane som en af hovedstadens fremtrædende bogbindere. Han arbejdede i længere tid hos J.W. Boppenhausen og fik borgerskab som mester 1741. W. var oldermand for lauget 1775-77 og udnævntes 1785 til hofbogbinder, men havde siden 1767 været knyttet til det kongelige bibliotek, ligesom han gennem årene leverede mange bind til universitetsbiblioteket og til tidens mange velhavende samlere. W. videreførte den fornemme tradition inden for dansk bogbinderhåndværk som, repræsenteret af bl.a. familierne Boppenhausen og Lyman samt G.J. Liebe, udviklede en fin engelsk bindtype, Cambridge-bindet, til en speciel dansk variant, det

såkaldte spejlbind. W. ejede et meget stort ornamentmateriale, som han brugte med en ofte forbavsende artistisk sans, og når denne forenedes med hans uovertrufne håndværksmæssige kunnen også for så vidt angår forgyldning og skindbehandling opnåede han resultater som var sande mesterværker. Mange af disse er heldigvis bevaret til nutiden som vidnesbyrd om at dansk bogbinderkunst i den periode nåede et stade som kun vanskeligt lader sig overgå, og W. må regnes for den ypperste repræsentant for denne periode.« PALLE BIRKELUND/DBL

»Han rådede over et stort udvalg af bindstempler [hvoraf nogle var overtaget efter Boppenhausen], som han anvendte med en fremragende kunstnerisk dygtighed til mangfoldigt varierede dekorationer.« PPPP

»Anno 1714 d. 30. Maij blev ieg Johan Tobias Wilhelmi fød i Kiøbenhaun, min fader var Conradus Wilhelmi fra Saxen og blev Regementsqvarteer mester ved det Jydske National Regiment, min Moder Martha Kruse, bogbinder Johan Kruses yngste datter, som døde efter 1 aars Egteskab, siden efter nogle faa aars forløb giftede min fader sig udi Rendsburg med Catharina Magrete Horst, hvor ieg i nogle aar var hos dennem og blev oplært udi Latinsk skoele, indtil 1724 at min bedstemoder forlangede mig til sig, som da var i Hobroe hos velærværdige sl. Wigandt Mouritzen Sogne Præst sammesteds, hvor ieg forblev en 7 aars tid og gik der i Latinsk skoele, til ieg 1730 blev sat i lære i Horsens hos bogbinderne Zimmerman, hvor ieg lærte professionen paa 4 aar. 1734 reiste ieg til Kiøbenhaun og var der i Condition 4 aar, siden reiste ieg til Saxen at opsøge min sl. Faders venner, som ieg fandt i god velstand i Voigtland, hvor ieg i nogen tid opholdt mig hos dem. Da nu et par aars tid vare forløbne i Tyskland, reiste ieg tilbage til Kiøbenhaun for der at nedsætte mig paa min profession, hvor ieg da kom i kundskab med sl. Joh. Frederik Asmus Enke, forhen Borger og bogbinder, og kom i Egteskab med hende 1741 og giorde mesterstycke i Juli maaned og den 17 Nov. havde Bryllup.« UDDRAG AF HANS SELVBIOGRAFI UDGIVET AF INGRID OG HARALD ILSØE I FUND OG FORSKNING 39, 2000.

Altgesell 24.11.1738 og 16.04.1741. Herbergsfader 1765-66 og1776. Oldermand 17.07. 1775-30.06.1777.

Boets indtægt var 1953 rdl. 1 mk. 2 sk., dets udgifter 1148 rdl. 5 mk. 15 sk. Overskud 804 rdl. 1 mk. 2 sk. Ejendommen Skindergade 22, købt 11.12.1751, blev solgt for 1322 rdl. Ifølge Hof- og Stads-Rettens månedlige Bekendtgjørelser blev arve-beholdningen 19.12. udbetalt til grosserer Jørgen Bech på de myndige fraværende arvingers vegne.

Ehrencron-Müller anføre i Personalhistorisk Tidsskrift 8 rk. bd.2 (1923) følgende titler:

Tysk Ligvers over Martha Wilhelmi f. Krause, Regimentskvartermester og Auditør Conrad Wilhelmis Ægtefælle d. 4. Septbr. 1714. (Af P.A.L.)

Bryllupsvers til Bogbinder Johan Tobias Wilhelmi og Inger Marie Lars-Datter d. 17. Novbr. 1714. (Af N.H.M.)

Ligvers over Mad. Inger Marie Wilhelmi død d. 3 Marts, begr. d. 7. Marts 1758 i Vor Frue Kirkegaard. (Af Børnene Jens og Anna Sophia Asmus).

REF.: Borgerskabsprotokol, Skattemandtal, kirkebog Vor Frue-Slotssogn, FT 1787, DBL, Nielsen*, Larsen, Fabritius, Gedde, Kornerup, Ehrencron-Müller, FF 39, Ilsøe, KB Bogbinderi, udskrift af skifteprotokol, Luxdorphs Dagbøger, PPPP*, Kgl.Bibl. Arkiv E 39, Saxhof 7/4567*, CPN, LI.

Willadsen - Jensen - Rasch

Jens Willadsen 1. med NN, gift 2. med Inger Hansdatter.

1. *Villads Jensen Rasch*, mester i Nakskov
2. *Hans Jensen* (1655-1705), mester i Odense 1675, gift med NN.
   a. *Lorentz Hansen* (ca 1675-), mester i Odense 1699, gift med NN.
      1. Hans Christian Hansen (1699-).
   b. *Willads Hansen.*
3. *Gregorius Jensen Rasch* (ca. 1658-1728), mester i Odense før 1681, gift 1. med NN, gift 2. med Anne Cathrine Zachariasdatter Getreuer (ca. 1671-1705), gift 3. Ellen Pedersdatter.
   a. Inger Gregersdatter (ca. 1690-), udlagt fader soldat Jens Jørgensen. Gift 1714 med rytter Christopher Christophersen Smidt
      1. Søn (1709-)
   b. *Stephan Rasch* (ca. 1707-1775), mester i Odense 1750, gift 1. med Else Maria Nicolaysdatter (død 1766), gift 2. med Maren Jensdatter (1717-1784).
      1. Anna Gregoriusdatter Rasch.

Willadsen, Jens **Udenbys mester**

Odense 1654-88

Willadsen [Wellasen], Jens, født i - - - ca. 1626; begr. 28.05.1688 i Odense/Skt. Knud. • Søn af - - -. • Gift 1. med N.N. Gift 2. med Inger Hansdatter. • Fader til Villads Jensen Rasch, Hans Jensen og Gregorius Jensen Rasch.

Ukendt lærested.

Løste borgerskab i Odense 15.11.1654.

Vester kvarter

UDLÆRT SVEND FRA VÆRKSTEDET:

1677 Jensen Rasch, Gregorius / indskrevet 11.11.1673 for 3 år, mester i Odense 1681 / Indført i Kbh.s protokol, da lauget i Odense først blev oprettet i 1692.

Købte stolesæde i domkirken 1673. 1682 bolig vurderet til 46 rdl. Skat 1685 5 mk. 4 sk.

REF.: Borgerskabsregister, Rasmussen, Wads Sedler, OBL, CPN, LI.

Wille, Chr. **Udenbys mester**
Aalborg 1739-83

Wille, Christopher Hansen, døbt 05.03.1714 i Aalborg/Budolfi; død 70 år gl. 1784 i Aalborg, begr. 04.03.1784 Budolfi. • Søn af Hans Nielsen Wild og Mette Nielsdatter. • Gift 03.02.1740 i Aalborg/Budolfi med Kirsten Engelbrectsdatter. Trolovede 10.11.1739 i deres iboende hus ved Nye Mølle. Født ca. 1715 i - - -; død 68 år gl. i Aalborg, begr. 23.08.1783 Budolfi. Datter af - - -. • Fader til Engelbrecht Christophersen Wille og Hans Christophersen Wille.

Ukendt lærested.

Løste borgerskab i Aalborg 04.12.1739. Sammen med Carl Comælius, Peter Christian Holm og Hans Hendrik Schnell fik han 1748 løfte om, at der fremover kun måtte være fire bogbindere i Aalborg, dog måtte de tre unavngivne, fattige bogbindere fortsætte, så længe de bor i Aalborg og kan ernære sig. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 08.01.1748, betalte kvartalspenge til 1783, fra 1771 sammen med sønnen Engelbrecht Wille.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

05.07.1762	Wille, Engelbrecht / indskrevet 15.01.1759 for 4 år fra Mich.kvt. 1758, mester i Aalborg 1774
23.01.1769	Helmich, Ulrich Jessen / indskrevet 06.02.1764 for 5 år fra nytår, mester i Hjørring 1776
18.07.1773	Rechts, Hans Kieldsen / indskrevet 10.07.1769 for 4 år, mester i Aalborg
27.04.1778	Wille, Hans Christopher / indskrevet 02.05.1774 for 4 år, mester i Aalborg 1783

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.04.1768	Stier, Søren Christensen / for 8 år
05.07.1779	Bech, Laurits Byrgesen / for 6 år, overgået til Hans Wille, udlært 17.10.1785

REF.: Danske Kancelli Jyske Tegnelser 1748 f. 191, kirkebog Budolfi, Nielsen, CPN, LI.

Wille, E. **Udenbys mester**
Aalborg 1774-83

Wille, Engelbrecht Christophersen, døbt 24.10.1741 i Aalborg/Budolfi; død 57 år gl. 1798 i Aalborg, begr. 16.11.1798 Budolfi. • Søn af Christopher Hansen Wille og Kirsten Engelbretsdatter. • Gift 11.08.1775 i Valsgård [?] med Anne Andersdatter, født ca. 1741; død 56 år gl., begr. 19.04.1794 i Aalborg/Budolfi. Datter af - - -.

Udlært af faderen C. Wille, Aalborg, 01.10.1758-05.07.1762. Ankom fra Aalborg til Kbh. 21.11.1765, svend hos G.J. Liebe, symbolum: Lust und Liebe zum Dingen / macht Mühe und alle Arbeit gelingen; ankom fra Marienburg til Kbh. 17.05.1767, svend hos J. Eschelli; ankom fra Aalborg til Kbh. 07.09.1768, svend hos A.H. Helmuth, symbolum: Alzeit

lustig; ankom fra Flensborg til Kbh. 27.08.1770, svend hos A.H. Helmuth, symbolum: Gott im Hertzen, Jungfrau im Arm / dass eine macht Seelig, dass andre warm.

Borgerskab ikke fundet - arbejdede/fortsatte antagelig på faderens værksted. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 14.11.1774, betalte kvartalspenge sammen med faderen 1774-83.

-1787- Urbansgade 137

Folketælling 1787 Urbansgade 137: Engelbert Wille, 45 år, bogbinder, Anna Andersdatter, 46 år, hans kone, Anna W[ogelius?], 60 år, logerende, almisse.

Altgesell i Kbh. 23.01.1769.

REF.: kirkebog Budolfi, FT 1787, CPN, LI.

Wille, H. C. **Udenbys mester**
Aalborg 1783-

Wille, Hans Christophersen, døbt 30.11.1756 i Aalborg/Budolfi; død 50 år gl. 1807 i Skolegades Fattighus, Aalborg, begr. 14.02.1807 Budolfi/Alm.kgd. • Søn af Christopher Hansen Wille og Kirsten Engelbretsdatter. • Gift 12.05.1784 i Aalborg/Budolfi i huset med Kathrine Jørgensdatter Weise, født ca. 1740 i - - -; begr. 07.05.1803 i Aalborg/Budolfi. Forlovere rådmand Kiær og Andres Wild. Datter af - - -.

Udlært af faderen C. Wille, Aalborg, 02.05.1774-27.04.1778.

Løste borgerskab i Aalborg 12.12.1783. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 12.01.1784, betalte kvartalspenge et år.

-1787- Gravensgade 104
-1801- Brødregaden
-1804- Østerå 462
1807 Skolegades fattighus

Folketælling 1787 Gravensgade 104: Hans Ville, 31 år, bogb.mester, Catrine Veis, 46 år, hans kone, Christiane Jochumsdt., 9 år, hans søsterdatter, Anne Sophie, 31 år, tjenestepige, Jens Lund, 17 år, tjenestedreng, Christian Hauch, 51 år, ugift, logerende, afsk. kaptajn, har stået ved Gam. Comp. i Fredericia, har 200 rdl. i pens.

Folketælling 1801 Brødregaden: Hans Christopher Wille, 45 år, boghandler og bogbinder, bor til leje, Kathrine Jørgensdatter, 61 år, hans kone, Frederiche Arfmand, 59 år, ugift, jomfrue, Madien Østrild, 28 år, ugift, jomfrue, Lowise Schrøder, 23 år, tjenestepige, Christian von Hauer, 63 år, ugift, logerende, afskediget kaptajn med 180 rdl. i pension.

SVEND UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

17.10.1785 Bech, Lars Byrgesen / indskrevet 05.07.1779 for 6 år hos faderen C. Wille

REF.: Borgerskabsprotokol Aalborg, Aalborgsk Lommebog for 1804, ÅB p.25, FT 1787-1801, kirkebog Budolfi, CPN, LI.

Wogelius se **Vogelius**

Wolck, Bertel

Wolck [Wolcken, Wulf], Bertel, født - - -; død - - -. • Søn af - - - [en række bogbindere i Aalborg af navnet Wolck ca. 1640-1790].

Ukendt lærested. Aftakket garder.

Etableret - - -

1721-22 Fiolstræde 201
1723-25 Købmagergade 47
1731-41 Ny Kanal 9
1743 Store Strandstræde 37

Efter 8 års tjeneste måtte militærpersoner nedsætte sig som frimestre i deres profession. Indbandt for Arne Magnussøn 1725-dec. 1728.

REF.: Skattemandtal, Springborg 1-2.

Wolff, Aug. I.

Wolff, August Isaac, født i Kbh. 29.08.1829; død 66 år gl. 22.07.1897 i Kbh., begr. 25.07. 1897 Mosaisk kgd. • Søn af overrabiner Abraham Alexander Wolff (1801-1891) og Hannchen (Johanne) Goldschmidt (1806-1876). • Ugift.

Udlært af galanterihandler H.J. Bing & Søn, 1850.

Borgerskab som papirhandler 26.07.1855 i henhold til allernådigste reskript af 22.01. 1855 og i forening dermed tillige boghandler. Har meldt sig til Indrulleringscommissionen. Etableret 01.05.1855. Bog- og papirhandel, stentrykkeri, engrosforretning for bogbinderi og papirhandel. Rabatberettiget 13.06.1855-23.02.1864. Fra 1858 tillige annoncebureau, som efterhånden blev hovedbeskæftigelsen.

1855-58 Store Købmagergade 4
1859 Skoubogade 105
1860-62 Skoubogade 2 (nummerændring)
1863 Skindergade 2, 1.

Optaget 1867 som medejere hans brødre Daniel Theodor Wolff, borgerskab som grosserer 28.02.1860, død 1894, og Wilhelm Benjamin Wolff, død 1903. Overtaget 14.10. 1903 af Georg B. Warburg, associé fra 1896.

Annoncer i Dansk Boghandler-Tidende:

15.02.1856 Salmebøger fra eget bogbinderi.
28.05.1859 Skind, shirting, bladguld, fernis, salmebogsbind, salmebøger.
02.05.1863 Samling af bogbinderværktøj sælges.

REF.: Borgerskabsprotokol, vejviser, Dolleris, DBhT.

Wolter, Johann

Wolter, Johann, født - - - ; død - - -. • Søn af - - -

Ukendt lærested. Etableret - - -

1630 betalte Sophie Brahe til Bogbinder i Kiøbenhaffn Johann Wolter bogbinder 6 rdl.

REF.: Sophie Brahe.

Worsøe, S. se **Opfostringshuset**

Wulff, C. A.

Wulff, Christian Andreas Henrik Julius, født - - -; død - - -. • Søn af - - -

Ukendt lærested.

Fattigvæsenets Referatprotokol 1855 51/131 [vedr. patienter på St. Hans Hospital].
07.12.1855 Kassereren meddeler forgjæves at have afkrævet Bogbinderlauget Betaling for Bogbindersvend Christian August Wolff fra 01.04. til 30.09. 1855.
28.12.1855 Bogbinderlaugets Oldermand lover at afgjøre Beløbet saasnart muligt, og at betale et Afdrag i Begyndelsen af Januar.
31.12.1856 Sagen beror til 1. Feb. 1856.
31.01.1856 Kassereren bemærker, at der d. 15/1 56 er betalt 47 rdl. 42 sk. for 2det Qvartal f.A.
01.02.1856 Sagen beror til Udgangen af Marts 1856.
10.03.1856 Samme fremlægger en underskrevet Regning paa 20 rdl. 54 sk. for Tiden indtil 10.11.1855.
01.04.1855 Lauget erindres.
Fortsætes 51/71 1856
17.04.1856 Kassereren meddeler at Oldermanden for Bogbinderlauget har erklæret ikke at kunne betale de for Svenden Christian Andreas Wulff skyldige 77 rdl. 88 sk.
26.05.1856 Betalt [af Fattigvæsenet?]
19.09.1856 Lauget tilskrives.
Fattigvæsenets Referatprotokol 1857 4/305
02.10.1857 Bogbindersvend Chr. H.J. Wulff indlagt på Almindeligt Hospital.
Henvisning til StP. 1857 8-10-276 og St.Pr. 1857 8-9-93.

Patientregister for St. Hans Hospital. Nr. X-3104 og XII-3382 Wulff, Christian Andreas Henrik Julius.

REF.: Fattigvæsenets Referatprotokoller, Patientregister St.Hans Hosp., Stadsarkivet.

Wunderlich, J. C.

Wunderlich, Johan Christian, døbt 03.08.1781 i Kbh./Garnison; død 71 år gl. af alderdomssvaghed 05.02.1853 i Kbh.; begr. 10.02.1853 Helligånd/Ass.kgd. • Søn af tømrersvend Johan Heinrich Wunderlich og Catharine Henriksdatter. • Gift 15.04.1808 i Kbh./Trinitatis med Anne Christine Westergaard, Åbenrå 222. Døbt 08.06.1786 i Kbh./Frue; død af alderdom 90 år gl. 01.04.1871 i Kbh.; begr. 10.04.1871 Helligånd/Ass.kgd. Datter af brændevinsbrænder og gæstgiver Anders Jensen Westergaard og 2. hustru Cecille Marie Hølsberg (gift 2. brændevinsbrænder Hans Jensen Kleplau). Forlovere chokoladefabrikør Giøring, Lille Larslejstræde 186 og brudens fader Westergaard, forhen brændevinsbrænder, Aabenraa 222.

Ukendt lærested. Ved Folketælling 1801 i tjeneste hos isenkræmmer Andreas Hagedorn, Store Kongensgade 39. Ved vielsen 1808 anført som skriverkarl.

Borgerskab som foderalmager 30.10.1821. Står ved det Borgerlige Artilleri.

1812	Store Kirkestræde 149 - forfærdiger papæsker
1813	Store Kirkestræde 49
1814/15	Lille Kongensgade 83
1815/16	Grønnegade 286
1816-27	Læderstræde 27
1828-30	Læderstræde 44 - Futteralmager, har Industrie-Magazin af Saffians- og Paparbeide
1831-34	samme adr. - tilføjet: Silkehattefabrikør
1834-38	Gothersgade 343
1839-40	Gothersgade 350
1841	Store Købmagergade 17
1842-43	Silkegade 17
1844-53	Pilestræde 109
1854-59	samme adr., foderalmagerenke A.C. Wunderlich
1860-71	Pilestræde 16 (nummerændring)

Overtaget 1871 af Johanne W. Haase som Wunderlichs Eftf.

Folketælling 1840 Gothersgade 350 st.: Johan Christian Wunderlich, 59 år, fouteralmager, Ane Christine Westergaard, 59 år, hans kone, Wilhelmine Haase, 18 år, hendes søsterdatter, Fredericke Westergaard, 43 år, ugift, konens søster, Hendrick Wiengel, 18 år, læredreng, Carl Julius Burgmann, 18 år, læredreng, Johan on[?] Schnidl, 64 år, enkemand, pensionist.

Folketælling 1845 Pilestræde 109, st.: Christian Wunderlig, 64 år, fouteralmager,

Christine Westergaard, 64 år, Fridrike Westergaard, 52 år, ugift, modehandler, Vilhelmine Hansen, 25 år, niece.

Folketælling 1850 Pilestræde 109, st.: Johan Christian Wunderli, 69 år, futteralmager, Ane Christine Vestergaard, 69 år, hans kone, Frederikke Vestergaard, 53 år, enke, modehandler, Johanne Vilhelmine Haase, 27 år, ugift, niece.

Folketælling 1855 Pilestræde 109, forhuset, 1.sal: Anna Christine Wunderlich, 74 år, enke, futeralmager, Friderike Westergaard, 63 år, ugift, søster til førnævnte, Johanne Wilhelmine Haase, 35 ugift, niece til førnævnte.

Folketælling 1860 Pilestræde 109, nyt nr. 16: Ane Christine Wunderlich født Westergaard, 79 år, fouteralmagerenke, Frederikke Westergaard, 67 år, ugift, modehandlerinde, Johanne Wilhelmine Haase, 39 år, ugift.

Folketælling 1870 Pilestræde 16, 1. sal: Ane Christine Wunderlich, 88 år, enke, fouteralmager, Friderikke Westergaard, 78 år, ugift, medhjælper, Johanne Vilhelmine Haase, 49 år, ugift, medhjælper.

Industriudstillingen 1836:
kat.nr. 396. En Boston-Kasse og et Reisechatol.
kat.nr. 397. En Damelæsestoel og en Saffians Mappe.
kat.nr. 398. 4 Stambøger, et Syeskrin og en Saffians Brevtaske.

Kamma Rahbeks første vejleder i æskefremstilling, indtil Just Mathias Thiele 1821 kom i Bakkehuset. To æsker er afbildet i »Kamma Rahbeks æsker« af Inge Nørballe og Peter Braams Valore, u.år., hvor det også anføres, at de er mærkede med en etiket: Forfærdiget af J.C. Wunderlich i Læderstræde No. 27. Kjøbenhavn.

»Paa samme Tid, jeg gjorde mit System gjældende paa hendes Værksted, udbrød der nemlig i Kjøbenhavn en lille Avisfeide imellem en ældre Æskefabrikant, Wunderlich, og en yngre Medbeiler, ved navn Jensen.« J.M. THIELE OM KAMMA RAHBEKS ÆSKEMAGERI, FORÅRET 1821. Se J.H. Jensen.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Industriudstillingen, vejviser, FT 1787-1801-1840-1845-1850-1855-1860-1870, kirkebog Garnison-Frue-Trinitatis-Helligånd, Steffen Linvald: Æskekunst. Kamma Rahbek og hendes samtid, 1966, Haugsted, Inge Nørballe og Peter Braams Valore: Kamma Rahbeks æsker, u.år.* J.M. Thiele: Af mit Livs Aarbøger, 1917.

Würck, J. P.

Würck, Jens Peter Køhlertz [Køhler], født i Kbh. 31.10.1821; død af cancer ventriculi 49 år gl. 15.06.1871 i Kbh., begr. 22.06.1871 Helligånd. • Søn af - - -. • Gift 05.09.1851 i Kbh./Trinitatis med Inger Marie Andersdatter [Johansen], 28½ år, Nørrebro 37. Født 30.03.1823 i Christiania, død 93 år gl. 02.05.1916 på Balders Hospital i Kbh., begr. Fredens/Bisp. Forlovere skomagersvend F. Ryssel, Åbenrå 233 og skomagersvend C. Møller, Springgade 23. Datter af arbejdsmand Anders Johansen og Marie Gullitsdatter.

Udlært af N.C. Møller, Kbh. 13.01.1838-28.01.1843. Ved Folketælling 1840 læredreng hos samme.

Indtegnet til mesterstykke 03.05.1856, opvist 23.08.1856, antaget af Lauget og Kunstacademiet. Anført i Laugsprotokollen 03.11.1856. Opført i Laugets regnskab for Mich. kvt. 1856 med 5 rdl. for stemplerne. Foreviste mesterstykke for Magistraten, antaget 02.10.1856. Borgerskab 10.09.1857. Fritaget for borgerlig militærtjeneste.

1851	Åbenrå 233
1855-57	Dybensgade 182, 1.
1858-59	Silkegade 45
1860-71	Silkegade 13 sidebygn. (nummerændring)

Folketælling 1855 Dybensgade 182, 1.sal: Jens Peter Würck, 33 år, bogb.svend, Enger Marie Würck, 32 år, hans kone, logerende hos krigsråd Mourits Rasmus Schmidt.

Folketælling 1860 Silkegade 45, nyt nr. 13, 1.sidesal: Jens Peter Würck, 45 år, bogb.-mester, Inger Marie Johannesen, 37 år, hans hustru, Carl Frederik Hakon Würck, 8 år, Axel Emil Leopold Würck, 3 år, Valborg Emilie Inger Würck, 4 år.

Folketælling 1870 Silkegade 13, sidehuset 1.sal: Johan Peter Würck, 49 år, bogb.-mester, Inger Marie Würck (Johansen), 46 år, husmoder, Axel Emil Würck, 11½ år, Peter Valdemar Würck, 5 år.

SVENDE UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

15.05.1858	Ringheim, Carl David Peter Seier / f. 05.09.1837 Kbh.
25.05.1867	Thornam, Peter Frederik Adolph / f. 09.06.1848 Kbh.

Laugsprotokollen:

26.10.1882	Wurcks Enke bevilges foreløbig halvaarlig Understøttelse Kr. 15.-
25.04.1884	Understøttelsen forhøjet til Kr. 25.- halvaarligt.
04.11.1891	Indstillet til næste ledige Leilighed i Haandværkerstiftelsen.
04.11.1895	Understøttes med Kr. 15. aarligt.

Fra jan. 1904 til jan. 1907 en halvpart af Voigts legat, kr. 13,12; juli 1906 kr. 25.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., Dødeblade, kopulationsreg., kirkebog Trinitatis-Helligånd-Fredens, vejviser, FT 1855-1860-1870, CPN, LI.

Zander, Chr.

Zander [Sander], Christian, født i Lübeck/Stettin - - -; død - - -. • Søn af - - -.

Ukendt lærested [Gotfried Lysel, Stettin?] Ankom fra Stockholm til Kbh. 10.09.1736, svend hos Hans Møllers enke; ankom fra Anclam til Kbh. 10.05.1750, svend hos P. Lyman, april 1751 svend hos P. Lyman; ankom fra Frankfurt/Oder til Kbh. 17.09.1753, svend hos Hans Grono, måtte bøde 3 mk. til svendeladen 22.10.1753 »weil ich wiedergekommen ehe ein Virtel Jahr vorbey gegangen«, april 1755 svend hos Hans Grono.

Begærede mesterår 22.04.1754 at udføres hos H. Grono. Foreviste attest af 28.02.1755 fra Stettin om hans forhold. Efter at have udstået sit mesterår gjorde han sin anden anfordring 13.04.1755 [men ses ikke at have udført mesterstykke].

Junggesell 19.04.1751. Altgesell 22.10.1753 og 14.04.1755.

REF.: CPN, LI.

Zimmermann - Eckestrøm - Frydensberg - Carin - Berlin - Aller

A. *Hans Christian Zimmermann*, borgerskab i Helsingør 1671, begr. 1711, gift 1 med Margrethe Michelsdatter, begr. 04.05.1688. Gift 2. 1691 med Anne Christensdatter (ca. 1660-1701) Gift 3. 1702 med Dorothe Pettersdatter (begr. 1711).
    1. Ane Marie Zimmermann (1672-)
    2. *Johan Zimmermann* (1673-1750), gift med Karen Sørensdatter (1672-1749)
    3. Margrethe Zimmermann (1675-)
    4. *Michel Zimmermann* (1677-), gift med NN, mester i Randers 1700
        a. *Johann Christian Zimmermann* - borgerskab i Randers 1736,
        gift 1. 1737 med Karen Johansdatter Conis, død ca. 1742
        gift 2. 1743 med Anne Marie Knudsdatter Knoph (ca. 1723-1786), gift 2. 1754 med *Carl Cariin* (ca. 1720-1785).
            1. *Johan Henrik Zimmermann* - død i Randers 1760
            2. Henrik Zimmermann
            3. Knud Zimmermann
            Christen Carlsen Carin, (ca. 1760-1786), mester i Randers 1785
            Anne Kierstine Carin, gift 1786 med *Frantz Frederich Berlin* (ca. 1760-1822)
                a. Johanne Berlin (ca. 1787-)
                b. Anne Marie Berlin (ca. 1790-)
                c. *Carl Carin Berlin* (1789-1851), gift med Anne Marie Vestergaard, mester i Randers 1817
                    1. Johanne Kirstine Berlin (ca. 1822-)
                d. Magdalena Berlin (ca. 1792-)
            Kristence Carin, gift med Anders Jensen Mammen
        b. Lorents Zimmermann, Hamborg
        c. Margrethe Zimmermann, gift med Christian Simon Blanch, Hamborg
        d. Anne Cathrine Zimmermann, gift med Laurids Troelsen, København
            1. en datter, gift med NN.
                a. Johan
                b. Jørgen
    5. *Christian Zimmermann* (1679-), gift 1714 med Gundel Lauritsdatter, mester i Helsingør 1713
        a. Johann Christian Zimmermann (1715-), præst i Bjerring og Mammen
        b. Sidse Margrethe Zimmermann (1717-1779), gift med *Augustinus Eckestrøm* (d. 1761), Helsingør
        c. Karen Zimmermann (1719-)
        d. *Lars (Lorents) Zimmermann* (1721-1789), mester i Helsingør 1779
    6. Johanne Lisbeth Zimmermann (1681-)

7. Maleene Zimmermann (1683 -)
8. Johan Wilhelm Zimmermann (1685-)
9. Anne Sofie Zimmerman (1686-), gift med Peter Jensen, Sengeløse
10. dødfødt barn (begr. 25.04.1688)
11. Bendte Zimmermann (1693-), gift med Peder Svendsen, København
12. *Andreas Christian Zimmermann* (1695-1763), gift 1. 1730 med Elisabeth Pedersdatter, gift 2. med Anna - - - (ca. 1701-1767), mester i Horsens 1731.
    a. Peder Zimmermann (1732-1738)
    b. Melchior Zimmermann (1734-1738)
    c. Hemming Ulrich Zimmermann (1737-1744)
    d. Bodil Cathrine Zimmermann (1741-1803), gift 1761 med *Janus Frydensberg* (ca. 1735-1801), mester i Horsens.
        1. *Christian Frydensberg* (ca. 1765-1803), gift med Margrethe Kaalund (1769-1818). Gift 2. 1806 med *Chr. Holst* (ca. 1783-1871).
13. Maleene-Margrete Zimmermann (1697-1711)
14. Melchior-Daniel Zimmermann (1699-1711)

Johan Zimmermann - borgerskab Helsingør 1698

Johan Zimmermann - født i Randers; død før 1784, gift med Kirstine Marie Hamborg Altgesell i Kbh. 06.07.1767. Borgerskab Hobro 1771.
1. *Johan Zimmermann* - nævnes Hobro 1802
2. *Hans Christian Zimmermann*

Lars (Lorentz) Mikkelsen Zimmermann - borgerskab Helsingør 1788

Axel Theodor Zimmermann (1820-1897). Søn af toldassistent Mathias Peter Zimmermann (1783-1856) og Lovise Krag (ca. 1794-). Gift 1. 1848 med Diderikke Margrethe Bech (1825-1859), gift 2. 1859 med Cathrine Wulffine Bech (1832-).
Datter Emma Vilhelmine Zimmermann (1872-1940), gift 1897 med *Axel Aller* (1872-1943), søn af *Carl Aller* (1845-1926) og Laura Christiane Bierring (1849-1917).
1. Svend Aller (1904-), gift 1927 med Ragna Lindseth.
    a. Carl Erik Aller (1928-), gift 1955 med Grethe Sørensen (1933-).
2. Bjørn Aller (1906-), gift 1934 med Vita Irene Voigt (1910-1944).
3. Carl Aller

Adolf Gustav Zimmermann (1868 Tyskland-) - Aalborg 1901-04
Just Adolf Zimmermann (1868 Tyskland-). [måske = Adolf Gustav, begge forbundsmedlem A 248]

Zimmermann, A. C. **Udenbys mester**
Horsens 1731-63

Zimmermann, Andreas Christian, født ca. 1697 i Helsingør; død af inflammation i kroppen 76 år gl., begr. 18.11.1763 i Horsens/Vor Frelser. • Søn af Johan Christian Zim-

mermann og - - -. • Gift 1. 15.06.1730 i Århus/Vor Frue med Elisabeth Pedersdatter. Født - - -; død - - -. Datter af - - -. Gift 2. med Anna - - -. Født ca. 1701 i - - -; død omtrent 66 år gl., begr. 19.06.1767 i Horsens/Vor Frelser. Datter af - - -. • Fader til Bodil Cathrine Zimmermann, gift med Janus Frydensberg.

Udlært af faderen J.C. Zimmermann, Helsingør, 23.08.1717. Ankom til Kbh. 1725, svend hos M. von Fenden.

Privilegium som bogbinder i Århus 11.08.1724, opsagt 1729 for Horsens. Løste borgerskab i Horsens 22.01.1731, som kræmmer 1744. Kgl. Aabne Brev 26.04.1743 Bevilling som eneste bogbinder og boghandler i Horsens på livstid, men fremmede bogbindere og boghandlere må dog sælge på markedssteder og -dage, og han skal holde lige så billige priser som andre. Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1733-okt.1760.

Værkstedet overtaget 1763 af svigersønnen Janus Frydensberg

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

28.06.1734	Wilhelmi, Johan Tobias / indskrevet påske kvt. 1730 for 4 år, mester i Kbh. 1741
00.04.1741	Schou, Mogens / indskrevet 29.04.1737 for 4 år, mester i Thisted 1762
29.06.1744	Bøgvad [Bøgild], Daniel Tørresen / indskrevet påske kvt. 1739 for 5 år
10.04.1747	Schweistrup, Christen / indskrevet Mich.kvt. 1742 for 5 år
06.07.1750	Blichfeldt, Andreas Pedersen / indskrevet St.Hans kvt. 1744 for 6 år, mester i Roskilde 1756
13.01.1755	Frydensberg, Janus / indskrevet nytårs kvt. 1751 for 4 år, mester i Horsens 1762
15.01.1759	Tydsk, Hans Lorentzen / indskrevet 19.01.1756 i forbundt 2 år
15.01.1759	Tommesen, Paul / indskrevet 19.01.1756 for 4 år
10.10.1763	Hatting, Jørgen / indskrevet 22.10.1759 for 4 år

INDSKREVNE LÆREDRENGE:

18.04.1735	Hopffner, Peter / for 5 år
1760	Rechter, Just Hendrich
13.10.1760	Mechtmershausen, Just Hendrich / for 5 år
10.10.1763	Mandix, Jacob / for 4 år, udlært 11.07.1768 af J. Frydensberg

REF.: Borgerskabsprotokol Horsens, Danske Kancelli Jyske Registre 1743 f.53, kirkebog Århus Vor Frue-Horsens Vor Frelser, CPN, LI, Baumgarten: Det gamle Horsens, 1925.

Zimmermann, J. **Udenbys mester**
Århus 1698-1750

Zimmermann, Johan, født - - - i Helsingør; død 20.10.1750 i Århus, begr. 27.10.1750 Vor Frue. • Søn af Johan Christian Zimmermann og - - - . • Gift med Karen Sørensdatter, født 1672 i - - -; død 82 år gl. 23.02.1749 i Århus. Datter af - - -.

Udlært af faderen J.C. Zimmermann, Helsingør, 04.12.1693. Ankom til Kbh. 04.12.1693, svend hos J.W. Redhus, ankom fra Lübeck til Kbh. 22.05.1697, svend hos A. Lyman.

Løste borgerskab i Århus 12.09.1698. Ansøgte 1714 om privilegium som eneste bogbinder og handel med småbøger, katekismer, almanakker, bønnebøger m.m. Kgl. bevilling af 01.06.1714 at Johan Zimmermann må være alene bogbinder i Århus, når Jochum Sandthoff er død, må sælge katekismer, evangeliebøger, almanakker, bønnebøger. Tildelt privilegium 16.02.1731 som eneste bogbinder og boghandler i Århus. Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget fra 1716 til 30.06.1749 »som er de sidste Oplagspenge, eftersom han har givet Professionen over til Sr. Jessen.«

Overtaget 22.07.1748 af Jacob Jessen, »deres svend og understøtter i alderdommen«.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

25.06.1725 Zimmermann, Johan Christan / mester i Randers 1736
27.07.1731 Zimmermann, Lorentz [Lars] Michelsen / mester i Helsingør 1788
29.06.1744 Andersen, Niels / indskrevet Mich.kvt. 1736 for 7 år / f. i Sengeløse

INDSKREVET LÆREDRENG:

1728 Mich.kvt. Zimmermann, Christopher / for 3 år
1736 St.Hans kvt. Jens [Jessen?] / for 4 år

Skifte 20.10.1750: Testamenterer 100 rdl. til Jacob Jessen, indtægten af en gårds avl på bymarken til vedligeholdelse af gravsted (= 100 rdl.), indtægten af en gårds avl til lærerens løn ved byens fattige skole, renter af 100 rdl. til årlig fordeling blandt fattige ved fattigkommissionen.

Hans arvinger:

1. broderen Mikkel Zimmermann, bogbinder i Randers, 4 børn:
   a. Johan Christian Zimmermann, bogbinder i Randers, død, 3 børn:
      1. Johan Zimmermann
      2. Henrik Zimmermann
      3. Knud Zimmermann
   b. Lorentz Zimmermann, Hamburg
   c. Margrethe Zimmermann, gift med Christian Simon Blanck, Hamburg
   d. Anne Cathrine Zimmermann, død, gift med Laurids Troelsen, Kbh.
      1. en datter, død, 2 børn: Johan og Jørgen
2. broderen Christian Zimmermann, bogbinder i Helsingør, 3 børn:
   a. Johan Christian Zimmermann, præst i Bjerring og Mammen
   b. Lorentz Zimmermann, bogbindersvend i Bergen
   c. Margrethe Zimmermann, gift med Eckstrøm, bogbindersvend i Helsingør
3. søsteren Anne Sofie Zimmermann, enke efter Peder Jensen, Sengeløse
4. halvbroderen Andreas Zimmermann, bogbinder i Horsens
5. halvsøsteren Bente Zimmermann, gift med Peder Svendsen, Kbh., hendes arvinger:
   1. søskendebarn Carl Andersen, død, gift 1. med Dorte Bertelsdatter, gift 2. med Ellen Kirstine - - - (gift 2. med Hans Mikkelsen, matros, Kbh.)
      a. Peder Carlsen, Kbh., 2 børn:
         1. Birgitte Kirstine Pedersdatter, f. 10.11.1731
         2. Ariane Dorthe Pedersdatter, f. 27.9.1733

b. Birthe Carlsdatter, enke efter Christian Pedersen, Kbh.
c. Alhed Carlsdatter, enke efter Hans Nielsen, Kbh.
d. Dorthe Sofie Carlsdatter

REF.: Skifteprotokol Århus, www.brejl.dk.aarhus.htm., Århus/PJ*, CPN, LI.

Zimmermann, J. C. **Udenbys mester**
Helsingør 1671-

Zimmermann, Johan [Hans] Christian, født - - -; død - - -. • Søn af - - -. • Gift med Anna Christina - - -, født ca. 1661; død 40 år gl. i Helsingør, begr. 07.04.1701 Skt. Olai danske kgd.. • Fader til Johan, Michael og Christian Zimmermann.

Ukendt lærested. Løste borgerskab i Helsingør 1671.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

18.02.1675	Behrentsen, Johan
20.02.1686	[Redhus], Johan Walter / indskrevet10.01.1681 for 3 år, mester i Kbh. 1692
04.12.1693	Zimmermann, Johan / mester i Århus 1698
24.11.1698	Zimmermann, Michael / mester i Randers 1700
17.05.1704	Zimmermann, Christian / mester i Helsingør 1713

INDSKREVEN LÆREDRENG:

01.01.1704	Nielsen, Hans / for 6 år

Skt. Olai kirkebog er indført vielse 12.04.1691 mellem Hans Christian Zimmermann og Anne Christensdatter; og 25.10.1702 mellem Johan Christian Zimmermann og Dorothe Petersdatter, som begge mulivis døde af pest i 1711.

REF.: kirkebog Skt. Olai, CPN, LI.

Zimmermann, J. C. **Udenbys mester**
Randers 1736-48

Zimmermann, Johan Christian, døbt 04.03.1705 i Randers/Skt.Morten; begr. 07.05. 1745 i Randers/Skt.Morten. • Søn af bogbindermester Mikkel Zimmermann og - - -. • Gift 1. 21.02.1737 i Århus/Vor Frue i huset med Karen Johansdatter Conis, født - - -; begr. 27.07.1742 i Randers/Skt.Morten (skifte 22.08.1742). Datter af Johan Henrik Conis og - - -. • Forlovere Johan Zimmermann og brudens broder, handelsmand Knud Johansen Conis. • Gift 2. 07.05.1743 i Århus/Vor Frue efter kgl. bevilling af 02.03.1743 i huset hos Christen Nielsen Haarbye med Anne Marie Knudsdatter Knoph, født ca. 1723 i - - -; død 63 år gl. 05.08.1786 i Randers, begr. 08.08.1786 Skt.Morten. Forlovere handelsmændene C. Horbye og Knus Johansen Konits. Enken gift 2. 1755 med Carl Cariin. • Fader til Johan(nes) Zimmermann, mester i Hobro 1771.

Udlært af farbroderen Johan Zimmermann, Århus, 25.06.1725. Ankom fra Malmö til Kbh. 25.10.1725, svend hos M. von Fenden; ankom til Kbh. 16.11.1727, svend hos F. H.

Fosgraph; ankom fra Göteborg til Kbh. 20.11.1732, svend hos Lars Graa. Symbolum: Bedenke das Euch / So wirst Du immer übel fahren.

Løste borgerskab i Randers 28.05.1736. Betalte kvartalspenge til Bogbinderlauget 1740-48, sidst af enken. Optaget 1741 i Randers Byes Ældre Kjøbmands Liig-Laug.

Ansøgte 08.03.1741 om privilegium at være ene bogbinder i Randers. Conseillet optog sagen 27.04.1741: Kunne ikke bevilges.

Ansøgte om at indgå nyt ægteskab, skønt sørgeåret endnu ikke var udløbet: » - eftersom herom allerunderdanigst giorte ansøgning og begiering, allernådigst haver bevilget og tilladt, så og hermed bevilge og tillade, at Johan Christian Zimmermann, bogbinder udi Vor kiøbstad Randers, må i hensende til hans mange små børn, samt desto bedre at kunde fortsætte sin næring og brug, indlade sig i ægteskab, omendskiønt sørge året for hans forhen havde og ved døden afgangne hustrue, udi hvilket hand ellers, efter Vores den 3die Maj 1737 allernådigst udgangne forordning, udi eenlig stand skulle hensidde, ej endnu er forløben.« Kbh. 01.03.1743.

Ansøgte om bevilling at være ene privilegeret bogbinder i Randers. Conseillet optog sagen 29.08.1743: Her ved er intet at gøre. Meddelt 07.09.1743.

Enken ansøgte om at fortsætte i sin mands profession, for sig og evt. ægtefælle, da hun med tre uopfødte børn er bleven sat udi en slet tilstand. Ved Kgl. Aabne Brev af 25.02.1746 tillades privilegiet hende, såfremt hun holder så dygtige folk, at kvalitet og pris svarer til andre steder i landet.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

10.07.1742 Conick [Kones], Christian Johansen / indskrevet 29.05.1738 for 5 år
01.07.1748 Sørensen, Christian

Overtaget 1754 af Carl Cariin ved ægteskab med enken. Ved kgl. bevilling af 02.04.1756 overføres hendes afdøde mands eneretsprivilegium på hendes anden mand.

REF.: Danske Kancelli Jyske Registre 1746 f.649 og 1756 f. 342, kirkebog Århus Vor Frue-Randers Skt.Morten, CPN, LI, Henning Hall: Randers Byes Ældre Kjøbmands Liig-Laug, Randers 1993.

Zimmermann, Lars **Udenbys mester**
Helsingør 1779-89

Zimmermann, Lars, døbt 28.05.1721 i Helsingør/Olai; begr. 17.12.1789 i Helsingør/Olai store urtegård, 70 år gl. • Søn af Christian Zimmermann og Gundel Lauridtsdatter. • Ugift.

Udlært af J. Fr. Plüer, Kbh. 19.10.1739-14.10.1743. Bogbindersvend i Bergen ved skifte 1750 efter farbroderen Johan Zimmermann. Symbolum: Soli Deo gloria.

Løste borgerskab i Helsingør 26.08.1788. Antaget som udenbys mester af Bogbinderlauget 05.07.1779.

-1787- Skt. Annagade 55

Folketælling 1787 Skt. Annagade 55, hos købmand Hans West [gift med Sophia Ekstrøm, datter af Augustinus Ekstrøm]: Lars Zimmermann 65 år, ugift, bogbinder, Magnus Borg, 24 år, bogb.svend.

SVENDE UDLÆRT PÅ VÆRKSTEDET:

01.07.1782	Haase, Friderich Hendrich / indskrevet 05.07.1779 for 4 år, mester i Roskilde 1785
08.05.1786	Borg, Magnus Pettersen / indskrevet 05.05.1783 for 4 år

REF.: kirkebog Olai, Borgerskabsprotokol Helsingør, FT 1787, CPN, LI.

Øhrvall, J. M.

Øhrvall [Ørhvad, Öhrvall, Ohrvad], Johan Martin, født i Vänersborg ca. 1779; død af nervefeber 57 år gl. 18.01.1836 i Kbh, begr. 25.01.1836 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af bogbindermester Anders Öhrvall og - - -. • Gift 19.04.1810 i Kbh./Trinitatis med Sara Elisabeth Ryberg, født i Sakskøbing ca. 1784; død - - -. Forlovere skomager Lund, Borgergade 194 og handskemager Johan Ryberg, Pilestræde 104, forlovede 14.03.1810.

Udlært af faderen Anders Öhrvall, Vänersborg, 07.05.1800. Ankom fra Göteborg til Kbh. 1800, svend hos A. Boström.

Borgerskab som frimester 30.01.1821, må holde en dreng til hjælp, jfr. Reskript af 08.03.1820.

1811	Adelgade 273
1813	Slippen 162
1814-16	Droningens Tværgade 351
1817-25	Borgergade 179
1825-36	Gammel Mønt 151
1836Tillæg	Død. Samme adr. bogb.enke S. Øhrvall
1837	Åbenrå 226
1837Til.-39	Springgade 17
1841-42	samme adr. E. Øhrvall
1844-47	samme adr. J. Øhrvall

Værkstedet bestyredes for enken af Fischer Hertz.

Folketælling 1840 Springgade 17, 4.sal: Elisabeth Øhrvalt, 56 år, enke efter bogbinder Øhrvalt, Sophia Øhrvalt, 29 år, håndarbejde, Elisabeth Øhrvalt, 24 år, Carolina Øhrvalt, 19 år, Maria Øhrvalt 17 år.

Folketælling 1845 Springgade 17, 4.sal: Elisabeth Øhrevall, 61 år, bogb.enke, Christina Øhrvall, 29 år, ugift, Johanne Øhrvall, 27 år, ugift, silke- og klædehandler, Carolina Øhrvall, 24 år, ugift, Maria Øhrvall, 22 år, ugift.

Altgesell Mich.kvt. 1806 og nytår kvt. 1807.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kirkebog Trinitatis, kopulationsprotokol, Hedberg: Svenska gesäller, Dolleris, vejviser, FT 1840-1845.

Østerbye, L. C.

Østerbye, Lauritz Cesius, født i Kbh. 17.03.1826; død 53 år gl. 30.01.1880 i Kbh., begr. 04.02.1880 Trinitatis/Ass.kgd. • Søn af hesteudlejer og brændselshandler Niels Hansen Østerbye og Abel Christine Hansen. • Gift 10.05.1863 i Kbh./Trinitatis med Anna Margrethe Söderström, 32½ år, Møntergade 12. Født i Göteborg ca. 1830; død - - -. Forlovere Peter Fr.Ferd. Østerby, Møntergade 12 og høker Julius H. Reinbacher, Store Grønnegade 27.

Udlært af P.C.W. Steendorff, Kbh. 25.09.1843-12.10.1846. Ved Folketælling 1845 boende hos faderen, Hyskenstræde 144 kælderen, i 1850 hos moderen, modehandlerinde A.K. Østerbye, enke, Kompagnistræde 53 kælderen th.

Borgerskab 02.06.1853 i henhold til allernådigste reskript af 03.02.1853. Døvstum.

1854	Kompagnistræde 53
1855	Skoubogade 103
1856-57	Knabrostræde 116
1858-59	Farvergade 140
1860-64	Farvergade 13 (nummerændring)
1865	Vognmagergade 7
1866-67	Vognmagergade 18
1868	Farvergade 24
1869-70	Farvergade 16
1871-72	Store Regnegade 17
1873-80	Regnegade 17

Overtaget af nevøen R.V. Østerbye 14.11.1876.

Folketælling 1855 Skoubogade 103 kælderen: Abel Christine Østerbye, 63 år, enke, Lauritz Cecius Østerbye, 29 år, ugift, bogbinder, Elise Caroline Andersen, 15 år, tjenestepige.

Folketælling 1860 Farvergade 140 st.: Abel Christine Østerby, 68 år, ugift, modehandlerinde, Lauritz Sesius Østerby, 34 år, ugift, bogb.mester, Rudolf Wigo Østerby, 11 år, madam Østerbys sønnesøn, Henriette Dorthe Repstorff, 57 år, ugift, håndarbejde, Frederikke Julijætte Repstorff, 19 år, håndarbejde.

Folketælling 1870 Farvergade 16, 1.tv.: Laurits Sesius Østerbye, 43 år, bogb.mester, Anna Maria Østerbye, 38 år, hans kone, Ida Wilhelmine Østerbye, 5 år, Hanne Christine Østerbye, 2 år.

Folketælling 1880 Store Regnegade 17, 2.th.: Anna Marie Østerby født Søderstrøm, 49 år, enke, husmoder, Ida Vilhelmine Maria Østerby, 15 år, Emma Josephine Nathalie Østerby, 8 år.

UDLÆRT FRA VÆRKSTEDET:

1868 Østerbye, Rudolph Viggo / nevø, mester i Kbh. 1876 / f. 26.03.1849 Kbh.

Rektangulær etiket, rødbrunt eller sort glanspapir, guldtryk, 3 linier i dobbelt ramme med skrå hjørner L. C. Österbye, / Bogbinder. / Farvergade 140.

Rektangulær etiket, hvidt glanspapir, sort tryk, 3 linier, på bagpermens inderside nederst til venstre: L. Österbye, / Bogbinder / St. Regnegade 17.

REF.: Borgerskabsprotokol, Begr.Prot.Kbh., kopulationsreg., kirkebog Trinitatis, vejviser, FT 1845-1855-1860-1870-1880, CPN, LI.

Litteraturliste

Litteratur, der kun er anvendt ved enkelte optagelser, er anført under vedkommende.

Aarb.f. Bogv.

Aarbog for Bogvenner. Udg. Af Svend Dahl. 9 bd.+Register. 1917-27.

Hannover, Emil. Erindringer. Et lille Bidrag til Belysning af Nutidsbibliofiliens Morgendæmring i Danmark. 5.årg. 1921, s.7-17.

Hendriksen, H.S. Dansk Boghaandværk i det forløbne Aar. 6.årg. 1922, s.197-213.

Hendriksen, H.S. Dansk Boghaandværk i det forløbne Aar. 7.årg. 1923, s.143-158.

Kyster, Anker. Spejlbindene fra Holbergs Tid. 2.årg. 1918, s. 60-87.

Paulli, R. En Boghandler og Bogbinder i Odense i det 16. Aarh. 9.årg. 1925, s.96-101.

Appel

Appel, Charlotte. Læsning og bogmarked i 1600-tallets Danmark. 2 bd. 2001.
Specielt kapitel 11: Bogproduktion og bogspredning.

Athene

Athene, et Maanedsskrift. Red. af R. Nyerup. Udg. af C. Molbech. Bd.1. 1813

Nyerup, R. Excerpter af gamle danske Bøger i det kongelige Bibliothek, s. 400-402.

Begr.Prot.Kbh.

Protokoller for Københavns Begravelsesvæsen 1805-1987. Kendte navne eftersøgt.
Frederiksbergs Begravelsesvæsens protokoller er ikke frit tilgængelige. Enkelte kendte navne er meddelt.

Bibl.Dan.

Bibliotheca Danica. Systematisk Fortegnelse over den danske Litteratur fra 1482 til 1830.
Udg. af C.V. Bruun. 5 bd. 1877-1902.

Bibliofil

Danske bogsamlere udstiller. Dansk Bibliofil-Klubs 50-års jubilæumsudstilling. Kunstindustrimuseet 23.okt. 1992 til 3.jan. 1993. Indledn. af Palle Birkelund. Illustr. 1992.

Bogvennen

Aarsskrift. Udg. af Forening for Boghaandværk. Illustr. 1890-1891.

Bogvennen. Illustr. 1893-ff. Artikler kan læses på: tidsskrift.dk/index.php/bogvennen

1894 Den danske Afdeling paa den internationale Bogudstilling i Paris 1894. Illustr.
Skandinaviske Bogbind ved Tregaskis internationale Udstilling. Illustr.

1896 Nye danske Bogbind. Illustr.

1898-99 C-n og A.K. Boghaandværket paa Verdensudstillingen i Paris 1900. Illustr.

1900 Gigas, E. Nogle Bogbind fra Tycho Brahes Bogbinderi. Illustr.

1913 Kyster, Anker. Foreningens kunstfærdige Bogbind.
Fagskolen for Boghaandværk 1893-1913. Illustr.

1918 Hendriksen, F. Fagskolen for Boghaandværks første femogtyve Aar. Illustr.

1925 Madsen, Karl. Gustav Philipsen og Boghaandværket. Illustr.

1926 Lange, H.O. Fra de ældre kongelige Bogsamlinger. Illustr.

1927 Zahle, Erik. Dansk Bogbinderi i vor Tid. Illustr.

1928 Zahle, Erik. Thorvald Bindesbølls Bogkunst. Illustr.
1929 Roos, Carl. Om nogle signerede og nogle ikke signerede danske Bogbind fra det 16. Aarhundrede. Illustr.
1931 Christiansen, Peter. Fra danske Privatbiblioteker. Einar Christiansens Samling. Illust.
1934-37 Sadolin, Ebbe. Danske Bogbind i de senere Aar.
1938-40 Petersen, Niels. Thorvald Bindesbøll, Joakim Skovgaard. Illustr.
1945 Park, Henrik. Gamle danske Papirbind. Illustr.
1948 Roos, Carl. Om nogle vaaben- og portrætprydede dansk Bogbind fra Slutningen af det 16. Aarhundrede. Illustr.
1949 Paulli, R. Et helbind af Axel Knudsen. Illustr.
1957 Vogel-Jørgensen, T. Birgitte Cramers overtrækspapir gennem 25 år. Illustr.
1959 Olsen, J. En ny stjerne på vort bogbinderfirmament [Ole Olsen]. Illustr.
1962-63 Wolf, Edw. C.J. Danske bogbind fra de sidste 75 år. Illustr.
Gøtz, Hans. Kyster- og Hedberg-bogbind i international konkurrence. Illustr.
1964 Clausen, Vagn. Strejftog i en guldaldersamling. Illustr.
1965-67 Dal, Erik. NB-Klubben. Syv unge danske bogbindere. Illustr.
Wolf, Edw. C.J. Ogier le Danois. Illustr.
1980 Dal, Erik. Bogkonservator Birgitte Dall. Illustr.
Wiberg, Carl-G. Henrik Park i Sverige. Illustr.
1988 Fløistrup, Nils. Industriel indbinding af bøger.
2003-04 Lassen, Birthe. Sider af bogbindets historie. Illustr.
2006 Lassen, Birthe. August Sandgren. Illustr.

Borgerskab

Købstædernes borgerskabsprotokoller eller -registre på Landsarkiverne, for København i Stadsarkivet.

For en del byer er borgerskaberne indskrevet i den almindelige rådstueprotokol, som oftest uden register på navn eller erhverv. Fra 1920 findes registreringen i Politimestrenes næringsprotokoller, fra ca. 1950 uden angivelse af fag. For udenbys mestre anføres rådstue- eller borgerskabs protokol/-register.

Amager Birk 1822-1919
Ebeltoft 1740-1921
Frederiksberg Birk 1841-19xx
Helsingør 1691-1933
Horsens 1664-1868
København 1683-1719, 1699-1784, 1795-1806, 1813-60 kun søgt efter kendte navne
Nyborg 1849-1916
Odense 1649-54, 1675-80, 1691-1701, 1707-1847
Rønne 1701-1920
Sorø 1895-1929
Vejle 1752-1839, 1890-1927

Brahe

Sophie Brahes Regnskabsbog 1627-40. Udg. af Henning Poulsen. Århus 1955.

Bruun

Bruun, Chr. (Udg.) Aarsberetninger og Meddelelser fra Det store kongelige Bibliothek 1864-74. 2 bd. 1870-75.

Clausen
Clausen, V.E. Det folkelige danske træsnit i etbladstryk 1565-1884. 2.udg. Illustr. 1985. Danmarks Folkeminder nr. 85.

CPN
Carl P. Nielsens optegnelser i Det kongelige Bibliotek, NKS 2412 fol. 2 kapsler og 5 æsker. Udskrifter af laugsprotokoller samt uddrag af uanførte kilder om bogbindere og fagets historie. Som kontrol af udskrifterne er gennemgået Københavns Bogbinderlaugs protokoller, deponeret i Mediemuseet i Odense: Laugsprotokol 1750-1906; Gesellenbuch 1681-1725; Einschreibbuch der Gesellen 1725-1764 og 1764-1836; Indskrivningsbog for Bogbindersvendene 1836-1903; Drengernes Indskriff Bog 1746-1726; Udskrevne Drenge 1684-1724; Udenbys mestre 1701-1839; Regnskabsprotokol 1750-1907; Drengenis Udskriffer Bog 1725-1751; Ausschreibebuch der Ausgelernten 1724-1750; Einschreibebuch derer Altgesellen 1725-1836; Der Buchbinder Gesellen Straffbuch 1735-1819. Rettelser og tilføjelser er indført.

DB
Dansk Boghaandværk gennem Tiderne 1482-1948. Udstillingskatalog. Illustr. Forening for Boghaandværk. 1949.
Bogbind udvalgt og kommenteret af bogbindermester Henrik Park.

DBhT
Dansk Boghandler-Tidende. Årg.1-12. Juli 1854-Juni 1866.
Fortsat som Nordisk Boghandler-Tidende, se NBhT.

DBL
Dansk biografisk Leksikon. 2.udg. 27 bd. 1933-44. – 3.udg. 16 bd. 1979-84.

DBT
Dansk Bogbinder-Tidende. 1899-1976. For årene 1948-52 udkom Periodiske Meddelelser. Ved Bogbinderlavenes optagelse i Grafiske Organisationer overgår fagets meddelelser til De Grafiske Fag, se DGF.

DGF
De grafiske Fag. Månedsskrift for Københavns Bogtrykkerlaug og Provinsbogtrykkerforeningen/Grafisk Arbejdsgiverforening/Grafiske Organisationer.
Div. enkelte hft. gennemset. Systematisk gennemgået 1948-52 for stof fra Københavns Bogbinderlaug og Centralforeningen, og derefter siden 1992.

Dolleris
Dolleris, Andreas. Danmarks Boghandlere. Bd.1 1837-1892. Odense 1912.
Bd.2. Odense 1893.
Bd.3. Odense 1912.
Bd.4. Odense 1920.

Dolleris. Provins
Dolleris, Andreas. Den danske Provinsboghandels Historie 1800-1915. Illustr. Odense 1916.

Efterretninger
Efterretninger fra Selskabet for Indenlandsk Kunstflid. Red. af J.H. Bährens. 2 bd. 1810-16.

Ehrencron-Müller, H.
Forfatterlexikon for Danmark, Norge og Island indtil 1814. 13 bd. 1924-35.

Erslew
Erslew, T.H. Almindeligt Forfatterlexicon for Kongeriget Danmark med Bilande 1814-53. 7 bd. 1843-68/1962- .

Fabritius
Fabritius, Albert. Det kongelige Biblioteks Embedsmænd og Funktionærer 1653-1943. 1943.

Festskrift 1898
Festskrift i Anledning af Bogbindersvendeforeningen af 1873's 25-Aarige Jubilæum 14. Okt. 1893. Illustr.

FF
Fund og Forskning i Det kongelige Biblioteks Samlinger. Bd.1 - Illustr. 1954-ff
Artikler kan læses på: tidsskrift.dk/index.php/fundogforskning
Dumreicher, Carl. Af »mesterbindenes« saga. Bd.V-VI. 1959.
Paulli, R. Vore ældste komponerede bind. 2 dele. Bd.VII-VIII. 1960-61.
Rohde, H.P. Søren Kierkegaard som bogsamler. Bd.VIII. 1961.+X. 1963.+XIII. 1966.+XVII. 1970.
Christensen, Karsten. Christoffer Schrodt - en dansk bogbinder fra Frederik IIs tid. Bd.XXIV. 1980.
Ilsøe, Ingrid. Boghandleren Joachim Moltke og hans virksomhed 1626-1664. Bd. XXIV. 1980.
Ilsøe, Ingrid. Christian Cassube. Boghandler i København 1650-1693. Bd. XXVI. 1982-83.
Ilsøe, Ingrid. Bogbindsundersøgelser i Det kgl. Biblioteks samlinger. 3 dele (1650-1740). Bd. 34-36. 1995-97.
Ilsøe, Harald. Hvordan så Otto Thotts bøger ud? Bd. 35. 1996
Ilsøe, Ingrid og Harald. Wilhelmi og Dürendahl. To bogbinderselvbiografier fra 1700-tallet. Bd. 39. 2000.
Ilsøe, Harald. Danske komponerede bind ca. 1860-1877. Bd. 41. 2002.
Ilsøe, Harald. Danske komponerede bind ca. 1877-1888. Bd. 42. 2003.
Ilsøe, Harald. Danske komponerede bind ca. 1888-1900. Bd. 43. 2004.

FfB 1958
Danske bogbind gennem 100 år. Udstilling i Københavns Rådhushal arrangeret af Forening for Boghaandværk i anledning af foreningens 70-årsdag. Katalog ved Niels Chr. Lindtner. Illustr. 1958.

Fode
Fode, Henrik. Selskabet for Indenlandsk Kunstflid 1808-1838. Trykt i Erhvervshistorisk årbog, Århus 1973.

Frøland
Frøland, Aleks. Dansk boghandels historie 1482 til 1945. 1974.

Hannover
Hannover, Emil. Kunstfærdige gamle Bogbind indtil 1850. Det danske Kunstindustrimuseums Udstilling 1906. Illustr. 1907.

Hannover 2
Hannover, Emil. Kunstfærdige Bogbind fra Aar 1800 indtil Nutiden. Kunstindustrimuseets Udstilling Februar-Marts 1913. Illustr. 1913.

Hassø
Hassø, Arthur G. Et Bidrag til københavnsk Haandværks Historie i det sidste Hundredaar. Haandværkerforeningen i København 1840-1940. Illustr. 1940.

Haugsted
Haugsted, Ida. Den rene smag. Blandt håndværkere og kunstnere i guldalderens København. Illustr. 1999.

Hedberg
Hedberg, Arvid. Svenska Gesäller i Köpenhamn 1861-1852. Stockholm 1930. Mediemuseet DMM 54721

Indkvarteringsmandtal
Registre til Indkvarteringsmandtal. 36 div.årg. 1691-1811. Stadsarkivet.

Industrien
Nielsen, Axel. Industriens Historie i Danmark. Tiden 1820-1870. 2 bd. 1944.

Industriudstillingen
Fortegnelse over indenlandske Industrie-Producter indsendte til Industrie-Foreningens Udstilling i Kjøbenhavn. 1834. - Samme. 1836. - Samme. 1840. - Samme. 1844.

Ilsøe
Ilsøe, Harald. Bogtrykkerne i København ca. 1600-1810. 1992.

Karlson
Karlson, William. Bokband och bokbindare i Lund. Lund 1939.

Kbh.Adr.1856
Kjøbenhavns Adressebog for 1856. Udg. af C.G. Iversen. Red. af J. Levin. 1856.

Kbh.Dipl.
Kjøbenhavns Diplomatarium. Samlin af Dokumenter, Breve og andre Kilder til Oplysning om Kjøbenhavns ældre Forhold før 1728. Udg. af O. Nielsen. 9 bd. 1872-87.

Kierkegaard
Auktionsprotokol over Søren Kierkegaards bogsamling. Ved H.P. Rohde. 1967. Indledningen tillige trykt i FF 1961 og optrykt i: Den røde tråd. Boghistoriske studier. 1985.

Kjølsen
Kjølsen, Klaus. Hendes Majestæt Dronningens Håndbibliotek 1746-1996. Illustr. Odense 1997.

Koldinghus 1982
Bog og bind i 500 år. Udvalg af bøger fra Dronningens Håndbibliotek samt fra Det kgl. Bibliotek og andre samlinger. Illustr. Museet på Koldinghus og Forening for Boghaandværk i Syd- og Sønderjylland. 1982.

Kongl.Bibl.Arkiv
Det kongelige Biblioteks Arkiv. Arkivregistrant. Journalsager, Ældre række 1589-1861. Nr. 1546 Bogbinder-Priskuranter.

Kornerup
Kornerup, Bjørn (Udg.) Helligaandskirken i København. Et historisk Tilbageblik. Illustr. 1949. Med slægtshistorisk Bidrag af Albert Fabritius.

Krak + årstal
Krak, T. (Udg.) Danmarks ældste Forretninger. 1910. - 1915. - 2.udg. 1940. - 3.udg. 1950.

Kyster/Larsen
Kyster, Anker and Sophus Larsen. Danish Eighteenth Century Bindings 1730-1780. Illustr. 1930.

LI
Leif Iwersens optegnelser på baggrund af bl.a. Carl P. Nielsens manuskripter i Det kgl.Bibl., laugets protokoller, forbundets protokoller, Dansk Bogbinder-Tidende, De Grafiske Fag, indberetninger fra Fagskolen, m.m.

Lindberg
Lindberg, Sten G. Mästarband. Bokbindarmästerföreningen i Stockholm 350 år. Illustr. Stockholm 1980.

Magasin
Magasin. Tidsskrift udg. af Det kongelige Bibliotek og Universitetsbiblioteket I. Illustr. 1985-
Årg. og nr. anføres.

Malling
Malling, Kaj. Københavnske Vielser 1720-24. Manuskript. Stadsarkivet.

Marquard
Marquard, E. (Udg.) Kjøbenhavns Borgere 1659. 1920.

Matzen
Matzen, H. Kjøbenhavns Universitets Retshistorie. 2 bd. 1879.

Menn
Menn, Walter. Wandernde Buchbindergesellen in Greifswald zur Schwedenzeit 1736-1815. Pommersche Jahrbücher, Bd. 33, 1939.

MfR
Meddelelser fra Rigsbibliotekaren. Udg. af Det kongelige Bibliotek. Div. nr. anføres.
Fortsættes af Magasin.

Milo
Nyrop, C. Ved det Miloske Jubilæum 12. September 1898. Bidrag til dansk Boghandels Historie. Illustr. Odense 1898.

NBhT
Nordisk Boghandler-Tidende. Årg. 1-9. Juli 1866-Juni 1875.
Oplysninger fra senere årgange venligst meddelt af Harald Ilsøe.

Nielsen
Nielsen, Carl P. og R. Berg. Danmarks Bogbindere gennem 400 år. Illustr. 1926.

Nyrop
Nyrop, Camillus. Bidrag til den danske Boghandels Historie. 2 bd. 1870.

Nystrøm
Nystrøm, Eiler. Den grevelige Hielmstierne-Rosencroneske Stiftelse. 1925.

OBL
From, L.P. Odense Bogbinderlaugs Historie. Illustr. Odense 1947.

Ottesen
Ottesen, Chr. Det Kgl. Vaisenhus gennem to Hundrede Aar. 1927.

Personalhistorisk Tidsskrift
Ved opslag i navneregistrene er fundet artikler, som er nævnt særskilt under Ref.

PPPP
Ilsøe, Harald. På papir, pergament og palmeblade ... Skatte i Det kongelige Bibliotek. Illustr. 1996.

Petersen
Petersen, Carl S. Afhandlinger til dansk Bog- og Bibliotekshistorie. 1947.

Ramsing
Ramsing, H.U. Københavns Ejendomme 1377-1728. Bd.1-9. 1943-96.

Rasmussen
Rasmussen, Holger. Bøger og bogbindere i Odense før 1694. Odense 1959.

Rawert
Rawert, O.J. Kongeriget Danmarks industrielle Forhold fra de ældste Tider indtil Begyndelsen af 1848. 1850. [Optryk 1992]

Rentemesterregnskaber
Christian IIIs rentemesterregnskaber 1550-1559. Udg. af Søren Balle og Niels Geert Bolwig. 5 bd. 1999. Samt udskrifter af Otto Andrup, Frederiksborgmuseet.

Rigsarkivet
Danske Kancelli. Adskillige Bestillinger. 2 bd.
Heri bevillinger og privilegier for boghandlere og bogbindere 1737-1825.

Rockstroh
Rockstroh, K.C. Forsvarets arkiver, Rigsarkivet. Kommandanten i Købennhavn: Københavns Garnisons journaler 1663-69, 1671. Danske borgerlige/borgererhverv.

Rørdam
Rørdam, Holger Fr. Kjøbenhavns Universitets Historie fra 1537 til 1621. 4 bd. 1868-74.

Schjoldager
Schjoldager, Astrid. Bokbind og bokbindere i Norge inntil 1850. Illustr. Oslo 1927.

Schlettwein
Schlettwein, Adolf. Fremdgesellen der Buchbinderzunft in Weimar 1760-1828. Archiv für Sippenforschung, Bd. 14, 1937.

Seidelin
Læsendes Aarbog for 1800. Udg. af K.H. Seidelin. 1801.
Læsendes Aarbog for 1801. Udg. af K.H. Seidelin. 1803.

Skov
Skov, Sigvard. Bogsal og bogkunst. Illustr. Museet på Koldinghus Slot. 1973.

Spreckelsen
Spreckelsen, Otto von. Viborg Bys Borgerbog 1713-1860. Viborg 1955.

Stolpe
Stolpe, P.M. Dagspressen i Danmark. 4 bd. 1878. - Nytryk. 1977.

1728
Kjøbenhavns Huse og Indvaanere efter Branden i 1728. Udg. af G.L. Grove. 1906.

Tekstspejle
Tekstspejle. Om Søren Kierkegaard som bogtilrettelægger, boggiver og bogsamler. Af Niels Jørgen Cappelørn, Gert Posselt og Bent Rohde. Illustr. Esbjerg 2000.

Thomsen
Thomsen, C.V. Bidrag til Oplysning om Bogbindere i Danmark indtil Slutningen af det 17. Aarhundrede. 1906. Tillæg til Dansk Bogbinder-Tidende.

Tidsskrift for Industri (Ikke systematisk gennemgået).
Hannover, Emil. Af Bogbindets Historie. 1906, s. 259-287.
[Hendriksen, F.] Bogbinderlavets Jubilæumsudstilling i Industriforeningen. 1910, s.138-141.
Hannover, Emil. Kunstfærdige Bogbind fra Aar 1800 indtil Nutiden. 1913, s. 265-294.

UB 1924
Historiske og moderne Bogbind udstillede i Universitetsbiblioteket i Forening med Bogbinderlauget og Teknologisk Institut. Illustreret katalog. April 1924.

Udenbys
Bogbinderlaugets arkiv på Københavns Stadsarkiv. Regnskab for indtægter fra udenbys mestre 1701-1839.

Udsigt
Udsigt over den af Industriforeningen foranstaltede Udstilling i August og September 1844. 1845.

Vejviser
Vejvisere for Kjøbenhavn 1770-1862 (med enkelte mangler i offentlige samlinger). Kendte navne eftersøgt.
Desuden er enkelte lokale vejvisere benyttet, lokalitet og årgang angives.

Walters
The History of Bookbinding 525-1950 A.D. An Exhibition held at the Baltimore Museum of Art. Nov.12 1957 to Jan.12 1958. Illustr. Walters Art Gallery, Baltimore MD, 1957.

Århus
Jensen, Peder. Bogbindere i Aarhus. Udg. i anledning af Aarhus Bogbinderlaugs 75-års jubilæum den 2. november 1971. Aarhus 1971.

www.arkivalieronline.dk - Statens Arkivers kirkebøger og folketællinger

www.dda.ddd.dk - Dansk Demografisk Database, folketællinger

www.odensedatabasen.dk - borgere i Odense 1720-1801

www.vendelboarkivet.dk - ca. 130.000 personer fra Vendsyssel

www.familysearch.org - Mormonkirkens udskrifter af kirkebøger; danske fund kontrolleret i AO

www.digitalarkivet.no - det norske Arkivverkets netside

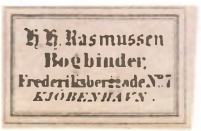
H. H. Rasmussen
Bogbinder,
Frederiksbergsgade N:7
KJØBENHAVN.

Bogbinder
C.N.Schmidt

J. F. W. TRIBLER.
Bogbinder.
St.Helliggeiststræde N° 144
KJØBENHAVN.

Hofbogbinder
W. J. URSIN.
Kjøbenhavn.

Bogbinder
C. N. Schmidt

Bogbinder
C. N. Schmidt,
ct. Kiebmagergade
Nr. 48.

J. F. W. TRIBLER.
Bogbinder.
St.Helliggeiststræde N° 144
KJØBENHAVN.

W. Ursin,
Aabenraa 230.

Bogbinder
C. N. Schmidt.

Bogbinder
Carl. N. Schmidt

J. F. W. TRIBLER.
Bogbinder.
St.Helliggeiststræde N° 144
KJØBENHAVN.

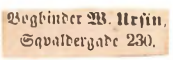
Bogbinder W. Ursin,
Sqvaldergade 230.

Bogbinder
Carl. N. Schmidt

Bogbinder
C. N. Schmidt

Indbunden hos
I. F. V. TRIBLER

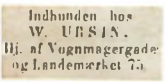
Indbunden hos
W. URSIN.
Hj. af Vognmagergade
og Landemærket 75.

Bogbinder
Carl. N. Schmidt

Bogbinder
C. N. Schmidt
KJÖBENHAVN

Bogbinder
E. URSIN
Myntergade 2

VIGGO VOIGT
Frederiksbergsgade
36
2den Sidesal
BOGBINDER.

Bogbinder
Carl. N. Schmidt

J. J. SCHÖNECKER
BOGBINDER.
Palestrade Nr 90.
KJÖBENHAVN.

Indbunden hos
E. URSIN,
Trompetergangen 117

VIGGO VOIGT
Hjørnet af
Skindergade og Klosterstr.
N:27 1ste Sal
BOGBINDER

Bogbinder
C. N. Schmidt

A. Sørensen,
Bogbindermester,
Amagertorv Nr. 37 lige
for Helliggeistes Kirke.

Ed. Ursin
Bogbinder
Hjørnet af Skindergade

VIGGO VOIGT
Hjørnet af
Skindergade og Klosterstr.
N:27 1ste Sal
BOGBINDER

INDBUNDEN
HOS
C. SCHMIDT

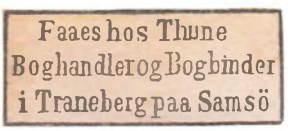
Faaes hos Thune
Boghandler og Bogbinder
i Traneberg paa Samsö

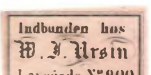
Indbunden hos
W. J. Ursin
Laxegade N° 200

VIGGO VOIGT
Frederiksbergsgade
36
2den Sidesal
BOGBINDER.

A. Wichberg
Ulfegrade Nr. 108.

Indbunden
hos
Wichmann

Indbunden hos
F. Wichmann,
Klareboderne 2.

L. Østerbye,
Bogbinder,
St. Regnegade 11.

A. Wichberg
Ulfegrade Nr. 108.

Indbunden hos
F. Wichmann
Klareboderne 2.

Wichmann
Boebinder
KJØBENHAVN.

Wichmann,
Bogbinder,

Wichmann,
Bogbinder,
KJØBENHAVN.

Indbunden
hos
F. Wichmann

Wichmann,
Bogbinder,
KJØBENHAVN.

Indbunden hos
F. Wichmann
Klareboderne 2.

Wichmann,
Bogbinder,
Gothersg. 41.

Wichmann,
Bogbinder,
Klareb. 14.

Wichmann,
Bogbinder,
Gothersg. 41.